

LENIN

OPERE COMPLETE

Proletari din toate țările, uniți-vă!

LENIN

OPERE
COMPLETE

40

TRADUCEREA IN LIMBA ROMÂNĂ
APARE IN URMA HOTĂRIRII C.C.
AL P.C.R. EA A FOST ÎNTOCMITĂ
DUPĂ ORIGINALUL IN LIMBA RUSĂ,
ED. A V-A

INSTITUTUL DE MARXISM-LENINISM
DE PE LÎNGĂ C.C. AL P.C.U.S.

V. I. LENIN

OPERE
COMPLETE

EDIȚIA A DOUA

EDITURA POLITICA
BUCUREȘTI — 1966

INSTITUTUL DE MARXISM-LENINISM
DE PE LÎNGĂ C.C. AL P.C.U.S.

V. I. LENIN

VOL.

40

Decembrie 1919 — aprilie 1920

EDITURA POLITICĂ
BUCUREȘTI — 1966

P R E F A Ț A

Volumul al patruzecilea al Operelor complete ale lui V. I. Lenin cuprinde lucrările scrise din decembrie 1919 pînă în aprilie 1920. Aceasta a fost perioada unui scurt răgaz de pace, survenit la începutul anului 1920, după victoriile decisive repurtate de trupele sovietice asupra forțelor unite ale Antantei și ale contrarevoluției interne.

Lucrările lui Lenin din această perioadă sintetizează imensa experiență a partidului bolșevic în domeniul organizării apărării patriei socialiste împotriva dușmanilor externi și interni, al consolidării orînduirii de stat și sociale sovietice. Pe baza experienței Revoluției Socialiste din Octombrie și a primilor ani de existență a Puterii sovietice, Lenin dezvoltă cele mai importante teze teoretice ale marxismului cu privire la perioada de trecere de la capitalism la socialism, dezvăluie legitățile luptei de clasă în epoca dictaturii proletarietului și definește politica partidului, îndreptată spre construirea societății socialiste.

În lucrarea „Alegerile pentru Adunarea constituantă și dictatura proletarietului“, cu care începe volumul de față, și în articolul „De la distrugerea unei orînduiri seculare spre făurirea unei orînduiri noi“, Lenin, bazîndu-se pe experiența celor doi ani de existență a primului stat socialist sovietic din lume, fundamentează necesitatea dictaturii proletarietului, arată sarcinile acesteia. În aceste lucrări Lenin arată că „puterea de stat în mîinile unei singure clase, în mîinile proletarietului, poate și trebuie

să devină un instrument pentru atragerea maselor muncitoare neproletare de partea proletariatului, pentru a smulge aceste mase burgheziei și partidelor mic-burgheze“ (volumul de față, p. 11—12).

Lenin vorbește despre marea superioritate a democrației sovietice asupra falsei democrații burgheze și demască pe liderii oportuniști ai partidelor social-democrate, care propovăduiau „democrația pură“ și negau necesitatea dictaturii proletariatului. „Fără o pregătire foarte serioasă și multilaterală a părții revoluționare a proletariatului în vederea izgonirii și zdrobirii oportunismului este absurd să te gîndești la dictatura proletariatului. Aceste învățăminte ale revoluției ruse ar trebui să le intre bine în cap conducătorilor social-democrației «independente» germane, ai socialismului francez etc., care vor acum să iasă din încurcătură recunoscînd în vorbe dictatura proletariatului“ — scria Lenin în decembrie 1919 (p. 6—7). Lenin arată că victoria din octombrie 1917 pe care au reperutat-o bolșevicii în Rusia se datorește în primul rînd faptului că au avut de partea lor imensa majoritate a proletariatului, iar în cadrul acesteia, partea cea mai conștientă, mai energică și mai revoluționară a lui, adevărata avangardă a acestei clase înaintate.

Arătînd că proletariatul este singurul conducător de nădejde al maselor muncitoare neproletare, Lenin a dezvoltat învățătura despre alianța dintre clasa muncitoare și țărănime ca principiu suprem al dictaturii proletariatului. Întrucît în perioada de trecere continuă să existe clase sociale, arată Lenin, lupta de clasă nu încetează o dată cu cucerirea dictaturii proletariatului, ci continuă, manifestîndu-se însă sub alte forme, cu alte mijloace. Dictatura proletariatului este lupta de clasă dusă de clasa muncitoare, una dintre sarcinile ei fiind aceea de a demonstra păturilor muncitoare neproletare, pe baza unei experiențe îndelungate și a numeroaselor exemple practice, că în ceea ce le privește e mai avantajos să fie pentru dictatura proletariatului decît pentru dictatura burgheziei.

„Experiența U.R.S.S. a dovedit — se spune în Programul P.C.U.S. — că numai într-o strînsă alianță cu masele muncitoare neproletare, și în primul rînd cu țărănimea,

își poate îndeplini clasa muncitoare misiunea ei istorică de făuritor al societății noi“.

Proletariatul învingător trebuie să folosească puterea de stat în scopurile sale de clasă, să reprime împotrivirea burgheziei, să atragă de partea sa țărănimea muncitoare și să asigure transformarea socialistă a agriculturii, să organizeze marea producție mecanizată, să construiască socialismul.

Articolele, rapoartele și cuvântările incluse în volumul de față oglindesc activitatea politică și organizatorică multilaterală desfășurată de V. I. Lenin pentru consolidarea dictaturii proletariatului, mobilizarea tuturor forțelor țării în vederea refacerii economiei naționale, conducerea partidului comunist și a Statului sovietic. În aceste lucrări sînt tratate diverse probleme ale politicii externe și interne ale Puterii sovietice, precum și cele mai importante probleme ale mișcării comuniste mondiale.

În luptele înverșunate din cursul anului 1919 Armata Roșie a zdrobit unul după altul pe acoliții Antantei — Kolceak, Denikin, Iudenici, Miller — și a eliberat de intervenționiști și albgardiști aproape întregul teritoriu al țării Sovietelor. Aceasta a fost o victorie de importanță istorică mondială, care a demonstrat forța orînduirii sovietice, bazată pe alianța dintre clasa muncitoare și țărănimea muncitoare, pe prietenia tuturor oamenilor muncii din Rusia, indiferent de naționalitate. „Atotputernica Antantă nu ne mai sperie : în bătăliile hotărîtoare noi am învins-o“ — a declarat Lenin la 1 martie 1920 la primul Congres general al cazacilor muncitori din Rusia (p. 188).

Ca urmare a victoriilor reputate de Armata Roșie pe fronturile războiului civil s-au produs mari schimbări în situația internă și internațională a țării, situația internațională a Republicii sovietice s-a îmbunătățit. Cercurile conducătoare ale Angliei, Franței și Italiei s-au văzut nevoite să ia în ianuarie 1920 hotărîrea de a ridica blocauda economică. Credincios principiilor politicii sale externe de pace, guvernul sovietic a încheiat la începutul lunii februarie 1920 tratatul de pace cu Estonia, căruia i-au urmat tratatele de pace încheiate cu Letonia, Lituania și Finlanda. Aceasta a fost o mare victorie reputată

de statul proletar pe arena internațională și o mare înfrângere suferită de capitalismul mondial.

Victoriile pe care le-a repercutat poporul sovietic asupra intervenționiștilor și a contrarevoluției interne sînt rezultatul marilor cuceriri ale revoluției socialiste, al viguroasei și invincibilei forțe a oamenilor muncii, care au doborât capitalismul, rezultatul activității de organizare și de îndrumare desfășurate de partidul bolșevic, care se bucură de o nemărginită încredere în rîndurile maselor. „...Numai datorită faptului — spunea Lenin — că partidul a stat de veghe, că în rîndurile lui a existat disciplina cea mai severă, că autoritatea partidului a făcut ca toate departamentele și toate instituțiile să acționeze ca un tot, că lozincile lansate de Comitetul Central au fost urmate ca de un singur om de zeci, sute, mii și în cele din urmă de milioane de oameni, și numai pentru că au fost făcute sacrificii fără precedent, numai de aceea s-a putut produce minunea care s-a produs. Numai de aceea, în pofida campaniei pe care au dezlănțuit-o în mai multe rînduri imperialiștii Antantei și imperialiștii din lumea întreagă, am fost în stare să învingem“ (p. 250).

Într-o serie de lucrări care au intrat în volumul de față — „Raport cu privire la activitatea C.E.C. din Rusia și a Consiliului Comisarilor Poporului, prezentat la prima sesiune a C.E.C. din Rusia al celei de-a VII-a legislaturi“, „Cuvîntare rostită la conferința feroviarilor de la nodul de cale ferată Moscova“, interviurile acordate corespondenților unor ziare străine și altele — Lenin face o caracterizare multilaterală a situației internaționale a Statului sovietic, demască politica de jaf, tâlhărească, a imperialismului mondial, opunîndu-i politica sovietică de pace, prietenie și colaborare între popoare. Explicînd popoarelor din țările mici scopurile de jaf ale marilor puteri imperialiste, care calcă în picioare demnitatea națională și suveranitatea acestor popoare, Lenin înfierează pe imperialiștii englezi, francezi și americani, care s-au comportat în regiunile vremelnice ocupate ale Rusiei Sovietice, precum și în Finlanda, Polonia și Letonia, ca niște jefuitori, tâlhari și asupritori.

În același timp, Lenin a luptat cu perseverență pentru înfăptuirea principiilor coexistenței pașnice între Țara sovietică și țările capitalismului, subliniind năzuința statornică a Rusiei Sovietice spre pace și spre stabilirea de legături comerciale, economice cu toate țările. Lenin a arătat că în calea realizării acestei năzuințe există un obstacol „din partea capitaliștilor americani (ca și a oricăror altora), imperialismul“ (p. 153). La întrebarea corespondentului din Berlin al agenției americane de informații „Universal Service“ cu privire la bazele unei păci cu America, Lenin a răspuns la 18 februarie 1920 : „Capitaliștii americani să ne lase în pace. Noi nu ne vom atinge de ei... Noi sîntem pentru o alianță cu toate țările, fără excepție“ (p. 152—153).

În convorbirea avută cu corespondentul unui alt ziar american, „The World“, al cărei text se publică pentru prima oară în Opere, Lenin a spus la 21 februarie 1920 : „Am declarat în repetate rînduri că năzuim spre pace... Dar noi nu vom admite să fim sugrumați în numele păcii.

Nu văd nici un motiv pentru care un stat socialist ca al nostru să nu poată avea legături de afaceri nelimitate cu țările capitaliste“ (p. 159). În acest interviu Lenin a arătat că există o interdependență economică între diverse țări, subliniind că lumea are nevoie de mărfurile rusești. Europa depinde de Rusia, spunea el, fără Rusia Europa nu se poate pune pe picioare, iar cînd Europa este vlăguită, atunci și situația Americii devine critică.

Politica externă leninistă de pace promovată de Statul sovietic s-a bucurat și se bucură de sprijinul tuturor popoarelor lumii. Datorită ei, spunea Lenin, noi am cîștigat simpatia tuturor popoarelor, am cîștigat milioane de aliați în toate țările. „Asta înseamnă că imensa majoritate a populației globului aprobă politica noastră de pace“ (p. 184). Aceste cuvinte, rostite de Lenin în 1920, capătă o rezonanță deosebit de puternică în zilele noastre, cînd se desfășoară o puternică mișcare pentru pace ; poporul sovietic, condus de partidul comunist, pășește în primele rînduri ale acestei mișcări. Principiile leniniste ale politicii externe sînt un puternic mijloc de unire internațională a popoarelor din toate țările în lupta lor pentru pace. Pe

toate continentele, sute de milioane de oameni s-au ridicat astăzi în apărarea păcii, luptând cu hotărîre pentru salvagardarea păcii în întreaga lume. Popoarele țărilor socialiste, forțele progresiste din întreaga lume luptă cu succes pentru a exclude războaiele mondiale din viața societății. Victoria socialismului în lumea întreagă va înlătura definitiv cauzele sociale și naționale ale izbucnirii oricăror războaie. „**Lichidarea războaielor, instaurarea unei păci trainice pe pămînt**“ — iată misiunea istorică a comunismului, proclamată de Partidul Comunist al Uniunii Sovietice în noul său Program.

În înfrîngerea intervenționiștilor și a contrarevoluției interne, o mare importanță a avut politica națională promovată de Lenin, politică de unire strînsă a tuturor popoarelor din Rusia. În „Scrisoare către muncitorii și țăranii din Ucraina cu prilejul victoriilor asupra lui Denikin“ și în alte lucrări, Lenin definește esența politicii naționale a partidului comunist și a Puterii sovietice. Comuniștii sînt adversarii vrajbei naționale, ai discordiei naționale, ai izolării naționale, ei sînt internaționaliști. Interesele socialismului, a explicat Lenin, cer cea mai deplină încredere, cea mai strînsă alianță între oamenii muncii din diferite țări. Capitalul este o forță internațională; pentru a-l învinge e nevoie de alianța internațională a muncitorilor.

Lenin cheamă pe muncitorii și țăranii din Ucraina să dea dovadă de maximum de prudență, răbdare și concisivitate în ceea ce privește rămășițele de neîncredere națională. O uniune liber consimțită a națiunilor, scria Lenin, nu poate fi înfăptuită dintr-o dată; la ea trebuie să ajungem printr-o muncă în care e necesar să dăm dovadă de cea mai mare răbdare și prudență. În scrisoarea mai sus amintită, Lenin subliniază importanța deosebită pe care o prezintă prietenia și alianța dintre popoarele rus și ucrainean pentru destinele Statului sovietic și pentru deznodămîntul războiului civil. „Cine încalcă unitatea și alianța strînsă dintre muncitorii și țăranii ucraineni și velicoruși, acela ajută bandele lui Kolceak și Denikin, îi ajută pe capitaliștii-tîlhari din toate țările“ (p. 47). Urmînd indicațiile lui Lenin, masele de oameni ai muncii din Rusia

și Ucraina au creat o uniune politică, militară și economică de nezdruccinat, a cărei trăinicie a fost verificată în anii războiului civil, în anii refacerii economiei naționale și ai construirii socialismului, în anii Marelui Război pentru Apărarea Patriei din 1941—1945. În strânsă uniune, toate popoarele Uniunii Sovietice pășesc spre triumful comunismului.

La începutul anului 1920 principala fază a războiului civil fusese depășită; în fața țării stăteau sarcinile construcției pașnice. Lenin considera că specificul răgazului de pace din acea perioadă consta în faptul că pericolul războiului nu trecuse încă; armatele intervenționiștilor continuau să acționeze în Orientul Îndepărtat, Transcaucazia și Crimeea. Antanta exercita o presiune deosebit de puternică asupra Poloniei și a țărilor baltice, unde sub conducerea militarilor englezi și francezi se înjghebau armate din bandiți albgardiști în vederea unei noi campanii a Antantei. În cuvântările și articolele sale, Lenin chema poporul sovietic la menținerea vigilenței, la apărarea patriei socialiste. „Această Rusie, care s-a eliberat și care în acești doi ani și-a salvărdat cu prețul atîtor sacrificii revoluția ei sovietică, această Rusie o vom apăra pînă la ultima picătură de sînge!” — spunea Lenin (p. 189).

Republica sovietică nu putea să procedeze la demobilizarea imediată a Armatei Roșii, ci era nevoită, în vederea apărării Statului sovietic, să-și mențină armata în stare de luptă. La întrebarea corespondentului american dacă trebuie Rusia să se mai teamă de o intervenție contrarevoluționară din afară, Lenin a răspuns: „Din păcate, da, deoarece capitaliștii sînt oameni obtuzi și lacomi. Ei au întreprins o serie de asemenea încercări de intervenție prostești și lacome, încît trebuie să ne temem de o repetare a lor pînă cînd muncitorii și țărani din fiecare țară nu-și vor fi reeducat propriii capitaliști” (p. 154).

Pe baza unei hotărîri a partidului și a guvernului sovietic, o parte din forțele armate au fost transferate la munca pentru refacerea transporturilor și a industriei combustibilului. Unele armate au fost transformate în armate ale muncii. Crearea acestor armate ale muncii a fost considerată drept o măsură temporară, forțată, ne-

cesară numai în condițiile date, concrete, ale răgazului de pace. În acea perioadă, Statul sovietic a fost nevoit să rezolve sarcinile economice pe calea comunismului de război.

În urma victoriilor repurtate de Armata Roșie pe fronturile războiului civil au fost redat țării cele mai importante regiuni furnizoare de materii prime, combustibil și alimente. Dar la începutul anului 1920 Republica sovietică trecea printr-o perioadă de profundă ruină economică, provocată de cei patru ani de război imperialist și de cei doi ani de intervenție militară străină și de război civil. Transportul feroviar, industria metalurgică și cea a combustibilului se aflau într-o situație catastrofală. Majoritatea fabricilor și uzinelor nu lucrau, numeroase mine fuseseră inundate, exista o cantitate insuficientă de combustibil și de materii prime necesare industriei. Retrăgându-se sub loviturile Armatei Roșii, intervenționiștii și albgardiștii au aruncat în aer mii de poduri, au demontat linii ferate, au distrus uzine, au luat cu ei sau au distrus mari rezerve de combustibil și de materii prime. Într-o situație grea se afla și agricultura : s-au redus suprafețele însămânțate, a scăzut producția la hectar, s-a redus șeptelul. Oamenii muncii din Republica sovietică îndurau lipsuri nemaipomenite. În țară domnea foametea, bîntuiau epidemiile de tifos și de alte boli. Deosebit de greu au dus-o muncitorii din Moscova, Petrograd, Ivanovo-Voznesensk și din alte centre industriale.

În aceste condiții deosebit de grele, partidul comunist și guvernul sovietic, conduse de Lenin, au luat toate măsurile posibile pentru a învinge situația economică dezastruoasă și pentru a ușura situația oamenilor muncii. În primul rînd s-a dus lupta pentru refacerea transportului feroviar, pentru organizarea producției combustibilului. În scopul ridicării productivității muncii au fost introduse rația alimentară pentru cei din cîmpul muncii și primele în natură pentru muncitori. În cuvîntările rostite la conferința muncitorilor și ostașilor roșii fără partid din raionul Presnea, la cel de-al III-lea Congres general al consiliilor economice din Rusia, în ianuarie 1920, precum și în cuvîntarea rostită la cel de-al II-lea Congres

general al lucrătorilor din domeniul medico-sanitar din Rusia, la 1 martie 1920, Lenin îi chema pe oamenii muncii să folosească pe frontul muncii pașnice, pe cel economic întreaga experiență dobândită în organizarea apărării țării, în vederea îndeplinirii sarcinilor construcției pașnice. Mii de specialiști, ca și muncitorii comuniști, au ocupat posturi de răspundere. Dacă la începutul revoluției reprezentanții vechii intelectualități manifestau neîncredere față de clasa muncitoare și visau la restaurarea orânduirii burgheze, în cei doi ani de existență a Puterii sovietice cei mai mulți dintre ei s-au convins că numai împreună cu proletariatul se va putea asigura Rusiei o înflorire culturală. Lenin a arătat că „în fața alianței dintre proletariat și reprezentanții științei și tehnicii nu va rezista nici o forță a întunericului“ (p. 196). Numai colaborarea dintre oamenii de știință și muncitori va putea pune capăt pentru totdeauna mizeriei, înapoierii și bolilor.

Lenin considera că activitatea economică este funcția principală, permanentă a Statului sovietic. La propunerea lui, Consiliul Apărării Muncitorești și Țărănești a fost transformat la începutul lunii aprilie 1920 în Consiliul Muncii și al Apărării, care, pe lângă mobilizarea forțelor pentru apărarea țării, avea ca sarcină principală coordonarea și intensificarea activității desfășurate de toate departamentele în domeniul construcției economice.

Ca sarcină primordială, Lenin a preconizat elaborarea unui plan economic unic de refacere și transformare a economiei naționale pe baza electrificării țării. În indicațiile sale cu privire la acest plan, Lenin a subliniat că refacerea și dezvoltarea economiei Rusiei trebuie să aibă la bază tehnica înaintată. Electrificarea țării este singura cale justă și cea mai scurtă care duce la transformarea unei țări ruinate și înapoiate într-o mare și bogată putere socialistă industrială. Lenin a emis principalele teze care au stat la baza elaborării planului de electrificare a Rusiei. Indicațiile lui și-au găsit expresia concretă în rezoluția C.E.C. din Rusia cu privire la electrificarea Rusiei, adoptată în februarie 1920.

Din inițiativa lui Lenin și sub conducerea lui, Comisia de stat pentru electrificarea Rusiei (GOELRO) a început

să elaboreze planul de electrificare, eșalonat pe 10—15 ani, primul plan științific de perspectivă pentru dezvoltarea economiei naționale a unui stat proletar. Lenin considera că trebuie concentrată atenția cercurilor largi ale opiniei publice asupra lucrărilor pentru întocmirea planului de electrificare a Rusiei. În cuvântările rostite în fața muncitorilor și țăranilor, a oamenilor de știință și a lucrătorilor din domeniul învățămîntului, la adunările activului de partid, Lenin a propagat în mod insistent ideea electrificării țării, scoțînd în evidență importanța pe care o prezintă lucrările Comisiei de stat pentru electrificarea Rusiei. Despre acest plan Lenin a vorbit în raportul cu privire la activitatea C.E.C. din Rusia și a Consiliului Comisarilor Poporului prezentat la prima sesiune a C.E.C. din Rusia al celei de-a VII-a legislaturi la 2 februarie, în cuvîntarea rostită la cea de-a III-a Consfătuire pe țară a șefilor subsecțiilor extrașcolare ale secțiilor guberniale de învățămînt public la 25 februarie și în alte cuvîntări.

În expunerea făcută la primul Congres general al caza-cilor muncitori din Rusia, la 1 martie, Lenin a subliniat cu deosebită tărie necesitatea creării unui fond de produse alimentare, fără de care nu era cu puțință refacerea industriei și a transporturilor, începerea lucrărilor de electrificare. Pentru a se putea porni la construcția industrială și la electrificarea țării trebuia strînsă o mare cantitate de cereale și de produse alimentare, care să fie transportate în centrele industriale ale țării.

Planul de electrificare a Rusiei prevedea construirea unei vaste rețele de centrale electrice, refacerea economiei naționale, restructurarea economiei Rusiei. Răspunzînd la întrebările corespondentului ziarului englez „Daily Express” cu privire la importanța pe care o prezintă electrificarea, Lenin scria la 16 februarie 1920 : „Electrificarea va transforma complet Rusia. Pe temelia orînduirii sovietice, electrificarea va asigura victoria definitivă a bazelor comunismului în țara noastră, a bazelor unei vieți civilizate, fără exploatare, fără capitaliști, fără moșieri și fără negustori” (p. 155).

„După părerea mea — a spus Lenin în convorbirea avută cu un alt corespondent străin —, electrificarea este

cea mai importantă dintre toate sarcinile mari care stau în fața noastră" (p. 163).

Planul lui Lenin de refacere și de transformare socialistă a economiei naționale a stat în centrul atenției Congresului al IX-lea al partidului, întrunit la sfârșitul lunii martie 1920.

În „Scrisoare către organizațiile P.C. din Rusia cu privire la pregătirea congresului partidului“, Lenin arăta că congresul va trebui să traseze sarcinile practice ale construcției economice. „Trebuie să mergem înainte — scria el —, trebuie să privim înainte, trebuie să aducem la congres *experiența practică* a construcției economice, experiență care să fie aprofundată și *verificată* cu atenție prin muncă comună, prin eforturile unite ale tuturor membrilor de partid“ (p. 149). În raportul prezentat la congres la 29 martie și în cuvîntarea rostită la încheierea lucrărilor congresului, Lenin cerea ca totul să fie subordonat muncii pentru îndeplinirea planului economic unic. Lupta pe frontul economic, spunea el, cere încordarea la maximum a forțelor, unitatea de voință de care poporul a dat dovadă în lupta împotriva dușmanilor și de care trebuie să dăm dovadă în momentul de față.

Ideile și indicațiile lui Lenin cu privire la planul de electrificare a Rusiei, care au stat la baza hotărîrilor adoptate de Congresul al IX-lea, au căpătat putere de directivă a întregului partid. Congresul a subliniat necesitatea popularizării pe scară largă a planului economic, necesitatea luptei pentru îndeplinirea lui. În hotărîrile congresului partidului cu privire la planul economic unic și la programul de electrificare și-au găsit întruchiparea principiile leniniste ale planificării socialiste.

Planul de electrificare a țării a stat la baza programului leninist de construire a socialismului în Rusia Sovietică.

Împotriva acestui plan s-au ridicat elementele oportuniste a căror poziție nu însemna în fond altceva decît zădărnicierea programului de construire a bazei tehnico-materiale a socialismului. În zilele Congresului al IX-lea, cînd partidul adopta directivele lui Lenin cu privire la elaborarea planului de electrificare a Rusiei și stabilirea căilor de refacere și transformare a Rusiei pe baza tehnicii

înaintate, troțkiștii, în opoziție cu această orientare, au propus un „plan economic“ propriu, care era expresia concepțiilor lor capitularde cu privire la imposibilitatea victoriei socialismului în Țara Sovietelor. Lenin a înfierat fără cruțare pe troțkiști, pe oportuniștii de dreapta și pe scepticii de tot soiul care nu credeau în posibilitatea construirii socialismului în U.R.S.S.

La congres Lenin a demascat pînă la capăt și a supus unei critici aspre grupul antipartinic al „centralismului democratic“, reprezentat de T. V. Sapronov, N. Osinski, V. M. Smirnov și alții, care s-a pronunțat de asemenea împotriva liniei partidului în construcția economică, respingînd principiul conducerii unice în întreprinderile industriale, stabilit de Puterea sovietică, și insistînd asupra aplicării nelimitate a conducerii prin colegii. Reprezentanții grupului antipartinic al „centralismului democratic“ au fost susținuți la congres de A. I. Rîkov și M. P. Tomski. Concepțiile reprezentanților acestui grup nu aveau nimic comun cu modul marxist, bolșevic de a concepe principiul „centralismului democratic“. Ele duceau la introducerea lipsei de răspundere în conducerea întreprinderilor industriale și economice, la subminarea rolului conducător al partidului în Statul sovietic și în construcția socialistă. Congresul a dat o ripostă hotărîtă grupului „centralismului democratic“ și a respins propunerile lor antipartinice. În rezoluția „Cu privire la sarcinile imediate ale construcției economice“, congresul a adoptat teza lui Lenin cu privire la formele și metodele de conducere a economiei naționale.

În raportul prezentat la congres, Lenin a subliniat rolul Comitetului Central al partidului ca organ colectiv de conducere a partidului și a țării. El a arătat că „numai hotărîrile colective ale Comitetului Central, adoptate de Biroul Organizatoric, de Biroul Politic sau de plenara Comitetului Central, că exclusiv aceste hotărîri erau aplicate de secretarul C.C. al partidului. Altfel munca Comitetului Central nu poate să se desfășoare în bune condiții“ (p. 248).

Congresul al IX-lea a avut o mare importanță în viața partidului comunist și a Statului sovietic. El a orientat

partidul, clasa muncitoare și pe toți oamenii muncii spre lupta împotriva situației economice dezastruoase, spre rezolvarea practică a sarcinilor privind refacerea economiei naționale, a stabilit măsurile concrete în vederea dezvoltării inițiativei creatoare și a stimulării avântului în muncă al maselor populare. În cuvântarea rostită la încheierea lucrărilor congresului, Lenin și-a exprimat convingerea profundă că clasa muncitoare și masele muncitoare ale țărănimii, sub conducerea partidului comunist, vor îndeplini sarcina refacerii economiei naționale, trasată de congres.

„Sînt convins — a spus Lenin — că, sprijinindu-ne pe hotărîrile congresului nostru, făcînd ca cei 600 000 de membri de partid să muncească ca un singur om, stabilind o legătură mai strînsă cu organele economice și cu organele sindicale, vom ști să îndeplinim această sarcină cu același succes cu care am îndeplinit sarcina mili-tară“ (p. 299).

Un grup de delegați a propus ca ultima ședință a Congresului al IX-lea să fie consacrată sărbătoririi celei de-a cincizecea aniversări a zilei de naștere a lui Lenin, care se apropia. Lenin, care nu admitea nici un fel de proslăvire și preamărire a persoanei sale, a meritelor sale, a dezaprobat această propunere. În pofida protestelor lui însă, toți delegații au sprijinit, prin ovații furtunoase, propunerea. După ce a ascultat cuvîntările rostite de doi vorbitori, Lenin a părăsit ședința. La 22 aprilie întreaga țară a sărbătorit cea de-a cincizecea aniversare a lui Lenin. În cadrul ședinței festive organizate la Moscova, despre V. I. Lenin au vorbit A. M. Gorki, A. V. Lunacearski, M. S. Osminski și alții. Lenin a sosit abia spre sfîrșitul ședinței și a consacrat cuvîntarea sa de răspuns partidului comunist și sarcinilor lui istorice. Lenin a avertizat partidul împotriva pericolului autoliniștirii și și-a încheiat cuvîntarea cu urarea ca niciodată bolșevicii „să nu pună partidul nostru în situația unui partid în care și-a făcut loc îngîmfarea“ (p. 340).

Urmînd indicațiile lui Lenin, partidul comunist nu se culcă niciodată pe laurii succeselor obținute, nu se oprește la cele realizate, ci luptă pentru a obține noi succese. O

armă dintre cele mai puternice în lupta partidului împotriva nepăsării și îngâmării, principala condiție a întăririi capacității lui de luptă o constituie critica și autocritica, ca metodă încercată de muncă, ca mijloc de dezvăluire și îndreptare a greșelilor și lipsurilor, de justă educare a cadrelor.

În orînduirea sovietică, în activitatea creatoare a maselor muncitoare, Lenin vedea un izvor nesecat de forțe atît pentru obținerea victoriilor militare, cît și pentru învingerea greutăților în construcția socialistă. În „Scrisoare către organizațiile P.C. din Rusia cu privire la pregătirea congresului partidului“, în rapoartele și cuvîntările ținute la Congresul al IX-lea al P.C. (b) din Rusia, în articolele și cuvîntările adresate maselor, Lenin ridică o serie de probleme, ca organizarea conducerii economiei, promovarea elementului muncitoresc în instituțiile de stat, participarea sindicatelor la construcția economică, lupta împotriva birocratismului. Chezășia succesului în rezolvarea celor mai grele sarcini ale frontului economic Lenin o vedea în unitatea și coeziunea rîndurilor proletariatului, în făurirea unei noi discipline în muncă. Lenin spunea că disciplina în muncă este cheia întregii construcții economice a socialismului. El își exprima convingerea că cei mai buni oameni din rîndul clasei muncitoare și ai țărănimii, care au dat dovadă de un eroism fără seamăn în războiul împotriva exploataților și au săvîrșit minuni de vitejie, care au îndurat lipsuri nemaipomenite și au făcut sacrificii enorme, vor și să învingă și dezastrul economic. Lenin le cerea tuturor să muncească într-un chip nou.

În referatul asupra subotnicelor prezentat la Conferința organizației orășenești Moscova a P.C. (b) din Rusia la 20 decembrie 1919, Lenin dezvăluie legile perioadei de trecere, dezvoltă tezele cu privire la socialism și comunism ca două faze ale uneia și aceleiași formațiuni social-economice, ale uneia și aceleiași societăți. În primele subotnice V. I. Lenin a întrevăzut germenii muncii noi, comuniste, adică ai muncii gratuite, nenormată de nici o putere, de nici un stat, ai muncii efectuate de membrii societății în folosul obștesc. Totodată, Lenin subliniază că nu este vorba aici de ajutorul acordat vecinului, fapt care

a existat dintotdeauna la sate, „ci de o muncă care produce pentru satisfacerea necesităților generale ale statului, de o muncă gratuită și organizată pe scară largă“ (p. 37).

În articolul „De la distrugerea unei orînduiri seculare spre făurirea unei orînduiri noi“, Lenin dă definiția clasică a muncii comuniste: „Munca comunistă în înțelesul mai îngust și mai strict al cuvîntului înseamnă muncă gratuită în folosul societății, muncă ce se depune nu pentru a îndeplini o anumită obligație, nu pentru a obține dreptul de a primi anumite produse, o muncă efectuată nu după norme dinainte stabilite și consfințite de legi, ci muncă voluntară, muncă în afara oricăror norme, muncă care se prestează fără a se conta pe remunerație, fără a fi condiționată de remunerație, muncă izvorîată din deprinderea de a munci pentru folosul obștesc și din conștiința (devenită deprindere) că munca este necesară pentru binele obștesc, muncă devenită o necesitate a organismului sănătos“ (p. 328). Lenin a sprijinit prin toate mijloacele elementele noi ale organizării socialiste a muncii în industrie, în transporturi, în agricultură și în alte ramuri ale economiei naționale, cerînd ca ele să fie sprijinite și dezvoltate.

În documentele — „Directivă a Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia privind Inspecția muncitorească“ și „Observații și completări la proiectele de «Hotărîre cu privire la organizarea Inspecției muncitorești și țărănești»“ —, incluse pentru prima oară în Opere, se oglindesc activitatea desfășurată de V. I. Lenin pentru crearea și întărirea organelor controlului socialist. Considerînd rolul maselor ca factor hotărîtor în construcția socialistă, Lenin cerea ca organele de control să fie create pe baza participării active a oamenilor muncii la activitatea lor, ca ele să devină o școală de educație comunistă a poporului și de pregătire a maselor pentru conducerea statului. În completările la proiectele de „Hotărîre cu privire la organizarea Inspecției muncitorești și țărănești“, Lenin a trasat sarcina ca „...întreaga masă a oamenilor muncii, atît bărbații cît și *îndeosebi femeile*, să participe rînd pe rînd la activitatea Inspecției muncitorești-țărănești“ (p. 68).

În legătură cu aceasta, prin decretul emis de C.E.C. din R.S.F.S.R. la 7 februarie 1920, Controlul de stat, atît la centru cît și la nivelul organelor locale, a fost reorganizat și transformat în organul unic al controlului socialist — Comisariatul poporului pentru Inspecția muncitoarească-țărănească.

Lenin a arătat că sarcinile grandioase ale construcției economice și ale întăririi Republicii sovietice nu pot fi rezolvate fără participarea activă a femeilor; partidul și Statul sovietic trebuie să atragă femeile la viața economică și politică a țării. „Noi trebuie să facem ca femeia muncitoare să obțină egalitatea cu bărbatul muncitor nu numai în prevederile legii, ci și în viață. În acest scop este necesară o participare cît mai largă a femeilor muncitoare la conducerea întreprinderilor obștești și la conducerea statului... Proletariatul nu-și poate dobîndi libertatea deplină fără a cucerii libertatea deplină pentru femei“ (p. 164—165). Urmînd indicațiile lui Lenin, partidul comunist și guvernul sovietic au deschis femeii sovietice un drum larg spre construirea unei noi vieți. Egalitatea în drepturi a femeii din Uniunea Sovietică este garantată de Constituția U.R.S.S.

În „Cuvîntare rostită la Conferința a IV-a a comisiilor extraordinare guberniale“, inclusă pentru prima oară în Opere, Lenin, caracterizînd situația internațională și internă schimbată a Republicii sovietice, arată care sînt sarcinile ce revin comisiilor extraordinare în noile condiții istorice ale perioadei de trecere de la război la construcția pașnică, definește rolul lor în învingerea greutăților economice care au stat în fața Puterii sovietice, și în primul rînd în lichidarea dezorganizării care domnea în transporturi. În același timp, Lenin a făcut apel la lucrătorii comisiilor extraordinare să fie vigilenți, să mențină, ca și înainte, întreaga lor capacitate de luptă, să nu slăbească aparatul de reprimare a împotrivirii exploato-rilor, ținînd seama în organizarea activității lor de noile condiții în care are loc trecerea de la război la pace. În „Proiectul de hotărîre a Consiliului Apărării cu privire la Secția transporturi a Comisiei extraordinare (Ceka) din Rusia“, Lenin cere ca agenții Secției transporturi a

Comisiei extraordinare din Rusia să țină în activitatea lor un strâns contact cu celulele comuniste și sindicale.

În „Concept (sau teze) pentru întocmirea răspunsului P.C. din Rusia la scrisoarea Partidului social-democrat independent din Germania“, în lucrarea „Despre compromisuri“ și în alte scrieri, Lenin se ocupă de problemele mișcării comuniste și muncitorești internaționale. El acordă o deosebită atenție activității tinerelor partide comuniste din străinătate. Lenin arată că ceea ce caracterizează în primul rând un partid proletar trebuie să fie recunoașterea în fapt a necesității dictaturii proletariatului. Lenin a educat partidele comuniste în spiritul fidelității față de principiile dictaturii proletariatului și ale internaționalismului proletar, lămurind totodată cele mai importante probleme ale tacticii partidelor comuniste frățești.

Demascînd oportunismul liderilor Internaționalei a II-a — Kautsky, Scheidemann, Renner și alți trădători ai socialismului, care ridicau în slăvi democrația burgheză și rînduielile burgheze, Lenin chema masele muncitoare la cea mai necruțătoare și mai hotărîită luptă împotriva lor ca complici ai contrarevoluției.

Un mare interes prezintă „Observațiile pe marginea proiectului de rezoluție a Partidului socialist francez“, incluse pentru prima oară în Opere. Aceste „Observații“ sînt legate de articolul lui Lenin „Însemnările unui publicist“, care conține o amplă critică a elementelor centriste din Partidul socialist francez în frunte cu J. Longuet și P. Faure. În acest articol Lenin arată că proiectele de rezoluții ale longuetiștilor pentru congresul partidului care urma să aibă loc la Strasbourg constituie o vie ilustrare a faptului că conducătorii Internaționalei a II-a, văzînd atracția irezistibilă a maselor spre dictatura proletariatului, au început s-o recunoască în vorbe, continuînd însă să rămînă în fapt fie dușmani ai dictaturii proletariatului, fie oameni care nu sînt capabili să înțeleagă însemnătatea ei și s-o traducă în viață.



În volumul de față se publică 23 de documente care sînt incluse pentru prima oară în Operele lui V. I. Lenin. Dintre acestea, 21 de documente au fost publicate anterior în „Culegeri din Lenin“ și în presa periodică sovietică și de partid. Două documente se publică pentru prima oară : „Hotărîre a Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia în problema încercărilor făcute de Antantă de a iniția relații comerciale cu Rusia prin intermediul cooperăției ruse“ și „Hotărîrile Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia în legătură cu încălcarea disciplinei de partid de către membrii fracțiunii comuniste din C.C.S. din Rusia“.

O bună parte din documentele incluse pentru prima oară în Opere reprezintă proiecte de hotărîri și de directive de partid. Din această categorie fac parte „Directivă a Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia privind Inspekția muncitorească“, „Indicații privind activitatea trenurilor și vapoarelor cu brigăzi de agitație și de instructaj“, „Observații pe marginea proiectului de teze «Sarcinile imediate ale construcției economice», prezentat de Troțki“, „Completări la proiectul de hotărîre cu privire la subotnice“ și două documente cu privire la partidul borotbiștilor din Ucraina — „Proiect de rezoluție cu privire la partidul borotbiștilor din Ucraina“ și „Observații pe marginea rezoluției Comitetului Executiv al Internaționalei Comuniste cu privire la borotbiști“.

Dintre documentele noi, un mare interes prezintă „Cuvîntarea rostită la Conferința a IV-a a comisiilor extraordinare guberniale la 6 februarie 1920“, și „Cuvîntarea rostită la consfătuirea președinților comitetelor executive guberniale și județene la 1 februarie 1920“. Cinci documente oglindesc activitatea desfășurată de Lenin în Consiliul Comisarilor Poporului și în Consiliul Apărării Muncitorești și Țărănești — „Cu privire la Secția transporturi a Comisiei extraordinare (Ceka) din Rusia. Proiect de hotărîre a Consiliului Apărării“, „Observații pe marginea proiectului de hotărîre cu privire la acordarea de prime

pentru muncitori și funcționari“, „Cu privire la judecarea delincvenților minori“, „Cu privire la măsurile de îmbunătățire a organizării sovhozurilor“ și „Însemnări pe marginea decretului pentru introducerea rației alimentare pentru cei din câmpul muncii“.

Următoarele trei documente sînt consacrate politicii externe a Republicii sovietice și problemelor mișcării comuniste și muncitorești internaționale : „Proiect de hotărîre a Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia“, „Convorbire cu Lincoln Eire, corespondentul ziarului american «The World»“ și „Prefață la ediția engleză a broșurii «Revoluția proletară și renegatul Kautsky»“.

În secțiunea „Materiale pregătitoare“ se publică 6 documente : „Observații pe marginea proiectului de decret cu privire la rechiziții și confiscări“, „Scrisoare către P. I. Popov (Cu privire la consumul populației R.S.F.S.R. înainte și după Revoluția din Octombrie)“, „Proiect de hotărîri ale Consiliului Apărării cu privire la situația din transporturi“, „Adaos la hotărîrile Consiliului Apărării cu privire la situația din transporturi“, „Cu privire la avantajele ce se acordă muncitorilor care lucrează la repararea locomotivelor. Proiect de hotărîre a C.C.P.“, „Observații pe marginea proiectului de rezoluție a Partidului socialist francez“. La „Anexe“ se publică „Fișă personală de membru al Sovietului din Moscova“.

*Institutul de marxism-leninism
de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.*



V. I. LENIN
1920

ALEGERILE PENTRU ADUNAREA CONSTITUANTĂ ȘI DICTATURA PROLETARIATULUI

Într-o culegere a socialiștilor-revoluționari intitulată „Un an de revoluție rusă. 1917—1918“ (Moscova. 1918. Editura „Zemlea i Volea“ din Moscova) este publicat un articol extrem de interesant al lui N. V. Sveatițki : „Rezultatele alegerilor pentru Adunarea constituantă din Rusia (prefață)“. Autorul prezintă cifre privitoare la 54 de circumscripții electorale din totalul de 79.

În sfera analizei întreprinse de autor au intrat aproape toate guberniile Rusiei europene și ale Siberiei. Fac excepție următoarele gubernii : Oloneț, Estlanda, Kaluga, Basarabia, Podolia, Orenburg, Iakuția și Don.

Vom reproduce mai întâi principalele rezultate publicate de N. V. Sveatițki, iar apoi vom analiza concluziile politice care decurg din aceste date.

I

În cele 54 de circumscripții au votat în total, în noiembrie 1917, 36 262 560 de persoane. Autorul indică cifra de 36 257 960, repartizată pe 7 regiuni (plus armata și flota), însă totalul cifrelor prezentate de el pe diferite partide ne dă tocmai cifra indicată de mine.

Repartizarea pe partide este următoarea : socialiștii-revoluționari ruși au obținut 16 500 000 de voturi, iar dacă adăugăm pe socialiștii-revoluționari de altă naționalitate (ucraineni, musulmani etc.), rezultă că au obținut 20 900 000, adică 58%.

Menșevicii au obținut 668 064 de voturi, iar dacă adăugăm grupările similare — „socialiștii populiști“ (312 000), „Edinstvo“ (25 000), cooperatorii (51 000), social-democrații ucraineni (95 000), socialiștii ucraineni (507 000), socialiștii germani (44 000) și socialiștii finlandezi (14 000) —, obținem în total 1 700 000.

Bolșevicii au obținut 9 023 963 de voturi.

Cadeții au obținut 1 856 639 de voturi. Adăugând la acestea voturile obținute de: „uniunea proprietarilor de pământ“ (215 000), „grupările de dreapta“ (292 000), adepții credinței de rit vechi (73 000), naționaliști: evrei (550 000), musulmani (576 000), bașkiri (195 000), letoni (67 000), polonezi (155 000), cazaci (79 000), germani (130 000), bieloruși (12 000), și de „listele diverselor grupuri și organizații“ (418 000), obținem în total 4 600 000 de voturi obținute de partidele moșieresti și burgheze.

Se știe că în decursul întregii perioade a revoluției, din februarie pînă în octombrie 1917, socialiștii-revoluționari și menșevicii au mers în bloc. În afară de aceasta, întreaga desfășurare a evenimentelor, atît în acest interval de timp cît și după el, a arătat în mod precis că amîndouă aceste partide reprezintă democrația mic-burgheză, care, la fel de greșit ca și celelalte partide din Internaționala a II-a, se pretinde și se intitulează socialistă.

Adunînd voturile obținute de principalele trei grupuri de partide în alegerile pentru Adunarea constituantă, obținem următorul rezultat :

partidul proletariatului (bolșevicii).....	9 020 000 = 25%
partidele democrației mic-burgheze (socialiștii-revoluționari, menșevicii etc.).....	22 620 000 = 62%
partidele moșierilor și ale burgheziei (cadeții etc.).....	4 620 000 = 13%
<hr/> <i>Total</i>	<hr/> 36 260 000 = 100%

Prezentăm acum cifrele pe care N. V. Sveatițki le dă pe regiuni :

Numărul voturilor exprimate în mii

Regiuni* (și armata separat)	pentru socialiș- tii-revo- luționari (ruși)	%	pentru bolșe- vici	%	pentru cadeți	%	total
de Nord.....	1 140,0	38	1 177,2	40	393,0	13	2 975,1
Centrală-Indus- trială.....	1 987,9	38	2 305,6	44	550,2	10	5 242,5
Regiunea Volgăi și de cernoziom	4 733,9	70	1 115,6	16	267,0	4	6 764,3
Apuseană	1 242,1	43	1 282,2	44	48,1	2	2 961,0
Răsăriteană și a Uralului.....	1 547,7	43(62% ^{**})	443,9	12	181,3	5	3 583,5
Regiunea Sibe- riei.....	2 094,8	75	273,9	10	87,5	3	2 786,7
Ucraina	1 878,1	25(77% ^{***})	754,0	10	277,5	4	7 581,3
Armata și flota	1 885,1	43	1 671,3	38	51,9	1	4 363,6

Din aceste cifre se vede că, în timpul alegerilor pentru Adunarea constituantă, bolșevicii au fost partidul proletariatului, iar socialiștii-revoluționari — partidul țărănimii. În regiunile velicoruse cu o populație pur țărănească (Regiunea Volgăi și de cernoziom, Regiunea Siberiei, Răsăriteană și a Uralului) și în cea ucraineană, socialiștii-revoluționari au obținut 62—77% din voturi. În centrele industriale bolșevicii au deținut superioritatea asupra socialiștilor-revoluționari. Această superioritate apare dimi-nuată în datele pe regiuni indicate de N. V. Sveatițki,

* Autorul a împărțit Rusia, într-un mod nu prea obișnuit, în regiunile : de Nord : guberniile Arhanghelsk, Vologda, Petrograd, Novgorod, Pskov, Li-flanda. — Centrală-Industrială : guberniile Vladimir, Kostroma, Mos-cova, Nijni Novgorod, Reazan, Tula, Tver, Iaroslavl. — Regiunea Volgăi și de cernoziom : guberniile Astrahan, Voronej, Kursk, Orel, Penza, Samara, Saratov, Simbirsk, Tambov. — Apuseană : guberniile Vitebk, Minsk, Moghi-lev, Smolensk. — Regiunea Răsăriteană și a Uralului : guberniile Veatka, Kazan, Perm, Ufa. — Regiunea Siberiei : guberniile To-bolsk, Tomsk, Altai, Enisei, Irkutsk, Transbaikal, Amur. — Ucraina : gu-berniile Volînia, Ekaterinoslav, Kiev, Poltava, Taurida, Harkov, Herson, Cernigov.

** Sveatițki obține cifra din paranteze, 62%, adăugînd pe socialiștii-revoluționari musulmani și ciuvași.

*** Cifra din paranteze, 77%, este dată de mine, adăugînd pe socialiștii-revoluționari ucraineni.

pentru că el grupează circumscripțiile cele mai industriale împreună cu circumscripții mai puțin industriale și cu circumscripții cu totul neindustriale. Datele pe gubernii indicate de Sveatički pentru partidul socialiștilor-revoluționari, pentru partidul bolșevic, partidul cadet și apoi pentru „grupurile naționale și alte grupuri“ arată, de pildă, următoarele :

În Regiunea de Nord superioritatea bolșevicilor pare a fi neînsemnată : 40% față de 38%. Dar în această regiune sînt grupate circumscripții neindustriale (guberniile Arhanghelsk, Vologda, Novgorod, Pskov), unde precum-păneau socialiștii-revoluționari, și circumscripții industriale : Petrograd capitala — bolșevicii 45% (după numărul voturilor), socialiștii-revoluționari 16% ; gubernia Petrograd — bolșevicii 50%, socialiștii-revoluționari 26% ; gubernia Liflanda — bolșevicii 72%, socialiștii-revoluționari 0.

Dintre guberniile Regiunii Centrale-Industriale, gubernia Moscova a dat 56% din voturi bolșevicilor, 25% socialiștilor-revoluționari ; circumscripția Moscova capitala — 50% bolșevicilor, 8% socialiștilor-revoluționari ; gubernia Tver — 54% bolșevicilor, 39% socialiștilor-revoluționari ; gubernia Vladimir — 56% bolșevicilor, 32% socialiștilor-revoluționari.

Remarcăm, în treacăt, cît de ridicole apar, în fața acestor fapte, afirmațiile conform cărora bolșevicii ar fi avut și ar avea de partea lor „minoritatea“ proletariatului ! Și asemenea afirmații sînt făcute atît de menșevici (668 000 de voturi, iar dacă adăugăm Transcaucazia, încă 700 000—800 000, față de 9 000 000 ale bolșevicilor) cît și de social-trădătorii din Internaționala a II-a.

II

Cum s-a putut, așadar, întîmpla o asemenea minune cum este victoria reputată de bolșevici, care au dispus de un sfert din voturi, asupra democraților mic-burghezi,

care au mers în alianță (coaliție) cu burghezia și au dispus, împreună cu aceasta, de trei sferturi din voturi?

Căci a tăgădui victoria acum, după doi ani în care Antanta¹ — atotputernica Antantă — a dat ajutor tuturor adversarilor bolșevismului, ar fi pur și simplu ridicol.

Adevărul este că ura politică turbată a celor învinși, inclusiv a tuturor adepților Internaționalei a II-a, nu le permite acestora nici măcar să pună în mod serios problema cauzelor victoriei bolșevicilor, problemă extrem de interesantă atât sub aspectul politic cât și sub cel istoric. Adevărul este că, în cazul de față, avem de-a face cu o „minune“ numai din punctul de vedere al democrației mic-burgheze vulgare, ale cărei ignoranță și prejudecăți se demască în toată profunzimea lor prin această problemă și prin răspunsul la ea.

Din punctul de vedere al luptei de clasă și al socialismului, punct de vedere abandonat de Internaționala a II-a, răspunsul la această problemă este de netăgăduit.

Bolșevicii au învins, înainte de toate, pentru că au avut de partea lor imensa majoritate a proletariatului, inclusiv partea lui cea mai conștientă, cea mai energică, cea mai revoluționară, adevărata avangardă a acestei clase înaintate.

Să luăm ambele capitale, Petrogradul și Moscova. În aceste localități, totalul voturilor pentru Adunarea constituantă a fost de 1 765 100. Din acestea au obținut:

socialiștii-revoluționari	218 000
bolșevicii	837 000
cadeții	515 400

Oricât s-ar prosterna democrației mic-burghezi, care se intitulează socialiști și social-democrați (alde Cernov, Martov, Kautsky, Longuet, MacDonald & Co.), în fața zeitelor „egalității“, „votului universal“, „democrației“, „democrației pure“ sau „democrației consecvente“, *inegalitatea* economică și politică dintre oraș și sat tot nu va dispărea.

Această inegalitate este inevitabilă în orînduirea capitalistă, în general, și în perioada de trecere de la capitalism la comunism, în particular.

Orașul nu poate fi egal cu satul. Satul nu poate fi egal cu orașul în condițiile istorice ale acestei epoci. Orașul *duce după sine* în mod inevitabil satul. Satul *urmează* în mod inevitabil orașul. Întrebarea este numai: *care clasă*, dintre cele „orășenești“, va ști să ducă după sine satul, va fi capabilă să rezolve această sarcină și ce forme va lua această *conducere exercitată de către oraș*.

În noiembrie 1917 bolșevicii au avut de partea lor uriașa majoritate a proletariatului. Partidul menșevic, care era rivalul lor în rîndurile proletariatului, a fost înfrînt atunci în mod definitiv (9 000 000 de voturi față de 1 400 000, dacă adunăm pe cele 668 000 cu cele 700 000—800 000 obținute în Transcauzia). Acest partid a fost zdrobit în lupta dusă timp de cincisprezece ani (1903—1917), care *a călit*, a luminat, a organizat avangarda proletariatului, *a creat* o avangardă cu adevărat revoluționară. În plus, prima revoluție, cea din 1905, a pregătit dezvoltarea ulterioară, a stabilit *în mod practic* raportul dintre aceste partide, a avut rolul unei repetiții generale în vederea mărețelor evenimente din anii 1917—1919.

Democraților mic-burghezi din Internaționala a II-a, care-și zic „socialiști“, le place să ocolească una dintre cele mai serioase probleme istorice, folosind fraze mieroase despre utilitatea „unității“ proletariatului. Sub paravanul acestei frazeologii mieroase, ei uită faptul istoric al *acumulării oportunismului* în mișcarea muncitorească între anii 1871 și 1914, uită (sau nu vor) *să se gîndească* la cauzele falimentului oportunismului în august 1914, la cauzele scindării socialismului internațional în anii 1914—1917.

Fără o pregătire foarte serioasă și multilaterală a părții *revoluționare* a proletariatului în vederea izgonirii și

zdrobirii oportunismului este absurd să te gîndești la dictatura proletariatului. Aceste învățăminte ale revoluției ruse ar trebui să le intre bine în cap conducătorilor social-democrației „independente” germane², ai socialismului francez etc., care vor acum să iasă din încurcătură recunoscînd în vorbe dictatura proletariatului.

Mai departe. Bolșevicii au avut de partea lor nu numai majoritatea proletariatului, nu numai avangarda lui *revoluționară*, călită în lupta îndelungată și îndîrjită împotriva oportunismului. Ei au avut în capitale, dacă ne este permis să întrebuițăm un termen militar, un puternic „grup de șoc”.

A deține în momentul decisiv și în sectorul hotărîtor o superioritate de forțe zdrobitoare — această „lege” a succeselor militare este și o lege a succesului politic, mai ales în acel război înverșunat și vijelios dintre clase care se numește revoluție.

Capitalele sau, în general, marile centre comerciale și industriale (la noi, în Rusia, aceste noțiuni au coincis; ele nu coincid însă întotdeauna) decid, în mare măsură, soarta politică a poporului, — bineînțeles cu condiția ca centrele să fie sprijinite de suficiente forțe locale, țărănești, chiar dacă acest sprijin nu este acordat imediat.

În ambele capitale, în ambele centre comerciale și industriale principale ale Rusiei, bolșevicii au deținut o superioritate de forțe zdrobitoare, hotărîtoare. Noi am avut aici *aproape de patru ori* mai multe voturi decît socialiștii-revoluționari. Noi am avut aici *mai multe voturi decît socialiștii-revoluționari și cadeții luați împreună*. În afară de aceasta, adversarii noștri erau dezbinați, întrucît „coaliția” cadeților cu socialiștii-revoluționari și cu menșevicii (atît la Petrograd cît și la Moscova, menșevicii nu au obținut decît 30% din voturi) era cu totul compromisă în fața maselor muncitoare. În acel moment nu putea fi vorba de nici o unitate *reală* a socialiștilor-revo-

luționari și a menșevicilor cu cadeții împotriva noastră *. După cum se știe, în noiembrie 1917, pînă și conducătorii socialiștilor-revoluționari și ai menșevicilor, cărora ideea unui bloc cu cadeții le era de o sută de ori mai apropiată decît muncitorilor și țăranilor socialiști-revoluționari sau menșevici, pînă și acești conducători s-au gîndit (și s-au tocmit cu noi) să încheie o coaliție cu bolșevicii *fără* cadeți !³

În octombrie-noiembrie 1917, noi cuceream capitalele avînd *certitudinea* că vom reuși, deoarece dispuneam de o superioritate de forțe zdrobitoare și o pregătire politică cît se poate de temeinică, înțelegînd prin aceasta atît strîngerea, concentrarea, instruirea, verificarea, călirea „armatelor“ bolșevice, cît și descompunerea, slăbirea, dezbinarea, demoralizarea „armatelor“ „inamicului“.

Și avînd posibilitatea de a cuceri în mod sigur, printr-o lovitură fulgerătoare și hotărîtoare, ambele capitale, ambele centre ale întregii mașini de stat capitaliste (atît din punct de vedere economic cît și din punct de vedere politic), cu toată împotrivirea furibundă a birocrăției și a „intelectualității“, cu tot sabotajul etc., noi am putut, cu ajutorul aparatului central al puterii de stat, *să demonstrăm prin fapte* maselor muncitoare neproletare că proletariatul este singurul lor aliat de nădejde, singurul lor prieten și conducător.

III

Înainte însă de a trece la această problemă capitală — problema atitudinii proletariatului față de masele muncitoare neproletare —, trebuie să ne mai oprim asupra *armatei*.

În timpul războiului imperialist, armata a absorbit toată floarea forțelor poporului, și dacă canalele oportuniste din Internaționala a II-a (nu numai social-șovi-

* Sînt demne de relevat unitatea și coeziunea partidului proletariatului, demonstrate și de datele citate, în comparație cu fărîmițarea extremă a partidelor mici burghezi și a partidelor burgheziei.

niștii, adică Scheidemannii și Renaudelii, care trecuseră pe față de partea „apărării patriei“, ci și „centriștii“⁴) întăreau prin vorbele și faptele lor subordonarea armatei față de conducerea tîlharilor imperialiști atît din grupul german cît și din cel anglo-francez, adevărații revoluționari proletari n-au uitat niciodată cuvintele spuse de Marx în 1870: „burghezia va învăța proletariatul să mînuiască armele“!⁵ Despre „apărarea patriei“ într-un război imperialist, adică într-un război tîlhăresc de ambele părți, puteau vorbi numai trădătorii austro-germani și cei anglo-franco-ruși ai socialismului, pe cînd revoluționarii proletari își concentrău întreaga atenție (începînd din august 1914) asupra revoluționării armatei, asupra folosirii ei *împotriva* tîlharilor imperialiști ai burgheziei, asupra transformării războiului nedrept și tîlhăresc dintre cele două grupuri de rechini imperialiști într-un război drept și legitim al proletarilor și al maselor muncitoare asuprite din fiecare țară *împotriva* burgheziei „proprii“, „naționale“.

Trădătorii socialismului *n-au pregătit* în anii 1914—1917 folosirea armatelor *împotriva* guvernelor imperia-
liste ale *fiecărei* națiuni.

Bolșevicii însă au făcut acest lucru prin întreaga lor propagandă, agitație și muncă organizatorică ilegală, începînd din august 1914. Firește, trădătorii socialismului, oamenii de teapa lui Scheidemann și Kautsky din cadrul tuturor națiunilor, s-au eschivat de la aceasta, debitînd fraze despre *descompunerea* armatei de către agitația bolșevică, dar noi sîntem *mîndri* că ne-am făcut datoria, descompunînd forțele dușmanului nostru de clasă, smulgînd de sub influența lui masele de muncitori și de țărani înarmați *pentru a lupta* împotriva exploatatorilor.

Rezultatele muncii noastre s-au vădit, între altele, și în voturile obținute în alegerile pentru Adunarea constituantă din noiembrie 1917, la care a participat în Rusia și armata.

Iată principalele rezultate ale acestui scrutin, așa cum le prezintă N. V. Sveatițki :

Numărul voturilor (în mii) exprimate în alegerile pentru Adunarea constituantă din noiembrie 1917

Unitățile armatei și flotei	Pentru socialiștii-revoluționari	Pentru bolșevici	Pentru cadeți	Pentru grupurile naționale și celelalte grupuri	Total
Frontul de nord..	240,0	480,0	?	60,0**	780,0
„ „ vest ..	180,6	653,4	16,7	125,2	976,0
„ „ sud-vest ¹	402,9	300,1	13,7	290,6	1 007,4
„ „ românesc..	679,4	167,0	21,4	260,7	1 128,6
„ „ din Caucaz	360,0	60,0	?	—	420,0
Flota din Marea Baltică.....	—	(120,0)*	—	—	(120,0)*
Flota din Marea Neagră.....	22,2	10,8	—	19,5	52,5
Total	1 885,1	1 671,3	51,8	756,0	4 364,5
		+ (120,0)*	+?		+(120,0)*
		1 791,3			+?

Total : pentru socialiștii-revoluționari 1 885 100 de voturi, pentru bolșevici 1 671 300 de voturi. Iar dacă adăugăm la acestea din urmă cele (aproximativ) 120 000 de voturi din partea flotei din Marea Baltică, rezultă că bolșevicii au obținut 1 791 300 de voturi.

Prin urmare, bolșevicii au obținut *un număr ceva mai mic de voturi* decât socialiștii-revoluționari.

Prin urmare, încă în octombrie-noiembrie 1917 armata era *pe jumătate bolșevică*.

Fără aceasta noi n-am fi putut învinge.

Dacă aveam aproape jumătate din voturi în rândurile armatei, în general, noi dispuneam însă de o superioritate covârșitoare pe fronturile *cele mai apropiate de capitale* și, în genere, pe cele nu prea îndepărtate. Dacă exclu-dem Frontul din Caucaz, rezultă că bolșevicii au obținut,

* Cifra este aproximativă : au fost aleși 2 bolșevici. N. V. Sveatițki soco-rește în medie 60 000 de voturi pentru fiecare candidat ales. Din această cauză și eu iau cifra 120 000.

** Nu se menționează care partid a obținut 19 500 de voturi din partea flotei din Marea Neagră. Restul de cifre din această coloană se referă, pare-se, aproape în întregime la socialiștii ucraineni, întrucât au fost aleși 10 socialiști ucraineni și 1 social-democrat (adică menșevic).

În ansamblu, mai multe voturi decât socialiștii-revoluționari. Iar dacă luăm fronturile de nord și de vest, rezultă că bolșevicii au avut *peste 1 000 000 de voturi*, față de 420 000 de voturi ale socialiștilor-revoluționari.

Prin urmare, în noiembrie 1917, bolșevicii aveau și în armată „*un grup de șoc*” politic, care le asigura o superioritate de forțe covârșitoare în sectorul hotărâtor și în momentul decisiv. Nu putea fi vorba de nici o împotrivire din partea armatei față de Revoluția din Octombrie a proletariatului, față de cucerirea puterii politice de către proletariat, din moment ce pe fronturile de nord și de vest bolșevicii dețineau o uriașă superioritate, iar pe celelalte fronturi, mai îndepărtate de centru, bolșevicii au avut timpul și posibilitatea să *smulgă pe țărani de sub influența partidului socialist-revoluționar*, lucru despre care vom vorbi mai jos.

IV

Pe baza datelor cu privire la alegerile pentru Adunarea constituantă, am stabilit următoarele trei condiții ale victoriei bolșevismului: 1) majoritatea covârșitoare în rîndurile proletariatului; 2) aproape jumătate în armată; 3) superioritatea de forțe covârșitoare în momentul decisiv și în sectoarele hotărâtoare, și anume: în capitale și pe fronturile armatelor din apropierea centrului.

Aceste condiții însă ar fi putut determina numai o victorie de foarte scurtă durată și foarte șubredă dacă bolșevicii n-ar fi putut să atragă de partea lor majoritatea maselor muncitoare neproletare, smulgîndu-le de sub influența socialiștilor-revoluționari și a celorlalte partide mic-burgheze.

Tocmai aceasta este principalul.

Și dacă „socialiștii” (citește: democrații mic-burghezi) din Internaționala a II-a nu înțeleg dictatura proletariatului, aceasta se datorește, în primul rînd, neînțelegerii faptului că

puterea de stat în mâinile unei singure clase, în mâinile proletariatului, poate și trebuie să devină un instrument pentru atragerea maselor muncitoare ne-

proletare de partea proletariatului, pentru a smulge aceste mase burgheziei și partidelor mic-burgheze.

Robi ai prejudecăților mic-burgheze, domnii „socialiști” din Internaționala a II-a, care au uitat esențialul din învățătura lui Marx despre stat, privesc *puterea de stat* ca ceva sacrosanct, ca un idol sau ca rezultată a unor votări formale, ca un absolut al „democrației consecvente” (sau mai știu eu cum i se spune acestei nerozii). Ei nu văd în *puterea de stat* pur și simplu un *instrument* de care *diferitele* clase pot și trebuie să se folosească (și să știe să se folosească) *în scopurile lor de clasă*.

Burghezia folosea *puterea de stat* ca instrument al clasei capitaliștilor împotriva proletariatului, împotriva tuturor oamenilor muncii. Așa a fost și în cele mai democratice republici burgheze. Numai trădătorii marxismului „au uitat” acest lucru.

Proletariatul trebuie (organizând „grupuri de șoc” politice și militare suficient de puternice) să răstoarne burghezia, să-i smulgă *puterea de stat*, pentru a face uz de acest *instrument* în scopurile *sale de clasă*.

Și care sînt scopurile de clasă ale proletariatului?

Reprimarea împotrivirii burgheziei.

„Neutralizarea” țărănimii și, pe cît posibil, atragerea ei — în orice caz a majorității părții ei muncitoare, care nu exploatează — de partea sa.

Organizarea mării producții mecanizate pe baza fabricilor și a mijloacelor de producție expropriate de la burghezie.

Organizarea socialismului pe ruinele capitalismului.

*
* *
*

Domnii oportuniști, inclusiv kautskiștii, bătîndu-și joc de învățătura lui Marx, „învață” poporul că proletariatul trebuie mai întîi să cucerească majoritatea cu ajutorul sufragiului universal, apoi să obțină *puterea de stat* pe baza unui astfel de vot al majorității și abia pe urmă, pe această bază a democrației „consecvente” (unii spun: „pure”), să organizeze socialismul.

Noi însă, bazându-ne pe învățătura lui Marx și pe experiența revoluției ruse, spunem :

proletariatul trebuie mai întâi să răstoarne burghezia și să cucerească pentru *sine* puterea de stat, iar apoi să folosească această putere de stat, adică dictatura proletariatuului, ca instrument al clasei sale pentru a câștiga simpatia majorității oamenilor muncii.

*
* *
*

Cum poate puterea de stat să devină în mâinile proletariatuului un instrument al luptei sale de clasă pentru influențarea maselor muncitoare neproletare ? pentru atragerea lor de partea proletariatuului ? pentru smulgerea lor de sub influența burgheziei și pentru câștigarea lor ?

În primul rînd, proletariatuul realizează acest lucru prin aceea că *nu* face uz de vechiul aparat al puterii de stat, ci îl *sfărîmă* total, îl distruge complet (în pofida văicărelilor mic-burghezilor speriați și a amenințărilor saboturilor) și creează un *nou* aparat de stat. Acest nou aparat de stat este adaptat la dictatura proletariatuului și la lupta acestuia împotriva burgheziei, *pentru* câștigarea maselor muncitoare neproletare. Acest nou aparat nu este născocit de cineva, ci *ia naștere* din lupta de clasă a proletariatuului, din extinderea și adîncirea ei. Acest nou aparat al puterii de stat, acest nou *tip* de putere de stat este *Puterea sovietică*.

Imediat, la cîteva ore după ce a cucerit puterea de stat, proletariatuul rus a declarat dizolvat vechiul aparat de stat (adaptat timp de veacuri, după cum a arătat Marx, pentru a sluji interesele de clasă ale burgheziei, chiar și în republica cea mai democratică ⁶⁾) și a transmis *întreaga putere Sovietelor*. Iar în Soviete au fost admiși numai cei ce muncesc și sînt exploatați, fiind excluși exploatații de orice fel.

În felul acesta, dintr-o dată, printr-o singură lovitură, imediat *după* cucerirea de către el a puterii de stat, proletariatuul *smulge* burgheziei *marea masă* a partizanilor ei din rîndurile partidelor mic-burgheze și „socialiste“, de-

oarece această masă este alcătuită din oameni ai muncii și exploatați, pe care burghezia (inclusiv cei care-i cîntă în strună — oamenii de teapa lui Cernov, Kautsky, Martov & Co.) îi înșela și care, *obținînd Puterea sovietică*, obțin *pentru prima dată* o armă în lupta de masă pentru interesele lor împotriva burgheziei.

În al doilea rînd, proletariatul poate și trebuie să smulgă imediat, sau în orice caz foarte repede, burgheziei și democrației mic-burgheze *masele „lor“*, adică masele care le urmau, să le cucerească *prin satisfacerea revoluționară a revendicărilor lor economice cele mai vitale, pe calea exproprierii moșierimii și burgheziei*.

Burghezia *nu poate* face acest lucru, oricît de „solidă“ ar fi puterea ei de stat.

Proletariatul *poate* realiza acest lucru chiar a doua zi după ce cucerește puterea de stat, pentru că el dispune în acest scop de un aparat (Sovietele), precum și de mijloacele economice (exproprierea moșierilor și a burgheziei).

Tocmai în acest fel proletariatul din Rusia *a smuls* țărănimea de sub influența socialiștilor-revoluționari și a cucerit-o literalmente *la cîteva ore* după ce a cucerit puterea de stat. Căci la cîteva ore după ce a reperat la Petrograd victoria asupra burgheziei, proletariatul victorios a emis „Decretul asupra pămîntului“ *, iar prin acest decret *a satisfăcut* în întregime și imediat, cu promptitudine, energie și abnegație revoluționară toate revendicările economice vitale ale *majorității* țăranilor, expropriind fără despăgubire întreaga proprietate a moșierilor.

Pentru a demonstra țăranilor că proletariatul nu vrea să le impună voința sa sau să-i comande, ci să-i ajute și să le fie prieten, bolșevicii învingători n-au pus *nici un cuvînt de-al lor* în „Decretul asupra pămîntului“, ci l-au copiat, cuvînt cu cuvînt, după mandatele țăranilor (fi-rește, după cele mai revoluționare) care au fost publicate de *socialiștii-revoluționari* în ziarul *socialiștilor-revoluționari* ⁷.

* Vezi V. I. Lenin. Opere, vol. 35, București, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 24—27. — Nota red.

Socialiștii-revoluționari fierbeau de mînie, turbau de furie, țipau că „bolșevicii le-au furat programul“, dar toată lumea îi ridiculiza : bun partid trebuie să fie acela care a trebuit să fie învins și alungat din guvern pentru a se putea realiza din programul lui tot ce era revoluționar, tot ce era folositor oamenilor muncii !

Această dialectică n-au fost în stare s-o înțeleagă nici-odată trădătorii, obtuzii și pedanții Internaționalei a. II-a : proletariatul nu poate să învingă fără a cucerii majoritatea populației. Dar a limita această cucerire la obținerea majorității voturilor în alegeri sau a o condiționa de obținerea unei asemenea majorități în condițiile *dominației burgheziei* înseamnă să dai dovadă de o incapacitate totală de a gândi sau să înșeli pur și simplu pe muncitori. Pentru a cîștiga de partea sa majoritatea populației, proletariatul trebuie, în primul rînd, să răstoarne burghezia și să ia puterea de stat în mîinile sale ; el trebuie, în al doilea rînd, să instaureze Puterea sovietică, sfărîmînd total vechiul aparat de stat, act prin care el subminează dintr-o dată dominația, autoritatea, influența burgheziei și a conciliatorilor mic-burghezi în rîndurile maselor muncitoare neproletare. El trebuie, în al treilea rînd, să lichideze influența burgheziei și a conciliatorilor mic-burghezi în rîndurile *majorității* maselor muncitoare neproletare, satisfăcînd pe cale *revoluționară* revendicările lor economice *pe seama exploatatorilor*.

Toate acestea sînt posibile, desigur, numai dacă dezvoltarea capitalistă a atins un anumit nivel. Fără această premisă esențială nu este posibilă nici constituirea proletariatului în clasă de sine stătătoare, nici reușita îndelungatei sale pregătiri, educări, instruirii și verificări în lupta desfășurată timp de mulți ani sub formă de greve și demonstrații, nici demascarea și alungarea oportuniștilor. Fără această premisă esențială nu este posibil ca centrele să aibă un rol economic și politic atît de mare încît, cucerindu-le, proletariatul să cucerească întreaga putere de stat sau, mai exact, nervul ei vital, pivotul ei, punctul ei nodal. Fără această premisă esențială nu poate exista înrudirea, apropierea, legătura dintre situația proletariatului

și situația maselor muncitoare neproletare, care (înrudire, apropiere, legătură) sînt necesare pentru ca proletariatul să influențeze aceste mase și pentru ca această influență să-și atingă scopul.

V

Să mergem mai departe.

Proletariatul poate cuceri puterea de stat, poate înfăptui orînduirea sovietică, poate satisface din punct de vedere economic majoritatea oamenilor muncii pe seama exploatatatorilor.

Sînt suficiente toate acestea pentru a asigura o victorie deplină și definitivă ?

Nu.

Numai iluziile pe care le nutresc democrații mic-burghezi, „socialiștii“ și „social-democrații“, ca și principalii lor reprezentanți de astăzi, pot da naștere unor asemenea idei fanteziste, conform cărora în orînduirea capitalistă masele muncitoare sînt în stare să dobîndească un grad de conștiință atît de ridicat, atîta tărie de caracter, perspicacitate și un orizont politic atît de larg, încît să aibă posibilitatea ca *printr-o simplă votare* să decidă sau în genere să *hotărască dinainte* într-un fel sau altul, fără o îndelungată experiență de luptă, că va urma cutare clasă sau cutare partid.

Aceasta este o iluzie. E un basm dulceag al pedanților și al socialiștilor lingușitori de tipul lui Kautsky, Longuet sau MacDonald.

Capitalismul n-ar fi capitalism dacă, pe de o parte, n-ar condamna *masele* la o stare de abrutizare, oprimare, intimidare, fărîmițare (satul !) și ignoranță, iar pe de altă parte n-ar pune la dispoziția burgheziei uriașul aparat pentru amăgirea și înșelarea în masă a muncitorilor și a țăranilor, pentru îndobitocirea lor etc.

De aceea numai proletariatul este capabil să *scoată pe oamenii muncii* din capitalism și să-i ducă la comunism. Este de neconceput ca masele muncitoare mic-burgheze sau pe jumătate mic-burgheze să hotărască dinainte într-o problemă politică extrem de complicată : „a fi alături de

clasa muncitoare sau alături de burghezie". Sînt inevitabile *oscilațiile* păturilor muncitoare neproletare, este inevitabilă propria lor *experiență practică*, care le permite să *compare* conducerea de către burghezie cu conducerea de către proletariat.

Tocmai această împrejurare este pierdută mereu din vedere de către admiratorii „democrației consecvente”, care își închipuie că cele mai serioase probleme politice pot fi rezolvate prin vot. În realitate, aceste probleme, în cazul cînd sînt acute și cînd lupta le ascute și mai mult, sînt rezolvate de *războiul civil*, iar în acest război are o importanță uriașă *experiența* maselor muncitoare neproletare (a țărănilor în primul rînd), experiență în a compara, a confrunta puterea proletariatului cu cea a burgheziei.

Alegerile din noiembrie 1917 pentru Adunarea constituantă din Rusia comparate cu cei doi ani de război civil, 1917—1919, sînt extrem de instructive în această privință.

Priviți care au fost regiunile cele mai puțin bolșevice. În primul rînd, Regiunea Răsăriteană și a Uralului, precum și Regiunea Siberiei: 12% și, respectiv, 10% din voturi au fost obținute de bolșevici. În al doilea rînd, Ucraina: 10% din voturi în favoarea bolșevicilor. Din celelalte regiuni, cel mai mic procent de voturi în favoarea bolșevicilor îl dă Regiunea Volgăi și de cernoziom, regiune țărănească a Velicorusiei, unde bolșevicii au obținut totuși 16% din voturi.

Și iată că tocmai în regiunile unde bolșevicii au obținut în noiembrie 1917 cel mai mic procent de voturi, mișcările și răscoalele contrarevoluționare, organizarea forțelor contrarevoluționare au avut cel mai mare succes. Tocmai în aceste regiuni, puterea lui Kolceak și cea a lui Denikin s-au menținut luni de-a rîndul.

Oscilarea populației mic-burgheze acolo unde influența proletariatului este mai mică a ieșit la iveală, în aceste regiuni, într-un mod deosebit de limpede:

la început ea a fost de partea bolșevicilor, atunci cînd aceștia au dat pămînt și cînd soldații demobilizați au adus vestea păcii. Apoi — împotriva bolșevicilor, cînd aceștia, în interesul dezvoltării internaționale a revoluției și pen-

tru a păstra focarul ei din Rusia, au încheiat pacea de la Brest⁸, „lezînd“ astfel cele mai profunde sentimente ale micului burghez, cele patriotice. Dictatura proletariatului n-a fost pe placul țăranilor, mai ales acolo unde există cele mai mari surplusuri de cereale, atunci cînd bolșevicii au arătat că vor urmări într-un mod riguros și autoritar predarea acestor surplusuri către stat la prețuri oficiale. Țărănimia din Ural, din Siberia și din Ucraina s-a orientat spre Kolceak și Denikin.

Mai departe, experiența „democrației“ lui Kolceak și Denikin, pe care orice scrib kolceakist și denikinist o trîmbează în fiecare număr al ziarelor albguardiste, a arătat țăranilor că frazeologia pe tema democrației și a „constituantei“ servește în realitate numai pentru camuflarea dictaturii moșierului și a capitalistului.

Începe o nouă cotitură spre bolșevism : iau amploare răscoalele țărănești în spatele frontului lui Kolceak și al lui Denikin. Țăranii întîmpină trupele roșii ca pe eliberatori.

În ultima instanță, tocmai aceste oscilări ale țăranimii, ca principal reprezentant al masei mic-burgeze de oameni ai muncii, au decis soarta Puterii sovietice și a puterii lui Kolceak-Denikin. Dar pînă la această „ultimă instanță“ a trecut o perioadă destul de îndelungată de lupte grele și de încercări chinuitoare, care nu s-au terminat în Rusia în decursul celor doi ani, nu s-au terminat tocmai în Siberia și în Ucraina. Și nimeni nu poate garanta că ele se vor termina *în mod definitiv*, să zicem, în decurs de un an.

Adeptii democrației „consecvente“ n-au aprofundat semnificația acestui fapt istoric. Ei n-au făcut și nu fac altceva decît să născocescă povești pentru copii, închipuindu-și că în orînduirea capitalistă proletariatul ar putea, pe calea votului, să „convingă“ majoritatea oamenilor muncii și să-i cîștige definitiv de partea sa. Realitatea însă arată că numai experiența amară a micii burghezii *care oscilează*, dobîndită într-o luptă îndelungată și crîncenă, o conduce pe aceasta, după ce a comparat dictatura proletariatului cu dictatura capitaliștilor, la concluzia că prima este mai bună decît a doua.

Toți socialiștii care au studiat marxismul și care doresc să țină seama de experiența istoriei politice a țărilor înaintate din secolul al XIX-lea admit în teorie că *oscilările* micii burghezii între proletariat și clasa capitaliștilor sînt inevitabile. Rădăcinile economice ale acestor oscilări sînt dezvăluite cît se poate de limpede de știința economică, ale cărei adevăruri au fost repetate de milioane de ori în ziarele, în manifestele și în broșurile socialiștilor din Internaționala a II-a.

Dar acești oameni nu știu să aplice aceste adevăruri la epoca specifică a dictaturii proletariatului. Ei înlocuiesc *lupta de clasă* cu prejudecățile și iluziile mic-burgheze-democratice (cu privire la „egalitatea” claselor, cu privire la democrația „consecventă” sau „pură”, cu privire la rezolvarea marilor probleme istorice pe calea votului etc.). Ei nu vor să înțeleagă că proletariatul care a cucerit puterea de stat nu încetează o dată cu aceasta lupta sa de clasă, ci o continuă sub altă formă, cu alte mijloace. Dictatura proletariatului este lupta de clasă a proletariatului dusă cu ajutorul unui asemenea instrument cum este puterea de stat, luptă de clasă a cărei sarcină, printre altele, este aceea de a demonstra păturilor muncitoare neproletare, pe baza unei experiențe îndelungate și a numeroase exemple practice, că pentru ele e mai avantajos să fie pentru dictatura proletariatului decît pentru dictatura burgheziei și că o a treia soluție nu există.

Datele privind alegerile din noiembrie 1917 pentru Adunarea constituantă ne oferă, în linii generale, tabloul desfășurării războiului civil în decursul celor doi ani care au urmat după aceste alegeri. Forțele principale participante la acest război se evidențiază în mod clar *încă* în alegerile pentru Adunarea constituantă : este evident rolul „grupului de șoc” al armatei proletare, rolul țărănimii care oscilează, rolul burgheziei. „Cadeții — scrie N. V. Sveatički în articolul său — au obținut succesele cele mai mari în aceleași regiuni ca și bolșevicii : în Regiunea de Nord și în Regiunea Centrală-Industrială” (p. 116). Este firesc ca în centrele capitaliste mai dezvoltate elementele intermediare, care se situează între proletariat și burghezie, să fie mai slabe ca oriunde. Este firesc

ca în aceste centre lupta de clasă să fie mai înverșunată ca oriunde. Tocmai aici se aflau principalele forțe ale burgheziei, tocmai aici și numai aici putea proletariatul să zdrobească burghezia. Și numai proletariatul o putea zdrobi definitiv. Și numai după ce a zdrobit-o definitiv, proletariatul a putut, folosind un astfel de instrument cum este puterea de stat, să cucerească definitiv simpatia și sprijinul păturilor mic-burgheze ale populației.

Dacă știi să le folosești, dacă știi să le citești, datele privind alegerile pentru Adunarea constituantă demonstrează o dată mai mult adevărurile fundamentale ale învățaturii marxiste despre lupta de clasă.

Între altele, aceste date ne arată rolul și însemnătatea problemei naționale. Luați Ucraina. La ultimele consfătuiri în legătură cu problema ucraineană, unii tovarăși l-au acuzat pe autorul acestor rînduri că „umflă“ prea mult problema națională în Ucraina. Datele privind alegerile pentru Adunarea constituantă arată că încă în noiembrie 1917 socialiștii-revoluționari și socialiștii *ucraineni* au obținut majoritatea voturilor în Ucraina (3 400 000 de voturi + 500 000 = 3 900 000, față de 1 900 000 de voturi obținute de socialiștii-revoluționari ruși, totalul voturilor în întreaga Ucraină fiind de 7 600 000). Pe Frontul de sud-vest și pe Frontul românesc, socialiștii ucraineni au obținut în armată 30% și 34% din numărul total al voturilor (față de 40% și 59% obținute de socialiștii-revoluționari ruși).

În această situație, a ignora importanța problemei naționale în Ucraina — păcat în care cad foarte frecvent velicorușii (și poate, întrucîtva mai puțin frecvent decît velicorușii, evreii) — înseamnă a comite o greșeală gravă și periculoasă. Nu este întîmplător faptul că în Ucraina socialiștii-revoluționari ruși și cei ucraineni s-au despărțit încă din 1917. Iar noi, ca internaționaliști, sîntem datori, în primul rînd, să luptăm cu o deosebită energie împotriva rămășițelor (care se manifestă uneori inconștient) de imperialism și șovinism velicorus care mai persistă la comuniștii „ruși“; în al doilea rînd, sîntem datori ca tocmai în problema națională, problemă de importanță relativ mică (pentru un internaționalist, problema granițelor sta-

telor este o problemă secundară, dacă nu chiar o problemă de mîna a zecea), să fim gata să facem concesii. Importante sînt alte probleme, importante sînt interesele fundamentale ale dictaturii proletarietului, importante sînt interesele unității și disciplinei Armatei Roșii, care luptă împotriva lui Denikin, important este rolul conducător al proletarietului față de țărănime; mult mai puțin importantă este problema dacă Ucraina va fi sau nu un stat separat. Pe noi nu ne poate mira de loc — și nu trebuie să ne sperie — nici chiar perspectiva în care muncitorii și țărânii ucraineni vor încerca diverse sisteme și — în decurs, să spunem, de cîțiva ani — vor experimenta în practică atît unirea cu R.S.F.S.R., cît și despărțirea de ea, formînd R.S.S. Ucraineană independentă, precum și diverse forme ale unei uniuni strînse între ele etc. etc.

A încerca să rezolvi această problemă dinainte, o dată pentru totdeauna. „ferm“ și „irevocabil“, înseamnă a da dovadă de înțelegere îngustă a lucrurilor sau pur și simplu de obtuzitate, căci oscilările maselor muncitoare neproletare într-o problemă ca *aceasta* sînt cu totul firești, chiar inevitabile; dar proletarietul n-are nici un motiv să se teamă de ele. Un reprezentant cu adevărat internaționalist al proletarietului este dator să aibă o atitudine extrem de precaută și de tolerantă față de *acest fel* de oscilări, el este dator să lase masele muncitoare neproletare să *lichideze ele însele* aceste oscilări pe baza propriei lor experiențe. Noi trebuie să fim intoleranți și necruțători, intransigenți și neînduplecați în alte probleme, mai importante, pe care în parte le-am și arătat mai sus.

VI

O comparație între alegerile din noiembrie 1917 pentru Adunarea constituantă și desfășurarea revoluției proletare din Rusia în perioada octombrie 1917—decembrie 1919 ne permite să tragem concluzii cu privire la parlamentarismul burghez și la revoluția proletară în oricare țară capitalistă. Vom încerca să expunem pe scurt sau măcar să schițăm concluziile principale.

1. Votul universal este un indiciu al maturității de care dau dovadă diferitele clase în înțelegerea sarcinilor lor. El arată cum *înțeleg* diverse clase să rezolve sarcinile lor. *Rezolvarea* propriu-zisă a acestor sarcini nu se obține prin vot, ci prin toate formele luptei de clasă, inclusiv războiul civil.

2. Socialiștii și social-democrații din Internaționala a II-a și-au însușit punctul de vedere al democrației mic-burgheze vulgare, împărtășind prejudecata acesteia conform căreia votul ar fi în stare să rezolve problemele fundamentale ale luptei de clasă.

3. Partidul proletariatului revoluționar folosește parlamentarismul burghez în scopul luminării maselor, ceea ce se realizează prin alegeri și prin lupta partidelor în parlament. Dar a limita lupta de clasă la lupta dinăuntrul parlamentului sau a o considera pe aceasta din urmă drept forma de luptă superioară, hotărâtoare, căreia îi sînt subordonate toate celelalte forme de luptă, înseamnă a trece în fapt de partea burgheziei, împotriva proletariatului.

4. Toți reprezentanții și adepții Internaționalei a II-a și toți conducătorii social-democrației germane așa-zise „independente” săvîrșesc în mod evident o asemenea trecere de partea burgheziei atunci cînd, admițînd în vorbe dictatura proletariatului, ei sugerează în fapt, prin propaganda lor, proletariatului ideea că el trebuie să obțină mai întîi exprimarea formală a voinței majorității populației în condițiile capitalismului (adică majoritatea voturilor în parlamentul burghez) spre a face posibilă apoi trecerea puterii politice în mîinile proletariatului.

Toate protestele, izvorîte dintr-o asemenea atitudine, ale social-democraților germani „independenți” și ale liderilor de teapa lor ai socialismului putred împotriva „dictaturii minorității” etc. nu înseamnă altceva decît că acești lideri nu înțeleg dictatura burgheziei, care domnește realmente chiar și în republicile cele mai democratice, nu înțeleg condițiile distrugerii acestei dictaturi prin lupta de clasă a proletariatului.

5. Această neînțelegere constă mai ales în următoarele : ei uită că dominația partidelor burgheze se datorește

În mare măsură înșelării de către acestea a maselor populației, asupririi exercitate de capital, la care se mai adaugă autoînșelarea în privința esenței capitalismului, autoînșelare caracteristică mai ales partidelor mic-burgheze, care de obicei tind să înlocuiască lupta de clasă prin forme, mai mult sau mai puțin camuflate, ale împăcării între clase.

„Mai întâi să se pronunțe pentru partidul proletariatului majoritatea populației, și aceasta în condițiile menținerii proprietății private, adică în condițiile menținerii puterii și jugului capitalului, — numai în acest caz partidul proletariatului poate și trebuie să ia puterea“ — așa spun democrații mic-burghezi care își zic „socialiști“ și care în fapt nu sînt decît slugi ale burgheziei.

„Mai întâi proletariatul revoluționar să doboare burghezia, să nimicească jugul capitalului, să sfărîme aparatul de stat burghez — atunci proletariatul victorios va putea să cîștige într-un timp scurt simpatia și sprijinul majorității maselor muncitoare neproletare, satisfăcîndu-le revendicările pe seama exploatorilor“ — spunem noi. Cazul contrar va constitui în istorie o excepție rară (dar și într-un asemenea caz burghezia poate să recurgă la război civil, așa cum a arătat exemplul Finlandei⁹).

6. Sau cu alte cuvinte :

„Întîi să ne luăm angajamentul că vom recunoaște principiul egalității sau al democrației consecvente în condițiile menținerii proprietății private și a jugului capitalului (adică menținerea inegalității reale în condițiile existenței egalității formale) și să căutăm să obținem o hotărîre a majorității pe această bază“ — așa spune burghezia și cei care îi țin isonul, democrații mic-burghezi care își zic socialiști și social-democrați.

„Întîi lupta de clasă a proletariatului, cucerind puterea de stat, distruge temeliile și baza inegalității reale, iar apoi proletariatul care a învins pe exploatori duce după sine toate masele muncitoare la *desființarea claselor*, adică la *egalitatea* socialistă, singura care nu este o înșelătorie“ — spunem noi.

7. În toate țările capitaliste, alături de proletariat sau de acea parte a proletariatului care este conștientă de sar-

cinile sale revoluționare și este capabilă să lupte pentru realizarea lor, există numeroase pături proletare inconștiente, semiproletare, semimic-burgheze, ale maselor muncitoare, care urmează burghezia și democrația burgheză (inclusiv pe „socialiștii“ din Internaționala a II-a), fiind înșelate de ea, nu au încredere în forțele lor proprii sau în forțele proletariatului și nu-și dau seama că există posibilitatea de a obține satisfacerea celor mai vitale revendicări ale lor prin exproprierea exploataților.

Aceste pături de oameni ai muncii și de exploatați furnizează avangărzii proletariatului aliați, împreună cu care el constituie marea majoritate a populației; proletariatul însă îi poate câștiga definitiv pe acești aliați numai cu ajutorul unui instrument cum e puterea de stat, adică numai după doborârea burgheziei și sfârșirea aparatului ei de stat.

8. În orice țară capitalistă, puterea proletariatului este incomparabil mai mare decât procentul pe care-l reprezintă el în totalul populației. Aceasta pentru că proletariatul domină din punct de vedere economic centrul și nervul vital al întregului sistem economic al capitalismului și pentru că în orînduirea capitalistă proletariatul exprimă, pe plan economic și politic, interesele reale ale imensei majorități a oamenilor muncii.

De aceea, proletariatul, chiar atunci cînd constituie minoritatea populației (sau cînd avangarda conștientă și cu adevărat revoluționară a proletariatului constituie minoritatea populației), este în stare să răstoarne burghezia și să atragă apoi de partea sa numeroși aliați din masa de semiproletari și mic-burghezi, care niciodată nu se va pronunța dinainte pentru dominația proletariatului, nu va înțelege condițiile și sarcinile acestei dominații, ci numai din experiența sa ulterioară se va convinge de caracterul necesar, just, inevitabil al dictaturii proletariatului.

9. În sfîrșit, în orice țară capitalistă există întotdeauna pături mic-burgheze foarte largi, care în mod inevitabil oscilează între capital și muncă. Pentru a obține victoria, proletariatul trebuie, în primul rînd, să aleagă în mod just momentul asaltului hotărîtor asupra burgheziei, ținînd seama, printre altele, de dezbinarea existentă între

burghezie și aliații ei mic-burghezi sau de șubrezenia alianței lor etc. În al doilea rând, după victoria sa, proletariatul trebuie să folosească aceste oscilări ale micii burghezii în așa fel încât s-o neutralizeze, s-o împiedice să se alăture exploatatorilor, trebuie să știe să se mențină un anumit timp în *poșida oscilărilor ei* etc. etc.

10. Una dintre condițiile necesare pentru pregătirea proletariatului în vederea victoriei lui este lupta îndelungată, perseverentă și necruțătoare împotriva oportunismului, reformismului, social-șovinismului și a celorlalte influențe și curente burgheze, care sînt inevitabile atîta timp cît proletariatul acționează în condițiile orînduirii capitaliste. Fără această luptă, fără o prealabilă victorie deplină asupra oportunismului din mișcarea muncitorească, nici vorbă nu poate fi de dictatura proletariatului. Bolșevismul n-ar fi învins burghezia în 1917—1919 dacă n-ar fi învățat în prealabil, în perioada 1903—1917, să învingă și să elimine fără cruțare din partidul avangărzii proletare pe menșevici, adică pe oportuniști, pe reformiști, pe social-șoviniști.

Și cea mai periculoasă autoamăgire — iar uneori pur și simplu o înșelare a muncitorilor — este acum admiterea în vorbe a dictaturii proletariatului de către liderii „independentilor” germani sau de către longuetiștii¹⁰ din Franța etc., care continuă în *fapt* politica veche și obișnuită de a face concesii mai mari sau mai mici oportunismului, politica de conciliere cu acesta, de ploconire în fața prejudcăților democrației burgheze (ale „democrației consecvente” sau „democrației pure”, cum spun ei), ale parlamentarismului burghez ș.a.m.d.

16. XII. 1919.

Publicat în decembrie 1919
în revista „Kommunisteski
Internacional” nr. 7 și 8
Semnat : N. Lenin

Se tipărește după manuscris,
confruntat cu textul
apărut în revistă

SCHIMBULUI NOSTRU DE MÎINE ¹¹

Cu prilejul săptămîinii roșii, adresez un salut tineretului muncitoresc și țărănesc din gubernia Petrograd.

Tineri tovarăși, intensificați munca voastră în această direcție, pentru a porni cu forțe tinere și proaspete la construirea unei vieți noi, luminoase!

V. Ulianov (Lenin)

„Smena” nr. 1 din 18 decembrie 1919

*Se tipărește după textul
apărut în ziar*

CUVÎNTARE ROSTITĂ
LA MITINGUL ORGANIZAT ÎN RAIONUL PRESNEA
CU PRILEJUL ANIVERSĂRII
INSURECȚIEI DIN DECEMBRIE 1905
19 DECEMBRIE 1919

Tovarăși ! Ne-am adunat astăzi ca să cinstim ziua insurecției din decembrie de la Moscova și a luptelor din raionul Presnea care au avut loc acum 14 ani.

Tovarăși, insurecția din 1905 de la Moscova a fost una dintre cele mai mari mișcări ale muncitorilor revoluționari ruși, și, cu toate că atunci ea nu putea fi încununată de succes, însemnătatea ei s-a dovedit a fi imensă. Numai acum, când putem avea o privire de ansamblu asupra îndelungatei pregătiri istorice a revoluției ruse, putem aprecia cum se cuvine însemnătatea insurecției din decembrie 1905 și a luptelor pe care le-au dat atunci muncitorii revoluționari din Presnea împotriva forțelor țarismului. Tovarăși, acum vedem limpede cât de insuficiente erau în 1905 forțele muncitorului rus ; vedem că jertfele aduse atunci au dat roade însutite.

Dar trebuie spus că, încă în decembrie 1905, țarismul a fost nevoit să-și încordeze toate forțele pentru a înăbuși chiar și această insurecție a muncitorilor, care era încă slabă și se afla într-o fază incipientă. Nu de mult organizația din Moscova a partidului nostru a publicat două culegeri conținând amintiri despre insurecția din decembrie, despre evenimentele din Presnea, despre felul cum organizația ilegală a partidului, slabă pe atunci, a pregătit această insurecție și despre profunda simpatie cu care au sprijinit insurecția nu numai muncitorii, ci și întreaga populație muncitoare din Moscova. Dintre aceste materiale noi, de curînd publicate, un interes deosebit prezintă măr-

turisirii unui om al poliției și jandarmeriei care spune că revoluționarii nu știau, în decembrie 1905, cât de slabi erau încă atunci ei, partizanii țarismului. „Dacă lovitura dată de revoluționari — mărturisește această slugă a țarului — ar fi fost ceva mai puternică și de o durată mai lungă, în zăpăceala care încă de pe atunci începuse să se manifeste în rîndurile noastre, n-am fi putut rezista“. Iată o mărturisire deosebit de interesantă a unui agent al ohranei, mărturisire care ne arată că jertfele aduse atunci de muncitorii din Presnea cauzei libertății și eliberării muncitorilor n-au fost zadarnice, că și atunci, prin exemplul lor eroid, ei au demonstrat tuturor dușmanilor forța clasei muncitoare și, prin exemplul lor, au făcut să izbucnească milioanele de scînteii care apoi, în decursul multor ani și străbătînd o cale lungă și anevoioasă, s-au transformat într-o flacără vie care a dat naștere revoluției victorioase.

După 1905 mișcarea muncitorească din Rusia a trecut prin cea mai sîngeroasă și mai grea perioadă a istoriei ei. Țarismul a reprimat cu o sălbăticie fără precedent pe eroii care s-au răscolat la Moscova în 1905. După înăbușirea insurecției de la Moscova, clasa muncitoare din Rusia a mai încercat de cîteva ori să se ridice la luptă de masă. În primăvara anului 1906 au izbucnit greve de masă și a început o mișcare țărănească; în 1907 s-a făcut încă o tentativă, — dar aceste încercări n-au făcut decît să întîrzie ofensiva reacțiunii; ele n-au putut s-o stăvilească. Au urmat apoi ani îndelungați în care mișcarea a trebuit să reintre în ilegalitate, cînd sute și mii de fii ai clasei muncitoare au murit în ștreang, în închisori, în deportare și în ocne.

Iar mai tîrziu vedem cum, începînd din anii 1910, 1911 și 1912, clasa muncitoare a început din nou să-și strîngă forțele, cum, după masacrul de la Lena din 1912, a început să se ridice un val de puternice greve de masă, care au străbătut țara de la un capăt la altul și au zdruncinat țarismul în așa măsură, încît în vara anului 1914 s-a ajuns la ridicarea baricadelor pe străzile Petrogradului, și poate că una dintre cauzele care au grăbit hotărîrea disperată a guvernului țarist de a începe războiul a fost speranța că pe această cale va reuși să înfrîngă mișcarea

revoluționară. Dar, în loc s-o înfrîngă, războiul a făcut ca ea să se extindă în toate țările avansate.

Războiul pe care timp de patru ani l-au dus tâlharii imperialiști — nu numai imperialismul german, ci și cel anglo-francez — a fost, după cum vedem cît se poate de clar, un război de jaf. Cînd în 1918 germanii ne-au impus pacea tâlhărească de la Brest-Litovsk, în Franța și în Anglia nu mai conteneau strigătele de dezaprobare a acestei păci; dar cînd, tot în 1918, la un an după aceea, Germania a fost înfrîntă, cînd în această țară s-a prăbușit imperiul, capitaliștii francezi și englezi au impus Germaniei învinse pacea de la Versailles¹², care reprezintă acum o mostră de clauze și mai feroce, și mai brutale decît cele care ne-au fost impuse prin pacea de la Brest-Litovsk.

Astăzi noi constatăm că, cu fiecare săptămîină, se deschid tot mai mult ochii a sute, mii și milioane de muncitori din Franța, din Anglia și din America, care au fost înșelați, spunîndu-li-se că duc război împotriva imperialismului german, dar care au văzut că în acest război au fost uciși și mutilați zeci de milioane de oameni. Și pentru ce? Pentru a îmbogăți un număr restrîns de milionari, care în urma acestui război au devenit miliardari și care au dus la sapă de lemn toate țările.

Tovarăși, noi trecem acum printr-o perioadă de grele încercări pentru muncitorii industriali, și îndeosebi pentru cei de la orașe. Știți cît de greu este să suportăm aceste vremuri, cît de mult suferă clasa noastră muncitoare de pe urma foametei și a lipsei de combustibil. Știm, de asemenea, că nu numai înapoiața Rusie, care timp de patru ani a fost sfîșiată de război și, după aceea, a continuat încă doi ani să ducă războiul care i-a fost impus cu ajutorul Angliei și Franței, — nu numai ea a ajuns în stare de ruină, ci și țările cele mai avansate și mai bogate, țări învingătoare, ca, de pildă, Franța și America, au ajuns și ele într-o stare de ruină totală. Acolo se resimte o lipsă acută de cărbuni, acolo transportul feroviar este aproape paralizat, deoarece în urma celor patru ani de război industria și transporturile au ajuns într-o stare de ruină și dezorganizare fără precedent. Milioane dintre

cele mai bune forțe de muncă au pierit în acest război imperialist și, ca urmare a acestui fapt, vedem că drumul pe care clasa muncitoare din Rusia l-a arătat muncitorilor, lumii întregi încă în 1905, când s-a ridicat împotriva țarismului, drumul pe care a continuat să-l urmeze clasa muncitoare din Rusia atunci când a răsturnat burghezia, — drumul acesta atrage atenția și simpatia muncitorilor din toate țările, chiar și din cele mai avansate.

Am mai spus, tovarăși, că în această iarnă va trebui să suportăm calamități și greutăți fără precedent. Dar noi declarăm: vom rezista pînă la capăt, deoarece, în pofida tuturor acestor greutăți și calamități, cei mai buni reprezentanți ai muncitorilor, cei mai conștienți muncitori și țărani ne-au ajutat, ne-au ajutat creînd Armata Roșie, datorită căreia ne apropiem de victoria definitivă. Știm că acum, când trupele lui Kolceak sînt definitiv zdrobite, când, după toate probabilitățile, războaiele care au avut loc recent în Siberia au făcut imposibilă unirea rămășițelor armatei lui Kolceak cu armata lui Denikin, când lângă Novonikolaevsk au fost capturate mari forțe militare, — acum, armata lui Kolceak, după cît se pare, nu mai există. În momentul de față, în sud, unde Denikin s-a lăudat cu succesele obținute, putem vedea că ofensiva Armatei noastre Roșii se intensifică din ce în ce mai mult. Știți că orașele Kiev, Poltava și Harkov au fost cucerite și că înaintarea noastră spre bazinul Donețului, spre această sursă de cărbuni, se desfășoară cu o foarte mare repoziciune.

Astfel, tovarăși, vedem că se apropie momentul cînd toate suferințele extrem de grele pe care clasa muncitoare le-a îndurat pentru a asigura victoria deplină asupra capitalismului, cînd toate aceste sacrificii vor fi pe deplin răsplătite. Vedem că, în străinătate, capitaliștii, care pînă acum au ajutat cu milioane de ruble și cu tot felul de materiale de război mai întîi pe Kolceak, iar apoi pe Iudenici și pe Denikin, au început să șovăie.

Știți că ei au izolat Rusia de celelalte țări, creînd cercul de fier al blocadei, știți că ei nu au permis reprezentanților noștri să meargă în alte țări. Știți că, atunci cînd tov. Litvinov — unul dintre revoluționarii care încă

Înainte de 1905 a luptat împreună cu bolșevicii împotriva țarismului — se afla în Anglia în calitate de ambasador, n-a existat adunare a muncitorilor la care el să nu fie întâmpinat cu aplauze atât de puternice și cu proteste atât de vehemente îndreptate împotriva guvernului englez, încât acesta s-a grăbit să-l expulzeze. Iar acum, acești oameni, care-l urăsc de moarte pe Litvinov, i-au permis să plece la Copenhaga, și nu numai că i-au permis, dar i-au acordat și posibilitatea de a călători (tov. Litvinov a ajuns acolo la bordul unui crucișător englez). Noi știm că fiecare zi petrecută de tov. Litvinov la Copenhaga constituie o mare victorie a Rusiei. Acolo, tovarășului Litvinov i se adresează în permanență reprezentanții ai muncitorilor, precum și corespondenți a mii de ziare burgheze, cerîndu-i să le explice în ce constă această cotitură. Or, noi știm că această cotitură constă în aceea că burghezia occidentală nu mai poate continua blocada pe care a instituit-o, că ea nu mai poate ajuta pe generalii ruși contrarevoluționari, oferindu-le milioane de ruble, pentru că muncitorii din fiecare din aceste țări bogate și avansate nu-i permit să facă acest lucru.

Cea mai vie expresie a acestei cotituri care s-a produs în politica țărilor europene este, poate, votul deputaților din Camera italiană, despre care am aflat dintr-o știre transmisă prin radio din Franța în America și interceptată de postul nostru de radio. În această știre se relatează că în Camera italiană a fost discutată problema rusă; propunerea socialiştilor privind recunoașterea imediată a Republicii sovietice a întrunit o sută de voturi, iar împotriva ei au existat două sute de voturi; aceasta înseamnă că numai muncitorii s-au pronunțat pentru recunoașterea Republicii sovietice, în timp ce toți reprezentanții burgheziei au respins această propunere. După aceea întreaga Cameră italiană a hotărât în unanimitate ca guvernul Italiei să obțină de la aliați încetarea completă a blocadei și a oricărui amestec în treburile Rusiei. Iată o hotărâre adoptată de o cameră de deputați în care două treimi, dacă nu chiar trei sferturi din deputați sînt moșieri și capitaliști; iată o hotărâre adoptată într-una din

țările învingătoare, adoptată numai sub presiunea mișcării muncitorești.

Această hotărîre arată limpede că se apropie într-adevăr o cotitură în politica internațională, că uriașele forțe interne ale mișcării muncitorești din fiecare țară au dus într-adevăr la ceea ce am sperat noi întotdeauna, la ceea ce am spus muncitorilor din Rusia, pentru care — le-am spus noi — merită și trebuie să aducem jertfe grele în luptă și care ne va răsplăti suferințele și chinurile pe care le suportăm îndurînd frigul și foamea. Căci prin aceasta noi nu numai că salvăm Rusia Sovietică, ci și cîștigăm, cu fiecare săptămîină de luptă, simpatia și sprijinul a milioane și milioane de muncitori din celelalte țări. Și iată de ce acum, cînd cinștim amintirea tovarășilor noștri căzuți, a eroilor Presnei Roșii, această cinștire constituie pentru noi toți un izvor de tărie crescîndă, de hotărîre fermă de a obține cît mai curînd victoria.

Cu toate greutățile și jertfele, vom obține noi înșine și vom duce și pe muncitorii din toate țările la victoria deplină asupra capitalului. (A p l a u z e.)

*O scurtă relatare a fost publicată
la 20 decembrie 1919, în ziarul
„Izvestiia C.E.C. din Rusia” nr. 286*

*Se tipărește
după textul stenogramei*

*Publicat pentru prima oară
în întregime în 1950, în: V. I. Lenin.
Opere, ed. a 4-a, vol. 30*

REFERAT ASUPRA SUBOTNICELOR PREZENTAT
LA CONFERINȚA ORGANIZAȚIEI ORĂȘENEȘTI
MOSCOVA A P.C. (b) DIN RUSIA ¹³
20 DECEMBRIE 1919

Tovarăși ! După cum mi-au comunicat organizatorii conferinței, dv. ați programat un raport cu privire la problema subotnicelor, împărțindu-l în două părți, pentru a avea posibilitatea de a discuta în mod temeinic ceea ce este principal în această problemă : în primul rînd, organizarea subotnicelor în orașul Moscova și rezultatele lor și, în al doilea rînd, concluziile practice privind organizarea lor ulterioară. Aș vrea să mă limitez numai la considerații generale, la ideile pe care le sugerează organizarea subotnicelor ca fenomen nou în construcția noastră de partid și sovietică. De aceea, asupra aspectelor practice voi insista foarte puțin.

Atunci cînd au fost organizate pentru prima oară subotnicele comuniste, era greu de spus în ce măsură acest fenomen merită atenție și dacă el va lua o amploare mare. Îmi amintesc că, atunci cînd au început să apară în presa de partid știri despre organizarea subotnicelor, aprecierile tovarășilor care aveau tangență cu construcția sindicală și cu activitatea Comisariatului pentru problemele muncii au fost la început foarte rezervate, ca să nu spun pesimiste. Lor li se părea că nu există nici un temei pentru a atribui o mare importanță acestor subotnice. De atunci subotnicele au luat o extindere atît de mare, încît importanța lor în construcția noastră nu poate fi contestată de nimeni.

Într-adevăr, noi folosim foarte des cuvîntul „comunism“ ; îl folosim atît de des, încît l-am introdus chiar

în denumirea partidului nostru. Dar cînd aprofundezi această problemă, constai că, o dată cu faptul pozitiv care a rezultat de aici, s-a creat, poate, pentru noi și o oarecare primejdie. Principala cauză care ne-a determinat să schimbăm denumirea partidului a fost dorința de a ne delimita cît mai categoric cu puțință de socialismul dominant al Internaționalei a II-a. După ce, în timpul războiului imperialist, majoritatea zdrobitoare a partidelor oficiale ale socialismului au trecut în persoana conducătorilor acestora de partea burgheziei din țările lor sau de partea propriilor lor guverne, pentru noi au devenit absolut evidente criza profundă, falimentul vechiului socialism. Și pentru a sublinia cît mai categoric că nu-i putem considera socialiști pe aceia care în timpul războiului imperialist au mers împreună cu guvernele lor, pentru a demonstra că vechiul socialism a putrezit, că el a murit, pentru acest motiv mai ales a și fost pusă chestiunea schimbării denumirii partidului nostru. Aceasta cu atît mai mult cu cît din punct de vedere pur teoretic denumirea de „social-democrație“ nu mai este de mult timp o denumire justă. Încă în perioada 1840—1850, cînd în Franța această denumire a căpătat o largă utilizare pe tărîmul politicii, ea a fost adoptată de partidul reformismului socialist mic-burghez, și nu de partidul proletariatului revoluționar. Astfel, principalul imbold, principalul mobil care a determinat schimbarea denumirii partidului, care a devenit denumirea noii Internaționale, a fost dorința de a ne delimita în mod hotărît de vechiul socialism.

Dacă ne punem întrebarea ce reprezintă comunismul spre deosebire de socialism, va trebui să spunem că socialismul este societatea care se dezvoltă nemijlocit din capitalism, este prima formă a noii societăți. Comunismul însă este o formă mai înaltă a societății; el se poate dezvolta numai atunci cînd socialismul s-a statornicit pe deplin. Socialismul presupune muncă fără capitaliști, muncă socială în condițiile existenței evidentei, controlului și supravegherii foarte stricte efectuate de avangarda organizată, de partea înaintată a oamenilor muncii; totodată, trebuie stabilite quantumul muncii și al retribuiri ei. Este necesar să se stabilească aceste lucruri, întrucît societatea

capitalistă ne-a lăsat moștenire asemenea rămășițe și deprinderi cum sînt munca de unul singur, neîncrederea în gospodăria dusă în comun, vechile deprinderi de mic proprietar, care domină în toate țările în care majoritatea populației o formează țărani. Toate acestea sînt incompatibile cu existența unei economii cu adevărat comuniste. Noi numim comunism orînduirea în care oamenii se deprind să-și îndeplinească îndatoririle sociale fără aparate speciale de constrîngere și în care munca gratuită în folosul tuturor devine un fenomen general. Desigur, pentru cei care fac primii pași în direcția victoriei depline asupra capitalismului, noțiunea de „comunism“ este prea îndepărtată. De aceea, oricît de justă a fost schimbarea denumirii partidului nostru, oricît de mare este folosul pe care l-a adus ea, oricît de însemnată este opera înfăptuită, care a căpătat o amploare uriașă — căci azi există deja în lumea întreagă partide comuniste, și deși n-a trecut nici un an de la întemeierea Internaționalei Comuniste¹⁴, ea este însă, din punctul de vedere al mișcării muncitorești, incomparabil mai puternică decît vechea, muribunda Internațională a II-a —, totuși, dacă denumirea de „partid comunist“ ar fi interpretată în sensul că orînduirea comunistă se înfăptuiește în prezent, aceasta ar constitui o gravă denaturare, iar în practică nu ne-ar aduce decît prejudicii, căci ar fi o lăudăroșenie găunoasă.

Iată de ce cuvîntul „comunist“ cere o folosire a lui foarte prudentă și iată de ce subotnicele comuniste au căpătat o valoare deosebită atunci cînd au început să intre în practică, căci numai în acest fenomen extrem de mărunț au început să apară elemente ale comunismului. Prin exproprierea moșierilor și a capitaliștilor am obținut numai posibilitatea de a construi cele mai elementare forme de socialism, în aceasta însă nu este încă nimic comunist. Dacă vom lua economia noastră de astăzi, vom constata că în ea există germeni ai socialismului încă foarte slabi și o mare preponderență a vechilor forme economice, care își găsesc expresia fie în predominarea micii gospodării, fie în specula cea mai deșănțată, cea mai neînfrînată. Atunci însă cînd, criticîndu-ne, adversarii noștri, democrații mic-burghezi, menșevicii și socialiștii-

revoluționari, spun : ați zdrobit marele capitalism și, în locul lui, răbufnește la voi, prin toți porii, capitalismul de cea mai proastă speță, capitalismul speculativ, cămătăresc, la aceasta noi răspundem : dacă vă închipuiți că de la marele capitalism putem trece direct la comunism, atunci nu sînteți revoluționari, ci reformiști sau utopiști.

Marele capitalism este subminat din rădăcini pretutindeni, chiar și în țările în care nu s-a făcut încă nici un pas spre socialism. Din acest punct de vedere, toată această critică, toate aceste obiecții pe care le formulează împotriva noastră adversarii noștri sînt complet neserioase. Firește, după ce a fost zdrobit marele capitalism, în locul lui încep să apară germenii unui capitalism nou, mărunț, care se ocupă cu specula. Noi ducem o luptă acerbă împotriva rămășițelor marelui capitalism, care s-a lansat în tot felul de operații mărunte de speculă, fiind astfel mai greu de prins, îmbrăcînd cea mai rea și mai neorganizată formă de comerț.

Această luptă, care a devenit mult mai înverșunată în condițiile războiului, a făcut să apară cele mai deșănțate manifestări de speculă, îndeosebi acolo unde capitalismul era organizat pe o scară mai mare, și ar fi cu totul greșit să ne închipuim altfel trecerea revoluționară. Așa stau lucrurile în ceea ce privește economia existentă astăzi. Dacă ne vom pune întrebarea ce reprezintă actuala orînduire economică a Rusiei Sovietice, va trebui să spunem că ea reprezintă punerea bazelor socialismului în marea producție, transformarea vechii economii capitaliste în condițiile celei mai îndîrjite împotriviri din partea capitalismului, împotrivire care se manifestă în milioane și milioane de forme. Țările Europei occidentale, care au suferit în aceeași măsură ca și Rusia de pe urma războiului, ca de pildă Austria, se deosebesc de noi numai prin faptul că acolo această descompunere a capitalismului, această speculă se manifestă cu o forță și mai mare, în timp ce lipsesc acei germeni ai construcției socialiste care se opun capitalismului. În orînduirea noastră economică nu există însă deocamdată nimic comunist. „Elementele de comunism“ încep să apară numai atunci cînd apar subotnicele, adică munca gratuită, nenormată de nici o putere, de nici

un stat, munca efectuată de membrii societății pe scară largă, în folosul obștesc. Nu este vorba aici de ajutorul acordat vecinului, fapt care a existat dintotdeauna la sate, ci de o muncă care produce pentru satisfacerea necesităților generale ale statului, de o muncă gratuită și organizată pe scară largă. De aceea ar fi mai just dacă am folosi cuvântul „comunist“ nu numai pentru a denumi partidul nostru, ci și pentru a desemna exclusiv acele fenomene economice din viața noastră care înfăptuiesc comunismul în practică. Dacă în actuala orînduire din Rusia există elemente ale comunismului, apoi acestea sînt numai subotnicele, iar restul nu e decît luptă împotriva capitalismului, pentru statornicirea socialismului, din care, după victoria lui deplină, va trebui să se dezvolte comunismul pe care ni-l înfățișează subotnicele, pe care îl putem vedea nu în cărți, ci în realitatea vie.

Aceasta este semnificația principală a subotnicelor, care arată că aici se creează și începe să se afirme, sub forma muncii gratuite, organizate pe scară largă pentru necesitățile întregului stat, ceva cu totul nou, care contravine tuturor vechilor norme capitaliste, ceva mai mult decît societatea socialistă care învinge capitalismul. De aceea, cînd anul acesta, dînd urmare apelului Comitetului Central al partidului prin care oamenii muncii erau chemați să vină în ajutorul țării¹⁵, au răspuns mai întîi feroviarilor de la calea ferată Moscova—Kazan, care au cel mai mult de suferit de pe urma foametei și a sărăciei, și cînd s-a văzut că subotnicele comuniste încetează de a fi un fenomen izolat, că ele încep să se răspîndească și se bucură de simpatia maselor, — s-a putut spune că aici avem de-a face cu un fenomen de o uriașă însemnătate principială și că trebuie într-adevăr să-i acordăm un sprijin multilateral dacă vrem să fim comuniști nu numai în sens principial, nu numai din punctul de vedere al luptei împotriva capitalismului. Din punctul de vedere al construirii practice a societății socialiste, asta încă nu e de ajuns. Trebuie să spunem că, în realitate, mișcarea poate lua proporții de masă. Dacă am dovedit sau nu acest lucru, nu voi încerca să răspund, întrucît nu există încă date totalizatoare cu privire la proporțiile acestei mișcări, pe care noi

o numim subotnice comuniste. Am la îndemână numai știri fragmentare și am citit în presa de partid că aceste subotnice iau o dezvoltare din ce în ce mai mare într-o serie întregă de orașe. Tovarăși din Petrograd au spus că acolo subotnicele sînt mult mai larg răspîndite decît la Moscova. Cît privește provincia, mulți tovarăși — dintre cei care cunosc în practică această mișcare — mi-au spus că strîng un material vast cu privire la această nouă formă de muncă obștească. Dar numai după ce această problemă va fi discutată de mai multe ori în presă și la conferințele de partid din diferite orașe vom deține datele totalizatoare pe baza cărora vom putea spune dacă subotnicele au devenit într-adevăr un fenomen de masă și dacă într-adevăr am obținut succese serioase în acest domeniu.

În orice caz, indiferent de faptul dacă vom obține mai devreme sau mai tîrziu asemenea date complete și verificate, pentru noi trebuie să fie clar un lucru, și anume că, din punct de vedere principial, în afară de subotnice nu există alt fenomen care să ateste că noi nu numai că ne intitulăm și vrem să fim comuniști, dar și că înfăptuim în mod practic nu numai ceva socialist, ci și comunist. De aceea, fiecare comunist, fiecare om care dorește să fie credincios principiilor comunismului trebuie să-și concentreze toate eforturile și toată atenția asupra lămuririi acestui fenomen și asupra aplicării lui în practică. Aceasta este semnificația principială a subotnicelor. De aceea, la fiecare conferință de partid trebuie să punem mereu această problemă și s-o discutăm atît din punct de vedere teoretic, cît și din punct de vedere practic. Nu trebuie să limităm acest fenomen numai la latura lui teoretică, principială. Subotnicele comuniste au pentru noi o valoare remarcabilă nu numai pentru că înfăptuiesc în practică comunismul. Ele au pentru noi, în afară de aceasta, o dublă însemnătate : din punctul de vedere al statului, ele constituie un ajutor pur practic acordat acestuia, iar din punctul de vedere al partidului — ceea ce noi, ca membri de partid, trebuie să scoatem în evidență — ele prezintă importanță fiind un mijloc pentru curățirea partidului de elementele care s-au strecurat în rîndurile lui,

pentru combaterea influențelor pe care le suferă partidul în perioada de descompunere a capitalismului. Din punct de vedere economic, subotnicele sînt necesare pentru a salva Republica sovietică de la ruina economică și pentru a începe înfăptuirea socialismului. Această a doua latură a problemei aș dori s-o analizez ceva mai amănunțit... *

O scurtă relatare a fost publicată
la 21 decembrie 1919 în ziarul
„Izvestia C.E.C. din Rusia” nr. 287

Publicat pentru prima oară
în întregime la 27 octombrie 1927
în ziarul „Pravda” nr. 245

Se tipărește
după textul stenogramal

* Aici stenograma se întrerupe. — *Nota red.*

SCRISOARE
CĂTRE MUNCITORII ȘI ȚĂRANII DIN UCRAINA
CU PRILEJUL VICTORIILOR
ASUPRA LUI DENIKIN

Tovarăși ! Acum patru luni, la sfârșitul lunii august 1919, am adresat o scrisoare muncitorilor și țăranilor cu prilejul victoriei asupra lui Kolceak *.

Acum am publicat din nou această scrisoare în întregime pentru muncitorii și țăranii din Ucraina cu prilejul victoriilor repurtate asupra lui Denikin.

Trupele roșii au luat Kievul, Poltava și Harkovul și înaintează victorios spre Rostov. În Ucraina răscoala împotriva lui Denikin e pe cale de a izbucni. Trebuie să adunăm toate forțele pentru a zdrobi definitiv trupele lui Denikin, care au încercat să restaureze puterea moșierilor și capitaliștilor. Trebuie să-l nimicim pe Denikin pentru a ne asigura împotriva oricărei eventualități a unei noi invazii.

Muncitorii și țăranii din Ucraina trebuie să ia cunoștință de învățămintele pe care toți muncitorii și țăranii ruși le-au tras din experiența cuceririi Siberiei de către Kolceak și a eliberării ei de către trupele roșii după multe luni de asuprire moșierească și capitalistă.

În Ucraina stăpânirea lui Denikin a fost o încercare tot atât de grea ca și stăpânirea lui Kolceak în Siberia. Nu încapе îndoială că învățămintele trase din această grea încercare vor ajuta pe muncitorii și țăranii din Ucraina — ca și pe cei din Ural și din Siberia — să înțeleagă mai

* Vezi V. I. Lenin. Opere, vol. 39, București, Editura politică, 1966, ed. a doua, p. 153—161. — *Nota red.*

(1)

Мислени и работни и
красивими украиними по поводу
побед над Деникинским

Молодажи! Чиме меско фру каре, ~~де~~ конг-
де-ура 1919. го год, ика главог огафити с мисл-
иои и работни и красивими по поводу побед
над Кобраким.

Менге и паранкарфива ога мисли победога
ога работни и красивими украиними по поводу побед
над Деникинским.

Украина вичка брѣт Кув, Пондуб, Карков
и победоносно Деникина на брѣт. В украинка
кениг вобразне ога Деникина. Ководимо софр
се сабѣ, чимод карѣт до конца вичка, победоно
са вобразога вичка поменшк и кандражубѣ,
~~Ководимо~~
~~украиними~~ Деникина, чимод обрѣтѣт
саб ѡ малейшод вобразога, чимод каменшк!

Работни и красивими украиними обедура
огакаменшк с мисл украиними, чимод. На вич
рудиком продѣт и работни вичкаменшк ^{на огаге}
вичка Сибѣт Кобраким и обрѣтѣт Сибѣт
красоими вичкаменшк поче долуг меског по-
меншк и кандражубѣт мѣтѣ.

На украине чимод, бр Деникина сабѣ

bine sarcinile Puterii sovietice și s-o apere cu mai multă hotărâre.

În Velicorusia proprietatea funciară moșierească a fost complet desființată. Același lucru trebuie făcut și în Ucraina. Puterea sovietică a muncitorilor și țăranilor ucraineni trebuie să consfințească desființarea completă a proprietății funciare moșierești și eliberarea deplină a muncitorilor și țăranilor ucraineni de orice asupraire moșierească și de moșierii înșiși.

Dar, în afară de această sarcină și de o serie de alte sarcini care au stat și stau deopotrivă în fața maselor muncitoare din Velicorusia și din Ucraina, Puterii sovietice din Ucraina îi revin sarcini speciale. Una dintre aceste sarcini speciale reclamă în momentul de față o atenție excepțională. Este vorba de problema națională, sau de problema dacă Ucraina trebuie să fie o Republică Sovietică Socialistă Ucraineană separată și independentă, formînd o uniune (fedație) cu Republica Sovietică Federativă Socialistă Rusă, ori trebuie să se contopească cu Rusia în cadrul unei Republici sovietice unitare. Toți bolșevicii, toți muncitorii și țăranii conștienți trebuie să reflecteze cu multă seriozitate asupra acestei probleme.

Independența Ucrainei este recunoscută atît de C.E.C. al Sovietelor din Rusia (Comitetul Executiv Central al Sovietelor din Republica Sovietică Federativă Socialistă Rusă) cît și de Partidul Comunist bolșevic din Rusia. De aceea e de la sine înțeles și îndeobște recunoscut că numai muncitorii și țăranii ucraineni înșiși pot hotărî și vor hotărî la congresul lor, Congresul general al Sovietelor din Ucraina, dacă Ucraina urmează să se contopească cu Rusia sau să rămîna o republică independentă și de sine stătătoare, iar în acest din urmă caz ce fel de legătură federativă trebuie să fie stabilită între această republică și Rusia.

Cum trebuie deci rezolvată această problemă din punctul de vedere al intereselor oamenilor muncii? din punctul de vedere al succesului luptei lor pentru deplina eliberare a muncii de sub jugul capitalului?

În primul rînd, interesele muncii cer cea mai deplină încredere și cea mai strînsă alianță între oamenii muncii

din diferite țări și de diferite naționalități. Partizanii moșierilor și ai capitaliștilor, ai burgheziei, se străduiesc să dezbine pe muncitori, să amplifice discordia și vrajba națională, pentru a slăbi forța muncitorilor, pentru a întări puterea capitalului.

Capitalul este o forță internațională. Pentru a învinge această forță e nevoie de alianța internațională a muncitorilor, de frăția lor internațională.

Noi sîntem adversarii vrajbei naționale, ai discordiei naționale, ai izolării naționale. Noi sîntem internaționaliști. Noi năzuim spre unirea strînsă și contopirea deplină a muncitorilor și țăranilor tuturor națiunilor lumii într-o singură Republică sovietică mondială.

În al doilea rînd, oamenii muncii nu trebuie să uite că capitalismul a divizat națiunile în două grupe : pe de o parte, un mic număr de națiuni asupraitoare, dominante (imperialiste), privilegiate, cu drepturi depline, iar pe de altă parte o imensă majoritate de națiuni asuprite, dependente și semidependente, fără drepturi egale. Războiul din anii 1914—1918, cel mai criminal și mai reacționar dintre războaie, a accentuat și mai mult această divizare, sporind astfel ura și dușmănia. Timp de secole s-a acumulat indignarea și neîncrederea națiunilor dependente, lipsite de drepturi depline, față de națiunile dominante și asupraitoare, a unor națiuni ca cea ucraineană față de națiuni ca cea velicorusă.

Noi vrem o uniune *liber consimțită* a națiunilor, o uniune care să excludă orice violență din partea unei națiuni față de alta, o uniune care să fie bazată pe încredere deplină, pe conștiința clară a unității frățești, pe un consimțămînt cu totul liber. O asemenea uniune nu poate fi înfăptuită dintr-o dată ; la ea trebuie să ajungem dînd dovadă de foarte multă răbdare și prudență, pentru a nu aduce prejudicii cauzei, pentru a nu stîrni neîncredere, pentru a face să dispară neîncrederea pe care au lăsat-o moștenire veacurile de asuprire moșierească și capitalistă, proprietatea privată și vrajba provocată de împărțirile și reîmpărțirile acesteia.

De aceea, năzuind cu hotărîre spre unitatea națiunilor, combătînd fără cruțare tot ce le dezbină, trebuie să fim

foarte prudenți, răbdători și concesivi față de rămășițele de neîncredere națională. Trebuie să fim intransigenți și neînduplecați în tot ceea ce privește interesele fundamentale ale muncii în lupta pentru eliberarea ei de sub jugul capitalului. Iar problema cum să fie stabilite în prezent granițele de stat pentru un timp — deoarece noi tindem spre desființarea completă a granițelor de stat —, aceasta nu este o problemă fundamentală, importantă, ci una secundară. Cu această problemă putem și trebuie să mai așteptăm, deoarece în rîndurile masei largi a țăranilor și a micilor proprietari neîncrederea națională este adeseori extrem de persistentă, și orice pripeală poate s-o accentueze, adică să dăuneze cauzei unității depline și definitive.

Experiența revoluției muncitorești-țăărănești din Rusia, a Revoluției din Octombrie-Noiembrie 1917, experiența luptei victorioase duse de ea timp de doi ani împotriva invaziei capitaliștilor internaționali și ruși a arătat cît se poate de limpede că aceștia au reușit să exploateze un timp neîncrederea națională a țăranilor și a micilor proprietari polonezi, letoni, estonieni și finlandezi față de velicoruși, că, bazîndu-se pe această neîncredere, au reușit un timp să semene discordie între ei și noi. Experiența a arătat că această neîncredere nu poate fi înlăturată și nu dispăre decît foarte încet, și cu cît velicorușii, care au fost mult timp o națiune asupritoare, dau dovadă de mai multă prudență și răbdare, cu atît mai sigură e dispariția acestei neîncrederei. Tocmai prin recunoașterea independenței statelor polonez, leton, lituanian, eston și finlandez cîștigăm noi încet, dar sigur, încrederea maseilor muncitoare celor mai înapoiate, mai înșelate și mai abrutizate de capitaliști din micile state vecine. Tocmai pe această cale le smulgem în modul cel mai sigur de sub influența capitaliștilor „lor“ naționali, le îndrumăm în modul cel mai sigur pentru a le dobîndi încrederea deplină, spre viitoarea Republică sovietică internațională unitară.

Atîta timp cît Ucraina nu este complet eliberată de sub stăpînirea lui Denikin, guvernul ei este, pînă la Congresul general al Sovietelor din Ucraina, Comitetul revoluționar

al Ucrainei¹⁶. În acest Comitet revoluționar, alături de comuniști-bolșevici ucraineni, lucrează, ca membri ai guvernului, și comuniști-borotbiști¹⁷ ucraineni. Borotbiștii se deosebesc de bolșevici, între altele, prin faptul că susțin independența necondiționată a Ucrainei. Bolșevicii nu fac *din aceasta* un motiv de divergențe și dezbinare, ei nu văd *în aceasta* nici un fel de piedică în calea unei activități proletare unite. Importantă este unitatea în lupta împotriva jugului capitalului, pentru dictatura proletariatului; problema granițelor naționale, problema dacă între state este necesară o legătură federativă sau de altă natură nu trebuie să dea loc la divergențe între comuniști. Printre bolșevici există adepți ai independenței depline a Ucrainei, există adepți ai unei legături federative mai mult sau mai puțin strânse, există adepți ai unei depline contopiri a Ucrainei cu Rusia.

Este inadmisibil ca din cauza acestor probleme să existe divergențe. Asupra acestor probleme va hotărî Congresul general al Sovietelor din Ucraina.

Dacă un comunist velicorus insistă asupra contopirii Ucrainei cu Rusia, el va fi lesne bănuț de ucraineni că susține această politică nu din considerente de unitate a proletarilor în lupta împotriva capitalului, ci în virtutea prejudecăților vechiului naționalism și imperialism velicorus. Această neîncredere este firească și, într-o anumită măsură, inevitabilă și legitimă, deoarece veacuri de-a rândul, sub jugul moșierilor și capitaliștilor, velicorușii și-au însușit prejudecățile rușinoase și mîrșave ale șovinismului velicorus.

Dacă un comunist ucrainean insistă asupra independenței de stat necondiționate a Ucrainei, el poate fi bănuț că susține această politică nu din punctul de vedere al intereselor vremelnice ale muncitorilor și țăranilor ucraineni în lupta lor împotriva jugului capitalului, ci în virtutea prejudecăților naționale mic-burgheze, proprii micului proprietar. Căci experiența ne-a arătat de sute de ori cum „socialiștii” mic-burghezi din diferite țări — tot felul de preținși socialiști din Polonia, Letonia, Lituania, menșevicii și socialiștii-revoluționari din Gruzia etc. — se deghizau în adepți ai proletariatului cu singurul scop de a promova prin înșelăciune o politică de înțelegere cu burghezia „lor”

națională împotriva muncitorilor revoluționari. Acest lucru l-am văzut în Rusia din exemplul kerenskiadei în februarie-octombrie 1917, l-am văzut și-l vedem în toate țările fără excepție.

Neîncrederea reciprocă între comuniștii velicoruși și cei ucraineni apare, în felul acesta, foarte ușor. Cum să luptăm împotriva acestei neîncrederi? Cum s-o învingem și să obținem încrederea reciprocă?

Cel mai bun mijloc pentru a realiza aceasta este activitatea comună pentru apărarea dictaturii proletariatului și a Puterii sovietice în lupta împotriva moșierilor și capitaliștilor din toate țările, împotriva încercărilor acestora de a-și restabili atotputernicia. Această luptă comună va arăta limpede, în practică, că, indiferent cum va fi rezolvată problema independenței de stat sau a granițelor de stat, muncitorii velicoruși și ucraineni au neapărată nevoie de o strânsă alianță economică și militară, căci altfel capitaliștii „Antantei“, ai „Înțelegerii“, adică ai coalitiei celor mai bogate țări capitaliste — Anglia, Franța, America, Japonia, Italia —, ne vor sugruma și ne vor strivi rînd pe rînd. Exemplul luptei noastre împotriva lui Kolceak și Denikin, căroro acești capitaliști le puneau la dispoziție bani și arme, a arătat clar această primejdie.

Cine încalcă unitatea și alianța strînsă dintre muncitorii și țăranii ucraineni și velicoruși, acela ajută bandele lui Kolceak și Denikin, îi ajută pe capitaliștii-tîlhari din toate țările.

De aceea, noi, comuniștii velicoruși, trebuie să combatem cu cea mai mare tărie în rîndurile noastre cele mai mici manifestări de naționalism velicorus, deoarece aceste manifestări, care nu înseamnă în genere altceva decît trădarea cauzei comunismului, sînt extrem de dăunătoare prin faptul că provoacă dezbinare între noi și tovarășii ucraineni și fac astfel jocul lui Denikin și al denikismului.

De aceea, noi, comuniștii velicoruși, trebuie să avem o atitudine îngăduitoare atunci cînd divergențele noastre cu comuniștii-bolșevici și cu borotbiștii din Ucraina privesc problema independenței de stat a Ucrainei, formele legăturii ei cu Rusia, problema națională în general. Noi toți

— atît comuniștii velicoruși cît și cei ucraineni, ca și comuniștii oricărei alte națiuni — trebuie să fim intransigenți și neînduplecați în problemele fundamentale, esențiale, aceleași pentru toate națiunile, în problemele luptei proletare, în problemele dictaturii proletare, ale neadmiterii politicii de înțelegere cu burghezia, ale neadmiterii fărîmîțării forțelor care ne apără împotriva lui Denikin.

A-l învinge pe Denikin, a-l nimici, a face imposibilă repetarea unei asemenea invazii — iată interesul vital atît al muncitorilor și țăranilor velicoruși cît și al celor ucraineni. Este o luptă grea și îndelungată, deoarece capitaliștii din lumea întreagă îl ajută pe Denikin și vor ajuta și pe alți oameni de teapa acestuia.

În această luptă grea și îndelungată, noi, muncitorii velicoruși și ucraineni, trebuie să fim strîns uniți, deoarece este cert că, acționînd separat, nu vom putea învinge. Oricare ar fi granițele Ucrainei și ale Rusiei, oricare ar fi formele pe care le-ar lua relațiile lor pe linie de stat, asta nu prezintă o importanță așa de mare, în această privință se pot face și trebuie să se facă concesii, se pot încerca diverse forme; cauza muncitorilor și a țăranilor, cauza victoriei asupra capitalismului, n-o să piară din această pricină.

Dacă însă nu vom ști să păstrăm alianța strînsă dintre noi, alianța împotriva lui Denikin, împotriva capitaliștilor și chiaburilor din țările noastre și din toate țările, atunci cauza muncii va fi cu siguranță pierdută pentru mulți ani, în sensul că atît Ucraina Sovietică cît și Rusia Sovietică vor putea fi atunci sugrumate și strivite de către capitaliști.

Atît burghezia din toate țările cît și diversele partide mic-burgheze, partidele „conciliatoare“, care se aliază cu burghezia împotriva muncitorilor, caută, înainte de toate, să-i dezbine pe muncitorii de diferite naționalități, să provoace neîncredere, să destrame alianța internațională strînsă și frăția internațională a muncitorilor. Dacă burghezia va reuși să facă acest lucru, cauza muncitorilor va fi pierdută. De aceea trebuie ca comuniștii din Rusia și din Ucraina, printr-o muncă comună plină de răbdare,

perseverență și dârzenie, să înfrângă uneltirile naționaliste ale oricărei burghezii, prejudecățile naționaliste de orice fel și să dea oamenilor muncii din lumea întreagă un exemplu de alianță cu adevărat trainică între muncitori și țărani de diferite naționalități în lupta pentru Puterea sovietică, pentru nimicirea jugului moșierilor și capitaliștilor, pentru o Republică sovietică federativă mondială.

N. Lenin

28. XII. 1919

„Pravda” nr. 3
și „Izvestiia C.E.C. din Rusia” nr. 3
din 4 ianuarie 1920

Se tipărește după textul
apărut în ziarul „Pravda”,
confruntat cu manuscrisul.

PREFAȚĂ LA CARTEA LUI JOHN REED „10 ZILE CARE AU ZGUDUIT LUMEA“

Prefață la ediția americană ¹⁸

După ce am citit cu un interes enorm și cu o atenție susținută cartea lui John Reed „10 zile care au zguduit lumea“, o recomand din toată inima muncitorilor din toate țările. Aș dori ca această carte să fie difuzată în milioane de exemplare și tradusă în toate limbile, deoarece ea descrie în mod veridic și extrem de viu evenimentele atât de importante pentru a înțelege ce este revoluția proletară, ce este dictatura proletariatului. Aceste probleme sînt astăzi larg dezbătute, dar înainte de a accepta sau respinge aceste idei trebuie să înțelegi întreaga importanță a hotărîrii adoptate. Cartea lui John Reed va contribui, fără îndoială, la elucidarea acestei probleme, care este problema fundamentală a mișcării muncitorești mondiale.

N. Lenin

Scris la sfîrșitul anului 1919

*Publicat pentru prima oară incomplet
la 6 noiembrie 1920, în revista
„Kommunisticeskii Internațional“ nr. 14*

*Publicat pentru prima oară în întregime
în 1923, în cartea: John Reed.
„10 zile care au zguduit lumea“, editată
la Moscova de editura „Krasnaia novi“*

*Se tipărește
după textul apărut în carte*

DESPRE PURIFICAREA LIMBII RUSE

(REFLECTII FACUTE IN CLIPE DE RĂGAZ, ADICĂ ÎN TIMP
CE ASCULTĂM CUVINTARI ROSTITE LA DIFERITE ADUNĂRI)

Noi stricăm limba rusă. Folosim cuvinte străine fără nici o motivare. Le întrebuițăm în mod greșit. De ce să spunem „deficiențe“, când putem spune neajunsuri sau lipsuri ?

Firește, când un om care nu de mult a învățat să citească de toate, și mai ales ziare, se apucă să le citească cu toată râvna, el își însușește fără să vrea construcția frazei specifică limbajului gazetăresc. Dar la noi, tocmai limbajul gazetăresc începe să se strice. Dacă unui om care a învățat de curînd să citească i se poate ierta faptul că întrebuițează, ca ceva nou, cuvinte străine, publiciștilor nu li se poate ierta acest lucru. Nu a venit oare timpul să declarăm război folosirii nejustificate a cuvintelor străine ?

Mărturisesc că, dacă întrebuițarea fără motivare a cuvintelor străine mă irită (fiindcă îngreuiază influențarea de către noi a masei), apoi unele greșeli ale celor care scriu în ziare mă scot pur și simplu din sărite. De exemplu, se întrebuițează cuvîntul „budirovat“ în sensul de „a stimula“, „a zgîlțîi“, „a trezi“. Or, cuvîntul francez „boudier“ înseamnă „a se supăra“, „a se îmbufna“. De aceea budirovat înseamnă, în realitate, „a se supăra“, „a se îmbufna“. A folosi cuvintele franceze așa cum se obișnuiește pe la Nijni Novgorod înseamnă a prelua ce e mai rău de la cei mai proști reprezentanți ai clasei moșierești

ruse, care, ce-i drept, învățau limba franceză, dar care, în primul rînd, nu și-o însușeau în mod temeinic, iar în al doilea rînd stîlceau limba rusă.

Nu e oare timpul să declarăm război stîlcirii limbii ruse ?

Scris în 1919 sau în 1920

Publicat pentru prima oară

la 3 decembrie 1924

în ziarul „Pravda” nr. 275

Semnat : N. L e n i n

Se tipărește după manuscris

CĂTRE BIROUL CONGRESULUI FEMEILOR DIN GUBERNIA PETROGRAD ²⁰

Tovarășe! Neavînd posibilitatea să asist la congresul dv., aş vrea să vă transmit în scris salutul meu și cele mai bune urări de succes.

În momentul de față punem capăt cu succes războiului civil. Prin victoriile ei asupra exploatorilor, Republica sovietică se consolidează. De acum înainte ea va putea și va trebui să-și concentreze eforturile asupra îndeplinirii unei sarcini mai importante, mai apropiate nouă, tuturor oamenilor muncii: aceea de a duce un război fără vărsare de sînge pentru biruirea foametei, a frigului, a ruinei. Și, în acest război fără vărsare de sînge, muncitoarele și țărancele sînt chemate să joace un rol deosebit de important.

Congresul femeilor din gubernia Petrograd va ajuta la crearea, cimentarea și organizarea armatei femeilor muncitoare în acest război fără vărsare de sînge, care trebuie să aducă și va aduce Puterii sovietice victorii și mai mari.

Cu salutări comuniste,

V. Ulianov (Lenin)

10/I.1920

„Petrogradskaia Pravda”
nr. 11 din 16 ianuarie 1920

Se tipărește după manuscris

CU PRIVIRE LA SECȚIA TRANSPORTURI
A COMISIEI EXTRAORDINARE (CEKA)
DIN RUSIA ²¹

PROIECT DE HOTĂRIRE A CONSILIULUI APĂRĂRII *

16.I.1920

Comisia extraordinară (Ceka) din Rusia este obligată să întocmească în termen de 3 săptămâni instrucțiuni amănunțite care să stabilească nu numai normele de funcționare a secției transporturi a Comisiei extraordinare (Ceka) din Rusia, dar și răspunderea strictă ce revine agenților secției transporturi a Comisiei extraordinare (Ceka) din Rusia pentru lipsă de vigilență sau pentru necomunicarea cazurilor de sabotaj sau de speculă.

Agenții secției transporturi a Comisiei extraordinare (Ceka) din Rusia trebuie să mențină un contact permanent cu celulele comuniste și sindicale ale părții cu adevărat proletare a muncitorilor feroviari, care nu se prevalează de situația lor de lucrători la căile ferate pentru a face speculă în mod sistematic.

*Publicat pentru prima oară în
1933, în „Culegeri din Lenin”,
vol. XXIV*

Se tipărește după manuscris

PROIECT DE HOTĂRÎRE A BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA

Comisariatul poporului pentru afacerile externe va promova o politică în care să manifeste maximum de rezervă și neîncredere față de guvernul Azerbaidjanului, deoarece acesta a respins propunerea noastră de a desfășura în comun operații militare împotriva lui Denikin și aduce servicii forțelor armate ale Angliei care acționează împotriva noastră în Marea Caspică. Scoțînd în evidență cu toată claritatea faptul că recunoaștem în mod neabătut dreptul la autodeterminare al maselor de oameni ai muncii ai fiecărei națiuni, Comisariatul poporului pentru afacerile externe trebuie să protesteze cu hotărîre împotriva acestei comportări a guvernului Azerbaidjanului²³.

*Scris nu mai devreme
de 17 ianuarie 1920*

*Publicat pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXVI*

Se tipărește după manuscris

HOTĂRÎRE A BIROULUI POLITIC
AL C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA ÎN PROBLEMA
ÎNCERCĂRILOR FĂCUTE DE ANTANTĂ
DE A ÎNȚIA RELAȚII COMERCIALE CU RUSIA
PRIN INTERMEDIUL COOPERĂȚIEI RUSE

Avînd în vedere intențiile Antantei de a efectua schimbul de mărfuri prin intermediul cooperativelor, cu scopul evident de a le folosi ca un aparat de restabilire a capitalismului, C.C. însărcinează pe președintele Uniunii centrale a cooperativelor de consum, Comisariatul poporului pentru aprovizionare, pe președintele Consiliului economic superior și Comisariatul poporului pentru comerț să examineze cu cea mai mare atenție din acest punct de vedere problema cooperativelor și să elaboreze imediat măsuri care să asigure trecerea integrală a aparatului cooperatist sub conducerea noastră, în primul rînd în toate punctele prin care poate fi efectuat schimbul de mărfuri (Ucraina, Extremul Orient).

Scris la 17 sau 18 ianuarie 1920

*Se tipărește pentru prima oară,
după exemplarul dactilografiat
al procesului-verbal*

CONCEPT (SAU TEZE) PENTRU ÎNTOCMIREA
RĂSPUNSULUI P.C. DIN RUSIA
LA SCRISOAREA
PARTIDULUI SOCIAL-DEMOCRAT
INDEPENDENT DIN GERMANIA ²⁴

Primind, în sfârșit, din partea independenților (germani) o propunere *oficială* de a duce tratative, noi ca partid trebuie să le răspundem acum cât se poate de deschis, fără „diplomația” care, într-o anumită măsură, este obligatorie pentru Internaționala Comunistă.

Și trebuie să le răspundem în așa fel, încât să explicăm cum stau lucrurile maselor de muncitori care manifestă simpatie față de dictatura proletariatului și față de sistemul sovietic, muncitori care nu numai în Germania, ci și în Franța, în Anglia și într-o serie de alte țări *sînt înșelați* (în mod conștient sau inconștient, adică în virtutea auto-înșelării) de liderii care adoptă numai formal aceste lozinci cu largă popularitate în rîndurile muncitorilor (dictatura proletariatului și Puterea sovietică), dar care în practică își desfășoară activitatea, propaganda, agitația etc. la fel ca și în trecut, nu în spiritul acestor lozinci, ci într-un spirit care le contrazice.

Cele ce urmează constituie un concept de teze ale acestui răspuns (din partea P.C. din Rusia către Partidul social-democrat independent din Germania) :

(ordinea punctelor trebuie *de asemenea* modificată)

1. Dictatura proletariatului înseamnă priceperea, hotărîrea de a atrage de partea noastră (de partea avangărzii revoluționare a proletariatului) întreaga masă a celor ce muncesc și sînt exploatați, prin măsuri revoluționare și prin exproprierea exploataților.

În agitația de zi cu zi pe care o desfășoară independenții germani (în „Freiheit“²⁵, de pildă) nu există așa ceva. Nu există așa ceva nici la longuetiști.

2. Este foarte necesar ca o asemenea agitație să fie desfășurată, în special, printre proletarii și semiproletarii de la sate, precum și printre țărani cu gospodărie mică (adică printre țărani care nu folosesc muncă salariată nici chiar în toiul secerișului etc., printre țărani care vînd puține cereale sau nu vînd de loc). Acestor pături ale populației trebuie să li se explice zi de zi, într-un mod cît se poate de simplu, pe înțelesul tuturor și cît mai concret, că proletariatul, după ce va cucerii puterea de stat, *va înfăptui* o îmbunătățire imediată a situației lor *pe seama moșierilor expropriati*. El le va elibera de sub jugul marilor proprietari funciari, va da țărănimii în ansamblu marile domenii, o va scăpa de datorii etc. etc. Același lucru și pentru masa muncitoare neproletară sau nu întru totul proletară de la orașe.

Independenții germani (ca și longuetiștii) nu desfășoară o astfel de agitație.

3. Sistemul sovietic înseamnă spulberarea minciunii burgheze care numește „libertatea presei“ libertatea de a corupe presa, libertatea pentru bogătași, pentru capitaliști de a cumpăra ziarele, libertatea pentru capitaliști de a acapara sute de ziare și de a falsifica așa-numita „opinie publică“.

Independenții germani (vorbind despre ei, subînțelegem *întotdeauna* și pe longuetiști și pe independenții englezi etc. etc.) nu înțeleg și nu promovează acest adevăr, nu fac agitație zi de zi pentru lichidarea pe cale revoluționară a aservirii presei de către capital, aservire pe care democrația burgheză o numește în mod fals libertatea presei.

Faptul că independenții nu desfășoară o asemenea agitație arată că ei recunosc doar în vorbe (Lippenbekenntniss) Puterea sovietică, în fapt rămîn întru totul încătușați de prejudecata democrației burgheze.

Exproprierea tipografiilor și a depozitelor, a stocurilor de hîrtie, acest lucru *principal* ei nu știu să-l explice, deoarece nici ei înșiși nu-l înțeleg.

4. Cele spuse mai sus se referă și la libertatea întrunirilor (această libertate este o minciună atîta timp cît bogătașii posedă cele mai bune clădiri sau cumpără clădirile publice), la „înarmarea *poporului*“, la libertatea conștiinței (= libertatea pentru capital de a cumpăra și de a corupe organizații bisericesti întregi, care să ametească masele cu ajutorul opiului religiei) și la toate celelalte libertăți burghezo-democratice.

5. Dictatura proletariatului înseamnă răsturnarea burgheziei de către o *singură* clasă, proletariatul, și anume de avangarda lui revoluționară. A cere ca această avangardă să cîștige *în prealabil* de partea ei *majoritatea poporului* în alegerile pentru parlamentele burgheze, pentru adunările constituante burgheze etc., adică în alegeri efectuate *în condițiile existenței sclaviei salariate*, în condițiile existenței exploataților, sub jugul lor, în condițiile existenței proprietății private asupra mijloacelor de producție, — a cere sau a presupune acest lucru înseamnă în fapt a părăsi complet punctul de vedere al dictaturii proletariatului și a adopta de fapt punctul de vedere al democrației burgheze.

Tocmai în felul acesta procedează independenții germani și longuetiștii francezi. Repetînd frazeologia democrațiilor mic-burghezi despre majoritatea „poporului“ (înșelat de burghezie și oprimat de capital), aceste partide continuă să fie în mod obiectiv de partea burgheziei și împotriva proletariatului.

6. Dictatura proletariatului presupune și înseamnă înțelegerea clară a adevărului că proletariatul, în virtutea situației lui economice obiective în orice societate capitalistă, exprimă *just* interesele *întregii* mase a celor ce muncesc și sînt exploatați, a tuturor semiproletariilor (adică a celor care în parte trăiesc din vînzarea forței lor de muncă), a tuturor țăranilor cu gospodărie mică etc.

Aceste pături ale populației urmează partidele burgheze și mic-burgheze (inclusiv partidele „socialiste“ ale Internaționalei a II-a) nu în virtutea liberei exprimări a voinței (cum crede democrația mic-burgheză), ci în virtutea înșelării lor directe de către burghezie, în virtutea asupra lor de către capital, a autoînșelării liderilor mic-burghezi.

Aceste pături ale populației (semiproletarii și țăranii cu gospodărie mică), proletariatul le va atrage de partea lui, va putea să le atragă de partea lui numai *după* ce va repurta victoria, numai după cucerirea puterii de stat, adică după ce va răsturna burghezia, după ce va elibera pe *toți* oamenii muncii de sub jugul capitalului și le va *arăta* în practică ce binefaceri (binefacerile eliberării de sub jugul exploatatorilor) le oferă puterea de stat proletară.

Această idee, care constituie baza și esența noțiunii de dictatură a proletariatului, independenței germani și longuetiștii francezi nu o înțeleg, nu o răspîndesc în mase, nu o propagă zi de zi.

7. Dictatura proletariatului înseamnă înțelegerea necesității de a reprima prin violență împotrivirea exploatatorilor, înseamnă hotărîrea, priceperea de a realiza acest lucru. Și întrucît burghezia, chiar și cea mai republicană și mai democrată (de pildă în Germania, în Elveția, în America), recurge sistematic la pogromuri, la linșaj, la asasinat, la violență armată, la teroare împotriva comunistilor și, de fapt, împotriva oricăror acțiuni revoluționare ale proletariatului, — a renunța în aceste condiții la violență, la teroare înseamnă a te transforma într-un mic-burghez plîngăreț, înseamnă a cultiva iluziile mic-burgheze reacționare cu privire la pace socială, înseamnă — concret vorbind — a da dovadă de lașitate în fața ofițerului-spadasin.

Căci războiul imperialist din anii 1914—1918, cel mai criminal și mai reacționar dintre războaie, a educat în toate țările și a scos în avanscena vieții politice în toate republicile, chiar și în cele mai democratice, zeci și zeci de mii de ofițeri reacționari, care pregătesc și fac uz de teroare în folosul burgheziei, în folosul capitalului, împotriva proletariatului.

De aceea atitudinea pe care o manifestă în practică față de teroare independenței germani și longuetiștii francezi, în discursurile lor parlamentare, în articolele publicate în presă, în întreaga lor agitație și propagandă, înseamnă de fapt renunțarea totală la ceea ce constituie esența dictaturii proletariatului, înseamnă de fapt trecerea

pe pozițiile democrației mic-burgheze, înseamnă *pervertirea* conștiinței revoluționare a muncitorilor.

8. Același lucru este valabil și în ceea ce privește războiul civil. După războiul imperialist, în situația când generalii și ofițerii reacționari folosesc teroarea împotriva proletariatului, în situația în care *noi* războaie imperialiste se pregătesc de pe acum prin actuala politică a *tuturor* statelor burgheze — și ele nu numai că se pregătesc în mod conștient, dar și decurg cu o necesitate obiectivă din întreaga lor politică —, în aceste condiții, în această situație, a deplînge războiul civil împotriva exploatatorilor, a condamna acest război, a te teme de el înseamnă a deveni în fapt un reacționar.

Asta înseamnă să te temi de victoria muncitorilor, care poate costa zeci de mii de victime, și să admiți în mod sigur un nou măcel imperialist, care a costat ieri și va costa mâine milioane de victime.

Asta înseamnă să *încurajezi* de fapt năravurile reacționare, manifestările de violență, urzelile și pregătirile generalilor și ale ofițerilor burghezi.

În aceasta constă de fapt caracterul reacționar al poziției blajine, mic-burgheze, sentimentale a independenților germani și a longuetiștilor francezi în problema războiului civil. Ei închid ochii asupra uneltirilor gărzii albe, asupra pregătirii ei de către burghezie, asupra creării ei de către burghezie și se sustrag în mod fățarnic, fariseic (sau laș) de la munca de creare a unei gărzi roșii, a unei armate roșii a proletarilor, capabilă să reprime împotrivirea exploatatorilor.

9. Dictatura proletariatului și Puterea sovietică înseamnă înțelegerea clară a necesității de a *zdrobi*, de a sfărâma total aparatul de stat burghez (fie el și republican-democratic), justiția, birocrăția civilă și militară etc.

Independenții germani și longuetiștii francezi nici nu înțeleg acest adevăr și nici nu desfășoară zi de zi o agitație în favoarea lui. Mai rău chiar: ei își desfășoară *întreaga* lor agitație într-un spirit *diametral opus*.

10. Luată în sine, orice revoluție (spre deosebire de reformă) înseamnă o criză, și o criză extrem de profundă, atât politică cât și economică. Aceasta independent de criza căreia războiul i-a dat naștere.

Sarcina partidului revoluționar al proletariatului este de a explica muncitorilor și țăranilor că trebuie să aibă tăria de a întâmpina cu curaj această criză și de a găsi în măsurile revoluționare *un izvor de forță* pentru învingerea ei. Numai învingând aceste crize — extrem de profunde — cu entuziasm revoluționar, cu energie revoluționară, cu hotărârea revoluționară de a da cele mai grele jertfe, va putea proletariatul să învingă pe exploataatori și să izbăvească definitiv omenirea de războaie, de jugul capitalului, de robia salariată.

Altă ieșire nu există, deoarece atitudinea reformistă față de capitalism a generat ieri (și în mod inevitabil va genera mâine) un măcel imperialist cu milioane de victime și tot felul de crize fără sfârșit.

Această idee fundamentală, fără de care dictatura proletariatului este o vorbă goală, independenței și longuetiștii nu o înțeleg, nu o evidențiază în propaganda și în agitația lor, nu o explică maselor.

11. Independenței și longuetiștii nu dezvoltă în mase conștiința faptului că reformismul, care a predominat de fapt în Internaționala a II-a (1889—1914) și care a dus-o la pieire, este putred și funest, ci întunecă această conștiință, ascund boala, nu o scot la iveală, nu o demască.

12. După ce au părăsit Internaționala a II-a, pe care o condamnă în vorbe (de pildă în broșura lui Crispian), independenței nu fac în realitate altceva decât să întindă mâna lui Friedrich Adler, membru al partidului austriac al domnilor Noske și Scheidemann.

Independenței tolerează în rîndurile lor prezența unor publiciști care neagă complet toate noțiunile fundamentale ale dictaturii proletariatului.

Această nepotrivire între vorbă și faptă caracterizează întreaga politică a *liderilor* partidului independenților din Germania și ai partidului longuetiștilor din Franța. Tocmai liderii sînt aceia care împărtășesc prejudecățile democrației mic-burgheze și ale vîrfurilor pervertite în spirit

reformist ale proletariatului, în pofida simpatiilor revoluționare ale *maselor* muncitorești, care se simt atrase spre sistemul sovietic.

13. Independenții și longuetiștii nu înțeleg și nu explică maselor faptul că supraprofiturile imperialiste au permis țărilor avansate (și le permit și acum) să *corupă* vîrfurile proletariatului, să-i arunce acestuia fărămituri din supra-profiturile lor (obținute în colonii și prin exploatarea financiară a țărilor slabe), să creeze o pătură privilegiată de muncitori calificați etc.

Fără a demasca acest rău, fără a lupta nu numai împotriva birocrăției trade-unioniste, ci și împotriva tuturor manifestărilor spiritului mic-burghez de breaslă și ale aristocrației muncitorești, împotriva privilegiilor vîrfurilor muncitorești, fără a izgoni din partidul revoluționar pe reprezentanții acestui spirit, fără a apela la *păturile de jos*, la *mase* din ce în ce mai largi, la adevărata *majoritate* a celor exploatați, nici nu poate fi vorba de dictatura proletariatului.

14. Lipsa de dorință sau lipsa de pricepere de a rupe orice legătură cu vîrfurile muncitorimii, care sînt contaminate de imperialism, se manifestă la independenți și la longuetiști și în faptul că ei nu desfășoară o muncă de agitație pentru sprijinirea directă și necondiționată a *tuturor* răscoalelor și a *tuturor* mișcărilor revoluționare ale popoarelor *coloniale*.

În asemenea condiții, condamnarea politicii coloniale și a imperialismului nu este altceva decît fățărnicie sau dezideratul pios al unui mic-burghez obtuz.

15. Independenții și longuetiștii nu desfășoară o muncă de agitație în rîndurile armatei (pentru intrarea în armată *cu scopul* de a pregăti trecerea ei de partea muncitorilor, *împotriva* burgheziei). Ei nu creează organizații în acest scop.

La violența exercitată de burghezie, la nesfîrșitele ei acte de încălcare a „legalității“ (atît în timpul războiului imperialist cît și *după* terminarea lui), ei nu răspund prin propagarea sistematică a necesității creării de *organizații ilegale* și prin *crearea* unor asemenea organizații.

Fără îmbinarea muncii legale cu cea ilegală, a organizațiilor legale cu cele ilegale, nu poate fi vorba de un partid cu adevărat revoluționar al proletariatului nici în Germania, nici în Elveția, nici în Anglia, nici în Franța, nici în America.

16. În linii generale, întreaga propagandă, întreaga agitație, întreaga organizare a independenților și a longuetiștilor sînt mai mult mic-burgheze-democratice decît revoluționar-proletare; sînt pacifiste, și nu revoluționar-socialiste.

Din această cauză, „recunoașterea“ dictaturii proletariatului și a Puterii sovietice rămîne pur verbală.

Concluzie: în această situație, P.C. din Rusia găsește că singura hotărîre justă este aceea de a nu se uni cu independenții și cu longuetiștii în cadrul aceleiași Internaționale, *ci să aștepte* pînă ce masele revoluționare ale muncitorilor francezi și germani *vor lichida* slăbiciunea, greșelile, prejudecățile, inconsecvența unor partide ca cele ale independenților și longuetiștilor.

După părerea P.C. din Rusia, asemenea partide n-au ce căuta în Internaționala Comunistă.

P.C. din Rusia nu refuză însă să participe la *consfătuiri* cu toate partidele care doresc să se consulte cu el, să-i cunoască părerea.

Scris la 20 ianuarie 1920

*Publicat incomplet la 22 martie 1920,
în revista „Kommunisteskkii
Internațional“ nr. 9*

*Publicat pentru prima oară
în întregime în 1924, în revista
„Kommunisteskkii Internațional“ nr. 8*

Se tipărește după manuscris

CĂTRE G. M. KRJIJANOVSKI

Gleb Maksimilianovici !

Am primit articolul și l-am citit ²⁶.

E minunat.

Este nevoie de o serie de astfel de articole. Atunci le vom publica în broșură ²⁷. Noi ducem lipsă tocmai de specialiști cu concepții largi sau „îndrăznețe“.

Este necesar ca : 1) notele să fie *deocamdată* eliminate sau prescurtate. Sînt prea multe pentru a fi publicate în ziar (cu redactorul voi vorbi mîine).

2) Nu s-ar putea adăuga un *plan*, nu unul tehnic (asta e desigur treaba *multor specialiști* și nu trebuie făcută în grabă), ci un plan politic sau de stat, adică unul care să prevadă sarcina proletariatului ?

De pildă : să construim în decurs de 10 (5 ?) ani 20—30 (30—50 ?) de centrale electrice, astfel încît întreaga țară să fie împînzită de centrale cu o rază de acțiune de 400 de verste (sau 200 dacă nu vom avea posibilitatea să le facem mai mari) ; ele să funcționeze pe bază de turbă, apă, șisturi, cărbune, petrol (să cuprindem întreaga Rusie, *cu aproximație, cu o mare doză de aproximație*). Să trecem imediat la achiziționarea mașinilor și a modelelor necesare. Peste 10 (20 ?) de ani vom face din Rusia o țară electrificată.

Cred că dv. ați putea elabora un astfel de „plan“, un proiect de plan, — repet, nu unul tehnic, ci un plan de stat.

El trebuie întocmit acum, în cifre grăitoare, pe înțelesul tuturor, pentru a antrena masele printr-o perspectivă clară și precisă (cu o bază fundamentată științificește): să pornim la treabă și în 10—20 de ani vom transforma întreaga Rusie, industrială și agricolă, într-o țară *electrificată*. Vom ajunge să producem *atîția și atîția* sclavi mecanici (atîtea mii sau milioane de cai putere sau kilowați ?? sau cum li se mai zice) etc.

Dacă s-ar anexa și o hartă *aproximativă* a Rusiei pe care să fie indicate centralele și raza lor de acțiune? Sau nu se poate încă?

Repet, trebuie să antrenăm *masa* de muncitori și țărani conștienți printr-un program *măreț*, eșalonat pe o perioadă de 10—20 de ani.

Vom mai vorbi la telefon.

Al dv., *Lenin*

23. I.

P.S. Krasin spune că la noi nu e posibilă electrificarea căilor ferate. Așa să fie? Dacă este așa, poate că va deveni posibilă peste 5—10 ani? Poate în Ural este posibilă?

N-ar trebui oare scris un articol special despre un „plan de stat” pentru crearea unei rețele de centrale electrice, anexîndu-se, totodată, o hartă sau dîndu-se o enumerare *aproximativă* a lor (numărul lor), arătîndu-se perspectivele de a centraliza producția de energie a întregii țări?

După ce vei primi scrisoarea, te rog să mă chemi la telefon pentru a discuta mai amănunțit această problemă.

Scris la 23 ianuarie 1920

Publicat pentru prima oară
la 22 ianuarie 1925, în

ziarul „*Ekonomiceskaia Jizn*” nr. 18

Se tipărește după manuscris

DIRECTIVĂ A BIROULUI POLITIC AL C.C.
AL P.C. (b) DIN RUSIA
PRIVIND INSPECȚIA MUNCITOREASCĂ ²⁸

Se trasează ca sarcină Prezidiului C.E.C. din Rusia și Controlului de stat să se călăuzească după următoarea directivă a C.C. al P.C. din Rusia :

1. Să nu se înființeze noi instituții în nici un domeniu al administrației de stat, ci să fie îmbunătățite activitatea și structura actualelor comisariate ale poporului.

2. Inspecția muncitorească și țărănească să fie dezvoltată, întărită și extinsă prin toate mijloacele posibile, orientînd întreaga activitate spre a da Controlului de stat un caracter pe deplin muncitoresc (și țărănesc).

3. Pentru Inspecția muncitorească să nu fie luați muncitori calificați, ci numai necalificați, și mai ales femei.

4. Să fie întocmit de urgență, cu participarea lui Avanesov, un nou proiect de hotărîre pentru organizarea Inspecției muncitorești și țărănești de pe lîngă Controlul de stat și să fie prezentat Biroului Politic cel mai tîrziu la 28.I.1920.

Scris la 23 ianuarie 1920

*Publicat pentru prima oară în 1928,
în „Culegeri din Lenin”, vol. VIII*

Se tipărește după manuscris

OBSERVAȚII ȘI COMPLETĂRI LA PROIECTELE DE „HOTĂRÎRE CU PRIVIRE LA ORGANIZAREA INSPECȚIEI MUNCITOREȘTI ȘI ȚĂRĂNEȘTI“

Tovarășului Stalin. În copie : lui Avanesov, Tomski și Kiselev, membru al Prezidiului C.E.C. din Rusia

Pe baza directivei Comitetului Central *, trebuie, după părerea mea, ca cele 3 proiecte să fie refăcute și reunite într-un singur proiect.

Consider necesare următoarele completări :

1) „Secția“ Inspecția muncitorească-țărănească de pe lângă Controlul de stat trebuie să funcționeze un anumit timp, sarcina ei fiind de a introduce Inspecția muncitorească-țărănească *în toate* secțiile Controlului de stat, după care ea va înceta să existe ca secție aparte.

2) Scopul : *întreaga* masă a oamenilor muncii, atât bărbații cât și *îndeosebi femeile*, să participe rînd pe rînd la activitatea Inspecției muncitorești-țărănești.

3) În acest scop, organele locale vor întocmi liste (conform Constituției), cu excluderea funcționarilor etc.

— toți ceilalți să participe *pe rînd* la activitatea Inspecției muncitorești-țărănești.

4) Această participare se va desfășura în mod diferențiat, în funcție de pregătirea celor în cauză : începînd cu rolul de martor, de martor-asistent sau de practicant pentru muncitorii și țărani fără știință de carte și cu un nivel de cunoștințe extrem de scăzut, — și terminînd cu rolul

* Vezi volumul de față, p. 67. — Nota red.

de lucrători investiți cu toate (sau aproape toate) drepturile pentru cei cu știință de carte, cu un nivel de cunoștințe ridicat și care au fost *verificați* într-un fel sau altul.

5) Se va acorda o atenție deosebită și se va da o reglementare riguroasă și o amploare *mai mare* controlului Inspecției muncitorești-țărănești asupra evidenței produselor, *mărfurilor*, depozitelor, uneltelor, materialelor, combustibilului etc. etc. (îndeosebi la cantine etc.).

La această acțiune vor fi atrase *neapărat femeile*, toate femeile.

6) Pentru ca atragerea unui mare număr de participanți să nu producă perturbări, să se prevadă că atragerea la această muncă se face într-o anumită ordine, pe rînd etc. De asemenea, trebuie chibzuite în mod minuțios formele participării (cîte 2—3, uneori și numai în cazuri speciale mai mulți participanți, pentru a se evita sustragerea fără rost a funcționarilor de la treburile lor).

7) Se vor elabora instrucțiuni amănunțite.

8) Funcționarii de la Controlul de stat vor fi obligați (prin instrucțiuni speciale), în primul rînd, să antreneze la toate operațiile pe care le au de executat reprezentanți (sau grupe de reprezentanți) ai Inspecției muncitorești-țărănești, iar în al doilea rînd să facă expuneri la conferințele muncitorilor și țăranilor *fără partid* (expuneri la un nivel accesibil, după o programă anume, cu privire la obiectivele fundamentale ale Controlului de stat și la metodele lui; expunerile ar putea fi înlocuite cu citirea unei broșuri pe care o vom publica noi (adică Controlul de stat, Stalin și Avanesov, cu sprijinul special al partidului) și cu comentarea ei).

9) *Treptat* vor fi chemați din diferite localități țărani (neapărat țărani fără partid) pentru a participa la activitatea Controlului de stat la centru: să se înceapă chiar și cu 1—2 din fiecare gubernie (dacă nu se poate mai mulți), iar apoi, în funcție de posibilitățile de transport și de alte condiții, să se *extindă*. Același lucru și pentru muncitorii fără partid.

10) Se va introduce treptat, prin partid și syndicate, verificarea participării oamenilor muncii la activitatea Controlului de stat, adică să se verifice în acest mod dacă participă toți și care sînt rezultatele acestei participări din punctul de vedere al pregătirii participanților pentru munca de conducere a statului.

Lenin

24/I. 1920

*Publicat pentru prima oară în 1928,
în „Culegeri din Lenin”, vol. VIII*

Se tipărește după manuscris

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA CONFERINȚA
MUNCITORILOR ȘI OSTAȘILOR ROȘII
FĂRĂ PARTID DIN RAIONUL PRESNEA
24 IANUARIE 1920

RELATARE APĂRUTĂ ÎN PRESĂ

În legătură cu ultimele victorii ale Armatei Roșii, situația noastră internațională s-a schimbat mult, și trebuie să căutăm noi căi pentru rezolvarea problemelor noastre internaționale.

De îndată ce s-a creat Puterea sovietică, toate forțele capitalului internațional s-au dezlănțuit împotriva ei, și aceste forțe fiind mult mai mari decît forțele noastre, oamenii șovăielnici puteau să se îndoiască de victoria Puterii sovietice. Cu toate acestea, ea a învins. Și este suficient să te gîndești în ce mod a învins Puterea sovietică pentru a înțelege ce trebuie făcut pentru a învinge și în viitor.

Tovarășul Lenin arată cît de mare este victoria asupra forțelor capitalului, cît de mare este înfrîngerea suferită de Kolceak, înfrîngere care a determinat pe aliați să ridice blocada și să renunțe la planul de a sugruma Rusia.

Această victorie a noastră asupra unui dușman mult mai puternic arată că cei care au avut dreptate au fost bolșevicii, și nu cei care afirmau că, ridicîndu-ne împotriva burgheziei mondiale, începem o luptă sortită eșecului. Deși ridicarea blocadei ne ușurează oarecum situația, totuși burghezia din Apus va mai încerca, probabil, să lupte împotriva noastră. Chiar și acum, după ce a ridicat blocada, ea ațîță împotriva noastră pe albardiștii polonezi; de aceea din nou este necesar să fim cu ochii în patru, să ne pregătim să respingem noi atacuri și să folosim învățămintele reieșite din cei doi ani de luptă, să

folosim mijloacele cu ajutorul cărora am reperat victoriei pînă acum.

Menşevicii spuneau adeseori că proletarii din Apus nu ne sprijină, că aceştia permit să fim sugrumaţi, că au permis să fie sugrumată Ungaria²⁹. S-ar părea că așa este. Dar atunci de ce s-au retras trupele Antantei din Nord și din Odesa? Ele s-au retras pentru că soldații Antantei, ei înșiși muncitori, cu cît pătrund mai adînc pe teritoriul Rusiei Sovietice, cu atît mai hotărît refuză să lupte împotriva noastră. Înseamnă că una dintre cauzele victoriei noastre rezidă în faptul că împotriva noastră se poate lupta numai folosind forțe mari, iar o armată mare poate fi formată numai din muncitori și din țărani, dar acești muncitori din Apus nu vor să lupte împotriva noastră. Înseamnă că noi am învins nu pentru că am fost mai puternici, ci pentru că oamenii muncii din țările Antantei s-au dovedit a fi mai apropiați de noi decît de propriul lor guvern.

A doua cauză a victoriei noastre este eșecul „campaniei celor 14 state”³⁰. Aceasta înseamnă că statele mici nu se pot uni în lupta împotriva bolșevicilor, deoarece ele se tem că, în cazul propriei lor victorii și, în același timp, al victoriei denikinștilor, va fi restaurat Imperiul rus, care va pune în primejdie iarăși existența popoarelor mici. Și noi încheiem pace cu Estonia, ceea ce constituie o spargere de fapt a blocadei, chiar dacă ridicarea ei formală nu este decît o înșelătorie.

Marile puteri ale Antantei nu se pot uni în lupta împotriva Puterii sovietice, deoarece între ele există o dușmănie prea mare. Germania nutrește gînduri de răzbunare împotriva Franței pentru pacea tîlhărească de la Versailles, Franța ațîță Polonia împotriva noastră, iar Anglia permite Estoniei să încheie pace cu condiția ca aceasta să facă comerț cu ea. Japonia, care are în Siberia o armată mult mai puternică decît a Republicii sovietice, nu poate lupta împotriva noastră, deoarece se teme de un atac din partea Americii, care îi este dușman din pricina intereselor coloniale ale imperialismului în China. Prin urmare, a

doua cauză a victoriei noastre rezidă în faptul că muncitorii sînt solidari, pe cînd burghezii, atîta timp cît rămîn burghezi, nu pot să nu se încaiere între ei și să nu lupte unul împotriva altuia pentru dobîndirea de noi profituri.

Astfel noi am ieșit învingători din primii doi ani de război civil, care au fost anii cei mai grei, deoarece eram ruinați de războiul imperialist, iar legăturile noastre cu regiunile producătoare de cereale și de cărbune erau tăiate. Acum însă avem cereale și combustibil din belșug. În Siberia, numai în cadrul predării obligatorii a surplusurilor de cereale s-au strîns 21 000 000 de puduri. E adevărat că nu le putem transporta de acolo dintr-o dată ; dar se știe că mijloacele de transport sînt distruse în întreaga Europă, iar la noi ele au fost distruse în mod intenționat de albgardiști. Ei au aruncat în aer toate podurile de pe Nipru, în afară de cel de la Kiev ; astfel se explică atît întîrzierea operațiilor militare cît și întîrzierea transportării cerealelor. Noi dispunem de petrolul de la Guriev, pe care-l vom transporta atunci cînd se vor dezgheța țărnușurile Mării Caspice. Avem în vedere toate acestea și ne pregătim să-l transportăm. Pentru refacerea mijloacelor de transport creăm armate ale muncii³¹, dintre care una a și început lucrările de construire a liniei ferate Aleksandrov-Gai — Guriev pentru transportarea petrolului. Noi nu putem demobiliza armata, deoarece mai avem încă dușmani, cum e, de pildă, Polonia. Demobilizarea este împiedicată și de starea de ruină în care se află mijloacele de transport. De aceea vom folosi armata pentru refacerea acestor mijloace.

În toate fițuicile lor, albgardiștii scriu că bolșevicii desfășoară o agitație admirabil organizată, că ei nu precupețesc banii pentru agitație. Poporul însă a cunoscut toate felurile de agitație, și agitația albgardiștilor, și agitația pentru Adunarea constituantă. E ridicol să crezi că poporul i-a urmat pe bolșevici pentru că agitația lor era mai iscusită. Realitatea este că el i-a urmat deoarece agitația lor era întemeiată pe adevăr.

Înseși acțiunile lui Denikin și ale lui Kolceak au servit ca mijloace de agitație împotriva lor, de agitație în favoarea Puterii sovietice. De aceea am și învins. Pe țar l-am doborât cu ușurință în câteva ceasuri. Pe moșieri și pe capitaliști i-am doborât în câteva săptămîni. Dar cu aceasta n-am făcut decît jumătate din treabă. Este necesar să învățăm să muncim într-un fel nou. Înainte exploatorul era cel ce organiza munca, înainte foamea unea munca ; acum munca trebuie să fie unită de conștiința muncitorilor și țăranilor că trebuie să muncim pentru a ieși din această situație grea.

Dar nu toți au încă această conștiință. Și noi începem o luptă nouă, fără vărsare de sînge, pentru această conștiință. Pînă acum toate revoluțiile s-au soldat cu foloase pentru un pumn de capitaliști și de exploatare. Aceasta pentru că oamenii muncii care se răsculau nu aveau conștiința solidarității. Fiecare se gîndea numai la el, toți se luptau între ei, iar la suprafață se ridicau pungașii și speculanții.

Iată un țăran care are cereale, iar alături un om înfometat ; țăranul preferă să vîndă omului înfometat cereale pentru 1 000 de ruble decît să le dea pe credit puterii muncitorești. Aici cineva spune chiar : „Așa e !” Iată însă că și Denikin și Kolceak au încercat să promoveze comerțul liber, dar cei mai buni, cei mai conștienți muncitori și țărani au văzut cu ochii lor ce înseamnă acest comerț liber și le-au întors spatele.

Înainte se spunea : „Fiecare pentru el, iar Dumnezeu pentru toți”, și multe nenorociri s-au tras de aici.

Noi vom spune : „Fiecare pentru toți, iar fără Dumnezeu ne vom descurca cumva”. Vom lupta pentru alianța frățească dintre muncitori și țăranii care dau statului cereale pe credit, — pe credit, deoarece deocamdată nu putem da nimic în schimb, iar hîrțile colorate n-au nici o valoare, nu sînt bani. Pînă acum a trebuit să luptăm numai pentru ca dușmanul să nu ne sugrume ; acum însă,

cînd dușmanul, mult mai puternic, a fost înfrînt, avem mîinile libere și trebuie să începem construirea unei vieți noi, și în primul rînd trebuie să refacem transporturile.

În Sud dispunem de ateliere cucerite de Armata Roșie în localități în apropierea cărora există cereale ; să punem deci în funcțiune aceste ateliere astfel ca ele să lucreze cu întreaga capacitate în trei schimburi, și nu așa cum lucrează niște oameni înfometați.

Trebuie să concentrăm toată forța agitației noastre comuniste, cu ajutorul căreia am învins dușmanul din afară, asupra refacerii mijloacelor de transport.

Cîndva făceam un comerț exterior „strălucit“, exportam 700 000 000 de puduri de cereale. De pe urma acestui comerț se îmbogățeau milionarii ruși și străini, în timp ce muncitorii și țărani ruși flămînzeau. Acum însă trebuie să convingem pe toți că unica salvare este : „toți pentru toți !“ Trebuie să lichidăm cu orice preț comerțul liber și specula, care dau pîine numai unui grup restrîns de oameni, în timp ce ceilalți flămînzesc. Trebuie să-i convingem pe țărani — și ei ne vor crede, deoarece Denikin le-a demonstrat „binefacerile“ speculei libere —, ei vor înțelege că unica salvare este să dea muncitorului și meseriașului cereale pe credit, iar aceștia își vor plăti datoria nu cu hîrtii colorate, ci cu textile și alte produse.

Am început un mare război, pe care nu-l vom termina curînd : acesta este lupta fără vărsare de sînge a armatelor muncii împotriva foametei, împotriva frigului și a tifosului exantematic, pentru o Rusie cultă, luminoasă, sătulă și sănătoasă ; vom termina însă acest război printr-o victorie tot atît de decisivă ca și aceea cu care am pus capăt luptei împotriva albgardiștilor.

Întrebat asupra condițiilor de pace cu Estonia, tovarășul Lenin a răspuns că noi am făcut multe concesii, dintre care cea mai importantă este cedarea unui teritoriu litigios, locuit de o populație amestecată — rusă și estoniană. Dar noi nu vrem să vărsăm sîngele muncitorilor și al ostașilor roșii pentru o bucată de pămînt, cu atît mai

mult cu cât această concesiune nu este făcută pe vecie : Estonia trece printr-o perioadă de kerenskism, muncitorii încep să-și dea seama de ticăloșia conducătorilor lor, adepți ai Constituantei, care au jefuit sindicatele și au ucis 20 de comuniști ; ei vor răsturna în curînd această putere și vor crea o Estonie Sovietică, care va încheia cu noi o altă pace.

„Pravda” nr. 18
și „Izvestiia C.E.C. din Rusia”
nr. 18 din 28 ianuarie 1920

Se tipărește după textul
apărut în ziarul „Pravda”

INDICAȚII PRIVIND ACTIVITATEA TRENURILOR ȘI VAPOARELOR CU BRIGĂZI DE AGITAȚIE ȘI DE INSTRUCȚAJ³²

1. Indicații cu caracter special :

1) Se va intensifica activitatea cu caracter economic și practic a respectivelor brigăzi de agitație și instructaj, în care scop vor fi incluși în secțiile lor politice agronomi și tehnicieni, punându-li-se la dispoziție literatură tehnică, filme cu conținut corespunzător etc.

2) Se vor realiza prin intermediul comitetului cinematografiei filme cu subiecte din domeniul producției, care să oglindească activitatea din diferite ramuri de producție, filme agricole, industriale, antireligioase și științifice, totodată se vor comanda de urgență asemenea filme în străinătate prin tov. Litvinov. Comanda telegrafică va fi prezentată spre semnare tov. Lenin.

3) Se va elabora, pe plăși și la scară mare, o hartă demonstrativă care să înfățișeze întreaga activitate desfășurată, cu indicarea respectivelor localități. Această hartă va fi expusă într-un local public cu acces liber pentru întreaga populație.

4) Pe baza materialelor culese în timpul deplasărilor se vor întocmi și edita scheme, diagrame etc.

5) Se va acorda o atenție deosebită necesității unei selecționări atente a filmelor și se vor urmări efectele produse de fiecare film asupra populației în timpul prezentării lui.

6) Activitatea acestor brigăzi va fi extinsă și asupra localităților situate la o depărtare mai mare de liniile de cale ferată și de malurile râurilor, în care scop respectivele trenuri și vapoare li se vor repartiza mai multe

mijloace de transport auxiliare (motociclete, automobile, biciclete); se vor folosi, de asemenea, mijloacele de transport locale.

7) Se va organiza în străinătate o reprezentanță pentru achiziționare de filme, de peliculă și alte materiale de filmat.

8) Se va acorda atenția cuvenită selecționării lucrătorilor acestor brigăzi.

9) Tovarășului Burov i se acordă dreptul ca, în cazurile urgente privind activitatea trenurilor și vapoarelor cu brigăzi de instructaj ale C.E.C. din Rusia, să se adreseze direct tovarășului Lenin, iar în cazurile obișnuite — prin secretar.

2. Indicații cu caracter general :

1) Se va convoca de îndată, prin intermediul C.C. al partidului, o adunare la care să participe reprezentanți ai C.E.C. din Rusia, ai C.C., ai comisarierilor poporului și ai lucrătorilor politici care au activat în cadrul unor asemenea brigăzi. Această adunare trebuie să ia cunoștință de rezultatele activității acestor brigăzi și să elaboreze în numele C.E.C. din Rusia, al C.C. și al Consiliului Comisarilor Poporului un regulament privind activitatea trenurilor și vapoarelor cu brigăzi de agitație și instructaj.

2) Tov. Lenin va supune acest regulament aprobării Comitetului Central și a Consiliului Comisarilor Poporului.

3) Se recomandă ca să fie creată pe lângă Consiliul Comisarilor Poporului o Comisie permanentă specială pentru îndrumarea activității acestor brigăzi, în conformitate cu regulamentul elaborat.

Scris la 25 ianuarie 1920

*Publicat incomplet în 1920, în
culegerea
„Trenurile și vapoarele cu brigăzi
de agitație ale C.E.C. din Rusia.
Istoricul, aparatul, metodele și
formele lor”, Moscova*

*Publicat pentru prima oară
în întregime în 1932, în : N. K. Krupskaja.
Opere, vol. II. „Politprosvetrabota”*

*Se tipărește după textul
apărut în carte*

PROIECTE DE HOTĂRÎRI ȘI DIRECTIVE CU PRIVIRE LA COOPERAȚIE ³³

Să se prezinte mâine Consiliului Comisarilor Poporului un proiect de decret care să prevadă nu fuzionarea diferitelor cooperații, ci desăvârșirea unificării tuturor formelor de cooperație, modificându-se proiectul propus de O. I. Șmidt în sensul că atitudinea față de organizațiile cooperatiste locale de tipul cooperației de producție, care nu fac parte din cooperația de consum, să fie cât mai precaută, iar Consiliul congreselor cooperației să fie desființat în cel mai scurt timp.

Directive :

α) Să se manifeste mai multă grijă față de interesele oamenilor muncii, și nu numai față de cele ale chiaburilor și ale celor înstăriți. Să se modifice în acest sens formularea părții introductive a decretului.

β) Sprijinirea mai largă a diferitelor forme de cooperație de producție concomitent cu dezvoltarea în mod deosebit a inițiativei locale și cu stimularea formelor superioare de cooperație agricolă și meșteșugărească.

γ) Măsurile concrete elaborate de noul Centru cooperatist general în vederea unificării diferitelor forme de cooperație de producție vor fi traduse în viață cu aprobarea Consiliului Comisarilor Poporului.

a) Să fie însărcinați Țiurupa și Lejava să prezinte Consiliului Comisarilor Poporului un proiect de hotărîre (fără a decide în prealabil dacă urmează sau nu să fie publicat) care să cuprindă reguli mai precise, mai siste-

matice și mai concrete cu privire la participarea cooperativelor la colectările de diferite produse, precum și cu privire la felul, formele, condițiile și metodele de realizare a acestei participări.

b) Direcția centrală de statistică să fie însărcinată ca într-un termen de... și de comun acord cu Uniunea centrală a cooperativelor de consum, cu Comisariatul poporului pentru aprovizionare și cu Consiliul economic superior să elaboreze un program de cercetare prin sondaj a procedeele folosite pe plan local la colectările de produse alimentare și a rezultatelor obținute în acest domeniu cu și fără participarea cooperativei.

Programul va fi supus spre aprobare Consiliului Comisarilor Poporului, care va decide totodată asupra efectuării cercetării propriu-zise.

Se va examina dacă nu este cazul să se recurgă și la un chestionar ; în caz afirmativ, se va prezenta Consiliului Comisarilor Poporului un plan sumar în acest sens.

Scopul cercetării : studierea amănunțită a unor fapte, chiar și puține la număr, dar tipice și precis stabilite, din care să reiasă ce produse, în ce cantități și cum anume au fost strânse, depozitate, păzite, transportate, la ce distanță etc. ; numărul cazurilor de constrângere și ce forme a luat ea ; acordarea de mărfuri în schimb, câte și ce fel de mărfuri ; cât la sută s-a realizat din planul de predare obligatorie a surplusurilor și în ce termen ; care este participarea diferitelor grupuri ale țărănimii la livrările de cereale (și la primirea de mărfuri, în cazul în care ele s-au acordat).

Scris la 26 ianuarie 1920

*Publicat pentru prima oară
în 1950, în : V. I. Lenin.
Opere, ed. a 4-a, vol. 30*

Se tipărește după manuscris

CUVÎNTARE ROSTITĂ
LA CEL DE-AL III-LEA CONGRES GENERAL
AL CONSILIILOR ECONOMICE DIN RUSIA ³⁴
27 IANUARIE 1920

RELATARE APĂRUTĂ ÎN PRESĂ

Tovarășul Lenin spune că se va ocupa numai pe scurt de problemele de care s-a lovit cel mai mult în ultima vreme. Una dintre aceste probleme este organizarea conducerii, problema conducerii prin colegii și a conducerii unice ³⁵. În discuțiile care au loc pe această temă, problema este dezbătută în sfera raționamentelor abstracte, prin care se și demonstrează că conducerea prin colegii este de preferat conducerii unice. Aceasta însă ne îndepărtează mult de sarcinile practice ale perioadei actuale. Asemenea raționamente ne readuc la etapa inițială de construire a Puterii sovietice, etapă pe care am depășit-o. E timpul să se treacă la un mod mai concret de a pune problema.

Conducerea prin colegii, ca tip fundamental de organizare a conducerii sovietice, reprezintă ceva rudimentar, necesar în primul stadiu, când trebuie construit din nou. Dar când s-au statornicit deja forme mai mult sau mai puțin stabile, trecerea la munca practică este legată de conducerea unică, ea fiind sistemul care asigură în cel mai înalt grad folosirea optimă a aptitudinilor oamenilor și o verificare reală, nu verbală, a muncii lor.

Experiența acumulată de Puterea sovietică în domeniul construcției militare nu poate fi considerată drept o experiență izolată. Războiul include în sine toate formele și toate domeniile muncii de construcție. Construirea armatei noastre a putut da rezultate bune numai pentru că a fost înfăptuită în spiritul construcției sovietice generale,

pe baza raporturilor de clasă care se afirmă în domeniul oricărei construcții. Aici observăm aceeași pătură subțire a clasei conducătoare — proletariatul — și masa țărănimii. Și dacă în alte domenii esența acestui raport nu s-a vădit cu deplină pregnanță, el a fost supus unei adevărate verificări în armată, care stă față în față cu dușmanul și plătește scump pentru fiecare greșală a sa. Asupra acestei experiențe trebuie să reflectăm. Ea a trecut în dezvoltarea ei legică de la o conducere prin colegii nesistematică, întâmplătoare, la conducerea prin colegii ridicată la rangul de sistem de organizare care pătrunde în toate instituțiile armatei, iar acum, ca tendință generală, a ajuns la conducerea unică, singurul mod just de organizare a muncii. În orice domeniu al activității Sovietelor veți întâlni un număr redus de proletari conștienți, o masă de proletari cu nivel mai puțin ridicat, iar mai jos o masă imensă de țărani cu toate deprinderile legate de gospodăria individuală și, prin urmare, de libertatea comerțului și a speculei, pe care menșevicii, socialiștii-revoluționari și cei fără partid o numesc libertate, în timp ce noi o considerăm o moștenire a capitalismului. Acestea sînt condițiile în care trebuie să ne desfășurăm activitatea, și ele necesită metode de acțiune corespunzătoare. Experiența armatei ne arată cum o organizare a conducerii a evoluat în mod legic de la formele inițiale ale conducerii prin colegii la conducerea unică, care acum se aplică acolo în proporție de cel puțin cinci zecimi.

Conducerea prin colegii are drept rezultat, în cel mai bun caz, o imensă risipă de forțe și nu asigură operativitatea și precizia în muncă, elemente cerute de marea industrie centralizată. Dacă veți examina rezoluțiile adoptate de cei care apără principiul conducerii prin colegii, veți găsi o formulare extrem de abstractă a cerinței ca fiecare membru al colegiului să poarte o răspundere personală pentru îndeplinirea sarcinilor. Acest lucru a devenit pentru noi ceva elementar. Dar fiecare dintre dv. care are experiență practică știe că numai într-un singur caz dintr-o sută se aplică realmente această cerință. În

imensa majoritate a cazurilor, ea rămîne doar pe hîrtie. Nici unul dintre membrii colegiului nu primește sarcini precise și nu răspunde personal de îndeplinirea lor. În general, la noi nu există nici un fel de control al muncii. Să presupunem că comitetul central al unui sindicat desemnează drept candidat pe Vasili Vasilievici Vasiliev și că dv. cereți să vi se pună la dispoziție o listă cu sarcinile îndeplinite de acesta și controlate de oameni pricepuți. Fiți siguri că nu veți primi nimic de felul acesta. Noi, cu toții, abia începem să trecem la o adevărată muncă concretă.

Vina noastră constă în faptul că vrem să realizăm totul cu forțele noastre. Cel mai mare neajuns al nostru este lipsa de cadre ; noi însă nu știm să le recrutăm din mijlocul muncitorilor și țăranilor de rînd, printre care se află mulți oameni talentați, care ar putea îndeplini sarcini administrative și organizatorice. Va fi mult mai bine dacă vom trece cît mai repede de la discuții generale — și în majoritatea lor absolut sterile — la organizarea concretă a muncii. Atunci ne vom îndeplini efectiv obligația de organizatori ai clasei înaintate și vom depista sute și mii de noi organizatori talentați. Va trebui să-i promovăm, să-i punem la încercare, să le dăm sarcini care vor fi din ce în ce mai complicate. Sper că, după congresul consiliilor economice, după ce vom face bilanțul muncii, vom porni pe această cale, vom lărgi, vom spori numărul organizatorilor, pentru ca pătura foarte restrînsă, ale cărei forțe s-au uzat în acești doi ani, să fie completată și mărită ; acest lucru este necesar, deoarece pentru a îndeplini sarcinile pe care le trasăm și care trebuie să scoată Rusia din starea de mizerie, foamete și frig avem nevoie de un număr de organizatori de zece ori mai mare, care să răspundă pentru activitatea lor în fața a zeci de milioane de oameni.

A doua problemă care ne interesează în cel mai înalt grad este problema armatelor muncii.

Aici avem în fața noastră o sarcină legată de succesivitatea a două perioade ale activității noastre. Prima peri-

oadă, perioadă exclusiv de război, n-a luat încă sfârșit. O serie întreagă de indicii ne arată că capitaliștii ruși nu vor fi în stare să continue războiul. Dar nu încapă în-doială că ei vor face încercări de a invada Rusia. Și noi trebuie să fim cu ochii în patru. În linii generale însă, războiul pe care ei l-au declanșat împotriva Republicii sovietice acum doi ani s-a soldat cu victoria noastră, iar acum trecem la îndeplinirea sarcinilor pașnice.

Trebuie să înțelegem caracterul specific al acestei treceri. O țară complet ruinată, o țară care suferă de frig și de foame, unde mizeria a ajuns la ultima limită, și în această țară un popor care s-a ridicat cu toată puterea și care a căpătat încredere în sine atunci când s-a convins că e capabil să țină piept întregii lumi — fără nici o exagerare, întregii lumi —, deoarece întreaga lume capitalistă a suferit o înfrângere; și iată, în această situație specifică, pentru a îndeplini sarcinile urgente, propunem crearea armatei muncii.

Trebuie să ne concentrăm eforturile asupra sarcinii principale: colectarea cerealelor și transportarea lor la centru. Orice abatere de la această sarcină, orice risipă de forțe — fie ea cât de mică — va însemna o foarte mare primejdie pentru cauza noastră, va însemna năruirea ei. Or, pentru a folosi aparatul nostru într-un mod cât mai operativ cu putință, trebuie să creăm o armată a muncii. În legătură cu aceasta aveți la îndemână tezele C.C. și rapoartele³⁶, așa că nu mă voi ocupa de laturile concrete ale problemei. Aș vrea numai să arăt că, în momentul trecerii de la războiul civil la noile sarcini, trebuie să dăm totul frontului muncii și să concentrăm aici toate forțele într-o încordare maximă, cu o hotărâre specific militară, cu o hotărâre necruțătoare. Acum nu vom admite nici un fel de abateri. Lansînd această lozincă, declarăm că este nevoie de o încordare maximă a tuturor forțelor vii ale muncitorilor și țăranilor, și trebuie să le cerem acestora să ne acorde tot ajutorul în această privință. Și astfel, prin crearea armatei muncii, prin încordarea tuturor forțelor muncitorilor și țăranilor, vom

îndeplini sarcina noastră principală. Vom reuși să colectăm sute de milioane de puduri de cereale. Ele există. Dar e nevoie de eforturi supraomenești, de încordarea tuturor forțelor țării, de hotărîre și de energie specific militară pentru a strînge aceste sute de milioane de puduri de cereale și pentru a le transporta la centru. Aici, la centru, ne vom ocupa în special de elaborarea planului necesar în acest scop și vom discuta în special această problemă, iar toate celelalte — finanțarea, construirea industriei și toate problemele referitoare la programe vaste — nu trebuie să ne sustragă atenția în momentul de față. Avem în fața noastră această sarcină principală : să ne opunem acum tentației primejdioase de a ne lăsa antrenaji de planuri și de sarcini vaste. Trebuie să ne concentrăm asupra a ceea ce este esențial și de prim ordin, neadmițînd nici o abatere de la principala sarcină pe care ne-am stabilit-o, și anume să colectăm cereale și produse, să le colectăm pe calea specifică statului nostru, la prețuri fixe, pe calea socialistă a statului muncitoresc, iar nu pe calea capitalistă a speculei, și să le transportăm la centru, învingînd dezorganizarea existentă în domeniul transporturilor. Ar fi o crimă ca cineva să uite că avem o asemenea sarcină.

Pentru a organiza îndeplinirea sarcinii noastre esențiale într-un mod mai mult sau mai puțin just, conducătorii tuturor organelor de stat, și în special aceia ai consiliilor economice, trebuie să mobilizeze în acest scop zeci de milioane de muncitori și țărani la o muncă susținută. Pentru aceasta va fi alcătuit un vast plan de reconstrucție a Rusiei. Pentru aceasta dispunem de suficiente mijloace, de materiale, de posibilități tehnice, de materii prime, dispunem în suficientă măsură de tot ceea ce trebuie pentru a începe această muncă de reconstrucție din toate colțurile țării, atrăgînd pe toți muncitorii și țărani. Vom desfășura o luptă dîrză, tovarăși, o luptă care va necesita în această perioadă sacrificii mari pe frontul muncii, dar care se impune cu necesitate, deoarece la noi bîntuie foamea, frigul și tifosul exantematic, iar transportul este dezorga-

nizat. Trebuie să luptăm împotriva tuturor acestor calamități și să începem în toate domeniile reconstruirea țării noastre pe baza mării industrii mecanizate, pentru a face din țara noastră o țară civilizată și pentru ca, pe calea unei lupte socialiste juste, să ieșim din mocirla în care se află în prezent țările capitalismului și imperialismului mondial.

*Publicat incomplet la 28 ianuarie
1920, în ziarul „Izvestiia C.E.C.
din Rusia” nr. 18*

*Publicat în întregime
la 29 ianuarie 1920,
în ziarul „Pravda” nr. 19*

*Se tipărește după textul
apărut în ziarul „Pravda”*

CĂTRE MEMBRII CONSILIULUI APĂRĂRII ³⁷

1/II

Situația transportului feroviar este de-a dreptul catastrofală. *Transporturile de cereale au sistat*. Pentru a ne salva sînt necesare măsuri foarte grabnice. Timp de două luni (februarie-martie) trebuie aplicate următoarele măsuri (trebuie elaborate și alte măsuri corespunzătoare, în genul celor expuse mai jos) :

I. *Să fie redusă* actuala rație de pîine pentru cei care nu lucrează în transporturi și *să fie mărită* pentru cei care lucrează în acest domeniu.

Chiar dacă vor pieri alte mii de oameni, țara va fi salvată.

II. Trei sferturi din numărul total al lucrătorilor cu munci de răspundere din toate departamentele, cu excepția Comisariatului pentru aprovizionare și a Comisariatului pentru probleme militare, să lucreze în aceste două luni la transporturile feroviare și la repararea căilor ferate. În mod corespunzător să se suspende (sau să se reducă de 10 ori) pe timp de două luni activitatea celorlalte comisariate.

III. Într-o zonă de 30—50 de verste de ambele părți *ale liniilor de cale ferată să se introducă starea de război* în vederea mobilizării la munca pentru dezăpezirea drumurilor ; *în plășile din această zonă să fie transferați* trei sferturi din lucrătorii cu munci de răspundere ai comitetelor executive de plasă și județene din *întreaga* gubernie respectivă.

Scris la 1 februarie 1920

Publicat pentru prima oară în 1924,
în revista „Projector” nr. 4

Se tipărește după manuscris

OBSERVAȚII PE MARGINEA PROIECTULUI DE HOTĂRÎRE CU PRIVIRE LA ACORDAREA DE PRIME PENTRU MUNCITORI ȘI FUNCȚIONARI

1.II.1920

În ceea ce privește acordarea primelor, provoacă mari îndoieli :

§4 — norma e stabilită cu totul arbitrar (50% — exact 50% — de la „cea mai bună“, adică în condițiile folosirii celor mai bune mașini etc. Asta e ceva cu totul arbitrar. Nu s-ar putea formula mai exact ? Poate că, spre a înlesni controlul, ar trebui să se prevadă publicarea normelor ? Sau concentrarea lor la secția științifică-tehnică etc., spre a fi publicate într-un buletin ?).

Darea de seamă asupra rezultatelor activității : mărirea primelor. În această privință nu se prevede obligația de a prezenta dări de seamă. Nu se vor consfinți astfel, în fapt, tot felul de abuzuri ?

Consumatorii trebuie atrași la controlul normelor. Nu există astfel de exemple ? La cooperative ? etc.

Proiectul păcătuiește prin formulări vagi, abstracte, lipsite de conținut concret, promite totul, nu prevede nimic pe linia controlului ³⁸.

Lenin

Publicat pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXV

Se tipărește după manuscris

РОССИЙСКАЯ
ФЕДЕРАТИВНАЯ
СОВЕТСКАЯ РЕСПУБЛИКА.

Председатель Совета
РАБОЧЕЙ и КРЕСТЬЯНСКОЙ
ОБОРОНЫ.

— 0 —
Москва, Кремль.

№ 1-2 1920
№ 1-2
Кавказ урессингов
Великий делегат в Совете
Воздухостроения

54 - совершено производство
определенные нормы (50% - норма
50% - от "каучуковой", т. е. от каучуков
и их малярных и др. др. от каучуков
производства. Калькуляция в Японии?
Калькуляция нормы для контроля?
Или собирать их для К.-Мех. О. Д.?
и т. д., калькуляция в Воллере?)

Прогнозы орез: волюн, кре-
ми. Орез об орем не урессингов
Велик. Кал. Орезин - в норма

Prima pagină a manuscrisului lui V. I. Lenin „Observații pe marginea proiectului de hotărâre cu privire la acordarea de prime pentru muncitori și funcționari”. —
1 februarie 1920

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA CONSFĂTUIREA
PREȘEDINȚILOR COMITETELOR EXECUTIVE
GUBERNIALE ȘI JUDEȚENE
1 FEBRUARIE 1920

La consfătuirea președinților comitetelor executive care a avut loc înainte de deschiderea sesiunii³⁹, tovarășul Lenin, referindu-se la momentul actual, a spus :

Întrucît situația internațională va rămîne aceeași ca și în prezent, iar întreaga situație, întregul mers al evenimentelor denotă stabilitatea ei, trebuie să punem pe primul plan sarcinile activității economice. Cît privește transportul, trebuie nu numai să-l punem pe primul plan, dar, realmente, trebuie să-l scoatem din impas, să-l salvăm de la o catastrofă iminentă. La noi trenurile cu cereale se opresc ; avem cereale mai multe decît putem transporta. Din cauza lipsei de mijloace de transport, operațiile militare nu se pot desfășura normal. Februarie este luna cea mai grea pentru transporturi și noi ne aflăm, realmente, în fața catastrofei.

Ne amenință pericolul unei dezorganizări a transporturilor mai mari decît în octombrie, în zilele cînd Iudenici și Denikin înregistrau cele mai mari succese. Trebuie depusă o energie mai mare pentru salvarea transporturilor. În acest domeniu trebuie să facem mobilizări repetate. Trebuie iarăși și iarăși să văduvim de lucrători o serie întregă de instituții în vederea luptei împotriva dezorganizării transporturilor.

Întreaga artă a conducerii și politicii rezidă în a ține seama și a ști la timpul oportun unde trebuie concentrate

forțele principale și atenția. Trebuie ca în decurs de două luni să scoatem din impas transporturile. Dacă în decurs de două luni nu vom face cu transporturile aceeași minune pe care am făcut-o cu Kolceak, vom fi amenințați de catastrofă.

Sînt necesare o serie de măsuri energice și revoluționare. Aceasta este o sarcină militară, de luptă și ca atare presupune acțiuni de luptă, ca în război.

„Krasnaia Gazeta” (Petrograd)
nr. 24 din 3 februarie 1920

Se tipărește după textul
apărut în „Krasnaia Gazeta”

RAPORT CU PRIVIRE
LA ACTIVITATEA C.E.C. DIN RUSIA
ȘI A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI,
PREZENTAT LA PRIMA SESIUNE
A C.E.C. DIN RUSIA
AL CELEI DE-A VII-A LEGISLATURI
2 FEBRUARIE 1920

Tovarăși, raportul meu cu privire la activitatea Consiliului Comisarilor Poporului și a C.E.C. din Rusia, ale cărui funcții în intervalul dintre sesiuni le îndeplinește Prezidiul C.E.C. din Rusia, se împarte, în mod firesc, în două părți principale: prima — despre politica internațională, despre situația internațională a Republicii sovietice, iar a doua — despre construcția internă și despre sarcinile economice principale. Permiteți-mi deci să vă expun în această ordine principalele fapte din activitatea noastră în perioada la care se referă raportul, adică în ultimele două luni.

În ceea ce privește situația internațională a Republicii sovietice, principalul fapt care determină această situație îl constituie succesele Armatei Roșii. Știți că în Extremul Orient ultimele rămășițe ale armatei lui Kolceak au fost aproape nimicite, în timp ce între Japonia și America, state care în mod formal sînt aliate, se vedește tot mai limpede o rivalitate, o vrajbă care nu le dă posibilitatea să-și desfășoare din plin forțele în atacul întreprins de ele împotriva Republicii sovietice. După nimicirea trupelor lui Iudenici, după ce în Sud au fost cucerite, la începutul lunii ianuarie, orașele Novocerkassk și Rostov pe Don, principala parte a trupelor lor a primit o lovitură atît de zdrobitoare, încît situația militară a Republicii sovietice s-a schimbat în modul cel mai radical, și, deși războiul n-a luat încă sfîrșit, fiecare stat a înțeles limpede că speranțele nutrite de ele înainte în ceea ce privește posibili-

tatea de a nimici forțele armate ale Republicii sovietice s-au năruit.

Conștiința acestei schimbări radicale a situației internaționale a Republicii sovietice s-a manifestat în faptul că ne-a fost transmisă prin radio hotărîrea (necomunicată oficial) a Consiliului suprem al aliaților. Această hotărîre a fost adoptată la 16 ianuarie și prevede ridicarea blocadei instituite împotriva Republicii sovietice. Consiliul suprem a adoptat o hotărîre care în partea ei esențială glăsuiește : (c i t e ș t e)⁴⁰.

Este de prisos să critic diplomația care este exprimată în această formulare ; ea este prea evidentă pentru ca să merite să ne oprim asupra faptului că atitudinea aliaților față de Rusia nu s-a schimbat. Dacă aliații înțeleg politica lor în așa fel încît ridicarea blocadei nu înseamnă o schimbare a politicii lor anterioare, ci nu fac altceva decît să demonstreze lipsa de realism a politicii lor. Dar pentru noi importantă este nu latura politică, ci latura economică a acestei hotărîri. Ridicarea blocadei este un fapt important, de însemnătate internațională, care arată că a început o nouă fază a revoluției socialiste. Aceasta deoarece blocada a fost într-adevăr principala armă, cu adevărat puternică, în mâinile imperialiștilor din întreaga lume pentru sugrumarea Rusiei Sovietice.

La ultimul congres al Sovietelor am avut prilejul să exprim și să dezvolt ideea că lupta împotriva Rusiei Sovietice a avut ca urmare nu numai faptul că muncitorii și țărani din Franța, din Anglia și din celelalte țări avansate au impus renunțarea la luptă, ci și faptul că, chiar înăuntrul acestor țări, masele mic-burgeze ale populației au început să manifeste o opoziție împotriva blocadei *. Și, cum este firesc, o asemenea opoziție din partea păturilor de mijloc ale populației în țări ca Anglia și Franța nu putea să nu influențeze politica imperialiștilor internaționali. Cunoscînd maniera lor diplomatică, noi nu ne putem aștepta ca ei să procedeze deschis, fără nici un fel de reticențe, fără dorința de a restabili vechea stare de lucruri, de a strecura printr-o viclenie politica lor ante-

* Vezi V. I. Lenin. Opere complete, vol. 39, București, Editura politică, 1966, ed. a doua, p. 393—395. — Nota red.

rioară, pe care acum n-o mai pot duce pe față. Dar trebuie spus că, în linii generale, am obținut victorii de proporții uriașe; noi am smuls din mâinile aliaților flota — armă de care dispuneau numai ei; am smuls-o în pofida încercărilor elementelor șovăielnice de a ne speria, spunându-ne că flota este invincibilă. Dezvoltarea relațiilor politice a arătat că nici această flotă invincibilă n-a fost în stare să lupte împotriva noastră. Fără a avea posibilitatea să opunem o rezistență armată pe mare, noi am silit puterile imperialiste să renunțe la această armă.

Firește, această schimbare a politicii pe scară internațională nu se face simțită dintr-o dată, dar fapt este că noi ne aflăm acum în sfera relațiilor interstatale mondiale, ceea ce ne dă posibilitatea să primim sprijin din partea țărilor mai avansate. Desigur, situația economică și financiară a acestor țări este cât se poate de precară; toate se află în declin și nu putem conta pe prea mult, dar, având posibilitatea să dezvoltăm industria noastră, putem conta că vom primi mașini pentru producție, mașini pentru refacerea industriei noastre. Și principalul este că ceea ce ne izola complet, ceea ce ne izola prin blocadă de țările avansate a fost înlăturat.

După ce Consiliul aliat a fost nevoit să renunțe la această armă, victoriile noastre în domeniul politicii internaționale au continuat, iar cea mai mare dintre ele a constituit-o încheierea păcii cu Estonia. Astăzi am primit o comunicare de la Ioffe și Gukovski, în care se spune: „Astăzi 2 februarie, la ora 2 noaptea, ora Moscovei, a fost semnată pacea între Rusia și Estonia. În vederea semnării a sosit de la Reval ministrul de externe al Estoniei, Birk“.

Tovarăși, textul acestui document de pace, care a fost mult discutat și care reprezintă un document de uriașă însemnătate, a fost expedit cu un curier care trebuie să sosească mâine dimineață; noi însă am primit acum, prin telegraf, textul exact, care mâine va fi difuzat. El va fi examinat și ratificat. Acest document are pentru noi o însemnătate foarte mare. Tratatul de pace dintre Rusia și Estonia are o imensă importanță istorică mondială; de aceea, obținând încheierea unui tratat de pace cu un

guvern care începe și el să devină democratic și care acum va întreține cu noi relații trainice, dar care pînă acum era sprijinit de întreaga lume imperialistă, trebuie să considerăm acest lucru ca un act de mare importanță istorică.

Știm că oamenii care stau între imperialism și democrație trec, de obicei, de o parte sau de cealaltă. Noi raportăm în felul acesta o victorie certă, deoarece pacea a fost semnată, iar acum acest stat trebuie să ia atitudine împotriva dușmanului nostru. Însemnătatea principială a acestui fapt rezidă în aceea că în epoca imperialismului întreaga lume se împarte într-o mulțime de state mari și mici, statele mici fiind cu totul neputincioase; ele se află întru totul la cheremul puterilor bogate, care își subordonează complet o serie întreagă de state mici și slabe. În epoca imperialismului are loc împărțirea întregii lumi, a întregii populații a globului într-o minoritate de țări exploataatoare — țări asupritoare — și o majoritate de țări cu populație puțin numeroasă și slab dezvoltată, care se află într-o stare de dependență colonială față de primele.

Încheind pacea cu Estonia, am dovedit că știm să mergem înainte ca stat proletar și comunist. Prin ce anume? Tuturor statelor beligerante ale Antantei, care s-au pronunțat împotriva păcii, li s-a demonstrat că simpatia pe care știm să o inspirăm adversarilor noștri și guvernelor burgheze, că simpatia unei țări mici este mai puternică decît tot jugul militar, decît tot ajutorul financiar și decît toate firele economice care leagă această țară mică de statele atotputernice. Antanta s-a convins că noi putem învinge nu numai atunci cînd folosim violența, că sîntem în stare să spulberăm minciunile și calomniile pe care le răspîndesc la adresa noastră guvernele burgheze din întreaga lume, care spun că bolșevicii se mențin numai prin violență. Prin ce am depășit noi forțele unite ale imperialismului mondial în ceea ce privește Estonia, care a fost întotdeauna asuprită de Rusia țaristă și moșierească? Prin aceea că am dovedit priceperea noastră de a renunța cu bună-credință și în momentul oportun la violență, pentru a trece la o politică de pace, cîștigînd astfel simpatia guvernului burghez al unui stat mic, în pofida întregului sprijin ce i-a fost acordat de capitalul internațional.

Acesta este un fapt de însemnătate istorică. Estonia este o țară mică, o republică mică, dar ea este atât de oprimată, prin mii de mijloace economice și militare, de către capitalul imperialist mondial, încît întreaga ei populație se află sub această presiune. Și iată că acum această pace dovedește că, cu toată istovirea și slăbirea forțelor noastre, cu toată dezorganizarea, noi știm să învingem armata albgardistă, pe care au sprijinit-o imperialiștii. Puternica Antantă știe să răspundă la violență printr-o violență și mai mare, pe cînd această pace dovedește că nu prin violență știm noi să cîștigăm de partea noastră simpatia și sprijinul burgheziei.

Am avut în fața noastră o sarcină internațională extrem de grea. Dezvoltarea capitalismului în diferite țări se desfășoară într-un ritm diferit, în condiții diferite și prin metode și mijloace diferite. Republica socialistă, instaurată într-o singură țară, există alături de țările capitaliste din întreaga lume și obligă burghezia lor să oscileze. De aceea unii trăgeau concluzia : „Va să zică, voi vă aflați într-o situație desperată ; pe albgardiști i-ați învins prin violență, dar ce veți face cu tot restul lumii ?“ — Vom învinge și restul lumii. Că asta nu este o vorbă goală, o dovedește pacea cu Estonia. Întreaga presiune a capitalului internațional a fost învinsă acolo unde renunțarea noastră la violență a fost recunoscută ca fiind de bună-credință. Capitalul internațional spunea : „Nu încheiați pacea cu bolșevicii ; în caz contrar, vă vom cuceri prin înfometare, nu vă vom acorda nici ajutor financiar, nici economic“. Și Estonia s-a dovedit a fi una din țările mici, formal independente, care și-a spus : „Ne biziim mai mult pe faptul că bolșevicii pot să trăiască în pace cu alte popoare mai slabe, chiar și cu un guvern burghez, decît o poate face întreaga democrație atotputernică a Antantei“.

Democrația se manifestă cu cea mai mare pregnanță în problema fundamentală a războiului și a păcii. Toate puterile pregătesc un nou război imperialist. În fiecare zi muncitorii din întreaga lume văd toate acestea. Azi-mîine America și Japonia se vor arunca una asupra celeilalte ; după victoria asupra Germaniei, Anglia a cotropit

atâtea colonii, încât celelalte puteri imperialiste nu se vor împăca niciodată cu această situație. Se pregătește un nou război distrugător, și masele își dau seama de acest lucru. Dar iată că într-un asemenea moment Estonia încheie o pace democratică cu Rusia, țară cu forțe imense, care este învinuită că, după ce a zdrobit pe Iudenici, Kolceak și pe Denikin, își va arunca toate forțele asupra acestui stat mic. Trebuie spus însă că pacea a fost încheiată în condiții în care noi am făcut o serie de concesiuni teritoriale, concesiuni care nu corespundeau întocmai respectării riguroase a principiului autodeterminării națiunilor, în condiții în care am dovedit prin fapte că problema frontierelor este pentru noi o problemă secundară, în timp ce problema relațiilor pașnice, problema de a ști să așteptăm evoluția condițiilor de viață în cadrul fiecărui popor, este nu numai o problemă de cea mai mare importanță principială, dar și o problemă care ne-a permis să câștigăm încrederea unor națiuni ostile nouă. Dacă am știut să facem acest lucru în ceea ce privește Estonia, asta nu este ceva întâmplător, ci o expresie a faptului că o republică proletară izolată și, s-ar părea, neputincioasă, slabă a început să câștige de partea ei țările dependente de statele imperialiste, iar aceste țări constituie imensa majoritate. Iată de ce pacea noastră cu Estonia are o însemnătate istorică mondială. Oricât și-ar încorda Antanta forțele pentru a dezlănțui un război — și chiar dacă va reuși să înlocuiască această pace cu un război —, în orice caz va rămâne stabilit o dată pentru totdeauna în istorie faptul că, în pofida întregii presiuni a capitalului mondial, am știut să inspirăm unei țări mici, condusă de burghezie, mai multă încredere decât burghezia pretins democratică, iar în fapt imperialistă, rapace.

În problema : care a fost aici politica noastră în comparație cu politica puterilor pretins democratice, dar în fapt rapace, din întreaga lume, dispunem întâmplător de documente deosebit de interesante, al căror conținut vă rog să-mi permiteți să vi-l comunic. Aceste documente au fost aduse de un ofițer sau funcționar albgardist cu numele de Oleinikov, care primise din partea unui guvern

albgardist însărcinarea de a remite aceste documente extrem de importante unui alt guvern albgardist, iar el ni le-a predat nouă⁴¹. (A p l a u z e.) S-a reușit ca aceste documente să fie aduse în Rusia; eu vi le voi citi, deși ne vor lua destul timp. Ele sînt foarte interesante, deoarece dezvăluie într-un mod deosebit de limpede dedesubturile politicii. Primul document reprezintă o telegramă a lui Sazonov adresată lui Gulkevici :

Paris, 14 octombrie 1919, nr. 668.

S. D. Sazonov, asigurîndu-l pe Konstantin Nikolaievici de profundul său respect, are onoare de a înainta aici anexat, spre cunoștință, copia telegramei lui B. A. Bahmetev, nr. 1 050, și a lui I. I. Sukin, nr. 23, în problema situației din provinciile baltice.

Urmează un document mai interesant — o telegramă din 14 octombrie de la Washington :

Primită la 12 octombrie 1919. Nr. de intrare 3 346.

Bahmetev către ministru.

Washington, 11 octombrie 1919, nr. 1 050.

Referitor la telegrama mea nr. 1 045.

(cifru) Departamentul de Stat m-a informat verbal asupra instrucțiunilor date lui Gade. El este numit comisar al guvernului american în provinciile baltice ale Rusiei. El nu este acreditat pe lângă nici unul din guvernele ruse. Misiunea lui este de a observa și de a informa. Comportarea lui nu trebuie să insufle populației locale speranța că guvernul american ar consimți să sprijine curentele separatiste care vizează mai mult decît autonomia. Dimpotrivă, guvernul american speră că populația din provinciile baltice va ajuta frașilor ei ruși în activitatea lor generală de stat. La baza instrucțiunilor a fost pusă interpretarea înțelegerii încheiate între guvernele aliata și cîrmuitorul suprem, așa cum a fost ea expusă în memoriul meu din 17 iunie înaintat guvernului. Lui Gade i se dau extrase din ultimele cuvîntări ale președintelui, în care acesta a atacat în mod vehement bolșevismul.

Așadar, guvernul american a comunicat că reprezentantul său poate da orice dispoziții, dar nu poate să sprijine independența, adică nu o poate garanta în ceea ce privește aceste state. Astfel, direct sau indirect, a ieșit la iveală că marile puteri înșală Estonia, fapt ce n-a putut fi ascuns acesteia. Toată lumea, firește, putea să ghicească

acest lucru, dar noi deținem documentele, pe care le vom publica :

Primită la 12 octombrie 1919. Nr. de intrare 3 347.

Sukin către ministru.

Omsk, 9 octombrie 1919, nr. 28.

(cifru) Knox a transmis cîrmuitorului suprem o comunicare a Ministerului de Război britanic, în care acesta din urmă avertizează asupra faptului că statele baltice înclină să încheie pace cu bolșevicii, care le garantează recunoașterea imediată a independenței. În același timp, Ministerul de Război britanic pune problema dacă guvernul n-ar trebui să paralizeze aceste promisiuni, satisfăcînd, la rîndul său, dezideratele statelor menționate. Noi i-am răspuns lui Knox invocînd principiile expuse în nota pe care cîrmuitorul suprem a adresat-o marilor puteri la 4 iunie și, totodată, am arătat că încheierea păcii între statele baltice și bolșevici prezintă o primejdie sigură, deoarece va permite degajarea unei părți a trupelor sovietice și va desființa bariera care împiedică pătrunderea bolșevismului în Apus. Însuși faptul că sînt gata să discute despre pace vădește, după părerea noastră, demoralizarea extremă a partidelor din aceste unități care se autoguvernează și care nu se pot apăra singure... împotriva pătrunderii bolșevismului agresiv.

Exprimîndu-ne convingerea că marile puteri nu pot tolera răspîndirea bolșevismului, noi am atras atenția asupra necesității de a sista în viitor ajutorul acordat statelor baltice, ceea ce constituie pentru marile puteri un mijloc real de influențare, ba chiar unul mai eficace decît încercarea de a-i suprasolicita pe bolșevici, care nu mai au ce pierde.

Relatîndu-vă cele de mai sus, vă rog să faceți în acest sens demersuri la Paris și la Londra; lui Bahmetev ne adresăm separat.

Primită la 9 octombrie 1919. Nr. de intrare 3 286.

Sablin către ministru.

Londra, 7 octombrie 1919, nr. 677.

(cifru) Într-o scrisoare către Gucikov, șeful secției operative a Ministerului de Război, căruia G. i-a făcut o propunere cu privire la folosirea tonajului nostru pentru a ușura englezilor aprovizionarea lui Iudenici, aduce la cunoștință că, după părerea Ministerului de Război, I. dispune în prezent de tot ce-i trebuie și că Angliei îi este dificil să continue aprovizionarea lui. El adaugă însă că, din moment ce dispunem de vase, am putea organiza aprovizionarea lui I. pe baze comerciale dacă vom găsi credite. Generalul Redcliffe consideră, totodată, că armata lui I. trebuie dotată în mod corespunzător, deoarece „în statele baltice ea reprezintă singura forță capabilă să întreprindă operații active împotriva bolșevicilor“.

Ministrul către Bahmetev, la Washington.

Paris, 30 septembrie 1919, nr. 2 442.

(cifru) Dintr-o sursă suedeză strict confidențială aflu că Morris, ministrul plenipotențiar al S.U.A. la Stockholm, vorbește despre simpatia crescândă ce se manifestă în America față de bolșevici și despre intenția de a se sista ajutorul ce se acordă lui Kolceak, pentru a intra în relații cu Moscova în interesul comerțului american. Asemenea declarații ale unui reprezentant oficial provoacă o impresie stranie.

Primită la 5 octombrie 1919. Nr. de intrare 3 244.

Bahm^{ov} către ministru.

Washington, 4 octombrie 1919, nr. 1 021.

Referitor la telegrama dv. nr. 2 442.

(cifru) La Departamentul de Stat mi s-a comunicat confidențial că, într-adevăr, Morris, ministru plenipotențiar la Stockholm, și mai ales Hapgood, la Copenhaga, sînt cunoscuți prin simpatiile lor față de stînga, dar că ei nu se bucură aici de nici o influență și autoritate și că guvernul este nevoit să le dea periodic instrucțiuni, arătînd într-un mod categoric că politica americană urmărește neabătut sprijinirea guvernului nostru în lupta împotriva bolșevicilor.

Acestea sînt documentele pe care le vom publica și care arată concret cum s-a desfășurat lupta în jurul Estoniei, cum Antanta împreună cu Kolceak și cu America, cum Anglia și Franța au exercitat o puternică presiune asupra Estoniei, numai și numai pentru a împiedica încheierea păcii cu bolșevicii, și cum aceștia din urmă, promițînd concesii teritoriale și garantînd independența, au obținut victoria în această luptă. Spun că această victorie are o uriașă însemnătate istorică pentru că a fost obținută fără folosirea violenței; ea a fost obținută asupra imperialismului mondial și este o victorie datorită căreia bolșevicii cîștigă simpatia întregii lumi. Această victorie nu arată cît puțin că va fi încheiată de îndată o pace generală, în schimb însă, ea demonstrează că noi reprezentăm interesele pașnice ale majorității populației globului împotriva jefuitoarelor militaro-imperialiști. Și această apreciere a făcut ca Estonia burgheză, adversară a comunismului, să încheie pace cu noi. Dacă noi, care sîntem o organizație proletară, o Republică sovietică, încheiem pace, acționăm în spirit pașnic față de guvernele burgheze oprite de marii magnați ai imperialismului, atunci se poate conchide de aici care trebuie să fie politica noastră internațională.

Noi ne propunem acum ca sarcină principală să învingem pe exploatare și să atragem de partea noastră pe cei care șovăie ; aceasta este o sarcină de importanță mondială. În categoria celor care șovăie intră o serie întreagă de state burgheze, care ca state burgheze ne urăsc, dar, pe de altă parte, ca state asuprite, preferă pacea cu noi. Așa se explică pacea pe care am încheiat-o cu Estonia. Firește, această pace este numai un prim pas și ea va da roade abia în viitor, dar că va da roade este un lucru cert. Cu Letonia am dus pînă acum tratative numai pe linia Crucii Roșii, la fel ca și cu guvernul polonez⁴². Repet, pacea cu Estonia trebuie neapărat să dea roade, pentru că temeiurile sînt aceleași : imperialiștii încearcă să atragă Letonia și Polonia într-un război împotriva Rusiei, așa cum s-a întîmplat cu Estonia. Și acest lucru poate să se realizeze ; trebuie să fim vigilenți, deoarece un război cu Polonia este posibil ; dar noi sîntem convinși — și temeinicele noastre succese au dovedit-o — că putem încheia pace și că putem face concesii care vor permite dezvoltarea oricărei democrații. Acum acest lucru capătă o însemnătate deosebită, pentru că pericolul unui atac din partea Poloniei este foarte acut. Deținem o serie întreagă de informații că, paralel cu Polonia burgheză, conservatoare, moșierească, paralel cu influența exercitată de toate partidele capitaliste poloneze, toate statele Antantei se fac luntre și punte să atragă Polonia într-un război împotriva noastră.

Știți că Consiliul Comisarilor Poporului a lansat o chemare către poporul muncitor din Polonia⁴³. Vă vom ruga să aprobați această chemare, pentru a protesta împotriva campaniei de ațîtare pe care au dezlănțuit-o cercurile moșierești din Polonia. Vom propune un text suplimentar adresat maselor muncitoare poloneze. Această chemare va însemna o lovitură dată puterilor imperialiste, care se străduiesc să ațîțe Polonia împotriva noastră, dar pentru noi interesele majorității muncitoare stau pe primul plan.

Îmi voi îngădui acum să dau citire unei telegrame care a fost interceptată ieri și care ne arată manevrele întreprinse de capitalul american pentru a ne înfățișa într-o anumită lumină și a provoca un război între noi și Polo-

nia. În această telegramă se spune (c i t e ș t e). N-am spus și n-am auzit nimic asemănător, dar ei știu să mintă ; nu degeaba pun la bătaie capitalul lor cu scopul bine determinat de a răspîndi zvonuri mincinoase. Acest lucru le este asigurat de guvernul lor burghez. (C o n t i n u ă s ă c i t e a s c ă t e l e g r a m a .) O astfel de telegramă se transmite din Europa în America, se difuzează pe cheltuiala capitaliștilor și servește încercărilor lor de a provoca fără scrupule un război între noi și Polonia. Capitalul american se străduiește din răzputeri să exercite în acest scop presiuni asupra Poloniei, și o face fără pic de jenă, prezentînd lucrurile în așa fel încît să reiasă că bolșevicii ar vrea să termine cu Kolceak și cu Denikin spre a arunca apoi toate „diviziile lor de fier“ asupra Poloniei.

Este necesar ca noi să aprobăm chiar acum, aici, hotărîrea Consiliului Comisarilor Poporului, iar după aceea trebuie să procedăm așa cum am procedat înainte față de alte state și cum am procedat față de trupele lui Kolceak și ale lui Denikin. Trebuie să ne adresăm imediat democrației din Polonia și să explicăm adevărata stare de lucruri. Cunoaștem foarte bine acest mijloc al nostru, care acționează extrem de pozitiv în sensul descompunerii lor. În cele din urmă, acest mijloc îi va aduce pe făgașul dorit de noi, pe făgașul pe care a adus populația muncitoare din toate țările. Această politică trebuie — oricît de greu ar fi acest lucru — să facă un anumit început, iar noi, odată porniți pe această cale, vom merge consecvent pînă la capăt.

Trebuie să subliniez că față de celelalte state am dus aceeași politică. Am propus Gruziei și Azerbaidjanului încheierea unei înțelegeri împotriva lui Denikin. Ele au refuzat, sub pretext că nu se amestecă în treburile altor state. Vom vedea cum vor privi acest lucru muncitorii și țărani din Gruzia și din Azerbaidjan.

Față de popoarele apusene, această politică a fost și mai prudentă decît atunci cînd a fost vorba de popoarele din Rusia. Ea avea în vedere state ca Letonia, Estonia, Polonia, iar pe de altă parte o serie întregă de state răsăritene, al căror nivel de dezvoltare este cel al imensei

majorității a țărilor coloniale, care constituie majoritatea populației globului. Ele sînt asuprite de Anglia, care continuă și astăzi să exploateze pe robii din colonii. Dacă politica noastră față de statele vest-europene se distinge printr-o asemenea prudență, pentru că e nevoie de un anumit interval de timp în care aceste țări să aibă posibilitatea de a se debarasa de kerenskismul lor, apoi în Răsărit, unde avem de-a face cu țări mult mai înapoiate, care au suportat jugul fanatismului religios și au nutrit o mai mare neîncredere față de poporul rus, deoarece timp de zeci și sute de ani ele au trăit sub jugul politicii capitaliste țariste și a imperialismului, al politicii pe care Rusia imperialistă a dus-o față de ele, — aici politica noastră trebuie să fie mai prudentă și mai răbdătoare.

Am acordat autonomie Republicii Bașkire⁴⁴. Trebuie să creăm Republica Autonomă Tătară⁴⁵. Continuăm să ducem aceeași politică față de toate popoarele din Răsărit și spunem : aflîndu-ne în fața imensului front al puterilor imperialiste, noi, cei care luptăm împotriva imperialismului, reprezentăm o uniune care necesită o strînsă coeziune pe plan militar și considerăm că orice încercare de a slăbi această coeziune este ceva cu totul inadmisibil, este o trădare a intereselor luptei împotriva imperialismului internațional. Dar, promovînd această politică, trebuie să dăm dovadă de și mai multă prudență. Dacă țările europene trebuie să treacă printr-o perioadă de kerenskism, nu e de mirare că țările aflate pe o treaptă inferioară de dezvoltare manifestă încă multă neîncredere. Asupra lor, înrîurirea noastră trebuie să se exercite prin metode cu efect mai lent. Noi sprijinim independența, neatîrnarea acestor state. Noi facem apel la masele muncitoare din aceste țări. Spunem : unitatea forțelor militare este absolut necesară, renunțarea la această unitate este inadmisibilă.

Sîntem convinși că, promovînd neabătut politica noastră de alianță strînsă, vom obține în relațiile noastre cu popoarele din Răsărit succese mai mari decît cele de pînă acum. Dar și aceste succese sînt deosebit de mari. În rîndurile tuturor popoarelor din Răsărit, Republica sovietică se bucură de o imensă popularitate, izvorîată din aceeași

cauză care ne-a dat posibilitatea să încheiem pace cu un stat mic apusean, și anume din faptul că ele văd în noi un luptător ferm împotriva imperialismului, că noi sîntem singura republică care duce război împotriva imperialismului și care știe să folosească orice situație fără a recurge la violență și știe să învingă renunțînd la folosirea violenței.

Se înțelege de la sine că aceeași politică, dar într-o formă mult mai precis conturată, este promovată și față de Republica Ucraineană. Aici problema se simplifică datorită acordului încheiat anterior între C.E.C. din Rusia și C.E.C. al Republicii Sovietice Ucrainene⁴⁶. Pe baza acestui acord, care prevede o strînsă federație a celor două republici în lupta împotriva țărilor imperialiste, noi creăm o uniune din ce în ce mai strînsă. Iar masa țăranilor și muncitorilor ucraineni se convinge, din experiența amară a dominației denikiniste, că numai cea mai strînsă alianță cu Republica Rusă va fi într-adevăr de neînving pentru imperialismul internațional și că despărțirea pe linie de stat nu poate fi avantajoasă în condițiile luptei împotriva imperialismului, întrucît acesta folosește orice despărțire pentru a înăbuși Puterea sovietică; o asemenea despărțire este o crimă. Politica noastră prinde rădăcini adînci în Ucraina, și noi sîntem convinși că apropiatul Congres general al Sovietelor muncitorilor și țăranilor din Ucraina va aproba în mod solemn această politică. Acestea sînt observațiile sumare în problema situației internaționale la care trebuie să mă limitez; cît privește propunerile pe care trebuie să le fac în numele Consiliului Comisarilor Poporului și al C.E.C. din Rusia, eu le-am enumerat mai sus și vă rog să aprobați în această sesiune toate aceste proiecte.

Trecînd la munca de construcție internă, voi vorbi mai întîi despre unele măsuri ale guvernului nostru, iar apoi mă voi ocupa de lucrul cel mai important — trecerea pe un fâgaș nou, trecerea de la sarcinile de război la sarcinile construcției de stat.

În ceea ce privește principalele măsuri în domeniul politicii noastre interne, care, în cele două luni la care se referă raportul, se evidențiază mai mult sau mai puțin

din multitudinea de lucrări curente, deosebit de importantă este următoarea hotărîre, care trebuie aprobată de C.E.C. din Rusia. Este hotărîrea cu privire la desființarea pedepsei cu moartea. Știți că, imediat după principala victorie repurtată asupra lui Denikin, după luarea Rostovului, tov. Dzerjinski, care conduce Comisia extraordinară din Rusia și Comisariatul poporului pentru afacerile interne, a prezentat Consiliului Comisarilor Poporului propunerea, adoptată în departamentul său, ca pedeapsa cu moartea, în măsura în care aplicarea ei depinde de Ceka, să fie desființată. Dacă în Europa democrația burgheză se străduiește din răspuțeri să calomnieze Rusia Sovietică, afirmînd că este o țară în care domnește teroarea, dacă această minciună este răspîndită atît de democrația burgheză, cît și de socialiștii din Internaționala a II-a, dacă Kautsky a putut să scrie o carte specială, intitulată „Terorism și comunism“, în care declară că puterea comunistă se sprijină pe terorism, — atunci vă puteți imagina ce minciuni se răspîndesc pe această temă, și, pentru a spulbera aceste minciuni, am recurs la măsura luată de tov. Dzerjinski și aprobată de Consiliul Comisarilor Poporului ; această măsură trebuie să fie aprobată de C.E.C. din Rusia.

Teroarea ne-a fost impusă de terorismul Antantei, cînd cele mai puternice state din lume s-au năpustit asupra noastră cu hoardele lor, fără a se da în lături de la nimic. Noi nu ne-am fi putut menține nici două zile dacă la aceste acțiuni ale ofițerilor și albgardiștilor n-am fi răspuns într-un mod necruțător ; aceasta a însemnat teroare, dar ea ne-a fost impusă de metodele teroriste ale Antantei. Și de îndată ce am repurtat o victorie hotărîtoare, încă înainte de terminarea războiului, imediat după luarea Rostovului, noi am renunțat la aplicarea pedepsei cu moartea, arătînd prin aceasta că noi ne comportăm față de propriul nostru program așa cum am făgăduit. Noi spunem că folosirea violenței este determinată de sarcina de a reprima pe exploataatori, de a reprima pe moșieri și pe capitaliști ; atunci cînd această sarcină va fi îndeplinită, vom renunța la orice măsuri excepționale. Am dovedit acest lucru prin fapte. Și eu cred, sper și sînt încre-

dințat că C.E.C. din Rusia va aproba în unanimitate această măsură a Consiliului Comisarilor Poporului și va rezolva această chestiune în așa fel, încât în Rusia aplicarea pedepsei cu moartea să devină imposibilă. Se înțelege de la sine că orice încercare a Antantei de a reveni la metodele războiului ne va obliga să reintroducem teroarea; știm că trăim într-o epocă în care domină tâlhăria, când nu se poate face nimic cu vorbă bună; iată ce am avut noi în vedere, și, de îndată ce lupta hotărâtoare a luat sfârșit, am început imediat să anulăm măsurile care în toate celelalte state se aplică pe termen nelimitat.

Aș vrea, apoi, să fac o remarcă în legătură cu discutarea problemei Inspecției muncitorești. Întrucât această problemă face obiectul unui raport special, care vă va fi prezentat, nu voi insista prea mult asupra ei. În acest domeniu se pune pe primul plan sarcina de a atrage masele largi la opera de conducere; această sarcină se pune cu mai multă acuitate decât sarcinile construcției largi. Veți primi proiecte detaliate și, după ce le veți discuta și veți face îndreptările respective, veți înțelege că această construcție trebuie continuată cu participarea mai intensă a maselor largi muncitorești. Aceasta este sarcina noastră fundamentală; în condițiile ruinei existente, astăzi ne este foarte greu să trecem la îndeplinirea ei, dar pășim cu fermitate spre realizarea ei.

În fața noastră stă încă o problemă — aceea a cooperăției. Noi ne-am propus ca sarcină să unim în cooperative întreaga populație; acestea trebuie să se deosebească însă de vechea cooperăție, care în cel mai bun caz cuprindea numai păturile de sus.

Socialismul nu ar fi posibil dacă n-ar învăța să folosească tehnica, cultura și aparatul care au fost create de civilizația burgheză, de civilizația capitalismului. Din acest aparat face parte și cooperăția, care se dezvoltă cu atât mai mult cu cât țara se află la un nivel mai înalt de dezvoltare capitalistă. Am pus în fața cooperăției noastre sarcina de a cuprinde populația întregii țări. Până acum cooperăția cuprindea numai păturile de sus, acorda avantaje celor ce puteau să depună părți sociale, nu dădea

maselor muncitoare posibilitatea de a se folosi de serviciile ei. Cu această cooperatie noi am rupt în mod hotărât, dar nu am lichidat cooperatia în genere, ci am dat cooperatiei, în martie și aprilie 1918, sarcina de a cuprinde întreaga populație. Dacă există cooperatori care prețuiesc principiile întemeietorilor mișcării cooperatiste (pe vremuri se considera că sarcina cooperatiei este satisfacerea intereselor oamenilor muncii), ei trebuie să privească cu simpatie această măsură. Și sîntem convinși că avem de partea noastră simpatia majorității membrilor organizațiilor cooperatiste, deși nu ne putem face cîtuși de puțin iluzii că am atras de partea noastră simpatia majorității conducătorilor cooperatiei, care se situează pe poziții burgheze și mic-burgheze și văd în cooperatie doar o nouă formă de gospodărire capitalistă și faimoasa libertate a comerțului, care înseamnă îmbogățire pentru cîțiva și ruinare pentru majoritate. În loc de aceasta, noi am declarat drept sarcină de stat trecerea cooperatiei la o deservire efectivă a maselor muncitoare, astfel încît ea să cuprindă întreaga populație. Acest lucru nu-l putem face dintr-o dată. Trasînd o asemenea sarcină, noi am depus o muncă sistematică și o vom continua și de acum încolo pentru a duce pînă la capăt această treabă, pentru a uni în cooperative întreaga populație, și putem spune cu certitudine că întreaga Rusie Sovietică se va transforma, poate în cîteva săptămîni sau poate chiar în cîteva luni, într-o singură și mare cooperativă a oamenilor muncii. Ca urmare a acestui fapt, dezvoltarea inițiativei oamenilor muncii, atragerea lor la opera de construcție vor putea fi realizate într-un cadru mai larg.

Desăvîrșind aceste măsuri, am hotărît ca toate tipurile de cooperative — nu numai cele de consum, ci și cele de credit, de producție etc. — să fie reunite în mod treptat, manifestînd prudența cuvenită în cadrul Uniunii centrale a cooperativelor de consum. Sîntem convinși că măsurile luate de noi în această direcție se vor bucura de sprijinul Comitetului Executiv Central și al cadrelor locale, care, după desăvîrșirea formală a unirii cooperativelor, vor face ca prin munca lor pe tărîmul construcției economice și prin atragerea la această muncă a majorității munci-

torilor și țăranilor — aceasta este una dintre principalele sarcini — cooperarea să devină, printre altele, un factor foarte important în lupta împotriva birocratismului, care a fost moștenit de la vechiul stat capitalist, luptă pe care și în programul nostru am declarat-o ca o sarcină dintre cele mai importante. Vom duce această luptă în toate departamentele, pe toate căile și, între altele, prin unirea cooperativelor, apelând, peste capul conducătorilor burghezi ai cooperatiei, la adevăratele mase muncitoare, care trebuie, în totalitatea lor, să pornească la o muncă de sine stătătoare în domeniul construcției cooperatiste.

În continuare, aș vrea să arăt, în legătură cu problemele construcției interne, ceea ce s-a făcut în domeniul agriculturii. În scopul reglementării folosirii pământului, comisarul poporului pentru agricultură a dat în iulie 1919 o circulară cu privire la măsurile pentru combaterea frecventelor reîmpărțiri ale pământului între săteni. Această circulară a fost publicată la 1 iulie în „Izvestiia C.E.C. din Rusia” și a apărut în „Culegerea de hotărâri și dispoziții ale guvernului muncitoresc-țăranesc”. Importanța acestei circulare constă în aceea că ea răspunde numeroaselor cereri și declarații ale țăranilor, care arată că, în condițiile existenței micii gospodării, reîmpărțirile frecvente împiedică întărirea disciplinei muncii, ridicarea productivității muncii. Acest punct de vedere este împărtășit și de Consiliul Comisarilor Poporului, care a dat Comisariatului pentru agricultură sarcina de a prezenta un proiect de hotărâre pentru reglementarea reîmpărțirilor. Proiectul va fi examinat în curînd⁴⁷. De asemenea, Comisariatul poporului pentru agricultură își propune să ia o serie de măsuri urgente pentru refacerea inventarului viu și mort al gospodăriilor agricole. În această privință are o mare însemnătate munca sistematică dusă în special de cadrele locale, și ne exprimăm speranța că membrii Comitetului Executiv Central din Rusia vor exercita o presiune co-espunzătoare asupra organelor locale și își vor aduce aportul la traducerea în viață a acestor măsuri ale Comisariatului poporului pentru agricultură într-un termen cît mai scurt.

Trec acum la ultima și, în fond, cea mai importantă problemă a construcției noastre: problema armatelor muncii și a mobilizării la muncă. În condițiile unor treceri bruște și ale unor schimbări radicale ale vieții sociale, sarcina cea mai grea este de a ține seama de specificul fiecărei treceri. Cum trebuie să lupte socialiștii în cadrul societății capitaliste — aceasta nu este o problemă grea, și ea a fost de mult rezolvată. Cum să ne imaginăm societatea socialistă dezvoltată — nici asta nu-i greu. Această problemă este de asemenea rezolvată. Dar cum să înfăptuim în practică trecerea de la capitalism, orînduire veche, obișnuită și cunoscută tuturor, la socialism, orînduire nouă, care încă nu s-a născut, nu are o temelie stabilă, — iată sarcina cea mai grea. Această trecere va dura, în cel mai bun caz, ani de zile. În decursul acestei perioade, politica noastră va cunoaște o serie de treceri și mai scurte. Și toată dificultatea sarcinii care apasă pe umerii noștri, toată dificultatea politicii și toată arta politică constă în a ține seama de sarcinile specifice ale fiecăreia din aceste treceri.

Recent noi am rezolvat în linii generale și esențiale, deși încă nu definitiv, problema războiului. Ne propusem să respingem cu orice preț asaltul gărzilor albe. Spunem: la noi totul trebuie subordonat războiului. Aceasta a fost o politică justă. Știm foarte bine că această politică a însemnat greutate și fără seamăn în spatele frontului, a însemnat frig, foamete și ruină, dar tocmai faptul că Armata Roșie — care, în trecut fie zis, se bucură de aprecieri de felul acelor pe care le-am citat — a rezolvat această sarcină într-o țară extrem de înapoiată dovedește că în Republica sovietică există forțe noi, căci altfel crearea acestei armate model și victoria reputată de ea asupra unor armate mult mai puternice sub raport material ar fi fost de neconceput. Dar, după ce am concentrat întregul aparat de stat asupra acestei sarcini și am reușit s-o rezolvăm ținînd seama de specificul ei — a subordona totul intereselor războiului —, acum situația cere o trecere rapidă și radicală. Războiul încă nu l-am terminat. Trebuie să păstrăm neatinsă capacitatea noastră de luptă, să nimicim trupele lui Denikin și să arătăm

moșierilor și capitaliștilor din orice țară că, dacă vor mai încerca să-și măsoare forțele cu Rusia, pornind un război împotriva ei, vor avea soarta lui Kolceak și a lui Denikin. De aceea nu putem întreprinde nimic care ar putea slăbi forțele noastre armate. Și în același timp trebuie să trecem întreaga țară pe alt făgaș, să reconstruim întregul mecanism. Nu mai e cu putință și nu e necesar să ne concentrăm toate eforturile asupra războiului, deoarece, în linii generale, problema războiului a fost rezolvată.

Acum se impune sarcina trecerii de la război la construcția pașnică în condiții atât de specifice, încât nu putem demobiliza armata, deoarece trebuie să ținem seama fie chiar și de eventualitatea unei ofensive din partea aceleiași Polonii sau din partea oricăruia dintre statele pe care Antanta continuă să le instige împotriva noastră. Acest specific al sarcinii, în condiții când, fără vreo slăbire a forțelor noastre armate, trebuie să trecem întregul aparat al Puterii sovietice, concentrat asupra rezolvării problemelor războiului, pe noul făgaș al construcției economice pașnice, acest specific necesită o atenție extraordinară și ne arată că în această direcție nu putem face nimic cu ajutorul formulelor generale, al tezelor generale ale programului, al principiilor generale ale comunismului, ci trebuie să ținem seama de specificul acestor condiții de trecere de la capitalism la comunism, de trecere de la situația unei țări a cărei atenție era în întregime concentrată asupra problemelor războiului la situația unei țări care a obținut o victorie hotărâtoare în domeniul militar și care trebuie să treacă la rezolvarea prin metode militare a sarcinilor economice, prin metode militare, deoarece situația, după cum știți cu toții, este extrem de grea. Sfârșitul iernii aduce și va aduce maselor muncitoare calamități uriașe — foame, frig, ruină. Toate acestea trebuie să le biruim cu orice preț. Știm că putem să biruim. Ne-a dovedit-o energia Armatei Roșii.

Dacă am fost în stare să luptăm pînă acum, încercuți fiind din toate părțile și izolați de regiunile cele mai bogate în cereale și cărbune, apoi acum, când am redobîndit toate aceste regiuni, când avem posibilitatea ca,

împreună cu Ucraina, să rezolvăm sarcinile construcției economice, putem să rezolvăm sarcina fundamentală: să strângem o mare cantitate de cereale și de produse alimentare, să le transportăm în centrele industriale, pentru a putea începe construcția industrială. Trebuie să ne concentrăm toate forțele asupra acestei sarcini. Nici un fel de alte sarcini practice nu trebuie să ne abată de la îndeplinirea ei; ea trebuie rezolvată prin metode militare, cu o hotărâre necruțătoare, trecînd complet pe ultimul plan toate celelalte interese. Știm că vor fi știrbite o serie întreagă de cerințe și interese dintre cele mai legitime, dar, dacă n-am fi acceptat această știrbire, n-am fi reputerat victoria în război. Acum trebuie să înfăptuim o trecere radicală și rapidă spre crearea unei baze pentru construcția noastră economică pașnică. Această bază trebuie s-o constituie crearea unor mari rezerve de produse alimentare și transportarea lor în regiunea centrală; sarcina transporturilor este de a aduce materii prime și produse alimentare. Dacă din august 1917 pînă în august 1918 am colectat 30 000 000 de puduri de cereale, în al doilea an — 110 000 000, iar acum în 5 luni — 90 000 000, și am făcut acest lucru cu ajutorul aparatului Comisariatului nostru pentru aprovizionare, pe cale socialistă, iar nu pe cale capitalistă, la prețuri oficiale, prin predări obligatorii de către țărani, iar nu prin cumpărare pe piața liberă, — înseamnă că am găsit drumul pe care trebuie să mergem. Sîntem convinși că acesta este un drum just și că el ne va da posibilitatea să obținem rezultate menite să asigure o construcție economică de mari proporții.

Toate forțele trebuie să fie consacrate îndeplinirii acestei sarcini; toate forțele militare care au acționat în domeniul construcției militare trebuie să fie îndreptate pe acest nou făgaș. Iată situația specifică, iată trecerea specifică care a generat ideea creării unor armate ale muncii, care a determinat adoptarea legii cu privire la crearea primei armate a muncii în Ural și a armatei muncii din Ucraina, apoi adoptarea legii cu privire la folosirea forțelor armatei de rezervă pentru îndeplinirea sarcinilor în domeniul muncii pașnice, iar după aceea adoptarea de către Puterea sovietică a hotărîrii cu privire la comi-

tetele pentru obligativitatea muncii⁴⁸. Toate aceste legi vă vor fi expuse, într-un raport amplu și fundamentat, de către un membru al Comitetului Executiv Central din Rusia. Eu, bineînțeles, nu mă pot angaja în acest domeniu, căci problemele respective pot fi lămurite suficient de limpede în raportul special. Mă voi limita să subliniez însemnătatea acestor măsuri în cadrul politicii noastre generale, însemnătatea acestei treceri, care pune în fața noastră sarcini specifice — sarcina de a ne încorda toate forțele ca în timp de război, sarcina de a organiza aceste forțe pentru colectarea unor mari rezerve de produse alimentare și transportarea lor în centrele industriale. În acest scop trebuie create cu orice preț armate ale muncii; trebuie să ne organizăm în chip militar, să comprimăm, să restrângem și chiar să desființăm o serie întreagă de instituții, pentru ca în lunile următoare să biruim cu orice preț dezorganizarea care domnește în transporturi, să ieșim din această situație desperată, când sfârșitul iernii aduce după sine atâtea suferințe de pe urma frigului, a foametei și a ruinei economice. Trebuie să ieșim din această situație și avem posibilitatea s-o facem. Și când C.E.C. din Rusia va aproba toate măsurile privind obligativitatea muncii și armatele muncii, când el va face ca această idee să pătrundă și mai adânc în masele largi ale populației și va cere tuturor activiștilor locali să procedeze la înfăptuirea ei, sîntem pe deplin convinși că ne vom achita de această sarcină extrem de grea, fără a slăbi cîtuși de puțin capacitatea noastră de luptă.

Trebuie ca, fără a slăbi capacitatea noastră de luptă, să trecem cu orice preț Republica sovietică pe noul făgaș al construcției economice. În săptămînile următoare sau, poate, în lunile următoare, această sarcină trebuie să fie înfăptuită. Fiecare organizație sovietică și de partid trebuie să-și încordeze toate forțele pentru a pune capăt dezorganizării existente în transporturi, pentru a spori rezervele de cereale.

Atunci și numai atunci vom avea o temelie, o bază solidă pentru construcția industrială amplă, pentru electricarea Rusiei. Și pentru a arăta populației, și în special

țărănimii, că în această privință avem planuri vaste, care nu sînt rodul fanteziei, ci se bazează pe tehnică și sînt elaborate pe baze științifice, cred că trebuie să adoptăm o rezoluție — sper că C.E.C. va fi de acord cu aceasta — prin care Consiliul economic superior și Comisariatul pentru agricultură să fie însărcinate să elaboreze de comun acord un proiect în problema electrificării Rusiei.

Cu ajutorul Editurii de stat, precum și mulțumită muncii energice pe care au depus-o muncitorii de la tipografia fostă Kușnerev — astăzi tipografia de stat nr. 17 —, am reușit să obțin ca într-un termen foarte scurt să fie editată broșura lui Krjijanovski „Sarcinile fundamentale în domeniul electrificării Rusiei“. Mîine toți membrii C.E.C. din Rusia vor fi în posesia ei. În această broșură, tov. Krjijanovski, care lucrează în subsecția pentru electrotehnică a Consiliului economic superior, arată ce s-a realizat pînă acum în acest domeniu și pune probleme a căror propagare — nu aplicare practică, ci propagare — constituie acum una dintre cele mai importante sarcini.

Îmi exprim speranța că C.E.C. va adopta rezoluția care, în numele C.E.C., trasează Consiliului economic superior și Comisariatului poporului pentru agricultură sarcina ca, în decurs de cîteva luni — în acest timp sarcinile noastre practice vor fi altele —, să elaboreze, cu concursul reprezentanților științei și ai tehnicii, un plan vast și complet de electrificare a Rusiei. Autorul broșurii a avut perfectă dreptate cînd a ales ca moto la această broșură maxima: „Secolul aburului a fost secolul burgheziei, secolul electricității este secolul socialismului“. Trebuie să avem o bază tehnică nouă pentru noua construcție economică. Această bază tehnică nouă este electricitatea. Pe această bază va trebui să construim totul. Va fi nevoie de ani îndelungați. Vom munci 10 sau 20 de ani, dar trebuie să arătăm țărănimii că, în locul vechii separări a industriei de agricultură — contradicția cea mai profundă care alimenta capitalismul și semăna discordie între muncitorii industriali și muncitorii din agricultură —, noi ne punem drept sarcină să restituim țărănimii ceea ce am

primit de la ea pe credit sub formă de cereale, căci știm că banii de hîrtie nu sînt, firește, un echivalent al cerealelor. Această datorie trebuie s-o achităm prin organizarea industriei și prin aprovizionarea țăranilor cu produsele ei. Trebuie să arătăm țăranilor că organizarea industriei pe o bază tehnică modernă superioară — pe baza electrificării, care va lega orașul de sat — va pune capăt dezbinării dintre oraș și sat, va face posibilă ridicarea culturală a satului, lichidarea înapoierii, a ignoranței, a mizeriei, a bolilor și a sălbăticiiei pînă și în colțurile cele mai îndepărtate. La înfăptuirea acestei opere vom trece de îndată ce vom fi rezolvat sarcina noastră fundamentală, imediată. Ea nu trebuie să ne abată nici o clipă de la sarcina noastră practică fundamentală.

În lunile următoare, toate forțele trebuie să fie concentrate asupra transportării alimentelor și lărgirii bazei alimentare. Nu trebuie să se admită nici o abatere de la îndeplinirea acestor sarcini. Și, paralel cu aceasta, specialiștii din domeniul științei și al tehnicii trebuie să elaboreze un plan de electrificare a întregii Rusii⁴⁹, eșalonat pe mai mulți ani. Trebuie ca legătura pe care am realizat-o cu lumea exterioară, cu Europa capitalistă, fereastra pe care am deschis-o încheind pace cu Estonia, să ne servească pentru a obține de îndată ajutorul tehnic necesar. Și după ce vom rezolva, în lunile care urmează, sarcinile fundamentale în domeniul transportului și al aprovizionării, după ce vom rezolva sarcinile legate de obligativitatea muncii, asupra îndeplinirii cărora ne vom concentra în întregime toate forțele, fără a ne abate cîtuși de puțin de la ele în perioada imediat următoare, după ce le vom rezolva, vom arăta că știm să trecem la sarcini de construcție eșalonate pe mai mulți ani, la sarcinile trecerii întregii Rusii pe o bază tehnică superioară, care va înălțura dezbinarea dintre oraș și sat și ne va da posibilitatea să lichidăm, în întregime și cu hotărîre, starea de înapoiere, de fărîmițare, bezna satelor, care este principală cauză a întregii închistări, a întregii stări de înapoiere, a întregii asupriri de pînă acum. Și dacă în acest

domeniu, în domeniul victoriei pașnice pe frontul fără vărsare de sânge al reorganizării industriei, vom acționa folosind toate deprinderile noastre militare, concentrându-ne întreaga energie, toate forțele asupra îndeplinirii acestei sarcini, — vom repurta în acest domeniu victorii și mai decisive, și mai mărețe decît cele repurtate pe tărîmul militar. (A p l a u z e.)

*O scurtă relatare a apărut
la 3 februarie 1920,
în ziarele „Pravda” nr. 23
și „Izvestia” C.E.C. din Rusia” nr. 23
Publicat pentru prima oară
în întregime în 1950, în:
V. I. Lenin, Opere, ed. a 4-a, vol. 30*

*Se tipărește după textul
stenogramei*

CUVÎNTARE ROSTITĂ
LA CONFERINȚA FERROVIARILOR
DE LA NODUL DE CALE FERATĂ MOSCOVA
5 FEBRUARIE 1920⁵⁰

SCURTĂ RELATARE APĂRUTĂ ÎN PRESĂ

V. I. Lenin, întâmpinat cu aplauze furtunoase, a rostit o amplă cuvîntare.

În ceea ce privește situația internațională, a spus tovarășul Lenin, faptul cel mai semnificativ este pacea cu Estonia. Prin această pace am deschis o fereastră spre Europa. Ea ne dă posibilitatea să începem schimbul de mărfuri cu țările Apusului. Adversarii noștri afirmau că în Apus revoluția este departe și că fără ea nu vom rezista. Dar noi nu numai că am rezistat, dar am și învins.

Am învins fără a primi de undeva măcar un singur cartuș; am învins numai pentru că muncitorii și ostașii roșii au știut pentru ce luptă.

Dacă popoarele mici, care sînt o jucărie în mîinile Antantei, încep să încline spre pace cu Rusia Sovietică, aceasta se explică prin faptul că noi le-am dovedit în mod concret că imperialiștii le-au înșelat și că proletariatul rus, însuflețit de dorința de pace, le întinde bucuros mîna. După Estonia urmează Polonia. Am primit știrea că Polonia va discuta propunerea de pace a Rusiei Sovietice. Această victorie, obținută fără vărsare de sînge, are o importanță uriașă.

Trecînd la situația internă, V. I. Lenin a arătat că aici problema centrală este lupta împotriva dezorganizării ce domnește în transporturi. În momentul de față, transportul feroviar atîrnă de un fir de păr. Dacă trenurile se vor opri, aceasta va însemna pieirea centrelor proletare. Este nevoie de eforturi eroice din partea maselor muncitoare pentru a sprijini transporturile și pentru a ușura lupta îm-

potriva foametei și a frigului. Dacă în timpul războiului civil, care ne-a costat atâtea jertfe, au fost posibile acte de eroism fără precedent, care au făcut ca victoria să fie de partea noastră, asemenea acte de eroism și sacrificii sînt necesare și acum, cînd războiul se desfășoară pe alt front — pe frontul industrial. Acum sînt necesare victorii pe acest front unde nu se varsă sînge.

Trebuie să înțelegem că și aici este nevoie de sacrificii. Cu prețul lor trebuie să redresăm economia țării. „Moarte sau victorie“ — iată care trebuie să fie lozinca pe frontul industriei. Trebuie ca muncitorii să-și dea seama de necesitatea unei lupte extrem de îndrîjite pentru a învinge pe acest front. Lupta va fi foarte grea și ea va trebui să fie dusă de muncitorii istoviți, flămînzi; dar, dacă vor înțelege că de rezultatul acestei lupte depinde soarta clasei muncitoare, ei își vor atinge scopul.

Problema transporturilor se discută în momentul de față în Consiliul Apărării⁵¹. Dar e nevoie ca muncitorii înșiși să-și unească eforturile în lupta împotriva dezorganizării existente în transporturi și împotriva speculei, care favorizează această dezorganizare. Cei care nu predau statului surplusurile de cereale, cei care transformă căile ferate într-un instrument de speculă sînt împotriva noastră, și muncitorii conștienți trebuie să lupte strîns uniți împotriva lor.

Noi am dus la victorie Armata Roșie nu numai cu ajutorul agitației, ci și cu ajutorul unei discipline riguroase, de fier. Ceea ce am reușit să facem în Armata Roșie trebuie creat pe toate fronturile muncii. Întreaga experiență a creării Armatei Roșii trebuie s-o folosim și în rîndurile armatei oamenilor muncii de la căile ferate pentru a o ridica și pe aceasta la nivelul la care a ajuns Armata Roșie. Fără sacrificii, fără o disciplină de fier, fără folosirea specialiștilor, Armata Roșie n-ar fi învins; fără toate acestea nu va învinge nici armata oamenilor muncii de la căile ferate. (A p l a u z e.)

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA CONFERINȚA A IV-A
A COMISIILOR EXTRAORDINARE GUBERNIALE ⁵²
6 FEBRUARIE 1920

Tovarăși! În prezent trebuie să vă desfășurați activitatea în condițiile trecerii la o nouă perioadă în dezvoltarea Rusiei Sovietice. Știți, desigur, cu toții că aceste condiții ale perioadei de trecere au fost determinate atât de condițiile internaționale, cât și de cele interne, adică mai precis de schimbarea care s-a produs în ultima vreme atât în situația de pe frontul internațional, cât și de pe cel intern.

Schimbarea esențială constă în aceea că principalele forțe ale contrarevoluției albgardiste sînt zdrobite după înfrîngerea lui Iudenici și Kolceak și după victoria asupra lui Denikin. În această privință trebuie totuși să fim precauți, deoarece în ultima vreme s-a produs o întrerupere a operațiilor lîngă Rostov, la Novocerkassk, ceea ce creează pericolul refacerii armatei lui Denikin. Cu toate acestea, victoriile importante decisive creează o situație nouă. E limpede că burghezia nu mai poate conta în mod serios pe o cotitură favorabilă ei, iar acest fapt este cu atât mai evident cu cât situația internațională s-a schimbat de asemenea foarte mult, în așa fel încît Antanta s-a văzut nevoită să ridice blocada. Am reușit să încheiem pace cu Estonia. În această privință am obținut succesul cel mai important, care a consolidat mult situația noastră, și avem toate motivele să credem că vom reuși să încheiem pace cu toate celelalte state vecine, iar atunci nu va mai fi practic posibil nici un atac al Antantei.

Prin urmare, primul moment critic al luptei împotriva contrarevoluției, împotriva forței armate albgardiste, ascunsă sau fățișă, această primă perioadă critică pare că se apropie de sfârșit. Este însă mai mult decît probabil că se vor mai face tentative de a declanșa mișcări și răscoale contrarevoluționare de un fel sau altul; în afară de aceasta, experiența mișcării revoluționare ruse arată că tentativele de factură net teroristă sînt adesea însoțite de luptă armată de mari proporții, și de aceea e firesc să ne așteptăm ca ofițerimea contrarevoluționară înarmată, care reprezintă elementul cel mai deprins cu mînuirea și întrebuițarea armelor, să nu renunțe la folosirea lor în interesul ei.

De aceea, deși după luarea Rostovului pedeapsa cu moartea a fost desființată, din inițiativa tov. Dzerjinski, noi am precizat totuși din capul locului că nu excludem de loc posibilitatea reintroducerii ei. Pentru noi aceasta este o problemă de oportunitate. Se înțelege de la sine că Puterea sovietică nu va menține pedeapsa cu moartea mai mult decît e necesar, și în această privință, prin desființarea pedepsei cu moartea, Puterea sovietică a făcut un pas pe care nu l-a făcut nici un guvern democratic din nici o republică burgheză.

Știți, desigur, că marea majoritate a muncitorilor și țăranilor din regiunile periferice care au stat sub jugul albgardiștilor au trecut de partea noastră, și au făcut-o cu atît mai temeinic cu cît mai îndelungat a fost acest jug. De aceea știm că toate încercările burgheziei sînt dinainte sortite eșecului. Dar că asemenea încercări pot avea loc este un lucru de care ne-am convins din practica celor doi ani de existență a Puterii sovietice. Am văzut cum zeci de mii de ofițeri, odrasle moșierești, au recurs la diferite crime, s-au înțeles cu agenții puterilor imperialiste pentru a arunca în aer poduri. De aceea spunem că asemenea încercări vor mai fi. Avînd în vedere noua situație generală a statului nostru, trebuie neapărat să veghem și să ținem minte că, deși din punct de vedere general-istoric perioada luptei armate ia sfârșit, aceasta nu exclude de loc faptul ca noi să fim întotdeauna pregătiți.

În fața organelor de reprimare a contrarevoluției, în fața organelor Comisiei extraordinare au stat și stau probleme destul de complexe și grele. Pe de o parte, ele trebuie să înțeleagă și să aibă în vedere trecerea de la război la pace, pe de altă parte trebuie să stea mereu de strajă, deoarece nu știm cât de repede vom ajunge la o pace trainică ; trebuie să ținem seama de modul în care se răsfrînge asupra păturilor burgheze aplicarea acestei noi măsuri, trebuie să verificăm în practică ce vor aduce aceste schimbări și numai ținînd seama de aceasta, pe baza experienței practice să efectuăm cutare sau cutare schimbări.

Într-un cuvînt, trebuie să păstrăm în continuare întreaga noastră capacitate de luptă în vederea respingerii dușmanului. Probabil că vor mai avea loc tentative de a ne ataca, probabil că Denikin își va reface forțele pentru a continua războiul civil, probabil că grupurile de contrarevoluționari vor mai săvîrși acte teroriste ; de aceea menținerea capacității de luptă este pentru noi o datorie. Menținînd capacitatea de luptă și fără a slăbi aparatul de reprimare a împotrivirii exploatazorilor, trebuie să ținem seama de noua trecere de la război la pace, modificînd treptat tactica, caracterul represiunilor.

Cred că acestei probleme i s-a acordat o importanță mare în discuțiile dv. și, cum e firesc, dispuneți de mult mai multe date decît mine în vederea găsirii unor soluții practice concrete. Nu mă îndoiesc că vă veți strădui să studiați în mod concret acest material. Trebuie să meditați în ce privință se schimbă activitatea organelor de reprimare a contrarevoluției în regiunile recent eliberate ale Rusiei, în Siberia, în Ucraina, și cum să ne modificăm în conformitate cu acest fapt activitatea. Nu voi intra în detalii, nu mă voi opri mai mult asupra problemei, deoarece n-am putut studia materialul faptic, dar, repet, cel mai important lucru este să se țină seama de datele concrete care apar în activitatea fiecărei comisii extraordinare. Sarcina acestor conferințe este de a analiza cât mai amănunțit astfel de date factice, de a face ca nici un lucrător local să nu se izoleze în cercul lui îngust, ci să poată, ca urmare a schimbului de păreri, să elaboreze

o tactică mai bine chibzuită, care să fie aplicată un timp mai îndelungat.

Aș vrea să atrag atenția în mod deosebit asupra unei probleme care stă astăzi în fața organelor de reprimare a contrarevoluției, în fața organelor de luptă împotriva spionajului și speculei, pe frontul muncii, problemă care se pune astăzi pe primul plan din punctul de vedere al construcției Puterii sovietice, al întăririi puterii muncitorești-țărănești și al refacerii economiei ruinate.

Dv. știți că sarcina luptei împotriva lui Kolceak, Iudenici și Denikin, sprijiniți de Antantă, sarcina luptei împotriva moșierilor și capitaliștilor contrarevoluționari, care pînă acum erau convinși că victoria le este asigurată, deoarece de partea lor se aflau cele mai bogate țări din lume, a fost o sarcină care a necesitat încordarea tuturor forțelor din țară, deoarece se punea problema de a apăra însăși existența Republicii sovietice.

Se poate spune că în acești doi ani de existență a Puterii sovietice a fost săvîrșită o adevărată minune, deoarece în lupta împotriva capitalului internațional am reușit să obținem o victorie fără precedent, de necrezut. Am realizat aceasta, deoarece a existat o coeziune a tuturor forțelor noastre, dictatura proletariatului a fost exercitată realmente, în sensul că în acești doi ani de existență a Puterii sovietice avangarda înaintată, cea mai bună și mai cinstită avangardă a clasei muncitoare, a dat dovadă de un eroism și de o dîrzenie fără seamăn, iar toate elementele șovăielnice din acea parte mai puțin dezvoltată a clasei muncitoare și a țărănimii, care oscilau foarte mult, cu cît șovăiau mai mult, cu atît se simțeau mai îndemnate să treacă de partea noastră. Cu cît ele erau supuse la încercări mai mari, cu atît mai repede se alăturau nouă.

Pentru a realiza această concentrare de forțe a fost nevoie să recurgem la măsuri de constrîngere, în pofida tuturor tînguirilor, lamentărilor și văicărelilor. Atît înainte, cît și după Revoluția din Octombrie, noi am considerat și considerăm că nașterea noii orînduiri nu este posibilă fără violența revoluționară, că toate văicărelele și lamentările intelectualității mic-burgheze fără partid nu sînt decît expresia atitudinii lor reacționare. Istoria, care se

dezvoltă în procesul unei crâncene lupte de clasă, a arătat că, atunci când moșierii și capitaliștii își dau seama că se dă bătălia finală, decisivă, ei nu se dau în lături de la nimic.

Istoria a demonstrat că fără violență revoluționară nu se poate obține victoria. Fără violența revoluționară îndreptată împotriva dușmanilor direcți ai muncitorilor și țăranilor nu poate fi zdrobită împotrivirea acestor exploataatori. Pe de altă parte însă, folosirea violenței revoluționare este inevitabilă și față de elementele șovăielnice, nestatornice din însăși masa celor ce muncesc.

Dacă, după ce am fost martorii mării victorii a Armatei Roșii, aruncăm o privire retrospectivă asupra celor doi ani de existență a Puterii sovietice și ne gândim cum am ajuns la aceste victorii, nu putem să nu ne amintim că Revoluția din Octombrie a început în condiții de totală descompunere a armatei, de lipsă totală a oricărei organizări militare. Neavînd armată, a trebuit, parcurgînd un drum anevoios și lung, să înjghebăm, să adunăm, să creăm din nou această armată. În procesul de creare a Armatei Roșii, armată nouă și disciplinată, a fost nevoie să recurgem la violența revoluționară. Violența revoluționară a fost aplicată în mod cu totul îndreptățit împotriva elementelor profitoare. În timp ce partea înaintată își consacra toate forțele luptei împotriva contrarevoluției, în timp ce ea, animată de un înalt spirit de sacrificiu, dădea pe cîmpul de luptă mii de jertfe, în acest timp partea înapoiată a țăranimii, care primise pămînt, și partea înapoiată a muncitorimii lucrau numai pentru sine. În această perioadă, partea înaintată a trebuit să făurească și să consolideze o nouă disciplină, care s-a menținut prin violența revoluționară și a putut să se mențină numai pentru că întreaga parte conștientă a muncitorimii și a țăranimii, a maselor muncitoare s-a declarat de acord cu această violență, a înțeles că fără această disciplină de fier n-am fi creat Armata Roșie, n-am fi rezistat în cei doi ani de luptă și în genere n-am fi putut ține piept capitalului organizat, unit. Și din acest punct de vedere, pentru a face față luptei viitoare, sarcinile făuririi disciplinei, menținerii disciplinei și coeziunii forțelor noastre se

schimbă treptat. La început am aruncat toate forțele pe frontul de luptă, toate forțele unei țări ruinate. Prin aceasta, întreaga țară a fost condamnată la o agravare a stării de ruină.

În urmă cu doi ani, nimeni nu credea că Rusia, țară ruinatedă de cei patru ani de război imperialist, va putea să mai suporte doi ani de război civil. Și, într-adevăr, dacă la sfârșitul lunii octombrie 1917 am fi fost întrebați dacă vom mai suporta doi ani de război civil împotriva burgheziei mondiale, nu știu dacă mulți dintre noi ar fi răspuns afirmativ. Dar evenimentele au arătat că energia de care au dat dovadă masele muncitorești-țărănești a fost mai mare decât bănuiau cei care au înfăptuit Revoluția din Octombrie. Iar noi am ajuns la concluzia, confirmată de desfășurarea acțiunilor pe fronturile interne, că izvorul noii forțe este mult mai mare decât scontam. În același timp, acest izvor a arătat că Armata Roșie, care a știut să învingă pe fronturile războiului, întâlnește noi obstacole pe fronturile interne — lucru care se vede astăzi îndeosebi în transporturi. Firește, avem greutate și în ceea ce privește aprovizionarea cu alimente, foametea și frigul fac ravagii mai mari ca oricând, dar, dat fiind faptul că cele mai importante gubernii producătoare de cereale au fost eliberate, situația aprovizionării cu alimente se îmbunătățește, principala criză rămânând cea din transporturi. Și trebuie să remarcăm că o asemenea criză se manifestă și în cele mai bogate țări care n-au cunoscut un astfel de război neîntrerupt. Chiar și în aceste țări se resimte o acută lipsă de vagoane. Vă puteți însă închipui în ce situație se află Rusia, care a purtat un război de șase ani, în timpul căruia podurile și locomotivele au fost distruse în mod deliberat.

În această privință, situația noastră este, firește, foarte grea, iar sarcina secțiilor pentru transporturi din cadrul comisiilor extraordinare, a întregului lor organism, a întregii mase a forțelor revoluționare conștiente este să contribuie la ieșirea din această situație critică, despre care se poate spune, fără exagerare, că e aproape catastrofală. Și mai trebuie să remarcăm că în februarie, la sfârși-

tul iernii, din cauza înzăpezirilor, situația transporturilor este chiar pe vreme obișnuită mai rea decât în orice alt anotimp. În prezent, criza transporturilor noastre a evoluat atât de mult, încât există pericolul ca circulația pe calea ferată să sisteze complet. În ultimul timp, la Moscova existau rezerve de cereale numai pentru trei zile, în timp ce zeci de trenuri s-au oprit din cauza lipsei de combustibil, care nu a putut fi adus acolo unde e nevoie de el.

Cunoaștem bine mijloacele pe care în timpul celor doi ani de război civil le-am folosit pentru combaterea acestei situații catastrofale. Aceste mijloace sînt : ridicarea nivelului de conștiință al maselor și apelul deschis la ajutorul lor. Ori de cîte ori ne-am aflat într-o situație fără ieșire, ne-am considerat datori să ne adresăm maselor muncitorești-țărănești și să le arătăm situația grea care se crease. Ne-am adresat lor și le-am arătat de cine depinde salvarea Rusiei Sovietice și de cîtă încordare a energiei este nevoie pentru a concentra toate forțele asupra îndeplinirii unei anumite sarcini. Aceste sarcini s-au schimbat nu o dată în perioada în care Puterea sovietică lupta împotriva dușmanilor săi, și a înțelege bine situația statului înseamnă a sesiza just sarcinile de a căror îndeplinire depind ieșirea din starea de ruină economică și trecerea la construcția normală. La fel și astăzi, după cum știți, cea mai mare atenție se acordă lămuririi muncitorilor și țăranilor asupra situației critice a transporturilor. În acest domeniu este necesară încordarea tuturor forțelor proletariatului și ale țărănimii. Aducerea combustibilului la stațiile de cale ferată este o sarcină grea, absolut irealizabilă fără elanul populației muncitorești-țărănești, fără un efort colectiv de muncă al maselor, ca pe vremea marilor victorii ale Armatei Roșii. În prezent, de pildă, aducerea combustibilului la stațiile de cale ferată, deszăpezirea liniilor ferate au fost îngreuiate de faptul că s-au făcut o serie întregă de făgăduieli privind recompensarea cu produse a țăranilor. E de la sine înțeles că transportarea combustibilului la stațiile de cale ferată necesită tracțiune animală, dar țărănimea din acele regiuni nu este în stare să asigure transportarea lui și o face fără tragere de inimă și chiar cu ostilitate, deoarece nu e

plătită în mărfuri; noi însă, din cauza stagnării transporturilor, nu putem oferi nici măcar cea mai mică cantitate de mărfuri. De aceea spunem că țărani trebuie să facă acest lucru sub formă de credit acordat statului lor muncitoresc-țăranesc, pentru salvarea muncitorilor înfometaji și pentru refacerea industriei. Țărani trebuie să-l facă sub formă de credit, pentru că, de pildă, în unele focuri, țărănimea are mult de suferit de pe urma lipsei de sare, iar noi, deși dispunem de rezerve uriașe, nu putem furniza sare, deoarece transporturile nu fac față sarcinilor de a aduce cantitățile absolut necesare de cereale.

În această situație e nevoie de întărirea disciplinei, e nevoie de propagandă și agitație, care-i luminează și-i unesc pe toți muncitorii și țărani. Iar folosirea violenței revoluționare transformă această disciplină în ceva real, autentic, care demonstrează că clasa muncitoare conștientă și-a pus o sarcină practică fermă, pe care o vom duce la bun sfârșit. În perioada de maximă încordare a luptei împotriva lui Iudenici, Kolceak și Denikin, noi am trimis în primele rînduri comuniști, lucrători cu munci de răspundere, am făcut sacrificii uriașe, jertfind viața celor mai buni luptători, și am creat totodată disciplina, i-am pedepsit pe profitori — am reușit să încordăm la maximum energia poporului, și am învins. Acum, ca și atunci, pentru a salva transporturile, trebuie să atingem cu orice preț același țel, folosind aceleași mijloace verificate.

Avem cereale, sare, dispunem de suficiente materii prime, de combustibil, putem reface industria, dar aceasta necesită multe luni de luptă încordată, iar în această luptă organele comisiilor extraordinare trebuie să devină un instrument de înfăptuire a voinței centralizate a proletariatului, un instrument de statornicire a disciplinei pe care am reușit s-o creăm în Armata Roșie.

Sînt convins că, după această consfătuire, organele dv. în munca lor practică, ca și dv. aici, vor stabili rolul pe care trebuie să-l joace direcțiile comisiilor extraordinare din transporturi, modul cum să se organizeze, cum să promoveze din mijlocul lor noi lucrători pentru a lupta împotriva speculanților și a sabotorilor, care în rîndul feroviarilor sînt mai numeroși decît în altă parte. Aceasta

este o sarcină pe care va trebui s-o rezolvați în lumina experienței dv. practice, după ce veți avea în această privință un schimb de opinii. Mediul feroviar se deosebește prin aceea că avem acolo o majoritate de muncitori care se află la nivelul celorlalți muncitori și o minoritate care participă la speculă, iar sarcina comisiilor extraordinare din transporturi este de a obține o justă repartizare a muncii, mai multă răspundere la economisirea forței de muncă, de a obține toate acestea prin eforturile feroviarilor comuniști. Numai sprijinindu-ne pe aceste mase înaintate, vom putea crea o forță capabilă să biruie stihia speculei, să biruie aceste elemente care s-au acumulat în vremurile de tristă amintire ale țarismului. Pentru a învinge această stihie, pe care ne-a lăsat-o moștenire capitalismul, avem un singur mijloc : să întărim la maximum disciplina și să desfășurăm cât mai larg energia revoluționară. Comisiile extraordinare trebuie să se sprijine pe celulele comuniste, pe sindicate, trebuie să-și îmbine activitatea cu propaganda și agitația, să determine în masa feroviarilor o atitudine conștientă față de luptă.

Sînt convins că, prin organizare, ținînd seama de experiența dobîndită în trecut, vom obține în noua noastră muncă victorii tot atît de mari ca și cele repurtate pe cîmpul de luptă. (Aplauze puternice, prelungite.)

Publicat pentru prima oară în 1957,
în revista „Kommunist“ nr. 5

Se tipărește după textul
stenogramei

PROIECT DE REZOLUȚIE CU PRIVIRE LA PARTIDUL BOROTBIȘTILOR DIN UCRAINA

Borotbiștii trebuie să fie considerați drept partid care încalcă principiile fundamentale ale comunismului prin propaganda lor pentru fărâmițarea forțelor armate și prin sprijinirea banditismului, ceea ce nu poate decît să convină albgardiștilor și imperialismului internațional.

Tot atît de contrară intereselor proletariatului este și lupta lor împotriva lozincii de alianță mai strînsă cu R.S.F.S.R.

Întreaga politică trebuie orientată în mod sistematic și neabătut spre lichidarea borotbiștilor în viitorul apropiat. În acest scop este necesar ca orice infracțiune a borotbiștilor să fie pedepsită imediat și în mod exemplar. Îndecosebi este necesar să se strîngă date cu privire la caracterul neproletar și extrem de nesigur al majorității membrilor acestui partid.

Momentul lichidării trebuie să fie fixat la o dată apropiată ; el va fi stabilit de Biroul Politic și comunicat Comitetului revoluționar din Ucraina ⁵³.

Scris la 6 februarie 1920

*Publicat pentru prima oară în 1945.
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXV*

Se tipărește după manus r.s

LA RĂZBOI, CA LA RĂZBOI

Moşierii și capitaliștii, pe care i-au răsturnat de la putere muncitorii și țărani din Rusia, ne-au impus, cu ajutorul capitaliștilor din lumea întreagă, un război civil care durează de doi ani.

Noi terminăm acest război, repurtînd victoria.

Am și cucerit o primă pace, care dovedește superioritatea politicii noastre internaționale asupra politicii capitaliștilor uniți din toate țările. Acești capitaliști s-au străduit din răsputeri să împiedice încheierea păcii între noi și Estonia. Noi i-am învins. Am încheiat pace cu Estonia, — primul tratat de pace, după care vor urma altele, care ne vor da posibilitatea să efectuăm schimburi de mărfuri cu Europa și cu America.

Războiul sîngeros pe care ni l-au impus exploatorii, noi îl terminăm, repurtînd victoria. În acești doi ani am învățat să învingem și am învins.

Acum e rîndul războiului fără vărsare de sînge.

Să luptăm pentru victoria pe frontul războiului nesîngeros împotriva foametei și a frigului, împotriva tifosului exantematic și a sărăciei, împotriva ignoranței și a ruinei economice !

Acest război fără vărsare de sînge ne-a fost impus de starea de ruină provocată de cei patru ani de război imperialist și de cei doi ani de război civil. Pentru a birui lipsurile și mizeria, foametea și calamitățile provocate de aceste războaie, trebuie să ținem bine minte, să ne însușim temeinic și, cu orice preț, să aplicăm pretutindeni regula :

La război, ca la război.

Muncitorii și țărani au știut să-și făurească Armata lor Roșie — fără moșier și fără capitalist, împotriva moșierului și a capitalistului —, au știut să învingă pe exploataatori.

Muncitorii și țărani vor ști să făurească Armatele roșii ale muncii pașnice, vor ști să-și cucerească o viață nouă, fericită, refăcând agricultura și industria.

Primul și principalul pas în această direcție este *refacerea transporturilor*, care trebuie înfăptuită imediat, cu orice preț, cu energie revoluționară, cu hotărâre, coeziune, rapiditate și abnegație specific militare.

Cu toții la muncă, tovarăși!

Să dovedim că pe tărîmul muncii pașnice vom ști să înfăptuim minuni de eroism și victorii mai mari decît în războiul împotriva exploataților!

7 februarie 1920.

„Pravda” nr. 28 din 8 februarie 1920
Semnat: N. Lenin

Se tipărește după textul
apărut în ziar

CUVÎNTARE
ROSTITĂ LA CONFERINȚA OAMENILOR MUNCII
DIN RAIONUL BLAGUȘE-LEFORTOVO
9 FEBRUARIE 1920

RELATARE APARUTA IN PRESA

În cuvîntarea sa, tovarășul Lenin se ocupă de două probleme arzătoare ale actualității sovietice: situația internațională și frontul muncii.

— Prin victoriile ei, spune tovarășul Lenin, Armata noastră Roșie a consolidat situația Rusiei Sovietice și ne-a adus prima victorie asupra imperialiștilor Antantei. Prin ce se explică această victorie? Este limpede că ea a fost obținută nu numai prin victoriile de pe front, ci și prin faptul că am atras de partea noastră pe soldații țărilor care duc război împotriva noastră. Prin debarcarea de trupe, aliații n-au făcut altceva decît să-și descompună armata și curînd după aceea au fost nevoiți s-o retragă. Soldații au refuzat să lupte împotriva noastră. Chiar și numai cuvintele „Puterea sovietică“, adică puterea oamenilor muncii, umplu de bucurie inimile proletarilor din lumea întreagă.

Prin agitație și propagandă am luat Antantei propriile ei trupe. I-am învins pe imperialiști nu numai cu ajutorul soldaților noștri, ci și sprijinindu-ne pe simpatia pe care propriii lor soldați o manifestau față de noi. Pe de altă parte, am dovedit, nu în vorbe, ci prin fapte, că ducem o politică pașnică față de statele vecine mici. Prin glasul lui Churchill, Anglia ne-a amenințat cu campania celor 14 state, dar această campanie a eșuat atunci cînd, paralel cu victoriile noastre, am repetat în permanență propunerile noastre de pace. Noi am propus Estoniei pace fără a ține cîtuși de puțin seama de problema granițelor, ci călăuziți exclusiv de considerentul că nu vrem să vărsăm

sîngele muncitorilor și al țăranilor pentru nici un fel de granițe.

Ridicarea blocadei se explică exclusiv prin simpatia pe care Puterea sovietică o inspiră muncitorilor din țările ostile nouă. În Italia, lucrurile au ajuns pînă acolo, încît congresul partidelor socialiste a adoptat în unanimitate o rezoluție prin care cere ridicarea blocadei instituite împotriva Rusiei Sovietice și reluarea relațiilor comerciale cu ea. Guvernele burgheze ale țărilor mici, deși nu privesc cu ochi buni pe bolșevici, s-au convins totuși că bolșevicii doresc instaurarea unor relații de bună vecinătate cu ele, pe cînd cei de partea cărora se află generalul Denikin sau oricare alt general ar distruge chiar a doua zi după victorie toate peticele de hîrtie în care se vorbește despre independența popoarelor mici. Noi, fără tunuri, fără mitraliere, fără a trage un singur foc de armă, am încheiat pace și am pus bazele pentru încheierea păcii cu toate țările care luptă împotriva noastră. Noi am arătat prin fapte că, în fața politicii de pace a Puterii sovietice, toate guvernele trebuie să depună armele.

Noi am deschis deja o fereastră spre Europa, pe care ne vom strădui s-o folosim într-o măsură cît mai mare. Se fac încercări de a ațîța Polonia împotriva noastră, dar ele vor eșua, și nu este departe timpul cînd vom încheia pace cu toți, deși ei spun că nu ne recunosc. Ei se tem ca de foc de răspîndirea bacilului bolșevismului la ei acasă, dar, deși s-au înconjurat cu un zid chinezesc, bacilul bolșevismului există de pe acum în fiecare din aceste țări, el s-a cuibărit înăuntrul lor. Acest bacil a fost adus acolo de soldații francezi și englezi care au fost în Rusia Sovietică și au respirat aerul ei. În felul acesta noi am obținut două victorii. Am zdrobit pe toate fronturile bandele albgardiste, sîntem pe cale de a cucerii pacea pe scară internațională și o cucerim nu cu ajutorul tunurilor, ci al simpatiei pe care am știut s-o inspirăm nu numai muncitorilor, ci chiar și guvernelor burgheze ale popoarelor mici.

Apoi tovarășul Lenin spune cîteva cuvinte despre frontul muncii.

— Tovarăși, spune el, se apropie primăvara; am trecut printr-o iarnă nespus de grea, în care am suferit de frig, de foame, de tifos exantematic și de pe urma dezorganizării căilor ferate. Trebuie să învingem și pe acest front. Dacă în timpul războiului am știut să jertfim totul, să dăm forțele cele mai bune — muncitorii înaintați, comuniștii și elevii școlilor militare se duceau să moară în primele rânduri, ridicând astfel moralul întregii armate —, noi spunem și acum: trebuie să rezistăm pe acest front al ruinei economice; ca și atunci, comuniști și muncitori înaintați, voi, care sînteți cei mai conștiincioși, cei mai cinstiți, cei mai buni, cei mai fermi, înainte! Pentru fiecare tren, pentru fiecare locomotivă trebuie dată o bătălie, trebuie dusă o luptă. La această luptă chem eu pe participanții la conferința noastră de azi.

Tovarăși, înainte de a încheia cuvîntarea mea, aș vrea să mai spun cîteva cuvinte despre măsurile adoptate în ultima sesiune a Comitetului Executiv Central din Rusia. În această sesiune s-au adoptat o serie de măsuri, care vor fi publicate în presă peste cîteva zile și care trebuie citite și prelucrate în toate adunările muncitorești, în toate cluburile, fabricile și uzinele, precum și în toate unitățile Armatei Roșii. Una dintre hotărîrile importante ale C.E.C. din Rusia, căreia, după părerea mea, ar trebui să i se acorde o atenție cu totul deosebită, este aceea privind lupta împotriva birocrațismului din instituțiile noastre. Una dintre măsurile adoptate este hotărîrea C.E.C. din Rusia cu privire la transformarea aparatului Controlului nostru de stat într-un aparat al controlului muncitoresc-țărănesc sau al inspecției muncitorești⁵⁴. Fără să alungăm pe funcționarii vechi, așa cum nici din armată nu i-am alungat pe specialiști, ci am pus pe lîngă ei comisari muncitori, trebuie să atașăm pe lîngă acești specialiști burghezi grupuri de muncitori care să se familiarizeze cu această muncă, să și-o însușească temeinic, iar apoi s-o preia în întregime. Este necesar ca în toate instituțiile de stat să fie numiți în posturi muncitori, astfel încît ei să controleze întregul aparat de stat, și acest lucru trebuie să-l facă muncitorii fără partid prin reprezentanți aleși

la conferințele muncitorilor și țăranilor fără partid. Trebuie să venim în ajutorul comuniștilor care se istovesc sub povara lor peste măsură de grea. Trebuie să introducem în acest aparat cât mai mulți muncitori și țărani. De această treabă ne vom apuca și o vom duce la capăt, și în felul acesta vom alunga birocratismul din instituțiile noastre. Este necesar ca masele largi fără partid să controleze întreaga activitate a aparatului de stat și să învețe să conducă singure.

„Pravda” nr. 32
din 13 februarie 1920

Se tipărește după textul
apărut în ziar

ÎNSEMNĂRILE UNUI PUBLICIST

I

Cetățeanul Jean Longuet mi-a trimis o scrisoare, care în esență conține aceleași lamentări ca și articolul său : „Cum sînt înșelați rușii ?“ („Le Populaire“⁵⁵ din 10.I.1920). El mi-a trimis și acest număr al ziarului său împreună cu o foaie volantă a „Comitetului pentru refacerea Internaționalei“ („Comité pour la Reconstruction de l'Internationale“) ⁵⁶. Această foaie volantă cuprinde două proiecte de rezoluții în vederea apropiatului congres de la Strasbourg al Partidului socialist francez ⁵⁷. Ea este semnată, în numele „Comitetului pentru refacerea Internaționalei“, de 24 de persoane : Amédée Dunois, cetățeană Fanny Clar, Caussy, Delépine, Paul Faure, L.-O. Frossard, Eugène Frot, Gourdeau, cetățeană Leiciagne, Le Troquer, Paul Louis, Jean Longuet, Maurice Maurin, Mayèras, Mouret, Mauranges, Palicot, Pecher, cetățeană Marianne Rauze, Daniel Ranoult, Servantier, Sixte-Quenin, Tommasi, Verfeuil.

Cred că este de prisos să răspund la atacurile și lamentările lui Jean Longuet : este suficient răspunsul dat de F. Lorient prin articolul său publicat în „Vie Ouvrière“ ⁵⁸ din 16.I.1920 sub titlul : „Mai domol, Longuet !“ („Tout doux, Longuet !“) și de Troțki prin articolul său publicat în revista „Kommunisticeskii Internațional“ ⁵⁹ nr. 7—8 sub titlul „Jean Longuet“. La aceasta ar mai rămîne prea puțin de adăugat ; cel mult ar trebui, poate, adunate materiale privitoare la istoria eșuării grevei din 21.VII.1919 ⁶⁰. Dar de aici, din Moscova, eu nu pot face acest lucru. Am

văzut numai într-un ziar comunist austriac un pasaj din „Avanti!“⁶¹ în care se demasca rolul odios pe care l-a avut în această chestiune unul dintre cei mai mîrșavi social-trădători (sau anarho-trădători?), fostul flecar sindicalist și antiparlamentar Jouhaux. De ce nu încredințază Longuet cuiva această lucrare, care la Paris s-ar putea întocmi mai ușor și care ar cuprinde toate documentele, toate notele și articolele din ziarele comuniste europene, toate interviurile speciale în problema eșecului grevei din 21.VII.1919, acordate de către toți conducătorii și participanții în cauză? Noi am fi încîntați să publicăm această lucrare. Prin „educație socialistă“, despre care „centriștii“ din lumea întregă (independenții din Germania, longuetiștii din Franța, I.L.P.⁶² din Anglia etc.) vorbesc atît de mult și cu atîta plăcere, trebuie să înțelegem nu repetarea pedant-doctrinară a locurilor comune ale socialismului, de care toată lumea s-a săturat și care după 1914—1918 nu mai inspiră încredere nimănui, ci ferma *demascare a greșelilor* conducătorilor și a greșelilor mișcării.

De exemplu, toți conducătorii, toți reprezentanții de seamă ai partidelor socialiste, ai sindicatelor și ai cooperativei muncitorești care în războiul din 1914—1918 au fost pentru „apărarea păcii“ au procedat ca niște trădători ai socialismului. A demasca cu fermitate greșeala lor, a explica sistematic că acest război a fost de *ambele părți* un război tîlhăresc pentru împărțirea prăzii jefuite, că repetarea unui asemenea război este *inevitabilă* dacă proletariatul nu răstoarnă pe cale revoluționară burghezia — iată ce înseamnă a duce efectiv o muncă de „educație socialistă“.

Or, rezoluțiile menționate de mine vorbesc tocmai despre o astfel de educație, dar în practică autorii lor duc o activitate de pervertire a conștiinței socialiste, deoarece ascund și trec sub tăcere trădările, rutina, anchilozarea, egoismul, filistinismul, greșelile, în a căror înlăturare, în a căror lichidare conștientă constă adevărata educație.

II

Ambele rezoluții ale longuetiștilor nu sînt bune de nimic. Ele sînt totuși foarte utile pentru un singur scop, bine determinat: pentru a ilustra răul, poate, cel mai periculos, în momentul de față, pentru mișcarea muncitorească din Apus. Acest rău constă în faptul că vechii conducători, văzînd atracția irezistibilă a maselor spre bolșevism și spre Puterea sovietică, caută (*și adesea gădesc!*) o ieșire în recunoașterea *verbală* a dictaturii proletariului și a Puterii sovietice, continuînd însă să rămîină în fapt fie dușmani ai dictaturii proletariului, fie oameni care nu sînt capabili sau nu doresc să înțeleagă înseamnă-tatea ei și să lupte pentru instaurarea ei.

Cît de mare, cît de imensă este primejdia acestui rău ne-a arătat-o în mod deosebit de concret pieirea primei Republici sovietice din Ungaria (după prima, care a pierit, va urma o a doua victorioasă). O serie de articole publicate în ziarul „Die Rote Fahne“, Viena⁶³, Organul central al Partidului Comunist din Austria, au scos la iveală una din principalele cauze ale acestei pieiri: trădarea „socialiștilor“, care în vorbe au trecut de partea lui Béla Kun și s-au declarat comuniști, dar în realitate nu au promovat o politică corespunzătoare dictaturii proletariului, ci au șovăit, s-au lăsat cuprinși de teamă, au cochetat cu burghezia, iar adeseori pur și simplu au sabotat și au trădat revoluția proletară. Atotputernicii tîlhari imperialiști care înconjurau Republica sovietică ungară (adică guvernele burgheze ale Angliei, Franței etc.) au știut, firește, să profite de aceste șovăieli care s-au manifestat *înăuntrul* guvernului Republicii sovietice ungare și au sugrumat-o în mod sălbatic cu ajutorul călăilor români.

Nu încapе îndoială că o parte din socialiștii unguri au trecut *în mod sincer* de partea lui Béla Kun și s-au declarat *în mod sincer* comuniști. Dar asta nu schimbă cu nimic fondul problemei: un om care se declară „în mod sincer“ comunist, dar care, de fapt, în loc să ducă o politică fermă, plină de hotărîre și îndrăzneală, de abnegație și eroism (numai o astfel de politică concordă cu recunoașterea dictaturii proletariului), șovăie și se lasă cu-

prins de teamă, — un asemenea om săvârșește, prin lipsa lui de caracter, prin șovăielile lui, prin nehotărârea lui, aceeași trădare ca și un om care trădează direct. Din punct de vedere personal, deosebirea dintre un om care trădează din slăbiciune și un om care trădează în mod premeditat, din calcul, este foarte mare; din punct de vedere politic însă, această deosebire *nu există*, deoarece politica înseamnă soarta reală a milioane de oameni, și această soartă nu se schimbă dacă cei care au trădat milioane de muncitori și de țărani săraci au fost oameni care au făcut acest lucru din slăbiciune sau oameni care au trădat din interes.

Este greu de spus acum câți dintre semnatarii longuetiști ai rezoluțiilor examinate de noi se vor dovedi a fi oameni din prima sau din cea de-a doua dintre categoriile menționate, sau dintr-o a treia categorie, și a încerca să dăm răspuns la această întrebare ar fi o treabă fără rost. Important este faptul că acești longuetiști, *ca orientare politică*, promovează acum aceeași politică ca și „socialiștii“ și „social-democrații“ unguri care au dus la pieire Puterea sovietică din Ungaria. Longuetiștii promovează tocmai această politică, căci în vorbe ei se declară adepți ai dictaturii proletarietului și ai Puterii sovietice, dar în realitate continuă să se comporte ca și înainte, continuă să apere în rezoluțiile lor și să aplice în practică vechea politică de mici concesii față de social-șovinism, față de oportunism, față de democrația burgheză — politică caracterizată prin șovăieli, lipsă de hotărâre, eschivare, tertipuri, eludare etc. Din însumarea acestor mici concesii, șovăieli, lipsă de hotărâre, eschivări, tertipuri și eludare rezultă inevitabil *trădarea* dictaturii proletarietului.

Dictatura proletarietului este un cuvânt mare, aspru, sîngeros, un cuvânt care exprimă lupta necruțătoare, pe viață și pe moarte, dintre două clase, dintre două lumi, dintre două epoci ale istoriei universale.

Asemenea cuvinte nu trebuie aruncate în vînt.

A pune la ordinea zilei înfăptuirea dictaturii proletarietului și în același timp „a te teme să nu jignești“ pe oamenii de teapa lui Albert Thomas, pe domnii Bracke, Sembat și pe ceilalți cavaleri ai celui mai mîrșav social-

șovinism francez, pe eroii ziarelor trădătoare „L'Humanité“, „La Bataille“⁶⁴ etc., înseamnă a trăda clasa muncitoare din ușurință, din inconștiență, din lipsă de caracter sau din alte cauze, oricum însă asta nu este altceva decât o trădare a clasei muncitoare.

Nepotrivirea dintre vorbă și faptă a dus la pieire Internaționala a II-a. Internaționala a III-a n-a împlinit nici măcar un an, și a și devenit o modă și o tentație pentru politicienii care merg încotro merge masa. Nepotrivirea dintre vorbă și faptă începe de pe acum să amenințe Internaționala a III-a. Cu orice preț și pretutindeni trebuie să denunțăm această primejdie, să smulgem din rădăcini orice manifestare a acestui rău.

Rezoluțiile longuetiștilor (ca și rezoluțiile ultimului congres al independenților germani⁶⁵, acești longuetiști germani) transformă „dictatura proletariatului“ într-o icoană, după cum tot o icoană au fost pentru conducători, pentru funcționarii sindicali, pentru parlamentari, pentru cei cu funcții de răspundere din cooperative rezoluțiile Internaționalei a II-a : la o icoană trebuie să te rogi, în fața icoanei poți să-ți faci semnul crucii, la o icoană trebuie să te închini, dar icoana nu schimbă cu nimic viața practică, politica practică.

Nu, domnilor, nu vom permite transformarea lozincii „dictatura proletariatului“ într-o icoană, nu vom accepta ca Internaționala a III-a să tolereze existența unei nepotriviri între vorbă și faptă.

Dacă sînteți pentru dictatura proletariatului, încetați să duceți față de social-șovinism politica evazivă, conciliatoare, inconsecventă pe care o duceți acum și care este exprimată chiar în primele rînduri ale primei voastre rezoluții : războiul, vedeți dv., „a sfîșiat“ (a déchiré) Internaționala a II-a, a rupt-o de munca de „educație socialistă“ (éducation socialiste), iar „unele părți ale acestei Internaționale“ (certaines de ses fractions) „și-au pierdut din forța lor“, deoarece au împărțit puterea cu burghezia etc. etc.

Acesta nu este limbajul unor oameni care împărtășesc în mod conștient și sincer ideea dictaturii proletariatului. Acesta este fie limbajul unor oameni care fac un pas

Înainte și doi pași înapoi, fie limbajul unor politicieni. Dacă vreți să folosiți acest limbaj — sau, mai bine zis, atît timp cît veți folosi acest limbaj, atît timp cît aceasta va fi politica voastră —, rămîneți în Internaționala a II-a, acolo este locul vostru. Sau : de dorit ar fi ca muncitorii, care prin presiunea lor de masă vă împing spre Internaționala a III-a, să vă lase pe voi în Internaționala a II-a, iar ei singuri, *fără voi*, să treacă la Internaționala a III-a. Unor asemenea muncitori, fie ei din Partidul socialist francez, din Partidul social-democrat independent german sau din Partidul muncitoresc independent englez, le vom spune și cu aceeași condiție : poftiți !

Dacă recunoașteți dictatura proletariatului, trebuie să vorbiți altfel despre războiul din 1914—1918. Trebuie să spuneți : acesta a fost un război al tîlharilor imperialismului anglo-franco-rus împotriva tîlharilor imperialismului germano-austriac, pentru împărțirea prăzii, a coloniilor, a „sferelor“ de influență financiară. Propovăduirea „apărării patriei“ într-un asemenea război a fost o trădare a cauzei socialismului. Dacă nu lămurim acest adevăr pînă la capăt, dacă nu smulgem din mințile, din inimile, din politica muncitorilor această trădare, *nu vom putea* scăpa de calamitățile capitalismului, *nu vom putea* scăpa de noi războaie, care sînt *inevitabile* atît timp cît se menține capitalismul.

Nu vreți, nu puteți să folosiți un asemenea limbaj, nu puteți să desfășurați o *asemenea* propagandă ? Vreți „să vă cruțați“ pe voi sau pe prietenii voștri care au propovăduit „apărarea patriei“ ieri în Germania lui Wilhelm sau a lui Noske, în Anglia și în Franța, în condițiile existenței puterii burgheziei ? Atunci preferăm să *cruțați* Internaționala a III-a ! Fericiți-o prin absența voastră !

III

Am vorbit pînă acum despre prima din cele două rezoluții. A doua nu este nici ea mai bună. Găsim aici înfierarea „solemnă“ („solenelle“) a „confuzionismului“ și chiar a „oricărui compromis“ („toute compromission“, care e o frază revoluționară lipsită de conținut, deoarece

nu poți fi împotriva *oricărui* compromis), și, paralel cu aceasta, interpretarea ambiguă și evazivă a noțiunii de „dictatură a proletariatului“, ceea ce nu clarifică, ci face această noțiune și mai confuză, atacurile împotriva „politicii d-lui Clemenceau“ (procedeu obișnuit la politicienii burghezi din Franța, care prezintă schimbarea clicilor drept o schimbare de regim), expunerea unui program în esență *reformist* : impozite, „naționalizarea monopolurilor capitaliste“ etc.

Longuetiștii n-au înțeles și *nu vor* să înțeleagă (în parte : *nu sînt în stare* să înțeleagă) că reformismul camuflat printr-o frazeologie revoluționară a fost principalul rău al Internaționalei a II-a, principala cauză a rușinosului ei faliment, a sprijinirii de către „socialiști“ a unui război în care 10 000 000 de oameni au fost măcelăriți pentru a fi rezolvată marea problemă : care dintre cele două grupuri de tîlhari capitaliști, cel anglo-ruso-francez sau cel german, trebuie să jefuiască întreaga lume.

Longuetiștii au rămas în fapt aceiași vechi reformiști care își camuflează reformismul printr-o frazeologie revoluționară și care întrebuintează noul cuvîntel „dictatura proletariatului“ numai ca o frază revoluționară. De astfel de conducători, ca și de conducătorii Partidului social-democrat independent din Germania, de conducătorii Partidului laburist independent din Anglia, proletariatul nu are nevoie. Cu asemenea conducători proletariatul nu-și poate instaura și exercita dictatura.

A admite dictatura proletariatului nu înseamnă a porni cu orice preț, în *orice* moment, la asalt, la insurecție. Asta este o prostie. Pentru o insurecție încununată de succes este nevoie de o pregătire îndelungată, iscusită, perseverentă, care cere mari sacrificii.

A admite dictatura proletariatului înseamnă : a rupe în mod hotărît, nemilos — și, mai ales, de a face acest lucru în mod conștient și de a-l aplica în practică cu toată consecvența — cu oportunismul, cu reformismul, cu inconsecvența și cu ambiguitatea Internaționalei a II-a ; a rupe cu conducătorii care *nu pot* să *nu* continue vechea tradiție ; a rupe cu vechii (vechi prin procedeele lor)

parlamentari, cu vechea birocrăție sindicală și cooperatistă etc.

Cu toți aceștia trebuie s-o rupem. Este o crimă să-i cruci: ar însemna ca, pentru interesele meschine a zece sau o sută de mii de oameni, să trădezi interesele fundamentale a zeci de milioane de muncitori și de mici țărani.

A admite dictatura proletariatului înseamnă: a schimba radical munca de zi cu zi a partidului, a coborî în mijlocul milioaneilor de muncitori industriali, *muncitori agricoli* și mici țărani, care fără *Soviete*, fără răsturnarea burgheziei nu pot fi salvați de calamitățile capitalismului și de războaie. A lămuri acest lucru în mod concret, simplu, limpede, pentru mase, pentru zeci de milioane de oameni, a le spune că *Sovietele lor* trebuie să ia *întreaga* putere, că avangarda lor, partidul proletariatului revoluționar, trebuie să *conducă* lupta — iată ce înseamnă dictatura proletariatului.

Longuetiștii nu înțeleg de loc acest adevăr, ei nu vădesc nici cea mai mică dorință și capacitate de a-l aplica în activitatea lor de fiecare zi.

IV

În Austria, comunismul a trecut printr-o perioadă foarte grea, care, după cât se pare, încă nu s-a încheiat definitiv și în care el a avut de suferit de pe urma bolilor creșterii, de pe urma iluziei că, declarându-se comunist, un grup poate deveni o forță fără a duce o luptă profundă pentru a câștiga influență în rîndurile maselor, de pe urma greșelilor în alegerea oamenilor (greșeli *inevitabile* la început pentru orice revoluție; la noi a existat o *serie întreagă* de asemenea greșeli).

„Die Rote Fahne“, cotidian al comuniștilor, care apare sub redacția lui Koritschoner și a lui Toman, arată că mișcarea pornește pe o cale serioasă.

Dar pînă unde ajung obtuzitatea, josnicia și ticăloșia social-democraților austrieci ne-o arată oît se poate de clar întreaga politică a lui Renner și a celorlalți Scheidemann austrieci, pe care, în parte, dintr-o prostie și lipsă de caracter ce nu cunoaște limite, îi ajută oameni de teapa lui

Otto Bauer și Friedrich Adler, deveniți trădători de duzină.

Un exemplu în această privință este broșura lui Otto Bauer intitulată „Calea spre socialism“. Am în față un exemplar al ediției din Berlin al editurii „Freiheit“, după cât se pare, a partidului independent, care se situează absolut la același nivel de sărăcie spirituală, platitudine și ticăloșie ca și această broșură.

Este suficient să-ți arunci privirea asupra a două pasaje din § 9 („Exproprierea expropriatorilor“):

„...Exproprierea nu poate și nu trebuie să se înfăptuiască sub forma confiscării brutale (brutaler, bestiale) a proprietății capitaliste și moșierești; căci în această formă ea nu s-ar putea înfăptui altfel decât cu prețul unor uriașe distrugerii de forțe de producție, care ar ruina înseși masele populare și ar face să sece izvoarele venitului național. Exproprierea expropriatorilor trebuie, dimpotrivă, să se înfăptuiască într-o formă ordonată, reglementată...“ prin intermediul impozitelor.

Și acest bărbat savant explică în mod amănunțit cum, cu ajutorul impozitelor, se pot lua claselor avute „patru noimi“ din venitul lor...

Ajunge, cred. În ceea ce mă privește, m-am oprit la acest pasaj (de altfel am început să citesc broșura de la § 9) și, dacă nu voi fi silit s-o fac, nici nu mă gândesc să mai iau în mână broșura domnului Otto Bauer. Căci e limpede că acest cel mai bun social-trădător este în cel mai bun caz un imbecil doct, fără speranță de îndreptare.

El este un model de pedant, cu o mentalitate pe de-a-ntregul mic-burgheză. Înainte de război el a scris cărți și articole științifice utile, admitînd „teoreticește“ că lupta de clasă se poate ascuți, ajungînd pînă la război civil. El a participat (dacă sînt bine informat) chiar la elaborarea Manifestului de la Basel din 1912⁶⁶, manifest care prevede în mod expres posibilitatea unei *revoluții proletare* în legătură cu războiul care a și izbucnit în 1914.

Cînd însă s-a ajuns practic la această revoluție proletară, a prevalat natura pedantului, a filistinului care s-a speriat și a început să toarne peste revoluția dezlănțuită uleiul frazelor reformiste.

El și-a întipărit bine în minte (pedanții nu știu să gîndească, ei știu să memoreze, pot să învețe pe de rost) că, teoreticește, exproprierea expropriatorilor este posibilă fără confiscare. El a repetat în permanență această teză și a învățat-o bine. El o știa pe de rost în 1912 și a repetat-o din memorie în 1919.

El nu este capabil să gîndească. A propovădui după războiul imperialist, după acest război care i-a dus chiar și pe învingători în pragul pieirii, după începerea războiului civil într-o serie de țări, după ce faptele au dovedit pe scară internațională inevitabilitatea transformării războiului imperialist în război civil, — a propovădui în vara celui de-al 1919-lea an de la nașterea lui Hristos, în orașul Viena, luarea „ordonată” și „reglementată” a „patru noimi” din venitul capitaliștilor înseamnă să fii ori un alienat mintal, ori vechiul erou — din vechea și celebra operă poetică germană — care înghite cu nespusă încîntare „o cărticică după alta”... ⁶⁷

Acest om blajin, care este, probabil, un foarte virtuos tată de familie și un foarte loial cetățean, un conștiincios cititor și autor de cărți științifice, a uitat complet un mic amănunt, și anume că o astfel de trecere „ordonată” și „reglementată” la socialism (trecere care este, fără îndoială, cea mai convenabilă pentru „popor”, abstract vorbind) presupune trăinicia absolută a victoriei proletariatului, totala lipsă de perspectivă a situației capitaliștilor, necesitatea absolută pentru ei, precum și hotărîrea lor de a se supune cît se poate de leal.

Este posibil un asemenea concurs de împrejurări ?

Teoretic, adică, în cazul de față, vorbind într-un mod cu totul abstract : firește că da. Să presupunem, bunăoară, că în nouă țări, inclusiv toate marile puteri, alde Wilson, Lloyd George, Millerand și ceilalți eroi ai capitalismului au ajuns în situația în care se află la noi Iudenici, Kolceak și Denikin cu miniștrii lor. Să presupunem că, după aceea, într-o a zecea țară, într-o țară mică, capitaliștii propun muncitorilor : sîntem gata să ne supunem hotărîrilor voastre și vrem să vă ajutăm cu bunăcredință la înfăptuirea „ordonată” și pașnică (fără distrugerii !) „a expropriării expropriatorilor”, cu condiția ca în

primul an să primim $\frac{5}{9}$, iar în cel de-al doilea $\frac{4}{9}$ din venitul nostru de pînă acum.

E foarte posibil ca, în condițiile arătate de mine, într-o a zecea țară, într-una din țările cele mai mici și mai „pașnice“, capitaliștii să facă o asemenea propunere, și nu vor greși cîtuși de puțin muncitorii din acea țară dacă vor examina din punct de vedere practic această propunere și (după ce se vor tocmi : negustorul nu poate să nu ceară mai mult) o vor accepta.

Poate că acum, după această explicație dată pe înțelesul tuturor, chiar și doctul Otto Bauer și filozoful (la fel de reușit ca și omul politic) Friedrich Adler vor înțelege și ei despre ce este vorba.

N-ați înțeles încă ? Nu vă este clar ?

Gîndiți-vă, stimabile Otto Bauer și stimabile Friedrich Adler : seamănă oare în momentul de față situația capitalismului mondial și a conducătorilor lui cu situația lui Iudenici, a lui Kolceak și a lui Denikin în Rusia ?

Nu, nu seamănă. În Rusia, capitaliștii au fost zdrobiți după ce au opus o rezistență înverșunată. În lumea întreagă ei dețin încă puterea. Ei sînt stăpîni.

Dacă nici acum, stimabile Otto Bauer și stimabile Friedrich Adler, n-ați înțeles despre ce este vorba, vă voi mai explica încă ceva și mai pe înțeles :

Închipuiți-vă că în momentul cînd Iudenici se afla în suburbiile Petrogradului, cînd Kolceak stăpînea Uralul, iar Denikin întreaga Ucraină, cînd în buzunarele acestor trei eroi se aflau o mulțime de telegrame de la Wilson, de la Lloyd George, de la Millerand & Co. cu privire la trimiteri de bani, tunuri, ofițeri, soldați, închipuiți-vă că într-un asemenea moment vine la Iudenici, la Kolceak sau la Denikin un reprezentant al muncitorilor ruși și le spune : noi, muncitorii, majoritatea, vă lăsăm $\frac{5}{9}$ din veniturile voastre, iar apoi vom lua și restul „în mod ordonat“ și pașnic. Batem palma, „fără distrugeri“, de acord ?

Dacă acest reprezentant al muncitorilor ar fi fost îmbrăcat simplu și ar fi fost primit numai de un general rus de teapa lui Denikin, acesta din urmă l-ar fi trimis, probabil, pe muncitor într-un ospiciu sau, pur și simplu, l-ar fi alungat.

Dacă însă reprezentantul muncitorilor ar fi fost un intelectual bine îmbrăcat și, pe lângă aceasta, vlăstar al unui părinte respectabil (de felul bunului și simpaticului Friedrich Adler), dacă în același timp Denikin n-ar fi fost singur, ci l-ar fi primit în prezența unui „consilier“ francez sau englez, acest consilier i-ar fi spus, fără îndoială, lui Denikin :

„Ascultă, generale, acest reprezentant al muncitorilor e atât de deștept, încât se potrivește de minune pentru a fi ministru la noi, așa cum e Henderson în Anglia, Albert Thomas în Franța sau Otto Bauer și Friedrich Adler în Austria“.

14. II. 1920.

*Publicat în martie 1920,
în revista „Kommunisteski
Internațional“ nr. 9
Semnat : N. L e n i n*

*Se tipărește după manuscris,
confruntat cu textul apărut
în revistă*

SCRISOARE CĂTRE ORGANIZAȚIILE
P.C. DIN RUSIA CU PRIVIRE
LA PREGĂTIREA CONGRESULUI PARTIDULUI

Stimați tovarăși !

Congresul partidului a fost fixat pentru data de 27 martie. Ordinea de zi a congresului a fost publicată⁶⁸, și, fără îndoială, toate organizațiile partidului au și început munca de pregătire a congresului. C.C. al partidului consideră că este de datoria sa să formuleze o serie de considerații în legătură cu această muncă.

Partidul nostru, care a dovedit printr-o luptă dîrză, în decursul celor 15 ani (1903—1917), legătura sa cu clasa muncitoare din Rusia, capacitatea sa de a lupta împotriva influențelor burgheze în rîndurile clasei muncitoare și de a conduce lupta revoluționară a proletariatului în cele mai variate și mai grele condiții, trebuia, firește, după victoria Revoluției din Octombrie, să-și asume și înfăptuirea nemijlocită a sarcinilor dictaturii proletariatului. De aceea congresul partidului nostru are o importanță excepțional de mare nu numai pentru mișcarea muncitorească, ci și pentru întreaga operă de construcție a Puterii sovietice, pentru întreaga conducere a mișcării comuniste din Rusia și, într-o anumită măsură, a celei internaționale.

Această însemnătate a congresului partidului nostru crește și mai mult datorită particularităților momentului actual, cînd Puterea sovietică trebuie să înfăptuiască trecerea, foarte grea, de la sarcinile militare, care o absorbau complet, la sarcinile construcției economice pașnice.

Partidul nostru a crescut mult din punct de vedere numeric, datorită mai ales mării afluențe de muncitori și țărani în cursul săptămînilor partidului, care au fost organizate în perioada cea mai grea a revoluției noastre, cînd Iudenici și Denikin se apropiaseră foarte mult de Petrograd și de Moscova. Muncitorii și țăranii care au intrat în partid într-un moment atît de greu constituie cele mai bune și mai de nădejde cadre de conducători ai proletariatului revoluționar și ai acelei părți a țărănimii care nu exploatează. În fața noastră stă sarcina de a ajuta cît mai repede, mai bine și mai eficient pe acești tineri membri de partid pentru a-și desăvîrși educația, de a-i ajuta să devină cadre de constructori ai comunismului, cadre cît mai conștiente și capabile de a îndeplini funcții de cea mai mare răspundere și în același timp cît mai strîns legate de mase, adică de majoritatea pe care o alcătuiesc muncitorii și țăranii, care nu exploatează muncă străină.

Punctul central al ordinii de zi a apropiatului congres este, potrivit particularităților momentului istoric prin care trecem, problema construcției economice, în special problema măsurilor, a mijloacelor, a metodelor și a rezultatelor politicii de promovare a elementului muncitoresc în direcțiile generale, în centrale și în aparatele Puterii sovietice în general.

Aceasta trebuie să devină problema principală a congresului partidului, deoarece problema principală a întregii construcții sovietice din Rusia (și — întrucît Rusia a devenit focarul revoluției mondiale — într-o mare măsură și o problemă a comunismului internațional) este trecerea de la lupta pe frontul nesîngeros la lupta pe frontul sîngeros, pe frontul muncii, pe frontul războiului împotriva ruinei, pentru refacerea, îmbunătățirea, reorganizarea și dezvoltarea întregii economii naționale a Rusiei.

Strîngerea și transportarea unor mari rezerve de stat de produse alimentare, refacerea transporturilor distruse, înfăptuirea acestor măsuri cu operativitate militară, cu energie și disciplină militară, iar paralel și în legătură indisolubilă cu aceasta, promovarea elementului muncitoresc în aparatul Puterii sovietice, stîrpirea sabotajului și a

birocratismului din cadrul acestui aparat, obținerea unui maximum de productivitate a muncii, încordarea extremă a tuturor forțelor țării în vederea refacerii economiei ei — iată sarcina dictată în mod imperios de împrejurări, sarcină urgentă, care nu poate fi îndeplinită fără energia revoluționară nestrămutată a milioane și milioane de muncitori și țărani.

Congresul partidului trebuie să țină seama de experiența armatelor muncii, această tînără și nouă instituție, să țină seama de experiența celor doi ani de activitate a tuturor aparatelor Puterii sovietice și să adopte o serie de hotărîri care să permită întregii noastre republici socialiste să mobilizeze cu îndoită fermitate, hotărîre, energie și eficiență toate forțele maselor muncitoare în vederea îndeplinirii în cele mai bune condiții a sarcinii urgente de a învinge într-un timp scurt și definitiv ruina economică.

Invităm pe toți membrii de partid și toate organizațiile de partid să depună pentru îndeplinirea acestei sarcini maximum de eforturi atît în domeniul activității practice în toate instituțiile sovietice, cît și în domeniul muncii de pregătire a congresului. Căci aceste sarcini se contopesc într-un tot unic, indisolubil.

A trecut, din fericire, vremea discuțiilor pur teoretice, a discuțiilor în jurul problemelor generale, a adoptării de rezoluții principiale. Aceasta este o treaptă depășită, este o sarcină pe care am îndeplinit-o ieri și alaltăieri. Trebuie să mergem înainte, trebuie să fim în stare să înțelegem că astăzi avem în fața noastră o sarcină *practică*, că sarcina *practică* de a învinge cît mai repede ruina economică trebuie îndeplinită prin mobilizarea tuturor forțelor, cu o energie cu adevărat revoluționară, cu aceeași abnegație cu care cei mai buni tovarăși ai noștri, muncitorii și țăranii ostași roșii, i-au învins pe Kolceak, Iudenici și Denikin.

Trebuie să mergem înainte, trebuie să privim înainte, trebuie să aducem la congres *experiența practică* a construcției economice, experiență care să fie aprofundată și *verificată* cu atenție prin muncă comună, prin eforturile unite ale tuturor membrilor de partid.

Noi am învățat câte ceva, și, pentru a merge înainte, pentru a învinge ruina, nu trebuie s-o luăm de la început, să reorganizăm în dreapta și în stînga, ci să știm să *folosim* în cel mai înalt grad ceea ce a fost deja creat. Cît mai puține reorganizări generale, cît mai multe măsuri, metode, mijloace, indicații concrete, verificate în practică prin rezultatele deja obținute, pentru atingerea scopului nostru principal: să asigurăm și mai departe, în și mai mare măsură, și mai repede, și mai bine promovarea elementului muncitoresc în aparatele noastre, — să atragem și mai mulți muncitori și țărani la conducerea industriei și a economiei naționale în general, — să atragem nu numai pe acei muncitori și țărani care s-au dovedit a fi cei mai buni în muncă, să atragem neapărat într-o măsură mai mare *sindicatul*, să atragem apoi conferințele fără partid ale muncitorilor și țăranilor, să atragem pe absolut toți (deoarece la noi sînt extrem de puțini) specialiștii burghezi, adică pe specialiștii care s-au format în condițiile existenței orînduirii burgheze și care și-au însușit roadele culturii burgheze, — să facem în așa fel ca, conform cerinței programului nostru, masele noastre muncitoare să *învețe de la ei* cu adevărat și în același timp să înfăptuiască „munca tovărășească, în comun a specialiștilor burghezi, umăr la umăr cu masa muncitorilor de rînd, sub conducerea comuniștilor conștienți“ (cum se spune în programul partidului nostru), — iată care sînt principalele noastre sarcini practice.

Tovarăși! Dacă am reușit să învingem greutățile fără precedent pe care istoria le-a pus în calea primei republici socialiste, aceasta se datorește faptului că proletariatul și-a înțeleș just sarcinile de dictator, adică de conducător, organizator și educator al tuturor oamenilor muncii. Am reușit să învingem pentru că în fiecare moment am știut să trasăm în mod just sarcina cea mai urgentă, cea mai importantă, cea mai actuală și să concentrăm asupra îndeplinirii ei într-adevăr toate forțele tuturor oamenilor muncii, ale întregului popor.

Victoriile militare sînt mai ușor de obținut decît o victorie pe frontul economic. A fost mult mai ușor să învingem pe Kolceak, pe Iudenici și pe Denikin decît să

Învingem vechile obișnuințe, relații, deprinderi și condiții economice mic-burgeze, pe care le apără și le generează continuu milioane și milioane de mici proprietari care trăiesc alături de muncitori, împreună cu ei, în mijlocul lor.

Pentru a învinge în acest domeniu e nevoie de mai multă fermitate, de mai multă răbdare, de mai multă perseverență, de mai multă tenacitate; e nevoie ca munca să fie dusă mai sistematic, e nevoie de mai multă iscusință organizatorică și administrativă pe scară largă. Sînt lucruri care nouă, ca națiune înapoiată, ne lipsesc mai mult ca orice.

De aceea chemăm pe toți membrii de partid să depună toate eforturile pentru a aduce la congresul partidului datele experienței *practice* verificate, prelucrate și sintetizate. Dacă ne vom încorda toate forțele și vom ști să adunăm, să verificăm și să prelucrăm cu atenție și pricepere, judicios, datele experienței *practice*, adică ceea ce fiecare dintre noi a făcut și a dus pînă la capăt, ceea ce a văzut că au făcut și au desăvîrșit cei din jurul lui, atunci și numai atunci congresul partidului, iar apoi și toate instituțiile noastre sovietice vor îndeplini sarcina *practică* de a învinge cît mai repede și mai sigur ruina economică.

De la congrese și adunări care discutau probleme generale la congrese și adunări care fac bilanțul *experienței practice* — iată care este acum lozinca. Să ținem seama de experiența *practică* pentru a înlătura tot ceea ce este dăunător și a înmănușea tot ceea ce este valoros, pentru a stabili cu precizie o serie de măsuri *practice* imediate și a le înfăptui cu orice preț, fără a ne da în lături de la nici un sacrificiu, — iată cum înțelegem noi sarcinile momentului de față și sarcinile congresului partidului.

Scris între 17 și 26 februarie 1920

Publicat la 2 martie 1920,
în ziarul „Izvestia C.C.
al P.C. (b) din Rusia”, nr. 13

Se tipărește după manuscris

RĂSPUNS LA ÎNTREBĂRILE LUI KARL WIGAND,
CORESPONDENTUL DIN BERLIN
AL AGENȚIEI AMERICANE DE INFORMAȚII
„UNIVERSAL SERVICE“⁶⁹

1. „Dacă intenționăm să atacăm Polonia și România ?“

Nu. Atît în numele Consiliului Comisarilor Poporului, cît și în numele C.E.C. din Rusia, am declarat în modul cel mai solemn și oficial că nutrim intenții pașnice. Din păcate, guvernul capitalist francez instigă Polonia (probabil, și România) la un atac împotriva noastră. Despre aceasta se vorbește pînă și la unele emisiuni americane la postul de radio din Lyon.

2. „Planurile noastre în Asia ?“

Aceleași ca și în Europa : conviețuire pașnică cu popoarele, cu muncitorii și țăraniii tuturor națiunilor care se trezesc la o viață nouă, la o viață fără exploatare, fără moșieri, fără capitaliști, fără negustori. Războiul imperialist din 1914—1918, războiul capitaliștilor din gruparea anglo-franceză (și rusă) împotriva capitaliștilor din gruparea germano-austriacă pentru împărțirea lumii a trezit Asia și a făcut să crească acolo, ca de altfel pretutindeni, năzuința spre libertate, spre muncă pașnică, spre împiedicarea izbucnirii unor noi războaie.

3. „Bazele unei păci cu America ?“

Capitaliștii americani să ne lase în pace. Noi nu ne vom atinge de ei. Sîntem gata să le plătim în aur mașinile, uneltele etc. necesare în transporturi și în producție. Și nu numai în aur, ci și cu materii prime.

10. Должна ли Россия быть в Европе?

"Коррупционно-революционная авантюра века"?

Должна, и следовательно это кандидатский вопрос моего мышления и чувства. Они связаны с тем, как мы живем и чувствуем. Это не просто вопрос, это надо бороться и бороться, пока рабочие и крестьяне нашей страны не перевоспитаются в своих кандидатах

11. Товарищ ли Россия бороться в деле.
"Война с Америкой"?

Конечно, война, так и со всеми странами. Мир с Германией, конечно, но сдвинуть границы Европы, доказать миру, что Россия идет ради этого, при любых условиях, даже на Конференции.

18/1/20. М. М. (С. С. С.)

Pașina a patra a manuscrisului lui V. I. Lenin „Răspuns la întrebările lui Karl Wigand, corespondentul din Berlin al agenției americane de informații «Universal Service»”. —

18 februarie 1920

Micșorat

4. „Ce obstacole stau în calea unei asemenea păci?”

Din partea noastră, nici unul. Din partea capitaliștilor americani (ca și a oricăror altora), imperialismul.

5. „Cum privim noi expulzarea revoluționarilor ruși din America?”

Noi i-am primit. Noi nu ne temem de revoluționari. În genere nu ne temem de nimeni și, dacă America se teme de alte câteva sute sau mii dintre cetățenii ei, sîntem gata să începem tratative cu privire la primirea de către noi a tuturor cetățenilor de care se teme America (în afară, bineînțeles, de infractorii de drept comun).

6. „Posibilitatea unei alianțe economice între Rusia și Germania?”

Din păcate, această posibilitate nu este mare, deoarece Scheidemannii nu sînt aliați buni. Noi sîntem pentru o alianță cu toate țările, fără excepție.

7. „Părerea noastră despre cererea aliaților cu privire la extrădarea celor vinovați de declanșarea războiului?”

Vorbind serios, vinovați de declanșarea războiului sînt capitaliștii din toate țările. Predați-ne pe toți moșierii (cei care posedă peste 100 ha de pămînt) și pe toți capitaliștii (cu un capital de peste 100 000 de franci), iar noi îi vom educa pentru a deveni capabili de o muncă folositoare, îi vom dezvăța să mai joace rolul rușinos, josnic și sîngeros de exploatare și de vinovați de declanșarea războiului în scopul împărțirii coloniilor. Atunci războaiele vor deveni în scurt timp absolut imposibile.

8. „Influența pe care ar avea-o încheierea păcii cu noi asupra situației din Europa?”

Ar dăuna oare Europei schimbul de mașini pe cereale, pe in și pe alte materii prime? Este clar că el nu poate fi decît folositor.

9. „Ce credem noi despre viitoarea dezvoltare a Sovietelor ca forță mondială?”

Viitorul aparține orînduirii sovietice în întreaga lume. Faptele au dovedit acest lucru : merită să calculăm, să zicem pe trimestre, creșterea numărului broșurilor, cărților, manifestelor, ziarelor din orice țară care se pronunță în favoarea Sovietelor și care simpatizează cu Sovietele. Nici nu poate fi altfel : din moment ce muncitorii de la orașe, muncitorii, argații și zilerii de la sate, apoi micii țărani, adică cei care nu recurg la exploatarea muncitorilor salariați, din moment ce această uriașă majoritate a oamenilor muncii au înțeles că Sovietele le dau lor întreaga putere, eliberîndu-i de jugul moșierilor și capitaliștilor, cum poate atunci fi împiedicată victoria orînduirii sovietice în lumea întregă ? Eu, cel puțin, nu cunosc un astfel de mijloc.

10. „Trebuie Rusia să se mai teamă de o intervenție contrarevoluționară din afară ?“

Din păcate, da, deoarece capitaliștii sînt oameni obtuzi și lacomi. Ei au întreprins o serie de asemenea încercări de intervenție prostești și lacome, încît trebuie să ne temem de o repetare a lor pînă cînd muncitorii și țărani din fiecare țară nu-și vor fi reeducat propriii capitaliști.

11. „Este oare Rusia dispusă să intre în relații de afaceri cu America ?“

Firește, atît cu America, cît și cu toate țările. Pacea cu Estonia, căreia i-am făcut mari concesii, a demonstrat că în acest scop sîntem gata să acordăm, în anumite condiții, chiar și concesii.

V. Ulianov (N. Lenin)

18/II. 1920.

Publicat în limba engleză
la 21 februarie 1920, în ziarul
„New York Evening Journal“
nr. 12 671

Publicat în limba rusă
pentru prima oară la 22 aprilie
1950, în ziarul „Pravda“ nr. 112

Se tipărește după manuscris

RĂSPUNS LA ÎNTREBĂRILE CORESPONDENTULUI ZIARULUI ENGLEZ „DAILY EXPRESS“ 70

1) „Atitudinea noastră față de ridicarea blocadei?“

Considerăm că această măsură constituie un mare pas înainte. Se creează astfel posibilitatea ca noi să trecem de la războiul impus de guvernele capitaliste ale Antantei la construcția pașnică. Și acesta este lucrul cel mai important pentru noi. Încordându-ne toate forțele în vederea refacerii vieții economice a țării, dezorganizate la început de războiul dintre capitaliști pentru Dardanele, pentru colonii, iar apoi de războiul dus de capitaliștii Antantei și de cei din Rusia împotriva muncitorilor din Rusia, noi, printre altele, elaborăm acum, cu ajutorul unor oameni de știință și al unor tehnicieni, planul de electrificare a întregii Rusii. Acest plan este eșalonat pe mai mulți ani. Electrificarea va transforma complet Rusia. Pe temelia orânduirii sovietice, electrificarea va asigura victoria definitivă a bazelor comunismului în țara noastră, a bazelor unei vieți civilizate, fără exploatare, fără capitaliști, fără moșieri și fără negustori.

Ridicarea blocadei va contribui la înlăturarea planului de electrificare.

2) „Ce influență va avea asupra acțiunilor ofensive ale Puterii sovietice hotărârea aliaților de a renunța la ofensivă?“

Am fost atacați de Antantă, de aliații și de slugile ei : Kolceak, Denikin, capitaliștii din statele limitrofe. Noi

n-am atacat pe nimeni. Am încheiat pace cu Estonia, acceptînd chiar să facem unele sacrificii materiale.

Așteptăm cu nerăbdare ca „hotărîrea“ aliaților să fie confirmată de *faptele* lor. Din păcate, istoria păcii de la Versailles și a consecințelor ei ne arată că de cele mai multe ori cuvintele aliaților sînt în contradicție cu faptele lor, iar hotărîrile lor rămîn pe hîrtie.

3) „Considerăm noi oare că actualul statu-quo satisface politica sovietică?“

Da, întrucît orice statu-quo în politică înseamnă o trecere de la vechi la nou. Actualul statu-quo înseamnă, în multe privințe, trecerea de la război la pace. Noi dorim o astfel de trecere. De aceea considerăm că statu-quo este satisfăcător.

4) „Care sînt țelurile noastre în legătură cu încetarea operațiilor militare de către aliați?“

Țelul nostru, așa cum am mai spus, este construcția economică pașnică. Planul amănunțit al acestei construcții, pe baza electrificării, este elaborat în momentul de față de o comisie de oameni de știință și tehnicieni (mai precis: de cîteva comisii), conform rezoluției sesiunii din februarie (1920) a C.E.C. din Rusia.

Scris la 18 februarie 1920

*Publicat în limba engleză
la 23 februarie 1920, în ziarul
„Daily Express“ nr. 6198*

*Publicat în limba rusă
pentru prima oară la 22 aprilie 1950,
în ziarul „Pravda“ nr. 112*

Se tipărește după manuscris

CONVORBIRE CU LINCOLN EIRE,
CORRESPONDENTUL ZIARULUI AMERICAN
„THE WORLD“ ⁷¹

ALIAȚII SE ÎNDELETNICESC CU „JOCUL DE ȘAH“

În legătură cu știrea despre hotărîrea aliaților de a ridica blocada, Lenin a spus :

Este greu să crezi în sinceritatea unei asemenea propuneri vagi, care se îmbină, după cum se pare, cu pregătirea unui atac împotriva noastră prin teritoriul Poloniei. La prima vedere, planul Consiliului Suprem pare destul de verosimil : reluarea relațiilor comerciale prin intermediul cooperativelor rusești. Dar cooperativele nu mai există ; ele au fost unite cu organele noastre sovietice de distribuire. Ce poate însemna deci declarația aliaților că vor să aibă de-a face cu cooperativele ? Acest lucru este, desigur, neclar.

Tocmai de aceea spun că o examinare mai atentă ne convinge că această hotărîre luată la Paris nu este decît o mutare în jocul de șah al aliaților, joc ale cărui țeluri nu sînt pînă acum clare.

După o scurtă pauză, Lenin adaugă cu un zîmbet larg :

Sînt mai neclare, de pildă, decît intenția mareșalului Foch de a vizita Varșovia.

L-am întrebat dacă el consideră ca demnă de luat în serios posibilitatea unei ofensive poloneze ? (Trebuie să amintim că în Rusia se vorbea despre un atac al polonezilor împotriva bolșevicilor, și nu invers.)

Fără nici o îndoială — a răspuns Lenin. — Clémenceau și Foch sînt domni cît se poate de serioși, și totuși unul

a elaborat acest plan agresiv, iar celălalt se pregătește să-l pună în aplicare. Este, desigur, o amenințare serioasă, dar am avut de-a face cu amenințări și mai serioase. Această amenințare însă ne provoacă nu atât teamă, cât dezamăgire pentru faptul că aliații tot mai continuă să urmărească realizarea imposibilului. Căci ofensiva poloneză este tot atât de incapabilă să rezolve problema rusă în sensul dorit de aliați cum a fost la timpul ei ofensiva lui Kolceak și Denikin. Nu uitați că Polonia are multe griji proprii. Or, este limpede că ea nu poate căpăta ajutor de la nici unul dintre vecinii săi, inclusiv România.

Se pare însă că pacea este astăzi mai aproape decît a fost pînă acum — am intervenit eu.

Da, este just. Dacă pacea este consecința firească a comerțului cu noi, aliații nu o vor mai putea evita. Am auzit că Millerand, succesorul lui Clémenceau, și-a exprimat dorința de a examina problema legăturilor comerciale cu poporul rus. S-ar putea ca aceasta să fie dovada unei schimbări radicale în starea de spirit a capitaliștilor francezi. În Anglia însă, poziția lui Churchill mai este încă puternică, iar Lloyd George, care vrea, după cum se pare, să întrețină legături de afaceri cu noi, nu îndrăznește să rupă fățiș cu cercurile politice și financiare care sprijină politica lui Churchill.

STATELE UNITE PRIGONESC PE SOCIALIȘTI

Ce părere aveți despre America ?

Este greu să pricepi ce se petrece acolo. Se pare că bancherii dv. se tem de noi mai mult decît oricînd. În orice caz, în comparație cu oricare alt guvern, chiar și cu guvernul reacționar francez, guvernul dv. recurge la represalii mult mai crunte nu numai împotriva socialiștilor, dar și împotriva întregii clase muncitoare. El persecută fățiș pe străini. Dar ce ar fi făcut America fără muncitorii imigranți ? Ei sînt absolut necesari pentru dezvoltarea dv. economică.

Cu toate acestea, unii capitaliști americani încep, parcă, să înțeleagă că este mai înțelept să facă afaceri avantajoase cu Rusia decît să ducă un război împotriva ei, iar acesta este un semn bun. Noi vom avea nevoie de produsele industriale americane — locomotive, automobile etc. — mai mult decît de mărfurile oricărei alte țări.

Care sînt condițiile dv. de pace?

N-are rost să ne pierdem timpul cu discutarea acestei probleme. Toată lumea știe că sîntem gata să încheiem pace pe baza unor condiții a căror echitate nu poate fi contestată nici chiar de capitaliștii cu cele mai pronunțate tendințe imperialiste. Am declarat în repetate rînduri că năzuim spre pace, că avem nevoie de pace și că sîntem gata să oferim capitalului străin cele mai avantajoase concesiuni și garanții. Dar noi nu vom admite să fim sugrumați în numele păcii.

Nu văd nici un motiv pentru care un stat socialist ca al nostru să nu poată avea legături de afaceri nelimitate cu țările capitaliste. Noi nu avem nimic împotriva să folosim mașini agricole capitaliste; de ce atunci aceste țări trebuie să obiecteze împotriva folosirii grîului, inului și platinei noastre socialiste? Cerealele socialiste au doar același gust ca oricare alte cereale, nu-i așa? Desigur, ei vor trebui să aibă relații comerciale cu acești groaznici bolșevici, adică cu guvernul sovietic. Industriașilor americani care produc, de pildă, oțel nu le va fi mai greu să întrețină legături de afaceri cu Sovietele decît le-a fost atunci cînd au trebuit să aibă de-a face în timpul războiului cu guvernele Antantei în problema echipamentului de război.

EUROPA DEPINDE DE RUSIA

Iată de ce această discuție despre reluarea comerțului cu Rusia prin intermediul cooperativelor ni se pare nesinceră sau, cel puțin, confuză; ea constituie mai curînd o mutare într-un joc de șah decît o propunere sinceră, directă, care ar putea fi imediat aprobată și pusă în practică. Și apoi, dacă Consiliul suprem intenționează într-ade-

văr să ridice blocada, de ce nu ne comunică intențiile sale? Noi nu am primit nici o comunicare oficială de la Paris. Noi cunoaștem puțin în acest sens și numai din relatările ziarelor, interceptate de posturile noastre de radio.

Oamenii de stat din Europa și din Statele Unite ale Americii nu înțeleg probabil că actuala ruină economică din Rusia nu este decît o parte a ruinei economice mondiale. Atîta timp cît problema economică nu va fi privită dintr-un punct de vedere internațional, ci din punctul de vedere al uneia sau alteia dintre națiuni sau al unui grup de națiuni, rezolvarea ei va fi imposibilă. Fără Rusia, Europa nu se poate pune pe picioare. Iar cînd Europa este vlăguită, situația Americii devine critică. Ce folos va avea America de pe urma bogățiilor sale dacă nu va putea achiziționa în schimbul lor ceea ce are nevoie? Doar America nu poate mîncă sau purta aurul pe care l-a acumulat, nu-i așa? Ea nu va putea face un comerț avantajos cu Europa, adică nu va putea face comerț pe acea bază care reprezintă pentru ea o valoare reală, atîta timp cît Europa nu-i va putea oferi mărfurile pe care America vrea să le primească în schimbul celor pe care ea trebuie să le vîndă. Europa nu-i va putea oferi însă aceste mărfuri atîta vreme cît nu se va pune pe picioare din punct de vedere economic.

LUMEA ARE NEVOIE DE MĂRFURILE RUSEȘTI

Noi avem în Rusia grîu, in, platină, potasiu și multe bogății minerale, de care întreaga lume are mare nevoie. În cele din urmă, lumea va trebui să vină la noi după toate acestea, indiferent dacă la noi este sau nu este bolșevism. Există indicii că oamenii ajung, încetul cu încetul, să înțeleagă acest adevăr. Între timp însă, nu numai Rusia, dar și întreaga Europă pîrîie din toate încheieturile, iar Consiliul suprem își mai permite încă să ducă o politică de subterfugii. Rusia, ca și Europa, poate fi salvată de ruina totală, dar pentru aceasta este necesar să se acționeze imediat și rapid. Consiliul suprem însă acționează foarte încet, îngrozitor de încet. De fapt, se pare că el a

și fost dizolvat, fără să fi soluționat vreo problemă, și a predat funcțiile sale unui consiliu al ambasadorilor, locul său urmînd să fie ocupat numai de inexistentă Ligă a Națiunilor, care s-a născut moartă. Dar va putea oare Liga Națiunilor să-și înceapă activitatea fără Statele Unite ale Americii, care trebuie să fie principalul ei reazem?

Am întrebat în ce măsură este guvernul sovietic satisfăcut de situația militară.

Foarte satisfăcut. Singurele indicii ale unei noi agresiuni militare împotriva noastră există numai din partea Poloniei, lucru despre care am mai vorbit. Dacă Polonia se va lansa în această aventură, nu vor rezulta de aici decît noi suferințe pentru ambele părți și noi și inutile jertfe de vieți omenești. Dar nici chiar Foch nu va putea să asigure polonezilor victoria. Ei n-ar putea să învingă Armata noastră Roșie, nici chiar dacă Churchill însuși ar lupta împreună cu ei.

La aceste cuvinte Lenin își dădu capul pe spate, zîmbi trist, iar apoi continuă pe un ton mai serios:

Firește, putem fi zdrobiți de oricare dintre marile puteri aliante dacă vor putea trimite împotriva noastră propriile lor armate. Dar ele nu vor îndrăzni s-o facă. Iată extraordinarul paradox: cu toate că Rusia este slabă în comparație cu resursele nelimitate ale aliaților, ea a putut nu numai să zdrobească toate forțele armate — inclusiv trupele britanice, americane și franceze — pe care aliații au reușit să le trimită împotriva ei, dar a și repurtat victorii diplomatice și morale în țările cordonului sanitar. Finlanda a refuzat să lupte împotriva noastră. Am încheiat pace cu Estonia, iar în curînd va fi semnată pacea cu Serbia * și cu Lituania ⁷². În pofida momelilor mari și a amenințărilor de rău augur ale Antantei, aceste state mici au preferat să stabilească relații pașnice cu noi.

* În ziar s-a strecurat o eroare. Serbia nu a fost în stare de război cu Rusia Sovietică. Este vorba, probabil, de Letonia. — *Nota red.*

SITUAȚIA INTERNĂ ARE PERSPECTIVE BUNE

Acest fapt demonstrează incontestabil uriașa forță morală de care dispunem. Statele baltice, vecinii noștri imediați, înțeleg că noi sîntem singurii care nu avem nici un fel de intenții care să amenințe independența și bunăstarea lor.

Care este însă situația internă a Rusiei ?

Ea este critică, dar are perspective bune. Pînă în primăvară, lipsa de alimente va fi lichidată, cel puțin în așa măsură încît populația orășenească să scape de foamete. Atunci vom avea și combustibil în cantități suficiente. Datorită minunatelor fapte de vitejie ale Armatei Roșii, a și început refacerea economiei naționale. În momentul de față, o serie de mari unități ale Armatei Roșii au fost transformate în armate ale muncii ; acest fenomen neobișnuit a devenit posibil numai într-o țară care luptă pentru un ideal înalt. Aceasta ar fi fost, bineînțeles, imposibil în țările capitaliste. În trecut am sacrificat totul pentru a dobîndi victoria asupra dușmanilor noștri înarmați, iar acum vom depune toate eforturile pentru refacerea economiei, care va necesita ani de muncă, dar pînă la urmă vom învinge.

Cînd va fi, după părerea dv., desăvîrșită construirea comunismului în Rusia ? Am crezut că întrebarea va fi grea, dar Lenin a răspuns imediat.

Noi intenționăm să electrificăm întregul nostru sistem industrial prin crearea de centrale electrice în Ural și în alte locuri. Inginerii noștri ne spun că pentru aceasta va fi nevoie de zece ani. Desăvîrșirea electrificării va fi prima etapă importantă pe calea spre organizarea comunistă a vieții economice a societății. Întreaga noastră industrie va primi energie de la o sursă comună, capabilă să alimenteze în egală măsură toate ramurile ei. Aceasta va înlătura rivalitatea neproductivă în căutarea de combustibil și va crea o trainică bază economică pentru întreprinderile industriei prelucrătoare fără de care nu putem spera să

atingem un nivel al schimbului de produse de primă necesitate care să corespundă principiilor comunismului.

Noi ne propunem, printre altele, ca în Rusia să ardă peste trei ani 50 000 000 de becuri electrice. După câte știu, în Statele Unite ale Americii există 70 000 000 de becuri, dar pentru o țară unde electricitatea se află încă în faza copilăriei, peste două treimi din acest număr reprezintă o realizare uriașă. După părerea mea, electrificarea este cea mai importantă dintre toate sarcinile mari care stau în fața noastră.

O CRITICĂ ASPRĂ LA ADRESA LIDERILOR SOCIALIȘTI

În încheierea convorbirii noastre, Lenin a expus, desigur, nu pentru presă, o serie de observații critice aspre la adresa unor lideri socialiști din Europa și din America, din care rezultă că el nu crede în capacitatea și nici în dorința acestor domni de a promova cauza revoluției mondiale. După cât se pare, el consideră că bolșevismul își va croi drum mai curînd în pofida acestor conducători „oficiali” ai socialismului decît cu ajutorul lor.

*Publicat în limba engleză
la 21 februarie 1920, în ziarul
„The World” nr. 21 368*

*Publicat în limba rusă
pentru prima oară în 1957,
în revista „Kommunist” nr. 15*

*Se tipărește după textul
apărut în ziar
Tradus din limba engleză*

CĂTRE FEMEILE MUNCITOARE

Tovarăşe ! Alegerile pentru Sovietul din Moscova arată că partidul comunist şi-a consolidat poziţiile în rîndurile clasei muncitoare.

Este necesar ca femeile muncitoare să participe mai activ la alegeri. Puterea sovietică este prima şi singura putere din lume care a desfiinţat complet toate legile infame, vechi, burgheze, care puneau femeia într-o situaţie de inegalitate faţă de bărbat şi acordau bărbatului privilegii, de pildă, în domeniul dreptului matrimonial sau în ceea ce priveşte puterea părintească. Puterea sovietică este prima şi singura putere din lume care, ca putere a oamenilor muncii, a desfiinţat toate privilegiile legate de proprietate, privilegii care în dreptul familial s-au menţinut în favoarea bărbatului în toate republicile burgheze, chiar şi în cele mai democratice.

Acolo unde sînt moşieri, capitalişti şi negustori nu poate exista egalitate între femeie şi bărbat nici măcar după lege.

Acolo unde nu există moşieri, capitalişti şi negustori, unde puterea oamenilor muncii construieşte fără aceşti exploatatori o viaţă nouă, legea proclamă egalitatea între femeie şi bărbat.

Dar aceasta nu este suficient.

Egalitatea înscrisă în lege încă nu înseamnă egalitate în fapt.

Noi trebuie să facem ca femeia muncitoare să obţină egalitatea cu bărbatul muncitor nu numai în prevederile legii, ci şi în viaţă. În acest scop este necesară o partici-

pare cît mai largă a femeilor muncitoare la conducerea întreprinderilor obștești și la conducerea statului.

Printr-o astfel de participare, femeile vor învăța repede să conducă și-i vor ajunge din urmă pe bărbați.

Alegeți deci în Soviet cît mai multe femei muncitoare, atît comuniste, cît și nemembre de partid. Dacă cutare femeie este o muncitoare cinstită, dacă știe să muncească bine, în mod conștiincios, chiar dacă nu e membră de partid, alegeți-o în Sovietul din Moscova !

Alegeți cît mai multe femei muncitoare în Sovietul din Moscova ! Proletariatul din Moscova trebuie să dovedească că este gata să facă totul, că face totul pentru lupta pînă la victorie, pentru lupta împotriva vechii inegalități, împotriva vechii umiliri la care femeia era supusă în orînduirea burgheză !

Proletariatul nu-și poate dobîndi libertatea deplină fără a cuceri libertatea deplină pentru femei.

N. Lenin

21 februarie 1920.

„Pravda” nr. 40
din 22 februarie 1920

Se tipărește după textul
apărut în ziar

OBSERVAȚII PE MARGINEA
REZOLUȚIEI COMITETULUI EXECUTIV
AL INTERNAȚIONALEI COMUNISTE
CU PRIVIRE LA BOROTBIȘTI

1) Insist în mod deosebit ca borotbiștii să fie acuzați *nu* de naționalism, ci de contrarevoluționarism și de mic-burghezism.

2) Este absolut necesar să se adauge acuzația că față de învățătorii lor ucraineni, membri ai organizației „Spilka“, ei *nu* procedează (nu desfășoară împotriva lor o luptă necruțătoare) așa cum procedăm noi cu mic-burgheza *noastră* „Asociație generală a învățătorilor și profesorilor din Rusia“ ⁷³.

Lenin

22. II.

Scris la 22 februarie 1920

*Publicat pentru prima oară în 1933,
în cartea: N. N. Popov. „Studiu
asupra istoriei Partidului Comunist
(bolșevic) din Ucraina“. Kiev*

*Se tipărește după copia
dactilografiată*

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA CEA DE-A III-A
CONSĂTUIRE PE ȚARĂ A ȘEFILOR
SUBSECȚIILOR EXTRAȘCOLARE ALE SECȚIILOR
GUBERNIALE DE ÎNVĂȚĂMÎNT PUBLIC
25 FEBRUARIE 1920

Permiteți-mi să aduc consfătuirii dv. salutul Consiliului Comisarilor Poporului și să vă împărtășesc cu acest prilej câteva gânduri.

În ceea ce privește situația noastră internațională, vă pot informa că astăzi am primit din Anglia o radiogramă care ilustrează cât se poate de clar această situație. Radioul anunță că ieri, 24 februarie, Consiliul Suprem al puterilor aliate a ajuns la concluzia că, în cazul când statele vecine cu Rusia vor cere sfaturi în legătură cu politica pe care trebuie s-o urmeze, el va răspunde că nu le poate sfătui să se angajeze într-un război care ar putea să le dăuneze interesele și cu atât mai puțin le poate sfătui să pornească un război ofensiv împotriva Rusiei; dacă însă Republica Sovietică Rusă va ataca granițele lor consfințite prin tratate, Consiliul aliat le va acorda sprijin. În continuare se spune că domnii aliați vor să trimită în Rusia o comisie pendinte de comisia muncii de la Washington. Organizatorii conferinței, social-trădătorii împreună cu Albert Thomas, au convenit asupra unor reforme sociale și vor să trimită în Rusia această adunătură, care reprezintă o parte din Liga Națiunilor⁷⁴, spre a cerceta în ce măsură condițiile din Rusia corespund cerințelor uzuale ale unor state „civilizate“.

Această știre cu privire la hotărîrea adoptată ieri de către aliați arată limpede cât de mult s-au încurcat acești domni și ce foloase putem trage noi din încurcătura lor. Ei au irosit sute de milioane pentru sprijinirea războiului

(din partea statului englez), iar acum declară că nu mai pot continua să sprijine războiul. Cu aceasta, elanul lor ofensiv a luat sfârșit, deși ei continuă să transporte echipament militar în Polonia : ei continuă să trimită arme, și avem informații precise că Polonia procedează la o re-grupare a trupelor în vederea ofensivei, așa încît nu putem avea încredere în declarația lor. Deși acum primejdia care ne amenința din afară, din partea aliaților, s-a micșorat în proporție de nouă zecimi, totuși o anumită primejdie continuă să mai existe ; după terminarea războiului împotriva lui Denikin va trebui să păstrăm capacitatea de luptă. Nu putem conta pe o demobilizare totală.

Așadar, pericolul unei invazii din partea capitalismului internațional asupra Rusiei s-a micșorat în proporție de nouă zecimi ; capitaliștii au suferit un eșec atît de mare, încît fac, pentru nu știu a cîta oară, propunerea de a se trimite o comisie în Rusia. Dacă din această comisie vor face parte domni de teapa lui Albert Thomas, care a vizitat Rusia în timpul războiului, atunci totul se va solda cu un scandal pentru ei și un minunat prilej de agitație pentru noi. Noi îi vom întîmpina în așa fel, încît se vor vedea nevoiți să se care cît mai repede din Rusia, și din toată povestea asta nu va rezulta nimic altceva decît un prilej de agitație în rîndurile muncitorilor din celelalte țări. Ei vor să ne sperie, dar cînd le vom spune : poftiți la noi, oaspeți dragi, — ei vor căuta să-și ascundă tentativa. Acest lucru arată cît de dezorientați sînt acești domni. În urma încheierii păcii cu Estonia, am deschis o fereastră spre Europa și putem primi de acolo produsele principale. Situația noastră internațională a înregistrat un progres imens și o îmbunătățire substanțială : primejdia din afară care amenința Republica sovietică a scăzut în proporție de nouă zecimi.

Cu cît scade mai mult această primejdie, cu atît ne putem ocupa mai intens de munca de construcție pașnică, și în această muncă noi ne bizuim pe dv. care lucrați în domeniul extrașcolar, pe activitatea dv. Pentru a așeza învățămîntul școlar pe o bază mai trainică e nevoie de o serie întregă de schimbări de ordin material : construirea de școli, selecționarea profesorilor, reforme interne în ceea

ce privește organizarea și selecționarea personalului didactic. Toate acestea sînt lucruri care necesită o pregătire îndelungată. În ceea ce privește învățămîntul extrașcolar, domeniu în care lucrați, prea sînteți stînjiți de necesitatea unei asemenea pregătiri îndelungate. Necesitatea resimțită de populație de a căpăta cunoștințe în afara sistemului de școli instituit și nevoia de lucrători în acest domeniu cresc extraordinar de mult. Sîntem încredințați că în această direcție, prin eforturi comune și cu sprijinul general, se va realiza mai mult decît pînă acum.

În încheiere voi vorbi despre caracterul învățămîntului extrașcolar, care este legat de munca de propagandă și agitație. Una dintre lipsurile fundamentale ale organizării învățămîntului și educației în societatea capitalistă consta în faptul că acestea erau rupte de sarcina principală — aceea a organizării muncii, întrucît capitalistul avea nevoie să pregătească muncitori docili și dresați. În societatea capitalistă nu exista o legătură între sarcinile reale ale organizării muncii poporului și învățămînt. Învățămîntul avea un caracter scolastic, birocratic, era lipsit de viață și infectat de influențe popești, ceea ce a făcut ca pretutindeni, în cele mai democratice republici, tot ce era mai proaspăt, mai sănătos să fie înlăturat. Munca nemijlocită, vie era îngreuiată, deoarece fără aparatul puterii de stat, fără un ajutor material și financiar nu se poate organiza un învățămînt pe scară largă. Și, deoarece acum putem și trebuie să pregătim trecerea întregii noastre vieți sovietice de pe făgașul pregătirii militare și al rezistenței militare pe făgașul construcției pașnice, este necesar ca dv., lucrătorii din învățămîntul extrașcolar, să țineți seama de această schimbare și să adaptați activitatea voastră propagandistică, sarcinile și programul ei la această schimbare.

Pentru a arăta cum înțeleg eu sarcinile și întregul caracter al învățămîntului, al predării, al educației și al instrucției potrivit cu sarcinile schimbate ale Republicii sovietice, voi aminti rezoluția cu privire la electrificare, care a fost adoptată la ultima sesiune a C.E.C. din Rusia; ea vă este, probabil, cunoscută tuturor. Zilele acestea a apărut în presă un comunicat în care se arată că în ter-

men de două luni (în comunicatul publicat oficial scrie : în termen de două săptămîni — ceea ce este o greșeală) va fi elaborat planul de electrificare a țării pe o perioadă de 2—3 ani ca program-minimum și pe o perioadă de 10 ani ca program-maximum. Caracterul întregii noastre propagande — atît al propagandei de partid, cît și al predării în școli și al învățămîntului școlar —, precum și caracterul învățămîntului extrașcolar trebuie să fie modificat nu în sensul de a schimba înseși bazele și orientarea învățămîntului, ci în sensul de a adapta caracterul activității la trecerea pe făgașul construcției pașnice pe baza unui vast plan de transformare economică și industrială a țării, deoarece dificultatea economică generală și sarcina generală constau în a reface forțele economice ale țării, astfel ca, alături de mica gospodărie țărănească, revoluția proletară să poată crea noile baze ale vieții economice. Pînă acum țăranul a trebuit să dea cereale cu împrumut statului muncitoresc : banii — aceste hîrtii colorate pe care-i primește pentru cereale — nu-l pot satisface pe țăran. Nefiind satisfăcut, țăranul își cere dreptul legitim : în schimbul cerealelor sale, el vrea să primească produse industriale, pe care noi nu i le putem da pînă cînd nu vom reface economia țării. A reface economia — iată sarcina noastră fundamentală, dar noi nu o putem reface pe vechea bază economică și tehnică. O astfel de refacere nu este posibilă nici din punct de vedere tehnic, ar fi o absurditate ; trebuie să găsim o bază nouă. O astfel de bază nouă este planul de electrificare.

Noi venim în fața țărănimii, în fața masei cu cel mai redus nivel de cultură, și-i arătăm că succesul întregii construcții sovietice reclamă o nouă trecere — trecerea la o treaptă mai înaltă de cultură generală și de cultură tehnică. Așadar, este necesar să refacem economia. Cel mai înapoiat dintre țărani înțelege că economia este ruinată de pe urma războiului, că atîta timp cît nu va fi refăcută el nu poate scăpa de sărăcie — nu poate primi, în schimbul cerealelor, produsele care îi sînt necesare. Întreaga muncă desfășurată pe linia propagandei, a învățămîntului, a răspîndirii cunoștințelor și a învățămîntului extrașcolar trebuie să fie axată pe aceste nevoi imediate și

vitale ale țărănimii, pentru ca în felul acesta ea să nu fie ruptă de cele mai esențiale nevoi ale vieții de zi cu zi, ci să pornească de la necesitatea de a le explica și a lămuri țărănimii, subliniind că nu există altă ieșire din această situație decît refacerea industriei. Dar refacerea industriei nu se poate efectua pe baza veche; industria trebuie refăcută pe baza tehnicii moderne. Aceasta înseamnă electricizarea industriei și ridicarea nivelului de cultură. Construirea centralelor electrice necesită circa 10 ani de muncă, dar o muncă desfășurată la un nivel mai înalt de cultură și conștiință.

Vom desfășura un vast plan de activitate, care în conștiința maselor largi ale țărănimii trebuie să fie legat de un scop practic, clar. Acest lucru nu se poate realiza în câteva luni. Nu se poate da un program-minimum pe mai puțin de 3 ani. Dar, fără a fi robii utopiilor, putem spune că în decurs de 10 ani vom fi în stare să acoperim întreaga Rusie cu o rețea de centrale electrice și să trecem la o industrie a energiei electrice care să satisfacă cerințele actuale ale tehnicii și să pună capăt vechii agriculturi țărănești. Aceasta necesită ridicarea culturii și a învățămîntului la un nivel superior.

Fără să ascundem faptul că acum sarcina practică imediată este refacerea transporturilor și transportul alimentelor, că la actualul nivel al productivității muncii nu ne putem ocupa de realizarea unor sarcini vaste, în domeniul propagandei și educației trebuie totuși să aveți în vedere și să îndepliniți sarcina reconstrucției complete pe o bază corespunzătoare necesităților culturale și tehnice. Ne vom debarasa într-un timp foarte scurt de metodele de propagandă vechi, perimate, în cadrul cărora s-au folosit pînă acum în munca cu țărani fraze generale despre lupta de clasă, pe baza cărora s-au imaginat tot felul de absurdități despre o așa-zisă cultură proletară⁷⁵ etc., ne vom debarasa de aceste vechituri, care se aseamănă mult cu bolile copilăriei. În domeniul propagandei, agitației, al activității de educație și de luminare vom pune problema de acum încolo într-un mod mai lucid și mai concret, într-un mod demn de oamenii Puterii sovietice, care în decursul celor doi ani au învățat cîte ceva și care vin în

fața țăranului cu un plan practic, concret și limpede de reconstrucție a întregii industrii, arătându-i că acum țăranul și muncitorul, în condițiile actualei situații a învățămîntului, nu vor putea îndeplini această sarcină și nu vor scăpa de mizerie, tifos exantematic și boli. Această sarcină practică, care este legată în mod evident de avîntul culturii și învățămîntului, trebuie să servească drept pivot în jurul căruia să se axeze întregul caracter al propagandei noastre de partid și al activității noastre, al muncii de predare și de instruire. Atunci el va fi atît de profund legat de interesele cele mai vitale ale masei țărănești, va lega atît de mult avîntul general al culturii și științei de necesitățile economice cele mai acute, încît vom face ca nevoia de a învăța a maselor muncitoare să crească însutit. Sîntem pe deplin convinși că, dacă în doi ani am rezolvat sarcina extrem de grea de a învinge în război, în 5—10 ani vom rezolva sarcina și mai grea din domeniul culturii, al învățămîntului și luminării maselor.

Iată urarea pe care voiam să v-o fac. (Aplauze.)

*O scurtă relatare a fost publicată
la 2 martie 1920, în ziarul
„Vecernie Izvestiia Moskovskogo
Soveta Rabocih i Krasnoarmeiskih
Deputatov” nr. 481*

*Publicat în întregime pentru prima oară
la 25 aprilie 1930,
în ziarul „Pravda” nr. 114*

*Se tipărește după textul stenogramei,
confruntat cu textul apărut
în ziarul „Pravda”*

EXPUNERE FĂCUTĂ
LA PRIMUL CONGRES GENERAL
AL CAZACILOR MUNCITORI DIN RUSIA
1 MARTIE 1920 ⁷⁶

Tovarăși ! Permiteți-mi, în primul rînd, să aduc congresului salutul Consiliului Comisarilor Poporului. Regret mult că n-am putut să particip la ședințele voastre încă din ziua deschiderii congresului și că n-am avut ocazia să ascult raportul tov. Kalinin. Dar, din cele ce mi-a relatat el, conchid că foarte multe dintre chestiunile care privesc sarcinile imediate și directe ale construcției sovietice, ca și cele care privesc în mod special pe cazaci, au fost lămurite în cuvîntarea lui. De aceea, permiteți-mi ca în expunerea mea să acord mai multă atenție situației internaționale a Republicii sovietice și sarcinilor care, în legătură cu această situație internațională, se pun în fața întregii mase muncitoare, inclusiv în fața căzăcimii.

Situația internațională a Republicii sovietice n-a fost niciodată atît de favorabilă, nu s-au înregistrat niciodată atîtea succese ca acum. Dacă fiecare om care judecă va medita asupra condițiilor în care a evoluat situația noastră internațională în acești doi ani de greutate și fără precedent și de enorme sacrificii, dacă va medita asupra cauzelor acestui fenomen, atunci el va avea clar în față principalele forțe și resorturi, precum și principalul raport de forțe în întreaga revoluție mondială care a început.

Cînd, acum doi ani și mai bine, încă la începutul revoluției ruse, vorbeam despre această revoluție internațională, mondială ce se apropia, aceasta era o previziune și, într-o anumită măsură, o prezicere ; imensa majoritate a maselor muncitoare care nu trăiesc în orașe mari și care

n-au trecut prin școala partidului manifestau neîncredere sau indiferență față de afirmația că revoluția internațională se apropie și, în orice caz, nu o înțelegeau în suficientă măsură. De altfel, nici nu ne puteam aștepta, și ar fi fost nefiresc să ne așteptăm, ca masele largi ale populației muncitoare, și îndeosebi ale populației țărănești, agricole, risipite pe întinderi extrem de mari, să-și poată forma anticipat o idee cât de cât justă asupra cauzelor apropierii revoluției internaționale și să înțeleagă că ea este într-adevăr o revoluție internațională. Tot ce am trăit în acești doi ani extrem de grei, întreaga experiență dobândită de masele muncitoare din regiunile îndepărtate, totul merită a fi studiat în mod serios, și nu trebuie să ne eschivăm spunând că acelea au fost timpuri grele, iar acum au venit timpuri mai ușoare. Dimpotrivă, trebuie să ne întrebăm de ce s-a întâmplat așa cum s-a întâmplat și ce semnificație au toate acestea, ce învățăminte trebuie să tragem de aici și care sînt partidele ale căror concepții au confirmat ceea ce propria noastră istorie și istoria universală ne-au arătat în acești doi ani. Tocmai despre această problemă aș vrea să vă vorbesc în primul rînd.

Din punctul de vedere al situației internaționale, această problemă este deosebit de limpede, deoarece atunci cînd examinezi lucrurile în ansamblu — nu din punctul de vedere al unui singur partid sau al unei singure țări, ci din punctul de vedere al tuturor țărilor laolaltă —, cînd examinezi lucrurile în ansamblu, detaliile și amănunțele rămîn în umbră, iar principalele forțe motrice care determină istoria universală devin evidente.

Cînd am început Revoluția din Octombrie, răsturnînd puterea moșierilor și a capitaliștilor, lansînd apelul de a se pune capăt războiului, și cînd ne-am adresat cu acest apel dușmanilor noștri, cînd, după aceea, am căzut sub jugul imperialiștilor germani, cînd apoi, în octombrie-noiembrie 1918, Germania a fost zdrobită, iar Anglia, Franța, America și celelalte țări ale Antantei au devenit stăpîinii întregului glob, — care era atunci situația noastră? Imensa majoritate spunea așa: nu este oare limpede că în aceste condiții cauza bolșevicilor este pierdută? Iar mulți adăugau: nu numai că e pierdută, dar bolșevicii

s-au dovedit a fi niște farsori ; ei au făgăduit pace, dar, în loc de aceasta, după înlăturarea jugului german, când Germania a fost învinsă, ei s-au dovedit a fi dușmanii întregii Antante, adică ai Angliei, Franței, Americii și Japoniei, ai celor mai puternice state din întreaga lume; iar Rusia, ruinată, slăbită, istovită de pe urma războiului imperialist și, în plus, de pe urma războiului civil, trebuie să facă față luptei împotriva celor mai avansate țări ale lumii. Nu a fost greu să se creadă așa ceva și nu este surprinzător faptul că, pe terenul neîncrederii, s-au răspândit din ce în ce mai larg indiferența și, foarte adesea, dușmănia extrem de evidentă împotriva Puterii sovietice. Nu-i nimic surprinzător în aceasta. Surprinzător este că am ieșit învingători din lupta împotriva lui Iudenici, Kolceak și Denikin, pe care i-au sprijinit prin toate mijloacele cele mai bogate state de pe glob, a căror forță militară nu are egal în lume. Că este așa, asta o văd cu toții, pînă și orbii ; o văd și cei care sînt mai rău decît orbii, cei care nu vor cu nici un chip să vadă și care totuși văd că am ieșit victorioși din această luptă.

Cum s-a întîmplat această minune ? Aș vrea să vă propun să vă concentrați atenția în mod deosebit asupra acestei probleme, deoarece în ea se vădesc cît se poate de limpede principalele forțe motrice ale întregii revoluții internaționale. Examinînd în mod concret această problemă, putem da răspuns la ea, deoarece avem în fața noastră evenimentele prin care am trecut ; putem vorbi post factum despre ceea ce a fost.

Am învins pentru că am fost și am putut fi uniți, pentru că am putut să ne cîștigăm aliați din lagărul dușmanilor noștri. Dușmanii noștri însă, infinit mai puternici, au suferit o înfrîngere, deoarece în rîndurile lor nu a fost, nu putea fi și nu va fi unitate, și fiecare lună de luptă împotriva noastră a însemnat accentuarea destrămării lagărului lor.

Voi invoca un fapt care demonstrează justetea acestor afirmații.

Precum știți, după victoria lor asupra Germaniei, Anglia, Franța și America n-au mai avut adversari pe glob. Ele au luat coloniile Germaniei și nu a existat nici un colț pe

pămînt și nici un stat în care să nu fie stăpîne forțele militare ale Antantei. S-ar părea că în această situație, cînd țările Antantei erau dușmane Rusiei Sovietice, ele au înțeles limpede că țelul bolșevismului este revoluția internațională. Nici noi n-am ascuns niciodată că revoluția noastră reprezintă numai începutul, că ea va duce la un 'deznodămînt victorios numai cînd vom aprinde în întreaga lume aceeași flacără a revoluției, și am înțeles cît se poate de limpede că capitaliștii sînt cei mai înverșunați dușmani ai Puterii sovietice. Trebuie să menționăm că ei au ieșit din războiul european cu o armată de milioane de oameni și cu o flotă puternică, cărora noi nu le-am putut opune nici măcar un simulacru de flotă sau o armată cît de cît puternică. Și ar fi fost de ajuns ca vreo cîteva sute de mii de soldați ai acestei armate de milioane să fie folosiți în războiul împotriva noastră, așa cum au fost folosiți în războiul împotriva Germaniei, pentru ca Antanta să ne sugrume cu forța armelor. În această privință nu există nici cea mai mică îndoială pentru cei care au analizat din punct de vedere teoretic această problemă și mai ales pentru aceia care au participat la acest război, care cunosc acest lucru din propria lor experiență și din cele văzute de ei înșiși.

Atît Anglia, cît și Franța au încercat să cucerească pe această cale Rusia. Ele au încheiat un acord cu Japonia, care a participat foarte puțin la războiul imperialist și care a dat 100 000 de soldați pentru a sugruma Republica sovietică dinspre Extremul Orient; Anglia a debarcat atunci soldați la Murmansk și la Arhanghelsk, fără să mai vorbim despre mișcarea din Caucaz, iar Franța a debarcat soldați și matrozi în sud. Aceasta a fost prima fază istorică a luptei pe care a trebuit s-o ducem.

Antanta avea pe atunci o armată de milioane de oameni, avea soldați care, desigur, nu se puteau compara cu trupele albgardiste care se recrutau pe vremea aceea în Rusia și care nu aveau nici organizatori, nici armament. Antanta a aruncat pe acești soldați asupra noastră. Dar s-a întîmplat așa cum au prezis bolșevicii. Ei spuneau că este vorba nu numai de revoluția rusă, ci și de revoluția internațională, că noi avem aliați — muncitorii din toate

țările civilizate. Aceste preziceri nu s-au adeverit în mod nemijlocit atunci când am propus pace tuturor țărilor⁷⁷. Apelul nostru nu a fost urmat de un răspuns general. Dar greva din ianuarie 1918 din Germania⁷⁸ a demonstrat că noi avem acolo nu numai pe Liebknecht, care încă pe vremea țarismului a arătat, de la tribună parlamentului, că guvernul și burghezia din Germania sînt niște tîlhari, dar că avem de partea noastră forțe destul de însemnate din rîndurile muncitorilor. Această grevă a luat sfîrșit printr-o vărsare de sînge și prin reprimarea muncitorilor, iar în țările Antantei burghezia a căutat, firește, să-i înșele pe muncitori ; în ceea ce privește apelul nostru, ea a căutat să-i denatureze conținutul sau nu l-a publicat de loc ; de aceea apelului nostru din noiembrie 1917 adresat tuturor popoarelor nu i s-a dat curs în mod direct, iar cei care își închipuiau că este suficient acest apel pentru a provoca o revoluție au încercat, bineînțeles, o profundă deziluzie. Noi însă nu ne bizuim numai pe apel ; ne bizuim pe forțe motrice mai profunde, spuneam că în diverse țări revoluția va merge pe căi diferite și că este vorba, firește, nu numai de răsturnarea agentului Rasputin sau a moșierului înrăit, ci de lupta împotriva unei burghezii mai evolute, mai culte.

Și iată că, atunci când Anglia a debarcat trupe în nord, iar Franța în sud, a sosit momentul încercării decisive și al deznodămîntului final. Acum se lămurea problema : cine a avut dreptate ? Au avut dreptate bolșevicii, care spuneau că pentru a învinge în această luptă trebuie să contăm pe muncitori, sau au avut dreptate menșevicii, care spuneau că încercarea de a face revoluție într-o singură țară ar fi o nebunie și o aventură, deoarece ea va fi nimicită de celelalte țări ? Aceste cuvinte le-ați auzit nu numai de la oameni de partid, ci și de la toți aceia care abia începeau să se ocupe de politică. Și iată că a sosit momentul încercării decisive. Mult timp n-am știut care va fi rezultatul. Mult timp noi n-am putut să ne dăm seama de acest rezultat, dar acum, post factum, îl cunoaștem ; chiar și în ziarele engleze, în pofida minciunilor sfruntate despre bolșevici pe care le răspîndeau toate ziarele burgheze, chiar și în acele ziare au început să apară scrisori

de la soldații englezi care se aflau lângă Arhanghelsk, scrisori în care aceștia spuneau că au găsit pe teritoriul rusesc manifeste în limba engleză care le explicau că au fost înșelați, că sînt duși să lupte împotriva muncitorilor și a țăranilor care și-au întemeiat statul lor. Acești soldați scriau că nu vor să lupte. În ceea ce privește Franța, știm că acolo a avut loc o revoltă a matrozilor, în urma căreia și acum mai zac prin ocne zeci, sute și poate chiar mii de francezi. Acești matrozi au declarat că nu vor lupta împotriva Republicii sovietice. Acum vedem de ce în momentul de față nu luptă împotriva noastră nici trupele Franței, nici trupele Angliei, vedem de ce soldații englezi au fost retrași de lângă Arhanghelsk și de ce guvernul englez nu îndrăznește să-i aducă pe teritoriul nostru.

Unul dintre publiciștii noștri din domeniul politicii, tov. Radek, a scris că pămîntul Rusiei este un teren pe care nici un soldat al unei alte țări, o dată ce va pași pe el, nu va putea să lupte. Aceasta părea a fi o frază bombastică, o precizare lipsită de temei. Dar așa s-a și întîmplat. Terenul pe care s-a înfăptuit revoluția sovietică s-a dovedit a fi foarte primejdios pentru toate țările. S-a văzut că au avut dreptate bolșevicii ruși, care au reușit în timpul țarismului să făurească unitatea în rîndurile muncitorilor, iar muncitorii au reușit să creeze mici celule, care întîmpinau pe toți aceia care aveau încredere în ele, atît pe muncitorii francezi, cît și pe soldații englezi, cu manifeste scrise în limba maternă a acestora. E adevărat că noi aveam doar niște foi minuscule, în timp ce în presa engleză și în cea franceză agitația se făcea prin mii de ziare, iar fiecare frază era reprodușă în zeci de mii de coloane; la noi apăreau pe lună în total 2—3 foi, format în cvarto, și în cel mai bun caz revenea un exemplar la 10 000 de soldați francezi⁷⁹. Nu sînt sigur că revenea măcar atît. De ce, totuși, soldații francezi și englezi dădeau crezare acestor foi? Pentru că noi spuneam adevărul și pentru că, atunci cînd veneau în Rusia, ei vedeau că au fost înșelați. Li se spunea că trebuie să-și apere patria, iar cînd veneau în Rusia, constatau că trebuie să apere puterea moșierilor și a capitaliștilor, că trebuie să sugrume

revoluția. Dacă în decurs de doi ani noi am reușit să-i câștigăm pe acești oameni de partea noastră, aceasta s-a întâmplat pentru că, deși ei uitaseră cum își executaseră regii, — de când au pășit pe pământul Rusiei, revoluția rusă și victoriile muncitorilor și țăranilor ruși au făcut ca soldații Franței și ai Angliei să-și amintească de revoluțiile lor și, datorită evenimentelor din Rusia, s-a trezit în ei amintirea a ceea ce a fost cândva și la ei.

Astfel s-a confirmat că bolșevicii au avut dreptate, că speranțele noastre s-au dovedit a fi mai întemeiate decât cele ale capitaliștilor, deși noi n-am avut nici mijloace, nici arme, pe când Antanta dispunea și de arme, și de o armată invincibilă. Pe aceste armate invincibile le-am câștigat de partea noastră. Am reușit să facem ca ei să nu îndrăznească să trimită la noi nici soldați francezi, nici soldați englezi, deoarece ei știu din experiență că o asemenea tentativă se întoarce împotriva lor. Aceasta este una din minunile care s-au petrecut în Rusia Sovietică.

Acum, după cei patru ani de război, în care 10 000 000 de oameni au fost uciși, iar 20 000 000 mutilați, acum când imperialiștii se întrebă: pentru ce a fost purtat acest război? — asemenea întrebări duc la dezvăluiri foarte interesante. De curînd, în Franța, au fost date publicității documente în legătură cu tratativele duse în 1916. Încă în 1916 împăratul Austriei a început tratative de pace cu Franța, tratative pe care însă aceasta le-a ascuns opiniei publice. Albert Thomas, care își zicea socialist și făcea parte din guvern, a vizitat pe atunci Rusia pentru a făgădui lui Nicolaie al II-lea Constantinopolul, Dardanelele și Galiția. Acum toate aceste lucruri au ieșit la iveală. Ele au fost publicate într-un ziar francez. Astăzi muncitorii francezi îi spun lui Albert Thomas: „Ai declarat că ai intrat în guvern ca să aperi patria franceză și interesele muncitorilor francezi, dar în 1916, când împăratul Austriei a propus pacea, tu, Albert Thomas, ai ascuns acest lucru, și din cauza aceasta au murit milioane de oameni pentru a se îmbogăți capitaliștii francezi“. Dezvăluirile continuă. Noi le-am început prin publicarea tratatelor secrete, și lumea întreagă a văzut pentru ce au pierit milioane de oameni, pentru ce au căzut milioane de

victime. Au căzut pentru ca Nicolaie al II-lea să capete Dardanelele și Galiția. Acest lucru l-au știut toți imperia-liștii. L-au știut și menșevicii, și socialiștii-revoluționari, iar dacă nu l-au știut, înseamnă că au fost niște idioți în toată regula dacă nici pînă atunci nu reușiseră să-și însușească în așa măsură politica și diplomația încît să știe ceea ce s-a publicat acum în ziarele franceze. Aceste dezvăluiri merg acum în adîncime, și ele vor continua la nesfîrșit. Datorită lor, muncitorii și țărani din fiecare țară simt din ce în ce mai mult care este adevărul și înțeleg acum pentru ce a fost purtat acest război imperialist. De aceea ei încep tot mai mult să ne creadă pe noi că am spus adevărul și că imperialiștii, ducîndu-i la război ca să-și apere patria, i-au mințit.

Iată de ce s-a întîmplat minunea că noi, istoviți și slabi din punct de vedere militar, am cîștigat de partea noastră pe soldații Angliei și ai Franței. Acum acest lucru nu mai este o previziune, ci un fapt. E drept, această victorie am cîștigat-o cu prețul unor suferințe fără precedent, al unor sacrificii nespuse de mari. În ultimii doi ani am îndurat toate chinurile foametei. Aceste chinuri au devenit deosebit de cumplite după ce ne-au fost smulse regiunile producătoare de cereale din răsăritul și din sudul țării. Cu toate acestea, am reputat victoria, care este o cucerire nu numai a țării noastre, ci a tuturor țărilor, a întregii omeniri. Istoria nu a cunoscut încă o asemenea situație ca aceea în care statele militare atotputernice să nu poată lupta împotriva Republicii sovietice, slabă sub raport militar. De ce s-a putut întîmpla această minune? Pentru că noi, bolșevicii, ducînd poporul rus la revoluție, știam foarte bine că această revoluție va fi însoțită de suferințe, știam că vom aduce milioane de jertfe, dar știam totodată că masele muncitoare din toate țările vor fi alături de noi și că adevărul nostru, spulberînd toate minciunile, va ieși biruitor.

După ce campania marilor puteri împotriva Rusiei a eșuat, ele au încercat o altă armă : acolo burghezia are o experiență de sute de ani și ea a putut să-și schimbe propria ei armă nesigură. Înainte a încercat să sugrume, să

nimicească Rusia cu ajutorul soldaților ei. Acum ea încearcă să nimicească Rusia cu ajutorul statelor limitrofe.

Țarismul, moșierii, capitaliștii au asuprit o serie întreagă de popoare de la periferia imperiului — Letonia, Finlanda etc. Prin această asuprire seculară, ei au stîrnit aici ură. Cuvîntul „velicorus“ a devenit pentru toate aceste popoare care au sîngerat atît de mult cel mai odios cuvînt. Și iată că acum, după ce a suferit un eșec, luptînd împotriva bolșevicilor cu propriii ei soldați, Antanta mizează pe statele mici : să încercăm să sugrumăm cu ajutorul lor Rusia Sovietică !

Churchill, care duce aceeași politică ca și Nicolaie Romanov, vrea să poarte și poartă război fără a ține seama cîtuși de puțin de parlament. El s-a lăudat că va arunca împotriva Rusiei 14 state — asta a fost în 1919 — și că în septembrie va fi luat Petrogradul, iar în decembrie Moscova. S-a cam întrecut cu lauda. El a mizat pe faptul că în toate aceste state mici Rusia este privită cu ură, dar a uitat că tot aici se știe foarte bine cine sînt acești Iudenici, Kolceak și Denikin. A fost o vreme cînd imperialiștii aveau doar cîteva săptămîni pînă la o victorie deplină. În timpul campaniei lui Iudenici, cînd acesta se afla aproape de Petrograd, ziarul „Times“⁸⁰, cel mai bogat ziar englez, a publicat un articol — am citit eu însumi acest articol de fond — în care implora, porunceea, cerea Finlandei : ajutați-l pe Iudenici, spre voi sînt ațintite privirile lumii întregi, voi veți salva libertatea, civilizația, cultura în întreaga lume, porniți împotriva bolșevicilor. Asta o spunea Finlandei Anglia, care are în buzunarul ei toată Finlanda, țară înglodată în datorii, care nu îndrăznește să sufle o vorbă, căci fără Anglia nu ar avea cereale nici pentru o săptămînă.

Iată ce presiuni s-au făcut asupra tuturor acestor state mici pentru a le determina să lupte împotriva bolșevicilor. Și aceste presiuni au eșuat din două motive : în primul rînd, pentru că politica de pace a bolșevicilor s-a dovedit a fi serioasă, s-a dovedit a fi considerată de dușmanii ei ca o politică mai cinstită decît politica de pace a tuturor celorlalte țări ; în al doilea rînd, pentru că o serie întreagă de țări și-au spus : oricît de mult am urî Velico-

rusia, care ne-a oprimat, noi știm totuși că ne-au oprimat Iudenici, Kolceak, Denikin, și nu bolșevicii. Fostul șef al guvernului finlandez albguardist n-a uitat că, în noiembrie 1917, el personal a primit din mîna mea documentul în care noi, fără a șovăi cîtuși de puțin, am scris că recunoaștem în mod necondiționat independența Finlandei ⁸¹.

Pe atunci această recunoaștere părea a fi un simplu gest. Se credea că insurecția muncitorilor din Finlanda va face ca acest lucru să fie dat uitării. Dar asemenea lucruri nu se uită cînd sînt confirmate de întreaga politică a unui anumit partid. Pînă și guvernul burghez finlandez spunea : „Ia să ne gîndim bine : în cei 150 de ani cît am fost asupriți de țarii ruși, noi am învățat totuși ceva. Dacă pornim împotriva bolșevicilor înseamnă că ajutăm la înscăunarea lui Iudenici, a lui Kolceak și a lui Denikin. Dar cine sînt ei ? Nu-i cunoaștem noi ? Nu sînt ei aceiași generali țariști care au sugrumat Finlanda, Letonia, Polonia și o serie întreagă de alte țări ? Și pe acești dușmani ai noștri să-i ajutăm noi împotriva bolșevicilor ? Nu, mai așteptăm“.

Ei n-au îndrăznit să refuze în mod fățiș : ei se află în stare de dependență față de Antantă. Ei nu ne-au acordat un ajutor direct, ci au stat în expectativă, au tărăgănat lucrurile, au scris note, au trimis delegații, au organizat comisii, au discutat la conferințe și au tot discutat pînă ce Iudenici, Kolceak și Denikin au fost zdrobiți, iar Antanta a ieșit învinsă și în cea de-a doua campanie. Noi am ieșit biruitori.

Dacă toate aceste state mici ar fi pornit împotriva noastră — și li s-au dat sute de milioane de dolari, li s-au dat cele mai bune tunuri, armament, li s-au pus la dispoziție instructori englezi care aveau experiența războiului —, dacă ele ar fi pornit împotriva noastră, nu încape nici cea mai mică îndoială că am fi fost înfrînți. Oricine înțelege perfect de bine acest lucru. Dar ele n-au pornit, deoarece și-au dat seama că bolșevicii dau dovadă de mai multă bună-credință. Cînd bolșevicii spun că recunosc independența oricărui popor, că Rusia țaristă a fost clădită pe asuprirea altor popoare și că ei, bolșevicii, n-au fost, nu sînt și nu vor fi niciodată pentru o astfel

de politică, că bolșevicii nu vor porni niciodată un război de aspirare —, cînd ei spun toate astea, sînt crezuți. Acest lucru îl știm nu de la bolșevicii letoni sau polonezi, ci de la burghezia poloneză, letonă, ucraineană etc.

În aceasta s-a vădit semnificația internațională a poliției bolșevice. Aceasta a fost o verificare făcută nu pe planul Rusiei, ci pe plan internațional. A fost o verificare efectuată prin foc și sabie, nu prin cuvinte. A fost o verificare în lupta finală și decisivă. Imperialiștii și-au dat seama că nu pot dispune de propriii lor soldați, că pot sugruma bolșevismul numai adunînd forțe internaționale, și iată că acum toate forțele internaționale au fost înfrînte.

Ce este imperialismul? Imperialismul înseamnă că un mănunchi de state foarte bogate oprimă lumea întreagă, că ele știu că au pe întregul glob un miliard și jumătate de oameni pe care-i oprimă, iar acești un miliard și jumătate de oameni simt ce înseamnă cultura engleză, cultura franceză și civilizația americană. Asta înseamnă: fiecare jefuiește cît poate. Pîna acum, trei sferturi din Finlanda au și fost cumpărate de miliardarii americani. Ofițerii care veneau din Anglia și din Franța în statele limitrofe cu noi pentru a instrui trupele acestora se purtau ca niște impertinenți nobili ruși într-o țară învinsă. Ei speculau în dreapta și în stînga. Și cu cît flămînzesc mai mult muncitorii finlandezi, polonezi și letoni, cu atît îi oprimă mai mult mănunchiul de miliardari englezi, americani și francezi și lacheii lor. Așa se întîmplă în lumea întreagă.

Numai Republica Socialistă Rusă a înălțat steagul războiului pentru o eliberare reală, și spre ea se îndreaptă simpatiile oamenilor din întreaga lume. Prin politica noastră față de țările mici, noi ne-am cîștigat simpatia tuturor popoarelor de pe glob, adică simpatia a sute și sute de milioane de oameni. Acum ei sînt înrobiți și asupriți, ei reprezintă cea mai înapoiată parte a populației, dar războiul i-a luminat. În războiul imperialist au fost antrenate uriașe mase populare. Anglia a adus regimente din India pentru a le arunca în luptă împotriva germanilor. Franța a chemat sub arme milioane de negri pentru a-i arunca în lupta împotriva germanilor. Din rîndurile lor se formau grupuri de șoc, ei erau

aruncați în sectoarele cele mai periculoase, unde mitralierele îi secerau fără cruțare. Iar ei au învățat câte ceva. Așa cum pe vremea țarului soldații ruși spuneau : dacă e să murim, atunci să pornim împotriva moșierilor, așa au spus și ei : dacă e să murim, apoi să murim nu pentru a ajuta pe tâlharii francezi să jefuiască pe tâlharul capitalist german, ci pentru a ne elibera de capitaliști, fie ei germani sau francezi. În toate țările lumii — chiar și în India, unde sînt asupriți 300 000 000 de robi ai englezilor — conștiința se trezește, iar mișcarea revoluționară crește zi de zi. Toți aceștia își îndreaptă privirile spre o singură stea, spre steaua Republicii sovietice, deoarece știu că Republica sovietică a făcut imense sacrificii în lupta împotriva imperialiștilor și a rezistat unor încercări foarte grele.

Asta înseamnă că Antanta a pierdut și cea de-a doua carte pe care a mizat. Asta înseamnă o victorie pe plan internațional. Asta înseamnă că imensa majoritate a populației globului aprobă politica noastră de pace. Asta înseamnă că în toate țările numărul aliaților noștri crește, ce-i drept, mult mai încet decît am vrea noi, dar totuși crește.

Victoria pe care am reputat-o în campania pregătită de Churchill împotriva noastră dovedește că politica noastră este justă. După aceea am reputat și o a treia victorie — victoria asupra intelectualității burgheze, asupra socialiștilor-revoluționari și a menșevicilor, care în toate țările aveau o atitudine extrem de ostilă nouă. Dar și ei se pronunță acum cu toții împotriva războiului cu Rusia Sovietică. În toate țările, intelectualitatea burgheză, socialiștii-revoluționari și menșevicii — specia aceasta, din nenorocire, există în toate țările (a p l a u z e) — au condamnat amestecul în treburile Rusiei. În toate țările, ei au declarat că asta este o rușine.

Cînd Anglia a propus germanilor să participe la blocada împotriva Rusiei Sovietice, iar Germania a refuzat, aceasta a pus capăt răbdării menșevicilor și socialiștilor-revoluționari englezi și a celorlalți socialiști-revoluționari și menșevici. Ei au spus : „Sîntem adversarii bolșevicilor și-i considerăm opresori și jefuitori, dar

nu putem sprijini propunerea făcută germanilor ca, împreună cu noi, să sugrume Rusia prin blocada foamei“. În felul acesta, înăuntrul taberei dușmane, în propriile lor țări, la Paris, la Londra etc., unde bolșevicii sînt prizoniți și tratați așa cum erau tratați revoluționarii pe vremea țarului, — în toate orașele intelectualitatea burgheză a lansat apelul : „Jos mîinile de pe Rusia Sovietică“. În Anglia aceasta este lozinca sub care intelectualitatea burgheză organizează mitinguri și lansează apeluri.

Iată de ce a trebuit să fie ridicată blocada. Ei n-au putut reține Estonia, iar noi am încheiat pace cu ea și putem stabili legături comerciale. Am deschis o fereastră spre lumea civilizată. Simpatia majorității oamenilor muncii este de partea noastră, iar burghezia își pune problema cum să înceapă mai repede comerțul cu Rusia.

Acum imperialiștii se tem de noi, și au de ce să se teamă, deoarece Rusia Sovietică a ieșit din acest război mai puternică ca oricînd. O serie de publiciști englezi au scris că în întreaga lume armata se descompune, că, dacă există pe glob o țară în care armata se întărește, apoi această țară este Rusia Sovietică. Ei au încercat să-l calomnieze pe tov. Troțki, spunînd că această întărire se datorește faptului că în armata rusă a fost introdusă o disciplină de fier, care este menținută prin măsuri drastice, precum și printr-o largă și iscusită agitație.

Noi n-am negat niciodată acest lucru. Războiul este război, el cere o disciplină de fier. Oare, voi, domnilor capitaliști, n-ați folosit asemenea mijloace? Oare voi, domnilor capitaliști, nu ați făcut agitație? Oare voi n-a-veți de o sută de ori mai multă hîrtie și mai multe tipografii? Dacă ar fi să comparăm numărul publicațiilor noastre cu acela al publicațiilor voastre, n-ar rezulta oare un bob de mazăre de partea noastră și un munte de partea voastră? Cu toate acestea, agitația voastră a eșuat, pe cînd agitația noastră a biruit.

Socialiștii-revoluționari și menșevicii au făcut încercarea de a proceda în mod pașnic cu capitaliștii și de a trece la înfăptuirea reformei sociale fără înfrîngerea lor. Ei au vrut să treacă pe cale pașnică la

înfăptuirea reformei sociale în Rusia, pentru ca nu cumva să-i supere pe capitaliști. Ei au uitat că domnii capitaliști sînt capitaliști și că nu poți s-o scoți la capăt cu ei decît învingîndu-i. Ei spun că în războiul civil bolșevicii au înecat țara în sînge. Dar oare voi, domnilor socialiști-revoluționari și menșevici, n-ați avut la dispoziție 8 luni pentru a efectua experimentul vostru? Oare n-ați fost la putere, împreună cu Kerenski, din februarie pînă în octombrie 1917, primind în tot acest timp ajutor din partea tuturor cadeților, a întregii Antante, a tuturor celor mai bogate țări din lume? Pe atunci programul vostru era: transformare socială fără război civil. S-ar fi găsit oare pe lume măcar un singur prost care să recurgă la revoluție dacă voi ați fi început într-adevăr realizarea reformei sociale? Dar de ce n-ați făcut-o? Pentru că programul vostru era un program cu totul lipsit de realism, era un vis absurd. Pentru că nu te poți înțelege cu capitaliștii și nu-i poți subordona pe cale pașnică, în special după un război imperialist de patru ani. Credeți voi că în Anglia, în Franța, în Germania nu există oameni deștepți care înțeleg că în acest război au luptat pentru împărțirea coloniilor? Că pentru împărțirea prăzii au fost uciși 10 000 000 de oameni și mutilați alți 20 000 000? Iată deci ce reprezintă acest capitalism. Cum să-l poți convinge să cedeze, cum să te poți înțelege cu acest capitalism, care a mutilat 20 000 000 de oameni și a ucis 10 000 000? Noi le spunem menșevicilor și socialiștilor-revoluționari: „Ați avut posibilitatea să faceți un experiment; de ce n-a reușit? Pentru că programul vostru era o simplă utopie, o utopie nu numai în Rusia, ci chiar și în Germania, în Germania în care astăzi se află la putere menșevicii și socialiștii-revoluționari germani, pe care nimeni nu-i ascultă, în Germania în care un Kornilov german, înarmat pînă-n dinți, pregătește reacțiunea ⁸², în republica germană, unde pe străzile orașelor au fost uciși 15 000 de muncitori. Și asta se numește republică democratică!“ Și menșevicii, și socialiștii-revoluționari germani mai au curajul să spună că bolșevicii sînt răi, că au dus țara la război civil, pe cînd la ei, pasămite, domnește

pacea socială, la ei nu au fost uciși în stradă decât 15 000 de muncitori !

Ei spun că la noi e război civil și vărsare de sânge pentru că sîntem o țară înapoiată. Dar spuneți-mi, atunci, de ce se petrece același lucru și în Finlanda, care nu este o țară înapoiată ? De ce în Ungaria domnește o teroare albă care stîrnește indignarea lumii întregi ? De ce în republica germană, unde după răsturnarea kaiserului se află la putere menșevicii și socialiștii-revoluționari, au fost uciși Luxemburg și Liebknecht ? Și de ce acolo este puternic nu menșevicul, ci Kornilov, și sînt puternici de asemenea bolșevicii, care, deși prigoniiți, sînt puternici datorită credinței în justetea cauzei lor și influenței pe care o au asupra maselor ?

Aceasta este revoluția internațională, despre care se spunea că bolșevicii amăgesc cu ea poporul, pe cînd în realitate s-a văzut că toate speranțele într-o înțelegere cu burghezia s-au dovedit a fi o curată absurditate.

Chiar între țările burgheze e pe punctul de a izbucni un mare conflict. America și Japonia sînt gata să se arunce una asupra celeilalte pentru motivul că Japonia, care în timpul războiului imperialist a stat deoparte, a pus mîna pe aproape întreaga Chină, care are nu mai puțin de 400 000 000 de locuitori. Domnii imperialiști spun : „Sîntem pentru republică, sîntem pentru democratism, dar de ce să fure japonezii de sub nasul nostru mai mult decât li se cuvine ?” Japonia și America sînt în pragul războiului, și nu există nici o posibilitate de a împiedica acest măcel, în care vor fi uciși alți 10 000 000 de oameni și mutilați 20 000 000. Franța spune și ea : „În mîna cui au ajuns coloniile ? — În mîna Angliei”. Franța a învins, dar e înglodată în datorii pînă peste cap ; ea se află într-o situație fără ieșire, în timp ce Anglia s-a îmbogățit. Acolo încep iarăși să se înjghebeze noi combinații și alianțe, ei vor să se arunce iarăși unul asupra altuia pentru împărțirea coloniilor, iar războiul imperialist se apropie din nou și nu poate fi împiedicat nu pentru că fiecare capitalist în parte este un om rău — fiecare capitalist în parte este un om ca toți oamenii —, ci pentru că ei nu sînt în stare să se smulgă altfel din cătușele fi-

nanciare, pentru că toată lumea este înglodată în datorii, este aservită, pentru că proprietatea privată a dus și va duce întotdeauna la război.

Toate acestea acționează din ce în ce mai profund, generînd revoluția internațională. Datorită acestui fapt am cîștigat de partea noastră pe soldații francezi și englezi, datorită acestui fapt am cîștigat încrederea statelor mici, iar situația noastră internațională este acum mai bună ca oricînd. Un calcul elementar ne arată că mai avem de înfruntat multe greutăți, dar cele mai mari dificultăți noi le-am învins. Atotputernica Antantă nu ne mai sperie : în bătăliile hotărîtoare noi am învins-o. (A p l a u z e.)

E adevărat, ei mai pot ațîta împotriva noastră Polonia. Moșierii și capitaliștii polonezi spumegă de furie, amenință, cerînd teritoriul din 1772⁸³ și declarînd că vor să-și supună Ucraina. Noi știm că Franța ațîță Polonia, punîndu-i la dispoziție milioane, deoarece ea, oricum, a ajuns în stare de faliment, iar acum joacă ultima carte, mizînd pe Polonia. Noi le spunem tovarășilor polonezi că vom respecta libertatea Poloniei, așa cum respectăm libertatea oricărui alt popor, că muncitorii și țărani ruși, care au îndurat jugul țarismului, știu bine ce a însemnat acest jug. Știm că împărțirea Poloniei între capitalul german, austriac și cel rus a fost o crimă monstruoasă, că această împărțire a condamnat poporul polonez la ani îndelungați de asuprire, cînd folosirea limbii materne era considerată o crimă și cînd întregul popor polonez era animat de o singură idee : eliberarea de sub acest triplu jug. De aceea noi înțelegem ura de care este pătruns sufletul polonezului și declarăm că niciodată nu vom trece frontiera de-a lungul căreia se află acum trupele noastre, și ele se află destul de departe de locurile unde trăiește populația poloneză. Și pe această bază propunem noi pace, deoarece știm că ea va însemna un mare cîștig pentru Polonia. Nu vrem război pentru frontiere teritoriale, deoarece vrem să lichidăm trecutul blestemat, cînd orice velicorus era considerat drept opresor.

Dar dacă Polonia preferă să lase fără răspuns oferta noastră de pace, dacă ea continuă să dea mîna liberă imperialismului francez, care o ațîță la un război împotriva

Rusiei, dacă în Polonia sosesc în fiecare zi noi trenuri cu material de război, dacă imperialiștii polonezi ne amenință că vor porni un război împotriva Rusiei, noi le spunem : „Încercați ! Veți primi o lecție pe care n-o veți uita niciodată“. (A p l a u z e.)

Cînd în timpul războiului imperialist soldații mureau pentru ca țarul și moșierii să se îmbogățescă, noi spuneam deschis și fără ocol că apărarea patriei în războiul imperialist înseamnă trădare, înseamnă apărarea țarului rus, care voia să capete Dardanelele, Constantinopolul etc. Dar acum, după ce am dat publicității tratatele secrete, după ce am pornit revoluția îndreptată împotriva războiului imperialist, iar pentru a asigura victoria acestei revoluții am îndurat chinuri fără precedent, acum, cînd am dovedit că în Rusia capitaliștii au fost înfrînți, și nici nu îndrăznesc măcar să se gîndească la o restaurare a vechii orînduiri, acum noi spunem că apărăm nu dreptul de a jefui alte popoare, ci apărăm revoluția noastră proletară, și o vom apăra pînă la capăt. Această Rusie, care s-a eliberat și care în acești doi ani și-a salvagardat cu prețul atîtor sacrificii revoluția ei sovietică, această Rusie o vom apăra pînă la ultima picătură de sînge ! (A p l a u z e.)

Știm că a trecut timpul cînd eram încercuiți de armatele imperialiștilor și cînd oamenii muncii din Rusia încă nu aveau o atitudine conștientă față de sarcinile noastre. Domnea pe atunci partizanatul, fiecare căuta să acapareze arme pentru sine, fără să țină seama de interesele generale ; în provincie domneau samavolnicia și jaful. În acești doi ani am creat o armată unitară și disciplinată. Aceasta a fost o sarcină grea. Știți că arta militară nu se însușește dintr-o dată. Știți, de asemenea, că știința militară o posedă numai ofițerimea — coloneii și generalii care au rămas din armata țaristă. Ați auzit, desigur, că acești vechi colonei și generali au săvîrșit multe trădări, care ne-au costat zeci de mii de vieți. Toți acești trădători au trebuit să fie îndepărtați și în același timp a fost necesar să recrutăm cadre de comandă dintre foștii ofițeri, pentru ca muncitorii și țaranii să poată învăța de la ei, căci fără știință nu se poate crea o armată modernă, și această

armată trebuie dată pe mîna specialiștilor militari. A fost o sarcină grea, dar noi am rezolvat-o cu succes.

Am creat o armată unitară, care este condusă acum de comuniști înaintați, cu experiență, care au știut să organizeze pretutindeni agitația și propaganda. E drept, și imperialiștii desfășoară agitația lor, dar acum țărani încep să înțeleagă că există agitație și agitație. Cu ajutorul instinctului lor, ei încep să simtă unde este adevărul și unde e minciuna. În orice caz, agitația pe care o desfășoară menșevicii, agitația lui Kolceak și a lui Denikin nu mai are acum același succes. Uitați-vă la afișele și broșurile lor. În ele se vorbește despre Adunarea constituantă, despre libertate și republică, dar muncitorii și țărani, care au obținut libertatea cu prețul sîngelui lor, înțeleg acum că îndărătul cuvîntului „constituantă” se ascunde capitalistul. Și dacă este ceva care a decis deznodămîntul luptei cu Kolceak și cu Denikin în favoarea noastră, deși Kolceak și Denikin erau sprijiniți de marile puteri, acesta este faptul că, în cele din urmă, atît țărani cît și cazacii muncitori, care multă vreme s-au situat de partea cealaltă, au trecut acum de partea muncitorilor și țăranilor, și numai acest fapt a decis, în ultimă analiză, deznodămîntul războiului și ne-a adus victoria.

Sprijinindu-ne pe această victorie, trebuie s-o consolidăm acum din toate puterile pe un alt front, pe un front fără vărsare de sînge, pe frontul războiului împotriva ruinei economice la care ne-a dus războiul contra moșierilor, contra capitaliștilor, contra lui Kolceak și a lui Denikin. Știți cît de mult ne-a costat această victorie, știți în ce condiții îngrozitor de grele a trebuit să luptăm atunci cînd am fost izolați de regiunile producătoare de cereale, de Ural și de Siberia. Pe vremea aceea muncitorii din Moscova și din Petrograd au trebuit să îndure chinurile insuportabile ale foamei. Unii căutau să vă sperie cu cuvintele „dictatura proletariului”. Cu aceste cuvinte căutau ei să sperie pe țărani și pe cazacii muncitori, încercînd să le bage în cap că dictatura înseamnă o atitudine insolentă din partea muncitorului. În realitate însă, în timp ce Anglia și America căutau să-i sprijine pe Kolceak și pe Denikin, muncitorii din orașele centrale, exer-

citîndu-și dictatura, se străduiau să arate, prin propriul lor exemplu, cum trebuie să se rupă orice legătură cu toți moșierii și capitaliștii și să se acționeze laolaltă cu oamenii muncii, căci munca unește, în timp ce proprietatea dezbină. Iată lecția pe care a trebuit s-o însușim în acești doi ani și care ne-a dus la victorie. Munca este aceea care ne-a unit pe noi, în timp ce Antanta se destramă continuu, pentru că proprietatea a făcut din imperialiști niște fiare sălbatice, care în ultimă instanță nu fac altceva decît să se încaiere pentru împărțirea prăzii. Din noi însă munca a făurit acea forță care unește pe toți oamenii muncii. Iar acum cuvîntul „dictatură“ ar mai putea speria doar pe niște oameni cu totul înapoiți, dacă au mai rămas asemenea oameni în Rusia.

Nu știi dacă a mai rămas un singur om care să nu fi tras învățăminte de pe urma aventurii lui Kolceak și a lui Denikin și care să nu fi înțeles că dictatura proletariatului înseamnă că proletariatul din capitale și din centrele industriale nu a fost încă niciodată într-o situație atît de grea ca în acești doi ani. Acum țăraniii din guberniile producătoare se află într-o situație cînd, fiind stăpîni asupra pămîntului, își însușesc întregul produs. Este pentru prima oară, după mii de ani, cînd, ca urmare a revoluției bolșevicilor, țăraniii ruși muncesc pentru ei înșiși și se pot hrăni mai bine. În același timp însă, în acești doi ani de luptă, proletariatul industrial, exercitîndu-și dictatura, a îndurat cumplitele chinuri ale foamei. Acum înțelegeți că dictatura înseamnă conducere, înseamnă unirea maselor muncitoare fărîmițate, împrăștiate, înseamnă unirea lor într-un tot unitar și strîns încheat în lupta împotriva capitaliștilor, pentru a învinge pe capitaliști, pentru ca să nu se mai repete sîngerosul măcel care s-a soldat cu 10 000 000 de morți și 20 000 000 de mutilați. Pentru a învinge această forță care se sprijină pe armate puternice, pe cultura modernă, este nevoie de unirea strînsă a tuturor oamenilor muncii, este nevoie de o voință de fier unică. Și această voință de fier unică o pot făuri numai masele muncitoare, numai proletariatul industrial, numai muncitorii conștienți, care timp de zeci de ani s-au educat în luptă prin greve, prin demonstrații, și care

au știut să răstoarne țarismul, muncitorii care, în timpul celor doi ani de război civil fără precedent, au dus tot greul pe umerii lor, au luptat în primele rînduri, creînd o Armată Roșie unică, în care au intrat zeci de mii dintre cei mai buni muncitori, țărani și elevi ai școlilor militare, muncitorii care mureau luptînd în primele rînduri și care, la Moscova, Petrograd și Ivanovo-Voznesensk, la Tver și la Iaroslavl, în toate centrele industriale, au îndurat cumplitele chinuri ale foamei. Și toate aceste suferințe au cimentat rîndurile muncitorilor și au făcut ca țărani și căzăcimea muncitoare din guberniile producătoare să creadă în adevărul bolșevicilor, deoarece prin aceasta ei le-au dat posibilitatea să reziste în lupta împotriva gardiștilor albi.

Iată de ce clasa muncitoare are dreptul să spună că, prin cei doi ani de război și prin jertfele aduse în acest timp, ea a dovedit tuturor țăranilor muncitori, tuturor cazacilor muncitori că trebuie să ne unim, că trebuie să strîngem rîndurile. Trebuie să luptăm împotriva acelor care profită de pe urma foametei, pentru că este mai convenabil să vinzi cereale cu o mie de ruble pudul decît la preț oficial. Procedînd astfel, unii se pot îmbogăți, dar aceasta ne-ar arunca înapoi, ar face să reînvie vremurile trecute, și noi ne-am prăvăli din nou în prăpastia blestemată, am trăi iarăși vremurile cînd domnea țarismul și cînd, pentru a-și asigura profituri, capitaliștii tîrau omenirea în măcelul imperialist. Aceasta ne-ar arunca înapoi, și așa ceva nu putem tolera. După lupta împotriva lui Kolceak și a lui Denikin, atît țărani muncitori, cît și cazacii muncitori au început să vadă limpede adevărul, au început să vadă că este nevoie de unire, și ei se alătură muncitorilor, văzînd în clasa muncitoare pe conducătorul lor. Țărani muncitori n-au văzut și nu pot vedea în puterea muncitorească nici o jignire; jignire au văzut numai moșierii, capitaliștii, chiaburii, dar aceștia sînt cei mai răi dușmani ai oamenilor muncii, aceștia sînt aliații imperialiștilor care au provocat războiul sîngeros și toate calamitățile pe care le-a avut de îndurat populația. Este necesar ca toți muncitorii, toate masele muncitoare să se unească strîns, și numai atunci vom repurta victoria.

Războiul sîngeros a luat sfîrșit ; acum ducem un război fără vărsare de sînge împotriva ruinei, a distrugerilor, a mizeriei și a bolilor provocate de cei patru ani de război imperialist și de cei doi ani de război civil. După cum știți, această ruină este înspăimîntătoare. În regiunile periferice ale Rusiei, în Siberia, în sud, există acum zeci de milioane de puduri de cereale ; au fost strînse și transportate pînă acum milioane de puduri, în timp ce la Moscova domnește o foamete cumplită. Oamenii mor de foame pentru că nu pot aduce aici cereale, și nu le pot aduce pentru că războiul civil a ruinat complet țara, a dezorganizat transporturile, a distrus zeci de poduri. Locomotivele sînt defecte, și nu putem să le reparăm imediat. Cu greu obținem astăzi ajutor de peste hotare. Dar știm că acum există posibilitatea de a se trece la refacerea deplină a industriei.

Cum să realizăm refacerea industriei în condițiile în care nu putem da în schimbul cerealelor mărfuri, pentru că nu le avem ?

Știm că atunci cînd Puterea sovietică ia cereale de la țărani la preț oficial, ea nu le plătește decît cu hîrtii. Ce valoare au aceste hîrtii ? Ele nu reprezintă prețul cerealelor, iar noi nu putem da decît bani de hîrtie. Dar noi spunem că acest lucru este necesar, că țărani trebuie să dea cereale pe credit. Și se va găsi oare măcar un singur țaran sătul care să refuze să dea cereale muncitorului înfometat dacă știe că acest muncitor, atunci cînd se va reface puțin, îi va restitui în schimb produse industriale ? Nici un țaran cinstit, nici un țaran conștient nu va refuza să dea cereale pe credit. Țăranii care au surplusuri de cereale trebuie să le dea statului pe bani de hîrtie — asta și înseamnă a da pe credit. Acest lucru poate să nu-l înțeleagă, să nu-l conceapă numai un adept al capitalismului și al exploatării, numai acela care vrea ca cel sătul să se îmbogățească și mai mult pe seama celui flămînd. Această mentalitate este incompatibilă cu puterea muncitorească, și în lupta împotriva ei nu ne vom da în lături de la nici un sacrificiu. (A p l a u z e.)

Ne-am concentrat acum toate eforturile asupra refacerii industriei și pornim cu hotărîre la acest nou război,

În care vom învinge așa cum am învins și pînă acum. Am trasat ca sarcină unei comisii alcătuite din oameni de știință și tehnicieni să elaboreze planul de electrificare a Rusiei. Acest plan, care va fi gata peste două luni, ne va da posibilitatea deplină de a ne imagina în mod clar cum, în decurs de cîțiva ani, întreaga Rusie va fi împînzită de o rețea de cabluri electrice și va fi refăcută nu așa cum a fost înainte, ci într-un chip nou, și va atinge acel nivel de civilizație pe care prizonierii noștri l-au putut constata în Germania.

Așa trebuie să refacem industria noastră, așa vom putea restitui cerealele pe care le luăm pe credit de la țărani. Știm că acest lucru nu poate fi îndeplinit într-un an sau doi ; programul-minimum de electrificare este eșalonat pe nu mai puțin de trei ani, iar victoria deplină a acestei industrii moderne va necesita nu mai puțin de zece ani. Dar dacă noi am știut să rezistăm timp de doi ani într-un război sîngeros ca acesta, vom ști să rezistăm, înfruntînd toate greutățile, încă zece ani și chiar mai mult. În opera de conducere a maselor muncitoare prin intermediul muncitorilor am cîștigat o experiență care ne va ajuta să învingem toate greutățile pe acest front fără vărsare de sînge al luptei împotriva ruinei economice și ne va duce la victorii și mai mari decît cele repurtate în războiul împotriva imperialismului internațional. (A p l a u z e.)

*Publicat parțial la 2 martie 1920,
în ziarul „Izvestiia C.E.C.
din Rusia” nr. 47*

*Publicat în întregime la 2, 3
și 4 martie 1920, în ziarul
„Pravda” nr. 47, 48 și 49*

*Se tipărește după textul apărut
în ziarul „Pravda”, confruntat
cu textul broșurii : V. I. Lenin.
„Cuvîntare rostită la primul
Congres general al cazacilor
muncitori din Rusia”.
Moscova, 1920*

CUVÎNTARE ROSTITĂ
 LA CEL DE-AL II-LEA CONGRES GENERAL
 AL LUCRĂTORILOR DIN DOMENIUL
 MEDICO-SANITAR DIN RUSIA ⁸⁴
 1 MARTIE 1920

EXTRAS DIN PROCESUL-VERBAL

(Întîmpinat cu ovații și cu imnul „Internățională“, tovarășul Lenin rostește o scurtă cuvîntare de salut.) Tovarăși, permiteți-mi să aduc congresului dv. salutul Consiliului Comisarilor Poporului. Nu e nevoie să insist prea mult asupra sarcinilor acestui congres și asupra muncii pe care ați depus-o dv. Se poate spune că, în afară de lupta pe front, nici o altă activitate n-a necesitat atîtea jertfe ca cea desfășurată de dv. Cei patru ani de război imperialist au lăsat omenirii milioane de schilozi și nenumărate epidemii.

Avem de îndeplinit o sarcină uriașă, grea, de mare răspundere. Lupta pe fronturile războiului a dovedit că încercările imperialiștilor au fost zadarnice. Tot ce a fost mai greu în acest domeniu a rămas în urmă ; acum trebuie să înfăptuim sarcina construcției pașnice. Experiința dobîndită de noi pe fronturile războiului o vom folosi acum pe frontul muncii pașnice, unde vom fi întîmpinați cu mult mai multă simpatie.

Am știut să punem în slujba cauzei noastre mii de specialiști, numeroși ofițeri și generali, care, ca și muncitorii comuniști, ocupă posturi de răspundere. Întreaga hotărîre de care am dat dovadă în timpul războiului, toată experiența dobîndită în cursul acestui război trebuie să le folosim în lupta împotriva epidemiilor.

A fost un timp cînd și cei care activează pe tărîmul medicinei manifestau multă neîncredere față de clasa

muncitoare, a fost un timp cînd și ei visau la restaurarea orînduirii burgheze. Acum s-au convins și ei că numai împreună cu proletariatul se va putea asigura Rusiei o înflorire culturală. Numai colaborarea dintre reprezentanții științei și muncitori va putea pune capăt pentru totdeauna mizeriei, bolilor, stării de insalubritate. Și aceasta se va realiza.

În fața alianței dintre proletariat și reprezentanții științei și tehnicii nu va rezista nici o forță a întunericului.

*O scurtă relatare a fost publicată
la 6 martie 1920, în ziarul
„Izvestiia C.E.C. din Rusia” nr. 51*

*Publicat în întregime în 1920,
în cartea „Al doilea Congres general
al Sindicatului lucrătorilor din
domeniul medico-sanitar din Rusia.
Procese-verbale și rezoluții”. Moscova*

Se tipărește după textul cărții

OBSERVAȚII PE MARGINEA PROIECTULUI DE TEZE „SARCINILE IMEDIATE ALE CONSTRUCȚIEI ECONOMICE“, PREZENTAT DE TROȚKI

Observații pe marginea proiectului

La § 1

a) § 1 trebuie să fie intitulat „*Cu privire la avântul în muncă*“⁸⁵. În rîndul al doilea, cuvintele „creșterii dorinței de a munci“ vor fi înlocuite cu cuvintele „*avîntului în muncă*“.

b) Se va adăuga :

principiul stabilirii răspunderii precise a fiecărui lucrător (membru al colegiului, coordonator, director etc.) pentru îndeplinirea unor anumite operații, lucrări sau însărcinări, principiu recunoscut de toți și confirmat de numeroase congrese ale consiliilor economice, trebuie înfăptuit cu orice preț, cu fermitate și perseverență. Pînă acum el a fost înfăptuit în foarte mică măsură.

c) Consumatorii trebuie atrași sistematic — prin asociațiile de consum etc. — la controlul producției.

d) Inspecția muncitorească-țărănească trebuie îndrumată să participe într-o măsură tot mai mare la controlul producției și al repartiției.

e) Lupta împotriva speculei și a tărăgănelii, adică împotriva birocratismului, trebuie pusă pe primul plan.

f) Trebuie depuse toate eforturile pentru organizarea întrecerii. Printre măsurile menite să contribuie la întărirea disciplinei și la ridicarea productivității muncii trebuie inclusă reducerea rației pentru aceia care lucrează neglijent etc.

g) Sfârșitul § 4 din tezele lui Troțki (ultimele nouă rînduri) trebuie scos sau atenuat, sau formulat în termeni mai generali.

(Acestea sînt observațiile mele preliminare.)

Lenin

3/III.

Scris la 3 martie 1920

*Publicat pentru prima oară în 1934,
în cartea „Congresul al IX-lea
al P.C. (b) din Rusia.
Martie-aprilie 1920”*

Se tipărește după manuscris

DE ZIUA INTERNAȚIONALĂ A MUNCITOARELOR

Capitalismul îmbină egalitatea formală cu inegalitatea economică și deci socială. Aceasta este una dintre particularitățile fundamentale ale capitalismului, disimulată prin minciuni de către adepții burgheziei, de către liberali, și neînțeleasă de democrații mic-burghezi. Din această particularitate a capitalismului decurge, printre altele, necesitatea ca, luptând cu hotărâre pentru egalitate economică, să recunoaștem deschis inegalitatea capitalistă și chiar, în anumite condiții, să punem această recunoaștere deschisă a inegalității la baza vieții de stat proletare (Constituția sovietică).

Dar capitalismul *nu poate* fi consecvent nici chiar în ceea ce privește egalitatea formală (egalitatea în fața legii, „egalitatea“ dintre sătul și flămînd, dintre proprietar și omul lipsit de mijloace). Și una dintre manifestările flagrante ale acestei inconsecvențe este *inegalitatea în drepturi* dintre femeie și bărbat. Nici un stat burghez, nici chiar cel mai progresist, cel mai republican, cel mai democratic, nu a acordat deplina egalitate în drepturi.

Republica Sovietică Rusă însă a măturat dintr-o dată *toate* rămășițele legislative, *fără excepție*, ale inegalității femeii și i-a asigurat acesteia imediat egalitate deplină prin lege.

Se spune că nivelul de cultură se caracterizează cel mai bine prin situația juridică a femeii. Această afirmație conține un sîmbure de adevăr profund. Și din acest punct de vedere numai dictatura proletariatului, numai statul

socialist a putut realiza — și a realizat — cel mai înalt nivel de cultură.

De aceea, noul avînt, nemaiîntîlnit de puternic, al mișcării femeilor proletare este în mod inevitabil legat de întemeierea (și consolidarea) primei Republici sovietice și — paralel cu aceasta și în legătură cu aceasta — de Internaționala Comunistă.

Cînd vorbim despre aceia pe care capitalismul i-a asupraț direct sau indirect, total sau parțial, trebuie să spunem că tocmai orînduirea sovietică, și numai orînduirea sovietică, le asigură democrația. Acest lucru se vede limpede din situația clasei muncitoare și a țăranilor săraci. Acest lucru se vede limpede din situația femeii.

Dar orînduirea sovietică reprezintă lupta finală și hotărîtoare pentru *desființarea claselor*, pentru egalitatea economică și socială. Democrația, chiar și democrația pentru cei asuprați de capitalism, inclusiv pentru sexul asupraț, *nu ne este de ajuns*.

Mișcarea femeilor proletare își pune ca principală sarcină lupta pentru egalitatea economică și socială a femeii, și nu numai pentru egalitatea ei formală. A atrage femeia la muncă socială productivă, a o smulge din „robia casnică“, a o elibera din starea de subordonare abrutizantă și umiltoare care o silește să se limiteze veșnic și în mod exclusiv la bucătărie și la camera copiilor — iată principala sarcină.

Aceasta este o luptă îndelungată, care necesită o transformare radicală atît a tehnicii societății, cît și a moravurilor. Dar această luptă se va încheia cu victoria deplină a comunismului.

4 martie 1920.

„Pravda“ din 8 martie 1920
(ediție specială)
Semnat : N. L e n i n

Se tipărește după textul
apărut în ziar

CU PRIVIRE LA JUDECAREA DELINCVENȚILOR MINORI ⁸⁶

OBSERVAȚII ȘI AMENDAMENTE LA PROIECTUL DE DECRET

- 1) Teoria delimitării *e lipsită de temei*.
- 2) Procesele și închisorile *strică*.
- 3) *Cine* cunoaște psihologia copiilor? Judecătorii sau experții?
- 4) Instituții speciale?
- 5) Speculanții și alții? *recidiva*?

1) Comisariatul poporului pentru justiție va fi însărcinat să elaboreze, de comun acord cu Comisariatul poporului pentru ocrotirea sănătății, cu Comisariatul poporului pentru învățământul public și cu Direcția centrală de statistică, forme de evidență pentru fiecare caz de trimitere în judecată a unor delincvenți minori și de judecare a acestora.

2) Comisariatul poporului pentru învățământul public și Comisariatul poporului pentru ocrotirea sănătății vor fi îndrumate să-și intensifice activitatea de organizare a instituțiilor curative-educative pentru copiii deficienți.

Comisariatul poporului pentru justiție va fi însărcinat să exercite un control mai riguros asupra alcătuirii comisiilor pentru minori și să supravegheze mai îndeaproape activitatea acestor comisii.

Scris la 4 martie 1920

Publicat pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol XXIV

Se tipărește după manuscris

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA ȘEDINȚA
SOVIETULUI DE DEPUTAȚI AI MUNCITORILOR
ȘI OSTAȘILOR ROȘII DIN MOSCOVA
6 MARTIE 1920

Tovarăși ! Regret foarte mult că, după toate probabilitățile, nu voi putea să-mi îndeplinesc îndatoririle la care a făcut aluzie acum câteva clipe tovarășul președinte, referindu-se la calitatea mea de membru al Sovietului din Moscova⁸⁷, dar, în orice caz, sînt foarte bucuros că am prilejul să salut Sovietul din Moscova în noua lui componență. Permiteți-mi să spun câteva cuvinte despre sarcinile care, în legătură cu situația generală a țării, revin în mod special muncitorilor din Moscova și în primul rînd și în cea mai mare măsură Sovietului din Moscova.

Tovarăși ! Nutrim cele mai întemeiate speranțe că într-un viitor foarte apropiat vom termina cu succes deplin războiul care ne-a fost impus de moșieri și capitaliști în alianță cu capitaliștii din întreaga lume. Am primit chiar astăzi o telegramă de la un membru al Consiliului militar-revoluționar al frontului din Caucaz, ultimul front important din toate cîte au mai rămas. În această telegramă ni se comunică că rezistența dușmanului a fost înfrîntă în toate sectoarele (a p l a u z e), așa că acum, după lichidarea frontului lui Kolceak și a frontului de la Arhanghelsk, se pare că nu sîntem departe de ziua cînd și frontul lui Denikin va fi definitiv lichidat. Dar, tovarăși, oricît de favorabile ar fi pentru noi rezultatele războiului civil și situația internațională, oricît de adevărat ar fi că puterile imperialiste se află în mod vădit în ajunul unei înfrîngerii definitive, că încercările lor de a uni indiferent pe cine în vederea războiului împotriva

noastră s-au soldat cu un eșec, — oricît de favorabilă ar fi această situație, trebuie să spunem că pericolul, chiar și cel extern, încă nu a dispărut. Se mai fac încercări, îndeosebi din partea Franței imperialiste, de a tîrî Polonia într-un război împotriva Rusiei. Știți, desigur, cu toții, din presă, din hotărîrile C.E.C., din toate declarațiile făcute la congresul cazacilor și la multe alte congrese, că Republica sovietică a făcut — în ceea ce o privește — tot posibilul pentru a preîntîmpina acest război, că noi nu numai în mod oficial, ci și în modul cel mai prietenesc am propus poporului polonez pace, am recunoscut în modul cel mai solemn independența statului polonez, făcînd, în această privință, declarațiile cele mai categorice. Din punct de vedere militar, noi am făcut totul pentru a lipsi pe moșierii și capitaliștii polonezi de posibilitatea de a-și pune în aplicare intențiile — poate că nu atît ale lor, cît ale Franței imperialiste, care stă în spatele lor și căreia ei îi sînt datori vînduți. Noi am făcut totul pentru a zădărnici punerea în aplicare a intențiilor acestor capitaliști și moșieri de a tîrî poporul polonez într-un război împotriva Rusiei. Dar, deși noi am făcut tot ce a fost posibil, desfășurarea ulterioară a evenimentelor nu depinde de noi. Moșierii și capitaliștii polonezi nu știu nici ei ce vor face mîine. Situația internă a Poloniei este atît de grea, încît numai faptul că situația lor de clasă este în mod vădit periclitată și că simt apropiata lor pieire poate să-i decidă să întreprindă o asemenea aventură. De aceea, chiar și din punctul de vedere al securității externe, deși am obținut pînă acum numeroase victorii, nu avem nici un fel de garanții și trebuie să fim vigilenți, trebuie să menținem, să ridicăm și să întărim capacitatea noastră de luptă pentru a înfăptui sarcina care stă în fața clasei muncitoare. Dacă totuși, în pofida tuturor eforturilor depuse de noi, imperialiștii din Polonia, sprijiniți de Franța, vor porni război împotriva Rusiei și vor întreprinde această aventură războinică, ei vor trebui să primească — și vor primi — o ripostă de pe urma căreia tot capitalismul și imperialismul lor șubred se va prăbuși definitiv.

Noi nu ne ascundem cîtuși de puțin nouă înșine și în primul rînd nu ascundem muncitorilor din Moscova și celorlalți muncitori ruși faptul că acum sînt necesare o nouă încordare a forțelor, noi sacrificii imense, și mai grele încă, deoarece acum ne aflăm la sfîrșitul iernii, în lunile februarie-martie, care au adus după sine o nouă agravare a mizeriei, a foametei și a suferințelor legate de dezorganizarea transporturilor noastre. Și trebuie să vă spun că, dacă războiul pe frontul sîngeros, războiul civil îndreptat împotriva imperialiștilor, este, după toate aparențele, pe sfîrșite, și în orice caz dușmanul nu ne poate amenința în mod serios, deoarece Antanta a suferit o înfrîngere categorică în încercările ei de a dezlănțui un război general împotriva noastră, apoi, în orice caz, continuă și va continua vreme îndelungată războiul pe frontul fără vărsare de sînge, căci, pe măsură ce primajdia de război scade, sîntem tot mai mult asaltați de sarcinile construcției interne, și acestea trebuie să fie îndeplinite de clasa muncitoare, care și-a asumat misiunea de a conduce masele muncitoare. Aceste sarcini — refacerea țării ruinate, a economiei ruinate, organizarea societății socialiste — nu pot fi îndeplinite fără un război pe frontul muncii pașnice. Iată ce trebuie să-și întipărească bine în minte muncitorii înaintați care alcătuiesc în prezent noul Soviet din Moscova, deoarece muncitorii din Moscova au fost întotdeauna și în mod necesar vor rămîne pentru un timp oarecare un exemplu pe care-l vor urma muncitorii din celelalte orașe.

Trebuie să ținem minte că noi îndeplătim revoluția socialistă într-o țară în care cea mai mare parte a populației o formează țărănimia. Acum ni s-au alăturat masele țărănimii din Siberia, unde țăraniile posedă surplusuri de cereale, unde ei sînt pervertiți de capitalism și, crampnîndu-se de vechea libertate a comerțului, consideră ca un drept sfînt al lor, fiind derutați în această privință de menșevici și de socialiștii-revoluționari — asta este soarta tristă a acestor oameni, și altceva nici n-au ce face —, consideră ca un drept sfînt al lor să facă comerț liber cu surplusurile de cereale și socotesc că acest drept le poate fi lăsat. Ei nu țin seama de faptul că această pre-

tinsă egalitate cetățenească înseamnă exploatarea flămîndului de către sătul, căci țăranii care au surplusuri de cereale și nu vor să le dea celor flămînzi mențin bazele relațiilor capitaliste. Ei sînt niște oameni care, după ce au fost exploatați sute de ani, lucrează pentru prima oară pentru ei înșiși, iar cu surplusurile lor de cereale pot arunca în robie pe muncitori, care, din cauza stării de ruină în care se află industria, nu au posibilitatea să le dea un echivalent în schimbul cerealelor. De aceea, față de acești proprietari mic-burghezi, față de micii speculanți, care sînt foarte numeroși și care, posedînd surplusuri de cereale, își închipuie că, pe măsură ce mergem înainte, se vor îmbogăți din ce în ce mai mult și că, cu cît e mai mare foametea, cu atît deținătorii de cereale vor putea face mai multe afaceri, — față de aceștia, noi ne aflăm în stare de război. Toate acestea le declarăm fără ocol, ele stau la baza dictaturii proletariatului, care arată în mod deschis tuturor maselor muncitorești și țărănești : „Țăranul-om al muncii este aliatul nostru, prietenul și fratele nostru ; dar cînd țăranul acționează ca proprietar care deține surplusuri de cereale ce nu-i sînt necesare în gospodăria lui, și procedează față de noi ca un proprietar, ca un sătul împotriva unui flămînd, un asemenea țăran este dușmanul nostru și vom lupta împotriva lui cu toată hotărîrea, fără pic de cruțare“. A obține victoria asupra micului proprietar, asupra micului speculant este un lucru anevoios. Ei nu pot fi desființați într-un singur an ; pentru a-i desființa e nevoie de mulți ani, e nevoie de o tenacitate sistematică, de o muncă perseverentă, desfășurată pas cu pas în decursul unei perioade îndelungate, de o luptă neîncetată dusă zi de zi, luptă deosebit de grea și în care adeseori țăranul speculant îl învinge pe muncitor. Dar noi vom lupta pe acest front fără vărsare de sînge pentru ca flămîndul să capete de la cel sătul surplusurile pe care acesta le deține, vom lupta fără a ține seama de nimic, fără a ține seama de dorința socialiștilor-revoluționari și a menșevicilor de a înfăptui libertatea comerțului și de a lăsa sătulului aceste surplusuri.

În decursul ultimilor doi ani am desfășurat o muncă intensă. Am atras la această muncă un mare număr de

țărani și muncitori, am știut să luăm de pretutindeni ceea ce ne trebuia. În timp ce ofițerii albi, foști ofițeri țariști, luptau împotriva noastră de partea dușmanilor noștri, zeci și sute din acești specialiști au fost atrași de partea noastră și reeducați în procesul muncii desfășurate de noi. Împreună cu comisarii noștri, ei ne-au ajutat să muncim. Ei înșiși au învățat de la noi să muncească și ne-au dat în schimb cunoștințele lor tehnice. Și numai cu ajutorul lor a putut Armata Roșie să obțină victoriile pe care le cunoaștem. Acum trebuie să îndrumăm întreaga această muncă pe un alt făgaș. Ea trebuie să capete un caracter pașnic; toate forțele și mijloacele trebuie concentrate pe frontul muncii. Trebuie să conducem pe foștii noștri proprietari, care au fost dușmanii noștri. Trebuie să mobilizăm pe toți aceia care sînt apți de muncă și să-i obligăm să muncească împreună cu noi. Trebuie cu orice preț să ștergem de pe fața pămîntului urmele politicii menșevicilor și a socialiștilor-revoluționari, care proclamă libertatea individuală etc., pentru că această politică ne osîndește la foame. Această atitudine trebuie imprimată întregii noastre munci. Partea înaintată a proletariatului își asumă conducerea restului populației și spune: „Trebuie să vă facem să înțelegeți pe deplin și să traduceți în viață ideile noastre, la fel cum am reușit să vă determinăm să treceți din ce în ce mai mult de partea noastră“.

Înainte de toate, aici stă pe primul plan sarcina de a curăța Moscova de gunoaiile care o sufocă, de a o scoate din starea de paragină în care a căzut. Trebuie să realizăm acest lucru pentru a da un exemplu întregii țări, în care ia proporții tot mai îngrijorătoare această murdărie purtătoare de epidemii și de boli. Trebuie să dăm acest exemplu aici, la Moscova, un exemplu dintr-acelea pe care Moscova le-a mai dat nu o dată.

Trebuie să ținem minte că în fața noastră stă sarcina refacerii transporturilor. Începînd din primăvară, trebuie să înfăptuim controlul maselor muncitorești. Trebuie să efectuăm acest control asupra grădinarilor care s-au stabilit în împrejurimile Moscovei și care, profitînd de faptul că alături trăiește un frate flămînd, bagă în buzunar milioane de ruble. Faptul că orice grădinar bogat poate

să cîștige sume fabuloase pe seama vecinului său sărac constituie o nedreptate revoltătoare, pe care n-o putem îngădui.

Ce trebuie să facem ? Este necesar ca specialiștii să ne ofere cunoștințele lor pentru a traduce în viață ideile noastre. Trebuie ca clasa care și-a ales acum noul Soviet din Moscova să se apuce de această treabă. E necesar ca această treabă să fie efectuată într-un mod mai eficient și cu mai multă meticulozitate decît pînă acum.

Știm că proletariatul nu este prea numeros, dar știm, de asemenea, că muncitorii din Petrograd, care au mers în primele rînduri ale Armatei Roșii, ne-au dat cele mai bune dintre forțele lor în momentele cînd am avut nevoie de ele, le-au dat pentru lupta împotriva dușmanului, într-un număr mai mare decît am presupus noi că pot da. Noi spunem că Petrogradul, Moscova, Ivanovo-Voznesensk ne-au dat un număr imens de oameni, dar asta nu este încă totul : ei trebuie să ne dea atît cît avem nevoie. În prezent trebuie să folosim pe toți specialiștii burghezi, care, acumîndu-și cunoștințele în trecut, trebuie acum să le pună în slujba noastră. Cu ajutorul acestor specialiști trebuie să ne desfășurăm activitatea, cu ajutorul lor trebuie să biruim toate greutățile care ne stau în față, trebuie să învingem și, totodată, să făurim din rîndurile clasei muncitoare cadre combative, care să învețe de la ei și care să-i conducă, care să se adreseze întotdeauna maselor largi muncitorești pentru a le explica această experiență. Iată ce va trebui să înfăptuiască cu orice preț Sovietul din Moscova, care ca importanță este unul dintre primele Soviete ; el este unul dintre cele mai mari Soviete proletare. Cei 1 500 de membri ai Sovietului din Moscova, plus membrii supleanți ai acestui Soviet — iată aparatul cu ajutorul căruia puteți atrage forțe din rîndurile masei largi, puteți să antrenați neconținut această masă, încă lipsită de experiență, la conducerea statului.

Masele muncitorești și țărănești, care trebuie să făurească întregul nostru stat, trebuie să creeze acum controlul de stat. Veți făuri acest aparat cu ajutorul maselor muncitorești și țărănești, cu ajutorul tineretului muncitoresc-țărănesc, în care s-au trezit, cu o forță fără

precedent, dorința, hotărîrea de a se angrena el însuși în activitatea de conducere a statului. Însușindu-ne experiența acumulată în război, vom promova mii de oameni care au trecut prin școala Sovietelor și care sînt capabili să conducă statul. În inspecția muncitorească trebuie să atrageți pe muncitorii cei mai temători și mai înapoiți, pe muncitorii cei mai timizi și să-i promovați. Este necesar ca ei să se ridice în această muncă. Observînd cum participă inspecția muncitorească la treburile statului, ei trebuie ca de la cele mai simple sarcini pe care sînt capabili să le realizeze — la început numai ca martori-asistenți — să treacă apoi treptat la îndeplinirea unor sarcini mai importante în activitatea de stat. Din rîndurile maselor largi veți primi ajutoare, care vor lua asupra lor povara conducerii statului, vor veni să vă ajute și să muncească. Este nevoie de zeci de mii de noi muncitori înaintați. Sprijiniți-vă pe muncitorii și pe țărani fără partid, sprijiniți-vă pe ei, căci, fiind înconjurat din toate părțile de dușmani, partidul nostru trebuie să aibă un număr restrîns de membri. Într-o perioadă cînd, prin toate mijloacele de luptă, prin înșelătorie și provocare, elementele dușmănoase caută să se strecoare în rîndurile noastre și să profite de împrejurarea că apartenența la partidul de guvernămînt oferă anumite înlesniri, trebuie să acționăm în strînsă legătură cu cei fără partid. Legile cu privire la Inspecția muncitorească-țărănească dau dreptul de a atrage reprezentanți ai muncitorilor și țărănilor fără partid și conferințele lor la opera de conducere a statului. Acest aparat constituie unul din mijloacele care ne va da posibilitatea să atragem un număr mare de muncitori și țărani la conducerea treburilor statului, pentru ca în decurs de cîțiva ani să obținem victoria pe frontul intern. Mult timp încă, această victorie nu se va contura atît de net, atît de clar și de categoric ca cea dobîndită pe frontul războiului. Această victorie reclamă vigilență și eforturi, și o veți putea asigura îndeplinind sarcina de reconstruire și dezvoltare a Moscovei și a împrejurimilor ei și participînd la munca generală de refacere a transporturilor, de refacere a întregului organism economic, care ne va ajuta să lichidăm influența

directă și indirectă a speculanților și să învingem vechile tradiții ale capitalismului. Pentru a realiza toate acestea merită să sacrificăm câțiva ani. Chiar și în aceste condiții, asemenea transformări sociale vor apărea ca lucruri nemai-văzute, și a trasa în acest domeniu sarcini eșalonate pe o perioadă scurtă ar fi o mare greșeală.

Permiteți-mi să închei exprimându-mi speranța și convingerea că noul Soviet din Moscova, ținând seama de întreaga experiență dobândită de Sovietul precedent în cursul războiului civil, va mobiliza noi forțe din rîndurile tineretului și va păși la opera de construcție economică cu aceeași energie și fermitate, cu aceeași dârzenie cu care am rezolvat sarcinile legate de război, pentru a repurta victorii care nu vor fi strălucite, dar care, în schimb, vor fi mai temeinice și mai substanțiale.

*O scurtă relatare a fost publicată
la 7 martie 1920, în ziarul
„Izvestiia C.E.C. din Rusia” nr. 52*

*Publicat în întregime pentru prima oară
în 1921, în cartea: „Dările de seamă
stenografice ale ședințelor plenare
ale Sovietului de deputați
ai muncitorilor, țăranilor
și ostașilor roșii din Moscova”. Moscova*

Se tipărește după textul cărții

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA ȘEDINȚA FESTIVĂ
A SOVIETULUI DIN MOSCOVA ÎNCHINATĂ
ANIVERSĂRII INTERNAȚIONALEI A III-A
6 MARTIE 1920

Tovarăși ! De la întemeierea Internaționalei Comuniste a trecut un an. În cursul acestui an, Internaționala Comunistă a obținut victorii la care nu ne puteam aștepta ; se poate spune fără nici o ezitare că la întemeierea ei nimeni nu se aștepta la asemenea succese uriașe.

Imediat după revoluție, mulți nutreau speranța că în Europa occidentală revoluția socialistă va începe îndată după terminarea războiului imperialist, deoarece în acel moment, când masele erau înarmate, revoluția putea să fie înlăptuită cu maximum de succes și în unele țări din Occident. Acest lucru s-ar fi putut întâmpla dacă în Europa occidentală sciziunea din rîndurile proletariatului n-ar fi fost atît de adîncă și dacă trădarea săvîrșită de foștii conducători socialiști n-ar fi luat proporții atît de mari.

Pînă în prezent noi nu știm precis cum a decurs demobilizarea și cum se desfășoară lichidarea războiului. Nu știm, de pildă, ce s-a întîmplat în Olanda ; și numai dintr-un singur articol, în care se vorbea despre cuvîntarea unui comunist olandez, numai dintr-un singur articol, cu totul întîmplător — asemenea articole au fost multe —, am avut prilejul să aflu că în Olanda, țară neutră care a fost implicată în mai mică măsură în războiul imperialist, mișcarea revoluționară a luat o amploare atît de mare, încît au început să fie create Soviete, iar Troelstra, una dintre figurile importante ale social-democrației oportuniste olandeze, a recunoscut că muncitorii ar fi putut lua puterea în mîinile lor.

Dacă Internaționala nu s-ar fi aflat în mâinile unor trădători care au salvat burghezia în momentul critic, ar fi existat multe șanse ca, o dată cu terminarea războiului, în multe țări beligerante, precum și în unele țări neutre în care poporul era înarmat, revoluția să se poată produce repede, și atunci rezultatul ar fi fost altul.

Dar nu s-a întâmplat așa ; revoluția n-a reușit să se producă într-un ritm atât de rapid și va trebui să străbată întreaga cale de dezvoltare pe care noi am pornit încă înainte de prima revoluție, încă înainte de 1905, și numai datorită faptului că au trecut mai mult de zece ani pînă în 1917 noi ne-am dovedit a fi capabili să conducem proletariatul.

În 1905 a avut loc, ca să spunem așa, o repetiție a revoluției, și în parte datorită acestui fapt a putut fi folosit în Rusia momentul eșecului războiului imperialist, ceea ce a făcut ca proletariatul să ia puterea. Datorită evenimentelor istorice, datorită putreziciunii totale a absolutismului, noi am început ușor revoluția ; dar cu cît ne-a fost mai ușor s-o începem — cu atît mai greu i-a fost acestei țări izolate s-o continue — și, după acest an care a trecut, putem spune că în alte țări, unde muncitorii au un nivel mai ridicat, unde industria este mai dezvoltată, unde muncitorii sînt mult mai numeroși, dezvoltarea revoluției a pornit pe o cale mai lentă. Ea a pornit pe calea noastră, dar într-un ritm mult mai lent.

Muncitorii continuă să meargă pe această cale lentă, croind drum victoriei proletariatului, care se apropie cu o repeziciune incontestabil mai mare ca la noi, căci, dacă privești realizările Internaționalei a III-a, rămîi uimit de repeziciunea cu care s-a extins ea, mergînd din victorie în victorie.

Priviți cum se răspîndesc în întreaga lume unele cuvinte pocite de-ale noastre, cum e, de pildă, cuvîntul „bolșevism“. Cu toate că ne numim partid comunist, cu toate că denumirea „comunist“ este o denumire științifică, general-europeană, ea este mai puțin răspîndită în Europa și în alte țări decît cuvîntul „bolșevic“. Cuvîntul nostru rusesc „Soviet“ este unul dintre cele mai răspîn-

dite ; el nici nu se traduce în alte limbi, ci se pronunță peste tot rusește.

Cu toate minciunile răspândite de presa burgheză, cu toată rezistența furibundă opusă de întreaga burghezie, simpatia maselor muncitoare s-a dovedit a fi de partea Sovietelor, de partea Puterii sovietice și a bolșevismului. Cu cât burghezia mințea mai mult, cu atât contribuia mai mult la răspândirea în lumea întreagă a experienței făcute de noi cu Kerenski.

O parte din bolșevicii veniți din Germania au fost întâmpinați la noi, în „republica democratică“, cu atacuri și cu o prigoană organizată în stil pur american, iar această prigoană a fost sprijinită prin toate mijloacele de Kerenski, de socialiștii-revoluționari și de menșevici. În felul acesta ei au provocat reacția păturilor proletariatu-lui și le-au determinat să-și spună că, dacă bolșevicii sînt atât de prizoniți, înseamnă că ceea ce vor ei e un lucru bun. (A p l a u z e.)

Și atunci cînd din timp în timp primești știri fragmentare din străinătate, cînd, neavînd posibilitatea să urmărești întreaga presă, citești, de pildă, un număr din „Times“, cel mai bogat ziar englez, cînd citești cum se reproduc acolo cuvintele bolșevicilor pentru a dovedi că aceștia, încă în timpul războiului, au propagat ideea necesității războiului civil, ajungi la concluzia că chiar și cei mai inteligenți reprezentanți ai burgheziei și-au pierdut cu totul capul. Dacă un ziar englez menționează cartea „Împotriva curentului“, o recomandă cititorilor englezi și reproduce pasaje din ea pentru a arăta că bolșevicii sînt cei mai răi dintre răi, că ei vorbesc despre caracterul criminal al războiului imperialist și propagă ideea necesității războiului civil, te convingi că întreaga burghezie, care ne urăște, ne ajută, — mii de mulțumiri ! (A p l a u z e.)

Noi nu avem cotidiane nici în Europa, nici în America ; informațiile cu privire la munca noastră sînt extrem de reduse, iar tovarășii noștri sînt crîncen prizoniți. Dar cînd vezi că cea mai bogată presă imperialistă a aliaților, presă din care își extrag informațiile lor sute de mii de alte ziare, și-a pierdut pînă într-atîta simțul măsurii, încît,

vrînd să lovească în bolșevici, reproduce citate ample din lucrările acestora, dezgropîndu-le din ediții apărute în timpul războiului, spre a dovedi că noi am vorbit despre caracterul criminal al războiului și că am căutat să-l transformăm în război civil, — înseamnă că acești domni foarte inteligenți vor deveni tot atît de proști ca și Kerenski al nostru și prietenii lui. De aceea putem afirma cu toată certitudinea că acești oameni, conducătorii imperialismului englez, își vor aduce în mod conștiincios și temeinic contribuția la sprijinirea revoluției comuniste. (A p l a u z e.)

Tovarăși ! Înainte de război se părea că mișcarea muncitorească era împărțită, în principal, în socialiști și anarhiști. Și nu numai că se părea, dar așa era și în realitate. În decursul unei perioade îndelungate, care mergea pînă la războiul imperialist și revoluție, n-a existat în mod obiectiv în marea majoritate a țărilor europene o situație revoluționară. Sarcina consta în a folosi această perioadă de muncă lentă pentru pregătirea revoluției. Socialiștii au început această muncă ; anarhiștii n-au înțeles această sarcină. Războiul a creat o situație revoluționară, și această veche împărțire s-a dovedit a fi perimată. Pe de o parte, vîrfurile anarhismului și ale socialismului au devenit șoviniste ; ele au arătat ce înseamnă să aperi pe tîlharii burghezi din propria ta țară împotriva celorlalți tîlhari burghezi, din cauza cărora războiul a secerat milioane de vieți omenești. Pe de altă parte, în păturile de jos ale vechilor partide au luat naștere noi curente — împotriva războiului, împotriva imperialismului, pentru revoluția socială. Astfel războiul a dat naștere unei crize foarte profunde ; atît anarhiștii, cît și socialiștii s-au scindat, pentru că vîrfurile conducătoare, deputați în parlament, ale socialiștilor au trecut de partea șoviniștilor, iar în păturile de jos o minoritate mereu crescîndă s-a îndepărtat de acești conducători și a început să treacă de partea revoluției.

Astfel, mișcarea muncitorească din toate țările a pornit pe o linie nouă, nu pe aceea a anarhiștilor și a socialiștilor, ci pe o linie care putea să ducă la dictatura proletariatului. Această sciziune s-a conturat și a început să se

producă în lumea întreagă înainte de crearea Internaționalei a III-a.

Succesul obținut de noi se explică prin faptul că am acționat când situația era revoluționară și când în toate țările exista deja o mișcare muncitorească ; de aceea putem vedea acum că în rîndurile socialismului și ale anarhismului s-a produs o sciziune. Aceasta are drept urmare, în lumea întreagă, participarea muncitorilor comuniști la crearea unor noi organizații, precum și unirea lor în cadrul Internaționalei a III-a. Acest mod de a proceda este cel mai just.

Dacă se ivesc din nou divergențe, de pildă, în problema folosirii parlamentarismului, trebuie să spunem că, după experiența revoluției ruse și a războiului civil, după ce în fața lumii întregi a apărut figura lui Liebknecht și a devenit limpede rolul și importanța lui printre reprezentanții parlamentarismului, este absurd să se nege utilitatea folosirii revoluționare a parlamentarismului. Pentru reprezentanții vechilor concepții a devenit clar că problema statului nu se mai poate pune așa cum se punea înainte ; datorită mișcării revoluționare, în locul modului vechi, livresc, a apărut un mod nou, practic de a pune această problemă.

Întregii forțe unite și centralizate a burgheziei trebuie să i se opună forța unită și centralizată a proletariatului. Prin urmare, acum problema statului se pune cu totul altfel ; vechea divergență a început să-și piardă sensul. În locul vechii împărțiri a mișcării muncitorești au apărut altele noi, iar pe primul plan se pune problema atitudinii față de Puterea sovietică și față de dictatura proletariatului.

Constituția sovietică a arătat în chip grăitor ce a creat revoluția rusă. Din experiența noastră, din studierea ei a reieșit că toate modurile vechi de a pune problema se reduc la unul singur : pentru Puterea sovietică sau împotriva ei, pentru puterea burgheziei, pentru democrație, pentru acele forme de democrație care, promițînd egalitatea între sătul și flămînd, egalitatea între capitalist și muncitor la depunerea buletinelor de vot, egalitatea între exploatați și exploatați, nu făceau decît să camufleze

robia capitalistă, sau pentru puterea proletară, pentru reprimarea necruțătoare a exploatatorilor, pentru statul Sovietelor.

Pentru democrația burgheză pot fi numai adepții robiei capitaliste. Asta se vede din publicațiile albgardiste ale lui Kolceak și Denikin. După ce multe orașe ale Rusiei au fost curățite de aceste canalii, publicațiile lor au fost strânse și aduse la Moscova. Pot fi citite acolo scrierile unor intelectuali ruși ca Cirikov sau ale unor gânditori burghezi ca E. Trubețkoi, și este interesant de văzut cum ei, sprijinindu-l pe Denikin, discută totodată despre Adunarea constituantă, despre egalitate etc. Asemenea raționamente despre Adunarea constituantă reprezintă pentru noi un ajutor; când desfășurau o astfel de agitație în masele albgardiste, ei ne ajutau împreună cu întregul mers al războiului civil, cu întregul mers al evenimentelor. Prin argumentele lor, dovedeau ei înșiși că pentru Puterea sovietică se pronunță revoluționarii sinceri, care privesc cu simpatie lupta împotriva capitaliștilor. În cursul războiului civil, acest adevăr s-a cristalizat cât se poate de limpede.

După experiența pe care am făcut-o, după cele întâmplate în Rusia, în Finlanda și în Ungaria, după experiența de un an a republicilor democratice, a Germaniei, este cu neputință să se mai conteste necesitatea puterii centrale, a dictaturii și a unității de voință pentru ca avangarda proletariatului să se unească strâns, să dezvolte statul și să-l pună pe o bază nouă, ținând ferm puterea în mâini; este cu neputință să se mai facă raționamente pe această temă. Democrația însăși s-a demascat definitiv; iată de ce în toate țările iau o amploare deosebită, sub cele mai diferite forme, numeroasele indicii care vădesc creșterea mișcării comuniste pentru Puterea sovietică, pentru dictatura proletariatului.

Această amploare este atât de mare, încât în asemenea partide ca cel al independenților germani și partidul socialist francez, în care predomină conducătorii de tip vechi, care n-au înțeles nici noua agitație, nici noile condiții și care nu și-au schimbat de loc activitatea parlamentară, ci o transformă într-un mijloc de a se eschiva prin palavrageală de la sarcinile importante și de a reține atenția mun-

citorilor asupra dezbaterilor parlamentare, — chiar și acești conducători sînt nevoiți să recunoască dictatura proletariatului și Puterea sovietică. Aceasta pentru că masa muncitorilor, a cărei influență se face simțită, i-a obligat să facă acest lucru.

Știți, din cuvîntările altor tovarăși, că această desprindere a partidului german al independenților, această recunoaștere a dictaturii proletariatului și a Puterii sovietice a fost ultima lovitură hotărîtoare dată Internaționalei a II-a. Avînd în vedere actuala stare de lucruri, se poate spune că Internaționala a II-a a sucombat și că masele de muncitori din Germania, din Anglia și din Franța trec de partea comuniștilor. Și în Anglia există un partid al independenților, care continuă să privească lucrurile din punctul de vedere al legalității și să condamne actele de violență ale bolșevicilor. Nu de mult a apărut în ziarul lor o rubrică rezervată discuțiilor. Discuție înseamnă dezbateri. Și iată că acolo se dezbate problema Sovietelor; alături de un articol care a fost publicat în ziarele muncitorești engleze găsim aici articolul unui englez care nu vrea să țină seama de teoria socialismului și manifestă același vechi dispreț prostesc față de teorie, dar care, ținînd seama de condițiile vieții engleze, ajunge la o anumită concluzie și spune: noi nu putem condamna Sovietele, ci trebuie să ne pronunțăm pentru ele.

Acesta este un indiciu că chiar și în păturile înapoiate ale muncitorilor din țări ca Anglia etc. a început să se producă o schimbare, și se poate spune că vechile forme ale socialismului au dispărut pentru totdeauna.

Europa merge spre revoluție altfel decît am mers noi, dar în fond ea face același lucru. Fiecare țară trebuie să desfășoare în felul ei — și a început să desfășoare — o luptă internă atît împotriva propriilor ei menșevici, cît și împotriva propriului ei oportunism și eserism, care, sub altă denumire și într-o măsură mai mare sau mai mică, există în toate țările.

Și tocmai pentru că ele trec în mod independent prin această experiență se poate afirma cu certitudine că vic-

toria revoluției comuniste în toate țările este inevitabilă, și cu cât în rîndurile dușmanilor se manifestă mai multe șovăieli și mai multă nesiguranță, care își găsește expresia în declarația lor că bolșevicii sînt niște nelegiuți și că niciodată ei nu vor încheia pace cu noi, — cu atît mai bine pentru noi.

Acum ei spun : să facem comerț, dar fără să-i recunoaștem pe bolșevici. Noi nu avem nimic împotriva : poftim, încercați, domnilor. Cît privește faptul că nu ne recunoașteți, noi înțelegem acest lucru. Am considera ca o greșeală din partea voastră dacă ne-ați recunoaște. Dar dacă v-ați încurcat în așa măsură, încît mai întîi declarați că bolșevicii sînt niște oameni care au încălcat toate legile divine și omenești, că nu veți discuta și nu vă veți împăca cu ei, iar după aceea spuneți că veți începe să faceți comerț fără a recunoaște politica noastră, aceasta constituie pentru noi o victorie care în masele populare din fiecare țară va impulsiona mișcarea comunistă și o va face tot mai profundă. Această mișcare este atît de profundă, încît, în afara celor care aderă în mod oficial la Internaționala a III-a, s-au conturat în țările avansate o serie întreagă de mișcări care, fără să adere la socialism sau la comunism și continuînd să condamne bolșevismul, se apropie totuși de el prin forța lucrurilor.

În secolul al XX-lea, războiul, într-o țară civilizată, obligă guvernele să se autodemaște. Într-un ziar francez au fost publicate niște documente aparținînd fostului împărat Carol al Austriei, care în 1916 a propus Franței să încheie pace. Acum scrisoarea lui a fost publicată, și muncitorii, adresîndu-se lui Albert Thomas, lider al socialiștilor, îi întrebă : d-ta ai fost ministru în guvernul din acea vreme, iar guvernului vostru i s-au făcut propuneri de încheiere a păcii ; ce ai făcut d-ta ? La această întrebare Albert Thomas a preferat să nu răspundă.

Aceste dezvăluiri de-abia au început. În Europa și în America masele populare au un nivel mai ridicat și nu pot avea față de război atitudinea pe care au avut-o în trecut. Ele întrebă : pentru ce au fost uciși 10 000 000 de

oameni și mutilați alți 20 000 000 ? A pune această întrebare înseamnă a determina masele populare să facă o cotitură spre dictatura proletariatului. A pune această întrebare înseamnă a-i da următorul răspuns : au fost uciși 10 000 000 de oameni și au fost mutilați 20 000 000 pentru a se decide cine se va îmbogăți mai mult — capitaliștii germani sau capitaliștii englezi ? Acesta este adevărul, și oricât au căutat ei să-l ascundă, el își croiește drum.

Falimentul guvernelor capitaliste este inevitabil. Fiindcă toată lumea vede că un nou război, asemenea celui care a avut loc, este inevitabil atîta timp cît la putere se vor afla imperialiștii și burghezia. Între Japonia și America apar noi litigii și conflicte, pe care le-au pregătit ultimele decenii de istorie diplomatică a ambelor țări. Pe terenul proprietății private războaiele sînt inevitabile. Războiul dintre Anglia, care a acaparat colonii, și Franța, care se consideră nedreptățită, este inevitabil. Nimeni nu știe unde și cum va izbucni el, dar toți văd, știu și spun că războiul este inevitabil și că se pregătește din nou.

Această situație în secolul al XX-lea, în țări în care toți locuitorii sînt știutori de carte, face cu neputință existența vechiului reformism și a vechiului anarhism. Acestea au fost nimicite de război. Acum nu se mai poate vorbi despre o transformare prin reforme a societății capitaliste, care a cheltuit sute de miliarde de ruble pentru ducerea războiului ; nu se mai poate vorbi despre transformarea acestei societăți fără o putere revoluționară și fără violență, fără profunde zguduiri. Cine vorbește și gîndește astfel încează de a mai prezenta vreo importanță.

Internaționala Comunistă este puternică pentru că se sprijină pe învățămintele trase din măcelul imperialist mondial. În fiecare țară, experiența a milioane de oameni confirmă din ce în ce mai mult justetea poziției Internaționalei Comuniste, iar mișcarea de afiliere la Internaționala Comunistă este în momentul de față de o sută de ori mai largă și mai profundă decît pînă acum. Această mișcare a provocat, în decurs de un an, falimentul total al Internaționalei a II-a.

Nu există țară în lume, fie ea cea mai slab dezvoltată, în care toți muncitorii care gândesc să nu se alăture Internaționalei Comuniste, să nu adere la ea din punct de vedere ideologic. În aceasta constă garanția deplină că victoria Internaționalei Comuniste în lumea întreagă, într-un termen nu prea îndepărtat, este asigurată.
(A p l a u z e.)

*O scurtă relatare a aparut
la 7 martie 1920, în ziarul
„Pravda” nr. 52 și „Izvestiia C.E.C.
din Rusia” nr. 52*

*Publicat în întregime la 14 iunie
1920, în revista „Kommunističeskii
Internațional” nr. 10
Semnat: N. L e n i n*

*Se tipărește după textul
apărut în revistă*

CU PRIVIRE LA MĂSURILE DE ÎMBUNĂTĂȚIRE A ORGANIZĂRII SOVHOZURILOR ⁸⁸

PROIECT DE HOTĂRIRE A C. C. P.

În centrul întregii munci de îmbunătățire a organizării sovhozurilor și a activității lor economice trebuie puse, în primul rând, combaterea energică a abuzurilor cu caracter vădit moșieresc care și-au găsit expresia în arendarea pe bani sau în folosirea dijmei pe jumătate etc., iar în al doilea rând lupta hotărâtă pentru întărirea disciplinei în muncă, pentru ridicarea productivității muncii, care în aceste gospodării se află la un nivel cu totul nesatisfăcător.

Se va cere secțiilor agrare guberniale și sovhozurilor să prezinte date precise cu privire la măsurile luate și la rezultatele practice efectiv obținute. Se vor numi persoane răspunzătoare de îndeplinirea prezentei hotărâri și de lichidarea abuzurilor, persoane care, în caz de neconformare, vor fi deferite justiției. În caz de nevoie se va proceda la înlocuirea întregii administrații a sovhozurilor celor mai prost gospodărite. Sovhozurile se vor împărți în sovhozuri-școală model, sovhozuri pentru culturi speciale, sovhozuri producătoare de materii prime pentru industrie și sovhozuri producătoare de bunuri de consum; datele privind situația acestor gospodării se vor înregistra separat pentru fiecare tip de gospodărie.

Scris la 9 martie 1920

*Publicat pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIV*

Se publică după manuscris

CUVÎNTARE ROSTITĂ
 LA CEL DE-AL III-LEA CONGRES PE ȚARA
 AL MUNCITORILOR DIN TRANSPORTURILE
 PE APĂ ⁸⁹
 15 MARTIE 1920

Activitatea transporturilor pe apă prezintă în momentul de față pentru Rusia Sovietică o importanță cu totul excepțională ; de aceea putem fi siguri că congresul dv. va examina cu toată atenția și grija sarcinile ce revin lucrătorilor din transporturile pe apă. Permiteți-mi să mă opresc asupra unei probleme care interesează acum în cel mai înalt grad partidul comuniștilor, sindicatele și care, fără îndoială, este dezbătută cu însuflețire și de dv. : problema conducerii industriei. Această problemă a fost inclusă în mod special pe ordinea de zi a congresului partidului. Se publică tezele cu privire la această problemă. Este necesar ca ea să fie dezbătută și de tovarășii din transporturile pe apă.

Precum știți, unul dintre punctele controversate care provoacă atât în presă, cât și în cadrul diferitelor adunări discuții aprinse este problema conducerii unice și a conducerii prin colegii. Cred că, de multe ori, preferința ce se acordă în această problemă conducerii prin colegii vădește o insuficientă înțelegere a sarcinilor care stau în fața republicii noastre ; mai mult chiar : ea vădește adeseori un nivel scăzut al conștiinței de clasă. Când mă gândesc la această problemă, aș vrea totdeauna să spun : muncitorii n-au învățat încă destul de la burghezie. Acest lucru se vădește în mod pregnant în acele țări din Europa și America unde domină socialiștii democrați sau social-democrații, care în diferite combinații, într-o formă sau alta a alianței cu burghezia, participă acum la conducere.

Lor le-a fost dat de la Dumnezeu să împărtășească vechile prejudecăți, dar noi, după doi ani de dominație a proletariatului, trebuie nu numai să dorim, ci să și obținem ca conștiința de clasă a proletariatului să nu rămână în urma conștiinței de clasă a burgheziei. Dar priviți : cum conduce statul burghezia ? Cum s-a organizat ea ca clasă ? S-ar fi putut găsi, oare, în trecut măcar un singur om care, situându-se pe punctul de vedere al burgheziei și fiind un apărător credincios al ei, să fi judecat așa : ce fel de conducere de stat este asta dacă puterea este exercitată de o singură persoană ? Dacă s-ar fi găsit un asemenea neghiob în rîndurile burgheziei, tovarășii din propria lui clasă l-ar fi luat în derîdere și el n-ar fi putut să ia cuvîntul și să-și expună părerea la nici o adunare competentă a domnilor capitaliști și burghezi. I s-ar fi spus că problema dacă conducerea trebuie exercitată de o singură persoană sau de un colegiu nu este legată de problema clasei.

Cea mai inteligentă și mai bogată burghezie este burghezia engleză și cea americană ; cea engleză este mai experimentată în multe privințe și știe mai bine să conducă decît cea americană. Și nu ne dă ea, oare, un exemplu prin felul cum practică maximum de dictatură unipersonală, maximum de operativitate în conducere, păstrînd totuși în întregime puterea în mîinile clasei sale ? Cred, tovarăși, că, dacă veți reflecta asupra acestei lecții, dacă vă veți aminti de timpurile nu prea îndepărtate cînd în Rusia stăpîneau domni Reabușinski, Morozovi și ceilalți capitaliști, dacă vă veți aminti cum ei, după răsturnarea absolutismului, în decursul celor 8 luni cînd la putere au fost Kerenski, menșevicii și socialiștii-revoluționari, au știut foarte bine, cu o rapiditate remarcabilă, să se vopsească în altă culoare, să adopte orice denumire, să facă orice concesie formală, aparentă și să păstreze în întregime puterea în mîinile clasei lor, — cred că reflexiile asupra lecției engleze și asupra acestui exemplu concret vor contribui la înțelegerea problemei conducerii unice în mai mare măsură decît multe rezoluții abstracte, aprioric fabricate.

Unii pretind că conducerea prin colegii înseamnă o conducere muncitorească, pe cînd conducerea unică ar fi o conducere nemuncitorească. Însuși modul de a pune această problemă, însuși acest mod de a argumenta dovedește că la noi încă nu există o conștiință de clasă suficient de limpede; și nu numai că nu există o conștiință de clasă suficient de limpede, dar la noi ea este mai puțin limpede decît la domnii burghezi. Acest lucru este explicabil. Ei au învățat arta conducerii nu timp de doi ani, ci timp de 200 de ani, iar dacă e vorba de burghezia europeană, în mult mai mult de două sute de ani. Nu trebuie să desperăm că nu am putut învăța totul în doi ani; important este — evenimentele o cer — ca noi să învățăm mai repede decît dușmanii noștri. Ei au putut să învețe timp de sute de ani, ei au posibilitatea să învețe din nou și să-și corecteze greșelile, deoarece pe scară mondială ei sînt infinit mai puternici decît noi. Noi nu avem timp să învățăm, noi trebuie să punem problema conducerii prin colegii pe baza unor date pozitive concrete. Sînt convins că veți adopta linia trasată în această problemă de către C.C. al partidului, linie expusă în tezele publicate⁹⁰, care este discutată în orice adunare de partid și care pentru oamenii practici, pentru lucrătorii din transporturile pe apă care au depus o muncă susținută în acești doi ani este de necontestat. Și sper că marea majoritate a celor prezenți, care cunosc din practică munca de conducere, vor înțelege că nu trebuie să ne limităm la modul general de a pune această problemă, ci trebuie să devenim oameni practici serioși, care înlătură colegiile și conduc fără ele.

Orice muncă de conducere cere calități deosebite. Poți fi un revoluționar și un agitator foarte priceput și totodată un foarte slab administrator. Dar cine observă cu atenție activitatea practică și are experiența vieții știe că pentru a conduce trebuie să fii competent, trebuie să cunoști în totalitatea lor și cu precizie toate condițiile producției, trebuie să cunoști tehnica acestei producții la nivelul ei contemporan, trebuie să ai o anumită pregătire științifică. Iată condițiile pe care trebuie să le satisfacem cu orice preț. Și atunci cînd punem în

discuție rezoluții cu caracter general, în care se vorbește cu un aer aparent savant despre conducerea prin colegii și despre conducerea unică, ne convingem treptat că în domeniul conducerii nu știm aproape nimic, dar că începem să învățăm câte ceva pe baza experienței, că începem să cîntărim fiecare pas, să promovăm pe fiecare cadru de conducere mai mult sau mai puțin capabil.

Cunoașteți din dezbaterile Comitetului Central că nu sîntem împotriva numirii muncitorilor în posturi de conducere ; dar spunem că rezolvarea acestei probleme trebuie să fie subordonată intereselor producției. Nu putem aștepta. Țara este atît de ruinată, calamitățile — foamea, frigul și sărăcia generală — au atins acum proporții atît de mari, încît așa nu mai merge. Nici un fel de devotament, nici o jertfă de sine nu ne va salva dacă nu vom salva existența fizică a muncitorilor, dacă nu le vom procura pîine, dacă nu vom reuși să extragem mari cantități de sare, pentru a-i plăti pe țărani nu cu hîrtii colorate, pe baza cărora nu te poți menține multă vreme, ci organizînd în mod just schimbul de mărfuri. Aici este în joc însăși existența întregii puteri a muncitorilor și țărănilor, însăși existența Rusiei Sovietice. Cînd la conducere se află oameni incompetenți, cînd combustibilul nu este transportat la timp, cînd nu se repară locomotivele, vapoarele și șlepurile, este în joc însăși existența Rusiei Sovietice.

Transportul nostru feroviar este distrus într-o măsură mult mai mare decît transportul pe apă. El a fost distrus în cursul războiului civil, care s-a desfășurat mai mult pe uscat ; de ambele părți au fost aruncate în aer foarte multe poduri, fapt ce a dus la o dezorganizare de proporții uriașe a întregului transport feroviar. Noi vom reface transportul feroviar. Zi de zi se lucrează la refacerea lui. Dar asta cere timp. Dacă țările avansate și civilizate au de suferit de pe urma dezorganizării transporturilor, atunci cum le putem reface noi în Rusia ? Situația grea în care se află transporturile trebuie însă grabnic îndreptată, deoarece populația nu va mai putea suporta încă o iarnă ca asta. Cu tot eroismul, cu toată abnegația de care dau dovadă, muncitorii nu vor mai putea su-

porta toate suferințele provocate de foamete, de frig, de tifosul exantematic etc. De aceea puneți problema conducerii ca niște oameni practici. Căutați să obțineți ca exercitarea conducerii să necesite o cheltuire minimă de forțe, ca administratorii — fie ei specialiști sau muncitori — să fie oameni capabili; ca ei să pornească la treabă, să conducă, ca neparticiparea lor la conducere să fie considerată o crimă. Învățați din propria voastră experiență practică. Învățați, de asemenea, de la burghezie. Ea a știut să-și mențină dominația de clasă, ea a avut o experiență de care noi nu ne putem lipsi; respingerea acestei experiențe ar fi o dovadă de înfumurare și totodată ar constitui o mare primejdie pentru revoluție.

Revoluțiile anterioare au eșuat tocmai pentru că muncitorii n-au știut să se mențină printr-o dictatură fermă și n-au înțeles că nu te poți menține numai prin dictatură, numai prin violență, prin constrângere; te poți menține numai dacă preiei întreaga experiență a capitalismului progresist, civilizată, bazată pe tehnica înaintată, dacă antrenezi în muncă pe toți acești oameni. Când muncitorii trec pentru prima oară la munca de conducere și au o atitudine neprietenoasă față de specialistul, față de burghezul, față de capitalistul care mai ieri încă era director, câștiga milioane, asupra pe muncitori, noi spunem — și, probabil, majoritatea dintre dv. spun același lucru — că acești muncitori de-abia au început să se apropie de comunism. Dacă comunismul ar putea fi construit cu specialiști care să nu fie îmbibați de concepții burgheze, ar fi ceva foarte ușor de realizat, numai că un astfel de comunism ar fi ceva himeric. Noi știm că nimic nu cade din cer, știm că comunismul se dezvoltă din capitalism, că numai din rămășițele acestuia se poate construi comunismul, din rămășițe — ce-i drept — rele, dar altele nu există. Iar pe cel ce visează la un asemenea comunism himeric trebuie să-l alungăm din orice adunare unde se dezbate chestiuni practice și să lăsăm la acea adunare oameni care știu să muncească pentru a construi comunismul, folosind rămășițele capitalismului. Greutățile acestei munci sînt imense, dar este o muncă rodnică, și orice specialist trebuie să fie prețuit ca reprezentant al tehnicii și al ci-

vilizației, fără de care nu poate exista nici un fel de comunism.

Dacă Armata noastră Roșie a reușit, într-un alt domeniu, victorii, aceasta se explică prin faptul că, în ceea ce o privește, am reușit să rezolvăm această problemă. Mii de foști ofițeri, generali și colonei din armata țaristă ne-au trădat, ne-au vîndut, și din această cauză au căzut mii dintre cei mai buni ostași roșii, — știți acest lucru, dar zeci de mii din acești specialiști, deși au rămas adepți ai burgheziei, sînt în serviciul nostru, și fără ei Armata Roșie n-ar fi existat. Mai știți că acum doi ani, cînd am încercat să creăm fără ei Armata Roșie, am ajuns la partizanat, la debandadă, am ajuns să avem 10 000 000—12 000 000 de baionete, dar nici o divizie ; nu aveam nici o divizie bună pentru război și nu eram în stare să luptăm cu milioane de baionete împotriva armatei regulate puțin numeroase a albilor. Această experiență noi am plătit-o cu sînge ; această experiență trebuie folosită acum în domeniul industriei.

Aici experiența ne arată că trebuie să prețuim pe fiecare reprezentant al culturii burgheze, al științei burgheze, al tehnicii burgheze. Fără ei nu vom putea construi comunismul. Clasa muncitoare, ca clasă, conduce, și din momentul în care a instaurat Puterea sovietică, ea, ca clasă, deține puterea de stat, așa încît poate oricînd să ia de guler pe orice reprezentant al intereselor burgheze și să-l dea afară. În aceasta constă puterea proletariatului. Dar pentru a construi societatea comunistă — hai să recunoaștem deschis marea noastră nepricepere de a conduce munca, de a fi organizatori și administratori ! Noi trebuie să abordăm lucrurile cu maximum de precauție, ținînd minte că este conștient numai acel proletar care în vederea apropiatei campanii știe să pregătească pe specialistul burghez și care nu cheltuiește de prisos nici o clipă din timpul oamenilor, pe cînd pentru conducerea prin colegii se cheltuiește întotdeauna mai mult decît e nevoie.

Repet, soarta noastră depinde poate într-o măsură mai mare de apropiata campanie din transportul pe apă decît de un eventual război cu Polonia, dacă acest război ne va fi impus. Se știe, doar, că și războiul a fost îngreuiat de

dezorganizarea transporturilor. Avem multe trupe, dar nu le putem transporta, nu le putem aproviziona cu alimente, nu putem transporta sarea, care la noi există în cantități uriașe. Or, fără un asemenea schimb de mărfuri nu se poate concepe nici un fel de relații normale cu țărani. Iată de ce situația întregii republici, a întregii Puteri sovietice face ca apropiatei campanii din transportul pe apă să-i revină sarcini de importanță uriașă, excepțională, de îndeplinirea cărora depinde întreaga existență a puterii muncitorești-țărănești. Nu trebuie să pierdem nici o săptămână, nici o zi, nici o clipă; trebuie să punem capăt acestei ruine și să mărim de trei și de patru ori posibilitățile noastre.

Totul depinde, poate, de combustibil, dar situația în acest domeniu este mai bună acum decât anul trecut. Vom putea transporta cantități mai mari de lemne cu ajutorul plutelor dacă vom ști să lucrăm în mod organizat. Lucrurile stau mult mai bine în ceea ce privește petrolul, fără a mai vorbi de faptul că într-un viitor apropiat Groznîi va fi, probabil, eliberat; și dacă aceasta mai este totuși o chestiune îndoielnică, în schimb bazinul petrolifer Emba se află în mâinile noastre, și acolo avem în momentul de față între 10 000 000 și 14 000 000 de puduri de petrol. Și dacă transportul pe apă ne va ajuta să ducem, cu ajutorul plutelor, la timp și repede la Saratov o mare cantitate de materiale de construcție, atunci vom putea rezolva și problema căii ferate spre Emba. Voi știți ce înseamnă să ai petrol pentru transportul pe apă. Căile ferate nu le vom putea reface într-un timp scurt. Să dea Dumnezeu — adică, bineînțeles, nu Dumnezeu, ci priceperea de a învinge vechile prejudecăți ale muncitorilor — ca în 4—5 luni să îmbunătățim puțin situația căilor ferate. În ceea ce vă privește, aveți de îndeplinit în apropiata campanie din transportul pe apă o sarcină eroică.

Nu poți face nimic numai cu elanul, cu avântul, cu entuziasmul; numai organizarea, perseverența, conștiința vor ajuta aici; vom putea să ne îndeplinim sarcinile numai atunci când va răsună mai tare nu glasul aceluia care se teme de specialistul burghez și care debitează fraze cu caracter general, ci glasul aceluia care știe să

introducă, să exercite o conducere fermă, fie ea și unică, dar s-o exercite în numele intereselor proletariatului, înțelegînd că totul depinde de transporturile pe apă.

Pentru a face ca lucrurile să meargă înainte e nevoie de o scară ; pentru a face pe sceptici să urce această scară, trebuie organizată munca, trebuie recrutați și promovați oameni care știu să organizeze transportul pe apă. Sînt la noi oameni care spun despre disciplina militară : „Asta ne mai lipsea ! La ce bun ?“ Asemenea oameni nu înțeleg situația Rusiei și nu înțeleg că lupta pe frontul războiului este pe sfîrșite, în timp ce pe frontul muncii pașnice ea abia începe, și că aici este nevoie de aceeași încordare, este nevoie de tot atîtea forțe și jertfe ; ei nu înțeleg că sînt în joc aici interese la fel de vitale și că împotrivirea nu e mai mică, ci mult mai mare. Orice țăran înstărit, orice chiabur, orice reprezentant al vechii administrații care nu vrea să acționeze în interesul clasei muncitoare, — toți ne sînt dușmani. Să nu vă faceți nici un fel de iluzii. Pentru a învinge este nevoie de o luptă grea, este nevoie de o disciplină militară, de o disciplină de fier. Cine n-a priceput acest lucru n-a priceput nimic din ceea ce constituie condițiile menținerii puterii muncitorești și, prin considerațiile sale, aduce mari prejudicii acestei puteri muncitorești-țăărănești.

Iată de ce, tovarăși, în încheierea cuvîntării mele îmi exprim speranța și convingerea că veți acorda toată atenția sarcinilor ce stau în fața voastră în apropiata campanie din transportul pe apă și că vă veți propune ca, fără a vă da în lături de la nici un sacrificiu, să făuriți o disciplină adevărată, militară, de fier și să săvîrșiți în domeniul transportului pe apă minuni asemenea celor săvîrșite, în acești doi ani, de Armata noastră Roșie. (A p l a u z e.)

„Pravda“ nr. 59 și 60 din 17 și 18
martie 1920 și „Izvestiia C.E.C.
din Rusia“ nr. 59, 61 și 62
din 17, 20 și 21 martie 1920

Se tipărește după textul
apărut în ziarul „Pravda“

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA ȘEDINȚA FRAȚIUNII
COMUNISTE DIN C.C.S. DIN RUSIA
15 MARTIE 1920⁹¹

EXTRAS DIN PROCESUL-VERBAL

Tovarăși ! Tov. Lozovski a spus că Buharin și cu mine vom fi în parte de acord cu el. Asta e adevărat. Ați scris niște teze, dar ce preconizați în ele ? Trebuie să se renunțe la tezele dv., pentru că în ele scrie : „principiul fundamental“, dar noi nu pornim de la practică. Așa și trebuie să scrieți. Și atunci ce va mai rămîne din tezele dv. ? Am avut azi prilejul să asist la congresul lucrătorilor din transporturile pe apă și să polemizez cu o serie de tovarăși. Tov. Ișcenko a spus : „În orice caz, există garanția că vom pune problema ca practicieni“. Așa și trebuia să scrieți. Dv. însă ați scris cu totul altceva ; ați scris : „principiul fundamental“. Pe ce vă întemeiați afirmațiile, cine apără acest punct de vedere ? Nimeni. Bateți în retragere. Scrieți aceasta, și atunci vor dispărea 50% din divergențe. Iar ceea ce ați scris nu corespunde realității : unde răspundeți la argumentul adus împotriva conducerii prin colegii, — unde este participarea maselor largi, cînd colegiile numără trei, cinci sau șapte muncitori ? Sînteți pentru sau contra participării maselor largi ? Pe cei care sînt contra îi luăm, firește, de guler și-i dăm afară ; dar asta nu este un argument. Voi spuneți „mase largi fără partid“. Astfel de mase nu există în nici un colegiu de conducere, este ceva greșit și nu se poate judeca așa. Pentru atragerea maselor largi fără partid trebuie să folosim un alt sistem : trebuie să-i instruim pe oameni, să-i promovăm, să-i însuflețim. Cîți muncitori ne-a dat C.C. al sindicatului textiliștilor ? Dar celelalte sindicate ?

Cîți dintre acești muncitori s-au ridicat în decurs de trei luni și cîți au revenit acolo de unde au plecat? Dați-mi cifre, și atunci voi spune: da, aceștia sînt oameni! A scrie „principii“ înseamnă a proceda copilărește. Lumea va rîde: au studiat problema timp de doi ani de zile, va zice ea, și s-au ales cu niște principii. Aici argumentul nu se potrivește cu concluzia; participarea maselor largi este asigurată printr-un colegiu de 3—7 oameni: lumea va rîde. Asta e prima obiecție.

În al doilea rînd, eu invoc exemplul burgheziei: de la cine trebuie să învățăm, dacă nu de la ea? Cum a condus burghezia? Ea a condus, ca clasă, atunci cînd a fost stăpînă, dar parcă ea nu punea șefi? Noi n-am atins încă gradul de pregătire al burgheziei. Burghezii știau să-și exercite dominația, ca clasă, și să conducă prin orice om care era capabil de acest lucru și își asuma întru totul răspunderea; sus ei aveau un mic colegiu, dar nu vorbeau despre principii fundamentale și nu scriau astfel de rezoluții — burghezia avea în mînă întreaga putere, iar competent era acela care poseda cunoștințele necesare. Muncitorii n-au atins încă acest nivel, și pentru a învinge trebuie să ne debarasăm de vechile prejudecăți. Dominația clasei muncitoare își găsește expresia în constituție, în sistemul nostru de proprietate, precum și în faptul că noi sîntem aceia care facem ca lucrurile să meargă înainte, pe cînd conducerea e altceva, e o chestiune de pricepere și de deprindere. Acest lucru burghezia îl înțelegea foarte bine, pe cînd noi încă nu l-am înțeles. Să învățăm să conducem! S-a mai spus aici că trebuie să ținem ferm în mînă puterea, dar cum trebuie să conducem, noi n-am învățat încă; trebuie să depunem eforturi mari pentru a ne însuși arta conducerii.

Al treilea argument: competența. Unde ați văzut că se poate conduce fără competență, fără a avea cunoștințele necesare, fără însușirea științei de a conduce? E ridicol! Unde vedeți dv. aici un organism bine încheșat și ce rost are toată această vorbărie? Pentru a putea conduce, trebuie să fii cunoscător în materie și un excelent administrator. Unde scrie că aceasta presupune conducere prin colegii? Dimpotrivă, din faptul că avem prea puțini lu-

crători cu experiență reiese inadmisibilitatea conducerii prin colegii. Aceasta înseamnă că trebuie să acceptați tezele în care se spune că pe lângă specialist să puneți un comisar, o comisie etc. Atîta timp cît nu admiteți principiul competenței, al respectării specialistului, rămînem la un punct de vedere primitiv. Așa nu vom putea crea nici un front industrial. Unitate de voință ! Fără ea pe front nu poate fi nici un fel de dictatură ; va fi numai debandadă. E doar ceva tipic că, fără unitate de voință, se produc acolo fricțiuni, iar conducerea e paralizată. Puneți un specialist cu experiență ; dar astăzi știm de asemenea că, dacă veți pune într-un colegiu un om competent alături de unul necompetent, rezultatul nu va fi decît o pluralitate de voință și o harababură totală. Acesta e al cincilea argument *. Toți scriu rezoluții în care se prevede că fiecare răspunde pentru sarcina ce i s-a încredințat. Dar se îndeplinește undeva această prevedere ? Să mi se arate unde am împărțit noi răspunderea în acest mod ? De doi ani învață ei să conducă statul și tot mai continuă să scrie : „principiul fundamental“. E ceva ridicol, ceva demn de un elev de clasa întîii primară (o-i, oi) ; arătați-mi însă experiența voastră, și atunci vom vedea în ce măsură sînteți oameni competenți și în ce anume se reflectă lipsa de competență. Se spune că la direcția artileriei conducerile de uzine au fost extrem de slabe. Este exemplul pe care îl invocă Lozovski și Tolski. Dar cînd a fost asta, tovarășe Lozovski ? Trebuie să ținem seama de situația în care se afla pe atunci Republica sovietică : de unde am pornit ? cine era în frunte ? — Krîlenko, Dîbenko, Podvoiski — înainte de Troțki, și noi am fost cu acest colegiu, iar dacă am mîncat bătaie de la Kolceak și Denikin, care a fost cauza ? Cauza a fost că, atunci cînd eram în colegiu 7 oameni, a trebuit să învățăm timp de 2 ani, ca apoi să trecem la conducerea unică. De acest lucru trebuie să ținem seama sau nu ? Astea-s fleacuri, au spus ei, și au tras cu buretele peste cei doi ani de istorie a republicii. De ce ? Nu vă place cumva ? Luați-o de la început ! Dar ce ne arată exemplul

* Probabil că a fost și un al patrulea argument împotriva principiului conducerii prin colegii, dar el n-a fost consemnat în procesul-verbal. — *Nota red.*

lui Rîkov în calitatea sa de împuternicit al Consiliului Apărării? Rîkov a început să practice sistemul conducerii unice. Nu vă cunoașteți propria voastră istorie, istoria Consiliului economic superior și a Republicii sovietice. Istoria ne arată că de la conducerea prin colegii a muncitorilor am trecut la organizarea pe grupe de zece; treburile mergeau prost, iar Kolceak ne bătea și bine făcea, pentru că în felul acesta am învățat câte ceva, și anume că sistemul conducerii prin colegii trebuie reglementat cât se poate de strict. Am elaborat 4 sisteme — adoptați aceste 4 sisteme⁹², adoptați tezele C.C. Atunci vă veți situa pe terenul celor 2 ani de istorie a Puterii sovietice, al experienței dobândite de ea, și nu pe terenul unor raționamente primitive, care vă derutează... * lucrătorului maturizat, care nu se teme de specialiști și care declară: „dacă veți pune oameni cu experiență, mașinăria va merge“. Așa gândește muncitorul maturizat, pe când cei temători spun: „nu cumva să mă lase fără specialist“. Acesta este un semn de slăbiciune. Încetați să vă mai tînguți, dați dovadă de maturitate!

*Publicat pentru prima oară în 1924,
în cartea: N. Lenin (V. I. Ulianov).
„Articole și cuvîntări cu privire
la mișcarea sindicală“.
Ed. C.C.S. din Rusia*

*Se tipărește după textul cărții,
confruntat cu stenograma*

* În continuare, urmează în textul stenogramei un pasaj neclar. — *Nota red.*

**CUVÎNTARE ROSTITĂ LA ȘEDINȚA
 DE COMEMORARE A LUI I. M. SVERDLOV ⁹³
 16 MARTIE 1920**

SCURTA RELATARE APĂRUTĂ ÎN PRESĂ

Arătînd că defunctul avea un mare talent de organizator, tovarășul Lenin a menționat că, fără să vrei, te gîndești la importanța organizării și la rolul organizatorilor în opera de construcție sovietică. Subliniind importanța excepțională a organizării, Lenin arată că ea este principala armă a clasei muncitoare în lupta revoluționară. Vorbînd despre raportul dintre forțele sociale în diferite momente de după Revoluția din Octombrie, Lenin spune că dictatura proletariatului ar fi cu neputință fără coeziunea oamenilor muncii. El ajunge la concluzia că principala forță care a determinat obținerea tuturor succeselor pe fronturile noastre de război, precum și a succeselor ce se obțin treptat în lupta împotriva ruinei economice constă tocmai în organizare. Apreciînd din acest punct de vedere activitatea de organizator a defunctului, Lenin arată că noi avem o astfel de avangardă de organizatori datorită faptului că ei au trecut prin greaua școală a vieții încă de pe vremea cînd eram nevoiți să activăm în ilegalitate. O asemenea avangardă de organizatori este deosebit de necesară acum în Germania, care trece printr-o perioadă de kornilovism. Lenin arată că în rîndurile oamenilor muncii, chiar și printre muncitorii și țărani fără partid, există numeroase talente de organizatori, dar că noi n-am învățat încă să le descoperim și să le punem la locul potrivit. El își exprimă convingerea că din acest mediu se vor ridica pe viitor din ce în ce mai mulți organizatori, care, avînd mereu în față activitatea depusă de tov. Sverdlov, vor păși cu fermitate pe urmele lui.

„Pravda” nr. 59 din 17 martie 1920

Se tipărește după textul
apărut în ziar

HOTĂRÎRILE BIROULUI POLITIC AL C.C.
AL P.C. (b) DIN RUSIA ÎN LEGĂTURĂ
CU ÎNCĂLCAREA DISCIPLINEI DE PARTID
DE CĂTRE MEMBRII FRAȚIUNII COMUNISTE
DIN C.C.S. DIN RUSIA ⁹⁴

Biroul Politic, în ședința sa din 17. III. 1920, la care au participat tovarășii Buharin, Krestinski și Lenin, a discutat declarația fracțiunii comuniste din C.C.S. din Rusia, semnată de tov. Tomski și Lutovinov, și, în prezența acestora din urmă, a constatat 1) că, în convorbirile particulare avute cu tov. Ișcenko, Glebov, Tomski și Lutovinov, tov. Krestinski n-a prezentat drept hotărîre a C.C. temerile sale în legătură cu situația penibilă care s-a creat (și anume : membrii de partid propun la congresele oamenilor muncii fără partid — și nu în cadrul fracțiunilor comuniste din aceste congrese — rezoluții care contravin rezoluției C.C. al partidului).

2) Că tov. Krestinski a propus ca această problemă să nu fie pusă în discuția fracțiunii înainte de a fi discutată în ședința Biroului Politic cu participarea reprezentanților biroului fracțiunii, ședință care urma să aibă loc peste o zi.

3) Că în timpul acestor discuții tov. Krestinski a dat dovadă de irascibilitate ;

că, pe de altă parte,

în asemenea condiții, discutarea acestei probleme în cadrul fracțiunii era cît se poate de neindicată și nu putea să ducă decît la o inutilă ascuțire a conflictului sau, mai bine zis, la transformarea divergenței dintre C.C. și fracțiune într-un adevărat conflict ;

că pentru orice membru de partid sus-menționata declarație reprezintă nu numai o dovadă de irascibilitate, ci și o intrigă de cea mai proastă speță.

De aceea Biroul Politic hotărăște și recomandă tovarășilor care fac parte din biroul fracțiunii comuniste din C.C.S. din Rusia să obțină din partea fracțiunii o hotărîre prin care să fie anulată hotărîrea adoptată anterior, iar incidentul să fie declarat închis.

Biroul Politic, în ședința sa din 17. III. 1920, la care au participat tovarășii Buharin, Lenin, Krestinski, a discutat situația anormală ce se creează ca urmare a faptului că la congresele oamenilor muncii fără partid membrii de partid propun rezoluții care contravin rezoluțiilor Comitetului Central al partidului.

Biroul Politic declară că, din punctul de vedere al disciplinei de partid, acest fenomen este, fără doar și poate, nestatutar și inadmisibil.

Cu toate acestea, împrejurările cu totul excepționale ale cazului de față (și anume: apropiata întrunire a congresului partidului, publicarea tezelor tov. Tomski și importanța relativ mică a problemei conducerii prin colegii — problemă încă controversată —, în unele cazuri fiind admisă conducerea unică sau invers) ne îndreptătesc să considerăm că din punct de vedere politic răul va fi mai mic dacă vom îngădui membrilor fracțiunii comuniste din C.C.S. din Rusia să prezinte (pînă cînd congresul partidului va lua o hotărîre) la actualele congrese ale diferitelor sindicate rezoluția fracțiunii comuniste din C.C.S. din Rusia.

Scris la 17 martie 1920

*Se publică pentru prima oară,
după manuscris*

PREFAȚĂ LA EDIȚIA ENGLEZĂ A BROȘURII
„REVOLUȚIA PROLETARĂ ȘI RENEGATUL
KAUTSKY“ ⁹⁵

Prefață la ediția engleză

Tovarășii care editează în limba engleză broșura mea îndreptată împotriva lui Kautsky, broșură apărută și în limba germană ⁹⁶, mi-au propus să scriu o prefață la ediția engleză.

Aș prefera ca, în loc de o scurtă prefață, să fac o analiză amănunțită a uneia dintre lucrările lui J. Ramsay MacDonald, care este, după câte știu, unul dintre cei mai influenți și mai citați autori englezi, în esență, de aceeași orientare „kautskistă“. Din păcate, n-am reușit să-mi procur cartea lui J. Ramsay MacDonald „Parliament and Revolution“ ⁹⁷, care cuprinde scurte capitole despre „democrația sovietică“ și „sistemul electoral sovietic“, dar din articolul lui intitulat „Socialist Review Outlook“, apărut în „The socialist Review“ (october — december 1919), al cărei redactor este MacDonald, reiese foarte clar concepția „kautskistă“ a autorului. MacDonald nu este marxist, iar oportunismul deghizat în marxism, care constituie specificul lui Kautsky, nu este tipic pentru Anglia.

Întrucât nu dispun de timpul necesar pentru a face acum o analiză amănunțită a concepțiilor lui MacDonald, mă voi limita la încercarea de a caracteriza pe scurt concepțiile lui, așa cum reies ele din întreaga activitate a lui MacDonald, din ziarul partidului său („Partidul laburist independent“, I.L.P. — independent în vorbe, în realitate foarte dependent de prejudecățile burgheze), din revista lui și în special din articolul sus-menționat.

Mai întâi o să dau câteva citate, dintre cele mai caracteristice din acest articol :

Caracterizând la început situația politică generală, MacDonald scrie : „...Niciodată îndeplinirea cinstită a îndatoririlor, munca cinstită n-au fost atât de puțin apreciate“ (Never was honest service and labour held in lower esteem, page 306). „...Vasele noastre de război continuă să condamne la moarte prin înfometare femeii și copiii. Participăm la toate comploturile mîrșave și blestemate care urmăresc lichidarea democrației în Europa. Deși statul nostru este la un pas de faliment, un oarecare ministru, pentru satisfacerea orgoliului său, și un mănunchi de financiari, pentru a-și asigura profituri personale în viitor, pot să adauge încă 100 000 000 de lire sterline la povara pe care o suportă contribuabilul englez din cauza aventurii ruse...“ (We are in every mean and wicked conspiracy to subvert democracy in Europe. Though the State is tottering on the verge of bankruptcy, a Minister to gratify his personal vanity, and a small class of financiers to secure personal profit in the future, can add what will probably amount to £ 100 000 000 further burden upon the British taxpayer, for a Russian venture... p. 307)... Partidul laburist, care este reprezentat în parlament, „dovedește că este dispus, ca și înainte, să se lase pradă temerilor josnice“ („shows this same pro-

ness in the Party to be stampeded by trivial fears“), lucru demonstrat de furtuna într-un pahar de apă provocată de faptul că Neil Maclean a continuat să stea pe scaun atunci cînd în parlament ceilalți membri ai partidului s-au sculat în picioare pentru a-l saluta pe premier, care adusese de la Paris pacea. Partidul laburist s-a speriat că în alegeri adversarii vor spune despre el în diferite manifeste : „Partidul laburist tolerează (condone) ofensele care i se aduc înaltului nostru suveran“ (our Gracious Sovereign). „Această stare de lucruri — declară cu îndrăzneală curajosul domn MacDonald — nu este sănătoasă ; ea nu promite nici un fel de reforme mari“ (Such a state of things is not healthy ; it contains no promise of great reform)... *

Scris nu mai tîrziu de luna martie 1920.

*Publicat pentru prima oară
în 1958, în revista
„Voprosi Istorii K.P.S.S.“ nr. 4*

Se tipărește după manuscris

* Aici manuscrisul se întrerupe. — *Nota red.*

DOUĂ CUVÎNTĂRI
INREGISTRATE PE PLĂCI DE GRAMOFON ⁹⁸

1

CU PRIVIRE LA MUNCA DE REFACERE
A TRANSPORTURILOR

Tovarăși ! Prin marile ei victorii, Armata Roșie a pus capăt invaziei lui Kolceak, a lui Iudenici și este pe punctul de a înfrînge definitiv pe Denikin.

Au fost zdrobite trupele moșierilor și ale capitaliștilor, care, cu ajutorul capitaliștilor din lumea întreagă, voiau să-și restaureze atotputernicia în Rusia.

Dar războiul imperialist și, după aceea, războiul împotriva contrarevoluției au ruinat în mare măsură întreaga țară și au sleit-o.

Trebuie să ne încordăm toate forțele pentru a birui ruina economică, pentru a reface industria și agricultura, pentru a da țăranilor, în schimbul cerealelor, produsele de care au nevoie.

Acum, după ce am învins pe moșieri, după ce am eliberat Siberia, Ucraina și Caucazul de nord, avem toate posibilitățile să refacem economia țării.

Avem mari cantități de cereale, avem acum cărbune și petrol. În momentul de față, totul depinde de transporturi. Căile ferate sînt dezorganizate. Trebuie să refacem transporturile. Numai atunci vom putea transporta în fabrici cereale, cărbune și petrol, vom putea transporta sare ; numai atunci va începe refacerea industriei, iar muncitorii din fabrici și uzine și de la căile ferate nu vor mai îndura foamea.

Chemăm pe toți muncitorii și țăranii să înceapă refacerea transporturilor, să depună în această direcție o muncă dîrză și plină de abnegație.

Toate lucrările în vederea refacerii transporturilor trebuie îndeplinite cu râvnă, cu energie revoluționară și cu devotament fără margini.

Am învins pe frontul războiului sîngeros.

Vom învinge și pe frontul pașnic, pe frontul muncii.

Să pornim cu toții la muncă pentru refacerea transporturilor !

Rostită la sfîrșitul lunii martie 1920

*Publicată pentru prima oară
la 21 ianuarie 1928,
în ziarul „Pravda” nr. 18*

*Se tipărește după textul
înregistrat pe placă de gramofon*

2

DESPRE DISCIPLINA ÎN MUNCA

De ce am reușit să-i învingem pe Iudenici, pe Kolceak și pe Denikin, cu toate că au fost ajutați de către capitaliștii din lumea întreagă ?

De ce sîntem convinși că vom birui acum ruina și că vom reface industria și agricultura ?

I-am învins pe moșieri și pe capitaliști pentru că ostașii roșii, muncitorii și țărani știaau că luptă pentru propria lor cauză.

Am învins pentru că, în acest război dus împotriva exploataților, cei mai buni reprezentanți ai clasei muncitoare și ai țărănimii au dat dovadă de eroism fără precedent, au săvîrșit minuni de vitejie, au știut să îndure lipsuri nemaipomenite, nu și-au cruțat viața și au izgonit fără cruțare din rîndurile lor pe lași și pe profitori.

Acum sîntem convinși că vom reuși să biruim ruina economică, pentru că cei mai buni reprezentanți ai clasei muncitoare și ai țărănimii se ridică la luptă, dînd dovadă de aceeași conștiință înaltă, de aceeași hotărîre, de același eroism.

Și atunci cînd milioane de oameni ai muncii se unesc ca un singur om și urmează pe cei mai buni reprezentanți ai clasei lor, victoria este asigurată.

Profitorii au fost izgoșiți din armată. Acum vom spune cu toții :

„Jos profitorii, jos cei ce nu se gîndesc decît la folosul lor personal, la speculă, cei ce se eschivează de la muncă, jos cei ce se tem să facă sacrificiile necesare pentru asigurarea victoriei !“

Trăiască disciplina în muncă, râvna în muncă și devotamentul pentru cauza muncitorilor și țăranilor !

Glorie eternă celor ce au căzut în primele rînduri ale Armatei Roșii !

Glorie eternă celor ce antrenează acum după sine milioane de oameni ai muncii, pășind cu elan sporit în primele rînduri ale armatei muncii !

Rostită la sfîrșitul lunii martie 1920

*Publicată pentru prima oară la 21
ianuarie 1928, în ziarul „Pravda” nr. 18*

*Se tipărește după textul
înregistrat pe placă de gramofon*

CONGRESUL AL IX-LEA AL P.C. (b) DIN RUSIA ⁹⁹

29 MARTIE—5 APRILIE 1920

Publicate : cuvîntarea rostită la deschiderea congresului (scurtă relatare apărută în presă) — 30 martie 1920, în ziarul „Pravda” nr. 69 și „Izvestiia C.E.C. din Rusia” nr. 69 ; raportul Comitetului Central — 30 și 31 martie, în ziarul „Pravda” nr. 69 și 70 ; cuvîntul de încheiere la raportul Comitetului Central (scurtă relatare apărută în presă) — 31 martie, în ziarul „Pravda” nr. 70 ; cuvîntare cu privire la construcția economică (relatare apărută în presă) — 1 aprilie, în ziarul „Pravda” nr. 71 ; cuvîntare despre cooperatie (scurtă relatare apărută în presă) — 4 aprilie, în ziarul „Pravda” nr. 74 ; cuvîntare rostită la încheierea lucrărilor congresului (relatare apărută în presă) — 6 aprilie, în ziarul „Pravda” nr. 75 și „Izvestiia C.E.C. din Rusia” nr. 75

Publicat în întregime în 1920, în cartea „Congresul al IX-lea al Partidului Comunist din Rusia. Dare de seamă stenografică”

Cuvîntul de încheiere la raportul Comitetului Central a fost publicat în întregime pentru prima oară în 1960, în cartea „Congresul al IX-lea al P.C. (b) din Rusia. Martie-aprilie 1920. Procese-verbule”

Se tipărește după textul cărții, confruntat cu textul stenogrammei

Личная анкета

для делегатов 9-го Съезда Р. К. П. (большевиков):

1. Имя, отчество и фамилия. *Иванов Иван Иванович*
2. № делегатского билета революция и социализм *381*
3. В какой организации числитесь (уезд, губерния).
ММК
4. Число членов вашей организации. *35 000*
5. Как избраны (на губконференции, уездконференции, общем собрании и т. д.) и когда.
Моск. губконференция
6. Число представленных членов партии на губконференции, уездконференции, общем собрании, на которой вы были избраны на Съезд.
35 000
7. Возраст. *50*
8. Образование. *Высшее*
9. Бывшая профессия (указать вполне определенно), или какие специальности знаете.
Юрид. наче. уезд. повер. юрист
10. Национальность. *Белорус*
11. Семейное положение. *Ученая*
- Партийная работа.**
12. С какого времени состоите членом Р. К. П. (год, месяц).
с 1892 года
13. На каких Всероссийских партийных Съездах вы участвовали.
Каждый раз. На всех
14. Какую партийную работу исполняли, когда и где.
Член ЦК и ред. ЦО

15. Сколько времени вы вели нелегальную работу.

1893-1917

16. Какую партийную работу исполняете сейчас.

Зам. чл. ЦК
Чл. ЦК СНК и Сов.

17. Принадлежали-ли к какой-либо партии до вступления в Р. К. П., когда, сколько времени.

нет

Советская работа.

18. Какую советскую работу исполняли, когда, где.

чл. СНК и Сов

19. Какую советскую работу исполняете сейчас.

чл. ЦК

20. В каких и когда состояли Профсоюзных Союзах и в каком состоите сейчас.

не состою

21. Подвергались-ли вы репрессиям за партийную работу, когда, по каким делам.

б. арестовывался в 1887, 1894 и 1900

22. Где застала вас февральская революция (в ссылке, каторге, тюрьме, за границей, на военной службе, фабрике и т. д.).

в эмиграции (в Чикаго)

23. Сколько времени провели: в тюрьме,

14 мес. в тюрьме, 2 мес.

" " " в ссылке,

3 года

" " " на каторге,

не был

" " " в эмиграции.

1900-1901 и 1903-1907

Fișă personală pentru delegații la Congresul al IX-lea al P. C. (b) din Rusia, completată de V. I. Lenin la 29 martie 1920

Micșorai

Подпись

В. И. Ленин

29 марта дня, 1920 г.

1

CUVINTARE ROSTITĂ
LA DESCHIDEREA CONGRESULUI
29 MARTIE

Permiteți-mi în primul rînd ca, în numele C.C. al P.C. din Rusia, să salut pe delegații la congresul partidului.

Tovarăși, deschidem congresul ordinar al partidului într-un moment deosebit de important. Dezvoltarea internă a revoluției noastre a dus la obținerea unor victorii foarte mari și rapide asupra dușmanului în războiul civil, iar datorită situației internaționale, aceste victorii au însemnat victoria revoluției sovietice în prima țară care a îndeplinit această revoluție, într-o țară dintre cele mai slabe și mai înapoiate, o victorie asupra capitalismului și imperialismului mondial unit. După ce am dobîndit aceste victorii, putem trece acum cu încredere fermă și netulburată la îndeplinirea sarcinilor imediate ale construcției economice pașnice, fiind convinși că actualul congres va face bilanțul experienței celor doi ani și mai bine de muncă sovietică și va ști să folosească învățămintele dobîndite în vederea rezolvării sarcinii construcției economice — sarcină mai grea și mai complexă. Pe plan internațional, situația noastră n-a fost niciodată atît de favorabilă ca acum, și ceea ce ne umple îndeosebi inimile de bucurie și de optimism sînt veștile pe care le primim în fiecare zi din Germania și care ne arată că, oricît de greu, oricît de anevoios se naște revoluția socialistă, puterea proletară sovietică în Germania crește cu o forță de nestăvilit. Korniloviada germană a avut în Germania același rol ca și în Rusia. După korniloviadă, a început o cotitură spre

puterea muncitorească nu numai în masele muncitorilor de la orașe, ci și în rîndurile proletariatului agricol din Germania; această cotitură are o însemnătate istorică mondială. Ea nu numai că confirmă în mod absolut încă o dată justetea căii pe care mergem, dar ne dă și certitudinea că nu e departe vremea cînd vom merge umăr la umăr cu un guvern sovietic german. (A p l a u z e.)

Declar deschise lucrările congresului și vă rog să procedați la alegerea prezidiului.

2

RAPORTUL COMITETULUI CENTRAL
29 MARTIE

Tovarăși ! Înainte de a începe raportul, trebuie să spun că el are, ca și la congresul precedent, două părți : partea politică și cea organizatorică. Această împărțire ne face să ne gândim, în primul rând, la felul cum s-a desfășurat munca Comitetului Central sub aspect exterior, organizatoric. Cu un an în urmă, partidul nostru a pierdut pe I. M. Sverdlov, și această pierdere n-a putut să nu se facă simțită în întreaga organizare a Comitetului Central. Nimeni n-a reușit să îmbine în activitatea sa munca politică cu cea organizatorică așa cum a făcut-o tov. Sverdlov, și de aceea am fost nevoiți să încercăm să înlocuim munca lui prin munca unui colegiu.

În ceea ce privește munca curentă, de zi cu zi a Comitetului Central, ea a fost dusă, în perioada de un an la care se referă raportul, de două colegii, alese la plenary Comitetului Central : Biroul Organizatoric al Comitetului Central și Biroul Politic al Comitetului Central¹⁰⁰ ; iar pentru a asigura coordonarea și continuitatea hotărârilor acestor două organe, secretarul a făcut parte din ambele birouri. Situația a fost de așa natură, încât principala sarcină efectivă a Biroului Organizatoric a fost repartizarea forțelor partidului, iar sarcina Biroului Politic — rezolvarea problemelor politice. Se înțelege de la sine că această împărțire este, într-o anumită măsură, artificială ; e limpede că nici o politică nu poate fi aplicată fără a efectua numiri și transferări. Prin urmare, fiecare problemă organizatorică capătă o semnificație politică, și

practica a demonstrat că este suficientă cererea unui singur membru al Comitetului Central pentru ca orice problemă să fie privită, pentru un motiv sau altul, ca o problemă politică. Încercarea de a delimita altfel activitatea Comitetului Central n-ar fi rațională și, în practică, nu și-ar atinge scopul.

Această metodă de organizare a muncii a dus la rezultate extrem de pozitive: nu s-a întâmplat niciodată ca în relațiile dintre cele două Birouri să se ivească dificultăți. În general, munca ambelor organe s-a desfășurat în mod armonios, iar aplicarea practică a hotărârilor a fost înlesnită de prezența secretarului, care îndeplinea întru totul și exclusiv voința Comitetului Central. Pentru a înlătura orice neînțelegere, trebuie să subliniem de la bun început că numai hotărârile colective ale Comitetului Central, adoptate de Biroul Organizatoric, de Biroul Politic sau de plenara Comitetului Central, că exclusiv aceste hotărâri erau aplicate de secretarul C.C. al partidului. Altfel munca Comitetului Central nu poate să se desfășoare în bune condiții.

După aceste sumare observații cu privire la organizarea muncii în cadrul Comitetului Central, voi trece la sarcina care-mi revine — aceea de a prezenta raportul Comitetului Central. A prezenta un raport asupra muncii politice desfășurate de Comitetul Central este o sarcină foarte grea, dacă e s-o înțelegem în sensul literal al cuvântului. În cursul acestui an, o mare parte a muncii Biroului Politic s-a redus la rezolvarea curentă a diferitelor probleme privind politica, coordonarea acțiunilor tuturor instituțiilor de stat și de partid, ale tuturor organizațiilor clasei muncitoare, privind coordonarea și îndrumarea întregii munci a Republicii sovietice. Biroul Politic rezolva toate problemele privind politica internă și cea internațională. Se înțelege că ar fi cu neputință să enumăr toate aceste probleme. În materialele publicate de Comitetul Central în vederea acestui congres veți găsi datele necesare pentru o informare amănunțită¹⁰¹. A încerca să repet aceste date în raport ar fi peste puterile mele și cred că nici n-ar prezenta interes pentru delegați. Fiecare dintre noi, lucrând în cutare sau cutare organizație de partid sau de

stat, urmărește zilnic modul neobișnuit de rapid în care se succed problemele politice interne și externe. Însăși rezolvarea acestor probleme, așa cum și-a găsit ea expresia în decretele Puterii sovietice, în activitatea organizațiilor de partid, în fiecare cotitură, constituie o apreciere a muncii Comitetului Central al partidului. Trebuie spus că problemele au fost atât de numeroase, încât ele au trebuit să fie rezolvate aproape întotdeauna într-o grabă extraordinară, și numai datorită faptului că membrii colegiului se cunoșteau bine între ei, datorită cunoașterii nuanțelor părerilor fiecăruia, datorită încrederii reciproce, munca a putut fi dusă la bun sfârșit. Altfel, această muncă ar fi depășit puterile unui colegiu chiar de trei ori mai mare. Adeseori a trebuit să rezolvăm probleme complexe nu în cadrul unor ședințe, ci prin convorbiri telefonice. Se proceda astfel, întrucât exista convingerea că anumite probleme cunoscute ca fiind complexe și controversate nu vor fi ocolite. Acum, când urmează să prezint un raport general, îmi voi îngădui ca, în loc de a trece în revistă toate problemele în ordine cronologică și a le grupa pe domenii de activitate, să mă opresc asupra aspectelor principale, esențiale, și în special asupra acelor care leagă experiența zilei de ieri, mai exact experiența anului trecut, de sarcinile care ne stau în față.

N-a venit încă timpul să se scrie istoria Puterii sovietice. Și chiar de-ar fi venit, noi — spun aceasta în ceea ce mă privește, și cred că exprim și părerea Comitetului Central — n-avem de gând să devenim istorici, ci ne interesează prezentul și viitorul. Considerăm activitatea depusă în anul ce a trecut ca un material, ca o lecție, ca o treaptă de pe care trebuie să pășim mai departe. Din acest punct de vedere, activitatea Comitetului Central se împarte în două mari domenii: activitatea legată de sarcinile de ordin militar, care determină situația internațională a republicii, și activitatea legată de construcția economică pașnică, internă, care a trecut pe primul plan, poate, abia pe la sfârșitul anului trecut sau începutul acestui an, când s-a putut vedea clar că am reperat o victorie decisivă pe fronturile hotărâtoare ale războiului

civil. În primăvara anului trecut, situația noastră militară a fost extrem de grea ; am suferit, după cum vă aduceți aminte, multe înfrângeri și a trebuit să facem față unor noi și neașteptate ofensive de mare amploare ale reprezentanților contrarevoluției și ai Antantei, ofensive pe care nu le prevăzusem. De aceea era cu totul firesc ca cea mai mare parte a acestei perioade să fie consacrată îndeplinirii sarcinilor militare, sarcinilor războiului civil, care păreau irealizabile tuturor celor ce șovăiau — fără a mai vorbi de partidul menșevicilor, de cel al socialiștilor-revoluționari și de alți reprezentanți ai democrației mic-burgheze —, precum și masei elementelor intermediare, fapt ce i-a determinat să afirme cu toată sinceritatea că aceste sarcini nu pot fi îndeplinite, că Rusia este o țară înapoiată și slăbită și nu va putea să învingă orînduirea capitalistă din întreaga lume din moment ce revoluția în Occident întîrzie. De aceea a trebuit ca, rămînînd pe poziția noastră și păstrînd convingerea noastră fermă, să afirmăm cu hotărîre că vom învinge și să lansăm lozincile : „totul pentru victorie !“ și „totul pentru război !“

Pentru a putea înfăptui aceste lozinci am fost nevoiți să nu satisfacem o serie întreagă de nevoi dintre cele mai arzătoare, lipsindu-i deseori pe foarte mulți de ajutorul nostru, și am făcut acest lucru în mod conștient și deschis, fiind convinși că trebuie să ne concentrăm toate forțele asupra războiului și să învingem în acest război, impus de Antantă. Numai datorită faptului că partidul a stat de veghe, că în rîndurile lui a existat disciplina cea mai severă, că autoritatea partidului a făcut ca toate departamentele și toate instituțiile să acționeze ca un tot, că lozincile lansate de Comitetul Central au fost urmate ca de un singur om de zeci, sute, mii și în cele din urmă de milioane de oameni, și numai pentru că au fost făcute sacrificii fără precedent, numai de aceea s-a putut produce minunea care s-a produs. Numai de aceea, în pofida campaniei pe care au dezlănțuit-o în mai multe rînduri imperialiștii Antantei și imperialiștii din lumea întreagă, am fost în stare să învingem. Desigur, noi nu ne limităm numai la sublinierea acestei laturi a chestiunii ; trebuie totodată să avem în vedere că ea constituie un învățămînt,

În sensul că fără disciplină și fără centralizare n-am fi înfăptuit niciodată această sarcină. Sacrificiile fără precedent făcute de noi pentru a salva țara de contrarevoluție, pentru a asigura victoria revoluției ruse asupra lui Denikin, Iudenici și Kolceak constituie o cheazășie a revoluției sociale mondiale. Pentru a putea înfăptui acest lucru, era nevoie ca în partid să existe disciplină, să existe o centralizare foarte strictă și convingerea nestrămutată că sacrificiile imense pe care le fac zeci și sute de mii de oameni vor contribui la înfăptuirea tuturor acestor sarcini, că această victorie poate fi efectiv obținută și asigurată. Iar pentru aceasta era nevoie ca partidul și clasa care exercită dictatura, clasa muncitoare, să fie acele elemente care să unească milioane de oameni ai muncii atât în Rusia, cât și în lumea întreagă.

Dacă ne gândim care au fost, în cele din urmă, elementele esențiale ce au permis înfăptuirea unei asemenea minuni în istorie, ca o țară slabă, sleită de puteri, o țară înapoiată să învingă cele mai puternice țări din lume, constatăm că acestea sînt : centralizarea, disciplina și un spirit de sacrificiu nemaiîntîlnit. Pe ce bază ? În țara cea mai puțin dezvoltată, milioanele de oameni ai muncii au putut să ajungă la organizare, au putut să înfăptuiască această disciplină și centralizare numai datorită faptului că muncitorii care trecuseră prin școala capitalismului au fost uniți de către acesta, că în toate țările înaintate proletariatul se unea, și aceasta pe o scară cu atât mai largă cu cât țara era mai înaintată ; pe de altă parte, datorită faptului că, în condițiile existenței producției de mărfuri, proprietatea, proprietatea capitalistă, și mica proprietate dezbină. Proprietatea dezbină, pe cînd noi unim, și unim tot mai multe milioane de oameni ai muncii din lumea întreagă. Se poate spune că acum acest lucru îl văd și orbii, cel puțin aceia dintre ei care nu voiau să-l vadă. Cu cât trecea mai mult timp, cu atât dușmanii noștri erau tot mai dezbinați. Îi dezbina proprietatea capitalistă, proprietatea privată în condițiile existenței producției de mărfuri, fie că e vorba de micii proprietari care fac speculă vînzînd surplusul de cereale și îmbogățindu-se pe seama muncitorilor flămînzi, fie că e

vorba de capitaliștii din diferite țări, chiar dacă dispun de forță militară și creează „Liga Națiunilor“, „marea ligă unică“ a tuturor națiunilor avansate din lume. Această unitate este o pură ficțiune, o pură înșelătorie, o minciună sfruntată. Și am putut vedea — exemplul este extrem de grăitor — că această faimoasă „Ligă a Națiunilor“, care a încercat să acorde unora și altora dreptul de a conduce state, să împartă lumea, această faimoasă Ligă s-a dovedit a fi un balon de săpun, care s-a spart imediat, deoarece era întemeiată pe proprietatea capitalistă. Am putut vedea acest lucru pe o scară istorică, gigantică ; aceasta confirmă adevărul fundamental pe a cărui recunoaștere ne-am bazat credința în dreptatea noastră, încrederea noastră absolută în victoria Revoluției din Octombrie, convingerea că pornim la realizarea unei opere la care, în ciuda tuturor greutăților, a tuturor piedicilor, se vor alătura milioane și milioane de oameni ai muncii din toate țările. Știam că avem aliați, că trebuie să dăm dovadă de spirit de sacrificiu într-o țară căreia istoria i-a încredințat o misiune foarte grea și de onoare, pentru ca nemaipomenitele jertfe să fie răsplătite însutit, deoarece fiecare lună în plus pe care o trăiește Republica sovietică, rezistând atacurilor dușmanilor, ne va aduce milioane și milioane de aliați în toate țările.

Dacă ne gândim, în ultima analiză, cum s-a făcut că am putut să învingem, că trebuia să învingem, constatăm că aceasta se datorește numai faptului că dușmanii noștri, legați formal prin fel de fel de legături de cele mai puternice guverne ale lumii și de reprezentanții cei mai puternici ai capitalului — oricât de uniți au fost ei formal —, erau dezbinați ; legătura lor internă în fond îi dezbină chiar pe ei, aruncându-i unul împotriva altuia, iar proprietatea capitalistă îi descompunea, transformându-i din aliați în fiare sălbatice, astfel încât ei nu vedeau că Rusia Sovietică își sporește numărul adepților în rîndurile soldaților englezi debarcați la Arhanghelsk, în rîndurile marinarilor francezi debarcați la Sevastopol, în rîndurile muncitorilor din toate țările, unde social-conciliatorii au trecut de partea capitalului în toate țările avansate, fără excepție. Aceasta a fost cauza fundamentală,

cea mai profundă care, în ultimă instanță, a făcut ca noi să obținem o victorie certă; ea a constituit acel izvor care continuă să fie izvorul esențial, invincibil, inepuizabil al forței noastre și care ne permite să afirmăm că, atunci cînd vom înfăptui pe deplin în țara noastră dictatura proletariatului, cînd vom realiza prin avangarda proletariatului, prin partidul său înaintat, o unire deplină a forțelor proletariatului, vom putea aștepta venirea revoluției mondiale. Aceasta este într-adevăr expresia voinței, expresia hotărîrii proletare de a lupta, expresia hotărîrii proletare de a realiza unirea milioanei, a zecilor de milioane de muncitori din toate țările.

Domnii burghezi și pseudosocialiștii din Internaționala a II-a pretind că toate acestea nu sînt decît fraze agitatorice. Nu, aceasta este o realitate istorică, confirmată de experiența grea și sîngeroasă a războiului civil din Rusia, deoarece acest război civil a fost un război împotriva capitalului mondial, iar acest capital se dezagrega de la sine în cursul bătăliei, se devora pe sine însuși, pe cînd noi ieșeam din bătălie mai oțeliți, mai puternici în țara proletariatului, în rîndul căruia foametea și tifosul exantematic făceau ravagii. În această țară am reușit să atragem de partea noastră mereu alte mase de oameni ai muncii. Acest an al revoluției noastre, și mai cu seamă anul la care se referă raportul, a făcut ca ceea ce altădată li se părea conciliatorilor o frază agitatorică și de care burghezia își bătea joc să se transforme definitiv într-un fapt istoric indiscutabil, care ne dă posibilitatea să afirmăm cu deplină certitudine: dacă am putut să realizăm acest lucru, înseamnă că avem în lumea întregă o bază infinit mai largă decît aceea pe care a avut-o oricare dintre revoluțiile anterioare. S-a creat o alianță internațională, care nu este înregistrată nicăieri, care nu este consemnată în scris, care nu reprezintă nimic din punctul de vedere al „dreptului de stat“, dar care în realitate, în lumea capitalistă în descompunere, reprezintă totul. Fiecare lună în cursul căreia recuceream poziții sau pur și simplu ne mențineam pozițiile împotriva unui dușman foarte puternic dovedea lumii întregi că avem dreptate și ne aducea alte milioane de aderenți.

Acest proces părea anevoios ; el era însoțit de înfrîngeri mari. După teroarea albă fără precedent din Finlanda ¹⁰² a urmat, în cursul anului la care se referă raportul, înfrîngerea revoluției din Ungaria, înăbușită de reprezentanții Antantei pe baza unui acord secret cu România, înșelînd astfel parlamentele din propriile țări.

Aceasta a fost o trădare dintre cele mai mîrșave, un complot urzit de Antanta internațională pentru a înăbuși prin teroare albă revoluția din Ungaria, fără să mai vorbim de faptul că puterile Antantei căutau prin orice mijloace să ajungă la o înțelegere cu conciliatorii germani pentru a înăbuși revoluția germană ¹⁰³, că acești oameni, care-l declaraseră pe Liebknecht un german cinstit, s-au aruncat împreună cu imperialiștii germani, ca niște cîini turbați, asupra acestui german cinstit. Ei au întrecut orice măsură ; dar fiecare act de represiune al lor nu făcea decît să consolideze pozițiile noastre, astfel că noi deveneam tot mai puternici, iar lor le fugca terenul de sub picioare.

Consider că trebuie să ținem seama în cea mai mare măsură de această experiență fundamentală pe care noi am dobîndit-o. Trebuie să ne îngrijim, în primul rînd, ca agitația și propaganda noastră să se bazeze pe analiză, explicînd de ce am învins, de ce sacrificiile făcute în războiul civil au fost răsplătite însutit și cum trebuie să procedăm pentru ca, folosind această experiență, să obținem victoria într-un alt război, în războiul dus pe un front fără vărsare de sînge, în războiul care și-a schimbat doar forma, el fiind dus împotriva noastră de aceiași vechi reprezentanți, slugi și conducători ai vechii lumi capitaliste, care acum luptă cu și mai multă îndîrjire, înverșunare și furie. Revoluția noastră a confirmat, mai mult decît oricare altă revoluție, legea după care forța revoluției, forța asaltului, energia, fermitatea și triumful victoriei ei măresc în același timp forța de împotrivire a burgheziei. Cu cît obținem mai multe victorii, cu atît exploataorii capitaliști învață mai mult să se unească și să treacă la ofensive mai hotărîte. Cu toții vă aduceți, doar, bine aminte — nu e atît de mult de atunci din punctul de vedere al timpului scurs, dar e mult din punc-

tul de vedere al evenimentelor curente —, vă aduceți aminte că la începutul Revoluției din Octombrie bolșevismul a fost privit ca o curiozitate; și atît în Rusia, cît și în Europa, cei care au împărtășit această părere care exprima lipsa de maturitate și slăbiciunea revoluției proletare au trebuit foarte curînd să renunțe la ea. Bolșevismul a devenit un fenomen mondial, iar revoluția muncitorească a ridicat capul. Sistemul sovietic, pe care noi l-am creat în octombrie, urmînd învățămintele anului 1905 și dezvoltînd propria noastră experiență, acest sistem sovietic s-a dovedit a fi un fenomen de importanță istorică mondială.

Se poate spune fără nici o exagerare că pe scară mondială stau acum față-n față două lagăre pe deplin conștiente de țelurile lor. Trebuie să subliniem că abia în anul care s-a scurs cele două lagăre au ajuns să stea față în față într-o luptă hotărîtoare și definitivă și că tocmai acum, în timpul lucrărilor acestui congres, trăim, poate, unul dintre cele mai însemnate, mai pline de încordare momente de trecere de la război la pace.

Știți cu toții în ce postură s-au pus conducătorii puterilor imperialiste ale Antantei, care țipau în gura mare: „nu vom înceta niciodată războiul împotriva bolșevicilor — acești uzurpatori și tâlhari, acești acaparatori ai puterii și dușmani ai democrației“; știți că ei au fost nevoiți să ridice blocada, că încercarea lor de a-și ralia țările mici a eșuat, pentru că noi am știut să atragem de partea noastră nu numai pe muncitorii din toate țările, dar și burghezia din țările mici, căci imperialiștii asupresc nu numai pe muncitorii din propriile lor țări, ci și burghezia din țările mici. Știți de asemenea că am atras de partea noastră burghezia șovăielnică din țările avansate, și iată că a venit acum momentul cînd Antanta renunță la promisiunile ei anterioare, la preceptele ei și la acordurile pe care, în treacăt fie zis, le-a încheiat de zeci de ori cu diferiți albgardiști ruși; deși a aruncat sute de milioane, Antanta nu s-a ales cu nimic de pe urma acestor acorduri, ea n-a reușit să ducă acțiunea pînă la capăt.

Acum, după ce a ridicat blocada, Antanta a început de fapt tratative de pace cu Republica sovietică, pe care însă

nu le duce pînă la capăt, din care cauză țările mici au pierdut încrederea în ea, în puterea ei. Vedem că situația Antantei, situația ei externă, nu poate fi cîtuși de puțin definită pe baza noțiunilor de drept obișnuite. Statele care fac parte din Antantă nu sînt nici în relații de război, nici în relații de pace cu bolșevicii; ele ne recunosc și totodată nu ne recunosc. Această totală dezagregare a dușmanilor noștri, care erau convinși că reprezintă totuși ceva, ne arată că ei nu reprezintă nimic, că nu sînt decît o haită de fiare capitaliste care se ceartă între ele și care se dovedesc absolut incapabile să ne facă vreun rău.

Situația se prezintă acum astfel: Letonia ne-a făcut, în mod oficial, propuneri de pace¹⁰⁴; Finlanda ne-a trimis o telegramă în care se vorbește oficial despre o linie de demarcație, dar în fond aceasta înseamnă trecerea la o politică de pace¹⁰⁵; în sfîrșit, Polonia, acea Polonie ai cărei reprezentanți au zăngănit armele mai zgomotos ca oricine și continuă să le zăngăne, Polonia care a primit și primește mai mult decît oricine trenuri întregi cu armament de artilerie și promisiuni că va fi ajutată cu toate cele necesare numai și numai să continue lupta împotriva Rusiei, ei bine, chiar și această Polonie, care, din cauza instabilității guvernului său, este nevoită să se lanseze în orice aventură războinică, ne-a transmis invitația de a începe tratative de pace¹⁰⁶. Trebuie să fim cît se poate de prudenți. Politica noastră cere în primul rînd o atitudine cît se poate de atentă. Aici e deosebit de greu să găsești linia justă, pentru că nimeni nu știe cum vor evolua lucrurile — însuși dușmanul nu știe ce va face mai departe. Nici domnii reprezentanți ai politicii franceze, care ațîță cel mai mult Polonia, nici conducătorii Poloniei burghezo-moșierești nu știu ce va fi mai departe, nu știu ce vor. Astăzi ei spun: „Domnilor, dați-ne cîteva trenuri cu tunuri și cîteva sute de milioane, și sîntem gata să ne războim cu bolșevicii“. Ei ascund știrile privitoare la grevele care iau în Polonia proporții din ce în ce mai mari; ei înăspresc cenzura pentru a ascunde adevărul. Dar mișcarea revoluționară crește în Polonia. Creșterea mișcării revoluționare în Germania, în faza nouă în care a intrat, pe acea treaptă nouă cînd muncitorii, după korniloviada

germană, creează armate roșii, ne arată în mod clar (vezi ultimele telegrame din Germania) că voința de luptă a muncitorilor crește neîncetat. Chiar în conștiința reprezentanților Poloniei burghezo-moșierești începe să încolțească ideea : „Nu este oare târziu, nu va fi oare instituită Republica sovietică în Polonia înainte ca printr-un act de stat să se fi declarat pace sau război ?“ Ei nu știu ce să facă. Nu știu ce le va aduce ziua de mâine.

Știm că cu fiecare lună forțele noastre se întăresc tot mai mult și se vor întări și în viitor. De aceea situația noastră internațională este mai trainică decât oricând. Dar trebuie să urmărim cu foarte mare atenție criza internațională și să fim gata să facem față oricărei surprize. Avem o propunere formală de pace din partea Poloniei. Acești domni se află într-o situație desperată, atât de desperată, încât prietenii lor, monarhiștii germani, oameni care au primit o educație mai bună și au mai multă experiență politică și mai multe cunoștințe, s-au lansat într-o aventură de tip kornilovist. Burghezia poloneză face o propunere de pace, știind că o aventură poate să însemne o korniloviadă poloneză. Cunoscând faptul că adversarul nostru — care nu știe ce vrea să facă și ce va face mâine — este într-o situație extrem de grea, trebuie să fim ferm convinși că, în ciuda propunerii de pace, războiul este posibil. Nu se poate prevedea cum se vor comporta ei în viitor. I-am văzut pe acești oameni, îi cunoaștem pe acești oameni de teapa lui Kerenski, pe acești menșevici și socialiști-revoluționari. În acești doi ani i-am văzut cum ei se apropiau astăzi de Kolceak, mâine, într-o anumită măsură, de bolșevici, apoi de Denikin, și această atitudine era camuflată sub paravanul unei frazeologii găunoase despre libertate și democrație. Îi cunoaștem pe acești domni, și de aceea primim cu amîndouă mâinile propunerea lor de pace, acceptînd să facem maximum de concesii și convinși fiind că pacea încheiată cu țările mici va fi infinit mai folositoare cauzei noastre decât războiul, deoarece cu ajutorul războiului imperialiștii înșelau masele muncitoare, ascundeau adevărul despre Rusia Sovietică ; din această cauză, orice pace va deschide o cale de o sută de ori mai largă influenței noastre. De altfel, în acești ani, influența

noastră a fost și așa destul de puternică. Internaționala a III-a, Comunistă, a repurtat victorii fără precedent. Știm însă totodată că războiul poate să ne fie impus în orice moment. Dușmanii noștri nu știu încă nici ei înșiși ce sînt în stare să facă în această privință.

Că se fac pregătiri de război este un fapt în afară de orice îndoială. Multe state vecine cu Rusia și, poate, multe state care nu sînt vecine cu ea se înarmează. Iată de ce, mai mult decît oricînd, trebuie să manevrăm în politica noastră externă, să urmăm cu fermitate linia pe care am adoptat-o și să fim pregătiți pentru orice eventualitate. Războiul pentru pace l-am dus cu o energie deosebit de mare. Acest război dă rezultate excelente. Pe această arenă de luptă noi am obținut rezultate foarte bune, în orice caz nu mai puțin bune decît pe tărîmul de activitate al Armatei Roșii, pe cîmpul de luptă. Încheierea păcii cu noi nu depinde însă de voința statelor mici, chiar dacă ele doresc pacea. Ele sînt pînă peste cap înglodate în datorii față de statele care fac parte din Antantă, iar în sînul acesteia există disensiuni foarte grave și mari rivalități. Trebuie deci să reținem că, privită pe plan istoric-mondial, după războiul civil și după războiul Antantei, pacea este, desigur, posibilă.

Dar pașii noștri spre pace trebuie să fie însoțiți de o întărire a întregii noastre capacități de luptă, și în nici un caz nu trebuie să dezarmăm armata. Armata noastră constituie o garanție reală că puterile imperialiste nu vor întreprinde nici cele mai mici tentative, nici cele mai mici încercări de a ne ataca, deoarece, chiar dacă ar putea să conteze pe unele succese efemere la început, în cele din urmă însă ele vor fi înfrînte de Rusia Sovietică. Trebuie să știm acest lucru; aceasta trebuie să constituie baza agitației și propagandei noastre, și este necesar să ne pregătim în acest sens pentru a rezolva sarcina care, dată fiind starea de oboseală crescîndă, impune îmbinarea ambelor aspecte ale activității noastre.

Trec acum la cele mai importante considerente principale care ne-au determinat să îndrumăm cu hotărîre masele muncitoare pe calea folosirii armatei în vederea îndeplinirii sarcinilor fundamentale și imediate. Vechiul

izvor al disciplinei, capitalul, este slăbit, vechiul izvor al coeziunii a dispărut. Trebuie să creăm o nouă disciplină, un nou izvor al disciplinei și al coeziunii. Orice constrângere stârnește revolta, țipetele, protestele zgomotoase și lamentările democrației burgheze, care repetă într-una cuvintele „libertate” și „egalitate” fără să înțeleagă că libertatea pentru capital este o crimă împotriva muncitorilor, că egalitatea dintre sătul și flămînd este o crimă împotriva celor ce muncesc. În numele luptei împotriva minciunii, noi înfăptuim obligativitatea muncii și unirea celor ce muncesc, fără să ne temem cîtuși de puțin să recurgem la constrângere, deoarece nicăieri nu s-a înfăptuit vreo revoluție fără constrângere, și proletariatul are dreptul să facă uz de constrângere pentru a-și apăra cu orice preț cuceririle. Atunci cînd domnii burghezi, domnii conciliatori, domnii „independenți” din Germania și din Austria și longuetiștii din Franța discutau despre factorul istoric, ei scăpau totdeauna din vedere un asemenea factor ca hotărîrea, fermitatea și dîrzenia revoluționară a proletariatului. Proletariatul din țara noastră a dat dovadă tocmai de aceste calități, de dîrzenie și fermitate, atunci cînd și-a spus lui însuși, a spus altora și a dovedit-o în fapt că mai degrabă vom pieri pînă la unul decît să cedăm din teritoriul nostru, decît să renunțăm la principiul nostru, la principiul disciplinei și al unei politici ferme, căreia trebuie să-i jertfim totul. Într-un moment de dezagregare a țărilor capitaliste și a clasei capitaliste, într-un moment de deznădejde și de criză a acesteia, singurul care decide este acest factor politic. Frazele despre minoritate și majoritate, despre democrație și libertate nu hotărăsc nimic, oricît ar face uz de ele eroii perioadei istorice trecute. În asemenea situație hotărăsc conștiința și fermitatea clasei muncitoare. Dacă clasa muncitoare este gata de sacrificiu, dacă a dovedit că știe să-și încordeze toate forțele, sarcina ar fi îndeplinită. Pentru îndeplinirea ei trebuie făcut totul. Hotărîrea clasei muncitoare, voința ei neclintită de a-și înfăptui lozinca : „mai bine pierim decît să ne predăm” constituie nu numai un factor istoric, ci și un factor hotărîtor, un factor care asigură victoria.

De la această victorie, de la această încredere în victorie am trecut și am ajuns acum la problemele construcției economice pașnice, a căror soluționare constituie obiectivul principal al congresului nostru. În această privință, după părerea mea, nu poate fi vorba despre o dare de seamă a Biroului Politic al Comitetului Central sau, mai bine zis, despre o dare de seamă politică a Comitetului Central; trebuie să spunem fără înconjur, deschis: da, tovarăși, este o problemă pe care voi o veți rezolva, este o problemă pe care trebuie s-o examinați cu întreaga voastră autoritate de instanță supremă a partidului. Noi am schițat foarte limpede în fața voastră această problemă. Ne-am situat pe o poziție precisă. Datoria voastră este de a confirma definitiv, de a corecta sau de a schimba hotărârea noastră. Comitetul Central trebuie să arate însă, în darea lui de seamă, că în această problemă fundamentală și arzătoare el a luat o poziție absolut precisă. Acum sarcina este ca proletariatul să concentreze toate forțele, tot ce îi permite unitatea lui absolută, pentru rezolvarea problemelor construcției economice pașnice, pentru refacerea industriei distruse. Aici este nevoie de o disciplină de fier, de un regim de fier fără de care nu ne-am fi putut menține nu doi ani și câteva luni, dar nici măcar două luni. Trebuie să știm să folosim victoria dobândită. Pe de altă parte, trebuie să înțelegem că această trecere cere multe sacrificii din partea țării, care și pînă acum a avut mult de suferit.

Pentru Comitetul Central, latura principală a problemei a fost clară. Toată activitatea noastră a fost subordonată acestei politici, a fost orientată în acest spirit. Problema, de pildă, care pare a fi un amănunt, care, dacă o iei în sine, dacă o scoți din conexiunea ei, nu are, firește, o însemnătate principală esențială — problema conducerii prin colegii și a conducerii unice, pe care urmează s-o rezolvați —, această problemă trebuie neapărat privită prin prisma învățămintelor esențiale trase de noi, prin prisma experienței noastre, a practicii noastre revoluționare. Ni se spune, de exemplu: „Conducerea prin colegii este una dintre formele de participare a maselor largi la conducerea statului“. Am discutat această pro-

blemă la Comitetul Central, am luat hotărâri și acum trebuie să declarăm în fața congresului: tovarăși, nu ne putem împăca cu o asemenea confuzie teoretică. Dacă în problema fundamentală a activității noastre pe plan militar, a războiului nostru civil, am fi admis în proporție de zece la sută o asemenea confuzie teoretică, am fi fost bătuți, și pe bună dreptate.

Îngăduiți-mi, tovarăși, ca în legătură cu raportul Comitetului Central și cu problema participării clasei noi la conducerea statului pe baza principiului conducerii prin colegii sau a conducerii unice să fac câteva considerații teoretice și să arăt în ce mod conduce o clasă și în ce se manifestă dominația ei. În această privință noi nu sîntem novici, și revoluția noastră se deosebește de cele anterioare prin aceea că nu are în ea nimic utopic. Dacă o clasă nouă a luat locul celei vechi, ea se va putea menține numai printr-o luptă înverșunată împotriva celorlalte clase și va învinge definitiv numai dacă va reuși să ducă la desființarea claselor în general. În acest mod pune problema procesul uriaș și complex al luptei de clasă; altfel vă veți împotmoli în mlaștina confuziilor. În ce își găsește expresia dominația unei clase? În ce își găsea expresia dominația burgheziei asupra feudalilor? În constituție erau înscrise libertatea și egalitatea. Aceasta era o minciună. Atîta timp cît există oameni ai muncii, proprietarii pot, ba chiar sînt nevoiți ca atare, să speculeze. Noi spunem că nu există egalitate; cel sătul nu este egal cu cel flămînd, speculantul nu este egal cu cel ce trăiește din munca sa.

În ce își găsește expresia, în momentul de față, dominația clasei? Dominația proletariatului își găsește expresia în faptul că a fost desființată proprietatea capitalistă și moșierească. Spiritul, conținutul esențial al tuturor constituțiilor din trecut, inclusiv al constituției celei mai republicane, celei mai democratice, se reducea exclusiv la proprietate. Constituția noastră are dreptul, și-a cucerit dreptul la o existență istorică datorită faptului că proprietatea este desființată nu numai pe hîrtie. Proletariatul învingător a desființat și a nimicit pînă la capăt proprietatea, iată în ce-și găsește expresia dominația clasei.

În primul rînd, în problema proprietății. O dată cu rezolvarea practică a problemei proprietății a fost asigurată dominația clasei. Cînd Constituția a consemnat apoi ceea ce rezolvase însăși viața — și anume desființarea proprietății capitaliste, moșierești — și a adăugat : clasa muncitoare are, potrivit Constituției, mai multe drepturi decît țărănimea, iar exploatorii n-au nici un fel de drepturi —, prin aceasta s-a consemnat că noi am instaurat dominația clasei noastre, fapt prin care ne-am alăturat oamenii muncii din toate păturile și din toate grupurile mici.

Proprietarii mici-burghezi sînt dezbinați, aceia dintre ei care posedă mai mult sînt dușmanii celor care posedă mai puțin, iar proletarii, desființînd proprietatea, le declară un război deschis. Mai există încă mulți oameni inconștienți, ignoranți, care sînt fără nici o rezervă pentru libertatea comerțului sub orice formă, dar care, văzînd disciplina, spiritul de abnegație în lupta pentru victoria asupra exploatorilor, nu pot lupta ; ei nu sînt cu noi, dar nici nu pot lupta împotriva noastră. Numai prin dominația unei clase se definește raportul de proprietate, precum și care anume clasă deține puterea. Cine leagă problema în ce își găsește expresia dominația clasei de problema centralismului democratic, așa cum adesea fac unii, acela seamănă atîta confuzie, încît devine imposibilă orice muncă rodnică pe acest tărîm. Claritatea propagandei și agitației este o condiție fundamentală. Dacă adversarii noștri spuneau și recunoșteau că am făcut minuni în materie de agitație și propagandă, aceasta nu se referă la aspectele exterioare, în sensul că am avut un mare număr de agitatori și am consumat multă hîrtie, ci la conținut, în sensul că adevărul pe care-l conține această agitație a pătruns în mințile tuturor. Și acest adevăr nu poate fi ocolit.

Atunci cînd o clasă ia locul alteia, ea schimbă atitudinea față de proprietate. Burghezia, înlocuind feudalismul, a schimbat atitudinea față de proprietate. Constituția burgheză spune : „Cel ce posedă este egalul celui care nu posedă nimic“. Aceasta a fost libertatea burgheziei. Această „egalitate“ asigura clasei capitaliste dominația în

stat. Ei bine, credeți că burghezia a confundat statul cu opera de conducere atunci când a luat locul feudalismului ? Nu, ea n-a fost atît de proastă. Burghezia spunea : pentru a conduce trebuie să ai oameni care să știe să conducă ; în acest scop vom lua feudali și-i vom transforma. Și așa a și făcut. A fost aceasta o greșeală ? Nu, tovarăși, priceperea de a conduce nu cade din cer, nu vine de la sfîntul duh ; faptul că o anumită clasă este o clasă înaintată nu o face dintr-o dată capabilă de a conduce. Putem vedea aceasta din următorul exemplu : burghezia învingătoare a recrutat pentru opera de conducere oameni proveniți din altă clasă, din clasa feudală, și nici nu avea de unde să-i recruteze din altă parte decît de acolo. Trebuie să privim lucrurile lucid : burghezia a folosit clasa precedentă ; și noi avem acum, la rîndul nostru, sarcina de a ne însuși, de a subordona, de a folosi cunoștințele și pregătirea ei, de a folosi toate acestea pentru a asigura victoria clasei noastre. De aceea spunem că o clasă învingătoare trebuie să fie matură ; or, maturitatea este atestată nu de o hîrtie sau de un certificat, ci de experiență, de practică.

Burghezii au învins fără să știe să conducă ; ei și-au asigurat victoria prin faptul că au dat o nouă constituție, au recrutat din clasa lor administratori și au început să învețe folosind administratori proveniți din clasa răsturnată, iar pe cei recrutați din rîndurile lor au început să-i instruiască, să-i pregătească în vederea conducerii, punînd în mișcare în acest scop întregul aparat de stat, trecînd sub conducerea lor instituțiile feudale și admițînd în școli numai pe cei bogați ; în felul acesta, după mulți ani, după decenii, ei au format administratori din propria lor clasă. Astăzi, în statul orînduit după chipul și asemănarea clasei dominante, trebuie să procedăm așa cum s-a procedat în toate statele. Dacă nu vrem să ne situăm pe poziția unui utopism pur și a unei frazeologii găunoase, trebuie să spunem că este necesar să ținem seama de experiența anilor trecuți, că este necesar să aplicăm Constituția cucerită de revoluție, dar pentru munca de conducere, pentru organizarea statului trebuie să dispunem de oameni care să cunoască tehnica conducerii, care să aibă experiență în dome-

niul economic și în conducerea statului. Or, astfel de oameni n-avem de unde să-i luăm din altă parte decît din clasa precedentă.

Considerațiile cu privire la conducerea prin colegii, în totalitatea lor, dovedesc cea mai crasă ignoranță și ostilitate față de specialiști. Cu astfel de considerații nu se poate învinge. Pentru a învinge trebuie să înțelegem foarte bine întreaga istorie a vechii lumi burgheze, iar pentru a construi comunismul trebuie să luăm atît tehnica, cît și știința și să le punem în slujba maselor largi ; or, noi nu avem de unde să le luăm din altă parte decît de la burghezie. Aceasta este o problemă esențială, pe care trebuie s-o punem clar pe primul plan și s-o includem printre problemele fundamentale ale construcției economice. Trebuie să conducem cu ajutorul unor oameni proveniți din clasa pe care am răsturnat-o, oameni care sînt îmbibați cu prejudecățile clasei lor și pe care trebuie să-i reeducăm. Totodată trebuie să recrutăm cadre de conducere din rîndurile clasei noastre. Trebuie să folosim întregul nostru aparat de stat pentru ca școlile, instrucțiunea extrașcolară, pregătirea practică, — pentru ca toate acestea să fie puse sub conducerea comuniștilor, la dispoziția proletarilor, a muncitorilor, a țăranilor muncitori.

Numai așa putem pune chestiunea. După experiența dobîndită de noi timp de doi ani, nu mai putem privi lucrurile ca și cum abia acum pășim la construirea socialismului. Am comis destule prostii în perioada inițială a revoluției noastre. Nu-i nimic rușinos în asta. De unde să fi avut experiență cînd porneam pentru prima oară să realizăm ceva nou ? Am încercat în fel și chip. Ne-am lăsat duși de curent, pentru că nu puteam deosebi ceea ce era just de ceea ce nu era just ; asta cere timp. Acum toate acestea sînt de domeniul trecutului apropiat, pe care l-am depășit. Acest trecut, în care domneau haosul și entuziasmul, a fost depășit. Pacea de la Brest-Litovsk este un document al acestui trecut. El este un document istoric ; mai mult chiar — este o perioadă istorică. Pacea de la Brest-Litovsk ne-a fost impusă pentru că în toate domeniile forțele noastre erau slabe. Ce fel de perioadă a fost aceasta ? A fost o perioadă de slăbiciune totală, din

care însă am ieșit învingători. A fost o perioadă când în toate domeniile se înfăptuia conducerea prin colegii. Este un fapt istoric peste care nu se poate trece atunci când se spune că sistemul conducerii prin colegii constituie o școală a conducerii. Nu putem însă rămîne mereu în clasele primare! (Aplauze.) Așa n-o să meargă. Sîntem acum oameni adulți și vom fi bătuți iarăși și iarăși în toate domeniile dacă vom proceda ca niște școlari. Trebuie să mergem înainte. Trebuie să ne ridicăm mai sus, dînd dovadă de energie și de voință unită. Sindicatele au în fața lor greutăți uriașe. Trebuie să facem astfel ca ele să înțeleagă această sarcină în spiritul luptei împotriva rămașitelor faimosului democratism. Toate aceste țipete pe tema numirilor de sus, toate aceste lucruri învechite și dăunătoare, care se întîlnesc în diferite rezoluții și discuții, trebuie să dispară. Altfel nu putem învinge. Dacă în timp de doi ani nu ne-am însușit această lecție, înseamnă că am rămas în urmă, iar cine rămîne în urmă riscă să fie bătut.

Sarcina este extrem de grea. Sindicatele noastre au dat un ajutor uriaș în construcția statului proletar. Ele au constituit veriga care lega partidul de marea masă înapoiată. Să nu ne ascundem după deget: sindicatele au dus pe umerii lor tot greul luptei împotriva calamităților pe care le-am avut de suportat atunci când statul a trebuit să fie ajutat în acțiunea de aprovizionare. Oare n-a fost aceasta o sarcină dintre cele mai importante? Nu de mult a apărut „Buletinul Direcției centrale de statistică”¹⁰⁷. Datele din acest buletin au fost prelucrate de statisticieni care în nici un caz nu pot fi bănuți de bolșevism. Există acolo două cifre interesante: în 1918 și în 1919 muncitorii din guberniile consumatoare au primit cîte 7 puduri, în timp ce țărani din guberniile producătoare au consumat într-un an cîte 17 puduri. Înainte de război însă aceștia consumau numai 16 puduri într-un an. Iată două cifre care arată raportul dintre clase în lupta dusă pentru aprovizionare. Proletariatul a continuat să facă sacrificii. Iar unii țipă că se face uz de violență! Proletariatul a justificat și a consfințit această violență, a dovedit că ea

era necesară prin faptul că a făcut cele mai mari sacrificii. Cea mai mare parte a populației, țărani din guberniile producătoare ale Rusiei noastre înfometate și ruinate, au mâncat pentru prima oară mai bine decât au mâncat în Rusia țaristă și capitalistă timp de sute de ani. Și noi spunem că, pînă cînd Armata Roșie nu va învinge, masele vor flămînzei. Trebuia ca avangarda clasei muncitoare să facă acest sacrificiu. Ea a trecut prin școala acestei lupte ; și acum, după ce am trecut prin această școală, trebuie să pășim înainte. Acum trebuie să facem acest pas cu orice preț. Sindicatele vechi, ca toate sindicatele, își au și ele istoria și trecutul lor. În trecut ele erau organe de rezistență împotriva acelor care asupreau munca, împotriva capitalismului. Acum însă, cînd clasa muncitoare deține puterea de stat și cînd trebuie să facă mari sacrificii, să flămînzească, să-și dea și viața, situația se schimbă.

Dar nu toți înțeleg această schimbare și nu toți pătrund sensul ei. Aici intervin unii menșevici și socialiști-revoluționari care cer înlocuirea conducerii unice prin conducerea cu ajutorul colegiilor. Să ne fie cu iertare, tovarășii, asta nu se poate ! Ne-am dezvățat de acest lucru. În fața noastră stă acum o sarcină foarte complexă : după ce am învins pe frontul de luptă, să învingem și pe frontul fără vărsare de sînge. Acesta este un război mai greu. Frontul acesta este cel mai greu. O spunem deschis tuturor muncitorilor conștienți. După războiul pe care l-am purtat pe front, trebuie să ducem acum un război nesîngeros. Se creează următoarea situație : pe măsură ce se înmulțesc victoriile noastre, recucerim tot mai multe regiuni ca Siberia, Ucraina și Kubanul. Acolo sînt țărani bogați ; proletari nu există, sau, dacă există, ei sînt pervertiți de deprinderile mic-burgeze, și noi știm că oricine posedă acolo un petec de pămînt spune : „Ce-mi pasă de guvern ! O să-l jupoi pe cel flămînd cum știu eu, iar de guvern puțin îți pasă !” Țăranul speculant, care sub dominația lui Denikin începuse să încline spre noi, va fi ajutat acum de Antantă. Războiul și-a schimbat frontul și formele. Acum Antanta folosește în război arma comerțului, a

comerțului cu desaga, din care a făcut o armă internațională. În tezele lui, publicate în „Izvestiia C.C.”¹⁰⁸, tovarășul Kamenev a prezentat în mod complet baza principală a acestei stări de lucruri. Ei vor să facă din comerțul cu desaga o armă internațională. Ei vor să transforme construcția economică pașnică într-un proces de descompunere pașnică a Puterii sovietice. N-o să vă meargă, domnilor imperialiști, sîntem cu ochii-n patru. Noi spunem : am luptat și am învins, și de aceea continuăm să menținem lozinca principală care ne-a ajutat să învingem. Noi o menținem în întregime și o transpunem în domeniul muncii pașnice. Ea proclamă necesitatea fermității și a unității de voință a proletariatului. Trebuie să terminăm cu vechile prejudecăți și cu vechile deprinderi care au mai rămas.

În încheiere mă voi opri asupra broșurii tovarășului Gusev¹⁰⁹, broșură care, după părerea mea, suscită interes din două puncte de vedere : ea este bună nu numai din punct de vedere formal, nu numai pentru că a fost scrisă pentru congresul nostru. Am fost obișnuiți pînă acum, nu știu de ce, să scriem rezoluții. Se spune că toate genurile de literatură sînt bune în afară de cele plictisitoare. Cred că rezoluțiile fac parte din literatura plictisitoare. Ar fi bine dacă, urmînd exemplul tovarășului Gusev, am scrie mai puține rezoluții și mai multe broșuri, chiar dacă acestea ar conține atît de multe greșeli ca broșura lui. Dar, cu toate greșelile ei, această broșură este un lucru foarte bun, pentru că pune în centrul atenției planul economic fundamental de refacere a industriei și a producției întregii țări, pentru că subordonează totul acestui plan economic fundamental. În tezele distribuite astăzi, Comitetul Central a introdus un întreg paragraf luat integral din tezele tovarășului Gusev. Cu ajutorul specialiștilor putem să elaborăm într-un mod și mai detaliat acest plan economic fundamental. Trebuie să reținem că acest plan prevede o eșalonare a sarcinilor pe mai mulți ani. Nu promitem că vom reuși dintr-o dată să scăpăm țara de foamete. Noi spunem că lupta va fi mai grea decît pe frontul sîngeros,

dar ea prezintă pentru noi un interes mai mare pentru că înseamnă o abordare mai concretă a sarcinilor noastre adevărate, fundamentale. Ea necesită o încordare maximă a forțelor, cere aceeași unitate de voință de care am mai dat dovadă și de care trebuie să dăm dovadă și acum. Dacă vom îndeplini această sarcină, vom repurta pe acest front fără vărsare de sânge o victorie tot atât de mare ca și aceea pe care am repurtat-o pe frontul războiului civil. (A p l a u z e.)

3

CUVÎNTUL DE ÎNCHEIERE
LA RAPORTUL COMITETULUI CENTRAL
30 MARTIE

Tovarâși ! Principalele atacuri au fost provocate de acea parte a raportului politic al C.C. pe care tov. Saprionov a calificat-o drept injuriosă. Tov. Saprionov a dat un caracter extrem de precis și un anumit iz poziției pe care a apărut-o ; și pentru a vă arăta cum stau lucrurile din punctul de vedere al faptelor, aș vrea să încep prin a vă reaminti unele date esențiale. Am în față numărul din 2 martie al publicației „Izvestiia C.C. al P.C. din Rusia“, în care a apărut o scrisoare a C.C. către organizațiile P.C. din Rusia cu privire la organizarea congresului. Și în această primă scrisoare spunem : „A trecut, din fericire, vremea discuțiilor pur teoretice, a discuțiilor în jurul problemelor generale, a adoptării de rezoluții principiale. Aceasta este o treaptă depășită, este o sarcină pe care am îndeplinit-o ieri și alaltăieri. Trebuie să mergem înainte, trebuie să fim în stare să înțelegem că astăzi avem în fața noastră o sarcină practică, că sarcina practică de a învinge cât mai repede dezastrul economic trebuie îndeplinită prin mobilizarea tuturor forțelor, cu o energie cu adevărat revoluționară, cu aceeași abnegație cu care cei mai buni tovarâși ai noștri, muncitorii și țărani din Armata Roșie i-au învins pe Kolceak, pe Iudenici și pe Denikin“.

Trebuie să recunosc că în cazul de față m-am făcut vinovat de optimism, crezînd că vremea discuțiilor teoretice a trecut. Într-adevăr, timp de 15 ani înainte de revoluție am tot teoretizat, de doi ani ne aflăm la conducerea statului, iar acum trebuie să dăm dovadă de operativitate

și de spirit practic, de aceea am publicat la 2 martie scrisoarea în care ne adresăm tovarășilor cu experiență practică. Ca răspuns la aceasta, în ziua de 10 martie apar în „Economiceskaia Jizn”¹¹⁰ tezele lui Tomski, la 23 martie tezele tovarășilor Saprionov, Osinski și Maksimovski, iar la 27 martie apar tezele Comitetului de partid al guberniei Moscova; toate acestea după scrisoarea noastră adresată partidului. În toate aceste teze, problema este pusă greșit din punct de vedere teoretic. Dacă în scrisoarea menționată punctul nostru de vedere a fost optimist, greșit, dacă nouă ni s-a părut că această etapă este depășită, tezele au arătat că ea nu este încă depășită și că tovarășii din sindicate n-au motive să se plîngă că au fost nedreptățiți; și acum se pune întrebarea: este oare just punctul nostru de vedere sau e justă poziția apărată de toate aceste teze după scrisoarea noastră din 2 martie? Fiecare din ele conține foarte mult material concret, și acest lucru trebuie luat în considerație. Dacă C.C. nu ar privi această problemă cu atenția cuvenită, el ar fi o instituție cu totul inutilă.

Dar ascultați ce scrie tov. Tomski :

„§ 7. Principiul fundamental în construirea organelor de reglementare și de conducere a industriei, singurul de natură să asigure participarea maselor largi de muncitori fără partid prin intermediul sindicatelor, este actualul principiu al conducerii prin colegii a industriei, începînd cu prezidiul Consiliului economic superior și terminînd cu direcția întreprinderii. Numai în cazuri speciale, printr-un acord comun al prezidiului Consiliului economic superior și al prezidiului Consiliului Central al Sindicatelor din Rusia sau al C.C. al sindicatului respectiv, poate fi admisă conducerea unică în unele întreprinderi, cu condiția obligatorie ca sindicatele și organele lor să exercite control asupra administratorilor cu drept de conducere unică.

§ 8. Pentru a asigura unitatea planului construcției economice și coordonarea activității sindicatelor și a organelor economice, participarea sindicatelor la conducerea industriei și la reglementarea ei trebuie statornicită pe baza următoarelor principii: a) problemele generale ale politicii economice se discută de către Consiliul economic superior și de către organele lui cu participarea sindicatelor; b) colegiile economice conducătoare se desemnează de către Consiliul economic superior și de către organele lui împreună cu organele corespunzătoare ale sindicatelor; c) colegiile organelor economice, discutînd împreună cu sindicatele problemele generale ale politicii economice într-o ramură de producție sau alta și prezentîndu-le

dări de seamă periodice asupra activității lor, sînt exclusiv organe ale Consiliului economic superior și sînt obligate să aplice numai hotărîrile acestuia ; d) toate colegiile organelor economice sînt obligate să aplice necondiționat, atît personal cît și colectiv, hotărîrile organelor superioare ale Consiliului economic superior, răspunzînd de îndeplinirea lor numai în fața Consiliului economic superior“.

Toate acestea vădesc o confuzie totală în probleme teoretice elementare.

Este adevărat că conducerea se exercită prin intermediul unui conducător cu drept de conducere unică, dar cine anume va fi acest conducător — un specialist sau un muncitor — depinde de împrejurarea cîte cadre de conducere din vechiul regim avem și cîte din noul regim. Dar acestea sînt lucruri teoretice elementare. Sîntem gata să le discutăm. Dar, dacă vreți să discutați linia politică a C.C., atunci nu ne atribuiți lucruri pe care nu le-am pus în discuție și pe care nu le-am afirmat. Cînd, la 2 martie, am cerut tovarășilor să ne dea un sprijin practic, ce am primit drept răspuns ? Tovarășii din organizațiile locale ne-au oferit drept răspuns teze teoretice vădit greșite. Tezele tovarășilor Osinski, Maksimovski și Saprionov, apărute la 23 martie, conțin de la un capăt la celălalt numai denaturări teoretice. Ei scriu că conducerea prin colegii, sub o formă sau alta, constituie baza necesară a democratismului. Eu afirm că în cei 15 ani de istorie prerevoluționară a social-democrației nu veți găsi nimic asemănător. Centralismul democratic nu înseamnă altceva decît că reprezentanții organizațiilor locale se întrunesc și aleg un organ responsabil, care trebuie să conducă. Dar în ce fel ? Aceasta depinde de împrejurarea cîți oameni capabili există, cîte cadre de conducere bune sînt acolo. Centralismul democratic înseamnă că congresul controlează C.C., are dreptul să-l destituie și să desemneze unul nou. Dar, dacă am încerca să verificăm inexactitățile teoretice cuprinse în aceste teze, n-am mai isprăvi nici odată. În ce mă privește, nu mă voi mai referi la această chestiune și voi spune doar că C.C. a adoptat în această problemă o linie pe care nu putea să n-o adopte. Știu foarte bine că tov. Osinski și ceilalți nu împărtășesc concepțiile mahnoviste și mahaeviste, dar de argumentele lor

nu pot să nu se agațe mahnoviștii. Sînt argumente din arsenalul acestora din urmă. Luați tezele Comitetului de partid al guberniei Moscova, care ne-au fost distribuite. În ele se spune că într-o societate socialistă dezvoltată, în care vor dispărea diviziunea socială a muncii și legarea unui om de o anumită profesiune, schimbarea periodică a celor care îndeplinesc pe rînd funcția de conducere va fi posibilă numai pe baza unei largi aplicări a principiului conducerii prin colegii etc. etc. Totul este confuz !

Ne-am adresat practicienilor din organizațiile locale cu rugămintea : sprijiniți-ne prin indicații concrete. În loc de aceasta, ni se spune că C.C. nu ține seama de organizațiile locale. De ce anume nu ține seama ? De considerațiile pe tema societății socialiste ? În ele nu găsești nici urmă de indicații practice, concrete. Fără îndoială, noi avem muncitori care preiau mult de la intelectuali, dar uneori nu ceea ce este mai bun, ci ceea ce este mai rău. Această tendință trebuie combătută. Dacă însă, drept răspuns la apelul C.C. de a da indicații practice, ridicați probleme principiale, atunci trebuie să vorbim despre ele. Trebuie să spunem că inexactitățile principiale trebuie combătute. Or, tezele care au fost propuse după 2 martie conțin monstruoase inexactități principiale.

Făcînd această afirmație sînt gata să discut și să analizez justetea ei. Degeaba fugiți de discuție ! Degeaba spuneți că nu sînteți teoreticieni. Să am iertare, tovarășe Saproinov, dar tezele dv. sînt tezele unui teoretician. Dacă ar fi să le punem în practică, ați vedea că ar trebui să ne întoarcem înapoi și să rezolvăm problemele nu sub aspectul lor practic. Cine ar încerca să găsească indicații practice în tezele tovarășilor Maksimovski, Saproinov și Tomski ar rămîne profund decepționat ; aceste teze sînt esențialmente greșite. Consider că problema atitudinii clasei față de organizarea statului este pusă într-un mod complet greșit și nu face decît să ne tragă înapoi. Tezele sînt susținute, cum este firesc, de toate acele elemente care rămîn în urmă, care n-au trecut încă prin toate astea. Autorilor acestor teze nu li se poate reproșa că au pledat cu bună știință pentru debandadă, ci că, prin greșeala lor teoretică într-o problemă pe care Comitetul Central le-a cerut

s-o pună, ei oferă celor mai rele elemente un oarecare stindard, o oarecare justificare. Și de ce au procedat ei așa ? Din lipsă de înțelegere. Asta se poate stabili în mod incontestabil pe bază de documente autentice.

Trec la acuzația adusă de tovarășul Iurenev în legătură cu tov. Șleapnikov. Dacă C.C. l-ar fi îndepărtat pe tov. Șleapnikov, ca reprezentant al opoziției, chiar în ajunul congresului, nu încapе îndoială că un asemenea C.C. ar fi comis un act reprobabil. Când am aflat că tov. Șleapnikov pleacă, am spus în Biroul Politic că nu-i vom da directive înainte de plecare ; înainte de a pleca, tov. Șleapnikov a venit la mine și mi-a declarat că plecarea lui nu este o urmare a unor directive ale C.C. Rezultă, așadar, că tov. Iurenev a auzit pur și simplu un zvon, pe care acum îl răspîndește de la tribuna congresului. (I u r e n e v : „Șleapnikov personal mi-a spus-o...“.)

Nu știu cum a putut să vă spună personal, când înainte de plecare el a fost la mine și mi-a spus că plecarea lui nu este o urmare a unor directive ale C.C. Da, firește, dacă C.C. ar fi surghiunit opoziția înainte de congres, ar fi procedat într-un mod inadmisibil. Când însă aud vorbindu-se în general de surghiunire, eu spun : încercați să alegeți un C.C. care să poată repartiza just forțele fără a da loc la nemulțumiri. Cum poți repartiza forțele în așa fel încît fiecare să fie mulțumit ? Dacă nu ar exista această repartizare, ce rost ar avea să vorbim despre centralism ? Dacă însă s-a produs o denaturare a principiilor, atunci să vorbim despre ea pe bază de exemple. Dați-ne exemple din care să reiasă că am îndepărtat reprezentanți de-ai opoziției. Vom examina aceste exemple ; poate că într-adevăr s-au comis greșeli. Poate că a fost îndepărtat tov. Iurenev, care a depus o plîngere la Biroul Politic în sensul că în mod greșit a fost rechemat de pe Frontul de vest ? Dar Biroul Politic, examinînd plîngerea, a găsit că s-a procedat just. Și, orice Comitet Central ați alege, el nu poate renunța la repartizarea forțelor.

Mai departe. În legătură cu repartizarea atribuțiilor între Biroul Organizatoric și Biroul Politic. Tov. Maksi-

movski este mai experimentat decît mine în problemele organizatorice, și el spune că Lenin creează confuzie în ceea ce privește sfera de activitate a Biroului Organizatoric și a Biroului Politic. Ei bine, să lămurim și această chestiune. După părerea mea, Biroul Organizatoric repartizează forțele, iar Biroul Politic are în atribuția sa politica. Dacă această împărțire nu este justă, cum se poate delimita atunci activitatea acestor două organe? Poate că e cazul să scriem o constituție? Căci este greu să despartî în mod strict Biroul Politic de Biroul Organizatoric, să delimitezi sferile lor de activitate. Orice problemă poate deveni o problemă politică, chiar și numirea unui intendent. Dacă cineva vrea să propună o altă soluție, poftim; așteptăm ca tovarășii Saprionov, Maksimovski și Iurenev să facă propuneri, să încerce să despartă, să delimiteze Biroul Organizatoric de Biroul Politic. La noi e de ajuns o singură contestație din partea unui membru al C.C. pentru ca o problemă să fie considerată drept problemă politică. Dar noi n-am primit pînă acum nici o contestație. Spiritul de inițiativă nu este îngrădit cîtuși de puțin: oricare dintre membrii C.C. poate face ca o problemă să fie declarată problemă politică. Și un practician cît de cît experimentat în probleme organizatorice, care înțelege lucrurile nu ca tov. Maksimovski, ci ca un activist care a lucrat fie și numai șase luni în acest domeniu, nu trebuie să facă o critică de felul celei făcute de tov. Maksimovski. Criticii noștri să ne dea indicații precise: le vom primi și vom recomanda să fie ales un nou C.C., care să înfăptuiască aceste deziderate. Pînă acum însă, ei ne-au făcut numai o critică abstractă, au emis afirmații false.

Să presupunem că veți separa Biroul Organizatoric de conducerea politică. Vă întreb: în ce va consta atunci conducerea politică? Cine va conduce dacă nu tot niște oameni, și cum vor conduce ei altfel decît repartizînd forțele? Poți oare obliga pe cineva să aplice anumite directive dacă nu este capabil s-o facă? Îi dai omului anumite indicații, îi controlezi munca și, în sfîrșit, îl treci la

altă muncă. Și cum să-i mai înveți pe tovarășii Maksimovski, Saprionov și Osinski, care în tezele lor formulează un amendament teoretic care a fost de mult respins? Ei fac în practică un lucru și mai rău și dovedesc că nu există nici un fel de material pentru o critică concretă.

Tov. Saprionov a vorbit mult despre oligarhie și spirit de inițiativă. Păcat că el nu a ilustrat cele spuse cu exemple din Ucraina. Acolo conferințele organizațiilor locale au proferat atacuri la adresa oligarhiei. Congresul trebuie să discute această problemă sau să însărcineze C.C. în acest sens. Vom arăta însă că noi nu recunoaștem hotărîrea conferinței regionale la care majoritatea, în frunte cu Saprionov, s-a pronunțat împotriva tov. Racovski și a dus o campanie de hărțuială cu totul și cu totul inadmisibilă. În acest sens C.C. a și luat o hotărîre. Dacă ea nu este justă — trageți-ne la răspundere, dar nu căutați să vă eschivați cu ajutorul frazelor; aici participă oameni competenți, care vor spune că ceea ce faceți voi nu este altceva decît o demagogie. În cazul în care nu avem dreptate în ceea ce privește aprecierea dată sciziunii care s-a produs în Ucraina, prezentați fapte care să demonstreze că C.C. a comis o greșală.

Noi declarăm că nu recunoaștem această conferință a tov. Saprionov, și ca atare numim acolo doi tovarăși vechi și doi noi, pe tov. J... și pe borotbiști. N-am auzit nici un protest, nici din partea tov. Saprionov, nici din partea altora și nici vreun argument concret. Dacă am fi dizolvat și anulat conferința din Ucraina, ar fi trebuit să se dea alarma și să se spună că sîntem niște criminali. Or, toți tac, deoarece simt că îndărătul frazelor despre spirit de inițiativă etc. se ascund și se camuflează elementele dizolvante, elementele filistinismului și ale partizanatului, care sînt foarte puternice în Ucraina. (A p l a u z e.)

În cuvîntarea tov. Saprionov există un singur punct concret, și asupra lui aș vrea să mă opresc. Tov. Saprionov spune: Congresul al VII-lea al Sovietelor a stabilit că decretul cu privire la colectarea inului contravine prevederilor hotărîrii C.E.C. din Rusia; noi însă, afirmă el, nu

respectăm cele stabilite de congres. Nu pot ține minte nici a zecea parte din decretele adoptate de noi. Dar m-am informat la secretariatul Consiliului Comisarilor Poporului în legătură cu normele în vigoare pentru colectarea inului¹¹¹. Decretul a fost adoptat la 10 februarie. Ce s-a constatat însă? Nici în Biroul Politic, nici în C.E.C. din Rusia nu există tovarăși care să nu încurajeze spiritul de inițiativă. Noi i-am văzut aici, la această tribună. Tovarășii știu că acestora nu le-a tors (maica lor) pe limbă. De ce atunci n-au contestat această hotărîre? Poftim, arătați-ne contestațiile voastre! Nici o asemenea contestație n-a fost făcută după 10 februarie. La propunerea tov. Rîkov și de comun acord cu tov. Sereda și cu Comisariatul poporului pentru aprovizionare, după o luptă îndelungată, noi adoptăm această hotărîre. Ni se spune: „Ați greșit!“ E posibil. Corectați-ne. Supuneți această problemă Biroului Politic. Aceasta ar fi o soluție justă. Să vedem procesul-verbal. Dacă din el rezultă că noi am încălcat hotărîrea congresului, trebuie să fim trimiși în judecată. Unde-i această acuzație? Pe de o parte, reproșuri din cauza lui Șleapnikov, iar pe de altă parte ni se spune că am încălcat hotărîrea cu privire la in. Fiți buni și aduceți date care să ateste că am încălcat hotărîrea. Voi însă nu aduceți fapte. Toate vorbele voastre despre spiritul de inițiativă, despre sistemul numirilor etc. rămîn vorbe goale. Pentru ce mai e nevoie atunci de centralism? Am fi putut noi să rezistăm măcar două luni dacă n-am fi folosit sistemul numirilor timp de doi ani, cînd, în diferite locuri, de la o situație de istovire și dezorganizare totală trecem din nou la victorie? Pentru că nu vă este pe plac rechemarea tov. Șleapnikov sau a tov. Iurenev, voi aruncați asemenea vorbe în mulțime, în masa inconștientă. Tov. Lutovinov spune: „Problema nu este rezolvată“. Trebuie rezolvată. Cînd doi comisari ai poporului au păreri diferite despre Ivan Ivanovici și unul dintre ei afirmă că aici este vorba de politică, atunci arătați cum trebuie procedat, ce mijloace trebuie folosite? Credeți că numai prezidiul C.E.C. din Rusia are de rezolvat

probleme plictisitoare ? Eu spun că nu există instituție care să nu-și aibă problemele ei plictisitoare ; fiecare instituție trebuie să discute despre Maria Ivanova și despre Sidor Ivanovici. Și nu se poate afirma că aici nu e vorba de politică, fiindcă nimeni nu e străin de politică. Tov. Lutovinov a avut... — nu știu cum să spun, mă tem să nu jignesc auzul fin al tov. Sapronov, folosind vreo expresie polemică —, dar el a declarat că tov. Krestinski a amenințat cu sciziunea. În legătură cu aceasta a avut loc o ședință a biroului. Există un proces-verbal al acestei ședințe și rog pe toți membrii congresului să ia acest proces-verbal și să-l citească *. Noi am ajuns la concluzia că tov. Krestinski a dat dovadă de irascibilitate, pe cînd din partea dv., tovarășe Lutovinov și tovarășe Tomski, a fost o intrigă de cea mai proastă speță. Poate că n-avem dreptate, — în acest caz modificați hotărîrea noastră ; dar nu este admisibil să vorbiți astfel fără a citi mai întîi documentele, fără a menționa că a avut loc o ședință specială și că problema a fost discutată în prezența lui Tomski și a lui Lutovinov.

Au mai rămas două chestiuni, de care mă voi ocupa pe scurt. În primul rînd, numirea tovarășilor Buharin și Radek. Unii pretind că pe acești tovarăși i-am trimis la Consiliul Central al Sindicatelor în calitate de comisari politici și vor să facă zarvă aici susținînd că în felul acesta se înăbușă inițiativa, că se introduce birocratismul. Poate cunoașteți teoreticieni mai buni decît Radek și Buharin ? Indicați-ni-i. Poate cunoașteți oameni mai competenți în problemele mișcării sindicale ? Arătați-ni-i. Cum ? Vreți să susțineți că C.C. nu are dreptul să trimită pentru a lucra în sindicate oameni care au cunoștințe teoretice deosebit de temeinice în domeniul mișcării sindicale, care cunosc experiența germană și pot contribui la îndreptarea unei linii greșite ? Un C.C. care n-ar îndeplini această sarcină n-ar putea să conducă ! Cu cît ne înconjură mai mulți țărani și cazaci din Kuban, cu atît mai grea este situația noastră în ceea ce privește dictatura

* Vezi volumul de față, p. 234—235. — *Nota red.*

proletariatului ! De aceea linia trebuie cu orice preț îndreptată, imprimându-i-se totodată o fermitate de neclintit, și aceasta este linia pe care o recomandăm congresului partidului.

Tov. Bubnov a spus aici că el se simte strâns legat de Ucraina, și prin aceasta a trădat adevăratul substrat al obiecțiilor sale. El a afirmat că C.C. este vinovat de întărirea borotbiștilor. Aceasta este o problemă foarte complicată și foarte importantă, și eu cred că în această problemă foarte importantă, în care a trebuit să manevrăm, să recurgem la manevre foarte complicate, noi am ieșit învingători. Când vorbeam în C.C. despre maximum de concesi față de borotbiști, unii râdeau spunând că noi nu urmăm o linie dreaptă ; dar în luptă poți urma o linie dreaptă numai atunci când și dușmanul urmează o linie dreaptă. Din moment ce dușmanul se mișcă în zigzag, iar nu în linie dreaptă, noi trebuie să-l urmăm și să-l surprindem în toate zigzagurile. Am promis borotbiștilor maximum de concesi, dar cu condiția ca ei să ducă o politică comunistă. În felul acesta am dovedit că nu sîntem cîtuși de puțin intoleranți. Faptul că toate elementele mai bune din rîndurile borotbiștilor au intrat acum în partidul nostru dovedește că s-a procedat just atunci când s-au făcut aceste concesi. Noi i-am reînregistrat pe membrii acestui partid și, în locul unei răscoale a borotbiștilor, care era inevitabilă, am obținut ca, datorită liniei juste a C.C., admirabil aplicată de tov. Racovski, tot ce era mai bun în rîndurile borotbiștilor să intre în partidul nostru, sub controlul nostru, cu încuviințarea noastră, iar restul să dispară de pe scena politică. Această victorie valorează cît două bătălii mari. De aceea a spune că C.C. este vinovat de întărirea borotbiștilor înseamnă a nu înțelege linia politică în problema națională.

Aș vrea să mă opresc puțin asupra intervenției ultimului tovarăș care a spus că trebuie să scoatem din program partea referitoare la syndicate. Iată o mostră de pripeală. Noi nu procedăm cu atîta ușurință. Afirmăm că nu trebuie scos nimic ; problema trebuie discutată în broșuri, în

articole, în presă etc. Sindicatele vor prelua în mâinile lor viața economică, și anume conducerea industriei. Părerea că specialiștii nu trebuie cuprinși în sindicate este o prejudecată. Sindicatele sînt niște educatori, și ele au o mare răspundere. C.C. nu va tolera un prost educator. Educația este o operă grea și de lungă durată. În acest domeniu nu se face nimic cu decrete, ci trebuie să procedezi cu răbdare și pricepere; în ce ne privește, urmăm și vom urma această cale. Trebuie să fim foarte prudenți, dar fermi.

4

CUVÎNTARE CU PRIVIRE
LA CONSTRUCȚIA ECONOMICĂ
31 MARTIE

Tovarăși ! Aș vrea mai întâi să fac două mici observații. Tov. Sapronov a continuat să-mi reproșeze lipsa de memorie, dar a lăsat nelămurită problema pe care el însuși a ridicat-o. El a continuat să afirme că decretul cu privire la colectarea inului contravine prevederilor hotărîrii C.E.C. din Rusia. Țin să declar că la un congres al partidului nu-i este permis nimănui să arunce asemenea acuzații neîntemeiate și totodată foarte grave. Nu încapere îndoială că, dacă Consiliul Comisarilor Poporului ar fi încălcat hotărîrea C.E.C. din Rusia, el ar fi trebuit să fie deferit justiției. Dar de ce de la 10 februarie și pînă astăzi nu s-a primit nici o reclamație că acest decret ar constitui o încălcare ? Ni se aduce o acuzație absolut neîntemeiată, una dintre acele acuzații care se aruncă cu multă ușurință ; dar asemenea metode de luptă sînt cu totul necesare.

Tov. Miliutin spune că între noi aproape nu există divergențe, și de aceea se creează o anumită situație : Lenin este împotriva conflictului, dar tot el dă amploare conflictului. Dar tov. Miliutin denaturează întrucîtva adevărul, lucru pe care n-ar trebui să-l facă. Noi am avut un prim proiect de rezoluție, schițat de tov. Troțki și modificat apoi în mod colectiv în C.C. Noi am trimis acest proiect tovarășilor Miliutin și Rîkov. Ei ni l-au restituit, declarînd că-l vor combate. Așa s-au petrecut lucrurile. După ce am desfășurat o muncă de agitație și am cîștigat aliați, ei au înjghebat la congres o opoziție în diverse

probleme; văzînd însă că nu vor putea face nimic, au început să spună că sînt aproape de acord. Firește, așa e, dar trebuie să mergem pînă la capăt și să constatăm că, după ce opoziția a luat atitudine aici și a încercat să se unească pe o platformă la baza căreia să stea principiul conducerii prin colegii, consimțămîntul pe care l-ați exprimat echivalează cu înfrîngerea dv. totală. Abia după ce expirase timpul ce-i fusese acordat, după 15 minute, și-a adus aminte tov. Miliutin că ar fi bine să pună chestiunea în mod concret. Foarte just. Dar mă tem că e prea tîrziu; deși a mai rămas cuvîntul de încheiere al tov. Rîkov, opoziția nu se mai poate salva. Dacă apărătorii principiului conducerii prin colegii ar fi făcut în ultimele două luni ceea ce ei ne îndeamnă să facem acum, dacă ne-ar fi dat măcar un singur exemplu nu de genul celui că există un director și un director-adjunct, ci ne-ar fi prezentat rezultatele unei anchete minuțioase în această problemă, comparînd conducerea prin colegii cu conducerea unică, așa cum s-a hotărît la congresul Consiliilor economice și în C.C., atunci am fi devenit mult mai înțelepți și n-am fi asistat acum la discuții principiale prea puțin concludente, iar adepții conducerii prin colegii ar fi urnit treburile din loc. Dacă ei ar fi luat măcar 10 fabrici care se află într-o situație identică și sînt conduse după principiul colegiilor și dacă le-ar fi comparat în mod concret cu organizarea muncii în fabricile conduse după principiul conducerii unice, poziția lor ar fi fost solidă. Pentru un asemenea raport s-ar fi putut acorda oricărui raportor o oră, și el ne-ar fi ajutat să facem un mare pas înainte; poate că pe această bază am fi stabilit o anumită gradăție practică în aplicarea principiului conducerii prin colegii. Nici unul însă dintre cei care ar fi trebuit să dispună de material practic, nici reprezentanții consiliilor economice și nici activiștii sindicali, nu ne-au adus nimic, deoarece nu aveau nimic. Ei nu au absolut nimic!

Tov. Rîkov a spus aici că eu vreau să schimb caracterul revoluției franceze, că eu neg că burghezia s-a integrat în orînduirea feudală. Nu asta am spus. Eu am afirmat că, o dată cu înlocuirea orînduirii feudale de către burghezie, aceasta a luat în serviciul ei feudali și a învățat

de la ei cum să conducă ; toate acestea nu contrazic de loc faptul că burghezia s-a integrat în orînduirea feudală. Cît privește teza mea că după cucerirea puterii clasa muncitoare începe să-și înfăptuiască principiile, constat că ea n-a fost combătută absolut de nimeni. După cucerirea puterii, clasa muncitoare, ca orice clasă, menține, păstrează puterea și o consolidează prin schimbarea atitudinii față de proprietate și printr-o nouă constituție. Aceasta este prima mea teză fundamentală, care este incontestabilă ! A doua teză, că orice clasă nouă învață de la clasa precedentă și ia cadre de conducere provenite din vechea clasă, este de asemenea un adevăr absolut. În sfîrșit, a treia teză a mea se referă la faptul că clasa muncitoare trebuie să sporească numărul cadrelor de conducători recrutate din rîndurile ei, să creeze școli, să pregătească pe scară de stat cadre de lucrători. Aceste trei teze sînt incontestabile și sînt diametral opuse tezelor sindicatelor.

La ședința fracțiunii, cînd am analizat tezele sindicatelor, cînd eu și tov. Buharin am fost înfrînți¹¹², am spus tov. Tomski că, în tezele voastre, punctul 7 este rîdul unei totale confuzii teoretice. La acest punct se spune :

„Principiul fundamental în construirea organelor de reglementare și de conducere a industriei, singurul de natură să asigure participarea maselor largi de muncitori fără partid prin intermediul sindicatelor, este actualul principiu al conducerii prin colegii a industriei, începînd cu prezidiul Consiliului economic superior și terminînd cu direcția întreprinderii. Numai în cazuri speciale, printr-un acord comun al prezidiului Consiliului economic superior și al prezidiului Consiliului Central al Sindicatelor din Rusia sau al C.C. al sindicatului respectiv, poate fi admisă conducerea unică în unele întreprinderi, cu condiția obligatorie ca sindicatul și organele lor să exercite un control asupra administratorilor cu drept de conducere unică“.

Asta e curată ineptie, pentru că rolul clasei muncitoare în cucerirea puterii de stat este confundat cu metodele prin care se exercită această putere ! Asemenea confuzii nu pot fi tolerate ! Asemenea confuzii ne trag înapoi din punct de vedere teoretic. Același lucru se poate spune și despre centralismul democratic al tovarășilor Saproinov, Maksimovski și Osinski. Tov. Osinski uită acest lucru și

afirmă că eu aş califica drept prostie centralismul democratic. Asemenea denaturări sînt inadmisibile! Ce caută aici problema numirilor, a înfăptuirii hotărîrilor prin intermediul organizațiilor locale? Poți înfăptui hotărîrile prin intermediul colegiilor și poți numi și colegiile. Se potrivește ca nuca-n perete. Unii afirmă că centralismul democratic constă nu numai în faptul că conduce C.E.C. din Rusia, ci și în faptul că acesta conduce prin intermediul organizațiilor locale. Ce caută aici principiul conducerii prin colegii sau al conducerii unice?

Tov. Troțki și-a amintit de un raport al său din 1918 și, reproducînd cuvîntarea rostită de el cu acel prilej, a arătat că atunci noi nu ne-am mărginit numai la discutarea problemelor fundamentale, că, mai mult, C.E.C. din Rusia a adoptat o anumită hotărîre. Dezgropînd vechea mea broșură „Sarcinile imediate ale Puterii sovietice“ *, de care uitasem complet, constat că problema conducerii unice nu numai că a fost pusă în discuție, dar a și fost aprobată în tezele C.E.C. din Rusia **. Noi lucrăm în asemenea condiții, încît uităm nu numai ceea ce scriem, dar și ceea ce s-a hotărît de către C.E.C. din Rusia, iar după aceea invocăm cutare sau cutare hotărîre. Iată cîteva extrase din broșura mea :

„Reprezentanții conștienți (dar în cea mai mare parte, pe cît se pare, inconștienți) ai dezmațului mic-burghez voiau să vadă în acordarea de puteri «nelimitate» (adică dictatoriale) unor anumite persoane o abatere de la principiul conducerii prin colegii și de la democratism, ca și de la principiile Puterii sovietice. Unii dintre socialiștii-revoluționari de stînga au desfășurat pe alocuri o agitație de-a dreptul huliganică împotriva decretului asupra puterilor dictatoriale ¹¹³, adică o agitație care făcea apel la instinctele josnice și la tendințele proprii micului proprietar de «a înhăța» cît mai mult“... „Orice mare industrie mecanizată — adică tocmai izvorul material, de producție și fundamentul socialismului — necesită o absolută și strictă *unitate de voință*, care să îndrumeze munca în comun a

* Vezi V. I. Lenin. Opere complete, vol. 36, București, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 175—220. — Nota red.

** Op. cit., p. 291—294.

sute, mii și zeci de mii de oameni. Atît din punct de vedere tehnic, cît și din punct de vedere economic și istoric, această necesitate este evidentă, și ea a fost recunoscută întotdeauna drept o condiție a socialismului de către toți cei care au reflectat asupra lui“, — numai așa „poate fi asigurată o strictă unitate de voință“...

„Dar și într-un caz și în altul *subordonarea necondiționată* față de o voință unică este absolut necesară pentru buna desfășurare a muncii organizate după modelul marii industrii mecanizate. La căile ferate ea este de două și de trei ori mai necesară“...

„Și întreaga noastră sarcină, a partidului comuniștilor (bolșevicilor), care este exponentul conștient al năzuințelor de eliberare ale celor exploatați, este să înțelegem această cotitură, să înțelegem necesitatea ei, să trecem în fruntea masei istovite, care caută obosită o ieșire, s-o ducem pe calea cea dreaptă, pe calea disciplinei în muncă, a îmbinării sarcinii de a discuta în cadrul unor mitinguri *despre* condițiile de muncă cu aceea de a asigura o subordonare necondiționată față de voința conducătorului sovietic, a dictatorului *în timpul* muncii“...

„A fost nevoie tocmai de victoria din octombrie a oamenilor muncii împotriva exploatatorilor, a fost nevoie de o întreagă perioadă istorică în care înșiși oamenii muncii să discute mai întâi despre noile condiții de viață și să dezbată noile sarcini, pentru ca să devină posibilă o trecere temeinică la forme superioare de disciplină a muncii, la însușirea conștientă a ideii că dictatura proletariatului constituie o necesitate, la supunerea absolută, în timpul muncii, față de dispozițiile personale date de reprezentanții Puterii sovietice“...

„Trebuie să învățăm să îmbinăm democratismul de miting al maselor muncitoare — democratism furtunos, clocotitor ca apele de primăvară ce se revarsă peste maluri — cu disciplina *de fier* în timpul muncii, cu *supunerea absolută* față de voința unei singure persoane, a conducătorului sovietic în timpul muncii“*.

* Op. cit., p. 209—210, 211, 212—213, 214. — *Nota red.*

La 29 aprilie 1918 C.E.C. din Rusia a adoptat o rezoluție prin care a aprobat întru totul principiile de bază expuse în acest raport și a însărcinat Prezidiul său să redacteze principiile de bază sub formă de teze, ca sarcini fundamentale ale Puterii sovietice. Așadar, noi repetăm lucruri pe care C.E.C. din Rusia le-a aprobat, într-o rezoluție oficială, încă de acum doi ani ! Iar acum sîntem trași înapoi într-o problemă de mult rezolvată, într-o problemă clarificată și aprobată de C.E.C. din Rusia, și anume că democratismul socialist sovietic nu contrazice cîtuși de puțin principiul conducerii unice și dictatura, că voința clasei se exercită uneori printr-un dictator, care singur face uneori mai mult și este adeseori mai necesar. În orice caz, atitudinea principială față de conducerea prin colegii, față de conducerea unică nu numai că a fost clarificată de mult, dar a și fost sancționată de C.E.C. din Rusia. În această privință, congresul nostru confirmă tristul adevăr că, în loc să mergem înainte de la clarificarea problemelor principiale la problemele concrete, noi înaintăm ca racul. Dacă nu vom înlătura această greșeală, nu vom putea rezolva sarcina economică.

Aș vrea să mai spun cîteva cuvinte în legătură cu unele observații ale tov. Rîkov. El afirmă că Consiliul Comisarilor Poporului împiedică unificarea comisariatelor economice, iar atunci cînd se spune că tov. Rîkov vrea să-l mănînce de viu pe tov. Țiurupa, el răspunde : „N-am nimic împotrivă ca Țiurupa să mă mănînce de viu el pe mine, numai să fie unificate comisariatele economice“. Știu unde țintește acest lucru și trebuie să spun că încercarea Consiliului economic superior de a se organiza ca bloc separat al comisariatelor economice, independent de Consiliul Apărării și de Consiliul Comisarilor Poporului, nu a trecut neobservată de C.C. și a determinat adoptarea unei atitudini negative. Acum Consiliul Apărării și-a schimbat denumirea în aceea de Consiliu al Muncii și Apărării. Vreți să vă separați de comisariatul armatei, care dă cele mai bune forțe pentru ducerea războiului și fără de care nu puteți înfăptui nici măcar introducerea obligativității muncii ; noi însă nu putem înfăptui introducerea obligativității muncii nici fără Comisariatul po-

porului pentru afacerile întregi. Să luăm, de pildă, poșta ; nu putem expedia scrisori fără Comisariatul pentru poștă și telegraf. Mai departe. Luați Comisariatul poporului pentru ocrotirea sănătății. Cum veți reface economia când 70% din muncitori sînt bolnavi de tifos exantematic ? Rezultă deci că orice chestiune trebuie rezolvată de comun acord și repartizată unui comisariat economic. Acesta este un plan lipsit de orice sens ! Tov. Rîkov n-a invocat temeuri serioase ! De aceea această propunere a fost combătută cu toată tăria, iar C.C. n-a sprijinit-o.

Tov. Rîkov și-a permis să facă glume pe seama blocului cu tov. Golțman, bloc preconizat de tov. Troțki. Aș vrea să spun că întotdeauna este nevoie de un bloc al grupurilor de partid care merg pe o linie justă. Aceasta trebuie să fie în permanență o condiție obligatorie pentru o politică justă. Dacă tov. Golțman, pe care, spre regretul meu, îl cunosc prea puțin, dar despre care am auzit că este reprezentantul unui curent existent în rîndurile metalurgiștilor, curent care insistă mai ales asupra necesității folosirii unor metode raționale — necesitate subliniată și în tezele mele —, dacă din acest punct de vedere el insistă asupra principiului conducerii unice, atunci, firește, acest lucru nu poate fi decît foarte util. Un bloc cu acest curent ar fi cît se poate de folositor. Dacă în C.C. va fi întărită reprezentanța sindicatelor, ar fi bine ca, alături de adepții extremiști ai principiului conducerii prin colegii, care duc lupta în numele democratismului și care au o poziție greșită, să avem în C.C. și reprezentanți ai acestui curent, chiar dacă aceștia mai greșesc în unele privințe, dar care în schimb dau dovadă de originalitate și aduc o notă personală. Să fie reprezentați în C.C. și unii și alții, și atunci va fi un bloc. Comitetul Central trebuie să aibă o asemenea componență, încît cu ajutorul blocului să se poată găsi un teren pe care să se desfășoare activitate în tot cursul anului, și nu numai în săptămîna în care au loc lucrările congresului partidului. Noi am respins în permanență principiul reprezentării regionale, întrucît aceasta implică mult nepotism regional. Atunci când trebuie să întărim cît mai mult legăturile cu sindicatele, este necesar să avem în vedere orice nuanță a orientării activității lor,

este necesar să avem legături ; Comitetul Central trebuie să aibă în mod negreșit o asemenea componentă, încât între el și masele largi ale sindicatelor (avem 600 000 de membri de partid și 3 000 000 de membri de sindicat) să existe o curea de transmisie care să lege în același timp C.C. de voința unică a celor 600 000 de membri de partid și a celor 3 000 000 de membri de sindicat. Fără această curea de transmisie nu putem conduce țara. Pe măsură ce eliberăm Siberia, Kubanul și Ucraina, cu populația lor țărănească, devenea tot mai grea sarcina, mergea tot mai greu mașina, deoarece în Siberia proletariatul e puțin numeros, iar în Ucraina el este mai slab. Dar noi știm că muncitorii din bazinul Donețului și din Nikolaev au dat o ripostă categorică apărării principiului semidemagogic al conducerii prin colegii, cu care se îndeletnicea tov. Sapronov. Este cert că elementul proletar din Ucraina se deosebește de cel din Petrograd, Moscova și Ivanovo-Voznesensk, și nu pentru că el n-ar fi bun, ci datorită unor cauze pur istorice. El n-a fost nevoit să se călească în luptă, îndurînd foamea și frigul, așa cum s-a întîmplat cu proletarii din Moscova și din Petrograd. De aceea este nevoie de o asemenea legătură cu sindicatele și de o asemenea organizare a C.C. care să-i permită acestuia să cunoască nuanțele orientării nu numai a celor 600 000 de membri de partid, ci și a celor 3 000 000 de membri de sindicat, și care să-i permită în orice moment să-i conducă pe toți ca pe un singur om ! Această organizare este necesară ! Ea răspunde unei cerințe fundamentale, politice, fără de care dictatura proletariatului nu va fi dictatură. Dacă-i bloc, bloc să fie ! Să nu ne temem de el, ci să-l considerăm binevenit, să-l înfăptuim cît mai temeinic și să-l facem să fie cît mai reprezentativ în înseși instituțiile centrale ale partidului !

5

CUVÎNTARE DESPRE COOPERAȚIE
3 APRILIE ¹¹⁴

Abia ieri seară și azi am reușit să iau cunoștință, în parte, de ambele rezoluții. Cred că rezoluția minorității comisiei este mai justă. Tov. Miliutin a atacat această rezoluție, folosind un bogat arsenal de cuvinte teribile, descoperind în ea inconsecvență și chiar semiinconsecvență și învinuind-o de oportunism. Mie mi se pare însă că dracul nu e chiar atît de negru cum se spune. Dacă e să examinăm lucrurile în fond, atunci tocmai argumentele lui Miliutin, care a încercat să dea problemei o bază principială, vădesc că rezoluția pe care o susține dînsul este eronată și nesatisfăcătoare atît din punct de vedere practic, concret, cît și din punct de vedere marxist. Acest caracter eronat constă în următoarele : Miliutin a arătat că în rezoluția sa, care este rezoluția majorității comisiei, se vorbește despre contopire cu comitetul executiv de plasă, despre subordonare față de comitetul executiv de plasă, și în aceasta el vede caracterul hotărît și ferm al rezoluției sale, spre deosebire de caracterul insuficient de revoluționar al rezoluției minorității. În decursul îndelungatei noastre campanii revoluționare am avut prilejul să constatăm că, atunci cînd acțiunile noastre revoluționare erau bine pregătite, ele erau încununete de succes ; atunci însă cînd exista numai elan revoluționar, ele se soldau cu un eșec.

Ce spune rezoluția minorității comisiei ? Rezoluția minorității spune : concentrează-ți atenția asupra intensificării muncii comuniste în cooperativele de consum și asu-

pra dobândirii unei majorități în aceste cooperative, pregătește organele cărora vrei să le predai cooperativa și numai după aceea să le-o predai. Comparați aceste teze cu linia pe care o susține Miliutin. El spune: lucrurile stau prost în cooperative, de aceea predați-o comitetelor executive de plasă. Dar aveți oare o bază comunistă în această cooperatie pe care vreți s-o predați? Fondul problemei — pregătirea — este ocolit, și ni se prezintă doar lozinca finală. Dacă această muncă comunistă a fost pregătită și dacă organele care o pot prelua și conduce au fost create, atunci predarea cooperativei devine ceva de la sine înțeles și nu mai e cazul să proclamăm acest lucru la un congres al partidului. Destul ați încercat să loviți în țărani!. Destul a încercat același Consiliu economic superior să lovească în țărăniime și cooperatie în chestiunea colectării inului! Dacă vă veți aduce aminte de experiența practică dobândită în munca noastră desfășurată pe plan local și în cadrul Consiliului Comisarilor Poporului, veți spune că modul cum abordați voi problema este greșit și că este justă rezoluția care arată necesitatea muncii de educare comunistă și de pregătire a cadrelor de lucrători, căci fără o asemenea muncă predarea cooperativei nu este posibilă.

A doua problemă fundamentală este aceea a legăturii cu cooperativa de consum. Aici tov. Miliutin dă dovadă de o inconsecvență extraordinară. Dacă cooperativa de consum nu-și îndeplinește toate sarcinile, adică tot ce s-a prevăzut timp de doi ani într-o serie întreagă de decrete îndreptate împotriva chiaburului, nu trebuie să uităm că mijloacele de constrângere de care dispunem în lupta împotriva chiaburului sînt valabile și în ceea ce privește cooperativa de consum. Aceasta se și înfăptuiește întru totul. Principalul este acum mărirea producției și sporirea cantității de produse. Dacă cooperativa de consum nu va reuși să realizeze acest lucru, i se vor aplica sancțiuni. Dacă însă ea, legată fiind de cooperativa de producție, va spori cît de cît cantitatea de produse, va trebui să-i mulțumim și să dezvoltăm inițiativa ei. Dacă cooperativa de consum, cu toate că pe plan local are o legătură mai strînsă și mai vie cu producția, nu va reuși să realizeze acest spor de

produse, înseamnă că nu a îndeplinit o sarcină directă trasată de Puterea sovietică. Dacă într-un județ există măcar doi-trei tovarăși energici, gata să lupte împotriva chiaburilor și a burgheziei, atunci cauza e câștigată. Unde a fost respinsă inițiativa tov. Ciucin? El nu ne-a dat nici un exemplu în această privință. Ideea conform căreia e necesar să legăm cooperarea de producție de cooperarea de consum și să facem orice concesii pentru a spori, în viitorul apropiat, cantitatea de produse, această idee reiese din experiența celor doi ani de guvernare. Ea nu stânjenește câtuși de puțin nici pe activiștii comuniști, nici cadrele din aparatul sovietic în lupta împotriva cooperăției de tip chiaburesc, burghez. Și nu numai că nu-i stânjenește, dar, dimpotrivă, le pune la îndemână o armă nouă. Dacă ești în stare să organizezi ceva, îți vom da un premiu, dar, dacă nu vei îndeplini această sarcină, vom lovi în tine nu numai pentru că ești contrarevoluționară — pentru asta există Comisia extraordinară, așa cum bine s-a spus aici —, ci pentru că nu-ți îndeplinești sarcinile trasate de puterea de stat, de Puterea sovietică și de proletariat.

Tov. Miliutin nu a prezentat nici un argument concret împotriva unificării cooperăției de consum; el a arătat numai că lui i se pare că aceasta este oportunism sau o politică a echivocurilor. Este straniu să auzi așa ceva de la tov. Miliutin, care, împreună cu tov. Rîkov, s-a pregătit să facă pași mari și s-a convins acum că nu poate face nici a zecea parte dintr-un asemenea pas. Sub acest raport, legătura cu cooperarea de consum este un plus, întrucât ne permite să ne ocupăm imediat de producție. Împotriva amestecului în munca politică dispunem de toate mijloacele, iar subordonarea pe linia economică și pe linia de producție depinde în întregime de Comisariatul poporului pentru agricultură, de Consiliul economic superior. Voi dispuneți de toate aceste mijloace în măsura în care puteți să controlați cooperarea.

Trecem acum la a treia problemă, aceea a etatizării. Miliutin a susținut etatizarea în așa fel, încât îți făcea o impresie stranie. A fost creată o comisie. Acolo tov. Krestinski a rămas în minoritate, iar tov. Miliutin a ieșit învingător. Acum însă el spune: „În privința

etatizării sînt de acord să nu mă angajez în controverse“. De ce atunci s-a angajat comisia în controverse? Dacă vedeți lucrurile așa cum le vede tov. Ciucin, atunci nu aveți dreptate cînd renunțați la etatizare. Aici s-a spus : de vreme ce au fost naționalizați capitaliștii, de ce n-ar putea fi naționalizați și chiaburii? Nu degeaba însă a stîrnit aici ilaritate argumentul acesta. Într-adevăr, oricum i-ai socoti pe țărani înstăriți care recurg la exploatarea muncii străine, numărul lor nu este mai mic de o jumătate de milion și poate că se ridică chiar la un milion ; cum îi vom putea naționaliza pe aceștia? Asta-i curată fan-tezie. În momentul de față nu dispunem de forțele necesare pentru așa ceva.

Are perfectă dreptate tov. Ciucin cînd spune că în cooperatie există o serie întreagă de contrarevoluționari, dar asta-i cu totul altceva. Aici s-a vorbit — și pe bună dreptate — despre Comisia extraordinară. Dacă din cauza miopiei voastre nu sînteți în stare să demascați pe cutare sau cutare conducător din cooperatie, atunci puneți acolo un comunist ca să ne arate care sînt aceste elemente contrarevoluționare ; dacă el este un bun comunist — și un bun comunist este în același timp un bun cekist —, atunci, trimis să lucreze într-o cooperativă de consum, el trebuie să aducă în fața instanțelor respective cel puțin doi coope-ratori contrarevoluționari.

Iată de ce nu are dreptate tov. Ciucin cînd pledează pentru etatizarea imediată. Ea ar fi bună, dar nu este posibilă, deoarece avem de-a face cu o clasă mai puțin accesibilă nouă și care în nici un caz nu este susceptibilă de naționalizare. Noi n-am naționalizat nici măcar toate întreprinderile industriale. Pînă ce un ordin al direcțiilor generale și al centralelor ajunge la organul local, el își pierde complet eficacitatea : el se îneacă definitiv într-o mare de hîrțoage, el nu ajunge la destinație fie din cauza stării proaste a drumurilor, fie din lipsă de comunicații telegrafice etc. De aceea, în momentul de față, nu se poate vorbi despre naționalizarea cooperatiei. Tov. Mi-liutin nu are dreptate nici din punct de vedere principal : el simte că poziția lui este șubredă și crede că s-ar putea, pur și simplu, să se scoată acest punct. Dar atunci d-ta,

tov. Miliutin, îți subminezi propria d-tale rezoluție, certifică justetea rezoluției minorității, deoarece spiritul rezoluției d-tale — cooperativele să fie subordonate comitetului executiv de plasă (în primul punct așa se și spune: „se vor lua măsuri“) — este un spirit cekist, introdus în mod greșit într-o problemă economică. În cealaltă rezoluție se spune că, în primul rând, trebuie sporit numărul comuniștilor, trebuie intensificate propaganda și agitația comunistă, că trebuie creată o bază. În această rezoluție nu se fac afirmații zgomotoase, nu se făgăduiesc dintr-o dată rîuri de lapte și munți de pilaf. Dar, dacă în organele locale există comuniști, ei știu ce au de făcut, așa că tov. Ciucin nu va fi nevoit să indice în fața cui trebuie aduși contrarevoluționarii. În al doilea rând, trebuie să creăm un organ. „Creează un organ și verifică-l în activitatea practică, urmărește dacă crește producția“ — iată ce spune rezoluția minorității! Creează mai întîi o bază, și pe urmă — pe urmă vom vedea. Ceea ce va trebui să se facă se va face de la sine atunci cînd va exista această bază. Apar destule decrete în care se arată că contrarevoluționarii trebuie predați Comisiei extraordinare, Comitetului revoluționar. Mai puțină zarvă în această direcție! Trebuie adoptată rezoluția minorității, care indică linia fundamentală.

6

CUVÎNTARE ROSTITĂ
LA ÎNCHEIEREA LUCRĂRILOR CONGRESULUI
5 APRILIE

Tovarăși ! Făcînd un scurt bilanț al lucrărilor congresului nostru, trebuie, după părerea mea, să ne oprim în primul rînd asupra sarcinilor partidului nostru. Congresul a adoptat o rezoluție amplă în problema organizatorică, iar locul cel mai important în această rezoluție, cum era și de așteptat, îl ocupă problema educării, a instruirii, a folosirii din punct de vedere organizatoric a membrilor partidului nostru. Comisia de validare a raportat că la congresul de față sînt reprezentați peste 600 000 de membri ai partidului nostru. Știm foarte bine cu toții prin ce greutăți imense a trebuit să treacă partidul în aceste vremuri de război pe care le-am trăit, cînd a trebuit să luptăm pentru ca în partidul nostru, partid de guvernămînt — care este, firește, deschis, deoarece este partid de guvernămînt, și ca atare deschide drumul spre putere —, să nu se poată strecura, pentru ca să nu i se poată alătura elementele cele mai rele, drojdia vechiului capitalism. Unul dintre mijloacele de luptă a fost organizarea săptămînilor partidului. Numai în asemenea condiții, numai în asemenea momente cînd partidul și mișcarea trebuiau să facă față unei situații deosebit de grele, cînd Denikin se afla la nord de Orel, iar Iudenici la 50 de verste de Petrograd, puteau să intre în partid exclusiv oameni sincer devotați cauzei eliberării oamenilor muncii.

Acum sau cel puțin în viitorul apropiat, aceste condiții nu se vor repeta, și trebuie să spunem că numărul enorm de membri pe care l-a atins partidul nostru în comparație

cu congresele precedente dă naștere unor temeri și există o primejdie absolut reală, care constă în aceea că creșterea rapidă a numărului membrilor partidului nostru nu a fost însoțită întotdeauna de un nivel corespunzător al muncii noastre de educare a acestei mase în vederea îndeplinirii sarcinilor ei actuale. Trebuie să avem permanent în vedere că această armată de 600 000 de oameni trebuie să constituie avangarda clasei muncitoare, că fără o disciplină de fier nu ne-am fi putut îndeplini sarcinile în decursul acestor doi ani. Principala condiție a înfăptuirii și menținerii disciplinei noastre stricte o constituie devotamentul față de cauză: toate mijloacele și izvoarele vechi de înfăptuire a disciplinei au fost distruse, iar la baza activității noastre am pus numai un nivel înalt de conștiință și de judecată. Aceasta ne-a dat posibilitatea să înfăptuim o disciplină superioară celei existente în oricare alt stat și care se întemeiază pe o bază ce diferă de cea a disciplinei care continuă să se mențină într-o oarecare măsură — dacă se mai poate menține — în societatea capitalistă. De aceea trebuie să reținem că, după strălucitele succese dobândite în război, sarcina noastră în anul care vine constă nu atât în creșterea numărului membrilor, cât în desfășurarea unei munci în rîndurile partidului pentru ridicarea nivelului membrilor lui. Nu degeaba rezoluțiile noastre în problema organizatorică acordă acestei munci maximum de atenție.

Trebuie cu orice preț să obținem ca această avangardă a proletariatului, această armată de 600 000 de membri, să fie la înălțimea sarcinilor internaționale și interne de uriașă importanță! Cît privește sarcinile internaționale, situația noastră externă n-a fost niciodată atât de bună ca în momentul de față. Oricît de rare ar fi veștile care ne parvin din străinătate despre viața muncitorilor de acolo, totuși, de fiecare dată cînd se primesc două-trei scrisori sau cîteva numere ale ziarelor muncitorești socialiste din Europa și din America, încercăm un sentiment de adîncă bucurie văzînd că în rîndurile unor mase unde înainte nu pătrundea propaganda, mase care vegetau în mlaștina unui jalnic oportunism, a unui socialism pur parlamentar, peste tot, într-o măsură mult mai mare decît

știm noi, în orice colț al pământului, pretutindeni crește enorm interesul față de Puterea sovietică, față de noile sarcini, pretutindeni are loc o adâncă mișcare revoluționară, o adâncă frământare revoluționară, pretutindeni se pune problema revoluției.

Ieri am avut prilejul să răsfoiesc un număr al ziarului partidului muncitoresc socialist din Anglia. Muncitorii englezi, care au avut conducători din rîndurile intelectualilor și care decenii de-a rîndul s-au caracterizat printr-o atitudine de dispreț față de teorie, declară acum cu toată hotărîrea, și ziarul confirmă, că în rîndurile lor se manifestă interes față de problema revoluției, că s-a trezit și s-a accentuat interesul față de lupta împotriva revizionismului, împotriva oportunismului, împotriva socialismului parlamentar, împotriva acestei politici social-trădătoare pe care noi o cunoaștem atît de bine. Această luptă este pusă la ordinea zilei! Putem afirma în mod categoric că a procedat foarte just tovarășul american R., care a publicat o carte voluminoasă ce conține o serie de articole ale lui Troțki și ale mele, oferind în felul acesta cititorului un rezumat al istoriei revoluției ruse. Acest tovarăș spune că pe plan istoric-mondial revoluția franceză a ieșit biruitoare, și, dacă ea a putut să fie înăbușită în mod nemijlocit, aceasta se datorește faptului că pe continentul european ea era înconjurată de țări mai înapoiate, în care nu puteau să apară imediat mișcări care s-o imite, să simpatizeze cu ea și s-o sprijine. Revoluția rusă, care — datorită asupririi țariste și unei serii întregi de alte condiții (legătura cu anul 1905 etc.) — a izbucnit mai devreme decît alte revoluții, este înconjurată de țări care se află la un nivel mai înalt de dezvoltare capitalistă și care se apropie de revoluție într-un ritm mai lent, dar în schimb fac lucrul acesta într-un mod viguros, mai trainic, mai ferm! Noi vedem că în fiecare an și chiar în fiecare lună numărul adeptilor, prietenilor Republicii sovietice crește în cadrul fiecărei țări capitaliste de 10, de 100 și de 1 000 de ori, și trebuie spus că avem mai mulți prieteni și aliați decît știm!

Încercarea imperialismului mondial de a ne înfrînge pe calea armelor a suferit un eșec total! Datorită situației

internaționale, avem acum un răgaz mult mai îndelungat și mai sigur decît acela pe care l-am avut la începutul revoluției. Dar nu trebuie să uităm că acesta nu este decît un răgaz. Nu trebuie să uităm că întreaga lume capitalistă este înarmată pînă-n dinți și așteaptă momentul prielnic, alegînd cele mai bune condiții strategice, studiind metodele de atac. În nici un caz nu trebuie să uităm că, în momentul de față, întreaga superioritate economică și militară este încă de partea ei ! Încă slabi pe plan mondial, noi creștem repede, prindem puteri, smulgem din mîinile dușmanului o armă după alta ; dușmanul însă pîndește continuu Republica sovietică ! Acum capitalul internațional are intenții precise, un plan premeditat ca, după ridicarea blocadei, să unească, să contopească, să îmbine specula internațională, comerțul liber internațional cu specula dinăuntru țării noastre și să preșătească, pe terenul acestei specule, un nou război împotriva noastră, o serie de noi capcane și curse.

Ajungem acum la acea sarcină fundamentală care a figurat ca problemă principală pe ordinea de zi a congresului nostru și a stat în centrul atenției lui. Aceasta este sarcina construcției. În această privință, congresul a făcut foarte mult, și anume a adoptat în unanimitate o rezoluție cu privire la problema principală — problema construcției economice și a transporturilor. Și acum, cu ajutorul muncii educative a partidului, vom face ca toți cei 3 000 000 de muncitori înscriși în sindicate, acționînd ca un singur om, să înfăptuiască această rezoluție. Vom face ca această rezoluție să ne ajute să concentrăm întreaga noastră forță, întreaga noastră disciplină și energie asupra refacerii economiei țării, în primul rînd asupra refacerii transporturilor, iar în al doilea rînd asupra normalizării situației din domeniul aprovizionării cu alimente.

Avem acum o serie întregă de probleme care trebuie să devină obiectul propagandei, și în această privință orice informație din străinătate și fiecare 10 noi membri de partid ne oferă un material inedit pentru propagandă. Propaganda trebuie să-și urmeze cursul, fără a risipi și fără a dispersa forțele. Nu trebuie să uităm niciodată că

izvorul succeselor noastre, al minunilor săvârșite de noi în domeniul militar a fost faptul că ne-am concentrat întotdeauna eforturile asupra a ceea ce era principal, esențial, că am rezolvat problemele așa cum n-a știut să le rezolve societatea capitalistă ! În societatea capitalistă, tot ce îi interesează în mod deosebit pe cetățeni — condițiile economice de existență, războiul și pacea — se rezolvă în taină, fără știrea societății ; cele mai importante probleme : războiul, pacea, problemele diplomatice sînt rezolvate de un grup foarte restrîns de capitaliști, care înșală nu numai masele, dar adesea și parlamentul. Nu există în lume parlament care să-și fi spus vreodată cuvîntul în mod serios în problema războiului și a păcii ! În societatea capitalistă, principalele probleme privind situația economică a oamenilor muncii, situația lor de oameni care duc o existență mizeră sau o existență îndestulată se rezolvă de către capitalist ca stăpîn, ca Dumnezeu ! În asemenea perioade, în toate țările capitaliste, în republicile democratice, presa burgheză venală, care se pretinde a fi întruchiparea libertății cuvîntului, sustrage atenția poporului și recurge la tot felul de născociri pentru a induce în eroare, pentru a înșela această masă de oameni ! La noi, dimpotrivă, întregul aparat al puterii de stat și toată atenția muncitorului conștient au fost concentrate în întregime și exclusiv asupra momentului principal, esențial, asupra sarcinii principale ! În domeniul militar am obținut succese uriașe în această privință, și această experiență trebuie s-o transpunem acum în domeniul economic.

Noi înfăptuim trecerea la socialism, iar problema esențială — problema cerealelor, a muncii — nu este o problemă particulară, o chestiune particulară a patronului, ci o problemă a întregii societăți, și fiecare țăran care gîndește cît de cît trebuie să-și dea seama și să înțeleagă că, dacă în întreaga sa presă, în fiecare articol, în fiecare număr de ziar statul pune problema transporturilor, înseamnă că aceasta este o chestiune de interes general ! Această construcție înseamnă pentru țăran trecerea de la beznă și neștiință — care îl condamnau la robie — la adevărata libertate, la o situație în care oamenii muncii

cunosc toate greutățile ce le stau în față și concentrează toate forțele organizației obștești, toate forțele aparatului de stat, toate forțele agitației asupra celui mai simplu și esențial lucru, înlăturînd poleiala, zorzoanele și jocul de-a tot felul de rezoluții și abile făgăduieli cu care se ocupă agitatorii din presa oricărei țări burgheze ! Trebuie să ne concentrăm toate forțele, toată atenția asupra acestor sarcini economice elementare, pe care le înțelege fiecare țăran, împotriva cărora nici un țăran mijlocăș cît de cît cinstit, chiar dacă e înstărit, nu poate obiecta nimic ; în orice adunare s-ar discuta aceste sarcini, dreptatea este de partea noastră. Chiar și cele mai puțin conștiente elemente din rîndurile masei muncitorești și țărănești vor fi de acord că principalul constă acum în refacerea economiei în așa fel ca ea să nu poată încăpea iarăși în mîinile exploataților, ca să nu existe nici cea mai mică indulgență față de cel care, într-o țară înfometată, posedînd surplusuri de cereale, le folosește pentru a se îmbogăți și pentru a constrînge pe cel sărac să flămînzească. Nu veți găsi nici un om, fie el cît de înapoiat și de inconștient, care să nu-și dea seama că aceasta constituie o nedreptate și în mintea căruia să nu licărească oricît de palid, oricît de neclar, dar totuși să licărească ideea că argumentele aduse de aderenții Puterii sovietice corespund întru totul intereselor oamenilor muncii.

Asupra acestor sarcini elementare, care în țările capitaliste sînt trecute pe ultimul plan și sînt considerate ca o chestiune particulară a patronilor, asupra acestor probleme trebuie să concentrăm toată atenția întregii armate de 600 000 de membri de partid, în rîndurile cărora nu trebuie tolerat nici un om care nu-și îndeplinește sarcinile ; în numele acestor sarcini să procedăm astfel încît întreaga masă de muncitori să ni se alătore cu toată abnegația și cu tot devotamentul ! Acesta este un lucru greu de organizat, el are însă o uriașă autoritate morală și o imensă putere de convingere, este un lucru just din punctul de vedere al oamenilor muncii ! Cu convingerea că, mulțumită lucrărilor congresului, această sarcină va putea fi îndeplinită acum cu același succes strălucit cu care am îndeplinit și sarcina militară, și tot cu prețul

unor înfrîngeri și greșeli, cu această convingere putem spune că asupra noastră sînt ațintite acum privirile muncitorilor din toate țările Europei și ale Americii, care așteaptă să vadă cum vom rezolva această sarcină mai grea ce ne stă în față, deoarece o asemenea sarcină este mai dificilă decît aceea de a repurta o victorie pe front ! Ea nu poate fi rezolvată numai cu entuziasm, abnegație și elan eroic ! În această muncă de organizare, domeniu în care noi, rușii, am fost mai slabi decît alții, în această muncă de autodisciplinare, în acest domeniu de activitate în care trebuie să te pricepi să înlături ceea ce este neesențial și să realizezi principalul, nimic nu se face repede ; și în acest domeniu al colectărilor de cereale, al reparării mijloacelor de transport, al refacerii economiei, refacere care se realizează numai pas cu pas, în munca de refacere unde se pregătește terenul și se face puțin, dar trainic, în această muncă simțim că privirile muncitorilor din toate țările sînt ațintite asupra noastră, că ei așteaptă noile noastre victorii ! Sînt convins că, sprijinindu-ne pe hotărîrile congresului nostru, făcînd ca cei 600 000 de membri de partid să muncească ca un singur om, stabilind o legătură mai strînsă cu organele economice și cu organele sindicale, vom ști să îndeplinim această sarcină cu același succes cu care am îndeplinit sarcina militară, și vom înainta rapid și sigur spre victoria Republicii Sovietice Socialiste Mondiale ! (A p l a u z e.)

COMPLETĂRI LA PROIECTUL DE HOTĂRÎRE CU PRIVIRE LA SUBOTNICE ¹¹⁵

I. SCOPUL ȘI MENIREA SUBOTNICELOR

- 1) Subotnicele reprezintă una dintre formele de propagare a ideii obligativității muncii și autoorganizării clasei muncitoare.
 - 2) Subotnicele trebuie să constituie un laborator unde să se elaboreze forme ale muncii comuniste.
 - 3) Subotnicele trebuie să fie inițiate în primul rând pentru efectuarea unor lucrări deosebit de importante și de urgente.
 - 4) La subotnice nu trebuie să se realizeze mai puțin decât normele stabilite, iar participanții la subotnice trebuie să depună eforturi pentru a depăși aceste norme.
- +a) Sporirea productivității muncii
 - b) Întărirea disciplinei în muncă
 - c) Înfăptuirea dictaturii proletariatului
 - d) conducerea țărănimii
 - e) salvarea de la foamete și ruină.

*Scris nu înainte de sfârșitul
lunii martie 1920*

*Publicat pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIV*

Se tipărește după manuscris

DESPRE COMPROMISURI ¹¹⁶

Într-o convorbire avută cu mine, tov. Lansbury a subliniat în mod deosebit următorul argument al liderilor oportuniști ai mișcării muncitorești din Anglia :

bolșevicii încheie compromisuri cu capitaliștii, de pildă, în tratatul de pace cu Estonia, prin care au consimțit să acorde concesiuni forestiere ; dacă-i așa, atunci tot atît de legitime sînt și compromisurile pe care le încheie cu capitaliștii liderii moderați ai mișcării muncitorești din Anglia.

Tov. Lansbury consideră că, întrucît acest argument este foarte răspîndit în Anglia și are o importanță deosebită pentru muncitori, analizarea lui este imperios necesară.

Voi încerca să îndeplinesc această dorință.

I

Poate un adept al revoluției proletare să încheie compromisuri cu capitaliștii sau cu clasa capitaliștilor ?

Această întrebare se află, pare-se, la baza raționamentului reprodus de mine. Dar într-o asemenea formulare generală, această întrebare dovedește din partea celui ce o pune ori o totală lipsă de experiență politică și de conștiință politică, ori intenția lui necinstită de a camufla printr-un sofism justificarea tâlhăriei, a jafului și a oricărei silnicii capitaliste.

Într-adevăr, un răspuns negativ la această întrebare generală ar fi o ineptie vădită. Firește, un adept al revo-

luției proletare poate încheia compromisuri sau înțelegeri cu capitaliștii. Depinde însă *ce fel* de înțelegere și *în ce împrejurări* se încheie ea. În aceasta, și numai în aceasta, poate și trebuie să fie căutată deosebirea dintre o înțelegere legitimă din punctul de vedere al revoluției proletare și o înțelegere cu caracter trădător (din același punct de vedere).

Pentru a explica această idee, voi aminti mai întâi un raționament al întemeietorilor marxismului, urmînd apoi să dau cele mai simple și mai grăitoare exemple.

Nu degeaba Marx și Engels sînt considerați întemeietorii socialismului științific. Ei au fost dușmani înverșunați ai oricărei frazeologii. Ei ne-au învățat să abordăm problemele socialismului (inclusiv cele ale tacticii socialiste) în mod științific. În deceniul al 8-lea al secolului trecut, cînd Engels a analizat manifestul revoluționar al blanquiștilor francezi, refugiați ai Comunei, a spus fără înconjur că declarația lor lăudăroasă : „nici un fel de compromisuri“ este o vorbă goală¹¹⁷. Nu se poate renunța dinainte la compromisuri. Ceea ce importă e ca în toate compromisurile, pe care uneori împrejurările le impun cu necesitate, chiar și celui mai revoluționar partid al celei mai revoluționare clase, — în toate compromisurile să știm să păstrăm, să consolidăm, să călim, să dezvoltăm tactica și organizația revoluționară, conștiința revoluționară, hotărîrea și pregătirea clasei muncitoare și a avangărzii ei organizate — partidul comunist.

Pentru cine cunoaște bazele învățaturii lui Marx, acest punct de vedere rezultă în mod inevitabil din întregul ei conținut. Și, deoarece în Anglia, în virtutea unei serii de cauze istorice, începînd din vremea cartismului¹¹⁸ (care în multe privințe a fost o pregătire a marxismului, „penultimul cuvînt“ care l-a precedat), marxismul a fost împins pe planul al doilea de conducătorii oportuniști, semiburgezi ai trade-unionurilor și ai cooperativelor, voi încerca să explic justetea punctului de vedere expus, aducînd exemple tipice din domeniul unor fenomene îndeobște cunoscute ale vieții de toate zilele, ale vieții politice și economice.

Voi începe cu un exemplu pe care l-am mai dat o dată într-una din cuvîntările mele*. Să presupunem că un om care călătorește cu un automobil este atacat de bandiți înarmați. Să presupunem că, sub amenințarea revolverului, el se lasă jefuit de bandiți, dîndu-le automobilul, banii, revolverul, pe care aceștia le folosesc pentru a săvîrși noi jafuri¹¹⁹.

Este vorba aici, fără îndoială, de un compromis cu tâlharii, de o înțelegere cu tâlharii. O înțelegere nesemnată, tacită, dar care rămîne, indiscutabil, o înțelegere bine determinată și precisă: „eu îți dau ție, tâlharule, automobilul, arma, banii, iar tu mă scutești de plăcuta ta vecinătate“.

Se pune întrebarea: veți spune despre omul care a încheiat o *astfel* de înțelegere cu tâlharii că e *părtaș* la tâlhărie, că e *părtaș* la atacul tâlhăresc săvîrșit asupra unor terțe persoane, pe care bandiții le-au jefuit cu ajutorul automobilului, al banilor și al armei ce le-au fost predate de acest om?

Nu, nu veți spune.

Aici chestiunea este cît se poate de clară și banal de simplă.

Și tot așa de clar este că, în alte împrejurări, orice om cu judecată sănătoasă va considera că predarea tacită a unui automobil, împreună cu bani și arme, în mîinile unor bandiți nu poate fi calificată altfel decît ca participare la tâlhărie.

Concluzia e clară: este tot atît de absurd să renunți dinainte la orice fel de înțelegere sau compromis cu tâlharii, pe cît de absurd este să justifici complicitatea cu tâlharii, pornind de la considerentul abstract că, în general vorbind, înțelegerile cu tâlharii sînt uneori admisibile și necesare.

Să luăm acum un exemplu politic... **

Scris în martie-aprilie 1920

Publicat pentru prima oară în 1936,
în revista „Bolșevik” nr. 2

Se tipărește după manuscris

* Vezi V. I. Lenin. Opere complete, vol. 38, București, Editura politică, 1966, ed. a doua, p. 341—342. — Nota red.

** Aici manuscrisul se întrerupe. — Nota red.

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA PRIMUL
CONGRES GENERAL, DE CONSTITUIRE,
AL MUNCITORILOR MINIERI DIN RUSIA ¹²⁰

Tovarăși ! Permiteți-mi, în primul rînd, să salut, în numele Consiliului Comisarilor Poporului, primul Congres al muncitorilor din industria minieră și carboniferă.

Tovarăși, importanța acestui congres și a întregii acestei ramuri industriale este deosebit de mare pentru Republica sovietică. Știți, desigur, că fără industria cărbunelui nu se poate concepe existența unei industrii moderne, nu pot exista nici un fel de fabrici și uzine. Cărbunele este cu adevărat pîinea industriei ; fără această pîine, fabricile și uzinele nu funcționează, fără această pîine, transportul feroviar este condamnat la cea mai jalnică situație și nu poate fi refăcut cu nici un chip ; fără această pîine, marea industrie din toate țările se dezorganizează, se descompune, se întoarce înapoi la barbaria primitivă, iar acum chiar și în țările mult mai înaintate decît Rusia și care au suferit de pe urma războiului mult mai puțin decît ea, chiar și în țările învingătoare nevoia de cărbune și criza de cărbune se fac simțite în modul cel mai acut. Cu atît mai necesar este deci ca tovarășii care s-au întrunit acum pentru a constitui un sindicat trainic, puternic și conștient al minerilor să-și dea seama cît se poate de limpede ce sarcini mari pune în fața acestui congres, în fața minerilor, întreaga Republică sovietică, întreaga putere muncitorească-țărănească ; căci acum, după doi ani de luptă înverșunată împotriva albgardiștilor și a capitaliștilor, pe care i-au sprijinit capitaliștii din întreaga lume, acum, după toate victoriile repurtate de noi, ne așteaptă din nou

o luptă îndârjită, tot așa de grea ca și cea dinainte, dar mult mai rodnică, și anume lupta pe frontul fără vărsare de sânge, pe frontul muncii.

Atunci cînd pe frontul de război moșierii și capitaliștii încercau să zdrobească Puterea sovietică din Rusia, se părea că în acea situație cauza Republicii sovietice era pierdută, că Rusia Sovietică, cea mai slabă, cea mai înapoiată, cea mai ruinată dintre țări, nu va putea să reziste presiunii capitaliștilor din întreaga lume. În această luptă, cele mai bogate state din lume au acordat ajutor albgardiștilor ruși, cheltuind în acest scop sute de milioane de ruble, le-au pus la dispoziție echipament și armament, au organizat în străinătate tabere speciale pentru instruirea ofițerilor, și chiar astăzi mai există acolo birouri de recrutare, unde, cu ajutorul celor mai bogați capitaliști din lume, sînt recrutați prizonieri ruși și voluntari pentru războiul împotriva Rusiei Sovietice. Se părea, firește, că este o încercare fără sorti de izbîndă, că Rusia nu va putea să țină piept puterilor militare ale lumii, care au de partea lor o mare superioritate de forțe. Și totuși o astfel de minune s-a dovedit a fi posibilă, iar în acești doi ani Rusia Sovietică a săvîrșit această minune.

În războiul împotriva tuturor statelor celor mai bogate din lume, Rusia Sovietică a ieșit învingătoare. De ce? Firește, nu din cauză că am fi fost mai puternici din punct de vedere militar. Nu. Cauza constă în faptul că statele civilizate au avut soldați care n-au mai putut fi înșelați, deși s-au consumat munți de hîrtie pentru a-i convinge că bolșevicii sînt agenți ai germanilor, uzurpatori, trădători, teroriști. Ca urmare a acestui lucru s-a constatat că soldații statelor civilizate, după întoarcerea lor de la Odesa, ori deveneau bolșevici convinși, ori declarau că „nu vor lupta împotriva unui guvern muncitoresc-țărănesc“. Victoria noastră se explică în primul rînd prin faptul că muncitorii din țările avansate ale Europei apusene au înțeles și au simpatizat în așa măsură clasa muncitoare internațională, încît, în pofida presei burgheze mincinoase care în publicațiile ei scoase în milioane de exemplare profera calomnii dezgustătoare la adresa bolșevicilor, muncitorii s-au dovedit a fi de partea noastră, și această împrejurare

a decis soarta războiului nostru. Era limpede pentru toată lumea că, dacă aceste sute de mii de soldați ar fi luptat împotriva noastră așa cum au luptat împotriva Germaniei, nu ne-am fi putut menține. Acest lucru era evident pentru toți cei care știu ce e războiul. Cu toate acestea s-a întâmplat minunea că noi i-am învins, că între ei s-au ivit disensiuni care-i dezbină, că faimoasa Ligă a Națiunilor s-a dovedit a fi o ligă a unor câini turbați care își smulg unul altuia osul și nu se pot înțelege asupra nici unei probleme, în timp ce numărul partizanilor direcți și indirecti, conștienți și mai puțin conștienți ai bolșevicilor crește în fiecare țară văzând cu ochii.

Toți cei care simpatizează cu socialismul știu că timp de 25 de ani, din 1889 pînă în 1914, Internaționala a II-a a condus mișcarea socialistă din toate țările, dar atunci cînd a început războiul imperialist socialiștii din Internaționala a II-a au trecut de partea guvernelor lor, fiecare și-a apărat propriul său guvern; toți cei care se considerau republicani, socialiști-revoluționari și menșevici au trecut în fiecare țară de partea guvernelor lor, au luat poziție în favoarea apărării patriei lor, au tănuțit existența tratatelor secrete, nu le-au publicat; socialiștii care se considerau conducători ai clasei muncitoare au trecut de partea capitaliștilor, au mers împotriva clasei muncitoare ruse. În fruntea guvernului din Germania se află ciracii lui Scheidemann, care continuă și astăzi să se intituleze social-democrați; în realitate însă, ei sînt cei mai odioși călăi, care, în alianță cu moșierii și capitaliștii, au ucis pe Rosa Luxemburg și pe Karl Liebknecht, conducătorii clasei muncitoare germane, și au masacrat 15 000 de proletari germani. În timpul care a trecut de la crearea Internaționalei a III-a, a Internaționalei Comuniste, în decurs de un an, ea a învins pe deplin. Internaționala a II-a s-a destrămat definitiv.

Iată ce influență puternică a exercitat Puterea sovietică rusă asupra muncitorilor din întreaga lume, în pofida tuturor minciunilor, în pofida tuturor calomniilor răspîndite la adresa ei. Soldații și muncitorii consideră că puterea trebuie să aparțină celor ce muncesc; cine nu muncește nu mănîncă; cine muncește are drept de vot în stat, își

poate exercita influența în rezolvarea treburilor de stat. Acesta este un adevăr simplu, și milioanele de oameni ai clasei muncitoare l-au înțeles.

În fața dv. stă acum sarcina dificilă de a repurta, după victoriile noastre militare, o victorie care presupune înălțurarea unor obstacole mult mai mari. Această victorie este cu atît mai anevoioasă cu cît numai cu eroismul nu se face nimic aici ; în acest domeniu se pot obține rezultate numai printr-o muncă dîrză, fiind necesari ani de muncă încordată.

Capitaliștii din lumea întreagă concentrează forța de muncă și vor să mărească producția, dar muncitorii le răspund : mai întîi dați hrană muncitorilor, mai întîi puneți capăt conflictelor pe care muncitorii le plătesc cu viața, mai întîi puneți capăt măcelurilor, căci ieri au pierit în aceste măceluri milioane de oameni pentru a se decide dacă dominația va reveni tîlharilor englezi sau vreunui alt tîlhar. Atîta timp cît puterea se află în mîna capitaliștilor, ne gîndim nu la mărirea producției, ci la răsturnarea capitaliștilor.

Dar din momentul în care capitaliștii au fost răsturnați, trebuie să dovedeți că puteți ridica productivitatea fără capitaliști, trebuie să stîrpiți minciuna pe care o răspîndesc capitaliștii la adresa muncitorilor conștienți spunînd că asta nu este revoluție, nu este o ordine nouă, ci pur și simplu un pogrom, un act de răzbunare împotriva capitaliștilor, că muncitorii singuri nu vor reuși niciodată să organizeze și să scoată țara din starea de ruină, că ei vor crea numai anarhie. Iată minciuna pe care, folosind nenumărate mijloace, o răspîndesc capitaliștii din toate țările, minciună care, prin intermediul unor elemente străine partidului, prin intermediul adversarilor bolșevicilor, se infiltrează pe mii de căi și în rîndurile muncitorilor ruși, mai cu seamă în rîndurile celor care sînt mai puțin căliți, mai pervertiți de capitalism sau mai înapoiți. Dar noi am văzut că, dacă în acești doi ani de existență a Puterii sovietice, am învins întreaga lume, asta se datorește în primul rînd eroismului muncitorilor.

Ni se reproșează că am instaurat dictatura proletariatu-lui, puterea fermă, necruțătoare, puterea de fier a munci-

torilor, care înlătură orice piedică și care spune : cine nu e cu noi e împotriva noastră, și cea mai mică împotrivire față de această putere va fi zdrobită. Noi însă ne mîndrim cu dictatura și spunem că, dacă n-ar fi fost această putere de fier a muncitorilor, acest detașament muncitoresc înaintat nu ne-am fi putut menține nu doi ani, dar nici măcar două luni. Această dictatură ne-a permis ca, ori de cîte ori s-a ivit un moment greu în desfășurarea războiului, partidul să mobilizeze pe comuniști, și în primul rînd ei au fost aceia care au căzut în primele rînduri ; cu miile au căzut comuniștii pe frontul de luptă împotriva lui Iudenici și a lui Kolceak ; au căzut cei mai buni oameni din rîndurile clasei muncitoare, care au știut că, jertfindu-și viața, vor salva generații întregi, vor salva mii și mii de muncitori și țărani. Ei au țintuit la stîlpul infamiei și au stîrpit fără cruțare pe profitori, pe cei care în timpul războiului se îngrijeau de propria lor persoană, și i-au împușcat fără milă. Noi ne mîndrim cu această dictatură, cu această putere de fier a muncitorilor, care a spus : am răsturnat pe capitaliști și vom lupta pînă la ultima picătură de sînge în cazul în care ei vor face cea mai mică încercare de a-și reinstaura puterea. În acești doi ani, nimeni n-a flămînzit atît cît au flămînzit muncitorii din Petersburg, din Moscova și din Ivanovo-Voznesensk. Acum s-a calculat că în acești doi ani ei au primit cîte 7 puduri de pîine pe an, în timp ce țărani din guberniile producătoare de cereale au consumat nu mai puțin de 17 puduri. Muncitorii au făcut mari sacrificii, au avut multe de îndurat de pe urma epidemiilor, în rîndurile lor a crescut mortalitatea, dar ei vor dovedi că s-au răscolat împotriva capitaliștilor nu dintr-un sentiment de răzbunare, ci animați de hotărîrea fermă de a făuri o orînduire socială în care să nu mai fie moșieri și capitaliști. Iată pentru ce au fost făcute aceste sacrificii ; numai prin aceste sacrificii fără precedent, făcute în mod conștient, liber consimțit și consolidate de disciplina Armatei Roșii, care nu recurge la mijloacele vechii discipline, numai prin aceste sacrificii imense și-au menținut muncitorii înaintați dictatura și și-au cucerit dreptul la stima muncitorilor din lumea întreagă. Cei care clevetesc împotriva bolșevicilor nu trebuie să uite că dictatura a însemnat

cele mai mari sacrificii și cele mai grele suferințe de pe urma foametei chiar pentru muncitorii care o exercită. Muncitorii din Ivanovo-Voznesensk, din Petersburg și din Moscova au îndurat în acești doi ani mai mult decît oricare alții în lupta pe fronturile roșii.

Toate acestea trebuie să le aibă în vedere mai presus de orice și înainte de orice și trebuie să le țină bine minte tovarășii care lucrează în industria cărbunelui. Dv. sînteți un detașament de avangardă. Noi continuăm războiul — nu războiul sîngeros, pe care, din fericire, l-am terminat ; acum nimeni nu va îndrăzni să atace Rusia Sovietică, căci imperialiștii știu că vor fi bătuți, deoarece nu vor putea trimite împotriva noastră pe muncitorii conștienți : aceștia ar arunca în aer porturile, așa cum au făcut-o la Arhanghelsk, în timpul intervenției englezilor și la Odesa. Acest lucru a fost dovedit, acest lucru l-am cucerit, dar noi continuăm totuși războiul, continuăm războiul economic. Împotriva desăgarilor, împotriva unui număr restrîns de muncitori pervertiți de vechiul capitalism, care spun : „mie trebuie să-mi majoreze salariul, iar de ceilalți nici nu-mi pasă“ — iată împotriva cui luptăm acum. „Dă-mi un salariu de două ori mai mare, dă-mi 2—3 funți de pîine pe zi“, spun ei, dar nu se gîndesc că lucrează pentru apărarea muncitorilor și țăranilor, că merg să învingă pe capitaliști. Împotriva lor trebuie să luptăm cu ajutorul educației tovarășești, al înrîuririi tovarășești, și în afară de syndicate nimeni nu poate să facă ceva în acest domeniu. Acestor muncitori — în cazul cînd ei se vor sîtua de partea desăgarilor și a speculanților, de partea țăranilor bogați, care spun : „cu cît am mai multe cereale, cu atît mă voi îmbogăți mai mult“, și „fiecare pentru sine, dumnezeu pentru toți“ — trebuie să le explicăm că așa raționează domniile capitaliști și toți aceia care păstrează vechile deprinderi capitaliste, iar pe cei care judecă ca pe vremuri îi considerăm drept trădători, pe care clasa muncitoare trebuie să-i înfierceze și să-i ținuiască la stîlpul infamiei. Sîntem înconjurați de o majoritate de țări capitaliste ; în întreaga lume ele se unesc împotriva noastră, se unesc cu desăgarii noștri, vor să ne răpună prin forță ; ele cred că sînt mai puternice decît noi. Continuăm să

fim o cetate asediată asupra căreia sînt ațintite privirile muncitorilor din întreaga lume, care știu că de aici le vine libertatea, și în această cetate asediată trebuie să acționăm cu severitate militară, să dăm dovadă de disciplină militară și de spirit de sacrificiu. Pe profitori, pe cei care nu vor să îmbine interesele lor de grup cu interesele tuturor muncitorilor și țăranilor nu-i putem tolera în mediul muncitoresc.

Trebuie să făurim, prin intermediul sindicatului, o disciplină tovarășească de felul celei care există la noi în Armata Roșie, de felul celei care este făurită la noi de sindicatele mai bune și pe care sînt convins că o veți făuri și dv. acum, după ce ați creat sindicatul muncitorilor minieri.

Sindicatul vostru va fi unul dintre cele mai înaintate, primind în acest scop, din partea puterii de stat, tot ajutorul pe care vi-l vom putea acorda. Și sînt convins că și dv. veți face aceleași sacrificii în vederea făuririi unei discipline trainice a muncii, în vederea ridicării productivității muncii și întăririi spiritului de sacrificiu al muncitorilor din industria cărbunelui, a căror muncă este, poate, cea mai grea, cea mai murdară, cea mai ucigătoare, muncă pe care, cu ajutorul tehnicii, omul tinde s-o desființeze cu desăvîrșire.

Dar pentru a salva acum Puterea sovietică este necesar să-i dăm industriei pîinea, adică să-i dăm cărbune. Fără cărbune nu poate fi refăcută economia, nu pot fi puse în circulație trenurile; fără cărbune nu pot fi puse în funcțiune fabricile și nu pot fi date țăranilor produsele pe care le cer în schimbul cerealelor; țăranii, firește, nu se pot mulțumi doar cu hîrtii colorate. Ei ne dau cereale pe credit, întrucît sînt obligați să le dea pe credit muncitorilor flămînzi, dar noi sîntem datori să restituim ceea ce ni s-a dat pe credit, și de aceea trebuie să înzecim producția și să punem în funcțiune toate fabricile.

Iată, tovarăși, sarcina uriașă care revine tuturor muncitorilor conștienți, tuturor muncitorilor care înțeleg că este vorba de menținerea și consolidarea Puterii sovietice și a socialismului, pentru ca toate generațiile viitoare să fie izbăvite pentru totdeauna de jugul moșierilor și al capita-

liștilor. Cine nu vrea să înțeleagă acest lucru trebuie alungat din rîndurile muncitorilor ; asupra acelor care înșă nu înțeleg în suficientă măsură acest lucru își vor exercita înrîurirea syndicatele prin munca lor de instruire, prin influența și propaganda lor, prin marea lor grijă pe care o manifestă față de producție și disciplină. Pe această cale vom consolida puterea muncitorească-țărănească ; prin această muncă, deși de lungă durată, dar de maximă importanță, veți dobîndi și trebuie să dobîndiți victorii mai însemnate decît cele repurtate pe front de către Armata noastră Roșie.

*Publicat în 1920, în broșura
„Rezoluțiile și hotăririle primului
Congres general, de constituire,
al muncitorilor minieri
din Rusia”. Moscova*

Se tipărește după textul broșurii

CUVÎNTARE ROSTITĂ
LA CEL DE-AL III-LEA CONGRES GENERAL
AL SINDICATELOR DIN RUSIA ¹²¹
7 APRILIE 1920

(Aplauze furtunoase, prelungite, care se transformă în ovații.) Tovarăși! Permiteți-mi, în primul rînd, să aduc celui de-al III-lea Congres general al sindicatelor salutul Consiliului Comisarilor Populului. (Aplauze.) Tovarăși, Puterea sovietică trece acum printr-un moment deosebit de important, care în multe privințe pune în fața noastră sarcini foarte complexe ale perioadei de cotitură, sarcini care prezintă un interes deosebit de mare. Și tocmai specificul acestui moment impune sindicatelor sarcini deosebite și o răspundere deosebită în opera de construire a socialismului.

De aceea aș vrea să mă opresc acum nu atît asupra uneia sau alteia dintre hotărîrile recentului congres al partidului ¹²² (în această privință vi se va prezenta un raport mai amănunțit), cît asupra schimbărilor survenite în condițiile politicii sovietice, care fac ca toate sarcinile construcției socialiste să fie legate de activitatea sindicatelor. Particularitatea principală a momentului actual este trecerea de la sarcinile militare, asupra cărora s-au concentrat pînă acum în întregime atenția și eforturile Puterii sovietice, la sarcinile construcției economice pașnice. Și trebuie spus că nu e pentru prima oară cînd Puterea sovietică și Republica sovietică trec printr-un asemenea moment. E pentru a doua oară cînd trecem la rezolvarea acestei probleme, — pentru a doua oară în perioada dictaturii proletarietului istoria pune pe primul plan sarcinile construcției pașnice.

Prima oară a fost la începutul anului 1918, când, după ofensiva de scurtă durată, dar foarte puternică, dezlănțuită de imperialismul german în condițiile dezagregării totale a vechii armate capitaliste, în condiții când nu aveam o armată proprie și nici n-o puteam crea într-un timp scurt, tâlharii imperialismului german ne-au impus pacea de la Brest. Se părea că, dată fiind insuficiența forță reală a Puterii sovietice, sarcinile militare au trecut pe planul al doilea. Se părea că vom putea trece la sarcinile construcției pașnice. Și atunci la 29 aprilie 1918, acum aproape doi ani, am fost însărcinat să prezint Comitetului Executiv Central din Rusia un raport cu privire la această problemă * ; pe baza raportului meu, C.C. a adoptat o serie de teze și le-a publicat **. Vă reamintesc toate acestea, deoarece încă pe atunci tezele enumerau o serie de probleme privind disciplina muncii etc. care figurează pe ordinea de zi a congresului de față. Există o asemănare între momentul de atunci și cel prin care trecem acum. Afirm că și acum atenția noastră este concentrată asupra controverselor și divergențelor care au avut loc în mișcarea sindicală acum doi ani. Este greșit să se spună că hotărârile Congresului al IX-lea al P.C. din Rusia ar constitui rezultatul controverselor de acum. O asemenea afirmație nu face decît să denatureze adevărul. De aceea, pentru a putea înțelege just esența problemei și pentru a o putea rezolva în mod just, ar fi bine să ne gândim care a fost situația la începutul anului 1918 în comparație cu cea de azi.

Atunci, după o scurtă întrerupere a războiului cu imperialismul german, în fața noastră stăteau pe primul plan sarcinile construcției pașnice. Se părea că vom putea avea o perioadă îndelungată de construcție pașnică. Războiul civil încă nu începuse. Krasnov de-abia își făcuse apariția pe Don, beneficiind de ajutorul germanilor. În Ural și la nord era încă liniște. Republica sovietică deținea un teritoriu imens, cu excepția aceluia care îi fusese răpit prin pacea de la Brest. Situația era de așa natură, încît se putea

* Vezi V. I. Lenin. Opere complete, vol. 36, București, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 251—290. — *Nota red.*

** Vezi op. cit., p. 291—294.

conta pe o îndelungată perioadă de muncă pașnică. Și în această situație, prima chestiune pe care partidul comunist a pus-o la ordinea zilei și care a fost subliniată într-o serie întreagă de rezoluții, în special în cea din 29 aprilie 1918, a fost necesitatea unei propagande largi, necesitatea de a se insista cât mai mult asupra introducerii disciplinei în muncă.

Puterea dictatorială și principiul conducerii unice nu contravin democratismului socialist. Acest lucru trebuie amintit acum pentru a putea înțelege atît hotărârile adoptate de recentul congres al partidului, cît și sarcinile generale puse în fața noastră. Toate acestea nu constituie cîtuși de puțin un răspuns la probleme ridicate abia acum, ci sînt legate de înseși condițiile epocii pe care o trăim. Cine se îndoiește de asta n-are decît să facă o comparație cu situația de acum doi ani și va înțelege că momentul prin care trecem transferă întreaga atenție asupra problemelor disciplinei în muncă, asupra problemelor armatelor muncii, cu toate că acum doi ani nici vorbă nu era de armatele muncii. Numai comparînd actualul mod de a pune problema cu cel de atunci putem să ajungem la o concluzie justă, putem să lăsăm la o parte amănunțele neînsemnate și să reținem ceea ce este general și esențial. Întreaga atenție a partidului comuniștilor și a Puterii sovietice este concentrată asupra problemei construcției economice pașnice, asupra problemelor dictaturii, asupra problemelor conducerii unice. Nu numai experiența pe care am dobîndit-o în acești doi ani de înverșunat război civil ne conduce la o asemenea rezolvare a acestor probleme.

Atunci cînd am pus pentru prima oară aceste probleme, în 1918, nu avusesem nici un război civil și nici vorbă nu putea fi de vreo oarecare experiență.

Prin urmare, nu numai experiența Armatei Roșii și a războiului civil încununat de succes, dar și ceva mai profund, legat de sarcinile dictaturii clasei muncitoare în general, ne-a obligat acum, ca și cu doi ani în urmă, să ne concentrăm toată atenția asupra problemelor disciplinei în muncă, care este cheia întregii construcții economice a socialismului, este fundamentul concepției noastre despre dictatura proletariatului. După răsturnarea capitalismului,

fiecare zi a revoluției noastre ne desparte în mod categoric de concepția în jurul căreia făceau atîta zarvă vechii internaționaliști, pe de-a-ntregul mic-burghezi, care credeau că hotărîrea majorității — în condițiile menținerii proprietății private asupra pămîntului, asupra mijloacelor de producție și a capitalului — în cadrul instituțiilor democratice ale parlamentarismului burghez poate rezolva problema, cînd de fapt singura soluție este numai lupta de clasă înverșunată. Însemnătatea dictaturii proletariului, condițiile reale pentru înfăptuirea ei efectivă s-au conturat atunci cînd, rezolvînd problema cuceririi puterii, am trecut la exercitarea ei practică ; noi am constatat că după aceea lupta dintre clase nu încetează, că victoria asupra capitaliștilor și moșierilor n-a desființat aceste clase, că ea le-a înfrînt numai, dar nu le-a desființat definitiv. E suficient să ne gîndim la legăturile internaționale ale capitalului, care în momentul de față sînt mult mai puternice și mai trainice decît legăturile clasei muncitoare.

Capitalul, privit pe scară internațională, continuă și acum să fie mai puternic decît Puterea sovietică și decît orînduirea sovietică nu numai sub raport militar, ci și sub raport economic. De la această teză fundamentală trebuie să pornim și niciodată nu trebuie s-o uităm. Formele de luptă împotriva capitalului se schimbă ; ele capătă cînd un caracter vădit internațional, cînd se concentrează într-o singură țară. Aceste forme variază. Fie că e vorba de situația militară, de situația economică sau de vreun alt aspect al vieții sociale, lupta continuă, și legea fundamentală a luptei de clasă este confirmată de revoluția noastră. Cu cît proletariatul se unește mai strîns în lupta pentru răsturnarea claselor burgheze, cu atît el învață mai mult. Revoluția se dezvoltă în procesul luptei însăși. Lupta nu încetează nici după răsturnarea capitaliștilor. Abia după ce această răsturnare este consolidată într-o singură țară, ea capătă o însemnătate practică pentru lumea întregă. La începutul Revoluției din Octombrie, capitaliștii considerau revoluția noastră drept o curiozitate : multe ciudățenii se mai întîmplă pe la periferii !

Pentru ca dictatura proletariului să aibă o însemnătate mondială, trebuia ca ea să se consolideze efectiv

într-o țară sau alta. Abia atunci capitaliștii — nu numai cei ruși, care au cerut imediat ajutor celorlalți capitaliști, ci și capitaliștii din toate celelalte țări — s-au convins că atitudinea față de această problemă capătă o importanță internațională. Numai atunci împotrivirea capitaliștilor pe scară internațională a atins forța pe care a avut-o. Numai atunci s-a desfășurat în Rusia războiul civil, iar toate țările învingătoare au consimțit să ajute prin toate mijloacele în acest război civil pe capitaliștii și moșierii ruși.

În Rusia, lupta de clasă s-a conturat pe deplin în jurul anului 1900, pe cîtă vreme victoria revoluției socialiste s-a înfăptuit în 1917. După răsturnarea claselor exploatatoare, împotrivirea lor nu numai că a crescut, dar a căpătat un nou izvor de forță în relațiile dintre proletariat și țărănime. Acest lucru îl știu toți cei care au studiat cît de cît marxismul, care au situat socialismul pe terenul mișcării internaționale a clasei muncitoare, ca singura lui bază științifică. Toată lumea știe că marxismul este fundamentarea teoretică a desființării claselor. Ce înseamnă aceasta? Pentru victoria socialismului nu este de ajuns să răstorni pe capitaliști, ci mai trebuie să desființezi deosebirea dintre proletariat și țărănime. Situația țărănimii este de așa natură, încît, pe de o parte, ea este o clasă de oameni ai muncii care timp de zeci și sute de ani au fost asupriți de moșieri și de capitaliști, și de aceea multă vreme nu vor putea să uite că numai muncitorii i-au eliberat de sub jugul acestei asupriri. Despre această problemă se poate discuta zeci de ani, despre această problemă s-au scris mormane de hîrtie, în legătură cu ea s-au format numeroase grupuri fracționiste, dar acum vedem că în fața realităților aceste divergențe și-au pierdut ascuțimea. Ca oameni ai muncii, țărani nu vor uita timp îndelungat — și în realitate așa s-a și întîmplat — că numai muncitorii i-au eliberat de sub jugul moșierilor. Acesta este un lucru incontestabil, dar în condițiile producției de mărfuri ei continuă să fie proprietari. Fiecare caz de vânzare de cereale pe piața liberă, comerțul cu desaga și specula înseamnă restabilirea producției de mărfuri și deci a capitalismului. Cînd am răsturnat pe capitaliști, am eliberat

totodată țărănimea, clasă care în vechea Rusie alcătuia, indiscutabil, majoritatea populației. Țăranii au rămas proprietari în sistemul producției lor, iar după răsturnarea burgheziei ei au generat și continuă să genereze noi relații capitaliste. Iată principalele trăsături ale situației noastre economice. Iată de unde provin cuvintele stupide pe care le auzim de la cei ce nu înțeleg starea de lucruri. Discuțiile despre egalitate, libertate și democrație în situația actuală sînt absurde. Noi ducem o luptă de clasă și scopul nostru este desființarea claselor. Atîta timp cît continuă să existe muncitori și țărani, socialismul nu poate fi înfăptuit. În practică, la fiecare pas are loc o luptă neîmpăcată. Trebuie să reflectăm cum și în ce condiții proletariatul, care are în mîinile sale un aparat de constrîngere atît de puternic cum este puterea de stat, poate să atragă de partea sa pe țaran ca om al muncii și să învingă sau să neutralizeze, să facă inofensivă împotrivirea lui ca proprietar.

În acest domeniu, lupta de clasă continuă, iar însemnătatea dictaturii proletariatului ne apare într-o lumină nouă. În acest domeniu, ea apare nu numai și nu atît ca folosire a mijloacelor de constrîngere ale întregului aparat al puterii de stat pentru reprimarea împotrivirii exploataretilor. Firește, au dreptate aceia care spun că noi am realizat mult, bazîndu-ne și pe reprimare, dar nouă, în afară de aceasta, ne rămîne și o altă metodă, în aplicarea căreia proletariatul are rolul de organizator, rolul unei clase care a trecut prin școala muncii, prin școala disciplinei fabricii capitaliste și a dobîndit o experiență concretă. Trebuie să știm să organizăm economia pe o bază nouă, superioară, avînd în vedere și folosind cuceririle capitalismului. Fără aceasta nu vom fi în stare să construim nici un fel de socialism și nici un fel de comunism. Această sarcină este mult mai grea decît cea militară. În multe privințe, sarcina militară poate fi rezolvată mai ușor. Ea poate fi rezolvată printr-o încordare a forțelor, prin jertfire de sine. Țărănimii îi era mai ușor și mai pe înțeles atunci cînd lupta împotriva dușmanului secular — moșierul. Ea nu avea nevoie să înțeleagă legătura dintre puterea muncitorească și necesitatea de a învinge comer-

țul liber. A fost mai ușor să învingem pe albgardiștii, pe moșierii și pe capitaliștii ruși, pe toți acoliții lor, menșevicii, pe cînd în acest domeniu victoria ne va costa mai scump atît din punctul de vedere al timpului, cît și din punctul de vedere al forțelor.

În domeniul sarcinilor economice nu se poate învinge ca în acela al sarcinilor militare. Cu entuziasm și cu spirit de sacrificiu nu poți învinge comerțul liber. Aici este nevoie de o muncă îndelungată, aici trebuie să înaintăm pas cu pas, aici e nevoie de forțele organizatoare ale proletariatului, aici putem învinge numai dacă proletariatul își va exercita dictatura ca o uriașă forță organizată, organizatoare și morală pentru toți oamenii muncii, inclusiv masele muncitoare neproletare. În măsura în care am îndeplinit cu succes și vom continua să îndeplinim cu același succes prima și cea mai elementară sarcină — reprimarea exploataților, care încearcă în mod fățiș să răstoarne Puterea sovietică —, în aceeași măsură se impune o a doua sarcină, mai complexă, aceea de a organiza forțele proletariatului, de a învăța să fim buni organizatori. Trebuie organizată munca într-un chip nou, trebuie create noi forme de atragere la muncă, de subordonare față de cerințele disciplinei în muncă. Aceasta este o sarcină pe care nici capitalismul n-a rezolvat-o decît în decurs de decenii. Aici, la fiecare pas se fac greșeli dintre cele mai grosolane. Printre adversarii noștri sînt mulți care dau dovadă de o totală neînțelegere a acestei probleme. Ei ne-au calificat drept utopiști atunci cînd am spus că puterea poate fi cucerită. Pe de altă parte însă, ei ne cer ca în organizarea muncii să obținem în cîteva luni rezultate pentru care ar fi necesari cîteva ani. Aceasta este o absurditate. În anumite condiții politice, puterea poate fi păstrată cu ajutorul entuziasmului muncitorilor, poate chiar împotriva voinței întregii lumi. Și noi am dovedit acest lucru. Dar a crea noi forme de disciplină socială, aceasta este o operă care necesită decenii. Chiar și capitalismului i-au trebuit multe decenii pentru a transforma vechea organizare într-una nouă. Cînd se spune despre noi și se sugerează muncitorilor și țăranilor că într-un timp scurt putem să transformăm organizarea muncii, cînd

se așteaptă de la noi așa ceva, aceasta este, din punct de vedere teoretic, o absurditate totală.

Și e nu numai o absurditate, ci și ceva foarte dăunător, pentru că împiedică pe muncitori să înțeleagă limpede deosebirea dintre sarcinile noi și cele vechi. Sarcina nouă este organizarea industriei, și în primul rînd organizarea forțelor noastre, dar sub raportul organizării sîntem slabi, mai slabi decît toate popoarele avansate. Priceperea de a organiza se dezvoltă pe baza mării industriei mecanizate. Și nu există nici un fel de altă bază istorică materială. Nu există nici o altă bază în afară de producția la care participă milioane de oameni conform unui plan stabilit dinainte, folosind mijloacele mării industriei mecanizate. Și aici nu există concordanță de interese între proletariat și țărănime. Aici începe o perioadă grea de luptă — lupta cu țărănimea. Pe de altă parte însă, trebuie să dovedim țărănimii că pentru ea nu există decît două alternative : ori să meargă cu muncitorii, să ajute proletariatul, ori să cadă din nou sub stăpînirea moșierilor. O cale de mijloc nu este cu putință ; ea există la menșevici, dar este complet putredă și cunoaște pretutindeni un faliment total, așa cum se întîmplă în Germania. Masele țărănești nu pot înțelege acest lucru din teorie și din studierea activității Internaționalei a II-a și a Internaționalei a III-a. Masele țărănești — zeci de milioane de oameni — pot înțelege acest lucru numai din practica lor, din viața de zi cu zi. Țărănimea a putut înțelege victoria repurtată asupra lui Kolceak și asupra lui Denikin. Ea a avut posibilitatea să compare în mod concret stăpînirea lui Kolceak și a lui Denikin cu dictatura clasei muncitoare, dictatură cu care menșevicii și socialiștii-revoluționari au căutat mereu și mai caută și acum să sperie țărănimea. Dar de teorie propriu-zisă țărănimea nu putea și nu poate să se ocupe. Masele țărănești văd că menșevicii și socialiștii-revoluționari mint cu toții ; țărănimea vede lupta pe care o ducem împotriva speculei. Trebuie să recunoaștem că și menșevicii au înregistrat oarecare succese în domeniul agitației ; ei au învățat cîte ceva de la secțiile politice ale armatei noastre. Țăranii au văzut steagul pe care era înscrisă nu dictatura proletariatului, ci Adunarea constituantă, pu-

terea poporului ; ei n-au văzut cuvîntul „dictatură“, nu înțelegeau cuvîntul „dictatură“. Dar ei au înțeles din practică că Puterea sovietică s-a dovedit a fi mai bună.

Și acum în fața noastră stă a doua sarcină — exercitarea unei înrîuriri morale asupra țărănimii. În ceea ce privește țărănimea, mijloacele noastre de constrîngere nu sînt eficace. Aici e vorba de problema diferențierii economice din rîndurile țărănimii. După răsturnarea capitaliștilor, în cei doi ani de luptă în războiul civil, muncitorii s-au unit într-un tot sudat, ei sînt strîns uniți. Țărănimea însă, pe măsură ce trece timpul, se scindează tot mai mult. Țăranii nu pot uita pe moșieri și pe capitaliști, ei îi țin minte. Pe de altă parte, țărănimea de astăzi nu este unitară, interesele unei părți se deosebesc de interesele celeilalte părți. Țărănimea nu este unită. Nu orice țăran are surplusuri de alimente. Aici nu poate fi vorba de nici un fel de egalitate. A vorbi de egalitate înseamnă a bate apa-n piuă. Pentru a scinda țărănimea și pentru a atrage elementele nechiaburești de partea noastră e nevoie de mult timp. Aceasta va fi o luptă îndelungată, în care vom face uz de toate forțele noastre, de toate mijloacele noastre. Dar nu numai prin forță se poate învinge ; trebuie să folosim și mijloace de ordin moral. Și tocmai de aici decurg toate problemele cu privire la puterea dictatorială și la conducerea unică, despre care mulți, în orice caz — putem spune cu certitudine — unii, cred că au izvorît numai din controversele noastre anterioare. Dar aceasta este o eroare. Faceți o comparație cu anul 1918. Atunci nu au existat nici un fel de controverse.

De îndată ce, după pacea cu germanii, s-a pus în fața noastră problema : pe ce să întemeiem puterea, — noi, comuniștii, am răspuns : trebuie să explicăm că în condițiile existenței Puterii sovietice democratismul nu contravine dictaturii. Aceasta a displăcut multor conducători ai vechii Internaționale. Pe mine m-a ocărit și Kautsky.

Țăranii sînt pe jumătate oameni ai muncii, pe jumătate proprietari, și, pentru a-i atrage de partea noastră, e nevoie de o voință unică ; în fiecare problemă practică este necesar ca toți să acționeze ca un singur om. Voința unică nu poate fi o frază, un simbol. Noi cerem ca ea să

existe în practică. În război, unitatea de voință își găsea expresia în aceea că, dacă cineva punea propriile sale interese, interesele satului său, ale grupului său mai presus de interesele generale, era înfierat ca profitor, era împușcat, iar împușcarea lui se justifica prin conștiința morală a clasei muncitoare că trebuie să meargă spre victorie. Noi vorbeam deschis despre aceste execuții; spuneam că nu ascundem violența, pentru că ne dăm seama că fără constrângere exercitată asupra părții înapoiate a proletariatului nu vom putea ieși din vechea societate. Iată în ce se exprima unitatea de voință. În practică, această unitate de voință își găsea expresia în pedepsirea fiecărui dezerter, în fiecare bătălie, în fiecare campanie, când comuniștii mergeau în frunte, dând exemplul celorlalți. Acum trebuie să încercăm să realizăm această unitate de voință în industrie și în agricultură. Avem un teritoriu ce se-ntinde pe mii de verste, avem nenumărate fabrici — și e de la sine înțeles că nu vom putea realiza acest lucru numai cu ajutorul violenței. Așa stînd lucrurile, vă dați seama acum ce sarcină uriașă stă în fața noastră, vă dați seama ce înseamnă această unitate de voință. Asta nu este numai o lozincă. Asupra acestui lucru trebuie să reflectăm în modul cel mai temeinic, cu toată seriozitatea. Această lozincă ne cere o muncă îndelungată, de zi cu zi. Gîndiți-vă la faptul că încă în 1918, cînd n-au existat asemenea controverse, am subliniat în mod expres necesitatea conducerii unice, necesitatea de a admite, din punctul de vedere al îmfăptuirii ideii sovietice, investirea cu împuterniciri dictatoriale a cutărei sau cutărei persoane. Toate frazele pompoase pe tema egalității în drepturi nu sînt decît vorbe goale. Nu pe terenul egalității în drepturi ducem noi lupta de clasă. Numai așa poate să învingă proletariatul. El poate să învingă pentru că numără în rîndurile sale sute de mii de oameni disciplinați, care exprimă o singură voință; el poate să învingă fărîmițarea economică a țărănimii, căreia îi lipsește acea bază comună care unește proletariatul în fabrică, în uzină, la orașe. Țărănimea este neomogenă din punct de vedere economic. Țăranii sînt în parte proprietari, în parte oameni ai muncii. Proprietatea îi trage spre capitalism:

„Cu cît voi vinde mai avantajos, cu atît mai bine“.
„Dacă este foamete, voi putea vinde mai scump“. Ca om al muncii, țăranul știe însă că a avut de suportat asupra sa moșierului, de care l-a eliberat muncitorul. Aici se dă o luptă între două suflete, și ea decurge din situația economică a țăranimii. Trebuie să facem distincție între aceste două suflete. Vom învinge numai dacă vom aplica o linie fermă. Pentru noi, toți oamenii muncii vor fi întotdeauna oameni ai muncii, dar împotriva țăranilor proprietari trebuie să ducem luptă. Pe lângă faptul că între ei există fricțiuni permanente, țăranii sînt și incuți. Domnii de la „Liga Națiunilor“ nu sînt, slavă domnului, incuți; ei sînt, desigur, mai cuți decît menșevicii și socialiștii-revoluționari de la noi, dar ce se întîmplă acolo? Japonia proslăvește „Liga Națiunilor“, dar pe de altă parte pune bețe-n roate Americii etc.

Ei toți se ciorovăiesc, pe cînd noi sîntem uniți; de aceea muncitorii din toate țările trec de partea noastră. Dacă am învins pe niște domni atît de cuți cum sînt diriguitorii politicii internaționale, care au o experiență atît de vastă, care sînt atît de bogați și care au de o sută de ori mai multe tunuri și vase de război decît noi, este ridicol să se creadă că nu vom rezolva problema țărănească. Aici vor învinge disciplina, devotamentul, unitatea de voință. Voința a zeci și sute de mii de oameni se poate exprima printr-o singură persoană. Această voință complexă se creează pe calea sovietică. Atîtea congrese ale țăranilor și muncitorilor cîte au fost la noi n-au fost în nici un stat din lume. Pe această cale noi dezvoltăm conștiința. Ceea ce dă Constituția sovietică n-a putut să dea un alt stat nici în 200 de ani. (A p l a u z e.) Să luăm chiar și numai numărul congreselor: nici un stat, în o sută de ani de regim democratic, n-a convocat atîtea congrese; or, tocmai pe această cale elaborăm noi hotărîri comune și făurim o voință comună.

Pe această bază foarte largă este concepută Constituția noastră sovietică, Puterea noastră sovietică. Ea face ca hotărîrile Puterii sovietice să aibă o autoritate fără precedent în lume, autoritatea muncitorilor și țăranilor. Dar pentru noi asta nu-i de ajuns. Noi sîntem materialişti și

nu ne mulțumim cu prestigiul autorității. Trebuie deci să traduceți în viață hotărârile. Constatăm că în această privință vechea stihie burgheză învinge, că ea este mai puternică decît noi; trebuie să recunoaștem deschis acest lucru. Vechile deprinderi mic-burgheze de a gospodări în mod individual și de a întări comerțul liber sînt mai puternice decît noi.

Sindicatelor au izvorît din capitalism, ca mijloc de dezvoltare a noii clase. Clasa este o noțiune care se formează în luptă și în dezvoltare. Nu există un zid care să despartă o clasă de alta. Muncitorii și țărani nu sînt despărțiți printr-un zid chinezesc. Cum au învățat oamenii să se unească? La început în bresle, iar apoi după profesioni. Cînd proletariatul s-a transformat într-o clasă, el a devenit atît de puternic, încît a luat în mîinile sale întreaga mașină de stat, a declarat război lumii întregi și a re-purtat victoria. Din acest moment unirea în bresle și după profesioni devine ceva perimat. Și în capitalism a fost un timp cînd proletarii se uneau în bresle și după profesioni. Pe atunci aceasta constituia un fenomen progresist. În alt mod proletariatul nu se putea uni. A spune că proletariatul putea să se unească dintr-o dată într-o clasă înseamnă a spune o absurditate. Un asemenea proces de unire poate să dureze decenii. Nimeni n-a combătut asemenea vederi sectare, înguste, așa cum a făcut-o Marx. Clasa se dezvoltă în condițiile capitalismului, iar atunci cînd sosește momentul potrivit pentru revoluție, ea ia în mîini puterea de stat. O dată cu aceasta, breslele și uniunile profesionale devin ceva perimat, joacă rolul unor organizații înapoiate, retrograde, nu pentru că în ele ar fi cine știe ce oameni răi, ci pentru că oamenii răi și adversarii comunismului găsesc acolo teren pentru propaganda lor. Sîntem înconjurați de mica burghezie, care reînvie comerțul liber și capitalismul. Karl Marx a combătut cu deosebită vigoare vechiul socialism utopic, subliniind necesitatea de a se adopta punctul de vedere științific, potrivit căruia clasa crește pe terenul luptei de clasă și ea trebuie ajutată să se maturizeze. Tot Marx a dus lupta împotriva conducătorilor clasei muncitoare care săvîrșeau greșeli. În 1872, consiliul federal i-a dat lui Marx un vot

de blam pentru faptul că a spus despre conducătorii englezi că sînt cumpărați de burghezie. Firește, Marx n-a atribuit acestor cuvinte sensul că cutare și cutare persoane sînt niște trădători. Ar fi o ineptie să se creadă așa ceva. El vorbea doar despre blocul dintre burghezie și o anumită parte a muncitorilor. Burghezia sprijină direct și indirect această parte a muncitorilor. În acest sprijin își găsește expresia mituirea ei de către burghezie.

În arta de a asigura alegerea reprezentanților ei în parlament, burghezia engleză a săvîrșit minuni, și în această privință n-o întrece nimeni. Timp de 40 de ani, din 1852 pînă în 1892, Marx și Engels au demascat burghezia, dar ea continuă să procedeze astfel în toate țările. Pretutindeni în lume trecerea sindicatelor de la rolul de robi la rolul de constructori înseamnă o cotitură. Noi existăm de doi ani, și ce înseamnă aceasta? În momentul de față, aceasta înseamnă că clasa muncitoare suferă mai mult din cauza foametei. În anii 1918 și 1919 muncitorii din industria de stat au primit numai 7 puduri de cereale pe an, în timp ce țărani din guberniile cerealiere — 17 puduri. Pe vremea țarului, țăranul avea, în cel mai bun caz, 16 puduri, pe cînd astăzi, în condițiile puterii noastre, el are 17 puduri. În această privință există dovezi statistice. Proletariatul a flămînzit timp de doi ani, dar în această perioadă de foamete s-a vădit că muncitorul e în stare să jertfească nu numai interesele sale de breaslă, ci și propria sa viață. În acești doi ani, proletariatul a putut să îndure foamea pentru că a avut sprijinul moral al tuturor oamenilor muncii; el a făcut aceste sacrificii pentru a asigura victoria puterii muncitorești-țărănești. E adevărat că împărțirea muncitorilor pe profesii continuă să existe și că printre aceste profesii sînt multe care erau necesare capitaliștilor, dar care nu ne sînt necesare nouă. Noi știm că muncitorii din aceste profesii flămînzesc mai mult decît ceilalți. Altfel nici nu se poate. Capitalismul este sfărîmat, dar socialismul încă n-a fost construit, și construirea lui va dura încă multă vreme. Aici se ivesc tot felul de nedumeriri, care nu sînt împlătoare, ci constituie rezultatul rolului istoric al sindicatelor ca instrument de unire de breaslă în capitalism și

de unire de clasă a muncitorilor care au luat puterea de stat. Acești muncitori fac toate sacrificiile, creează o disciplină care îi face să simtă vag și să spună că interesele de clasă sînt mai presus decît interesele de breaslă. Pe muncitorii care nu sînt dispuși să facă asemenea sacrificii îi considerăm profitori și-i excludem din familia proletară.

Iată, în formularea ei generală, problema fundamentală a disciplinei în muncă, a conducerii unice, problemă de care s-a ocupat congresul partidului. Iată esența hotărîrilor congresului partidului, pe care le cunoașteți cu toții și care vă vor fi expuse mai amănunțit de către raportori speciali. Sensul acestor hotărîri se rezumă la ideea că clasa muncitoare a crescut și s-a maturizat; ea a luat puterea în mîinile ei și luptă împotriva întregii lumi burgheze; această luptă devine din ce în ce mai grea. În război ne-a fost mai ușor să luptăm. În momentul de față este nevoie de organizare, de educare morală. Acum numărul proletarilor în Rusia nu este prea mare. În timpul războiului, rîndurile lui s-au rărit. Datorită victoriilor noastre, ne este mai greu să conducem țara. Acest lucru trebuie să-l înțeleagă atît activiștii sindicali, cît și masele de muncitori. Cînd vorbim despre dictatură, n-o facem dintr-un capriciu de centraliști. O dată cu regiunile cucerite de noi, teritoriul Rusiei Sovietice s-a mărit considerabil. Am cucerit Siberia, Donul, Kubanul. Procentual, proletariatul reprezintă acolo o parte infimă a populației, mai mică decît aici, la noi. Datoria noastră este să ne adresăm direct muncitorului și să-i arătăm deschis că condițiile de muncă au devenit mai complexe. E nevoie de mai multă disciplină, de o mai largă introducere a principiului conducerii unice, de o înfăptuire deplină a dictaturii. Fără aceasta nici nu ne putem gîndi la o victorie de mari proporții. Avem o armată organizată care numără 3 000 000 de oameni. Cei 600 000 de comuniști, membri de partid, trebuie să fie avangarda ei.

Dar trebuie să înțelegem că pentru cucerirea victoriei nu avem altă armată în afară de cei 600 000 de comuniști și de cei 3 000 000 de membri ai sindicatelor. Eliberarea teritoriilor cu populație țărănească și chiaburească cere o nouă încordare a forțelor proletare. Acum există un nou

raport între masele proletare și cele neproletare, între interesele lor sociale și de clasă. Numai cu violența nu faci nimic în acest domeniu. Este nevoie în mod exclusiv de organizare și de autoritate morală. De aici izvorăște cea convingere de nestrămutat pe care am exprimat-o la congresul partidului și pe care consider de datoria mea s-o susțin. Lozinca noastră principală este : o mai largă aplicare a principiului conducerii unice, cât mai multă disciplină în muncă, să dăm dovadă în munca noastră de hotărîre, fermitate și spirit de sacrificiu, așa cum am procedat în timpul războiului, lăsînd la o parte interesele de grup, de breaslă, sacrificînd toate interesele particulare ! Altfel nu putem învinge. Și dacă vom traduce în viață această hotărîre a partidului, dacă o vom înfăptui toți ca un singur om, prin cei 3 000 000 de muncitori, iar apoi prin zecile de milioane de țărani care vor simți autoritatea morală, forța oamenilor care s-au jertfit pentru victoria socialismului, vom fi în mod absolut și definitiv invincibili. (A p l a u z e f u r t u n o a s e.)

*Publicat parțial la 8 aprilie 1920,
în „Buletinul celui de-al
III-lea Congres general
al sindicatelor din Rusia” nr. 2*

*Publicat pentru prima oară
în întregime în cartea
„Al treilea Congres general
al sindicatelor din Rusia.
Dare de seamă stenografică”*

*Se tipărește după textul cărții,
confruntat cu textul „Buletinului”*

DE LA DISTRUGEREA UNEI ORÎNDUIRI SECULARE SPRE FĂURIREA UNEI ORÎNDUIRI NOI

Gazeta noastră ¹²³ este consacrată problemei muncii comuniste.

Aceasta este una dintre cele mai importante probleme ale construirii socialismului. Și trebuie, înainte de toate, să înțelegem bine că această problemă *a putut* fi pusă în mod practic numai după cucerirea puterii politice de către proletariat, numai după exproprierea moșierilor și a capitaliștilor, numai după ce proletariatul, care a cucerit puterea politică, a repurtat victorii hotărâtoare asupra exploataților, care au organizat o rezistență înverșunată, răscoale contrarevoluționare și războiul civil.

La începutul anului 1918 se părea că acest moment sosise — și într-adevăr a sosit după campania militară întreprinsă de imperialismul german împotriva Rusiei în luna februarie (1918). Dar acest moment a fost de o durată atât de scurtă, iar noul val, și mai puternic, de răscoale și de ofensive contrarevoluționare s-a dezlănțuit cu atâta rapiditate, încât Puterea sovietică n-a mai avut posibilitatea să-și concentreze atenția și eforturile asupra problemelor construcției pașnice.

Au urmat doi ani în care a trebuit să facem față unor greutăți nemaipomenite și extrem de mari, ani de foamete, de lipsuri, de calamități, dar, în același timp, și de victorii fără precedent ale Armatei Roșii asupra hoardelor reacțiunii capitaliste internaționale.

Acum avem șanse serioase (în cazul în care capitaliștii francezi nu vor împinge Polonia în război) de a obține o pace mai stabilă, mai îndelungată.

În acești doi ani am dobândit o oarecare experiență în ceea ce privește construcția pe baza socialismului. De aceea problema muncii comuniste poate și trebuie să fie pusă la ordinea zilei ; este, de altfel, mai just să spunem : a muncii socialiste, și nu comuniste, deoarece este vorba nu de treapta superioară, ci de prima treaptă, de treapta inferioară de dezvoltare a noii orânduiri sociale, care se naște din capitalism.

Munca comunistă în înțelesul mai îngust și mai strict al cuvântului înseamnă muncă gratuită în folosul societății, muncă ce se depune nu pentru a îndeplini o anumită obligație, nu pentru a obține dreptul de a primi anumite produse, o muncă efectuată nu după norme dinainte stabilite și consfințite de legi, ci muncă voluntară, muncă în afara oricăror norme, muncă care se prestează fără a se conta pe remunerație, fără a fi condiționată de remunerație, muncă izvorâtă din deprinderea de a munci pentru folosul obștesc și din conștiința (devenită deprindere) că munca este necesară pentru binele obștesc, muncă devenită o necesitate a organismului sănătos.

Este limpede pentru oricine că noi — adică societatea noastră, orînduirea noastră socială — sîntem încă foarte, foarte departe de a înfăptui o *asemenea* muncă pe scară largă, cu adevărat de masă.

Dar însuși faptul că a fost pusă această problemă, că ea a fost pusă atît de întregul proletariat înaintat (de partidul comunist și de sindicate), cît și de puterea de stat constituie deja un pas înainte pe această cale.

Pentru a ajunge la înfăptuiri mari trebuie să începi cu lucruri mici.

Pe de altă parte, după o realizare mare, după răsturnarea politică care a desființat proprietatea capitaliștilor și a predat puterea în mîinile proletariatului, construcția vieții economice pe o *bază nouă* poate fi începută numai cu *lucruri mici*.

Subotnicile, armatele muncii, obligativitatea muncii — iată realizarea practică sub diferite forme a muncii socialiste și comuniste.

În acest domeniu mai sînt încă multe lipsuri, și numai unor oameni complet incapabili de a gîndi, ca să nu mai

vorbim- de avocații capitalismului, aceste lipsuri le pot stîrni rîsul (sau furia).

Lipsurile, greșelile și eșecurile vremelnice sînt inevitabile cînd e vorba de ceva atît de nou, atît de greu, atît de mareș. Cine se teme de greutățile construirii socialismului, cine se sperie de ele, cine se lasă cuprins de desperare sau își pierde cumpătul, acela nu este socialist.

Făurirea unei noi discipline în muncă, făurirea unor forme noi de legături sociale între oameni, făurirea unor forme și metode noi de atragere la muncă a oamenilor sînt sarcini a căror îndeplinire necesită ani și chiar decenii de muncă.

Aceasta este o muncă dintre cele mai nobile și mai rodnice.

Avem fericirea să constatăm că, răsturnînd burghezia și zdrobind împotrivirea ei, am putut cuceri terenul pe care a *devenit posibilă* desfășurarea unei asemenea munci.

Și de această muncă ne vom apuca cu întreaga noastră energie. Fermitatea, perseverența, voința, hotărîrea și capacitatea de a încerca de o sută de ori, de a corecta de o sută de ori și de a atinge cu orice preț țelul — aceste calități proletariatul și le-a format în cei 10, 15, 20 de ani dinainte de Revoluția din Octombrie și în cei doi ani de după această revoluție, îndurînd lipsuri fără precedent, chinurile foamei, ravagiile ruinei și tot soiul de alte calamități. Aceste calități ale proletariatului constituie o cheazășie că victoria va fi a lui.

8 aprilie 1920

„Kommunisticeskii Subbotnik”
din 11 aprilie 1920
Semnat : N. Lenin

Se tipărește după textul apărut
în gazeta „Kommunisticeskii Subbotnik”

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA CEL DE-AL III-LEA
CONGRES GENERAL AL MUNCITORILOR
DIN INDUSTRIA TEXTILĂ DIN RUSIA ¹²⁴
19 APRILIE 1920

(Aplauze furtunoase care se transformă în ovații.) Tovarăși! Îngăduiți-mi ca, o dată cu mulțumirile pentru felicitări, să vă transmit și salutul Consiliului Comisarilor Poporului.

Ne aflăm cu toții sub impresia proaspătă a recentului congres al partidului și a rezoluțiilor adoptate de el. Toată lumea știe, de asemenea, ce sarcini importante a pus congresul partidului în fața muncitorilor, în fața țărănimii, în fața tuturor maselor muncitoare din Republica sovietică. Aceste sarcini se rezumă la crearea unui front unic de muncă.

În momentul de față, când, spre binele și fericirea proletariatului rus, am terminat cu succes războiul civil, când n-a mai rămas decât amenințarea din partea Poloniei, pe care imperialiștii din Europa occidentală o ațîță în mod insistent împotriva noastră, acum ne așteaptă trecerea, neînchiptuit de grea, la organizarea vieții interne.

Pentru a explica marea cotitură, greutățile ce stau acum în fața clasei muncitoare, îmi voi îngădui să vă înfățișez pe scurt principalele stadii de dezvoltare prin care a trecut proletariatul rus în drumul său spre orînduirea comunistă.

Țăranii inculți, inconștienți, atunci când veneau pentru prima oară într-o fabrică bine utilată, înzestrată cu minunile tehnicii moderne, rămîneau uimiți și se simțeauopleșiți de splendoarea neobișnuită a fabricii. Sufletul neștiutor al țaranului vedea în fabricant pe binefăcătorul

său, pe acela care-l hrănește, care-i dă de lucru, pe acela fără de care muncitorul nu poate trăi. Muncitorul neajutorat, care, părăsind viața din satul său îndepărtat, izolat de restul lumii, nimerea în cazanul clocotitor al fabricii, unde avea condiții mai suportabile de trai și posibilitatea de a se întreține cît de cît, cădea sub jugul apăsător al exploatării capitaliste. Toată lumea cunoaște foarte bine cîte au avut de îndurat muncitorii din Rusia și din celelalte țări în acele timpuri grele. Dar vedem cum muncitorul se eliberează treptat de această stare de înapoiere și abrutizare țărănească și începe să se ridice pe o treaptă mai înaltă de dezvoltare, cum apar primele încercări de luptă împotriva asupritorilor — greve, încercări ale maselor proletare fărîmițate de a se organiza în sindicate —, cum începe să se evedențieze în muncitor o forță nouă, cum fiecare grevă, chiar dacă se soldează cu rezultate neînsemnate, aduce ceva foarte prețios, nou, important și plin de conținut. Greva l-a făcut pe muncitor să înțeleagă că numai în unirea cu ceilalți muncitori rezidă forța, forța uriașă, capabilă să oprească mașinile, să transforme pe rob în om liber și să-i îngăduie acestuia să se folosească de bunurile care de drept aparțin producătorului lor. Tuturora ne este cunoscut tabloul dezvoltării mișcării greviste din ultimele decenii, trecerea ei treptată de la greve mici, fărîmițate, la greve mari, organizate. În 1905, puternicul val al mișcării greviste s-a rostogolit pe teritoriul întregii Rusii. O dată cu creșterea luptei organizate, sub formă de greve, împotriva capitaliștilor, muncitorul dobîndește o forță altădată necunoscută. În această luptă, unul dintre primele locuri revine sindicatelor. Muncitorul ajunge la conștiința că toate realizările tehnicii, toate mașinile și uneltele de producție, care sînt folosite de capitaliști în interesul lor, în dauna intereselor proletariatului, toate acestea pot și trebuie să devină un bun al proletariatului. Această nouă fază, faza riposteii organizate a muncitorilor date capitaliștilor, cu ajutorul sindicatelor, este un nou pas înainte în istoria dezvoltării conștiinței proletare. Muncitorul nu mai este o unealtă slabă, lipsită de voință în mâinile asupritorilor. Întreaga viață înconjurătoare îl convinge de ne-

cesitatea unei lupte necontenite, conștiente, perseverente. Muncitorul luptă pentru a obține o oarecare îmbunătățire a situației lui economice, pentru mărirea salariului, pentru reducerea zilei de muncă. Pe această treaptă a mișcării sindicale, visurile și speranțele sînt îndreptate spre cucerirea unei vieți cît de cît suportabile.

Dar a venit un timp cînd și această treaptă a conștiinței de clasă a proletariatului, care la vremea ei a însemnat un imens pas înainte, a devenit insuficientă. Viața obliga să se meargă înainte.

După ce au reprimat masele muncitoare, capitaliștii din toate țările, a căror insolență creștea, le-au încătușat definitiv prin declanșarea războiului mondial pe care ei îl pregătiseră atît pentru intensificarea asupraii proletariatului, care lupta pentru eliberarea sa, cît și pentru a-și smulge unul altuia teritorii. Tîlharii imperialiști, înarmați pînă-n dinți, s-au aruncat în luptă. Muncitorului căutau să-i insuflă convingerea că acest război se duce în numele unor idei mărețe de eliberare a omenirii. Dar muncitorul nu s-a lăsat orbit multă vreme. Evenimente ca pacea de la Brest, pacea de la Versailles, acapararea tuturor coloniilor de către Anglia și Franța au deschis în suficientă măsură ochii muncitorului, făcîndu-l să vadă adevărata stare de lucruri. S-a constatat că în timpul războiului mondial au fost uciși 10 000 000 de oameni, iar alți 20 000 000 au fost mutilați, și toate acestea numai pentru ca tîlharii să se îmbogățescă și mai mult.

Începînd să vadă limpede, muncitorul se ridică împotriva jugului capitalului; izbucnește revoluția socială, al cărei început îl constituie evenimentele din octombrie. Acum sarcinile noastre nu constau numai în a fi membri ai organizațiilor sindicale respective, — asta nu e suficient. Muncitorul trebuie să se ridice și mai sus, pentru ca dintr-o clasă asupra să devină clasă dominantă. Pe țărănime nu se poate conta deocamdată. Ea este fărîmitată, neputincioasă și nu va ieși atît de curînd din starea de înapoiere. Țărănimea poate fi scoasă din bezna ignoranței numai de către clasa care a ieșit ea însăși din rîndurile țărănimii, a învățat să înțeleagă în ce constă

forța organizării și a știut să-și câștige o viață mai bună nu numai în condițiile capitalismului, căci acest lucru l-au obținut și muncitorii din Europa occidentală, ceea ce nu i-a scutit totuși de război. Muncitorul trebuie să înțeleagă că în fața lui stă o sarcină nouă, incomparabil mai grea — aceea de a lua întreaga conducere a statului în propriile sale mâini. Muncitorul trebuie să-și spună: cît timp mai există proprietate privată, cît timp capitalismul nu este încă dărîmat, nici un om care trăiește pe spinarea altuia nu trebuie să dețină puterea.

Puterea sovietică urmărește să realizeze tocmai acest lucru. Simpatia întregului proletariat mondial față de Puterea sovietică crește cu o repeziciune neobișnuită. Creînd noul stat proletar, clasa muncitoare și-a asumat o sarcină grea, fără precedent. Muncitorul poate să desființeze clasele exploatare și să construiască socialismul numai mergînd umăr la umăr cu țărănimea. Dar țărani continuă să lucreze pămîntul în cadrul gospodăriei individuale, vînd pe piața liberă surplusurile, fapt care determină ca un mănunchi de jefuitori să se îmbogățească și mai mult. Țărani fac acest lucru în mod inconștient, deoarece ei trăiesc în cu totul alte condiții decît muncitorul. Dar comerțul liber înseamnă întoarcerea la robia capitalistă. Pentru a evita o asemenea perspectivă, trebuie organizată într-un chip nou munca, și aceasta o poate face numai proletariatul.

În prezent, muncitorul nu este un simplu membru al organizației sale sindicale. Un asemenea punct de vedere înseamnă o întoarcere la vechea stare de lucruri. Lupta împotriva capitalului nu s-a terminat încă. Capitalismul continuă și astăzi să frîneze inițiativele Puterii sovietice. În acest scop el folosește comerțul cu desaga, Suharvka¹²⁵ etc. Această forță poate fi contracarată numai de forța organizațiilor muncitorești construite pe baze noi, nu în cadrul îngust al intereselor întreprinderii respective, ci pornind de la interesele întregului stat. Numai dacă întreaga clasă muncitoare, indiferent de profesioni, va ști să se unească ca clasă dominantă, creînd o armată unică a muncii, numai atunci ea va dobîndi respectul întregii lumi.

Convingându-se că Kolceak și Denikin au fost zdrobiți de forța proletariatului, țărănimea începe de pe acum să simtă mîna fermă a unui gospodar bun. Ea va avea însă încredere deplină în proletariat numai atunci cînd orice încercare de restaurare a capitalismului va deveni imposibilă. Numai atunci va înțelege țăranul că într-o țară proletară nu este loc pentru chiaburi și paraziți. Deocamdată însă, țăranul nu e pe deplin convins că proletariatul își va îndeplini marea sa sarcină.

Privațiunile fără precedent, pe care le-a suportat în mod conștient proletariatul din Rusia în primele rînduri ale Armatei Roșii în ultimii doi ani, nu s-au terminat încă. Ne așteaptă noi privațiuni, noi sarcini, cu atît mai grele cu cît se obțin mai multe victorii pe Frontul roșu. Au fost recucerite întinse regiuni din Siberia și din Ucraina, unde nu există un proletariat ca acela din Moscova, din Petrograd sau din Ivanovo-Voznesensk, care a dovedit prin fapte că nu va renunța cu nici un preț la cuceririle revoluției. Este necesar ca muncitorii conștienți să știe să pătrundă în toți porii puterii de stat, să știe să se apropie de țărănime, organizînd-o în interesul clasei care a scuturat jugul moșierilor și construiește un stat fără capitaliști. E nevoie de spirit de sacrificiu, de o disciplină de fier. Este necesar ca întregul proletariat, ca un singur om, să săvîrșească pe frontul muncii minuni fără seamăn, de felul celor săvîrșite pe frontul războiului. La început, mulți socoteau pierdută cauza revoluției. Destrămarea totală a armatei, fuga în masă de pe front, lipsa de muniții — iată ce moștenire ne-a rămas de la Kerenski. Proletariatul din Rusia a știut să grupeze, să închege forțele răslețite, creînd o armată unitară și fermă — Armata Roșie. Armata Roșie a făcut minuni de vitejie, lichidînd atacurile capitaliștilor, care erau ajutați de capitalul mondial. Sarcinile frontului muncii sînt infinit mai grele. Dar dacă Armata Roșie a avut nevoie numai de bărbați, acum, pe frontul muncii, trebuie concentrate toate forțele capabile de muncă ale țării, atît bărbați cît și femei, și chiar adolescenți. Este nevoie de o disciplină de fier —, și la noi, la ruși, aceasta e o latură slabă. Trebuie să dăm dovadă de perseverență, de tărie de caracter, de dîrzenie, este

necesar să fim uniți. Trebuie să înlăturăm toate obstacolele. Să mobilizăm toate forțele pentru salvarea puterii muncitorești-tărănești și a comunismului.

Războiul nu s-a terminat, el continuă pe frontul fără vărsare de sânge. Aici dușmanii sînt încă mai puternici decît noi, de acest lucru trebuie să ne dăm bine seama. În ajutorul micilor producători care își vînd produsele pe piața liberă vine capitalul mondial, care duce o politică de duplicitate: pe de o parte, vrea să reia relațiile comerciale, iar pe de altă parte să sugrume proletariatul și Rusia Sovietică.

Este necesar ca întreaga masă proletară de 4 000 000 de oameni să se pregătească pentru a face față unor noi sacrificii, privațiuni și calamități, nu mai puțin grele ca acelea din timpul războiului. Și numai atunci putem nădăjdui că vom zdrobi definitiv pe dușman. Țăranul care mai stă în expectativă, care șovăie, se va convinge definitiv de forța proletariatului. Țăranul ține încă bine minte pe moșieri, pe Denikin, pe Kolceak, în același timp însă el vede lenevia, chiulul și spune: „Ar fi bine, poate, dar nu-i de noi!”

Este necesar ca țărănimea să vadă altceva. Clasa muncitoare trebuie să organizeze producția așa cum a organizat și Armata Roșie. Fiecare muncitor trebuie să se pătrundă de conștiința că el conduce țara. Cu cît sîntem mai puțini, cu atît se cere mai mult de la noi. Trebuie ca Rusia să se transforme într-o imensă armată a muncii, pătrunsă de conștiința eroică că trebuie sacrificat totul pentru cauza comună — eliberarea oamenilor muncii.

Știm cu toții că industria textilă trece printr-o situație grea, caracterizată printr-o totală inactivitate, pentru că bumbacul, care se aducea din străinătate, lipsește acum; și în Europa occidentală se simte o lipsă acută de materii prime. Unica sursă este Turkestanul, pe care l-am cucerit de curînd de la albgardiști, dar transporturile nu funcționează.

Unul din mijloacele care ne pot salva acum este trecerea imediată la extracția și prelucrarea turbei, ceea ce ne va permite să punem în funcțiune toate centralele electrice, cu toată capacitatea lor, și ne va elibera de depen-

dența totală de regiunile carbonifere, situate la mare depărtare de Rusia centrală.

În condițiile actualei ruine economice nu putem conta pe combustibilul lemnos. Zăcămintele de turbă se află mai ales în regiunile cu industrie textilă. De aceea una din principalele sarcini ale muncitorilor din industria textilă este de a organiza extracția turbei. Știu bine că această muncă este extrem de grea, că oamenii sînt nevoiți să stea în apă pînă la genunchi, în condiții cînd lipsește încălțămîntea, cînd nu sînt locuințe; greutatea sînt imense. Dar parcă Armata Roșie a avut tot ce-i trebuia?! Cîte greutăți n-au avut de îndurat ostașii roșii, cîte jertfe n-au dat ei, mergînd două luni de-a rîndul prin apă pînă la brîu pentru a captura tancurile englezilor. Capitaliștii speră că muncitorii istoviți și flămînzi nu vor putea rezista. Capitaliștii stau la pîndă, urmărind felul cum muncitorii își exercită puterea, și speră că proletariatul, neputînd să facă față sarcinii sale de a crea un front unic al muncii, îi va readuce la putere.

Departate de mine gîndul că ne așteaptă o muncă ușoară, dar toate greutățile trebuie învinse și pot fi învinse. Este necesar ca fiecare muncitor să ajute la organizarea muncii, ca țărănimea să vadă în el un organizator, ca oamenii să considere munca drept unicul mijloc de a păstra puterea muncitorească-țărănească. Cînd, încă pe vremea lui Kerenski, fabricanții s-au convins că vor pierde fabricile, ei au căutat să dezorganizeze producția și au încheiat înțelegeri cu capitaliștii din alte țări prin care urmăreau să distrugă industria din Rusia, numai ca să n-o predea în mîinile muncitorilor; ei au căutat să înfrîngă forța proletariatului prin război civil.

Clasa muncitoare trebuie să treacă un examen greu, în care fiecare lucrător, fiecare lucrătoare va trebui să facă minuni și mai mari decît cele săvîrșite pe front de către ostașii roșii. Este incomparabil mai greu să obții victoria pe frontul muncii; este mai greu să dai dovadă de spirit de sacrificiu în cadrul prozaic al muncii de zi cu zi, cînd lucrezi în praf și noroi, dar acest lucru este de o sută de ori mai prețios decît sacrificiul vieții.

Jos cu vechea închistare ! Numai muncitorul care s-a încadrat în Armata roșie a muncii este demn să fie membru al sindicatului. Vor fi poate sute de greșeli, mii de înfrîngeri. Nu-i nimic, nu ne temem de ele. Trebuie să ne spunem că numai printr-o dîrză ofensivă proletară vom obține victoria.

De doi ani proletariatul apără puterea muncitorească-țărănească. În întreaga lume se apropie revoluția socială. Pentru a dovedi că sîntem cu toții la înălțimea sarcinii ce ne revine, trebuie ca, oricît de grea ar fi situația, să ne păstrăm întreaga energie și încredere, tot entuziasmul proletar și să săvîrșim pe frontul muncii pașnice minuni asemenea aceloră săvîrșite de Armata Roșie pe frontul sîngeros în lupta împotriva imperialiștilor și a acoliților lor. (A p l a u z e f u r t u n o a s e.)

*O scurtă relatare a fost publicată
la 20 aprilie 1920, în ziarul
„Pravda” nr. 83*

*Publicat în întregime în 1920,
în cartea „Procese-verbale
ale celui de-al III-lea Congres
general al sindicatului muncitorilor
textiliști din Rusia”. Moscova*

*Se tipărește după textul
apărut în carte, confruntat
cu textul stenograme:*



CUVÎNTARE ROSTITĂ LA ADUNAREA
ORGANIZATĂ DE COMITETUL DIN MOSCOVA
AL P.C. (b) DIN RUSIA CU PRILEJUL CELEI
DE-A 50-A ANIVERSĂRI A LUI V. I. LENIN
23 APRILIE 1920 ¹²⁶

(Aplauze furtunoase.) Tovarăși! Înainte de toate trebuie, firește, să vă mulțumesc pentru două lucruri: în primul rînd, pentru urările pe care mi le-ați adresat astăzi, iar în al doilea rînd, țin să vă mulțumesc și mai mult pentru faptul că m-ați scutit de obligația de a asculta discursuri festive. (Aplauze.) Mă gîndesc că, poate, în felul acesta vom încetățeni treptat, desigur, un mod mai potrivit de a sărbători aniversările decît cel care se practica pînă acum și care uneori constituia un prilej de a crea caricaturi uimitor de reușite. Iată una din aceste caricaturi, desenată de o mîină de maestru și consacrată unui asemenea jubileu. Am primit-o astăzi împreună cu o scrisoare deosebit de amicală, și, întrucît tovarășii au fost atît de amabili și m-au scutit de obligația de a asculta discursuri festive, le voi da această caricatură s-o vadă cu toții, cu condiția ca de acum înainte să fim scutiți, în general, de asemenea solemnități jubiliare ¹²⁷.

Acum aș vrea să spun cîteva cuvinte despre situația actuală a partidului bolșevic. Aceste gînduri mi-au fost sugerate de rîndurile scrise de un publicist acum 18 ani, în 1902. Acest publicist este Karl Kautsky, de care în prezent a trebuit să ne despărțim cu toată hotărîrea și împotriva căruia a trebuit să pornim o luptă înverșunată, dar care mai înainte, în lupta împotriva oportunismului german, a fost unul dintre conducătorii partidului proletar cu care noi am colaborat cîndva. Pe atunci bolșevicii încă

nu existau, dar toți viitorii bolșevici care colaborau cu el îl apreciau foarte mult. Iată ce-a scris pe atunci, în 1902, acest publicist :

„În prezent însă“ (în opoziție cu anul 1848), „se poate considera nu numai că slavii au intrat în rîndul popoarelor revoluționare, dar și că centrul de greutate al gândirii revoluționare și al acțiunii revoluționare se deplasează tot mai mult spre slavi. Centrul revoluționar se deplasează de la apus spre răsărit. În prima jumătate a secolului al XIX-lea, el se afla în Franța, iar în anumite perioade în Anglia. În 1848 a intrat și Germania în rîndul națiunilor revoluționare... Noul secol începe cu evenimente care indică o nouă deplasare a centrului revoluționar, și anume deplasarea lui în *Rusia*... Rusia, care a preluat atîta inițiativă revoluționară de la Occident, este, poate, acum, la rîndul ei, gata să-i servească acestuia drept izvor de energie revoluționară. Mișcarea revoluționară rusă, care ia amploare, va fi, poate, cel mai puternic mijloc pentru a stîrpi spiritul de filistinism neputincios și de politicianism calculat care începe să se răspîndească în rîndurile noastre, cel mai puternic mijloc pentru a face să se aprindă din nou, ca o flacără luminoasă, setea de luptă și devotamentul înflăcărat pentru marile noastre idealuri. Rusia a încetat de mult să fie pentru Europa occidentală un simplu bastion al reacțiunii și al absolutismului. Se poate spune că lucrurile stau acum tocmai invers. Europa occidentală devine bastionul reacțiunii și al absolutismului din Rusia... Revoluționarii ruși ar fi terminat-o, poate, de multă vreme cu țarul dacă n-ar fi nevoiți să lupte în același timp și împotriva capitalului european, aliatul lui. Să sperăm că de data asta ei vor reuși să termine cu ambii dușmani și că noua «sfîntă alianță» se va năruie mai repede decît predecesoarele ei. Dar, oricare ar fi sfîrșitul luptei ce se desfășoară acum în Rusia, sîngele și viețile martirilor — pe care, din nefericire, le va cere din belșug această luptă — nu se vor pierde în zadar. Ele vor fecunda mlădițele revoluției sociale în întreaga lume civilizată, vor face ca acestea să fie tot mai viguroase și mai multe, vor accelera creșterea lor. În 1848 slavii au fost gerul năpraznic care a distrus florile primăverii popoarelor. Poate că acum le este dat să fie furtuna care va sparge gheața reacțiunii și va aduce, cu o forță de nestăvilit, o primăvară nouă, fericită pentru popoare“ (*K. Kautsky*. „Slavii și revoluția“. „Iskra“ nr. 18 din 10 martie 1902).

Iată ce scria acum 18 ani despre mișcarea revoluționară din Rusia un socialist de seamă, de care a trebuit să ne despărțim acum într-un mod atît de hotărît. Aceste cuvinte mă fac să mă gîndesc că partidul nostru ar putea să cadă acum într-o situație foarte periculoasă, și anume în situația unui om care s-a îngîmfat. Ar fi o situație destul de absurdă, rușinoasă și ridicolă. Se știe că ade-

seori eşecurile și decăderea partidelor politice au fost precedate de o stare care a făcut ca în aceste partide să-și facă loc îngîmfarea. Într-adevăr, speranțele puse în revoluția rusă, pe care le-am relevat citînd cuvintele celui mai înrăit dușman al nostru de astăzi, sînt mult prea exagerate. Succesele strălucite și victoriile strălucite pe care le-am dobîndit pînă acum au fost obținute în condiții în care principalele greutăți încă nu puteau fi rezolvate de noi. Ele au fost obținute în condiții cînd în fața noastră stăteau sarcini militare, sarcinile luptei celei mai intense, celei mai înverșunate împotriva reacțiunii moșierești și țariste, împotriva reacțiunii generalilor; în felul acesta, sarcinile organizării luptei continue împotriva stihiei mic-burgeze a fărîmițării, a răzlețirii, adică a tot ce ne trage înapoi la capitalism, ne-au determinat să nu ne ocupăm o anumită perioadă de timp de sarcinile care constituie esența revoluției socialiste. Nu ne-am ocupat de aceste sarcini atît în sens economic, cît și în sens politic: am fost lipsiți de posibilitatea de a trece la rezolvarea lor așa cum se cuvine. De aceea, primejdia la care ne fac să ne gîndim cuvintele citate trebuie să preocupe în mod serios pe fiecare bolșevic în parte și pe bolșevici în ansamblu, ca partid politic. Este necesar să înțelegem că hotărîrile ultimului congres al partidului nostru trebuie îndeplinite cu orice preț, și aceasta înseamnă că ne așteaptă o muncă imensă și că va trebui să muncim mult mai mult decît a fost nevoie pînă acum.

Permiteți-mi să închei cu urarea ca niciodată să nu punem partidul nostru în situația unui partid în care și-a făcut loc îngîmfarea. (A p l a u z e.)

*O scurtă relatare s-a publicat
la 24 aprilie 1920, în ziarul
„Pravda” nr. 87 și „Izvestiia C.E.C.
din Rusia” nr. 87*

*Publicat în întregime în octombrie
1920, în broșura „A 50-a aniversare
a lui Vladimir Ilici Ulianov-Lenin
(1870 — 23 aprilie — 1920)”,
Moscova*

*Se tipărește după textul
apărut în broșură, confruntat
cu textul stenogramei*

INSEMĂNĂRI PE MARGINEA
DECRETULUI PENTRU INTRODUCEREA RAȚIEI
ALIMENTARE
PENTRU CEI DIN CÂMPUL MUNCII ¹²⁸

1

- 1) Se va schimba denumirea.
- 2) Se va desființa rația generală.
- 3) Rația de bază va fi rația *pentru cei din câmpul muncii*, care se acordă numai *pentru zilele efectiv lucrate*.
- 4) Pentru cei din câmpul muncii se instituie cîteva categorii de rații alimentare, în funcție de greutatea muncii prestate.
- 5) Categoria 1 : muncă intelectuală și muncă de birou
- 6) „ a 2-a : muncă fizică
- 7) „ a 3-a : muncă deosebit de grea etc.
- 8) „Grupurile de șoc“ (adică profesiunile și întreprinderile care prezintă o importanță deosebită pentru producție) pot fi trecute, în baza unei hotărîri a C.C.P. (uneori prin regulamente speciale) și a Consiliului Apărării, în categoriile 2, 3 etc.
- 9) Pentru cetățenii care nu lucrează, pentru șomeri, precum și pentru comercianți etc. se stabilește o rație deosebit de mică. *Excepție*.
- 10) Excepții speciale pentru copii și bolnavi.

2

Proiect de denumire :

„Decret pentru simplificarea raționalizării produselor alimentare și introducerea rației alimentare pentru cei din câmpul muncii, ca bază a întregului sistem de aprovizionare“.

Ceea ce înainte se numea „rație generală“ *se va numi*

„rație pentru șomeri și mici proprietari“ sau : pentru cetățeni neîncadrați în câmpul muncii, care nu lucrează etc. (sau : „mici proprietari“), „care nu lucrează în întreprinderi sau instituții sovietice“.

Avantaje : (1) în capitale și în toate localitățile urbane neagricole, industriale sistemul de aprovizionare va fi mult simplificat (pentru că acolo *majoritatea* cetățenilor lucrează în întreprinderile sau în instituțiile sovietice).

(2) În localitățile urbane *neindustriale* obținem o delimitare *clară* a populației care nu lucrează în întreprinderile și instituțiile sovietice, și această populație va trebui scoasă treptat din sistemul de aprovizionare pe bază de cartele (ori îți faci o grădină de zarzavat *proprie*, ori te duci să lucrezi într-o întreprindere sau instituție sovietică).

<p><i>Nu vom</i> hrăni pe cei care nu lucrează în întreprinderile sau instituțiile sovietice.</p>

Se va stabili care dintre sisteme necesită *mai puține cartele* și care este mai simplu.

Lenin

27/IV. 1920.

Publicat pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXV

Se tipărește după manuscris

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA CONGRESUL GENERAL
AL MUNCITORILOR DIN INDUSTRIA STICLEI
ȘI PORȚELANULUI DIN RUSIA
29 APRILIE 1920¹²⁹

Ieri ne-au parvenit două știri, dintre care una cât se poate de tristă : aceea despre mesajul lui Pilsudski, șeful guvernului polonez. Textul acestui mesaj nu l-am văzut încă, despre el mi s-a comunicat prin telefon, dar un lucru este cert : acest mesaj echivalează cu o declarație de război făcută Ucrainei de către Polonia. Este evident că în cercurile guvernamentale poloneze a precumpănit influența imperialiștilor francezi. Guvernul polonez a hotărât să abandoneze politica dusă de el în ultima vreme, politică de manevrare în ceea ce privește tratativele de pace cu noi, și să pornească acțiuni militare pe un front mai larg. Trupele poloneze au luat Jitomirul și se îndreaptă spre Kiev. Acest fapt ne obligă să luăm cele mai hotărâte și mai energice măsuri de apărare a intereselor proletariatului. Nu ne îndoim că vom ști să apărăm aceste interese, nu ne îndoim că această nouă încercare a imperialiștilor Antantei de a sugruma Rusia Sovietică va suferi același eșec ca și aventura lui Denikin și aceea a lui Kolceak. Este evident că Polonia primește tot sprijinul militar din partea Franței, a Angliei și a întregii Antante. Deosebit de semnificativ în această privință este faptul că, în ultimul stadiu al tratativelor privind Crimeea, purtate cu noi, guvernul englez și-a schimbat simțitor atitudinea binevoitoare pe care a manifestat-o la început. Ca răspuns la propunerea Angliei de a avea o atitudine umană față de denikiniștii încercuiți pe țărmul mării, noi am răspuns că sîntem gata să dăruim viața albgardiștilor

din Crimeea dacă și Antanta, la rîndul ei, va avea o atitudine umană față de comuniștii unguri învinși, permițîndu-le să treacă în Rusia Sovietică. Noi n-avem nevoie de sîngele acestor albgardiști din Crimeea, noi nu nutrim sentimente de răzbunare. Dar la nota noastră n-am primit nici un răspuns din partea guvernului englez, care, probabil din cauza acțiunii întreprinse de Polonia, nu se grăbește să răspundă. Sîntem însă convinși că printre muncitorii englezi, chiar printre cei cu pronunțată orientare oportunistă, nu există adepți ai intervenției.

Sîntem informați că chiar în Polonia Partidul socialist polonez¹³⁰, care prigonea pe comuniști, declară în organul său de presă că este inadmisibil să fie zădărnicate tratativele de pace cu Rusia Sovietică prin prezentarea unui ultimatum din partea Poloniei în sensul ca aceste tratative să fie duse la Borisov. Ziarul consideră acest procedeu folosit de guvernul polonez drept crimă. Polonezii ne-au propus să ducem tratative de pace la Borisov fără a întrerupe operațiile militare, în timp ce pe noi ducerea tratativelor tocmai în acest punct ne-ar lipsi de posibilitatea de a continua operațiile militare în timpul tratativelor, lăsînd totodată Poloniei deplină libertate în această privință. E firesc că, în aceste condiții, n-am putut duce tratative de pace și am propus Poloniei să schimbăm, de comun acord, locul tratativelor, bunăoară la Paris, Reval, Varșovia, Moscova sau în oricare alt oraș. Răspunsul la această propunere l-a constituit declanșarea unei ample ofensive a trupelor poloneze pe întregul front. Nu ne îndoim că guvernul Poloniei a început acest război de agresiune împotriva voinței muncitorilor polonezi. Iată de ce privim această aventură cu tot calmul. Știm că vom birui pe aventurieri, dar nu-i mai puțin adevărat, tovarăși, că orice război comportă greutăți uriașe, și pentru a le învinge ne-am adresat nu o dată maselor muncitoare, cerîndu-le sprijinul. Războiul cu Polonia ne-a fost impus; noi nu avem nici cea mai mică intenție de a uneli împotriva independenței Poloniei, după cum nu avem nici o intenție de a atenta la independența Lituaniei sau a Bielorusiei. Dar, cu toate că sîntem atît de concilianți, războiul ne este totuși impus, și din moment ce așa stau lu-

crurile, trebuie să ne ridicăm cu toții ca un singur om pentru a ne apăra atît pe noi, cît și Ucraina de atacul imperialiștilor polonezi. (Aplauze furtunoase.) Aceasta ne obligă să efectuăm iarăși o anumită cotitură. Oricît am dori să începem cît mai repede cu putință și să desfășurăm cît mai larg construcția pașnică, din moment însă ce războiul ne-a fost impus, trebuie să subordonăm totul intereselor acestui război, pentru ca să putem obține într-un timp cît mai scurt rezultatele cele mai bune. Trebuie să explicăm tuturor muncitorilor și țărănilor de ce Polonia, instigată de Antantă, a pornit război împotriva noastră. Trebuie să-i lămurim că acest lucru s-a făcut pentru a înălța bariera, pentru a adînci prăpastia care desparte proletariatul din Germania de noi.

Pe de altă parte, tot ieri am primit o știre din Baku care arăta că situația Rusiei Sovietice se îmbunătățește continuu. Știm că industria noastră se află într-o stare de inactivitate din cauza lipsei de combustibil, și iată că am primit vestea că proletariatul din Baku a răsturnat guvernul azerbaidjan și a luat în mîinile sale puterea. Asta înseamnă că acum avem o bază economică care poate înviora întreaga noastră industrie. La Baku există 1 000 000 de puduri de petrol a căror desfacere, pînă în ultima vreme, nu putea fi realizată; din această cauză, chiar și industriașul petrolist Nobel încercase să inițieze tratative cu noi pentru livrarea acestui petrol Rusiei Sovietice. Astfel, transporturile și industria noastră vor primi din partea exploatărilor petrolifere din Baku un ajutor deosebit de substanțial.

Tov. Țiurupa, comisarul poporului pentru aprovizionare, mi-a comunicat astăzi că în regiunea Kuban și în Caucaz există mari rezerve de cereale și că putem conta pe aducerea lor aici. Așadar, vom avea combustibil pentru industrie și pîine pentru oameni. Concentrînd toate forțele asupra refacerii transporturilor, vom căpăta pîine și petrol, care vor constitui o bază economică normală pentru relațiile dintre muncitori și țărani. Noi spunem că țăranul trebuie să dea muncitorilor surplusurile lui de cereale, pentru că, în condițiile de azi, ar fi o crimă ca

aceste surplusuri să fie vîndute ; de îndată însă ce vom reface industria noastră, vom depune toate eforturile pentru a satisface cererea de produse industriale a țărănimii.

După ce v-am schițat în câteva cuvinte, atît cît îmi permite acum timpul, situația generală a republicii în momentul de față, îmi îngădui să închei exprimîndu-mi convingerea că cei 4 000 000 de muncitori organizați în syndicate, prin intermediul cărora am înfăptuit politica noastră sovietică, sprijinindu-se pe păturile largi ale țărănimii și fără a se limita la cadrul îngust al vieții lor syndicale, vor depune toate eforturile pentru a contribui și acum, în noul stadiu al relațiilor noastre cu Polonia, cînd ne e deschisă calea spre cerealele din Kuban și spre petrolul din Baku, așa cum au contribuit și înainte, la asigurarea succesului și la promovarea continuă a cauzei întregului proletariat. Noi știm că numai conștiința de clasă a muncitorilor, unirea lor, deplina coeziune a syndicatelor constituie acea forță care a făcut posibile strălucitele victorii ale Armatei noastre Roșii, armată care a contribuit din plin la creșterea conștiinței țaranilor, învățîndu-i să alunge din rîndurile lor pe profitori, pentru a contribui astfel la menținerea puterii în mîinile muncitorilor. Această conștiință de clasă, această unire și această coeziune deplină a syndicatelor sînt necesare și astăzi în războiul împotriva Poloniei și în opera de refacere a industriei. Momentul de față impune menținerea și întărirea disciplinei, de care avem nevoie în toate ramurile de producție. Muncitorii conștienți știu că, dacă dv., muncitorii, n-ați fi dat pînă acum dovadă de această disciplină, ne-ar fi așteptat soarta Ungariei. Tovarăși ! Să nu uitați acest lucru și să căutați ca la locul vostru de muncă, antrenînd și pe ceilalți muncitori, să subordonați totul sarcinii fundamentale : aceea de a lichida, de a termina cît mai repede cu lozinca blestemată care proclamă : fiecare pentru el, dumnezeu pentru toți. Trebuie să ridicăm disciplina proletară în muncă pînă la cel mai înalt grad, și atunci vom fi de neînvins. Vom dovedi că Re-

publica sovietică nu poate fi nimicită și că vom ști să ne asigurăm ajutorul tuturor celorlalte republici din lume. (Ultimele cuvinte ale tovarășului Lenin au fost acoperite de aplauzele frenetice și îndelungate ale tuturor participanților la congres și de aclamațiile acestora: „Trăiască conducătorul nostru, tovarășul Lenin!”)

„Pravda” nr. 92 din 30 aprilie 1920

Se tipărește după textul
apărut în ziar



MATERIALE
PREGĂTITOARE

OBSERVAȚII PE MARGINEA
PROIECTULUI DE DECRET CU PRIVIRE
LA RECHIZIȚII ȘI CONFISCĂRI¹³¹

*Decret cu privire la rechiziții și confiscări** *Vezi observațiile
în text.*

... 9. Produsele alimentare și obiectele de larg consum rechiziționate sau confiscate trec în proprietatea R.S.F.S.R. și în termen de maximum 3 zile de la rechiziționare sau confiscare se transmit prin organele de aprovizionare; mobila și obiectele de uz casnic — prin organele de repartitie; banii și obiectele de valoare — prin filialele Băncii poporului; armele — prin comisariatele militare; uneltele agricole, inventarul etc. — prin organele Comisariatului poporului pentru agricultură etc.

Cui se transmit?
Redactarea lasă
de dorit.

10. Nu se confiscă: produsele alimentare monopolizate și raționalizate aflate în cantități care nu depășesc normele # stabilite de Comisariatul poporului pentru aprovizionare, cele neraționalizate, indiferent de cantitate, atunci când există certitudinea că aceste produse nu sînt destinate speculei.

Dar predarea obligatorie a surplusurilor agricole? Poate fi confiscat un *surplus* care nu a intrat în cantitatea supusă predării obligatorii??

Notă: Comisariatul poporului pentru aprovizionare va fi însărcinat să publice

* Sublinierile din textul decretului aparțin lui V. I. Lenin.
— *Nota red.*

Împreună cu *Comisariatul poporului pentru aprovizionare*, se va proceda la o mai atentă examinare a prevederilor prezentului decret în lumina dispozițiilor privitoare la predarea obligatorie a surplusurilor de produse agricole.

Formulare defectuoasă. Ar însemna că a doua pereche de pantaloni a cetățeanului poate fi confiscată? E prea de tot. Exprimare greșită, formulare prea generală.

Trebuie spus altfel.

Socot că și aici e nevoie de îngrădiri: decizii speciale din partea *organelor centrale*, și nu a celor locale. Fără asemenea decizii nu pot fi confiscate cărțile care depășesc normele arătate mai sus.

pină la 15 ianuarie 1920 normele mai sus amintite.

11. Nu se rechiziționează obiectele de larg consum, ca: îmbrăcămintea, încălțăminte, mobila, vesela etc. care se află în folosința membrilor familiei; obiectele noi, precum și materialele necesare pentru confecționarea lor sint lăsate proprietarului numai în cantitatea necesară satisfacerii nevoii reale a membrilor familiei, dacă quantumul total al obiectelor aflate în folosință și al celor noi nu arată că sint păstrate în scopuri de speculă.

... 13. Nu se confiscă cărțile și partiturile aparținând particularilor sau asociațiilor dacă nu depășesc 3 000 de titluri de cărți și 1 000 de titluri de piese muzicale, precum și persoanelor și asociațiilor care posedă cărți și partituri în cantități care depășesc normele arătate mai sus, dar care au obținut în acest sens încuviințarea scrisă a secției bibliotecii de pe lângă Comisariatul poporului pentru învățămîntul public. În caz de confiscare a surplusului de volume, proprietarul are dreptul de a-și alege cărțile și partiturile care vor rămîne în posesiunea lui.

14. Nu se confiscă banii de hîrtie pînă la o sumă reprezentînd salariul tarifar anual minim din regiunea respectivă pentru fiecare membru al familiei. Surplusul se confiscă.

15. Nu se confiscă obiectele de aur și de argint, precum și pietrele prețioase montate în aceste obiecte dacă numărul lor nu depășește un obiect din fiecare categorie pentru 1 persoană.

...# 18. Nu se confiscă obiectele din gospodăria țărănească dacă nu depășesc cantitatea necesară pentru ducerea gospodăriei fără folosirea muncii salariate, ținîndu-se cont de numărul membrilor de familie și de condițiile locale. Nu se procedează la rechiziționare atunci cînd țăranul are un singur cal și o singură vacă; nu se rechiziționează vitele mici și păsările de curte.

Așa nu se poate. În acest domeniu e nevoie de mult mai multă precauție.

Nu există oare în această privință norme stabilite de Comisariatul poporului pentru aprovizionare sau de Comisariatul poporului pentru problemele militare?

Este, cred, articolul cel mai important și care poate avea consecințe dintre cele mai grave. Nu putem permite rechiziționarea celui de-al doilea cal sau a celei de-a doua vaci.

Scris între 16 decembrie 1919
și 24 ianuarie 1920

Publicat pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXV

Există oare o lege în acest sens? Înseamnă că țăranilor li se confiscă tot ce depășește 10 000 ($5 \times 2 000$) de ruble? Nu se poate proceda în felul acesta.

Și aici e nevoie de îngrădiri.

Dar un inel? un breloc?

N.B.

Dar dacă are doi cai? sau două vaci?

Se tipărește după manuscris

SCRISOARE CĂTRE P.I. POPOV

(CU PRIVIRE LA CONSUMUL POPULAȚIEI R.S.F.S.R. ÎNAINTE ȘI
DUPĂ REVOLUȚIA DIN OCTOMBRIE)¹²²

1

Tov. Popov! Vă rog să fiți amabil — dacă acest lucru nu vă creează greutăți — să-mi înapoiți tabelul alăturat cu avizul dv.:

din punctul de vedere al științei statistice și al datelor referitoare la Rusia contemporană

(aa) se poate întocmi un astfel de tabel sau nu (fie și pentru motivul că nu dispunem de date suficiente)?

(bb) dacă poate fi întocmit, care sint corectivele principale care i se pot aduce?

(cc) nu s-ar putea ca unul dintre specialiștii dv. să întocmească un astfel de tabel (fie și cu o aproximație mai mare: „între... și...“)?

Al dv., *Lenin*

2

Să presupunem (pentru a rotunji cifrele, a simplifica calculul și a înlesni reținerea datelor) că populația R.S.F.S.R. = 50 de milioane

Cum se hrănesc (în prezent)	% din popu- lație	Cum s-au hrănit în- ainte de război (înainte de 1914—1917) ? în medie, să zicem, cu 10—15 ani înain- te de război
a) 10 milioane de munci- tori = 50—60% din rația normală	20%	70—80% din rația normală
b) 20 de milioane de ță- rani săraci = 70—80% din rația normală	40%	50—60% din rația normală
c) 15 milioane de țărani mijlocași = 90—100% din rația normală	30%	60—70% din rația normală [sau 90%?]
d) 4 milioane de țărani bogați = 120—150% față de rația normală	8%	100% rația normală [sau 110—120%?]

e) 1 milion de foști moșieri, capitaliști, funcționari superiori etc. = 60—70% din rația normală

$\frac{2\%}{100\%}$	150—200% față de rația normală
---------------------	--------------------------------

{ Se va considera rație normală pentru un om necesarul de pline, carne, lapte, ouă etc., calculat în mod științific, }

adică nu numărul de calorii, ci cantitatea și calitatea alimentelor.

Prin muncitori se înțeleg muncitorii industriali, iar populația urbană neproletară se încadrează în categoriile *c* și *d*.

Tipurile sociale:

- a) populația urbană proletară și semiproletară
- b) idem — rurală
- c) țărănimea mijlocașă și, în general, populația mic-burgheză cea mai apropiată de ea
- d) țărănimea bogată și burghezia mijlocie de la orașe
- e) clasele de sus.

Scris în a doua jumătate
a lunii decembrie 1919

Publicat pentru prima oară în 1953,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIV

Se tipărește după manuscris

PROIECT DE HOTĂRÎRI
ALE CONSILIULUI APĂRĂRII
CU PRIVIRE LA SITUAȚIA DIN TRANSPORTURI

Ședința din 2/II.1920¹³³

- (1) 50→100% trenuri marșrutizate.
- (2) Calea ferată Moscova-Kazan.
- (3) Samara — Zlatoust — Celeabinsk
?

} se va accelera *transportul* produselor alimentare.
- (4) Se va accelera încărcarea produselor alimentare în raionul Celeabinsk.
- (5) Se vor trimite lucrători cu munci de înaltă răspundere în atelierele de reparații (din Petrograd și Moscova..
- (6) Premii în obiecte de îmbrăcăminte și încălțăminte..
- (7) Trenuri cu ateliere de reparații pe Frontul de vest..
- + (8) Trimiterea lui Arjanov.
- + (9) Adjuncți militari ai șefilor direcțiilor feroviare.
- (10) 1 cale ferată se va pune la dispoziția armatei.
- (11) Lucrători ai Cekăi vor fi trimiși în transporturi.
- (12) Se vor acorda atelierelor de reparații aceleași drepturi pe care le au uzinele producătoare de material rulant.
- (13) Stocurile Împuternicitului extraordinar al Consiliului Apărării pentru aprovizionarea armatei, predate Comisariatului pentru aprovizionare, se vor distribui muncitorilor din transporturi.

(14) Specialiștii feroviari din Comitetul construcțiilor de stat și din alte secții ale Consiliului economic superior, precum și din alte departamente vor fi trimiși să lucreze în transporturi.	} mo- bi- li- za- re-
---	--------------------------------------

- (15) Numărul militarilor folosiți la dezăpezirea căilor de comunicație va fi sporit (la 40 000).
- (16) ad 5* + membri ai C.E.C. din Rusia.
- (17) Se va intensifica organizarea de subotnice pentru lucrări de reparații.
- (18) Se va declara stare de război pe o zonă de 30—50 de verste de-a lungul căilor ferate.
- (19) Plășile din raza căilor ferate vor fi întărite cu activiști.
- (20) Intensificarea activității în domeniul aprovizionării cu combustibil.
- (21) Se va interveni pe lângă Biroul Organizatoric al Comitetului Central cu rugămintea de a da o circulară către toate organizațiile de partid și de a intensifica activitatea în direcția arătată.
- (22) Planul transporturilor va fi revăzut în sensul intensificării transporturilor de produse alimentare și de combustibil.
- (23) O serie de uzine vor trebui să-și înceteze activitatea și să treacă la lucrări de reparații.
- (24) Confeccionarea lopeților și a mănușilor.
- (25) Pluguri de zăpadă și repartizarea lor.
- (26) Instructajul agenților serviciului de întreținere.

ADAOS LA HOTĂRÎRILE CONSILIULUI APĂRĂRII CU PRIVIRE LA SITUAȚIA DIN TRANSPORTURI

Atrag în mod deosebit atenția tuturor lucrătorilor cu munci de răspundere din aparatul Sovietelor asupra acestor hotăriri. Situația existentă în transporturi este disperată. Pentru a ieși din această situație sînt necesare măsuri cu adevărat eroice și revoluționare.

Lenin

2/II. 1920.

Publicat pentru prima oară în 1933.
în „Culegeri din Lenin“, vol XXIV

Se tipărește după manuscris

* — la punctul 5. — Nota introd.

CU PRIVIRE LA AVANTAJELE CE SE ACORDĂ
MUNCITORILOR CARE LUCREAZĂ LA
REPARAREA LOCOMOTIVELOR

PROIECT DE HOTĂRÎRE A C.C.P.¹³⁴

1) Se va aduce la cunoștința generală că muncitorilor care lucrează la reparații li se acordă dreptul la trenuri marșrutizate.

2) Comisariatul poporului pentru căile de comunicație va fi însărcinat să elaboreze un plan pentru acordarea de trenuri marșrutizate, în așa fel încît să se asigure efectuarea celor mai urgente lucrări de reparații, și nu reparațiile necesare la trenurile marșrutizate.

3) Toate datele referitoare la reparațiile care dau dreptul la trenuri marșrutizate se vor totaliza și completa; ele vor fi înaintate Direcției Centrale de Statistică spre a fi prelucrate.

4) C.C.S. din Rusia și consiliile sindicale din Moscova, Petrograd, Ivanovo și Tver vor fi însărcinate să facă propuneri în problema asigurării funcționării neîntrerupte (zi și noapte) a celor mai bune ateliere de reparații¹³⁵.

Scris la 5 februarie 1920

*Publicat pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIV*

Se tipărește după manuscris

OBSERVAȚII PE MARGINEA
PROIECTULUI DE REZOLUȚIE
A PARTIDULUI SOCIALIST FRANCEZ ¹³⁶

2 „motions“* (I — 13§§ =
= aliniate; II — 23 §§ = ali-
niate)

(1) Internaționala a II-a a
fost sfișiată de război;
războiul „a rupt-o“ de
munca „de educare“.

? numai? Nu-i ade-
vărat

(2) A fost „sfișiată“ (déchi-
rée) de război, iar „o
parte“ a împărțit pu-
terea cu burghezia.

((Care? Când?))

(3) Internaționala a II-a
„nu corespunde *s i t u a-
ț i e i r e v o l u ț i o-
n a r e*“...

$\Sigma \Sigma^{**} = 8 + 9 + 8 = 25$
rinduri — *apă de ploaie*,
flecăreală, tertipuri.
Sînt nemulțumiți,
„dar“... sînt elemente
„restés fidèles“***
(§11) II

Ar trebui:

Internaționala a II-a
a trădat socialismul și a
devenit aliatul burghe-
ziei: a aprobat „apărarea
patriei“ în războiul din
1914—1918, care a fost
un război tilhăresc, de
jaf, reacționar, imperia-
list de *a m b e l e* părți.

* — „moțiuni“. — *Nota trad.*

** — Summa summarum — în total. — *Nota trad.*

*** — „rămase fidele“. — *Nota trad.*

- (4) Internaționala a III-a „se réclame“ du programe integral*... la ea au aderat cutare și cutare

oricine poate afișa. Dar
în fapt?

- (5) Din Internaționala a II-a s-au retras: Elveția, Statele Unite și independenții germani

$$\Sigma\Sigma = 14 + 12 = 26$$

Zeilen** apă de ploaie

- (6) Partidul socialist francez, „ținând seama“ de hotărîrea independenților, care „sont restés dignes“(??)***, constată că „nu poate rămînea“ (dar nici nu părăsește?). ...Complices du Kaiser ((nu zău?! dar complices de Poincaré? de Clémenceau? de Lloyd George? de Wilson?))****.

Într-un astfel de război trebuie să militezi nu pentru apărarea patriei, adică pentru apărarea burgheziei tilhărești, ci pentru răsturnarea ei pe cale revoluționară. Călea care duce la aceasta — dictatura proletariatului, Puterea Sovietelor. Aceasta este esența Internaționalei a III-a.

Trebuie spus clar:
se retrage (sau nu?). Da sau nu?

{ 12 Zeilen }
— ambigui-
tăți!

- (7) Regroupement***** { +12 Zeilen — apă }
(ce fel? à la jocul de-a ministerele?) „principes traditionnels du { Nu asta }
socialisme international“*****.

De ce „le traditionnel“ a dus la faliment?
Liderii și pătura de sus a muncitorilor.
Participarea la supra-profitul imperialist.
Oportunism, blocuri

* — „afișează“ un program integral. — *Nota trad.*

** — rînduri. — *Nota trad.*

*** — „care și-au păstrat demnitatea“ (??). — *Nota trad.*

**** — „...Complici ai kaiserului((nu zău?! dar complici ai lui Poincaré, Clémenceau, Lloyd George sau Wilson?)). — *Nota trad.*

***** — Regrupare. — *Nota trad.*

— *Nota trad.* „principiile tradiționale ale socialismului internațional“.

cu burghezia. Incapacitatea și lipsa de dorință de a face propagandă și agitație revoluționară, de a crea în acest scop organizații legale și nelegale.

- (8) Nu putem ști exact totul despre revoluția rusă... *Dar* nici una din declarațiile de principii ale Internaționalei a III-a nu contravine principiilor de bază ale socialismului.
- (19 Zeilen, din care 8 precise, pentru dictatura proletariatului și pentru Soviete.)

Prin urmare, 8 rînduri clare, din $\Sigma\Sigma\Sigma = 94$, adică $<10\%$!!

N-ar fi fost mai bine să fie păstrate aceste 8 rînduri, iar la restul să se renunțe?

Dictatura proletariatului — temelia oricărei concepții revoluționare.

Instituția Sovietelor — unul dintre cele mai eficiente mijloace.

7 rînduri
mai bune decît
cele 94

Pentru dictatura proletariatului! Pentru Sovietele muncitorilor și țăranilor cu gospodărie mică, care nu folosesc muncă salariată, nu exploatează munca altuia! Jos parlamentele burgheze, trăiască Sovietele! Socialist este numai acela care-și desfășoară activitatea în acest spirit.

- (9) Dar... trebuie să } 14 Zeilen }
 ținem seama în mod } — ambi- }
 neapărat de organisi- } guități }
 mele muncitorești }
 existente, de sindi-
 cate și de coopera-
 tive ... și de acea
 „délibérations en
 commun“* cu Inter-
 naționala a III-a. } Munca în cadrul lor
 este obligatorie toc-
 mai în scopul de a
 izgoni fără cruțare pe
 liderii oportuniști, de
 a forma celule comu-
 niste și fracțiuni co-
 muniste, de a propaga
 în mod consecvent co-
 munismul.
- (10) Să se condamne (8 Zeilen) } Insuficient. Fără
 complicitatea cu } „condamnation“ du
 burghezia și în spe- } *social-chauvinisme***.
 cial ministerialis-
 mul. }
- (11) Partidul socialist }
 francez se raliază } ?? Da sau nu?
 la propunerea Par- }
 tidului independen- } 9 Zeilen—
 t german și do- } ambigui-
 rește să acționeze } tăți }
 în direcția unirii
 „elementelor din
 Internaționala a
 II-a, credincioase
 principiului luptei
 de clasă“ (??), și a
 partidelor care fac
 parte din Interna-
 ționala a III-a.
- (12) „Simpatie acti- } 8 Zeilen— } De care orientare? so-
 vă“... (Mai puțină } ambigui- } cial-șovină și oportu-
 simpatie și mai } tăți } tunistă sau revoluțio-
 multe fapte!), ră- } ||| nară?

* — „deliberări în comun“. — *Nota trad.*** — „condamnarea“ social-șovinismului. — *Nota trad.*

minem „solidaire“
(étroitement)* cu
proletarii din An-
glia și America.

|| (α) a trece sub tă-
cere sciziunea!!
|| (β) a aștepta revolu-
ția.

(13) Să se convoace |10 Zeilen |
„o conferință pre- |—repetări |
liminară“ a dele- |și ambi- |
gaților partidelor |guități |
care se situează pe
terenul „principii-
lor tradiționale ale
socialismului“ în
vederea începerii
unor tratative cu
Internaționala a
III-a.

Total + 94
49

Zeilen 143

{ din care 8 clare,
precise, concrete, sub-
stanțiale. }
Restul — tertipuri. }

Scris între 8 și 14 februarie 1920

Publicat pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

* — „solidari“ (în mod strins). — Nola trad.

ANEXE

LISTA LUCRĂRILOR LUI
V. I. LENIN
CARE N-AU FOST GĂSITE

—
ADNOTĂRI

—
INDICI

—
DATE DIN
VIAȚA ȘI ACTIVITATEA LUI
V. I. LENIN

LISTA LUCRĂRILOR LUI V. I. LENIN
CARE N-AU FOST GĂSITE PÎNĂ ÎN PREZENT

(16 decembrie 1919—30 aprilie 1920)

1919

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI M. S. KEDROV,
PREȘEDINTELE COMISIEI SANITARE
PE ÎNTREAGA RUSIE

Despre această telegramă, în care V. I. Lenin comunica hotărîrea din 24 decembrie 1919 a Consiliului Apărării privind cedarea unei părți din clădirea Direcției regionale Omsk a căilor ferate în vederea instalării unui lazaret pentru bolnavii de tifos, se vorbește în amintirile lui M. S. Kedrov „Din caietul roșu despre Ilici“ (vezi „Proletarskaia Revoluția“, 1927, nr. 1, p. 63—64).

SCRISOARE CĂTRE A. I. RIKOV

În registrul de ieșire al C.C.P. figurează sub nr. 6378 din 26 decembrie 1919 următoarea mențiune: „Scrisoare de la Lenin către Rikov“ (Arhiva centrală de stat a Revoluției din Octombrie).

1920

SCRISOARE CĂTRE A. A. IOFFE

Despre această scrisoare a lui V. I. Lenin se vorbește în scrisoarea lui A. A. Ioffe din 26 ianuarie 1920 (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.).

SCRISOARE CĂTRE J. LONGUET PENTRU CONGRESUL
DE LA STRASBOURG AL PARTIDULUI SOCIALIST FRANCEZ

Despre această scrisoare a lui V. I. Lenin a scris G. V. Cicerin în telegrama sa din 15 februarie 1920 către M. M. Litvinov la Copenhaga: „Răspunsul său la scrisoarea lui Longuet. Lenin intenționează să-l transmită prin radio pentru ca acesta să fie cunoscut încă înainte de congresul partidului francez...“ (Arhiva de politică externă a U.R.S.S.); conținutul scrisorii lui Lenin a fost relatat într-o corespondență despre Congresul de la Strasbourg al Partidului socialist francez, apărută în numărul din 28 februarie 1920 al ziarului

„Leipziger Volkszeitung“ : „Congresul socialiștilor francezi a primit o scrisoare din partea lui Lenin adresată lui Longuet. Lenin declară că Partidul socialist francez poate fi primit în Internaționala de la Moscova numai dacă vor fi excluși din partid Albert Thomas, Sembat și Bracke“.

NOTĂ CĂTRE I. V. STALIN, TRANSMISĂ PRIN FIR DIRECT

Despre convorbirea dintre V. I. Lenin și I. V. Stalin prin fir direct din noaptea de 17 spre 18 martie 1920 Stalin amintește în telegrama trimisă lui Lenin la 18 martie 1920 (Arhiva centrală de stat a Revoluției din Octombrie).

TELEFONOGRAMĂ CĂTRE C. RACOVSKI

În telegrama trimisă din însărcinarea Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia de V. I. Lenin lui A. I. Șumski la Harkov (o copie — Comitetului Central al Partidului Comunist al Ucrainei, lui C. Racovski) la 24 martie 1920, se spune : „În confirmarea telefonogramei pe care ieri noaptea Lenin a trimis-o lui Racovski, comunicăm...“ (Arhiva centrală de stat a Armatei Sovietice).

BILEȚELE ADRESATE PREZIDIULUI CONGRESULUI AL IX-LEA AL P.C. (b) DIN RUSIA

Despre bilețelele trimise de V. I. Lenin prezidiului ședinței delegaților la cel de-al IX-lea Congres al partidului, dedicată sărbătoririi lui în legătură cu apropiata aniversare a 50 de ani de la naștere, bilețele în care Lenin cerea să înceteze discursurile pline de elogii la adresa lui, au scris în amintirile lor I. Sirola și P. S. Zaslavski (vezi I. Sirola. „Amintiri despre Lenin“. „Proletarskaia Revoluția“, 1930, nr. 1, p. 82 ; P. S. Zaslavski. „Întâlnirile mele cu Lenin“. În : „Amintiri despre Vladimir Ilici Lenin“, partea a 3-a, Moscova, 1960, p. 184).

**LISTA DOCUMENTELOR
LA A CĂROR REDACTARE A PARTICIPAT
V. I. LENIN**

**DECRETE ȘI HOTĂRIRI ALE C.E.C. DIN RUSIA,
ALE CONSILIULUI COMISARIILOR POPORULUI
ȘI ALE CONSILIULUI APĂRĂRII
MUNCITOREȘTI-ȚĂRĂNEȘTI
(CONSILIUL MUNCII ȘI APĂRĂRII)**

HOTĂRÎREA CONSILIULUI COMISARIILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA EVIDENȚA SURPLUSURILOR DE PRODUSE AGRICOLE, OBTINUTE ÎN SOVHOZURI. *23 decembrie 1919.*

DECRETUL CONSILIULUI COMISARIILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA ÎMBUNĂTĂȚIREA SITUAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ. *23 decembrie 1919.*

PLANUL PRIVIND TRECEREA DIRECȚIEI TRANSPORTURILOR MARITIME ȘI FLUVIALE LA COMISARIATUL POPORULUI PENTRU CĂILE DE COMUNICĂȚIE. *(Aprobat de C.C.P. la 30 decembrie 1919)*

HOTĂRÎREA CONSILIULUI APĂRĂRII PRIN CARE DIRECȚIA SANITARĂ GENERALĂ A ARMATEI ESTE DECLARATĂ INSTITUȚIE MILITARĂ. *2 ianuarie 1920.*

HOTĂRÎREA CONSILIULUI APĂRĂRII CU PRIVIRE LA REGLEMENTAREA CONDUCERII DE CĂTRE ORGANELE LOCALE A LUCRĂRILOR DE APROVIZIONARE CU COMBUSTIBIL. *9 ianuarie 1920.*

HOTĂRÎREA CONSILIULUI APĂRĂRII CU PRIVIRE LA DESFIINȚAREA COMITETULUI SPECIAL PENTRU APLICAREA MĂSURILOR DICTATE DE INTRODUCEREA STĂRII DE RĂZBOI LA CĂILE FERATE. *16 ianuarie 1920.*

HOTĂRÎREA CONSILIULUI COMISARIILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA MĂSURILE PENTRU ÎMBUNĂTĂȚIREA SITUAȚIEI MUNCITORILOR ȘI FUNCȚIONARILOR DIN INSTITUȚIILE SOVIETICE. *17 ianuarie 1920.*

HOTĂRÎREA ADOPTATĂ DE CONSILIUL COMISARIILOR POPORULUI LA RAPORTUL COMISARULUI POPORULUI PENTRU POȘTA ȘI TELEGRAFASUPRA SITUAȚIEI ÎN CARE SE AFLĂ POȘTA ȘI TELEGRAFUL. *17 ianuarie 1920.*

HOTĂRÎREA CONSILIULUI COMISARIILOR POPORULUI PRIN CARE SE STABILEȘTE CĂ PUBLICAȚIILE ALBGARDISTE VOR FI PREDATE COMISARIATULUI POPORULUI PENTRU ÎNVĂȚĂMÎNT SPRE A FI PĂSTRATE ÎN BIBLIOTECILE DE STAT ȘI PUSE LA DISPOZIȚIA PUBLICULUI CITITOR. *17 ianuarie 1920*

HOTĂRÎREA CONSILIULUI APĂRĂRII PRIN CARE LUCRĂRILE DE CONFEȚIONARE DIN LEMN A ARCURILOR DE POD PENTRU REFACEREA PODURILOR DE CALE FERATĂ SÎNT DECLARATE LUCRĂRI URGENTE DE INTERES MILITAR. *19 ianuarie 1920.*

HOTĂRÎREA CU PRIVIRE LA CONSILIUL UCRAINEAN AL ARMATEI MUNCII, ADOPTATĂ DE C.C.P. AL R.S.F.S.R. DE COMUNICĂCARE CU COMITETUL REVOLUȚIONAR AL UCRAINEI. *21 ianuarie 1920.*

HOTĂRÎREA CONSILIULUI APĂRĂRII CU PRIVIRE LA FOLOSIREA TUTUROR FORTELOR ȘI A MIJLOACELOR ARMATEI DE REZERVĂ A REPUBLICII ÎN VEDEREA ÎMBUNĂTĂȚIRII TRANSPORTULUI FEROVIIAR PE CALEA FERATĂ MOSCOVA— KAZAN. 23 ianuarie 1920.

HOTĂRÎREA CONSILIULUI APĂRĂRII CU PRIVIRE LA APROVIZIONAREA CU COMBUSTIBIL A ÎNTREPRINDERILOR CARE FABRICĂ MATERIAL RULANT. 23 ianuarie 1920.

HOTĂRÎREA CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA DESFIINȚAREA CONSILIILOR CONGRESSELOR COOPERATISTE. 27 ianuarie 1920.

HOTĂRÎREA CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA REGLEMENTAREA PRESTĂRII MUNCII OBLIGATORII. 29 ianuarie 1920.

HOTĂRÎREA CONSILIULUI APĂRĂRII CU PRIVIRE LA ZONA DE ACTIVITATE A ARMATEI ȘI A MUNCII. 30 ianuarie 1920.

HOTĂRÎREA CONSILIULUI APĂRĂRII CU PRIVIRE LA SITUAȚIA TRANSPORTURILOR. 2 februarie 1920.

HOTĂRÎREA CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA COMISIA SANITARĂ EXTRAORDINARĂ DIN MOSCOVA. 19 februarie 1920.

HOTĂRÎREA CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA APROVIZIONAREA CU PRODUSE ALIMENTARE ȘI FURAJE A EXPLOATĂRIILOR FORESTIERE. 19 februarie 1920.

HOTĂRÎREA CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA ÎNTOCMIREA DĂRILOR DE SEAMĂ ÎN INSTITUȚIILE ȘI ÎNTEPRINDERILE DE STAT. 19 februarie 1920.

HOTĂRÎREA CONSILIULUI APĂRĂRII CU PRIVIRE LA ORGANIZAREA PE LÎNGĂ SOVIETUL DIN MOSCOVA A UNEI COMISII PENTRU ÎMBUNĂTĂȚIREA CONDIȚIILOR DE MUNCĂ ÎN ATELIERELE ȘI DEPOURILE NODULUI DE CALE FERATĂ MOSCOVA. 20 februarie 1920.

HOTĂRÎREA CONSILIULUI APĂRĂRII CU PRIVIRE LA PREMIEREA ÎN BANI A MUNCITORILOR, FUNCȚIONARILOR ȘI PERSONALULUI TEHNIC CARE AU TERMINAT CU 2 LUNI ÎNAINTE DE TERMEN CONSTRUCȚIA PODULUI PESTE KAMA. 27 februarie 1920.

HOTĂRÎREA CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA ORGANIZAREA UNOR ÎNTEPRINDERI AGRICOLE PENTRU APROVIZIONAREA CU PRODUSE LACFATE ȘI LEGUME A ORAȘELOR ȘI A CENTRELOR INDUSTRIALE. 2 martie 1920.

DECRETUL CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA PREDĂRILE OBLIGATORII DE OUA. 2 martie 1920.

HOTĂRÎREA CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA JUDECAREA MINORILOR ACUZAȚI DE ACTE SOCIALMENTE PERICULOASE. 4 martie 1920.

HOTĂRÎREA CONSILIULUI APĂRĂRII CU PRIVIRE LA DESFIINȚAREA BIROULUI PENTRU ACORDAREA DREPTULUI LA RAȚIA ALIMENTARĂ EXISTENTĂ ÎN ARMATA ROȘIE. 5 martie 1920.

HOTĂRÎREA CONSILIULUI APĂRĂRII CU PRIVIRE LA ORGANIZAREA ȘEDINȚELOR DE LUCRU ALE CONSILIULUI APĂRĂRII. 10 martie 1920.

HOTĂRÎREA CONSILIULUI APĂRĂRII CU PRIVIRE LA MOBILIZAREA POPULAȚIEI DIN GUBERNILE ASTRAHAN ȘI TARIȚIN LA MUNCĂ ÎN ÎNTEPRINDERILE DE PESCUIT. 12 martie 1920.

HOTĂRÎREA CONSILIULUI APĂRĂRII CU PRIVIRE LA MĂSURILE EXTRAORDINARE PENTRU INTENSIFICAREA OPERAȚIILOR DE TRANSPORTARE A LEMNULUI LA STAȚIILE DE CALE FERATĂ ȘI PE MALUL RIURILOR FLOTABILE. 12 martie 1920.

HOTĂRÎREA CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA ASIGURAREA POSIBILITĂȚII DE A SE COMANDA ÎN STRĂINĂTATE LOCOMOTIVE ȘI PIESE DE SCHIMB PENTRU REPARAȚIILE DE MATERIAL RULANT. 16 martie 1920.

HOTĂRÎREA CONSILIULUI APĂRĂRII CU PRIVIRE LA LUAREA DE MĂSURI URGENTE PENTRU GOLIREA REZERVOARELOR DE PETROL DE PE CHEIURILE VOLGĂI. 19 martie 1920.

DECRETUL CONSILIULUI APĂRĂRII CU PRIVIRE LA SCUTIREA DE MOBILIZARE A PERSOANELOR CARE LUCREAZĂ ÎN INSTITUȚIILE CURATIVE-EDUCATIVE CEL PUȚIN DE 3 LUNI. 19 martie 1920.

DECRETUL CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA PREDĂRIILE OBLIGATORII DE VITE PENTRU SACRIFICARE. 23 martie 1920.

REGULAMENT GENERAL CU PRIVIRE LA PREMIERI. 23 martie 1920.

HOTĂRÎREA CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA COMISIA DE STAT PENTRU ELECTRIFICAREA RUSIEI (GOELRO). 24 martie 1920.

HOTĂRÎREA CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA INTRODUCEREA MONOPOLULUI CHERESTELEI. 25 martie 1920.

TEZE CU PRIVIRE LA CONCESIUNI. 25 martie 1920.

HOTĂRÎREA CONSILIULUI APĂRĂRII PRIN CARE DISPOZIȚIILE ART. 3 ȘI 4 DIN HOTĂRÎREA CONSILIULUI APĂRĂRII DIN 30 IULIE 1919 CU PRIVIRE LA MILITARIZARE SE EXTIND ASUPRA MUNCITORILOR ȘI SALARIAȚILOR CARE LUCREAZĂ LA CONSTRUIREA UNOR PUTERNICE STAȚII DE RADIO LA OMSK, CELEABINSK ȘI KIEV. 7 aprilie 1920.

HOTĂRÎREA CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA PROTECȚIA VIILOR. 8 aprilie 1920.

HOTĂRÎREA C.M.A. CU PRIVIRE LA CONSTRUIREA LA MOSCOVA ȘI SAMARA A UNOR ATELIERE DE REPARAȚII DE MATERIAL RULANT. 14 aprilie 1920.

HOTĂRÎREA CU PRIVIRE LA CONSILIUL REVOLUȚIONAR AL ARMATEI 1 A MUNCII. 15 aprilie 1920.

DECRETUL C.E.C. DIN RUSIA CU PRIVIRE LA DESFIINȚAREA COMISARIATULUI POPORULUI PENTRU PROBLEMELE MUNCII ȘI PREVEDERILE SOCIALE ȘI LA ÎNFIINȚAREA ÎN LOCUL ACESTUIA A DOUĂ COMISARIATE: COMISARIATUL POPORULUI PENTRU PROBLEMELE MUNCII ȘI COMISARIATUL POPORULUI PENTRU PREVEDERILE SOCIALE. Între 15 și 21 aprilie 1920.

HOTĂRÎREA C.M.A. CU PRIVIRE LA LUAREA ÎN EVIDENȚĂ A OFIȚERILOR. 16 aprilie 1920.

DECRETUL CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA NAȚIONALIZAREA STOCURILOR DE CĂRȚI ȘI DE PUBLICAȚII. 20 aprilie 1920.

HOTĂRÎREA C.M.A. CU PRIVIRE LA ARMATA A DOUA REVOLUȚIONARĂ A MUNCII. 21 aprilie 1920.

HOTĂRÎREA C.M.A. CU PRIVIRE LA CONDIȚIILE SCHIMBULUI DE MĂRFURI CU FRANȚA. 23 aprilie 1920.

HOTĂRÎREA CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA COMUNICĂRILE TELEGRAFICE ÎNTRE INSTITUȚIILE SOVIETICE, PRECUM ȘI ÎNTRE PERSOANELE OFICIALE. *27 aprilie 1920.*

HOTĂRÎREA CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA INSTITUIREA UNEI COMISII PENTRU EXAMINAREA PROBLEMELOR CU CARACTER PRINCIPAL ȘI INTERDEPARTAMENTAL CARE SE IVESC ÎN CADRUL COMISARIATULUI POPORULUI PENTRU COMERTUL EXTERIOR, PRECUM ȘI PENTRU PREZENTAREA DE PROPUNERI CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI. *27 aprilie 1920.*

HOTĂRÎREA CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI PRIN CARE COMISARIATUL POPORULUI PENTRU COMERTUL EXTERIOR ESTE AUTORIZAT SĂ IA CU ÎMPRUMUT SUMA DE 20 DE MILIOANE DE RUBLE AUR DIN FONDUL DE 300 000 000 DE RUBLE AUR SPECIAL ALOCATE PENTRU ACHIZIȚIONAREA ÎN STRĂINĂTATE DE LOCOMOTIVE ȘI PIESE DE SCHIMB PENTRU ELE. *27 aprilie 1920.*

HOTĂRÎREA ADOPTATĂ DE CONSILIUL COMISARILOR POPORULUI PE MARGINEA RAPORTULUI CU PRIVIRE LA ACUZAȚIILE ADUSE UNUI GRUP DE MEMBRI AI CONDUCERII PROVIZORII A UNIUNII CENTRALE A COOPERATIVELOR DE CONSUM. *27 aprilie 1920.*

La Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S. se păstrează proiectele decretelor și hotărârilor enumerate mai sus, cu modificările și completările făcute de V. I. Lenin; o parte dintre acestea au fost publicate (vezi „Culegeri din Lenin“, vol. XXIV, p. 50, 64—67, 79—80, 185—186; „Culegeri din Lenin“, vol. XXXV, p. 103; Indicele cronologic al Operelor lui V. I. Lenin, partea a 2-a, Moscova, 1960, p. 380; „Istoriiceskii Arhiv“, 1958, nr. 4, p. 22—23; „Celeabinski Rabocii“ nr. 96 din 22 aprilie 1960).

TELEGRAME

CĂTRE ȘEFII COMUNICAȚIILOR MILITARE AI ARMATELOR A 3-A ȘI A 5-A. *16 decembrie 1919.*

CĂTRE COMITETUL EXECUTIV GUBERNIAL KAZAN. *16 ianuarie 1920.*

CĂTRE CEKA DIN NI.NI-NOVGOROD. *5 februarie 1920.*

TELEGRAMĂ CĂTRE M.V. FRUNZE. *24 februarie 1920.*

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI G.E. ZINOVIEV ȘI LUI KOTLEAKOV, PREȘEDINTELE CONSILIULUI ECONOMIC AL RĂGIUNII DE NORD. *19 martie 1920.*

TELEGRAMĂ ADRESATĂ CONSILIULUI MILITAR-REVOLUȚIONAR AL FRONTULUI DIN CAUCAZ, PENTRU G. K. ORDJONIKIDZE. *18 aprilie 1920.*

La Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S. se păstrează originalele telegramelor enumerate mai sus, cu modificările făcute de V. I. Lenin; cele mai multe dintre ele au fost publicate (vezi „Culegeri din Lenin“, vol. XXIV, p. 83, 87, 144, 151, 184).

DECLARAȚIA CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI
CU PRIVIRE LA PRINCIPIILE POLITICII SOVIETICE
FAȚĂ DE POLONIA

28 ianuarie 1920

La ședința din 27 ianuarie 1920 a Consiliului Comisarilor Poporului, V. I. Lenin și L. M. Karahan au prezentat raportul cu privire la proiectul de declarație; pentru examinarea proiectului a fost formată o comisie la lucrările căreia a participat și Lenin (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.).

APELUL COMITETULUI EXECUTIV CENTRAL
AL SOVIETELOR DIN RUSIA CĂTRE POPORUL POLONEZ

2 februarie 1920

La Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S. se păstrează proiectul de apel cu modificările făcute de V. I. Lenin.

SARCINILE IMEDIATE ALE CONSTRUCȚIEI ECONOMICE
(TEZE ÎNTOCMITE DE C.C.
ÎN VEDEREA CONGRESULUI PARTIDULUI)

La Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S. se păstrează observațiile făcute de V. I. Lenin pe marginea proiectului de teze prezentat Comitetului Central de către L. D. Troțki (vezi volumul de față, p. 197—198); majoritatea acestor observații au fost luate în considerație la refacerea proiectului, ceea ce și-a găsit expresia în tezele întocmite de C.C. în vederea Congresului al IX-lea al P.C. (b) din Rusia.

ADNOTĂRI

- 1 *Antanta* — bloc de state imperialiste (Anglia, Franța și Rusia), care s-a format definitiv în 1907; blocul era îndreptat împotriva imperialiștilor Triplei Alianțe (Germania, Austro-Ungaria, Italia). Și-a luat numele de la înțelegerea anglo-franceză — „Entente cordiale” — încheiată în 1904. În timpul războiului imperialist mondial (1914—1918) au aderat la Antantă S.U.A., Japonia și o serie de alte țări. După Marea Revoluție Socialistă din Octombrie, principalii participanți la acest bloc — Anglia, Franța, S.U.A. și Japonia — au fost inspiratorii și organizatorii intervenției militare împotriva Țării Sovietelor și au participat efectiv la această intervenție. Blocul s-a destrămat după terminarea primului război mondial și după zdrobirea intervenției antisovietice. — 5.
- 2 *Partidul social-democrat independent din Germania* — partid centrist, creat în aprilie 1917, la Congresul de constituire de la Gotha. „Independenții” propagau unitatea cu social-șoviniștii, se situau pe poziții care în fond însemnau renunțarea la lupta de clasă. Nucleul acestui partid îl constituia organizația kautskistă „Arbeiterverein” din Reichstag. În octombrie 1920, la Congresul său de la Halle, Partidul social-democrat independent s-a scindat. O parte considerabilă din membrii lui s-au alăturat în decembrie 1920 Partidului Comunist din Germania, în timp ce elementele de dreapta au format un partid separat, care a existat sub vechea denumire de Partid social-democrat independent din Germania până în 1922. — 7.
- 3 Este vorba de tratativele cu privire la componența guvernului duse de bolșevici cu Vikjel (Comitetul executiv al sindicatului feroviarilor din Rusia) în octombrie-noiembrie 1917.
Vikjelul, în care rolul conducător îl aveau menșevicii și socialiștii-revoluționari, a devenit după victoria insurecției armate din Octombrie la Petrograd unul dintre bastioanele contrarevoluției. Sub paravanul unor declarații de neutralitate și al unor îndemnuri la încetarea războiului civil, Vikjelul împiedica în

fapt trimiterea unor detașamente revoluționare din Petrograd la Moscova, unde continua lupta armată pentru instaurarea Puterii sovietice, și amenința cu întreruperea transportului pe calea ferată. La 29 octombrie (11 noiembrie) 1917 Vikjelul a adoptat o rezoluție în care cerea să se creeze un nou guvern, un așa-zis „guvern socialist omogen“, din care să facă parte reprezentanți ai tuturor partidelor — „de la bolșevici pînă la socialiștii-populiști“. În aceeași zi s-a deschis consfătuirea convocată în cadrul Vikjelului la care urma să se discute problema componenței guvernului. C.C. al partidului bolșevic a socotit că poate să participe la tratative, considerînd că orice fel de tratative cu privire la lărgirea componenței guvernului și a Comitetului Executiv Central din Rusia sînt posibile numai pe baza recunoașterii programului de activitate al Puterii sovietice adoptat la cel de-al doilea Congres al Sovietelor. Lenin considera că tratativele la consfătuirea convocată de Vikjel „ar trebui să fie un fel de camuflare diplomatică a acțiunilor militare“ (Opere complete, vol. 35, București, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 45). Problema tratativelor cu Vikjelul a fost discutată la ședința lărgită a C.C. al P.M.S.D.R. (b) din 1 (14) și la ședința C.C. din 2 (15) noiembrie 1917. Despre felul cum s-au desfășurat aceste tratative și despre atitudinea trădătoare a lui Kamenev, Zinoviev, Rîkov, Miliutin, Reazanov și a altora în legătură cu tratativele, vezi „Procese-verbale ale Comitetului Central al P.M.S.D.R.(b). August 1917—februarie 1918“. Moscova, 1958, p. 124—132. — 8.

- 4 *Centrism* — varietate a oportunismului în mișcarea muncitorească; a apărut în cadrul partidelor social-democrate ale Internaționalei a II-a înainte de primul război mondial.

Folosind o frazeologie pseudomarxistă, camuflîndu-se în „marxiști-ortodocși“, centriștii goleau marxismul de esența sa revoluționară, căutau să mențină influența oportuniștilor fățiși, deci și a burgheziei, asupra maselor muncitoare. Ideologia centrismului este ideologia adaptării, a subordonării intereselor de clasă ale proletariatului față de interesele burgheziei. V. I. Lenin arăta că centrismul este mult mai periculos, mai dăunător pentru mișcarea muncitorească decît oportunismul fățiș; Lenin arăta că centrismul este „produsul social al contradicțiilor Internaționalei a II-a, o îmbinare a fidelității față de marxism în vorbă cu subordonarea față de oportunism în fapt“ (Opere complete, vol. 26, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 327).

În anii primului război mondial, centriștii au sprijinit în rapt politica oportuniștilor fățiși, a social-șoviniștilor; în același timp ei au lansat lozinci pacifiste, abătînd pe muncitori de la lupta revoluționară împotriva războiului imperialist. Unul dintre principalii teoreticieni ai centrismului a fost Kautsky; în Rusia, reprezentanții centrismului au fost Troțki, Martov, Ciheidze și alții.

- Partidul bolșevic, în frunte cu V. I. Lenin, a dus o luptă intransigentă și consecventă împotriva centrismului, atât a celui din Rusia, cât și a celui internațional. Demascînd centrismul, Lenin a ajutat elementele revoluționare din partidele Internaționalei a II-a să se elibereze de centrism, să rupă cu oportunismul și să creeze partide comuniste cu adevărat marxiste. — 9.
- 5 Lenin citează cuvintele lui K. Marx din scrisoarea acestuia adresată lui L. Kugelmann la 13 decembrie 1870 (vezi K. Marx. Scrisori către Kugelmann, București, Editura P.C.R., 1947, p. 116). — 9.
- 6 Vezi K. Marx. „Oprește brumar al lui Ludovic Bonaparte” și „Războiul civil din Franța” (K. Marx și F. Engels. Opere, vol. 8, București, Editura politică, 1960, p. 207—208, și vol. 22, București, Editura politică, 1965, p. 190—193). — 13.
- 7 Vorbînd despre mandatele țăranilor publicate în ziarul socialiștilor-revoluționari, V. I. Lenin se referă la articolul „Mandatul model, întocmit pe baza a 242 de mandate prezentate de deputați din diferite regiuni ale țării la primul Congres general al Sovietelor de deputați ai țăranilor din Rusia, care a avut loc la Petrograd în 1917”, articol publicat în „Izvestiia Sovietului de deputați ai țăranilor din Rusia” nr. 88 și 89 din 19 și 20 august (1 și 2 septembrie) 1917. Acestui articol Lenin i-a consacrat lucrarea sa „Din jurnalul unui publicist. Țărani și muncitori” (vezi Opere complete, vol. 34, București, Editura politică, 1965, p. 116—124). — 14.
- 8 V. I. Lenin se referă la tratatul de pace dintre Rusia Sovietică și țările Cvadruplei alianțe (Germania, Austro-Ungaria, Bulgaria și Turcia), semnat la 3 martie 1918 la Brest-Litovsk și ratificat la 15 martie de către Congresul al IV-lea extraordinar al Sovietelor din Rusia. Condițiile păcii erau extrem de grele pentru Rusia Sovietică. Conform tratatului, Polonia, aproape întreaga regiune baltică și o parte din Bielorusia urmau să treacă sub controlul Germaniei și al Austro-Ungariei. Ucraina se separa de Rusia Sovietică și se transforma într-un stat dependent de Germania. Orașele Kars, Batum și Ardagan urmau să treacă sub stăpînirea Turciei. În august 1918, Germania a impus Rusiei Sovietice un tratat suplimentar și un acord financiar în care au fost formulate noi pretenții de jaf.
- Încheierea păcii de la Brest a avut loc în condițiile unei lupte înverșunate duse împotriva lui Troțki și a grupului anti-partinic al „comuniștilor de stînga”. Tratatul de pace cu Germania a fost semnat numai datorită eforturilor uriașe depuse de V. I. Lenin. Pacea de la Brest a constituit un exemplu strălucit de înțelepciune și elasticitate a tacticii leniniste, demonstrînd priceperea de a elabora într-o situație extrem de complicată singura politică justă. Încheierea păcii de la Brest a fost un compromis politic rezonabil. Tratatul de la Brest a

oferit Statului sovietic un răgaz de pace, i-a permis să demobilizeze vechea armată, care se afla în plină descompunere, și să creeze o armată nouă — Armata Roșie, să pornească la construcția socialistă și să acumuleze forțe pentru lupta viitoare împotriva contrarevoluției interne și a intervențiștilor străini. Încheierea tratatului de la Brest a contribuit la intensificarea luptei pentru pace, la creșterea spiritului revoluționar în rândurile armatelor și ale maselor largi populare din toate țările beligerante. După revoluția din noiembrie 1918 din Germania, care a înlăturat regimul monarhic, C.E.C. din Rusia a anulat la 13 noiembrie tratatul de jaf de la Brest. — 18.

- 9 Este vorba de înăbușirea de către burghezia reacționară finlandeză a revoluției proletare din Finlanda, care a început la mijlocul lunii ianuarie 1918 în regiunile industriale din sudul țării. La 15 (28) ianuarie garda roșie finlandeză a ocupat capitala Finlandei — Helsingfors; guvernul burghez reacționar al lui Svinhufvud a fost răsturnat. Puterea a trecut în mâinile muncitorilor, care au format un guvern revoluționar — Consiliul împuterniciților poporului, în care au intrat O. Kuusinen, I. Sirola, A. Taimi și alții. Baza puterii de stat au constituit-o „seimurile organizațiilor muncitorești“, alese de către muncitorii organizați; după cum a subliniat V. I. Lenin, aceasta era o putere de tip „nou, proletar“ (Opere complete, vol. 36, București, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 56). Prin caracterul său, revoluția din Finlanda a fost o revoluție socialistă, deși guvernul revoluționar nu a avut la începutul luptei un program socialist clar și și-a concentrat atenția în special asupra realizării sarcinilor revoluției burghezo-democratice. Principalele măsuri ale guvernului muncitoresc au fost: adoptarea unei legi prin care pământul lucrat de țăranii fără pământ a fost trecut fără plată în proprietatea deplină a acestora, scutirea de orice impozit a păturilor sărace ale populației, exproprierea întreprinderilor care aparțineau proprietarilor fugiți, instituirea controlului de stat asupra băncilor particulare (funcțiile lor au fost transmise băncii de stat) și altele.

La 1 martie 1918 a fost semnat la Petrograd tratatul dintre Republica socialistă muncitorească finlandeză și R.S.F.S.R. Bazat pe principiile egalității depline în drepturi și ale respectării suveranității ambelor părți, acesta a fost primul tratat în istorie încheiat între două țări socialiste.

Revoluția proletară învinsese însă numai în orașele și satele din sudul Finlandei. Guvernul Svinhufvud s-a consolidat în nordul țării și a cerut ajutorul guvernului imperial german. În urma intervenției forțelor armate germane și după un război civil înverșunat, revoluția din Finlanda a fost înfrântă în mai 1918. — 23.

- 10 *Longuetiștii* — adepți ai minorității din Partidul socialist francez, condusă de Jean Longuet. În timpul războiului im-

perialist mondial din anii 1914—1918, longuetiștii au adoptat o poziție centristă și au dus o politică conciliatoare față de social-șoviniști; ei au respins tactica luptei revoluționare și s-au situat pe pozițiile „apărării patriei” în războiul imperialist. Lenin îi numea pe longuetiști naționaliști mic-burghezi (vezi Opere complete, vol. 37, București, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 308). După victoria Revoluției Socialiste din Octombrie, longuetiștii s-au declarat în vorbă adepți ai dictaturii proletariatului, în fapt însă au rămas adversarii ei. — 25.

- 11 Salutul adresat de Lenin „*Schimbului nostru de mâine*” a fost trimis tineretului din gubernia Petrograd cu prilejul „săptămîinii tineretului”, organizată de comsomoliștii din Petrograd în vederea atragerii maselor largi ale tineretului muncitoresc-țăranesc la munca obștească. — 26.

- 12 Lenin se referă la *Tratatul de pace de la Versailles*, prin care s-a încheiat războiul imperialist mondial din anii 1914—1918. Tratatul a fost semnat la 28 iunie 1919 de către S.U.A., Imperiul britanic, Franța, Italia, Japonia și statele aliate cu ele, de o parte, și de Germania, de altă parte.

Făcînd o apreciere a Tratatului de la Versailles, Lenin spunea la 15 octombrie 1920: „Este o pace fără precedent, o pace tîlhărească, care pune într-o situație de sclavi zeci de milioane de oameni dintre cei mai civilizați” (Opere, vol. 31, București, E.S.P.L.P. 1956, p. 309). Tratatul de pace de la Versailles a fost încheiat în scopul de a consfinți reîmpărțirea lumii capitaliste în folosul statelor învingătoare și de a crea un sistem de relații între state care să fie îndreptat spre surgrumarea Rusiei Sovietice și spre înfrîngerea mișcării revoluționare din toată lumea. — 29.

- 13 *Conferința organizației orășenești Moscova a P.C.(b) din Rusia* a avut loc între 20 și 21 decembrie 1919; la conferință s-au discutat probleme privind: Conferința generală a partidului, combustibilul, subotnicile, epidemia de tifos exantematic și măsurile în vederea combaterii ei, situația aprovizionării Moscovei, instrucția militară generală, detașamentele cu destinație specială.

În problema subotnicilor a fost adoptată o rezoluție în care s-a subliniat marea importanță a subotnicilor ca primi pași spre înlăptuirea practică a comunismului. Conferința de partid a relevat, de asemenea, marea importanță a subotnicilor „în ceea ce privește rezultatele reale obținute în opera de ridicare a productivității muncii și de atenuare a crizei din domeniul transporturilor, al combustibilului, al aprovizionării etc. prin care trece Republica Sovietică” și a chemat pe toți membrii de partid „să participe în mod obligatoriu la subotnice și să depună în cadrul lor o intensă muncă productivă”.

După referatul prezentat de Lenin, conferința a ascultat un referat privind latura organizatorică a subotnicilor și a apro-

bat instrucțiunile corespunzătoare. Comitetul orășenesc Moscova al P.C. (b) din Rusia a elaborat și aprobat un „Regulament de organizare a subotnicilor“ (publicat în ziarul „Pravda“ la 27 decembrie 1919). Pentru conducerea nemijlocită a subotnicilor, pe lângă Comitetul Orășenesc Moscova al P.C. (b) din Rusia a fost creată o secție specială. — 33.

- 14 *Internaționala a III-a, Comunistă (Comintern)*, organizație revoluționară proletară internațională, care a ființat între anii 1919 și 1943, unind sub steagul marxism-leninismului partidele comuniste din diferite țări.

Internaționala a III-a a fost creată, din inițiativa lui V. I. Lenin, la Congresul I (de constituire) care a avut loc între 2—6 martie 1919. Următoarele congrese au avut loc în 1920, 1921, 1922, 1924, 1928 și 1935.

Partidele comuniste din diferite țări făceau parte din Internaționala a III-a în calitate de secții ale acesteia. Organul suprem al Internaționalei a III-a a fost Congresul mondial; în perioada dintre congrese, Internaționala a III-a era condusă de Comitetul Executiv al Internaționalei Comuniste (C.E.I.C.)

Partidul Comunist din România s-a afiliat la Internaționala a III-a în 1921 și a fost membru al acesteia pînă la autodizolvarea ei.

În anii ce au urmat creării Internaționalei a III-a partidele comuniste au desfășurat o largă activitate pentru mobilizarea maselor muncitoare din țările respective la lupta împotriva exploatării capitaliste, au dus o temeinică muncă de educare comunistă a acestor mase. Ele s-au situat în fruntea clasei muncitoare în marile bătălii de clasă, în lupta împotriva fascismului, pentru eliberarea socială și națională. În această luptă partidele comuniste s-au maturizat, s-au călit, s-au întărit din punct de vedere organizatoric și ideologic, prestigiul și influența lor au crescut considerabil.

În ultima perioadă de existență a Cominternului situația internațională, precum și condițiile concrete din fiecare țară au făcut ca forma organizatorică a unirii muncitorilor, adoptată la crearea Internaționalei a III-a, să fie tot mai mult depășită, rezolvarea problemelor mișcării muncitorești dintr-o țară sau alta de către un centru internațional să nu mai corespundă stadiului de dezvoltare a mișcării comuniste și muncitorești mondiale, să constituie o frînă în calea creșterii acesteia. În aceeași perioadă practicile și metodele greșite, amestecul în treburile interne ale partidelor au adus grave prejudicii mișcării comuniste și muncitorești internaționale.

În mai 1943, Internaționala a III-a s-a autodizolvat. — 35.

- 15 V. I. Lenin se referă la „Tezele C.C. al P.C.(b) din Rusia în legătură cu situația de pe Frontul de est“, scrise la 11 aprilie 1919, în care C.C. a adresat tuturor organizațiilor de partid și tuturor sindicatelor rugămintea „de a porni la muncă

într-un mod revoluționar" (Opere complete, vol. 38, București, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 268—273). — 37.

- 16 *Comitetul militar-revoluționar al Ucrainei* — organ provizoriu al puterii revoluționare din Ucraina, instituit prin hotărârea C.E.C. și a Consiliului Comisarilor Poporului din Ucraina la 11 decembrie 1919 (în ziua eliberării Poltavei și a Harkovului), din care au făcut parte: G. I. Petrovski — președinte, V. P. Zatonski, D. Z. Manuilski și doi reprezentanți ai altor partide — membri. Printre sarcinile Comitetului revoluționar, care a preluat funcțiile C.E.C. și ale Consiliului Comisarilor Poporului din Ucraina, figurau: organizarea unui sprijin multilateral acordat Armatei Roșii în vederea înfrîngerii definitive a gardiștilor albi; lichidarea moșierimii și a proprietății funciare; instaurarea pe teritoriul Ucrainei Sovietice a puterii ferme muncitorești-tărănești; convocarea Congresului al IV-lea general al Sovietelor din Ucraina imediat după eliberarea celei mai mari părți a Ucrainei. — 46.

- 17 *Borotbiștii* — membrii partidului mic-burghez, naționalist, care a luat ființă în mai 1918, după scindarea Partidului ucrainean al socialiștilor-revoluționari. Ei și-au luat numele de la organul central al partidului lor, ziarul „Borotba”. În martie 1919 ei au adoptat denumirea de Partid ucrainean al socialiștilor-revoluționari comuniști borotbiști, iar în august de Partid comunist ucrainean al borotbiștilor. În fruntea partidului se aflau V. Blakitnîi, G. Grinko, A. Șumski și alții. În rîndurile partidului borotbist au fost multe elemente contrarevoluționare petliuriste, care sub paravanul frazeologiei revoluționare și al declarațiilor despre recunoașterea platformei comuniste, au acționat în fapt împotriva dictaturii proletariatului, au promovat o linie orientată spre scindarea frontului revoluționar unic al oamenilor muncii din Ucraina și din Rusia. Caracterizarea făcută de V. I. Lenin partidului borotbist, vezi în volumul de față, p. 128 și 166.

Borotbiștii au cerut în două rînduri Comitetului Executiv al Internaționalei Comuniste să fie primiți în Internaționala Comunistă și recunoscuți drept principalul partid comunist din Ucraina. În legătură cu aceasta, la 26 februarie 1920, Internaționala Comunistă a adoptat o hotărâre specială, în care se propunea borotbiștilor să-și lichideze partidul și să fuzioneze cu P.C.(b) din Ucraina. Dorința de a crea în Ucraina un al doilea partid, paralel, se spunea în rezoluție, nu poate fi privită de Comitetul Executiv al Internaționalei Comuniste altfel decît ca o încercare de a scinda rîndurile oamenilor muncii.

Datorită creșterii influenței bolșevicilor în masele țărănești și succeselor obținute de Puterea sovietică în Ucraina, borotbiștii s-au văzut nevoiți să adopte o hotărâre cu privire la dizolvarea partidului lor.

- Conferința a IV-a a P.C. (b) din Ucraina, care a avut loc între 17 și 23 martie 1920, s-a pronunțat pentru primirea borotbiștilor în rândurile Partidului Comunist din Ucraina, toți cei primiți fiind supuși reînregistrării. Ulterior însă mulți borotbiști au continuat să desfășoare o activitate antisovietică, conducând lupta elementelor contrarevoluționare, burghezo-naționaliste din Ucraina. — 46.
- 18 Cartea scriitorului comunist american John Reed „10 zile care au zguduit lumea”, apărută în S.U.A. în 1919, s-a bucurat de mare succes (într-un singur an — 1919 — au apărut trei ediții). Lenin a primit un exemplar al cărții de la autor atunci când acesta a vizitat, la sfârșitul anului 1919, pentru a doua oară Rusia Sovietică. Prefața lui Lenin era destinată unei noi ediții a cărții, ce urma să apară în America. Cartea cu prefața lui Lenin a apărut însă în S.U.A. abia în 1926. Cartea lui John Reed a apărut în Rusia Sovietică în 1923, în editura „Krasnaia nov”. Atunci a fost tipărită pentru prima oară prefața lui V. I. Lenin. În limba română, cartea lui John Reed a cunoscut mai multe ediții; ultima ediție, care cuprinde prefețele scrise de V. I. Lenin și N. K. Krupskaia, este: John Reed, „10 zile care au zguduit lumea”, București, Editura politică, 1962. — 50.
- 19 Aceste însemnări au fost făcute de V. I. Lenin în 1919 sau 1920, la una dintre ședințele Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia. Însemnările au fost găsite la sfârșitul anului 1924 și au fost publicate pentru prima oară în ziarul „Pravda”. Nu s-a putut stabili cu exactitate când anume au fost scrise. — 51.
- 20 *Primul Congres al muncitoarelor și țăranilor din gubernia Petrograd* a avut loc la 15—16 ianuarie 1920. La congres au participat 403 delegate — 157 comuniste și 246 fără partid. Printre delegate erau 91 țărance, 131 muncitoare, 133 reprezentante ale muncii intelectuale, 15 croitorese, 11 gospodine și 2 milițiene. Deși majoritatea la congres o formau delegatele fără partid, lucrările lui s-au desfășurat într-un spirit vădit comunist. Congresul a dezbătut următoarele probleme: momentul actual; partidul comuniștilor, muncitoarea și țăranca; problema agrară; despre comuna de consum; educația socială și altele. În prima zi a lucrărilor s-a dat citire salutului adresat de V. I. Lenin congresului și s-a trimis lui Lenin o telegramă de răspuns. E. D. Stasova a salutat congresul din partea C.C. al P.C. (b) din Rusia și din partea secției centrale pentru munca în rândurile muncitoarelor și ale țăranilor; ea a subliniat în cuvântul rostit importanța deosebită a „săptămânii frontului”, care urma să fie organizată, și a chemat femeile-delegate să depună toate eforturile în munca pentru restabilirea vieții normale. Primul congres gubernial al muncitoarelor și țăranilor a demonstrat hotărârea femeilor muncitoare și a țăranilor de a participa activ la construirea tinerei Republici sovietice. — 53.

- 21 *Ceka — Ceka din Rusia (Comisia extraordinară din Rusia)* a fost instituită la 7(20) decembrie 1917, în baza unei hotărâri a Consiliului Comisarilor Poporului, în vederea „luptei necruțătoare împotriva contrarevoluției, a sabotajului și a speculei”. Fiind unul dintre cele mai importante organe ale dictaturii proletariului, Comisia extraordinară din Rusia a avut un mare rol în lupta dusă împotriva activității de subminare desfășurate de contrarevoluție și în apărarea securității de stat a Republicii sovietice. În decembrie 1921, în raportul prezentat la cel de-al IX-lea Congres general al Sovietelor din Rusia, V. I. Lenin, caracterizând activitatea acestei comisii, a arătat următoarele: „Este vorba de o instituție care a fost arma noastră nimicitoare în lupta împotriva nenumăratelor comploturi, a nenumăratelor atentate îndreptate împotriva Puterii sovietice” (Opere, vol. 33, București, E.S.P.L.P. 1957, p. 164). Congresul al IX-lea al Sovietelor, relevînd în „Rezoluția cu privire la Comisia extraordinară din Rusia” munca eroică pe care au depus-o organele Cekaî din Rusia pentru apărarea cuceririlor Revoluției din Octombrie și ținînd seama de faptul că Puterea sovietică se consolidase, a propus să se restrîngă sfera de activitate a comisiei. În această rezoluție și-au găsit expresia propunerile lui Lenin, cuprinse în proiectul de hotărîre al Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia cu privire la Comisia extraordinară din Rusia, scris de el la 1 decembrie 1921 (vezi „Culegeri din Lenin”, vol. XXXVI, p. 369). La 6 februarie 1922 C.E.C. din Rusia a adoptat un decret prin care a declarat desființată Comisia extraordinară din Rusia. — 54.
- 22 Proiectul de hotărîre propus de V. I. Lenin a fost adoptat în ședința Consiliului Apărării Muncitorești și Țărănești din 16 ianuarie 1920 cu ocazia discutării raportului „Cu privire la reorganizarea Comitetului special pentru aplicarea măsurilor dictate de introducerea stării de război la căile ferate și a Secției pentru transporturi din cadrul Comisiei extraordinare din Rusia”. — 54.
- 23 La 2 ianuarie 1920 guvernul sovietic a propus guvernului azerbaidjan musavatist încheierea unui acord privind măsurile comune împotriva lui Denikin. Guvernul azerbaidjan musavatist a respins însă propunerea făcută.
În ședința Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, care a avut loc în zilele de 17 și 18 ianuarie 1920, a fost ascultat un raport al comisarului poporului pentru afacerile externe, G. V. Cicerin, cu privire la posibilitatea unor tratative de pace cu Azerbaidjanul. Biroul Politic a adoptat la această problemă un proiect de hotărîre propus de V. I. Lenin. — 55.
- 24 *Concept (sau teze) pentru întocmirea răspunsului P.C. din Rusia la scrisoarea Partidului social-democrat independent din Germania* a fost scris de Lenin ca răspuns la propunerea Partidului social-democrat independent din Germania de a începe tratative

cu privire la condițiile de aderare la Internaționala Comunistă. Tezele lui Lenin au fost discutate în ședința Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia din 20 ianuarie 1920, care a hotărât ca ele să fie adoptate drept bază și să fie formată o comisie, cu participarea lui Lenin, care să formuleze definitiv răspunsul într-o scrisoare în care să fie expuse aceste teze. — 57.

- 25 „*Die Freiheit*” — cotidian, organ al Partidului social-democrat independent din Germania; a apărut la Berlin de la 15 noiembrie 1918 pînă la 30 septembrie 1922. — 58.
- 26 Lenin se referă la articolul lui G. M. Krjijanovski „Problemele electrificării industriei”, apărut în „*Pravda*” nr. 20 din 30 ianuarie 1920 (text prescurtat). — 65.
- 27 Broșura intitulată „Sarcinile fundamentale în domeniul electrificării Rusiei” a fost scrisă de G. M. Krjijanovski. Broșura a fost editată în februarie 1920. — 65.
- 28 Problema transformării Controlului de stat în Inspecție muncitorească-tărănească a fost pusă la sfîrșitul anului 1919 și discutată la Congresul al VII-lea general al Sovietelor din Rusia. În vederea elaborării proiectului de hotărîre cu privire la Inspecția muncitorească-tărănească, C.E.C. din Rusia a instituit o comisie din care făceau parte reprezentanți ai Controlului de stat, ai Consiliului Central al Sindicatelor din Rusia și ai C.E.C. din Rusia. Au fost prezentate trei proiecte de hotărîre cu privire la Inspecția muncitorească-tărănească; 1) proiectul elaborat de inspecția muncitorească din Moscova (publicat în „*Pravda*” nr. 4 din 6 ianuarie 1920), 2) proiectul elaborat de C.E.C. din Rusia împreună cu Consiliul Central al Sindicatelor din Rusia (publicat în „*Izvestiia C.E.C. din Rusia*” nr. 14 din 22 ianuarie 1920) și 3) proiectul elaborat de Controlul de stat (nu a fost publicat). Întrucît comisia nu a ajuns la nici un rezultat, problema a fost adusă în fața Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, care în hotărîrea sa din 23 ianuarie 1920 a dat prezenta directivă, propusă de Lenin.

Pe baza directivei C.C. și a observațiilor lui Lenin (vezi volumul de față, p. 67, 68, 70) a fost elaborată „Hotărîrea cu privire la organizarea Inspecției muncitorești și țărănești”, adoptată de sesiunea C.E.C. din Rusia la 7 februarie 1920 (și publicată în „*Izvestiia C.E.C. din Rusia*” nr. 28 din 8 februarie 1920), conform căreia Controlul de stat a fost reorganizat și transformat „într-un organ unic al controlului socialist pe baza atragerii muncitorilor și țaranilor în organele fostului Control de stat”.

V. I. Lenin a elaborat multilateral principiile organizării controlului în Statul sovietic; în ultimele sale articole (1923), Lenin a propus un plan de reorganizare a Inspecției muncitorești-țărănești. Principiile fundamentale ale planului leninist erau: îmbinarea controlului de partid cu controlul de stat, atragerea

largă în munca acestuia a muncitorilor și țăranilor. În aceasta Lenin vedea chezașia unei munci rodnice, izvorul nesecat al forței partidului și statului. — 67.

- 29 Este vorba de înfrângerea Republicii Sovietice Ungare, care fusese creată la 21 martie 1919.

Imperialiștii Antantei au primit cu ostilitate instaurarea diktaturii proletariatului în Ungaria; împotriva Republicii sovietice a fost instituită blocada economică și a fost organizată o intervenție militară. Ofensiva trupelor intervenționiste a activizat contrarevoluția ungară. Una din cauzele înfrângerii Republicii Sovietice Ungare a fost și trădarea social-democraților de dreapta, care se aliașeră cu imperialismul internațional.

Situația politică internațională nefavorabilă din vara anului 1919, când Rusia Sovietică, asediată din toate părțile de dușmani, nu putea veni în ajutorul Republicii Sovietice Ungare, a avut și ea un rol negativ. În urma acțiunilor unite ale forțelor intervenției imperialiste externe și ale contrarevoluției interne, la 1 august 1919 Puterea sovietică din Ungaria a fost răsturnată. — 72.

- 30 Este vorba despre tratativele duse de Anglia și Franța cu statele burgheze mici vecine cu Republica sovietică în vederea organizării unei ofensive comune și simultane împotriva Rusiei Sovietice. După spusele lui Churchill, la această campanie urma să ia parte „14 state” — S.U.A., Anglia, Franța, Japonia, Italia, Finlanda, Estonia, Letonia, Lituania, Polonia, Ucraina, Gruzia, Azerbaidjanul și Armenia. Organizatorii campaniei fixaseră pînă și data ocupării Petrogradului și Moscovei — decembrie 1919. Această „campanie” însă a eșuat, deși, după cum a arătat V. I. Lenin, toate mijloacele de presiune „financiară, militară, în domeniul aprovizionării au fost folosite pentru a sili Estonia, Finlanda și, fără îndoială, Letonia, Lituania și Polonia să pornească împotriva noastră” (Opere complete, vol. 39, București, Editura politică, 1966, ed. a doua, p. 351).

Guvernele burgheze din statele baltice se eschivau de la o participare activă într-un război împotriva Rusiei Sovietice, deoarece Republica sovietică, care făcuse în repetate rînduri propuneri de pace, nu atenta la independența și suveranitatea statelor mici care făcuseră parte odinioară din Imperiul rus, în timp ce Kolceak și Denikin au proclamat lozinca unei Rusii „unitare și indivizibile”. În afară de aceasta, participarea statelor baltice la campania antisovietică era îngreuiată și de faptul că masele largi populare cereau încetarea războiului împotriva Rusiei Sovietice și încheierea păcii. În toamna anului 1919, sub presiunea muncitorilor englezi, guvernul englez (inițiatorul și inspiratorul acestei campanii) a fost nevoit să-și retragă trupele din Arhanghelsk; la 16 ianuarie 1920, Consiliul aliat suprem a hotărît ridicarea blocadei economice și restabilirea legăturilor comerciale „cu populația Rusiei Sovietice”. — 72.

31 *Armatale muncii* — unități ale forțelor armate antrenate la lucrările de refacere a economiei naționale; ele își păstrau întregul lor aparat militar. La începutul lunii ianuarie 1920, Consiliul militar-revoluționar al Armatei a III-a, dislocată în Ural, a adresat lui V. I. Lenin o scrisoare în care propunea folosirea unităților Armatei Roșii la refacerea într-un termen cât mai scurt a economiei naționale și la organizarea ei. Consiliul militar-revoluționar considera oportună transformarea Armatei a III-a într-o armată revoluționară a muncii. Această inițiativă a fost sprijinită de guvernul sovietic. La 15 ianuarie 1920 Consiliul Apărării Muncitorești și Țărănești a adoptat hotărârea cu privire la transformarea Armatei a III-a în Armata I a muncii. Biroul Politic al C.C. a P.C. (b) din Rusia, discutând în zilele de 17—18 ianuarie problema folosirii unităților militare pe frontul economic, a aprobat această hotărâre a Consiliului Apărării. Armata I a muncii a adus o contribuție importantă la refacerea transportului feroviar, la exploatarea carboniferă și la stocarea de material lemnos. Această experiență a fost în curând extinsă și la alte unități militare.

Crearea armatelor muncii a fost dictată de condiții istorice speciale: pe de o parte, pericolul unei noi campanii a intervenționiștilor împotriva Republicii sovietice impunea menținerea armatei, iar pe de altă parte necesitatea de a folosi răgazul de pace în vederea refacerii economiei naționale distruse, folosind munca ostașilor roșii. Partidul comunist și guvernul sovietic au considerat crearea armatelor muncii o măsură provizorie, impusă de condițiile concrete ale răzazului de pace.

Curând după aceasta, războiul cu Polonia și amploarea acțiunilor militare împotriva lui Vranghel au necesitat trecerea armatelor muncii din nou în stare de luptă; a rămas numai Armata I, care a fost demobilizată în 1921. — 73.

32 *Indicațiile privind activitatea trenurilor și vapoarelor cu brigăzi de agitație și de instructaj* au fost scrise de Lenin la 25 ianuarie 1920, pe marginea raportului prezentat de I. I. Burov cu privire la bilanțul activității desfășurate de trenurile cu brigăzi de agitație și de instructaj ale C.E.C. din Rusia.

Secția pentru trenurile și vapoarele cu brigăzi de agitație și de instructaj de pe lângă C.E.C. din Rusia, a comunicat la 3 februarie 1920 că, în urma indicațiilor lui Lenin, secția a stabilit contactul cu comitetul pentru cinematografie și a instituit o comisie preliminară în vederea elaborării unei hotărâri cu privire la folosirea în scopuri agitatorice a trenurilor și vapoarelor C.E.C. din Rusia. — 77.

33 „*Proiectele de hotărâri și directive cu privire la cooperatie*” au fost scrise de Lenin în timpul consfătuirii în problema cooperatiei, care s-a ținut la 26 ianuarie 1920 sub președinția lui. Călăuzindu-se după directivele lui Lenin, consfătuirea a adoptat o hotărâre, care a stat la baza decretului Consiliului Comisa-

rilor Poporului din 27 ianuarie 1920 „Cu privire la unificarea organizațiilor cooperatiste de orice fel“.

Conform acestui decret, asociațiile cooperatiste de credit și de împrumut și păstrare, uniunile lor raionale, guberniale și regionale se contopeau cu asociațiile de consum și cu uniunile acestora. Uniunea centrală a cooperativelor agricole, meșteșugărești și a altor cooperative se unifica cu Uniunea centrală a cooperativelor de consum (Тентросиуз), diferitele ei subdiviziuni devenind secții ale acesteia din urmă. Traducerea în viață a acestor măsuri a fost încredințată Comitetului pentru problemele cooperației, organizat pe lângă Comisariatul poporului pentru aprovizionare. În aceeași zi, la 27 ianuarie 1920, Consiliul Comisarilor Poporului a adoptat decretul „Cu privire la lichidarea consiliilor congreselor cooperației“, acest fapt fiind legat de contopirea tuturor centrelor pe întreaga Rusie ale cooperației cu Uniunea centrală a cooperativelor de consum și a cooperației de credit cu cooperația de consum; funcțiile și bunurile Consiliului pe întreaga Rusie al congreselor cooperației, precum și cele ale consiliilor guberniale ale congreselor cooperației au fost preluate de Uniunea centrală a cooperativelor de consum și de respectivele uniuni guberniale. — 79.

- 34 *Al III-lea Congres general al consiliilor economice din Rusia* a avut loc între 23 și 29 ianuarie 1920 la Moscova. La congres au participat peste 500 de delegați și invitați. La lucrările congresului au luat parte nu numai reprezentanți ai sindicatelor și ai consiliilor economice guberniale, ci și muncitori din marile întreprinderi industriale. Ordinea de zi a congresului a cuprins următoarele probleme: situația economică a Rusiei Sovietice, industria de război și aprovizionarea Armatei Roșii, organizarea conducerii vieții economice, organizarea muncii, obligativitatea muncii, situația actuală a transporturilor, problema combustibilului și altele. La ședința plenară a congresului din 27 ianuarie a luat cuvântul Lenin. El s-a ocupat în special de problemele privind organizarea conducerii economiei naționale, apărând principiul conducerii unice, respins de congres (vezi adnotarea 35). Congresul a adoptat tezele C.C. al P.C. (b) din Rusia „Cu privire la mobilizarea proletariatului industrial, la obligativitatea muncii, la militarizarea economiei și folosirea unităților militare pentru nevoile economiei“. Congresul a subliniat în hotărârile sale necesitatea menținerii unei conduceri centralizate a economiei naționale. În același timp, consiliilor economice locale li se acorda o mai mare independență în activitatea economică. Congresul al III-lea al consiliilor economice din Rusia a trasat planul activității viitoare în vederea refacerii și dezvoltării economiei naționale a Republicii sovietice. — 81.
- 35 Trecerea la conducere unică în întreprinderile și în ramurile naționalizate ale economiei a început să fie înfăptuită în primăvara anului 1918; clasa muncitoare dobândise deja o anumită

experiență în conducere; în organele controlului muncitoresc și în colegiile alese se formaseră primele cadre de conducători ai economiei sovietice. Principiul conducerii unice a început să fie introdus mai întâi în transportul feroviar. La 23 martie 1918, Consiliul Comisarilor Poporului a adoptat decretul „Cu privire la centralizarea conducerii căilor ferate, organizarea pazei lor și ridicarea capacității lor de tranzit“, prin care se instituiau în transporturi centralizarea, conducerea unică și o disciplină riguroasă. În articolul „Sarcinile imediate ale Puterii sovietice“, publicat la 28 aprilie 1918, Lenin a fundamentat necesitatea conducerii unice în economie, care trebuie să fie îmbinată cu atragerea unor largi mase de muncitori la conducerea economiei.

La sfârșitul anului 1919, când problemele construcției economice trecuseră pe primul plan, s-a iscat o discuție în jurul problemei: conducere prin colegii sau conducere unică în întreprinderi? La 12 ianuarie 1920 fracțiunea comunistă din Consiliul Central al Sindicatelor din Rusia s-a pronunțat împotriva principiului leninist al conducerii unice; împotriva conducerii unice s-a pronunțat și Congresul al III-lea general al consiliilor economice din Rusia, care a avut loc între 23 și 29 ianuarie; cu majoritate de voturi, congresul a adoptat o rezoluție prin care se statornea, ca regulă, principiul conducerii prin colegii.

La discuția în jurul acestei probleme au participat activiști de partid, reprezentanți ai sindicatelor și lucrători din domeniul economiei. În apărarea principiului conducerii prin colegii se ridicaseră reprezentanții grupului antipartinic al „centralismului democratic“ T. V. Saprionov, N. Osinski (V. V. Obolenski), V. N. Maximovski, V. M. Smirnov, sprijiniți de M. P. Tomski, A. I. Rîkov, A. S. Bubnov și alții. Pentru conducerea prin colegii, împotriva conducerii unice se pronunțase și Comitetul organizației de partid a guberniei Moscova. La Conferința organizației guberniale de partid Harkov reprezentanții grupului antipartinic al „centralismului democratic“ au reușit să impună adoptarea unei rezoluții împotriva principiului conducerii unice, iar la Conferința a IV-a a P.C. (b) din Ucraina (17—23 martie 1920), cu ocazia votării rezoluției cu privire la metodele de conducere a producției, s-a declarat paritate de voturi.

Congresul al IX-lea al P.C. (b) din Rusia a pus capăt acestei discuții. În rezoluția „Cu privire la sarcinile imediate în domeniul construcției economice“, congresul a subliniat că „sarcina principală în organizarea conducerii este aceea de a asigura o conducere competentă, fermă, energetică, indiferent dacă este vorba de o întreprindere industrială sau de o întregă ramură industrială“. Congresul a arătat că este necesar „să se ia măsuri pentru a apropia conducerea industriei de tipul conducerii unice, și anume: să se asigure aplicarea integrală și necondiționată a principiului conducerii unice în ateliere și secții, să se tindă spre înfăptuirea conducerii unice în direcțiile între-

prinderilor și spre înstituirea unor colegii restrânse în verigile mijlocii și superioare ale aparatului de conducere a producției" (Congresul al IX-lea al P.C. (b) din Rusia. Martie—aprilie 1920. Procese-verbale. Moscova, 1960, p. 410). — 81.

- 36 Este vorba de „Tezele C.C. al P.C. (b) din Rusia cu privire la mobilizarea proletariatului industrial, obligativitatea muncii, militarizarea economiei naționale și folosirea unităților militare pentru nevoile economiei“, publicate în ziarul „Pravda“ nr. 14 din 22 ianuarie 1920, și de rapoartele „Despre situația economică a Rusiei Sovietice“, „Despre conducerea vieții economice“ și „Despre organizarea muncii“, prezentate la Congresul al III-lea general al consiliilor economice. — 84.

- 37 *Consiliul Apărării (Consiliul Apărării Muncitorești și Țărănești)* a fost creat printr-o hotărîre a Comitetului Executiv Central al Sovietelor din Rusia la 30 noiembrie 1918. În această hotărîre a C.E.C. din Rusia se arăta că sarcina Consiliului Apărării Muncitorești și Țărănești este aceea de a traduce în fapt decretul C.E.C. din 2 septembrie 1918, prin care Republica sovietică a fost declarată tabără militară. Consiliul Apărării era un organ extraordinar al Statului sovietic, organ a cărui creare a fost dictată de situația excepțional de grea în care se afla țara. El dispunea de puteri depline în tot ce privește mobilizarea forțelor și resurselor țării în interesul apărării. Președinte al Consiliului Apărării a fost numit V. I. Lenin.

Hotărîrile Consiliului Apărării erau obligatorii pentru toate departamentele și instituțiile centrale și locale, pentru toți cetățenii Republicii sovietice. El a fost principalul organ central militar, economic și de planificare al Republicii în perioada intervenției străine și a războiului civil. Sub controlul permanent al Consiliului Apărării a fost pusă activitatea Consiliului militar-revoluționar și a altor organe militare.

La începutul lunii aprilie 1920, Consiliul Apărării a fost reorganizat și a căpătat denumirea de Consiliu al Muncii și Apărării (C.M.A.). Printr-o hotărîre a celui de-al VIII-lea Congres general al Sovietelor, în decembrie 1920, Consiliul Muncii și Apărării a fost transformat într-o comisie a Consiliului Comisarilor Poporului, a cărei sarcină principală era coordonarea activității tuturor departamentelor în domeniul construcției economice; a funcționat pînă în 1937. — 87.

- 38 Paragraful 4 din proiectul de regulament cu privire la premiile muncitorilor și funcționarilor, care a provocat îndoielile lui V. I. Lenin, fusese formulat în felul următor: „§ 4. La baza normelor de producție ce urmează să fie stabilite trebuie să stea randamentul realizabil în cele mai bune condiții tehnice ale producției, adică în condițiile în care mijloacele și uneltele de producție se află într-o stare normală. Dată fiind însă situația generală în care se află acum industria, normei astfel calculate urmează să i se aplice un coeficient de reducere, care în nici un

caz însă nu trebuie să depășească 50%, după care se stabilește norma reală a productivității. Această normă reală poate să difere de la o ramură de producție la alta, de la o întreprindere la alta, de la un grup de întreprinderi la altul³⁹.

În ședința sa din 1 februarie 1920, Micul C.C.P. a dispus ca „Proiectul de hotărîre cu privire la premiere să fie restituit Comisariatului poporului pentru problemele muncii, spre a fi refăcut conform indicațiilor tov. Lenin⁴⁰”.

Hotărîrea „Cu privire la normele de aprobare a propunerilor de premiere⁴¹” a fost adoptată de Consiliul Comisarilor Poporului la 8 iunie și publicată în „Izvestiia C.E.C. din Rusia⁴²” la 10 iunie 1920. — 88.

- 39 Este vorba de *prima sesiune a C.E.C. din Rusia al celei de-a VII-a legislaturi*, care a avut loc la Moscova între 2 și 7 februarie 1920. Sesiunea a avut următoarea ordine de zi: raportul de activitate al Prezidiului C.E.C. din Rusia, situația internațională, politica economică în legătură cu organizarea muncii și a aprovizionării, mobilizarea la muncă și folosirea armatei, transporturile, problema aprovizionării, Inspectia muncitorească-țărănească, desfășurarea tratativelor de pace cu Estonia, precum și alte probleme. La 2 februarie V. I. Lenin a prezentat raportul de activitate al C.E.C. din Rusia și al Consiliului Comisarilor Poporului (vezi volumul de față, p. 93—116). Sesiunea a aprobat „Hotărîrea cu privire la Inspectia muncitorească-țărănească⁴³” prin care Comisariatul poporului pentru controlul de stat a fost transformat într-un aparat de control muncitoresc-țărănesc, la a cărui activitate urmează să fie atrase mase largi de muncitori și de țărani. Prima sesiune a C.E.C. din Rusia a adoptat rezoluția „Cu privire la transporturi⁴⁴”, în care refacerea și îmbunătățirea transporturilor au fost declarate sarcină primordială a Puterii sovietice. Într-una din rezoluțiile ei, sesiunea a subliniat marea importanță a electrificării economiei naționale. Sesiunea C.E.C. din Rusia a aprobat textul unui apel către poporul polonez și a adoptat o hotărîre cu privire la ratificarea tratatului de pace cu Estonia. — 91.

- 40 Lenin a dat citire unei știri apărute în ziarle centrale la 18 ianuarie 1920, în care se arăta că guvernele țărilor Antantei au hotărît să ridice blocada împotriva Uniunii Sovietice și să permită comerțul cu Rusia, specificînd însă că aceasta „nu înseamnă nicidecum o schimbare a politicii aliaților față de guvernul sovietic⁴⁵”. — 94.

- 41 Documentele despre care vorbește Lenin au fost primite de la ofițerul albărdist Oleinikov, care trecuse de partea Puterii sovietice. Primind aceste documente la Paris de la S. D. Sazonov, Oleinikov urma să le ducă, prin Suedia, generalului Iudenici.

Persoanele pomenite în aceste documente: Sazonov — ministru al afacerilor externe în guvernul țarist și în cel al lui

Kolceak și reprezentantul lui Kolceak și al lui Denikin la Paris; Gulkevici — ambasadorul lui Kolceak în Suedia; Bahmetev — ambasadorul lui Kolceak la Washington; Sukin — secretar general al ministerului afacerilor externe (de fapt ministru) în guvernul lui Kolceak la Omsk; Sablin — însărcinat cu afaceri al lui Kolceak la Londra; Noks — general, reprezentantul guvernului englez pe lângă Kolceak. — 99.

- 42 Lenin se referă la tratativele duse de Societatea de Cruce Roșie din Rusia privind schimbul de prizonieri, repatrierea refugiaților etc. — 102.
- 43 V. I. Lenin se referă la declarația Consiliului Comisarilor Poporului al R.S.F.S.R. adresată guvernului Poloniei și poporului polonez la 28 ianuarie 1920.
- Aflându-se într-o situație de totală dependență față de imperialismul Antantei și instigată fiind de guvernele Angliei și Franței, Polonia burghezo-moșierească se pregătea să ducă împotriva tinerei Republici sovietice un război nejustificat, stupid și criminal. În declarația sa, guvernul sovietic, care ducea în mod consecvent și perseverent o politică de pace, arăta că politica R.S.F.S.R. față de Polonia se bazează pe principiul autodeterminării națiunilor și pe recunoașterea necondiționată a independenței și suveranității Republicii Poloneze. Guvernul sovietic confirma că îi sînt străine orice intenții agresive în ceea ce privește Polonia. În completarea acestei declarații, în ședința din 2 februarie a primei sesiuni a C.E.C. din Rusia al celei de-a VII-a legislaturi a fost adoptat un apel al C.E.C. din Rusia către poporul polonez. În acest apel se spulbera calomnia răspîndită de statele imperialiste că Rusia Sovietică ar intenționa să cotopească Polonia și se sublinia năzuința de pace a guvernului sovietic și dorința sa de a stabili relații de bună vecinătate cu Polonia independentă. — 102.
- 44 *Republica Sovietică Autonomă Bașkiră* a fost proclamată în urma acordului cu privire la Bașkiria Sovietică Autonomă, încheiat între Puterea sovietică centrală și guvernul din Bașkiria. Acordul a fost sancționat de președintele Consiliului Comisarilor Poporului V. I. Lenin și de președintele C.E.C. din Rusia. Acordul stabilea organizarea Republicii Sovietice Autonome Bașkire pe baza Constituției Sovietice, hotarele republicii și împărțirea ei administrativă. Acordul a fost publicat la 23 martie 1919 în ziarul „Izvestiia C.E.C. din Rusia” nr. 63. — 104.
- 45 *Republica Sovietică Autonomă Tătară* a fost constituită la 27 mai 1920. Decretul C.E.C. din Rusia și al Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la constituirea republicii a fost semnat de V. I. Lenin și M. I. Kalinin. — 104.
- 46 Lenin se referă la decretul C.E.C. din Rusia „Cu privire la unirea republicilor sovietice Rusia, Ucraina, Letonia, Lituania și

Bielorusia în vederea luptei împotriva imperialismului mondial", adoptat la 1 iunie 1919.

În fața ofensivei generale pe toate fronturile a forțelor imperialismului internațional și a contrarevoluției interne, C.E.C. din Rusia, pornind de la rezoluția C.E.C. din Ucraina din 18 mai 1918 și de la propunerile Letoniei, Lituaniei și Bielorusiei, a considerat necesar să realizeze o unire strânsă a organizației militare și comandamentului militar, a consiliilor economice, a administrației căilor ferate, a finanțelor și a comisarariatelor pentru problemele muncii din republicile socialiste sovietice Rusia, Ucraina, Letonia, Lituania, Bielorusia și Crimeea.

Astfel s-a făurit uniunea militară și politică a republicilor socialiste sovietice, care a jucat un mare rol în obținerea victoriei asupra intervenționiștilor și a contrarevoluției interne. — 105.

- 47 Decretul cu privire la reîmpărțirile de pământ a fost dezbătut și adoptat de Consiliul Comisarilor Poporului la 30 aprilie 1920; el a fost publicat în „Izvestiia C.E.C. din Rusia” nr. 102 din 13 mai. — 109.
- 48 V. I. Lenin se referă la o serie de hotărâri adoptate de guvern, al căror conținut era legat de lupta împotriva ruinei economice și de refacerea economiei naționale. Hotărârea cu privire la folosirea în Ural la munca în domeniul economiei a Armatei a III-a, denumită Prima armată revoluționară a muncii, a fost adoptată de Consiliul Comisarilor Poporului la 15 ianuarie 1920. Hotărârea cu privire la Armata sovietică ucraineană a muncii a fost adoptată de Consiliul Comisarilor Poporului din R.S.F.S.R. de comun acord cu Comitetul revoluționar al Ucrainei la 21 ianuarie. Hotărârea cu privire la folosirea forțelor și mijloacelor Armatei de rezervă a republicii în vederea îmbunătățirii transportului feroviar în zona căii ferate Moscova—Kazan a fost adoptată de Consiliul Apărării la 23 ianuarie. Hotărârea cu privire la reglementarea obligativității muncii și regulamentul privind funcționarea comitetelor pentru obligativitatea muncii au fost adoptate de Consiliul Comisarilor Poporului la 29 ianuarie. Spre deosebire de anii precedenți, când legea privind obligativitatea muncii se aplica în special persoanelor care nu prestau o muncă productivă (burghezia și elementele parazitare legate de ea), legea din 29 ianuarie 1920 se aplica tuturor părților populației. Orice cetățean al republicii (în afară de cei inapți de muncă) putea fi mobilizat, independent de munca pe care o depunea în mod permanent, să presteze periodic sau o singură dată diferite feluri de muncă obligatorie — procurarea și transportul combustibilului, munci agricole, lucrări de construcție etc. Conducerea generală a operațiilor de mobilizare la muncă o exercita Consiliul Apărării. Pentru conducerea practică a mobilizării forței de muncă a fost creat un comitet special pentru obligativitatea muncii, condus de F. E. Dzerjinski. — 113.

- 49 *Planul de electrificare a întregii Rusii* — primul plan științific de perspectivă pentru refacerea și dezvoltarea economiei naționale a Republicii sovietice, întocmit, din însărcinarea lui V. I. Lenin, de către Comisia de stat pentru electrificarea Rusiei (GOELRO) în 1920. Acest plan urma să fie realizat în 10—15 ani și prevedea construirea a 20 de termocentrale electrice (Kizel, Kașira, Șterovka și altele) și a 10 hidrocentrale (pe Nipru, Svir, Volhov etc.), cu o putere instalată totală de 1 500 000 kWh și ridicarea în decurs de 15 ani a puterii instalate a tuturor centralelor electrice raionale la 1 750 000 kWh. Producția anuală totală de energie electrică urma să se ridice la 8,8 miliarde kWh față de 1,9 miliarde kWh, cât s-a produs în Rusia în 1913. Planul prevedea o repartizare rațională, echilibrată a industriei pe întregul teritoriu al țării, precum și o creștere a producției industriale cu 80—100% față de nivelul anului 1913 și de câteva ori mai mare față de nivelul producției din 1920. La indicatorii principali, planul GOELRO a fost realizat deja în 1931. În același an producția de energie electrică a atins în U.R.S.S. 10,7 miliarde kWh; în decurs de zece ani ea a crescut de peste 20 de ori. Până la sfârșitul anului 1935 planul GOELRO a fost considerabil depășit la toți indicatorii principali. — 115.
- 50 *Conferința feroviarilor de la nodul de cale ferată Moscova* a avut loc în zilele de 5 și 6 februarie 1920, la Moscova. La conferință au participat peste 1 000 de oameni. A fost adoptată următoarea ordine de zi: situația internațională, lupta împotriva ruinei economice și obligativitatea muncii, transporturile, asigurările sociale, sarcinile P.C. (b) din Rusia în revoluția proletară, ocrotirea sănătății și problema alimentară.
- Conferința s-a desfășurat într-o vreme când transporturile constituiau sectorul principal pe frontul muncii. De starea transporturilor depindeau aprovizionarea uzinelor și a fabricilor cu combustibil și cu materii prime, aprovizionarea populației cu alimente. Era necesar ca în timpul cel mai scurt să fie reparate mii de locomotive și vagoane, liniile ferate și podurile distruse. Partidul a trimis în sectorul transporturilor cele mai bune forțe, mobilizând pe comuniști la o muncă intensă în acest domeniu. În ziua deschiderii conferinței, V. I. Lenin a rostit o cuvântare. Rezoluția adoptată de conferință recomanda ca întreaga atenție a oamenilor muncii din spatele frontului, toată energia clasei muncitoare să fie concentrate asupra construcției interne a Rusiei Sovietice și îndeosebi asupra frontului economic-industrial. Conferința chema pe toți feroviarii să se transforme în „Armata roșie muncitorească din transporturi, cu o strictă disciplină a muncii”. — 117.
- 51 V. I. Lenin se referă la ședința Consiliului Apărării Muncitorești și Tărănești din 2 februarie 1920, în care s-a discutat problema „Situației transporturilor” (raportor Lenin). În hotărârile adoptate în această problemă, Consiliul Apărării a luat o serie

de măsuri urgente în vederea refacerii transportului feroviar (vezi „Culegeri din Lenin“, vol. XXIV, p. 63—67). — 118.

- 52 Această cuvîntare a fost rostită de V. I. Lenin în şedinţa plenară din dimineaţa zilei de 6 februarie 1920 a celei de-a IV-a Conferinţe a comisiilor extraordinare guberniale. Conferinţa a avut loc în perioada în care, după înfrîngerea trupelor comandate de Kolceak, Denikin şi Iudenici, Ţara Sovietelor dobindise un răgaz temporar care îi oferea posibilitatea de a se ocupa de problemele construcţiei economice.

Începînd cu o scurtă trecere în revistă a situaţiei internaţionale şi interne a Republicii sovietice, în continuare, Lenin a trasat sarcinile ce reveneau comisiilor extraordinare în condiţiile noi ale trecerii de la război la pace şi a definit rolul lor în biruirea greutăţilor economice care stăteau în faţa Statului sovietic, şi în primul rînd în lichidarea stării dezastruoase a transporturilor. În tot cursul lucrărilor conferinţei a existat o unanimitate deplină în toate problemele abordate.

La conferinţă au participat 69 de delegaţi cu vot deliberativ şi 7 cu vot consultativ. Toţi delegaţii erau comunişti, iar majoritatea celor 69 de delegaţi cu vot deliberativ intraseră în partid cu mult înainte de Revoluţia din Octombrie. Majoritatea delegaţilor erau muncitori. Într-o notă intitulată „Conferinţa comisiilor extraordinare guberniale“, publicată în nr. 28 din 8 februarie 1920 al ziarului „Pravda“, Vilis Laţis, participant la această conferinţă, scria: „Puterea Sovietelor a dat comisiei extraordinare o armă necruţătoare, dar ea a avut grijă ca arma aceasta să încapă pe mîini sigure“. — 119.

- 53 Manuscrisul continuă cu următoarea indicaţie a lui V. I. Lenin: Troţki şi Rakovski sînt însărcinaţi să redacteze în termeni mai precişi, cel mai tîrziu pînă mîine, textul rezoluţiei de faţă şi să-l transmită, tot mîine, printr-o telegramă cifrată Comitetului revoluţionar al Ucrainei“. — 128.

- 54 V. I. Lenin se referă la hotărîrea cu privire la Inspekţia muncitorească-ţărănească, adoptată de prima sesiune a C.E.C. din Rusia al celei de-a VII-a legislaturi. Ca urmare a faptului că sarcinile economice şi administrative care stăteau în faţa Republicii sovietice deveniseră tot mai complexe, printr-un decret din 12 aprilie 1919 Controlul de stat a fost însărcinat cu supravegherea şi controlul îndeplinirii decretelor şi hotărîrilor Puterii sovietice în toate domeniile economiei naţionale şi ale administraţiei de stat. În vederea atragerii maselor largi de muncitori şi ţărani la activitatea controlului de stat şi la conducerea aparatului de stat, Controlul de stat a fost reorganizat într-un organ unic de control socialist, sub denumirea de „Inspekţie muncitorească-ţărănească“ (vezi adnotarea 28). — 133.

- 55 „Le Populaire“ — ziar înfiinţat de către centristii francezi; a apărut din 1916 la Limoges, iar din iulie 1917 — la Paris.

Incepînd din 1921 ziarul a devenit organul Partidului socialist francez. — 135.

- 56 *Comitetul pentru refacerea Internaționalei* (Comité pour la Reconstruction de l'Internationale) a fost constituit în 1919 de elementele centriste din Partidul socialist francez în frunte cu Jean Longuet. În Partidul socialist francez se desfășura o luptă ascuțită în jurul problemei atitudinii partidului față de Internaționalele a II-a și a III-a. Socialiștii de dreapta Renaudel, Grumbach, Poisson se pronunțau pentru menținerea Internaționalei a II-a și pentru rămînerea în această organizație a Partidului socialist francez. Centriștii, sub influența masei membrilor de partid, se pronunțau pentru ieșirea partidului din Internaționala a II-a, dar mai departe nu au mers. Ei considerau că cea mai bună soluție ar fi „reorganizarea” Internaționalei a II-a. Cînd în decembrie 1920, la Congresul de la Tours al Partidului socialist francez, majoritatea delegaților s-a pronunțat pentru aderarea necondiționată la Internaționala a III-a, Comunistă, socialiștii de dreapta și centriștii, în frunte cu Blum, Renaudel și Longuet, au părăsit congresul și au săvîrșit scindarea partidului, creînd partidul socialist (secția franceză a Internaționalei muncitorești); majoritatea delegaților la congres au creat partidul comunist (secția franceză a Internaționalei Comuniste). Conducătorii Comitetului pentru refacerea Internaționalei — J. Longuet, P. Faure și alții — au revenit ulterior în rîndurile Internaționalei a II-a. — 135.
- 57 *Partidul socialist francez* a fost creat în 1905 prin fuzionarea Partidului socialist din Franța (guesdiștii) cu Partidul socialist francez (jaurèsiștii). În fruntea partidului unificat au ajuns reformiștii. De la începutul războiului imperialist mondial, conducerea partidului a trecut pe poziția social-șovinismului, a sprijinirii fățișe a războiului imperialist și s-a pronunțat pentru intrarea socialiștilor în guvernul burghez. În partid a existat o grupare centristă, în frunte cu J. Longuet, care se situa pe poziții social-pacifiste și promova o politică de conciliere cu social-șovinismul. În Partidul socialist francez a existat și o aripă de stînga, revoluționară, care se situa pe poziții internaționaliste și care era formată în majoritate din membri de rînd ai partidului.
- După Revoluția Socialistă din Octombrie, în Partidul socialist francez s-a desfășurat o luptă aprigă între reformiștii declarați și centriști, de o parte, și aripa stîngă, revoluționară, care se consolidase prin intrarea masivă în partid a muncitorilor de rînd, de altă parte. La Congresul de la Tours al Partidului socialist francez, care a avut loc în decembrie 1920, aripa revoluționară a obținut majoritatea. Congresul a adoptat hotărîrea de a adera la Internaționala Comunistă și a înființat Partidul Comunist Francez. Majoritatea reformistă centristă s-a desprins de partid și a creat un partid independent, păstrînd denumirea veche — Partidul socialist francez. — 135.

- 58 „*La Vie Ouvrière*“ — săptămînal, organ al sindicaliştilor revoluţionari din Franţa; a apărut la Paris din aprilie 1919 pînă în 1939, cînd a fost interzis. Şi-a reluat apariţia în 1944. În prezent „*La Vie Ouvrière*“ este organul Confederaţiei Generale a Muncii — organizaţie sindicală a clasei muncitoare franceze. — 135.
- 59 „*Internaţionala Comunistă*“ — revistă, organ al Comitetului Executiv al Internaţionalei Comuniste; a apărut în limbile rusă, germană, franceză, engleză, spaniolă şi chineză. Primul număr al revistei a apărut la 1 mai 1919. Revista publica articole teoretice şi documente ale Internaţionalei Comuniste. În paginile ei au fost publicate o serie de articole ale lui Lenin. Revista dezbătea problemele de bază ale teoriei marxist-leniniste în legătură cu problemele mişcării muncitoreşti şi comuniste internaţionale, făcea cunoscută experienţa Uniunii Sovietice în construirea socialismului, lupta împotriva diferitelor curente antileniniste. Revista a încetat să apară în iunie 1943, în urma hotărîrii Prezidiului Comitetului Executiv al Cominternului din 15 mai 1943 cu privire la dizolvarea Internaţionalei Comuniste. — 135.
- 60 Este vorba despre greva politică internaţională a muncitorilor, proiectată pentru 21 iulie 1919; ea urma să se desfăşoare sub lozincă sprijinirii revoluţiei ruse şi ungare şi a încetării amestecului guvernelor imperialiste în treburile Rusiei şi ale Ungariei. În ziua fixată au avut loc greve izolate în Anglia, Italia, Germania, Norvegia şi în alte ţări. Dar o acţiune unită a proletariatului tuturor ţărilor n-a avut loc.
- Liderii de dreapta ai partidelor socialiste şi ai sindicatelor au făcut totul pentru a împiedica declararea unei greve internaţionale. Social-conciliatorii francezi au trădat. În scopul de a-i înşela pe muncitori, Jouhaux, Merrheim şi alţi conducători ai Confederaţiei Generale a Muncii s-au pronunţat iniţial pentru grevă, dar apoi, în ajunul declarării ei, au propus să fie amînată şi în felul acesta au zădărnicit-o. — 135.
- 61 „*Avanti!*“ — cotidian, organ central al Partidului socialist italian, fondat în decembrie 1896 la Roma. În anii primului război mondial a avut o poziţie internaţionalistă inconsecventă, menţinînd legăturile cu reformişti. În 1926 a fost interzis de guvernul fascist al lui Mussolini, dar a continuat să apară în străinătate; din 1943 reappare în Italia. — 136.
- 62 *I. L. P.* — *Independent Labour Party* (Partidul laburist independent) — organizaţie reformistă creată de conducătorii „noilor trade-unionuri“ în 1893, în condiţiile înviorării luptei greviste şi ale intensificării mişcării pentru independenţa clasei muncitoare engleze faţă de partidele burgheze. Din P.L.I. făceau parte membrii „noilor trade-unionuri“ şi ai unor sindicate mai vechi, precum şi reprezentanţi ai intelectualităţii şi ai micii burghezii,

aflați sub influența fabienilor. În fruntea partidului se aflau Keir-Hardie și R. MacDonald. Din momentul înființării sale, P.L.I. s-a situat pe poziții burghezo-reformiste, punând în centrul atenției sale lupta parlamentară și acordurile parlamentare cu partidul liberal. Caracterizând Partidul laburist independent, Lenin scria că este „în realitate un partid oportunist, întotdeauna dependent de burghezie” (Opere complete, vol. 39, București, Editura politică, 1966, ed. a doua, p. 91). — 136.

- 63 „*Die Rote Fahne*” — ziar, organ central al Partidului Comunist din Austria; din noiembrie 1918 a fost editat la Viena, inițial — sub denumirea „*Der Weckruf*”; din ianuarie 1919 — „*Die soziale Revolution*”; din iulie 1919 — „*Die Rote Fahne*”. În 1933 „*Die Rote Fahne*” a fost nevoit să treacă în ilegalitate. Din august 1945 a apărut sub denumirea „*Österreichische Volksstimme*”, iar de la 21 februarie 1957 — „*Volksstimme*”. — 137.

- 64 „*L'Humanité*” — cotidian; a fost fondat de J. Jaurès în 1904, ca organ de presă al Partidului socialist francez. În timpul primului război mondial, aflându-se în mâinile aripii de extremă dreaptă a Partidului socialist francez, ziarul a avut o poziție social-șovină.

În 1918 conducerea ziarului a fost preluată de directorul ei politic Marcel Cachin, eminent militant al mișcării muncitorești franceze și internaționale. În anii 1918—1920 ziarul a luat atitudine împotriva politicii imperialiste a guvernului francez, care trimisese trupe să lupte împotriva Republicii sovietice. Din decembrie 1920, după scindarea Partidului socialist francez, ziarul a devenit organul central al Partidului Comunist Francez.

„*La Bataille*” — ziar, organ al anarho-sindicaliștilor francezi; a apărut la Paris din 1915 până în 1920, în locul ziarului „*La Bataille Socialiste*”, care fusese interzis. Din redacția ziarului făceau parte: Grave, Guillaume, Dubrély, Jouhaux, Cornelissen și alții. În timpul războiului imperialist mondial ziarul s-a situat pe poziții social-șovine. — 139.

- 65 Lenin se referă la congresul Partidului social-democrat independent din Germania, care a avut loc între 30 noiembrie și 6 decembrie 1919 la Leipzig. — 139.

- 66 *Manifestul de la Basel* — manifestul cu privire la război adoptat de Congresul socialist internațional extraordinar care s-a ținut la Basel în zilele de 24 și 25 noiembrie 1912. Manifestul pune în gardă popoarele împotriva pericolului iminent al războiului imperialist mondial, dezvăluia scopurile de jaf ale acestui război și chema pe muncitorii din toate țările să ducă o luptă energetică pentru pace, să opună „imperialismului capitalist forța solidarității internaționale a proletariatului”. În *Manifestul de la Basel* a fost inclus punctul din rezoluția Congresului de la Stuttgart (1907) — formulat de V. I. Lenin — în care se spunea că, în

- cazul izbucnirii unui război imperialist, socialiștii trebuie să folosească criza economică și politică provocată de război în vederea luptei pentru revoluția socialistă. — 143.
- 67 V. I. Lenin se referă la cuvintele lui Wagner din tragedia lui Goethe „Faust“ :
„Ce-nălțătoare nopțile de iarnă sînt
Cînd filă după filă-ntorci !“
(Goethe. „Faust“, București, E.S.P.L.A. 1955, p. 75). — 144.
- 68 Ordinea de zi a Congresului al IX-lea a P.C. (b) din Rusia a fost publicată la 11 februarie 1920 în ziarul „Pravda“ nr. 30. — 147.
- 69 După victoria repurtată de Armata Roșie asupra lui Kolceak și Denikin, presa americană, oglindind starea de spirit care domnea în cercurile de afaceri pe care le reprezenta, s-a adresat în două rînduri lui V. I. Lenin cu rugămintea de a-i acorda interviuri. La 18 februarie 1920, Lenin a răspuns la întrebările corespondentului din Berlin al agenției americane de informații „Universal Service“, Karl Wigand. Textul răspunsului lui Lenin a fost comunicat la Berlin printr-o radiogramă, iar de acolo, la 21 februarie 1920, a fost transmis la New York; răspunsul lui Lenin a apărut în aceeași seară în „New York Evening Journal“ sub titlul „Țelurile bolșevicilor — pace și mai mult comerț, spune Lenin“. Răspunsurile lui V. I. Lenin au fost reproduse și în presa comunistă și socialistă din Germania. — 152.
- 70 Corespondentul special al ziarului conservator londonez „Daily Express“, care se afla la Copenhaga, s-a adresat lui V. I. Lenin cu rugămintea de a-i răspunde la patru întrebări. Răspunsul lui Lenin a fost primit la Copenhaga în ziua de 22 februarie, iar a doua zi a fost publicat în ziarul „Daily Express“. — 155.
- 71 La mijlocul lunii februarie 1920, V. I. Lenin a acordat un interviu lui Lincoln Eire, corespondentul ziarului burghez american „The World“. Aceasta era perioada în care în Rusia Sovietică se trecuse la elaborarea planurilor de refacere și de reconstruire a economiei naționale, în care guvernul sovietic lansase un vast program privind stabilirea de relații diplomatice și comerciale cu țările capitaliste. Lincoln Eire a fost trimis în Rusia pentru a lua un interviu personal lui V. I. Lenin. Lenin l-a primit pe Eire și pe operatorul cinematografic Victor Cubes. Discuția, care a avut loc în cabinetul de lucru al lui Lenin și apoi în locuința sa din Kremlin, a fost purtată în limba engleză. În timpul discuției, care a durat o oră, au fost abordate probleme de actualitate. Interviul lui Lenin a fost publicat în ziarul „The World“ la 21 februarie 1920. Acest interviu a fost reprodus în multe ziare din America și Europa occidentală. — 157.
- 72 *Tratatul de pace dintre R.S.F.S.R. și Lituania* a fost încheiat la 12 iulie 1920 la Moscova. *Tratatul de pace dintre R.S.F.S.R. și Letonia* a fost încheiat la 11 august 1920 la Riga. — 161.

- 73 Vorbind despre învățătorii ucraineni, membri ai organizației „Spilka”, Lenin se referă la Asociația învățătorilor și profesorilor din Ucraina, în fruntea căreia se aflau elemente petliuriste. — 166.
- 74 *Liga Națiunilor* — organizație internațională, creată în 1919, la Conferința de pace de la Paris de către puterile învingătoare în primul război mondial, care, deși proclamau formal ca scop al Ligii promovarea colaborării internaționale și menținerii păcii și securității internaționale, în realitate urmăreau păstrarea cuceririlor teritoriale și a raportului de forțe existent la încheierea păcii. Pactul de constituire a Ligii Națiunilor a fost semnat inițial de 44 de state, printre care și România. Deși S.U.A. au fost unul dintre inițiatorii Ligii Națiunilor, ele nu au semnat pactul, deoarece nu au ratificat tratatul de la Vresailles, a cărui parte integrantă a fost pactul Ligii Națiunilor. În 1934 au părăsit Liga Națiunilor Japonia și Germania, care adoptaseră o orientare fațăș agresivă în politica lor. În același an, U.R.S.S. a intrat în Ligă spre a folosi orice posibilitate de a frîna agresiunea. Nicolaie Titulescu, reprezentantul permanent al României între anii 1928 și 1932, ales de două ori (în 1930 și 1931) președintele Adunării Ligii Națiunilor, a luptat și el în vederea orientării Ligii pe un făgaș constructiv și luării unor măsuri eficace împotriva agresiunii. Datorită politicii statelor imperialiste, Liga Națiunilor n-a constituit o piedică în calea agresorilor și a declanșării celui de-al doilea război mondial. Liga Națiunilor și-a încetat de fapt activitatea în 1940 și a fost dizolvată în 1946. — 167.
- 75 Este vorba despre proletcultiști — membrii organizației cultural-educative Proletcult. Constituit încă în septembrie 1917 ca organizație muncitorească culturală independentă, Proletcultul, a cărui conducere s-a concentrat în mâinile lui A. A. Bogdanov și a adepților săi, a continuat să-și apere „independența” și după Revoluția din Octombrie, opunându-se astfel statului proletar. Ca urmare a acestui fapt, în Proletcult au pătruns intelectuali burghezi, care au început să exercite în rîndurile lui o influență hotărîtoare. Proletcultiștii negau de fapt importanța moștenirii culturale a trecutului, căutau să ocolească sarcinile muncii cultural-educative de masă și să creeze „prin metode de laborator” o „cultură proletară” aparte, ruptă de viață. Recunoscînd în vorbe marxismul, Bogdanov, principalul ideolog al Proletcultului, propaga de fapt o filozofie idealistă subiectivă, machistă. Proletcultul nu era o organizație omogenă. Pe lîngă intelectuali burghezi, care aveau un rol conducător în numeroase organizații ale Proletcultului, el avea în rîndurile sale și tineret muncitoresc, care voia în mod sincer să sprijine opera de construcție culturală a Statului sovietic. După ce au ajuns la apogeul dezvoltării lor în 1919, la începutul deceniului al 3-lea organizațiile proletcultiste au început să se destrame; în 1932 Proletcultul și-a încetat existența.

În proiectul de rezoluție „Despre cultura proletară” (vezi Opere, vol. 31, București, E.S.P.L.P. 1956, p. 299—300), ca și într-o serie de alte lucrări ale sale, V. I. Lenin a supus unei critici necruțătoare linia greșită a Proletcultului. — 171.

76 *Primul Congres general al cazacilor muncitori din Rusia* a avut loc între 29 februarie și 6 martie 1920. La congres au participat 339 de delegați reprezentând aproape toate regiunile cazăcești. Ordinea de zi a congresului cuprindea probleme privind construcția sovietică în regiunile cazăcești, politica de aprovizionare, organizarea economiei naționale și altele. La lucrările congresului a participat V. I. Lenin, care, în expunerea sa făcută la 1 martie a arătat calea pe care trebuie s-o urmeze căzăcimea muncitoare. Căzăcimea, a arătat congresul, nu este o naționalitate sau o națiune aparte, ci constituie o parte integrantă a poporului rus și ea nu intenționează să se despartă de Rusia Sovietică. Congresul a înfierat încercările vîrfurilor cazăcești, legate prin interese comune de moșieri și burghezi, de a-i rupe pe cazaci de cauza comună a celor ce muncesc. În rezoluția congresului se sublinia că sarcina principală a căzăcimii muncitoare este încheierea unei strînse alianțe cu muncitorii și țărani din Rusia Sovietică. Congresul s-a pronunțat pentru participarea cazacilor muncitori la activitatea organelor Puterii sovietice pe baza normelor generale de participare a tuturor muncitorilor și țărănilor. El a chemat pe cazaci să întărească alianța între muncitori și țărani, să-și concentreze toate forțele în vederea lichidării ruinei economice existente în țară. — 173.

77 Lenin se referă la „*Decretul asupra păcii*”, adoptat de al II-lea Congres general al Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților din Rusia la 26 octombrie (8 noiembrie) 1917 (vezi Opere complete, vol. 35, București, Editura politică, ed. a doua, 1965, p. 13—18). — 177.

78 V. I. Lenin se referă la greva muncitorilor din Germania, care a început la 28 ianuarie 1918 în semn de protest împotriva condițiilor tîlhărești de pace, prezentate de delegația germană la tratativele de la Brest-Litovsk. Peste 500 000 de muncitori au încetat lucrul la uzinele militare. Greviștii cereau încheierea unei păci fără aneмиuni și contribuții, pe baza propunerilor delegației sovietice, participarea unor reprezentanți ai muncitorilor din toate țările la tratativele de pace, ridicarea stării excepționale, acordarea de drepturi democratice poporului. Cîrînd, muncitorilor berlinezi li s-au alăturat muncitorii din Hamburg, Kiel, regiunea Ruhrului, Leipzig și din alte centre industriale. În total, la greva politică din ianuarie au participat peste 1 000 000 de oameni. În cursul desfășurării grevei într-o serie de orașe au apărut Soviete de deputați ai muncitorilor.

Greva a fost condusă de împuterniciți revoluționari aleși de muncitori în special din rîndurile activiștilor sindicali locali.

Majoritatea împuțernicișilor însă erau membri ai Partidului social-democrat independent, a cărui activitate era dirijată de conciliatori. Faptul acesta a slăbit considerabil forțele greviștilor.

Greva politică din ianuarie s-a încheiat cu înfrîngerea muncitorilor, dar importanța ei a fost foarte mare. V. I. Lenin a apreciat această grevă ca „un punct de cotitură în starea de spirit a proletariatului german” (Opere complete, vol. 36, București, Editura politică, ed. a doua, 1965, p. 564). — 177.

- 79 Este vorba de ziarele editate în anii 1918—1919 de grupurile comuniste străine care fuseseră create pe lângă C.C. al P.C. (b) din Rusia. Aceste ziare apăreau în limbile engleză, germană și franceză și erau difuzate în rîndurile trupelor intervenționistilor și ale prizonierilor de război. În limba engleză apărea ziarul „The Call”, care se difuza pe Frontul de nord. În limba germană apăreau două publicații: „Der Völkerfriede” și „Weltrevolution”. Ambele publicații se difuzau printre prizonierii de război germani și în Ucraina. În limba franceză apărea săptămînalul „La Lanterne”, care se difuza în sudul Rusiei. — 178.
- 80 „The Times” — cotidian, înființat la Londra în 1785; unul dintre cele mai mari ziare conservatoare ale burgheziei engleze. — 181.
- 81 La 18 (31) decembrie 1917 V. I. Lenin a înmînat lui Svinhufvud, șeful guvernului burghez finlandez, hotărîrea Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la recunoașterea independenței Finlandei. Această hotărîre a fost ratificată de Comitetul Executiv Central din Rusia la 22 decembrie 1917 (4 ianuarie 1918). — 182.
- 82 Lenin se referă la pregătirea loviturii de stat militare-monarhiste din Germania. Această lovitură de stat, cunoscută sub numele de „puciul lui Kapp”, a fost săvîrșită de clica militaristă reacționară germană în frunte cu Kapp. Complotiștii au pregătit lovitura de stat cu îngăduința vădită a guvernului social-democrat. La 13 martie 1920, ei au pornit împotriva Berlinului în fruntea unor unități militare și, întrucît n-au întîmpinat nici o rezistență din partea guvernului, l-au declarat destituit și au instaurat o dictatură militară. Muncitorii din Germania au răspuns la această lovitură de stat printr-o grevă generală. La 17 martie, sub presiunea proletariatului, guvernul Kapp a căzut; la putere au venit din nou social-democrații, care, prin înșelăciune, au făcut ca greva generală să eșueze. — 186.
- 83 Lozinca restabilirii granițelor din 1772 însemna acapararea Bielorusiei, a Lituaniei, a unei părți din Ucraina pînă la cursul mijlociu al Niprului, a părții de sud a Letoniei și exprima tendințele agresive, șovine ale burgheziei și ale moșierimii poloneze. — 188.
- 84 Al doilea Congres general al lucrătorilor din domeniul medico-sanitar din Rusia a avut loc între 25 februarie și 2 martie 1920. La congres au participat 312 delegați, dintre care 125 erau co-

- muniști. Congresul a avut următoarea ordine de zi: raportul de activitate al C.C. al Uniunii generale a lucrătorilor din domeniul medico-sanitar din Rusia, alegerea comisiei financiare-bugetare, raportul asupra problemelor organizatorice, starea sanitară a republicii, organizarea asistenței medicale în republică etc. La 29 februarie, V. I. Lenin a rostit la congres o scurtă cuvîntare de salut. Congresul a acordat o atenție deosebită problemei organizării ocrotirii sănătății publice. Congresul a dezbătut, de asemenea, probleme privind pregătirea de noi cadre medicale și a schițat un plan de organizare a învățămîntului medical.
— 195.
- 85 În proiectul de teze al lui Troțki, primul paragraf a fost intitulat „Despre dorința de a munci” (vezi „Congresul al VII-lea al P.C. (b) din Rusia. Martie-aprilie 1920. Procese-verbale”, Moscova, 1960, p. 533). — 197.
- 86 Proiectul de decret cu privire la judecarea delincvenților minori, prezentat de Comisariatul poporului pentru învățămînt, a fost discutat și aprobat, cu îndreptările făcute de Lenin, în ședința Consiliului Comisarilor Poporului din 4 martie 1920. Decretul a fost publicat sub semnătura președintelui Consiliului Comisarilor Poporului V. Ulianov (Lenin) la 6 martie, în ziarul „Izvestiia C.E.C. din Rusia” nr. 51, sub titlul: „Cu privire la judecarea minorilor acuzați de acte socialmente periculoase”.
— 201.
- 87 La 16 februarie 1920 V. I. Lenin a fost ales deputat în Sovietul din Moscova din partea fabricii de stat nr. 3 pentru produse zaharoase (în prezent fabrica „Bolșevik”) și din partea muncitorilor și funcționarilor de la stația Hovrino, calea ferată Nikolaevskaia (în prezent „Okteabrskaja”); la 20 februarie el a fost confirmat ca membru al Sovietului din Moscova și a primit carnetul de deputat nr. 1 (vezi volumul de față, p. 367). Carnetul nr. 1 de deputat în Sovietul orășenesc Moscova este rezervat și astăzi lui V. I. Lenin. De fiecare dată, după noi alegeri de deputați în Sovietul orășenesc Moscova, carnetul nr. 1 este completat pe numele lui V. I. Lenin, iar eliberarea carnetelor pentru ceilalți deputați începe de la nr. 2. — 202.
- 88 La 23 decembrie 1919 Consiliul Comisarilor Poporului a discutat problema privind volumul surplusurilor de produse alimentare predate de sovhozuri. Consiliul Comisarilor Poporului a hotărît să instituie o comisie alcătuită din reprezentanți ai Comisariatului poporului pentru aprovizionare, ai Comisariatului poporului pentru agricultură, ai Consiliului Economic Superior, ai Direcției Centrale de Statistică și ai Consiliului Central al Sindicatelor din Rusia. Comisia trebuia să prezinte, conform indicațiilor date de Lenin, propuneri concrete cu privire la îmbunătățirea evidenței și controlului activității desfășurate în sovhozuri, precum și la măsurile de îmbunătățire a organizării

acestora. Sarcina convocării comisiei a fost încredințată lui S. P. Sereda, care în termen de trei săptămâni trebuia să prezinte Consiliului Comisarilor Poporului un raport în această problemă.

În ședința sa din 27 ianuarie 1920, Consiliul Comisarilor Poporului a analizat proiectul de instrucțiuni cu privire la conducerea sovhozurilor, prezentat de Sereda. Proiectul a fost aprobat de Consiliul Comisarilor Poporului. Raportul comisiei instituite de Consiliul Comisarilor Poporului la 23 decembrie 1919 a fost discutat de Consiliul Comisarilor Poporului la 9 martie 1920. Cu acest prilej, Lenin a propus proiectul de hotărâre al Consiliului Comisarilor Poporului publicat în acest volum. Adoptarea unei hotărâri definitive la raportul comisiei a fost amânată pentru ședința următoare a Consiliului Comisarilor Poporului. Consiliul Comisarilor Poporului l-a însărcinat pe S. P. Sereda, președintele comisiei, „să prezinte textul exact al tuturor hotărârilor în vigoare în această problemă, precum și proiectul de hotărâre elaborat de comisie“. „Proiectul de hotărâre privind măsurile referitoare la organizarea sovhozurilor“, întocmit de Comisariatul poporului pentru agricultură, a fost adoptat de Consiliul Comisarilor Poporului la 15 aprilie 1920. — 220.

- 89 *Al treilea Congres pe țară al muncitorilor din transporturile pe apă* a avut loc la Moscova între 15 și 23 martie 1920. La congres au participat 161 de delegați, dintre care 144 erau comuniști. Printre delegați se aflau reprezentanții Siberiei, ai Arhanghelskului și ai Ucrainei. Ordinea de zi a congresului cuprindea: momentul actual și sarcinile sindicatelor, raportul C.C. și al comisiei de revizie, mișcarea sindicală internațională, problema aprovizionării, sindicatele și organele de conducere a economiei naționale, învățământul profesional și tehnic, activitatea cultural-educativă, precum și alte probleme. În ziua deschiderii congresului, la 15 martie, a luat cuvântul V. I. Lenin din partea Consiliului Comisarilor Poporului. — 221.
- 90 V. I. Lenin se referă la tezele C.C. al P.C. (b) din Rusia pentru Congresul al IX-lea al partidului „Sarcinile imediate ale construcției economice“, care au fost publicate în „Izvestiia C.C. al P.C. (b) din Rusia“ nr. 14 din 12 martie 1920 (vezi „Congresul al nouălea al P.C. (b) din Rusia. Martie-aprilie 1920. Procese-verbale“, Moscova, 1960, p. 538—544). — 223.
- 91 Ședința fracțiunii comuniste din Consiliul Central al Sindicatelor din Rusia a fost convocată la 15 martie 1920 pentru a lua în discuție tezele lui M. P. Tomski cu privire la sarcinile sindicatelor, publicate în ziarul „Ekonomiceskaia Jizni“ nr. 54 din 10 martie 1920. Tezele lui Tomski fuseseră discutate în prealabil de o comisie desemnată de fracțiunea comunistă din Consiliul Central al Sindicatelor din Rusia, care a menținut însă toate principiile de bază ale tezelor. Autorul tezelor, adept al prin-

ciului conducerii prin colegii a întreprinderilor industriale, a pus acest principiu la baza tezelor sale, care erau sprijinite de majoritatea fracțiunii din Consiliul Central al Sindicatelor din Rusia. În ședința fracțiunii, V. I. Lenin a luat de cîteva ori cuvîntul, a prezentat modificări, a criticat unele puncte din tezele lui Tomski, apărînd principiul conducerii unice a întreprinderilor economice. — 229.

- 92 Avînd în vedere faptul că nu se elaborase încă un tip de conducere a întreprinderilor sovietice îndeobște acceptat, au fost admise, pînă la generalizarea conducerii unice, diferite forme combinate de conducere a industriei, și anume: 1. În fruntea întreprinderii se află un director-administrator din rîndul muncitorilor, iar ca ajutor al acestuia pentru sectorul tehnic — un specialist, un inginer. 2. În fruntea întreprinderii se află un inginer specialist, care este conducătorul efectiv al întreprinderii, iar pe lîngă el — un comisar din rîndul muncitorilor, avînd drepturi largi și obligația de a se ocupa îndeaproape de toate aspectele muncii. 3. În fruntea întreprinderii se află un director specialist cu unul sau două ajutoare — comuniști, care au dreptul și obligația de a-și spune cuvîntul în toate problemele conducerii întreprinderii, dar fără dreptul de a suspenda dispozițiile directorului. 4. În fruntea întreprinderii se află un colegiu restrîns, bine sudat, cu un președinte care răspunde de întreaga activitate de conducere. O asemenea formă de organizare a conducerii industriei a fost adoptată de Congresul al IX-lea al P.C. (b) din Rusia (vezi „Rezoluțiile și hotărîrile congreselor, conferințelor P.C.U.S. și ale plenarelor C.C.”, partea I, București, E.P.L.P. 1954, p. 498). — 232.
- 93 La 16 martie 1920 a avut loc la Teatrul Mare din Moscova o adunare solemnă închinată comemorării unui an de la moartea lui I. M. Sverdlov. La această adunare au participat membri ai C.C. al P.C. (b) din Rusia, ai C.E.C. din Rusia, ai Comitetului din Moscova al P.C. (b) din Rusia, reprezentanți ai sindicatelor, ai comitetelor de întreprindere și delegații la congresul gubernial al Sovietelor, ale cărui lucrări se desfășurau în acel timp la Moscova. Tovarășii care l-au cunoscut îndeaproape pe I. M. Sverdlov au împărtășit din amintirile lor. În numele C.C. al P.C. (b) din Rusia a luat cuvîntul V. I. Lenin, care a rostit o cuvîntare închinată memoriei lui I. M. Sverdlov. — 233.
- 94 *Hotărîrile Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia în legătură cu încălcarea disciplinei de partid de către membrii fracțiunii comuniste din Consiliul Central al Sindicatelor din Rusia* au fost scrise de V. I. Lenin la 17 martie 1920, în legătură cu sesizarea primită la C.C. al P.C. (b) din Rusia din partea lui M. P. Tomski și I. H. Lutovinov, membri ai fracțiunii comuniste din Consiliul Central al Sindicatelor din Rusia, în care aceștia se plîngeau de comportarea lui N. N. Krestinski, secretar al C.C. al P.C. (b) din Rusia.

La ședința comună din 15 martie a fracțiunilor comuniste din Consiliul Central al Sindicatelor din Rusia și din Consiliul Sindicatelor din Moscova, Krestinski a declarat că, întrucât poziția adoptată de fracțiunea din Consiliul Central al Sindicatelor din Rusia și de conducătorii ei se deosebește radical de poziția C.C. al P.C. (b) din Rusia, el, în numele C.C. al partidului, propune tuturor membrilor fracțiunii din Consiliul Central al Sindicatelor din Rusia să nu prezinte la congresele sindicatelor rapoarte în care să pledeze pentru conducerea prin colegii.

Membrii biroului fracțiunii din Consiliul Central al Sindicatelor din Rusia au protestat în mod energic într-o ședință închisă a biroului împotriva unei astfel de interpretări și a unor astfel de metode de asigurare a respectării disciplinei de partid și s-au adresat C.C. al P.C. (b) din Rusia cerînd să li se permită să prezinte la congresele sindicatelor rezoluția fracțiunii din Consiliul Central al Sindicatelor din Rusia. Această sesizare a fost discutată într-o ședință a Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, care a adoptat prezentele rezoluții propuse de Lenin. Hotărârile au fost semnate de membrii Biroului Politic V. I. Lenin, N. I. Buharin și N. N. Krestinski. Pe prima rezoluție, Krestinski a scris: „Fiind implicat în cauză, mă abțin. N. Krestinski“. Pe copia dactilografiată a celei de-a doua rezoluții există însemnarea lui V. I. Lenin: „Documente privind conflictul dintre fracțiunea din Consiliul Central al Sindicatelor din Rusia și Krestinski“. — 234.

- 95 V. I. Lenin nu a terminat această prefață. Broșura în limba engleză „The Proletarian Revolution and Kautsky the Renegade. By V. I. Ulianov (N. Lenin)“ a apărut la sfîrșitul lunii martie 1920, fără prefață. — 236.
- 96 Broșura în limba germană „N. Lenin. Die Diktatur des Proletariats und der Renegat Karl Kautsky“ a apărut la sfîrșitul lunii decembrie 1919. — 236.
- 97 V. I. Lenin a primit cartea lui R. MacDonald mai tîrziu. Volumul, cu însemnările făcute de V. I. Lenin pe marginea filelor, s-a păstrat în biblioteca lui personală. Lenin a subliniat în mod special acele pasaje din carte în care MacDonald încerca să estompeze contradicțiile societății capitaliste. Însemnările făcute de Lenin pe filele cărții lui MacDonald au fost publicate în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIV, p. 253—285. — 236.
- 98 Înregistrarea cuvîntărilor lui Lenin pe plăci de gramofon a fost organizată de Țentropeceat (Agenția centrală pentru difuzarea cărții). În anii 1919—1921 au fost înregistrate 16 cuvîntări ale lui Lenin. Chiar de la începutul refacerii singurei fabrici de plăci de gramofon din Rusia, Lenin a manifestat un deosebit interes pentru propaganda prin plăci de gramofon și a ajutat pe toate căile la organizarea acestei acțiuni, care era legată de anumite dificultăți. Primele cuvîntări ale lui V. I. Lenin au fost înregistrate la Kremlin, într-o încăpere special amenajată; ultima

înregistrare a fost făcută la Țentropceat. Dificultatea înregistrării consta în aceea că durata cuvîntării nu trebuia să depășească 3 minute. Lenin era deosebit de satisfăcut cînd cuvîntarea sa se încadra perfect în timpul fixat. Cuvîntările lui Lenin înregistrate pe plăci se difuzau în zeci de mii de exemplare; ele erau ascultate la centrele de agitație, la adunările țărănilor, în cluburi, în unitățile Armatei Roșii și au avut un rol deosebit de mare în munca de agitație, în rîndurile maselor. Cuvîntările „Despre țărani mijlocași”, „Ce este Puterea sovietică?” și „Despre impozitul în natură” s-au bucurat de o mare popularitate. — 238.

99 *Congresul al IX-lea al P.C. (b) din Rusia* a avut loc la Moscova între 29 martie și 5 aprilie 1920. Deschiderea lucrărilor lui a avut loc în sala Teatrului Mare printr-o cuvîntare rostită de V. I. Lenin. În continuare, lucrările congresului s-au desfășurat într-una din clădirile Kremlinului. Numărul delegaților la acest congres a fost mai mare decît la oricare dintre congresele anterioare ale partidului. La lucrările lui au participat 715 delegați, dintre care 553 cu vot deliberativ și 162 cu vot consultativ, reprezentînd 611 978 de membri de partid. La congres au fost reprezentate organizațiile de partid din Rusia Centrală, din Ucraina, din Ural, din Siberia și din alte regiuni recent eliberate de Armata Roșie. Mulți delegați au venit la congres direct de pe front.

Ordinea de zi a congresului: 1. Raportul Comitetului Central. 2. Sarcinile imediate ale construcției economice. 3. Mișcarea sindicală. 4. Probleme organizatorice. 5. Sarcinile Internaționalei Comuniste. 6. Atitudinea față de cooperatie. 7. Trecerea la sistemul miliționar. 8. Alegerea Comitetului Central. 9. Probleme curente.

Lucrările congresului s-au desfășurat sub conducerea nemijlocită a lui V. I. Lenin. El a prezentat raportul de activitate politică al Comitetului Central, a rostit cuvîntul de încheiere la raport, a luat cuvîntul în problema construcției economice, în problema cooperatiei, a rostit cuvîntul de încheiere a lucrărilor congresului și a prezentat o propunere în legătură cu lista membrilor supleanți ai Comitetului Central al partidului.

În rezoluția „Cu privire la sarcinile imediate ale construcției economice”, congresul a subliniat că „principala condiție a refacerii economice a țării este elaborarea și adoptarea unui *plan economic unic*, eșalonat pe următorii cîțiva ani” („Rezoluțiile și hotărîrile congreselor, conferințelor P.C.U.S. și ale plenaryelor C.C.”, partea I, București, E.P.L.P. 1954, p. 493). Rezoluția a indicat ordinea în care urmau să fie rezolvate problemele fundamentale ale planului unic: a) în primul rînd, îmbunătățirea activității transporturilor, aducerea și formarea rezervelor necesare de cereale, combustibil și materii prime; b) construcția de mașini necesare transportului, extracției de combustibil, producției de materii prime și de cereale; c) dez-

voltarea intensă a construcției de mașini necesare producției de bunuri de larg consum; d) producția intensă de produse de larg consum (ibid.).

Locul central în planul economic unic îl ocupa electrificarea, pentru care Lenin propunea elaborarea unui program grandios eșalonat pe o perioadă de 10—20 de ani. Congresul a recomandat ca electrificarea să fie îndeplinită corespunzător etapelor de realizare a planului economic general. Directivele Congresului al IX-lea au stat la baza planului Comisiei de stat pentru electrificarea Rusiei (GOELRO), elaborat definitiv și aprobat în decembrie 1920 de Congresul general al Sovietelor din Rusia. Acesta a fost primul plan de perspectivă din istoria omenirii, primul plan de dezvoltare a economiei naționale a unei țări uriașe, științificește fundamentat, merit să creeze baza tehnică-materială a socialismului. Planul GOELRO a fost îndeplinit cu mult înainte de termen; în 1935 puterea instalată a centralelor electrice era de trei ori mai mare decât cea prevăzută în acest plan.

Congresul al IX-lea a aprobat tezele C.C. al P.C. (b) din Rusia care prevedeau mobilizarea muncitorilor calificați, aplicarea obligativității muncii, militarizarea economiei și folosirea unităților militare în scopuri economice. Congresul a obligat organizațiile de partid să ajute sindicatele și secțiile pentru problemele muncii care trebuiau să ia în evidență pe toți muncitorii calificați, în vederea încadrării lor în producție cu aceeași consecvență și rigurozitate de care s-a dat dovadă la recrutarea cadrelor de comandă necesare armatei.

Folosirea unităților militare — ca armate ale muncii — la îndeplinirea sarcinilor economice a fost o măsură temporară, la care guvernul sovietic a fost silit să recurgă datorită situației care se crease. Troțki însă considera că armatele muncii reprezentau unicul și cel mai bun mijloc de asigurare a economiei naționale cu forță de muncă și propunea ca metodele militare să fie folosite și în construcția economică pașnică. Congresul a respins în mod hotărât aceste propuneri ale lui Troțki, arătând totala lor inconsistență. Congresul a subliniat că folosirea unor întregi armate ale muncii poate fi justificată numai „în măsura în care este necesar în general a păstra armata în vederea unor sarcini militare” („Rezoluțiile și hotărârile congreselor, conferințelor P.C.U.S. și ale plenarelor C.C.”, partea I, București, E.P.L.P. 1954, p. 502—503).

O mare atenție a fost acordată la congres organizării conducerii industriei. În rezoluția adoptată în această problemă s-a arătat necesitatea creării unei conduceri competente, ferme și energice pe baza principiului conducerii unice.

Pornind de la indicațiile lui V. I. Lenin, congresul a subliniat în mod special că în interesul economiei socialiste trebuie folosite pe scară largă realizările științei, tehnicii și culturii. Congresul a trasat ca sarcină atragerea, printr-o muncă atentă de influențare ideologică, a specialiștilor în sfera intereselor de producție

ale Republicii sovietice și statornicirea unei atmosfere de colaborare tovarășească între muncitori și specialiști.

Împotriva liniei partidului în construcția economică s-a ridicat la congres grupul antipartinic al „centralismului democratic” (Sapronov, Osinski, V. Smirnov). Camuflându-se sub paravanul unei frazeologii pe tema menținerii centralismului democratic, acest grup s-a pronunțat împotriva folosirii vechilor specialiști, împotriva conducerii de stat centralizate, împotriva conducerii unice și răspunderii personale a conducătorilor de întreprinderi și a insistat asupra aplicării neîngrădite a principiului conducerii prin colegii. În fapt, grupul antipartinic al „centralismului democratic” urmărea să submineze centralismul sistemului economic sovietic, să dezvolte regionalismul, să încetățenească lipsa de răspundere în conducerea industriei, să dezorganizeze economia națională. Acest grup a fost sprijinit la congres de Rîkov, Tomski, Miliutin și Lomov, care negau și ei principiul conducerii unice și considerau conducerea prin colegii drept singurul principiu de conducere al industriei, începînd cu Consiliul Economic Superior și terminînd cu direcția uzinei.

Congresul a condamnat cu hotărîre și a respins propunerile antipartinice ale acestui grup.

Congresul a definit sarcinile partidului în domeniul refacerii transporturilor. Într-un apel special adresat organizațiilor de partid, congresul a atras atenția asupra situației deosebit de grele din transporturi și a recomandat îndeplinirea directivei C.C. al P.C. (b) din Rusia cu privire la trimiterea în transporturi a 5 000 dintre cei mai buni și mai încercați comuniști.

O deosebită atenție a fost acordată la congres întrecerii în muncă și subotnicelor comuniste. Pentru extinderea întrecerii s-a recomandat să se folosească pe scară largă sistemul premial de retribuire a muncii. Congresul a hotărît ca sărbătoarea proletariatului internațional — 1 Mai —, care în 1920 cădea într-o sîmbătă, să fie transformată în Rusia într-un grandios subotnic general.

Un loc important în lucrările congresului a ocupat problema sindicatelor, care era privită prin prisma adaptării întregii lor munci la îndeplinirea sarcinilor economice. În hotărîrea adoptată în această problemă, congresul a stabilit precis rolul sindicatelor, relațiile dintre ele și stat, dintre ele și partid, formele și metodele de conducere a sindicatelor de către partidul comunist, formele de participare la sindicatelor la construcția economică. Congresul a dat o ripostă hotărîtă elementelor anarho-sindicaliste (Șleapnikov, Lozovski, Tomski, Lutovinov), care se pronunțau pentru „independența” sindicatelor, opunîndu-le partidului comunist și Puterii sovietice. Conducîndu-se după învățătura lui Lenin, congresul a arătat că sindicatele, fiind o școală a comunismului, trebuie să educe și să organizeze din punct de vedere cultural, politic, administrativ masele proletare, să le ridice la nivelul comunismului, pregătindu-le pentru a îndeplini rolul de constructori ai societății comuniste.

La 4 aprilie, în ședință închisă, congresul a ales noul Comitet Central format din 19 membri și 12 membri supleanți. Ca membri ai Comitetului Central au fost aleși: A. A. Andreev, F. E. Dzerjinski, M. I. Kalinin, V. I. Lenin, I. E. Rudzutak, F. A. Sergehev (Artem), I. V. Stalin și alții.

Congresul și-a încheiat lucrările la 5 aprilie. În cuvîntarea rostită la închiderea congresului, Lenin a făcut un bilanț al lucrărilor acestuia și și-a exprimat convingerea profundă că, concentrînd toate forțele comuniștilor și ale nemembrilor de partid asupra sarcinilor economice, partidul va reuși să le rezolve pe acestea cu același succes cu care a rezolvat sarcinile de ordin militar. Toate hotărîrile congresului au fost adoptate în unanimitate.

Congresul al IX-lea al P.C. (b) din Rusia a avut o însemnătate covârșitoare în viața Statului sovietic. El a concentrat atenția partidului asupra luptei împotriva ruinei economice, asupra rezolvării practice a sarcinilor privind refacerea economiei naționale; a clarificat pe deplin problema organizării conducerii industriei, a stabilit precis rolul și locul sindicatelor în sistemul Statului sovietic, a stabilit măsuri ample în vederea dezvoltării inițiativei creatoare și a avîntului în muncă al marelor populare. — 243.

- 100 *Biroul politic al C.C. și Biroul Organizatoric al C.C. al P.C. (b) din Rusia* au fost create ca organe permanente la 25 martie 1919 de prima plenară a C.C. ales de Congresul al VIII-lea al partidului, conform rezoluției Congresului al VIII-lea al partidului cu privire la problemele organizatorice. — 247.
- 101 Este vorba de rapoartele C.C. și ale secțiilor lui, publicate în martie 1920, înaintea Congresului al IX-lea al P.C.(b) din Rusia, în ziarul „Izvestiia C.C. al P.C.(b) din Rusia”. În nr. 16 din 28 martie au apărut „Raportul politic al C.C.”, „Raportul organizatoric al C.C.” și „Raportul secției C.C. pentru probleme financiare”. Nr. 15 al ziarului „Izvestiia C.C. al P.C.(b) din Rusia” din 24 martie a fost consacrat în întregime rapoartelor secțiilor C.C. În acest număr au fost publicate: raportul secției de informare și statistică pe perioada 18 aprilie 1919 — 1 martie 1920, raportul secției organizatorice și de instructaj, raportul secției de evidență și repartizare, „Raportul C.C. al Uniunii Tineretului Comunist din Rusia”, activitatea la sate și materiale „Din raportul cu privire la editarea ziarelor «Pravda» și «Bednota»”. În nr. 14 din 12 martie a fost publicat „Raportul de activitate al secției C.C. pentru munca în rîndul femeilor”. — 248.
- 102 V. I. Lenin se referă la teroarea albă dezlănțuită după înăbușirea revoluției din Finlanda în mai 1918. Burghezia s-a răfuit cu oamenii muncii, dînd dovadă de o cruzime fără precedent. Peste 90 000 de oameni au fost aruncați în închisori și în lagăre

de concentrare, aproape 18 000 au fost executați, tot atâția au murit de foame sau în urma torturilor. Numărul victimelor terorii albe a fost de zece ori mai mare decât cel al ostașilor roșii căzuți în luptele pentru revoluție. — 254.

- 103 Este vorba de înfrîngerea revoluției din noiembrie 1918 din Germania, revoluție care s-a soldat cu desființarea monarhiei în această țară.

Liderii de dreapta ai social-democrației și ai Partidului social-democrat independent din Germania, partid de orientare centristă, au depus toate eforturile pentru a salva orînduirea capitalistă. Social-democrații de dreapta și centristii au reușit să acapareze un număr preponderent de locuri în majoritatea Sovietelor de muncitori și soldați. Guvernul provizoriu, format în ședința plenară din 10 noiembrie a Sovietului din Berlin, era alcătuit din social-democrați de dreapta (F. Ebert, F. Scheidemann, O. Landsberg) și social-democrați „independenți” (G. Haase și alții), care ulterior s-au retras din guvern. Programul guvernului se rezuma la reforme sociale în cadrul orînduirii burgheze. La primul Congres general al Sovietelor din Germania, care a avut loc la Berlin între 16 și 21 decembrie 1918, liderii social-democraților de dreapta au reușit să strecoare o rezoluție cu privire la trecerea puterii legislative și executive în mîinile guvernului și la organizarea de alegeri pentru Adunarea constituantă, ceea ce a însemnat în fapt lichidarea Sovietelor.

Experiența luptei revoluționare a clasei muncitoare germane i-a convins pe spartachiști de necesitatea unei rupturi definitive cu Partidul social-democrat independent din Germania și a constituirii unui partid revoluționar combativ al clasei muncitoare. La Congresul de constituire, care a avut loc între 30 decembrie 1918 și 1 ianuarie 1919, cei mai buni reprezentanți ai clasei muncitoare germane au creat Partidul Comunist din Germania. Îndată după încheierea lucrărilor Congresului de constituire, tînărul Partid Comunist din Germania a avut de făcut față unor serioase încercări. Pentru a da o lovitură decisivă partidului comunist și a zdrobi avangarda clasei muncitoare, burghezia germană a hotărît să-i provoace pe muncitori la o insurecție armată prematură. Conducerea insurecției, care începuse în ziua de 6 ianuarie la Berlin, a încăput pe mîinile „independenților”, care n-au organizat de la bun început o ofensivă rapidă și decisivă împotriva dușmanului, iar în cele din urmă au trădat insurecția, inițiind tratative cu guvernul. Detașamente contrarevoluționare conduse de ministrul de război, social-democratul de dreapta G. Noske, au reprimat cu o nemaipomenită cruzime lupta proletariatului berlinez. La 15 ianuarie, bande înarmate au arestat și au ucis în mod bestial pe conducătorii clasei muncitoare germane — K. Liebknecht și R. Luxemburg. După ce a înfrînt insurecția din ianuarie și a ucis pe cei mai buni conducători ai munci-

torilor germani, burghezia germană a reușit să asigure victoria partidelor ei în alegerile pentru Adunarea constituantă, care au avut loc la 19 ianuarie 1919.

Cu toate că revoluția din Germania nu s-a transformat în revoluție proletară și n-a reușit să rezolve sarcinile eliberării naționale și sociale a poporului german, ea a avut o mare însemnătate progresistă. Ca urmare a revoluției burghezo-democratice din noiembrie, care, într-o anumită măsură a fost înfăptuită prin metode și mijloace proletare, în Germania a fost răsturnată monarhia și a fost creată o republică burghezo-democratică, care a asigurat libertățile burghezo-democratice elementare și a legiferat ziua de muncă de 8 ore. Revoluția din noiembrie din Germania a însemnat un ajutor substanțial pentru Rusia Sovietică, căreia i-a dat posibilitatea să anuleze tâlhărescul tratat de pace de la Brest. — 254.

- 104 Ca urmare a nimicirii intervenționiștilor străini și a gardiștilor albi în 1919 și a consolidării situației internaționale a Rusiei Sovietice, cerurile burgheze conducătoare din Letonia au fost nevoite să consimtă la încheierea păcii cu R.S.F.S.R. La 25 martie 1920 Ministerul Afacerilor Externe al Letoniei s-a adresat guvernului sovietic cu propunerea de a începe tratative de pace. La 16 aprilie s-a deschis la Moscova Conferința reprezentanților R.S.F.S.R. și ai Letoniei în vederea încheierii tratatului de pace, iar la 11 august a fost semnat la Riga tratatul de pace cu Letonia. — 256.
- 105 La începutul anului 1920, ca urmare a consolidării situației interne și internaționale a Rusiei Sovietice, cerurile conducătoare din Finlanda au fost nevoite să consimtă la încheierea păcii cu R.S.F.S.R. La 25 martie Ministerul Afacerilor Externe al Finlandei a adresat guvernului sovietic propunerea de a stabili o linie de demarcație, ceea ce însemna de fapt începerea tratatelor de pace. Tratatul de pace sovieto-finlandez a fost semnat la 14 octombrie 1920 în orașul Iuriev (azi Tartu). Tratatul a confirmat independența și suveranitatea Finlandei, care îi fusese acordate de guvernul sovietic în 1917. Tratatul a fost ratificat de Comitetul Executiv Central din Rusia la 23 octombrie 1920. — 256.
- 106 Acordul Poloniei de a începe tratative nu a fost decât o manevră pentru a camufla pregătirile de război împotriva Rusiei Sovietice. La repetatele propuneri ale guvernului sovietic de a începe tratativele (făcute la 22 decembrie 1919, 28 ianuarie, 2 februarie și 6 martie 1920), guvernul polonez a dat un răspuns afirmativ abia la 27 martie, când a propus ca tratativele să înceapă în orașul Borisov din apropierea frontului, iar acțiunile militare să înceteze numai în acest sector. La propunerile sovietice privind încetarea completă a operațiilor și desfășurarea tratatelor într-un stat neutru, guvernul polonez a răspuns printr-un refuz ultimativ. După ce au torpilat tra-

tativele, cercurile reacționare din Polonia au declanșat la 25 aprilie războiul împotriva Republicii sovietice. În urma succeselor repurtate de Armata Roșie, în toamna anului 1920, guvernul polonez s-a văzut nevoit să consimtă la încheierea tratatului de pace. Acordul cu privire la armistițiul și la condițiile preliminare de pace a fost încheiat la 12 octombrie la Riga; tratatul de pace definitiv între R.S.F.S.R., R.S.S.U. și Polonia a fost semnat la Riga la 18 martie 1921. — 256.

- 107 „Buletinul Direcției Centrale de Statistică” apărea sub redacția secretariatului Direcției Centrale de Statistică. Primul număr a apărut la 22 ianuarie 1919. În „Buletin” apăreau comentarii și materiale statistice privind diverse probleme ale vieții economice a țării. Și-a încetat apariția în 1926. — 265.
- 108 „Izvestiia Comitetului Central al Partidului Comunist (bolșevic) din Rusia” — buletin informativ al C.C., în care se tratau probleme ale vieții de partid; a fost înființat prin hotărârea Congresului al VIII-lea al P.C.(b) din Rusia și a început să apară la 28 mai 1919 la Moscova. La început a apărut ca supliment săptămânal al ziarului „Pravda”, iar din octombrie 1920 ca organ de sine stătător. În „Izvestiia C.C. al P.C.(b) din Rusia” se publicau hotărâri, instrucțiuni, rapoarte de activitate ale C.C., informații, articole privind probleme de construcție de partid. În 1929, în locul buletinului informativ „Izvestiia C.C. al P.C.(b) din Rusia”, a apărut revista „Construcția de partid”, care a fost editată pînă în iunie 1946, cînd locul ei este luat de revista „Viața de partid”. — 267.
- 109 V. I. Lenin se referă la broșura lui S. I. Gusev „Probleme actuale ale construcției economice (Cu privire la tezele C.C. al P.C.(b) din Rusia. Materiale pentru Congresul al IX-lea al P.C.(b) din Rusia) [Saratov] 1920”. Paragraful despre care vorbește Lenin mai jos a fost introdus în proiectul de rezoluție a C.C. al P.C.(b) din Rusia pentru Congresul al IX-lea al partidului într-o formă puțin schimbată (vezi paragraful II al rezoluției Congresului al IX-lea al P.C.(b) din Rusia „Cu privire la sarcinile imediate ale construcției economice”, punctul 4, în volumul „Rezoluțiile și hotărârile congreselor, conferințelor P.C.U.S. și ale plenarelor C.C.”, partea I, București, Editura politică, 1954, p. 493—494).
- În broșura lui S. I. Gusev acest punct era formulat în felul următor: „Toate industriile care nu reprezintă ramuri auxiliare pentru sarcina fundamentală a etapei economice respective pot fi sprijinite numai în măsura în care activitatea lor nu împiedică realizarea sarcinii principale. Industriile care reprezintă ramuri auxiliare pentru sarcina fundamentală vor fi dezvoltate în măsura impusă de necesitatea reală. În virtutea acestui lucru, planul economic unic nu trebuie să reprezinte suma programelor de producție elaborate de secțiile de producție și de consiliile economice locale pe baza comenzilor primite din partea

instituțiilor centrale și locale; planul economic unic trebuie să stabilească volumul sarcinilor prevăzute în programele de producție pe fiecare secție" (S. I. Gusev. „Probleme actuale ale construcției economice“, p. 29—30). — 267.

- 110 „*Ekonomiceskaia Jizn*“ — cotidian; a apărut din noiembrie 1918 ca organ al Consiliului Economic Superior și al comisariatelor economice. Ziarul a fost editat pînă în noiembrie 1937; în ultima perioadă a fost organul Comisariatului poporului pentru finanțe din U.R.S.S., al Băncii de Stat și al altor instituții financiare din U.R.S.S., precum și al Comitetului Central al Sindicatului lucrătorilor din bănci. — 270.

- 111 Proiectul de hotărîre a Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la colectarea inului a fost aprobat la 10 februarie 1920 și publicat la 12 februarie în nr. 31 al ziarului „*Ekonomiceskaia Jizn*“. Acest decret a fost elaborat de Consiliul economic superior, cu avizul prealabil al Comisariatelor pentru agricultură și aprovizionare. Potrivit prevederilor decretului, „cantitatea de in care urmează să fie colectată va fi repartizată pe regiunile producătoare de in de către Direcția generală a întreprinderilor textile“.

Pentru a stimula predarea înainte de termen a cantității de in supuse colectării, decretul prevedea, pe de o parte, prime în țesături de in sau de bumbac pentru respectivele colective sătești — cîte 1 arșin de țesături pentru fiecare pud de in predat —, iar pe de altă parte confiscarea inului nepredat la termen.

Opoziția din acea vreme a considerat că felul cum s-a procedat la elaborarea acestui decret și măsurile prevăzute de el pentru îmbunătățirea activității de colectare a inului înseamnă o ignorare a organelor locale și a inițiativei lor și, în consecință, o încălcare a hotărîrii Congresului al VII-lea al Sovietelor și a C.E.C. din Rusia. Acest punct de vedere al opoziției s-a reflectat în cuvîntarea rostită de Saproinov la Congresul al IX-lea al P.C.(b) din Rusia, în cadrul dezbaterilor pe marginea raportului de activitate politică al Comitetului Central al partidului, prezentat de V. I. Lenin. — 276.

- 112 V. I. Lenin se referă la ședința din 15 martie 1920 a fracțiunii comuniste din Consiliul Central al Sindicatelor din Rusia în care au fost dezbătute tezele lui Tomski cu privire la sarcinile sindicatelor. În cuvîntarea sa, Lenin a criticat tezele lui Tomski și în special punctul 7, în care conducerea prin colegii era declarată principala metodă de conducere. Dar, situîndu-se pe o poziție greșită, fracțiunea comunistă din C.C.S. din Rusia s-a pronunțat în majoritate pentru tezele lui Tomski. — 282.

- 113 „*Decret asupra puterilor dictatoriale*“ — așa numeau în mod demagogic menșevicii și socialiștii-revoluționari decretul C.C.P. „Cu privire la centralizarea conducerii căilor de comunicație,

organizarea pazei lor și ridicarea capacității lor de tranzit“, publicat în „Izvestia C.E.C. din Rusia“ nr. 59 din 28 martie 1918 (vezi „Decretele Puterii sovietice“, vol. 2, 1959, p. 18—20). — 283.

- 114 Congresul al IX-lea al P.C.(b) din Rusia a desemnat o comisie specială pentru problemele cooperăției, care în ședința din 2 aprilie 1920 a examinat cele câteva variante de teze privind cooperăția, prezentate spre examinare congresului. În ședința comisiei au fost adoptate inițial tezele lui V. P. Miliutin, care propunea etatizarea cooperăției. După cuvîntarea rostită de Lenin împotriva tezelor lui Miliutin, congresul a adoptat, cu o majoritate zdrobitoare de voturi, rezoluția susținută de V. I. Lenin. — 288.
- 115 Autorul proiectului de „Hotărîre cu privire la subotnice“ a fost A. N. Sokolov, lucrător în aparatul Comitetului Central al P.C.(b) din Rusia. După cît se pare, elaborarea acestei hotărîri trebuia încheiată pînă la 10 mai 1920 — ziua cînd se aniversa un an de la organizarea primului subotnic. — 300.
- 116 Manuscrisul intitulat „*Despre compromisuri*“ reprezintă începutul unui articol care a rămas neterminat. Ideile expuse în acest document au fost dezvoltate de Lenin în lucrarea sa „*Stîngismul*“ — boala copilăriei comunismului“. Convorbirea cu pacifistul Lansbury, unul dintre liderii Partidului laburist independent din Anglia, convorbire menționată de Lenin, a avut loc la Kremlin în ziua de 21 februarie 1920. — 301.
- 117 Vezi F. Engels. „Programul comunarșilor blanquiști emigranți“ (K. Marx și F. Engels. Opere, vol. 18, București, Editura politică, 1964, p. 526—533). — 302.
- 118 *Cartism* (engl. *charte* — „cartă“) — prima mișcare politică revoluționară de masă a proletariatului din istoria mișcării muncitorești. A avut loc în Anglia, începînd de la mijlocul deceniului al 4-lea pînă la sfîrșitul deceniului al 5-lea al secolului al XIX-lea, fiind determinată de situația economică grea și de lipsa de drepturi politice a muncitorilor. În 1838, prima organizație cartistă, Asociația muncitorilor din Londra (înființată în 1836), a publicat o „cartă populară“ (de unde și numele mișcării), care conținea revendicări cu privire la lărgirea dreptului electoral. În sînul mișcării s-au manifestat două curente: curentul mic-burghez al „forței morale“, lipsit de un program politic, care preconiza exclusiv folosirea mijloacelor legale de luptă, și curentul „forței fizice“, care se sprijinea pe muncitori și chema la folosirea mijloacelor revoluționare de luptă. Dar nici conducătorii „forței fizice“ nu aveau un program clar. În iulie 1840, la Conferința cartiștilor revoluționari de la Manchester, a fost creată Asociația națională a cartiștilor, care avea caracterul unui partid muncitoresc. Respin-

gerea în 1842 de către parlament a unei petiții care conținea revendicări cu privire la limitarea zilei de muncă și la mărirea salariului a avut drept urmare declanșarea unei greve generale. În 1843 a început declinul mișcării. Reluată în 1848, sub influența crizei industriale și a revoluției din februarie din Franța, mișcarea a fost supusă represiunilor și înfrântă. K. Marx și F. Engels au avut legături cu conducătorii aripii de stînga a cartiștilor, pe care i-au îndrumat să îmbine lupta pentru revendicări democratice cu lupta pentru socialism. Mișcarea cartistă a silit clasele conducătoare să facă muncitorilor unele concesii, printre care promulgarea legii cu privire la reducerea zilei de muncă pentru femei și adolescenți la 10 ore. K. Marx și F. Engels au caracterizat cartismul ca o puternică mișcare socială și cu adevărat revoluționară a proletariatului englez. V. I. Lenin, în articolul „Internaționala a III-a și locul ei în istorie“, a apreciat cartismul ca „cea dintîi mișcare revoluționară proletară, mișcare largă, cu adevărat de masă, încheată politiceste“ (Opere complete, vol. 38, București, Editura politică, 1966, ed. a doua, p. 304). — 302.

- 119 V. I. Lenin se referă la atacul săvîrșit asupra lui în seara zilei de 19 ianuarie 1919, cînd se îndrepta cu mașina spre Sokolniki pentru a o vizita pe N. K. Krupskaia, care se odihnea într-una din școlile-preventorii. Oprind mașina, bandiți înarmați i-au luat lui Lenin portofelul și revolverul și au fugit cu mașina. În urma măsurilor luate de Comisia extraordinară din Rusia și a cercetărilor întreprinse de miliție, mașina a fost găsită, iar criminalii au fost arestați. Vezi descrierea amănunțită a acestui atac banditesc în cartea „Amintiri despre V. I. Lenin“, partea a 2-a, București, Editura politică, 1958, p. 588—592, și în cartea lui Bonci-Bruevici. „Atacul împotriva lui Lenin“ (1931). — 303.

- 120 *Primul Congres general, de constituire, al muncitorilor miniери din Rusia* a avut loc la Moscova între 1 și 6 aprilie 1920. Congresul a fost convocat în toiu luptei pentru refacerea economiei naționale. La congres au participat 173 de delegați, din care 153 cu vot deliberativ și 13 cu vot consultativ. Din numărul total al delegaților 85 erau comuniști. La congres au fost reprezentați circa 200 000 de muncitori din industria minieră. Nu au putut participa delegații din industria petrolieră, întrucît Caucazul era încă în mîinile albgardiștilor.

Delegații la congres au aprobat următoarea ordine de zi: raportul biroului de organizare, sarcinile sindicatelor, probleme organizatorice, problema tarifelor de salarizare, situația în care se află industria minieră și cea a cărbunelui, formele de participare a sindicatelor la organizarea și conducerea industriei, alegerile. V. I. Lenin, ales președinte de onoare printr-o hotărîre a congresului, a rostit o cuvîntare la una din ședințele

congresului. Congresul a adresat un mesaj de salut minerilor din toate țările. — 304.

- 121 *Al treilea Congres general al sindicatelor din Rusia* a avut loc la Moscova între 6 și 13 aprilie 1920, în Casa sindicatelor. Au participat circa 1 600 de delegați, reprezentând peste 4 000 000 de membri ai sindicatelor. Majoritatea la congres o dețineau bolșevicii: 1 180 de delegați erau bolșevici și simpatizanți ai acestora, 57 erau menșevici, iar 69 erau reprezentanți ai altor partide.

La baza lucrărilor congresului a stat programul construcției economice adoptat de Congresul al IX-lea al P.C.(b) din Rusia, care își încheiase lucrările cu o zi înainte. Ordinea de zi a congresului a fost următoarea: raportul de activitate al Consiliului Central al Sindicatelor din Rusia, raportul de activitate al Comisariatului poporului pentru problemele muncii, sarcinile sindicatelor, probleme organizatorice, politica de salarizare, aprovizionarea muncitorilor cu bunuri de consum, sindicatelor și economia națională, mișcarea sindicală mondială, activitatea cultural-educativă.

La 7 aprilie, în cadrul celei de-a doua ședințe plenare a congresului, în numele Consiliului Comisarilor Poporului, a luat cuvântul V. I. Lenin. Delegații l-au întâmpinat cu ovații entuziaste și au intonat „Internaționala”. Lenin a expus sarcinile Republicii sovietice în perioada răgazului pașnic, atrăgând în mod deosebit atenția asupra sarcinilor sindicatelor în domeniul construcției economice. După ce a ascultat cuvântarea lui Lenin, congresul a hotărât să adreseze muncitorilor și tuturor oamenilor muncii din Rusia Sovietică chemarea de a începe o luptă unită și energică împotriva ruinei economice, de a instaura imediat în toate organizațiile sindicale o disciplină severă a muncii, de a intensifica activitatea de atragere a maselor muncitoare la construcția comunistă prin intermediul sindicatelor și sub conducerea partidului comunist — singurul partid care exprimă adevăratele interese ale clasei muncitoare și ale tuturor oamenilor muncii din Rusia Sovietică.

Al treilea Congres general al sindicatelor din Rusia a aprobat pe deplin hotărârile Congresului al IX-lea al P.C.(b) din Rusia în domeniul construcției economice. Congresul a dat o ripostă hotărâtă reprezentanților fracțiunii menșevice, care au pledat pentru independența sindicatelor, căutând să le opună partidului comunist. — 312.

- 122 V. I. Lenin se referă la hotărârile Congresului al IX-lea al Partidului Comunist (bolșevic) din Rusia, ale cărui lucrări s-au încheiat la 5 aprilie 1920 (vezi „Rezoluțiile și hotărârile congreselor, conferințelor P.C.U.S. și ale plenarelor C.C.”, partea I, București, E.P.L.P. 1954, p. 491—520). — 312.

- 123 Lenin se referă la gazeta ocazională „Kommunisteski Subbotnik”, scoasă din inițiativa Comitetului din Moscova al P.C.(b) din Rusia la 11 aprilie 1920. Materialele publicate în această gazetă au fost elaborate la 10 aprilie în cadrul unui subotnic la care au participat redacțiile și colaboratorii ziarelor din Moscova „Pravda”, „Izvestiia C.E.C. din Rusia”, „Bednota”, „Ekonomiceskaia Jizn”, „Kommunisteski Trud” și ai agenției telegrafice „Rosta”. Inițiativa Comitetului din Moscova al P.C.(b) din Rusia de a edita această gazetă a fost călduros sprijinită de muncitorii tipografi, care au lucrat cu multă însuflețire la primul subotnic „gazetăresc”. Gazeta a fost culeasă și tipărită de muncitorii tipografiei C.E.C. din Rusia și a fost difuzată printre participanții la munca voluntară din ziua de duminică 11 aprilie. La această gazetă au colaborat V. I. Lenin, Em. Iaroslavski, A. M. Kolontai, Demian Bednii, A. S. Serafimovici, K. A. Timireazev și alții. — 327.
- 124 *Al III-lea Congres general al muncitorilor din industria textilă din Rusia* a avut loc la Moscova între 16 și 20 aprilie 1920. La congres au participat 358 de delegați, din care 148 comuniști și 23 simpatizanți ai acestora. Pe ordinea de zi a congresului au figurat următoarele probleme: activitatea Comitetului Central al sindicatului, sarcinile sindicatelor și situația aprovizionării cu materii prime, situația din industria inului și a lînii, sarcinile sindicatului în domeniul refacerii transporturilor, problema alimentară, securitatea muncii și alte probleme. La ședința plenară din 19 aprilie a luat cuvîntul V. I. Lenin. În numele congresului, prezidiul l-a felicitat pe Lenin cu ocazia împlinirii a 50 de ani, iar delegații l-au ovacionat îndelung. Congresul a trimis mesaje de salut Armatei Roșii și Internaționalei a III-a, Comuniste. — 330.
- 125 *Suharevka* — piață din Moscova, situată în jurul turnului Suharev, construit de Petru I în 1692. În anii intervenției militare străine și ai războiului civil, Suharevka a fost un centru de speculă. De atunci ea a devenit un sinonim al comerțului particular, „liber”. În 1932 piața Suharevka a fost definitiv închisă, iar în 1934 a fost demolat turnul Suharev, care împiedica circulația. Astăzi pe teritoriul fostei piețe Suharevka se află Piața colhoznică. — 333.
- 126 La 23 aprilie 1920, Comitetul din Moscova al P.C. (b) din Rusia a organizat, în cinstea celei de-a 50-a aniversări a lui V. I. Lenin, o festivitate la care au participat activiști de partid din Moscova. Despre activitatea marelui conducător au vorbit oameni care l-au cunoscut îndeaproape și care au lucrat împreună cu el încă înainte de Revoluția din Octombrie. A. M. Gorki, A. V. Lunacearski, M. S. Olminski, poeții proletari Kirillov și Alexandrovski au rostit cuvîntări pătrunse

de adîncă stimă și simpatie. Întîmpinat cu multă căldură de către cei prezenți, V. I. Lenin a rostit o cuvîntare de răs-puns. — 338.

127 V. I. Lenin se referă la o caricatură făcută de renumitul caricaturist Karrik în 1900, cu ocazia sărbătoririi narodnicului N. K. Mihailovski. Această caricatură fusese primită de Lenin de la E. D. Stasova în ziua celei de-a 50-a aniversări a nașterii sale. Caricatura înfățișa pe marxștii veniți să-l felicite pe Mihailovski ca pe niște copii mici. Trimițînd lui V. I. Lenin această caricatură, Stasova scria că la aniversarea lui Mihailovski partidul se afla la vîrsta copilăriei și avea extrem de puțini membri, dar acum el a crescut, „și aceasta este opera mîinilor, minții și talentului Dumneavoastră”. — 338.

128 Decretul „Cu privire la introducerea rației alimentare pentru cei din cîmpul muncii” a fost adoptat de Consiliul Comisariilor Poporului la 30 aprilie 1920 și publicat la 4 mai în „Izvestiia C.E.C. din Rusia” nr. 94. — 341.

129 La raportul prezentat de V. I. Lenin, congresul a adoptat în unanimitate următoarea rezoluție, care se păstrează la Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.: „Congresul al IV-lea general al muncitorilor din industria sticlei și porțelanului din Rusia, ascultînd raportul tov. Lenin despre situația internațională și internă a Republicii sovietice, declară, în numele tuturor muncitorilor din industria sticlei și porțelanului, că la prima chemare a guvernului muncitoresc-țărănesc ei se vor ridica ca un singur om în apărarea cuceririlor Marii revoluții ruse. Salutînd Republica Sovietică Azerbaidjană, congresul își exprimă speranța că în viitorul cel mai apropiat steagul Republicii sovietice va flutura deasupra lumii întregi.

Trăiască marele conducător al proletariatului, tov. Lenin!”. — 343.

130 P.P.S. — Partidul socialist polonez (Polska Partia Socjalistyczna) — partid naționalist reformist, înființat în 1892. Sub înrîurirea muncitorilor de rînd, în tot cursul existenței P.P.S., s-au format în rîndurile lui diferite grupări de stînga. Unele dintre ele au aderat ulterior la aripa revoluționară a mișcării muncitorești poloneze.

În 1906, P.P.S. s-a scindat în „levița”-P.P.S. și în așa-numita P.P.S.-„pravița” („fracțiunea revoluționară”), fracțiune șovină de dreapta. Sub influența partidului bolșevic, precum și a S.D.R.P. și L. (Social-democrația din Regatul Poloniei și din Lituania), „levița”-P.P.S. a evoluat treptat spre poziții consecvent revoluționare.

În anii primului război mondial, o mare parte din „levița”-P.P.S. s-a situat pe poziții internaționaliste, iar în decembrie 1918 a fuzionat cu S.D.R.P. și L. Cele două partide fuzionate au format Partidul Muncitoresc Comunist din Polonia

(aceasta a fost denumirea Partidului Comunist din Polonia pînă în 1925).

Aripa de dreapta a P.P.S. și-a continuat în timpul primului război mondial politica național-șovină; ea a organizat pe teritoriul Galiției legiuni poloneze, care au luptat de partea imperialismului austro-german. După crearea statului burghez polonez, aripa de dreapta a P.P.S. a fuzionat în 1919 cu organizațiile P.P.S. de pe teritoriul polonez care fusese acaparat de Germania și Austria, adoptînd din nou denumirea de P.P.S. Devenind partid de guvernămînt, P.P.S. a înlesnit trecerea puterii în mîinile burgheziei poloneze, a desfășurat o propagandă anticomunistă sistematică și a sprijinit politica de agresiune împotriva Țării sovietice, politica de cotofire și asupra Ucrainei apusene și a Bielorusiei apusene. Unele grupări din P.P.S. care nu au fost de acord cu această politică au aderat la Partidul Comunist din Polonia.

După lovitura de stat fascistă a lui Pilsudski (din mai 1926), P.P.S. a trecut formal în rîndurile opoziției parlamentare; în realitate însă, el nu a dus o luptă activă împotriva regimului fascist, ci a continuat să-și desfășoare propaganda antisovietică și anticomunistă. Elementele de stînga din P.P.S. au colaborat în acești ani cu comuniștii polonezi, sprijinind într-o serie de campanii tactica frontului unic.

În timpul celui de-al doilea război mondial, P.P.S. s-a scindat din nou. Partea lui reacționară, șovină, care a adoptat denumirea de „Wolność, Rowność, Niepodległość” („Libertate, Egalitate, Independență”), a participat la „guvernul” reacționar polonez din emigrație de la Londra. Cealaltă parte, adică aripa stîngă a P.P.S., care a adoptat denumirea de „Partid muncitoresc al socialiștilor polonezi” (R.P.P.S.), sub influența „Partidului muncitoresc polonez” (P.P.R.), înființat în 1942, a aderat la frontul popular de luptă împotriva ocupanților hitleriști, a participat la lupta pentru eliberarea Poloniei de sub robia fascistă și a militat pentru stabilirea unor relații de prietenie cu U.R.S.S.

În 1944, după eliberarea părții de răsărit a Poloniei de sub ocupația germană și după formarea Comitetului polonez de eliberare națională, R.P.P.S. și-a reluat denumirea de P.P.S. și, împreună cu P.P.R., a participat la construirea Poloniei democrat-populare. În decembrie 1948, P.P.R. și P.P.S. au fuzionat, formînd Partidul Muncitoresc Unit Polonez (P.M.U.P.). — 344.

- 131 *Decretul cu privire la rechiziții și confiscări* a fost adoptat de Consiliul Comisarilor Poporului la 15 aprilie 1920. D. I. Kurski, comisarul poporului pentru justiție, a fost însărcinat cu redactarea definitivă a decretului pînă la 20 aprilie.

La 16 aprilie, decretul definitiv redactat a fost semnat de V. I. Lenin; el a fost publicat în „Izvestiia C.E.C. din Rusia” la 22 aprilie 1920. — 351.

- 132 La scrisoarea adresată lui P. I. Popov, Lenin a anexat un proiect de tabel comparativ, întocmit de el, cu privire la consumul de produse alimentare al populației Republicii sovietice înainte de războiul imperialist și după Revoluția din Octombrie; proiectul a fost trimis Direcției Centrale de Statistică (D.C.S.) spre avizare. Datele puse la dispoziție de Direcția centrală de statistică au fost folosite de Lenin în raportul Comitetului Central la cel de-al IX-lea Congres al P.C.(b) din Rusia (vezi volumul de față, p. 265). — 354.
- 133 Sub titlul documentului „Ședința din 2.II.1920” se află următoarea însemnare făcută de Lenin: „XII. 2 274 vagoane cu alimente; I. 1 415 vagoane cu alimente”. Această însemnare pare să conțină date referitoare la numărul vagoanelor cu alimente sosite în decembrie 1919 și ianuarie 1920. Proiectul de hotărîre al Consiliului Apărării a fost în întregime inclus în hotărîrile Consiliului Apărării din 2 februarie 1920, care, fiind semnate de Lenin, au fost trimise la 3 februarie tuturor departamentelor, împreună cu adaosul scris de Lenin (vezi volumul de față, p. 358). Hotărîrile Consiliului Apărării au fost publicate în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIV, p. 64—67. — 357.
- 134 Acest proiect de hotărîre a fost propus de Lenin în ședința Consiliului Comisarilor Poporului din 5 februarie 1920 în legătură cu discutarea raportului lui L. B. Krasin cu privire la avantajele ce se acordă muncitorilor care lucrează la repararea locomotivelor și la confecționarea de piese de schimb pentru căile ferate. Toate punctele proiectului, cu excepția punctului 4, au fost tăiate de Lenin. La raportul prezentat de L. B. Krasin a fost adoptată următoarea rezoluție: „Consiliul economic superior, Comisariatul poporului pentru aprovizionare și Comisariatul poporului pentru căile de comunicație vor examina amănunțit toate avantajele ce se acordă muncitorilor care lucrează la repararea locomotivelor și la confecționarea de piese de schimb pentru căile ferate, iar lista respectivelor întreprinderi va fi înaintată Consiliului Comisarilor Poporului”. — 359.
- 135 Problema „asigurării funcționării neîntrerupte (zi și noapte) a celor mai bune ateliere de reparații” a fost discutată în ședința Consiliului Comisarilor Poporului din 16 martie 1920, în legătură cu raportul prezentat de G. N. Melnicianski, președintele Consiliului sindicatelor din gubernia Moscova. Problema necesității de a imprima un ritm mai intens lucrărilor de reparare a locomotivelor a fost ridicată de Lenin în legătură cu situația dezastruoasă a căilor ferate, ceea ce a determinat Consiliul Comisarilor Poporului să examineze în aceeași ședință și o serie de alte probleme, a căror rezolvare era de asemenea menită să contribuie la îmbunătățirea situației din

transportul feroviar (asigurarea posibilităților de a comanda în străinătate locomotive și piese de schimb necesare reparării materialului rulant, instituirea unei anchete în întreprinderile care repară vagoane și locomotive pentru trenurile marșrutizate). — 359.

- 136 Documentul de față conține observațiile critice făcute de V. I. Lenin pe marginea proiectului de rezoluție (punctele 1—13) care urma să fie prezentat la Congresul de la Strasbourg al Partidului socialist francez; proiectul de rezoluție a apărut într-o foaie volantă editată de „Comitetul pentru refacerea Internaționalei“. În articolul „Însemnările unui publicist“, Lenin a supus unei critici ample atât proiectul sus-menționat, cât și cel de-al doilea proiect de rezoluție publicat în aceeași foaie volantă. Lenin arată că ambele proiecte de rezoluție nu sînt bune de nimic; ele ilustrează cu prisosință faptul că liderii Internaționalei a II-a, văzînd că masele se simt irezistibil atrase spre bolșevism și spre Puterea sovietică, caută o ieșire în recunoașterea verbală a dictaturii proletarietului, continuînd însă să rămînă în fapt „fie dușmani ai dictaturii proletarietului, fie oameni care nu sînt capabili sau nu doresc să înțeleagă însemnătatea ei și să lupte pentru instaurarea ei“ (volumul de față, p. 137). — 360.
-

INDICE DE LUCRĂRI ȘI IZVOARE
CITATE SAU MENȚIONATE
DE V. I. LENIN

- Acordul cu privire la Bașkiria Sovietică Autonomă, încheiat între Puterea sovietică centrală și guvernul din Bașkiria.* — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, țăranilor, cazacilor și ostașilor roșii din Rusia și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova”, 1919, nr. 63 (615), 23 martie, p. 2. — 104.
- Activitatea la sate.* — „Izvestiia C.C. al P.C. (b) din Rusia”, Moscova, 1920, nr. 15, 24 martie, p. 3—4. — 248.
- Albgardiștii, aliații și țările baltice.* — „Pravda”, Moscova, 1920, nr. 24, 4 februarie, p. 1. — 98—101.
- Apelul C.E.C. din Rusia către poporul polonez.* — „Pravda”, Moscova, 1920, nr. 25, 5 februarie, p. 1. — 102, 105, 152, 188, 203.
- Apelul comisiei socialiste internaționale (de la Zimmerwald) și al reprezentanței din străinătate a C.C. al bolșevicilor.* Către proletariatul din toate țările. — „Pravda” („Rabocii Puti”), Petrograd, 1917, nr. 171 (102), 10 noiembrie (28 octombrie), p. 3. Semnat: Comisia socialistă internațională. Reprezentanța din străinătate a Comitetului Central al bolșevicilor. — 177.
- Apelul din noiembrie 1917 adresat tuturor popoarelor — vezi Apelul comisiei socialiste internaționale (de la Zimmerwald) și al reprezentanței din străinătate a C.C. al bolșevicilor.*
- „Buletinul Direcției centrale de statistică”,* Moscova, 1920, nr. 19—20, 1 martie. — 265, 308, 324.
- Către toate secțiile agricole.* [Hotărîrea Comisariatului agriculturii cu privire la normele pentru efectuarea reîmpărțirilor de pământ — în limitele lotului atribuit — în diferite obști satești, localități rurale etc. 1 iulie 1919]. — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, țăranilor, cazacilor și ostașilor roșii din Rusia și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii

- din Moscova", 1919, nr. 141 (693), 1 iulie, p. 3, la rubrica : Acte și dispoziții ale guvernului. — 108—109.
- C.E.C. din Rusia.* (Ziua a doua a primei sesiuni). Ședința din dimineața zilei de 3 februarie. — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, țăranilor, cazacilor și ostașilor roșii din Rusia și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova“, 1920, nr. 24 (871), 4 februarie, p. 1. — 111—113.
- Congresul al IX-lea al Partidului Comunist din Rusia.* Dare de seamă stenografică. (29 martie—4 aprilie 1920). Moscova, Gosizdat, 1920, 412 p. (P.C. (b) din Rusia). — 269, 272, 273, 274, 275, 276, 277—278, 280—281, 285, 288—292, 293, 294, 296, 299, 312, 313, 314, 324—326, 330, 340.
- Consiliul Comisarilor Poporului al R.S.F.S.R. către guvernul Poloniei și poporul polonez.* Declarație. [28 ianuarie 1920]. — „Pravda“, Moscova, 1920, nr. 20, 30 ianuarie, p. 1. Sub titlul comun : În ajunul unei importante hotărâri. — 102, 105, 117, 152, 188, 203.
- Constituția (Legea fundamentală) a Republicii Sovietice Federative Socialiste Ruse.* Publicată în „Izvestiia Comitetului Executiv Central din Rusia“ nr. 151 din 19 iulie 1918. Moscova, Ghiz., 1919, 16 p. (R.S.F.S.R.). — 68, 199, 214, 261, 263, 327.
- Cu privire la lichidarea aventurii lui Denikin.* — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, țăranilor, cazacilor și ostașilor roșii din Rusia și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova“, 1920, nr. 80 (927), 16 aprilie, p. 1, la rubrica : Agendă diplomatică. — 343—344.
- Cu privire la unirea republicilor sovietice Rusia, Ucraina, Letonia, Lituania și Bielorusia în vederea luptei împotriva imperialismului mondial.* [Decret emis de C.E.C. din Rusia la 1 iunie 1919]. — „Culegerea de hotărâri și dispoziții ale guvernului muncitoresc-țăranesc“, Moscova, 1919, nr. 21, 6 iunie, p. 280—281. Sub titlul comun : Decretele Comitetului Executiv Central din Rusia. — 104.
- Culegere de documente secrete din arhiva fostului Minister al Afacerilor Externe.* Nr. 1—7. Editat de Comisariatul poporului pentru afacerile externe. Petrograd, tip. Com. pentru afacerile externe, decembrie 1917—februarie 1918. 7 volume. — 179, 189.
- „Culegerea de hotărâri și dispoziții ale guvernului muncitoresc-țăranesc“, Moscova, 1919, nr. 21, 6 iunie, p. 280—281. — 105.
- 1919, nr. 36, 26 iulie, p. 415—416. — 109.
- De la Comisariatul poporului pentru afacerile externe.* 5 februarie 1920. — „Pravda“, Moscova, 1920, nr. 26, 6 februarie, p. 1. — 117.

- De la Comisariatul poporului pentru afacerile externe.* [2 aprilie 1920]. — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, țăranilor, cazacilor și ostașilor roșii din Rusia și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova“, 1920, nr. 75 (922), 6 aprilie, p. 2, la rubrica : Agendă diplomatică. — 344.
- Declarația Consiliului Comisarilor Poporului adresată poporului polonez* — vezi Consiliul Comisarilor Poporului al R.S.F.S.R. către guvernul Poloniei și poporul polonez.
- Decretul C.C.P. cu privire la cooperativele de consum.* [29 martie (11 aprilie) 1918]. — „Pravda“, Moscova, 1918, nr. 71, 13 aprilie (31 martie), p. 1, la rubrica : Acte și dispoziții ale C.E.C. din Rusia, ale C.C.P. și ale Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii. — 107—108.
- Decretul [C.C.P.] cu privire la reîmpărțirile de pământ.* [30 aprilie 1920]. — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, țăranilor, cazacilor și ostașilor roșii din Rusia și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova“, 1920, nr. 102 (949), 13 mai, p. 2, la rubrica : Acte și dispoziții ale guvernului. — 108—109.
- Decretul Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la unirea tuturor tipurilor de organizații cooperatiste.* [27 ianuarie 1920]. — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, țăranilor, cazacilor și ostașilor roșii din Rusia și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova“, 1920, nr. 21 (868), 31 ianuarie, p. 2, la rubrica : Acte și dispoziții ale guvernului. — 108.
- Decretul [C.C.P.] pentru centralizarea conducerii căilor de comunicație, organizarea pazei lor și ridicarea capacității lor de tranzit.* [23 martie 1918]. — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputați ai țăranilor, muncitorilor, soldaților și cazacilor din Rusia“, Moscova, 1918, nr. 59 (323), 28 martie, p. 2, la rubrica : Acte ale guvernului. — 283.
- [Despre atitudinea față de cooperatie.* Rezoluție prezentată Congresului al IX-lea al P.C. (b) din Rusia de majoritatea din cadrul secției pentru problemele cooperatiei la 3 aprilie 1920]. — În : Congresul al IX-lea al Partidului Comunist din Rusia. Dare de seamă stenografică. (29 martie—4 aprilie 1920). Moscova, Gosizdat, 1920, p. 330—331. (P.C. (b) din Rusia.) — 288, 291.
- [Despre atitudinea față de cooperatie.* Rezoluție prezentată Congresului al IX-lea al P.C. (b) din Rusia de minoritatea din cadrul secției pentru problemele cooperatiei la 3 aprilie 1920]. — În : Congresul al IX-lea al Partidului Comunist din Rusia. Dare de

- seamă stenografică. (29 martie—4 aprilie 1920). Moscova, Gosizdat, 1920, p. 253—258. Sub titlul: Tezele raportului tov. Kresinski. — 288—289, 291—292.
- Despre sarcinile imediate ale construcției economice.* [Rezoluție adoptată la Congresul al IX-lea al P.C. (b) din Rusia în ziua de 31 martie 1920]. — În: Congresul al IX-lea al Partidului Comunist din Rusia. Dare de seamă stenografică. (29 martie—4 aprilie 1920). Moscova, Gosizdat, 1920, p. 371—383. — 296.
- Din raportul cu privire la editarea ziarelor „Pravda” și „Bednota”.* — „Izvestiia C.C. al P.C. (b) din Rusia”, Moscova, 1920, nr. 15, 24 martie, p. 4. — 248.
- „*Ekonomiceskaia Jizn*”, Moscova, 1920, nr. 31, 12 februarie, p. 2. — 276, 280.
- 1920, nr. 54, 10 martie, p. 1. — 229—230, 235, 270, 272, 282.
- 1920, nr. 68, 28 martie, p. 1. — 270, 271, 272, 274, 282.
- Engels, F. Literatura din emigrație.* Iunie 1874—aprilie 1875. — 302.
- *Prefață la ediția a doua germană (1892) a lucrării „Situția clasei muncitoare din Anglia”.* 21 iulie 1892. — 324—325.
- *Prefață la ediția engleză (1892) a lucrării „Situția clasei muncitoare din Anglia”.* 11 ianuarie 1892. — 324—325.
- *Scrisoare către K. Kautsky.* 12 septembrie 1882. — 324—325.
- *Scrisoare către K. Marx.* 24 septembrie 1852. — 324—325.
- *Scrisoare către K. Marx.* 7 octombrie 1858. — 324—325.
- *Scrisoare către K. Marx.* 11 august 1881. — 324—325.
- *Scrisoare către F. A. Sorge.* 21 septembrie 1872. — 324—325.
- *Scrisoare către F. A. Sorge.* 5 octombrie 1872. — 324—325.
- *Scrisoare către F. A. Sorge.* 4 august 1874. — 324—325.
- *Scrisoare către F. A. Sorge.* 7 decembrie 1889. — 324—325.
- Finlanda și Rusia Sovietică.* — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, țăranilor, cazacilor și ostașilor roșii din Rusia și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova”, 1920, nr. 68 (915), 28 martie, p. 1. Sub titlul comun: Cu privire la tratativele de pace. — 256.
- Goethe, J. W. Faust.* — 144.
- Gusev, S. I. Probleme actuale ale construcției economice* (Cu privire la tezele C.C. al P.C. din Rusia). Materiale pentru Congresul al IX-lea al P.C. din Rusia. Editat de Consiliul militar-revoluționar al Frontului din Caucaz. F. I., tip. statului-majori al Frontului din Caucaz, [1920]. 30 p. — 267.

- Hotărîrea C.E.C. din Rusia și a Consiliului Comisarilor Poporului [cu privire la desființarea pedepsei cu moartea. 17 ianuarie 1920].* — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, țăranilor, cazacilor și ostașilor roșii și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova“, 1920, nr. 14 (861), 22 ianuarie, p. 2, la rubrica : Acte și dispoziții ale guvernului. — 106—107, 120.
- Hotărîrea Comisariatului poporului pentru agricultură. Cu privire la normele pentru efectuarea reîmpărțirilor de pământ — în limitele lotului atribuit — în diferite obști sătești, localități rurale etc. [1 iulie 1919].* — „Culegerea de hotărîri și dispoziții ale guvernului muncitoresc-țăranesc“, Moscova, 1919, nr. 36, 26 iulie, p. 415—416. — 108—110.
- Hotărîrea Comisiei Extraordinare [Ceka] din Rusia.* — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, țăranilor, cazacilor și ostașilor roșii din Rusia și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova“, 1920, nr. 9 (856), 15 ianuarie, p. 1. — 105—107, 120.
- Hotărîrea Consiliului Apărării Muncitorești și Țărănești cu privire la Armata I revoluționară a muncii. [15 ianuarie 1920].* — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, țăranilor, cazacilor și ostașilor roșii din Rusia și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova“, 1920, nr. 10 (857), 16 ianuarie, p. 1. Sub titlul comun : Armata Roșie a muncii. — 112—113.
- Hotărîrea Consiliului Apărării Muncitorești și Țărănești [cu privire la folosirea forțelor și mijloacelor Armatei de rezervă a republicii în vederea îmbunătățirii transportului feroviar în zona căii ferate Moscova-Kazan. 23 ianuarie 1920].* — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, țăranilor, cazacilor și ostașilor roșii din Rusia și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova“, 1920, nr. 19 (866), 29 ianuarie, p. 2, la rubrica : Acte și dispoziții ale guvernului. — 112—113.
- Hotărîrea Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la colectarea inului. [10 februarie 1920].* — „Ekonomiceskaia Jizn“, Moscova, 1920, nr. 31, 12 februarie, p. 2. — 276, 280.
- Hotărîrea Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la reglementarea obligativității muncii. [29 ianuarie 1920].* — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, țăranilor, cazacilor și ostașilor roșii din Rusia și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova“, 1920, nr. 25 (872), 5 februarie, p. 2, la rubrica : Acte și dispoziții ale guvernului. — 112—113.
- Hotărîrea cu privire la Armata sovietică ucraineană a muncii, adoptată de Consiliul Comisarilor Poporului al R.S.F.S.R. de comun*

- acord cu Comitetul revoluționar al Ucrainei.* [20 ianuarie 1920]. — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, țăranilor, cazacilor și ostașilor roșii din Rusia și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova“, 1920, nr. 16 (863), 25 ianuarie, p. 2, la rubrica : Acte și dispoziții ale guvernului. — 112—113.
- Hotărîrea cu privire la Inspekția muncitorească-țărănească.* — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, țăranilor, cazacilor și ostașilor roșii din Rusia și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova“, 1920, nr. 28 (875), 8 februarie, p. 3. Sub titlul comun : Hotărîrile și rezoluțiile adoptate de prima sesiune a Comitetului Executiv Central din Rusia al celei de-a VII-a legislaturi (2—7 februarie 1920). — 133, 208.
- Hotărîrea cu privire la Inspekția muncitorească-țărănească.* [Proiect prezentat de Inspekția muncitorească din Moscova]. — „Pravda“, Moscova, 1920, nr. 4, 6 ianuarie, p. 2, la rubrica : Acte și dispoziții ale Puterii sovietice. — 68, 107.
- Hotărîrile și rezoluțiile adoptate de prima sesiune a Comitetului Executiv Central din Rusia al celei de-a VII-a legislaturi* (2—7 februarie 1920). — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, țăranilor, cazacilor și ostașilor roșii din Rusia și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova“, 1920, nr. 28 (875), 8 februarie, p. 2—3. — 133.
- Insurecția din decembrie 1905 de la Moscova.* Culegere de articole, însemnări și amintiri, apărută sub îngrijirea lui N. Ovseannikov. Secția de presă a Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova. Moscova, tip. de stat nr. 10, 1919, 275, [2]p. (Materiale privind istoria revoluției proletare. Culegerea nr. 3). — 27.
- „Iskra“, [München], 1902, nr. 18, 10 martie, p. 1. — 338—339, 340.
- „Izvestiia C.C. al P.C. (b) din Rusia“, Moscova, nr. 13, 2 martie, p. 1. — 269—270, 271, 272.
- 1920, nr. 14, 12 martie, p. 1, 2. — 221, 223, 230, 231, 248, 260, 267, 268, 280.
- 1920, nr. 15, 24 martie, p. 1—4. — 248.
- 1920, nr. 16, 28 martie, p. 1—2. — 248.
- „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, țăranilor, cazacilor și ostașilor roșii din Rusia și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova“, 1919, nr. 63 (615), 23 martie, p. 2. — 104.
- 1919, nr. 141 (693), 1 iulie, p. 3. — 109.
- 1920, nr. 9 (856), 15 ianuarie, p. 1. — 106—107, 120.

- 1920, nr. 10 (857), 16 ianuarie, p. 1. — 112.
- 1920, nr. 14 (861), 22 ianuarie, p. 1, 2. — 68, 106—107, 120.
- 1920, nr. 16 (863), 25 ianuarie, p. 1, 2. — 55, 104, 112—113.
- 1920, nr. 19 (866), 29 ianuarie, p. 2. — 112—113.
- 1920, nr. 21 (868), 31 ianuarie, p. 2. — 108.
- 1920, nr. 24 (871), 4 februarie, p. 1. — 112—113.
- 1920, nr. 25 (872), 5 februarie, p. 2. — 112—113.
- 1920, nr. 28 (875), 8 februarie, p. 2—3. — 95—96, 114, 133, 154, 155, 156, 161—162, 169—170, 185, 208, 301.
- 1920, nr. 52 (899), 7 martie, p. 1. — 202.
- 1920, nr. 68 (915), 28 martie, p. 1. — 256, 257, 344.
- 1920, nr. 75 (922), 6 aprilie, p. 2. — 344.
- 1920, nr. 80 (927), 16 aprilie, p. 1. — 343—344.
- 1920, nr. 102 (949), 13 mai, p. 2. — 109—110.
- „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputați ai țărănilor, muncitorilor, soldaților și cazacilor din Rusia”, Moscova, 1918, nr. 59 (323), 28 martie, p. 2. — 283.
- „Izvestiia C.E.C. și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd”, 1917, nr. 208, 27 octombrie, p. 1. — 177.
- 1917, nr. 209, 28 octombrie, p. 1. — 14—15.
- 1917, nr. 255, 19 decembrie, p. 4. — 182.
- „Izvestiia Sovietului de deputați ai țărănilor din Rusia”, Petrograd. — 14—15.
- 1917, nr. 88, 19 august, p. 3—4; nr. 89, 20 august, p. 3—4. — 14—15.
- In problema organizatorică.* [Rezoluție adoptată la Congresul al IX-lea al P.C. (b) din Rusia în ziua de 3 aprilie 1920]. — În : Congresul al IX-lea al Partidului Comunist din Rusia. Dare de seamă stenografică. (29 martie—4 aprilie 1920). Moscova, Gosizdat, 1920, p. 389—394. (P.C. (b) din Rusia). — 293, 294.
- Incheierea păcii cu Estonia.* — „Pravda”, Moscova, 1920, nr. 23, 3 februarie, p. 2, la rubrica : Ultimele știri. — 95.
- [Kalinin, M. I. Raport prezentat la primul Congres general al cazacilor muncitori din Rusia, 29 februarie 1920]. — „Pravda”, Moscova, 1920, nr. 47, 2 martie, p. 1. Sub titlul comun : Primul Congres general al cazacilor muncitori din Rusia. — 173.

- [Kamenev, L. B.] *Principalele sarcini ale clasei muncitoare în momentul actual.* (Tezele lui L. Kamenev). — „Izvestiia C.C. al P.C. (b) din Rusia“, Moscova, 1920, nr. 14, 12 martie, p. 1. — 267.
- Kautsky, K. *Slavii și revoluția.* — „Iskra“, [München], 1902, nr. 18, 10 martie, p. 1. — 338—339, 340.
- „*Kommunisticeskii Internațional*“, Petrograd, 1919, nr. 7—8, noiembrie-decembrie, coloanele 969—974. — 135.
- „*Kommunisticeskii Subbotnik*“, Moscova, 1920, 11 aprilie, 4 p. — 327.
- Krjižanovski, G. M. *Conspectul articolului lui G. Krjižanovski, „Problemele electrificării industriei“.* — „Pravda“, Moscova, 1920, nr. 20, 30 ianuarie, p. 1. — 65.
- *Sarcinile fundamentale în domeniul electrificării Rusiei.* Moscova, Gosizdat, 1920, 51 p., 1 filă hărți. — 65, 114.
- [Lenin V. I.] *Către organizațiile P.C. din Rusia în legătură cu problema ordinii de zi a congresului partidului.* — „Izvestiia C.C. al P.C. (b) din Rusia“, Moscova, 1920, nr. 13, 2 martie, p. 1. Semnat : C.C. al P.C. din Rusia. — 269—270, 271, 272.
- *Cuvîntarea rostită de tov. Lenin în ziua de 5 decembrie.* — „Pravda“, Moscova, 1919, nr. 275, 7 decembrie, p. 2 ; nr. 276, 9 decembrie, p. 3 ; nr. 277, 10 decembrie, p. 3. — 94.
- *Decret asupra păcii, adoptat în unanimitate la ședința din 26 octombrie 1917 a Congresului general al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor din Rusia.* — „Izvestiia C.E.C. și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd“, 1917, nr. 208, 27 octombrie, p. 1. — 177.
- *Decret asupra pămîntului, adoptat de Congresul Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților (la ședința din 26 octombrie, ora 2 noaptea).* — „Izvestiia C.E.C. și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd“, 1917, nr. 209, 28 octombrie, p. 1. — 14.
- *Despre înșelarea poporului cu lozincile libertății și egalității.* (Cuvîntare rostită la Congresul educației extrașcolare). [19 mai 1919]. — În : [Lenin, V. I.] *Două cuvîntări rostite la primul Congres general al educației extrașcolare.* (6—19 mai 1919). Moscova, Gosizdat, 1919, p. 10—32 (R.S.F.S.R. Ziua propagandei sovietice). Înaintea titlului, autor : N. Lenin. — 303.
- *Directivă a Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia privind Inspecția muncitorească, 23 ianuarie 1920.* — 68.
- *Raport cu privire la sarcinile imediate ale Puterii sovietice [prezentat la ședința din 29 aprilie 1918 a C.E.C. din Rusia].* — 313.

- *Raportul C.E.C. din Rusia și al Consiliului Comisarilor Poporului prezentat la 5 decembrie [1919 la Congresul al VII-lea general al Sovietelor din Rusia]* — vezi Lenin, V. I. Cuvântarea rostită de tov. Lenin în ziua de 5 decembrie.
- *[Raportul Comitetului Central prezentat în ședința din 29 martie 1920 a Congresului al IX-lea al P.C. (b) din Rusia]*. — În : Congresul al IX-lea al Partidului Comunist din Rusia. Dare de seamă stenografică. (29 martie — 4 aprilie 1920). Moscova, Gosizdat, 1920, p. 8—21 (P.C. (b) din Rusia). — 269.
- *[Raportul de activitate al Comitetului Central prezentat în ziua de 18 martie 1919 la Congresul al VIII-lea al P.C. (b) din Rusia]*. — În : Congresul al VIII-lea al Partidului Comunist (bolșevic) din Rusia. Moscova, 18—23 martie 1919. Dare de seamă stenografică. Moscova, „Kommunist“, 1919, p. 11—23. (P.C. (b) din Rusia). — 247.
- *— *Revoluția proletară și renegatul Kautsky*. Moscova—Petrograd, „Kommunist“, 1918, 135 p. (P.C. (b) din Rusia). Înaintea titlului, autor : N. Lenin (Vl. Ulianov). — 236—237.
- *— *Sarcinile imediate ale Puterii sovietice*. Moscova, editura C.E.C. din Rusia, 1918. 30 p. Înaintea titlului, autor : N. Lenin. — 283—287, 313, 314.
- *Scrisoare către muncitori și țărani cu prilejul victoriei asupra lui Kolceak*. — În : Lenin, V. I. Scrisoare către muncitorii și țărani din Ucraina cu prilejul victoriilor asupra lui Denikin. Moscova, Ghiz, f.a., p. 17—32. Semnat : N. Lenin. — 40.
- *Scrisoare către organizațiile P.C. din Rusia cu privire la pregătirea congresului partidului* — vezi Lenin, V. I. Către organizațiile P.C. din Rusia în legătură cu problema ordinii de zi a congresului partidului.
- *Scrisoarea lui Lenin către muncitori și țărani cu prilejul victoriei asupra lui Kolceak*. 24 august 1919. — „Pravda“, Moscova, 1919, nr. 190, 28 august, p. 1. Semnat : N. Lenin. — 40.
- *— *[Șase teze despre sarcinile imediate ale Puterii sovietice]*. — În : Lenin, V. I. Sarcinile imediate ale Puterii sovietice. Moscova, editura C.E.C. din Rusia, 1918, p. 28—30, în scrisoarea circulară a Prezidiului C.E.C. din Rusia „Către toate Sovietele guberniale, județene și de plasă“. Înaintea titlului, autor : N. Lenin. — 283, 284, 285—287, 313, 314.
- *Tezele C.C. al P.C. (b) din Rusia în legătură cu situația de pe Frontul de est*. — „Pravda“, Moscova, 1919, nr. 79, 12 aprilie, p. 2. Semnat : Comitetul Central al P.C. (b) din Rusia. — 37.
- *— *[Lenin, V. I. și Zinoviev, G. E.] Impotriva curentului*. Culegere de articole apărute în „Soțial-Demokrat“, „Kommunist“ și „Sbornik

- Soțial-Demokrata". Editat de Sovietul de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd. Petrograd, tip. „Rabocce Delo“, 1918. XVI. 550 p. ; 2 file portrete. Înaintea titlului, autor : G. Zinoviev și N. Lenin. — 212.
- Losițkei, A. Consumul de pâine și carne al populației rurale în 1918—1919.* „Buletinul Direcției centrale de statistică“, Moscova, 1920, nr. 19—20, 1 martie. — 265, 308, 324.
- Mandatul model.* Intocmit pe baza a 242 de mandate prezentate de deputați din diferite regiuni ale țării la primul Congres general al Sovietelor de deputați ai țăranilor din Rusia, care a avut loc la Petrograd în 1917. — „Izvestiia Sovietului de deputați ai țăranilor din Rusia“, Petrograd, 1917, nr. 88, 19 august, p. 3—4 ; nr. 89, 20 august, p. 3—4. — 13—14.
- Marx, K. Optsprezece brumar al lui Ludovic Bonaparte.* Decembrie 1851—martie 1852. — 13.
- *Războiul civil din Franța.* Adresa Consiliului General al Asociației Internaționale a Muncitorilor cu privire la războiul civil din Franța din 1871. Către toți membrii Asociației din Europa și din Statele Unite. Aprilie—mai 1871. — 13.
- *Rezumat al unei intervenții a lui K. Marx în legătură cu mandatul lui Barry.* Din procesul-verbal al ședinței din 3 septembrie 1872 a Congresului de la Haga al Asociației Internaționale a Muncitorilor. — 323—324.
- *Scrisoare către L. Kugelmann.* 13 decembrie 1870. — 9.
- Moscova, comisarului poporului pentru afacerile externe.* [Radiogramă primită de la ministrul de externe al Azerbaidjanului]. — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, țăranilor, cazacilor și ostașilor roșii din Rusia și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova“, 1920, nr. 16 (863), 25 ianuarie, p. 1, la rubrica : Agendă diplomatică. — 55, 103.
- O hotărîre în problema rusă.* — „Pravda“, Moscova, 1920, nr. 43, 26 februarie, p. 2, la rubrica : Telegramme. Sub titlul comun : În tabăra aliaților. — 167—168.
- [*Ordinea de zi a Congresului al IX-lea al P.C. (b) din Rusia*]. — „Pravda“, Moscova, 1920, nr. 30, 11 februarie, p. 2, la rubrica : Înștiințări. — 147.
- Osinski, N. ș.a. Teze cu privire la conducerea prin colegii și la conducerea unică.* (Pentru Congresul al IX-lea al P.C. din Rusia). — „Ekonomiceskaia Jizn“, Moscova, 1920, nr. 68, 28 martie, p. 1. Semnat : N. Osinski, T. Saponov, V. Maksimovski. — 269—270, 271, 272, 274, 282.
- „*Pace Popoarelor*“ („Der Völkerfriede“), Petersburg. În limba germană. — 178.

[*Pilsudski, J.*] *Către toți locuitorii Ucrainei.* (Proclamația lui Pilsudski). Varșovia, 28. IV. 1920. — În: „*Cartea roșie*“. Culegere de documente diplomatice cu privire la relațiile ruso-poloneze în anii 1918—1920. Moscova, p. 104—105. (R.S.F.S.R. Comisariatul poporului pentru afacerile externe). — 343.

Plenara Sovietului din Moscova în noua lui componență. — „*Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, țăranilor, cazacilor și ostașilor roșii din Rusia și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova*“, 1920, nr. 52 (899), 7 martie, p. 1. — 202.

„*Pravda*“, Moscova, 1918, nr. 71, 13 aprilie (31 martie), p. 1. — 108.

— 1919, nr. 79, 12 aprilie, p. 2. — 37.

— 1919, nr. 190, 28 august, p. 1. — 40.

— 1919, nr. 275, 7 decembrie, p. 2; nr. 276, 9 decembrie, p. 3; nr. 277, 10 decembrie, p. 3. — 94.

— 1920, nr. 4, 6 ianuarie, p. 2. — 55, 68, 104, 106—107.

— 1920, nr. 12, 18 ianuarie, p. 1. — 94, 156, 157, 160.

— 1920, nr. 14, 22 ianuarie, p. 1. — 84.

— 1920, nr. 20, 30 ianuarie, p. 1. — 65, 102, 106, 117, 152, 188, 203.

— 1920, nr. 22, 1 februarie, p. 1. — 103—104.

— 1920, nr. 23, 3 februarie, p. 2. — 95.

— 1920, nr. 24, 4 februarie, p. 1. — 98—101.

— 1920, nr. 25, 5 februarie, p. 1. — 102, 106, 152, 188, 203.

— 1920, nr. 26, 6 februarie, p. 1. — 117.

— 1920, nr. 30, 11 februarie, p. 2. — 147.

— 1920, nr. 43, 26 februarie, p. 2. — 167—168.

— 1920, nr. 47, 2 martie, p. 1. — 173.

„*Pravda*“ („*Rabocii Puti*“), Petrograd, 1917, nr. 171 (102), 10 noiembrie (28 octombrie), p. 3. — 177.

**Programul Partidului Comunist (bolșevic) din Rusia.* Adoptat de Congresul al 8-lea al partidului, care a avut loc între 18 și 23 martie 1919. Moscova. Petrograd, „*Kommunist*“, 1919, 24 p. (P.C. (b) din Rusia). — 109, 150, 278.

Proiectul de hotărâre cu privire la organizarea Inspecției muncitorești [prezentat de C.E.C. din Rusia și de C.C.S. din Rusia]. — „*Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, țăranilor, cazacilor și ostașilor roșii din Rusia și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova*“, 1920, nr. 14 (861),

22 ianuarie, p. 1. Sub titlul comun : Introducere la proiectul de hotărâre cu privire la Inspekția muncitorească. (Pentru ședința de la 1 februarie a sesiunii C.E.C. din Rusia). — 68, 107.

Propunerea Letoniei. — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, țăranilor, cazacilor și ostașilor roșii din Rusia și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova“, 1920, nr. 68 (915), 28 martie, p. 1. Sub titlul comun : Cu privire la tratativele de pace. — 256.

Propunerea Poloniei. — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, țăranilor, cazacilor și ostașilor roșii din Rusia și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova“, 1920, nr. 68 (915), 28 martie, p. 1. Sub titlul comun : Cu privire la tratativele de pace. — 256, 257, 344.

Radiograma ministrului afacerilor externe al Gruziei. — „Pravda“, Moscova, 1920, nr. 22, 1 februarie, p. 1. — 103.

Raportul C.C. al Uniunii Tineretului Communist din Rusia. (Pe un an de activitate). — „Izvestiia C.C. al P.C. (b) din Rusia“, Moscova, 1920, nr. 15, 24 martie, p. 2—3. Semnat : Comitetul Central al U.T.C. din Rusia. — 248.

Raportul de activitate al secției C.C. pentru munca în rîndul femeilor. „Izvestiia C.C. al P.C. (b) din Rusia“, Moscova, 1920, nr. 14, 12 martie, p. 2. Semnat : Secția C.C. pentru munca în rîndul femeilor. — 248.

Raportul organizatoric al C.C. (Pentru Congresul al IX-lea al partidului). — „Izvestiia C.C. al P.C. (b) din Rusia“, Moscova, 1920, nr. 16, 28 martie, p. 1—2. — 248.

Raportul politic al C.C. — „Izvestiia C.C. al P.C. (b) din Rusia“, Moscova, 1920, nr. 16, 28 martie, p. 1. Semnat : C.C. al P.C. (b) din Rusia. — 248.

Raportul secției C.C. pentru probleme financiare. — „Izvestiia C.C. al P.C. (b) din Rusia“, Moscova, 1920, nr. 16, 28 martie, p. 2. — 248.

Recunoașterea independenței Finlandei. — „Izvestiia C.E.C. din Rusia și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd“, 1917, nr. 255, 19 decembrie, p. 4. — 182.

Regulamentul privind funcționarea comitetelor pentru obligativitatea muncii. [29 ianuarie 1920]. — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, țăranilor, cazacilor și ostașilor roșii din Rusia și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova“, 1920, nr. 25 (872), 5 februarie, p. 2, la rubrica : Acte și dispoziții ale guvernului. — 112—113.

- Rezoluția Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, soldaților, țăranilor și cazacilor din Rusia, adoptată în ședința din 29 aprilie 1918, la raportul tov. Lenin „Cu privire la sarcinile imediate ale Puterii sovietice“.* — În: Lenin, V. I. Sarcinile imediate ale Puterii sovietice. Moscova, editura C.E.C. din Rusia, 1918, p. 27. Înaintea titlului, autor: N. Lenin. — 283, 284—285, 314.
- Rezoluția cu privire la electrificare.* — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, țăranilor, cazacilor și ostașilor roșii din Rusia și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova“, 1920, nr. 28 (875), 8 februarie, p. 2. Sub titlul comun: Hotărârile și rezoluțiile adoptate de prima sesiune a Comitetului Executiv Central din Rusia al celei de-a VII-a legislaturi (2—7 februarie 1920). — 114, 156, 169—170.
- Rezoluțiile și hotărârile Congresului al IX-lea al P.C. (b) din Rusia.* — În: Congresul al IX-lea al Partidului Comunist din Rusia. Dare de seamă stenografică. (29 martie—4 aprilie 1920). Moscova, Gosizdat, 1920, p. 369—397 (P.C. (b) din Rusia), în secțiunea: Anexe. — 299, 312, 313, 314, 324—325, 330, 340.
- Ridicarea blocadei.* — „Pravda“, Moscova, 1920, nr. 12, 18 ianuarie, p. 1. — 94, 156, 157, 160.
- Sarcinile imediate ale construcției economice.* (Tezele elaborate de C.C. în vederea Congresului al IX-lea al partidului). — „Izvestiia C.C. al P.C. (b) din Rusia“, Moscova, 1920, nr. 14, 12 martie, p. 1. — 221, 223, 230, 231, 260, 267—268, 280.
- Scrisoarea Comisariatului poporului pentru afacerile externe către guvernele Gruziei și Azerbaidjanului.* — „Pravda“, Moscova, 1920, nr. 4, 6 ianuarie, p. 2, la rubrica: Ultimele știri. — 55, 103.
- Scrisoarea Partidului social-democrat independent din Germania* — vezi Aufbau der Internationale.
- Secția de evidență și repartizare.* [Raportul secției] — „Izvestiia C.C. al P.C. (b) din Rusia“, Moscova, 1920, nr. 15, 24 martie, p. 2. — 248.
- Secția de informare și statistică.* (Raportul pe perioada 18 aprilie 1919 — 1 martie 1920). — „Izvestiia C.C. al P.C. (b) din Rusia“, Moscova, 1920, nr. 15, 24 martie, p. 1—2. — 248.
- Secția organizatorică și de instrucție.* [Raport de activitate]. — „Izvestiia C.C. al P.C. (b) din Rusia“, Moscova, 1920, nr. 15, 24 martie, p. 2. Semnat: A. Sokolov. — 248.
- **Sveatișki, N. V. Rezultatele alegerilor pentru Adunarea constituantă din Rusia.* — În: Un an de revoluție rusă (1917—1918). Culegere de articole. Moscova, „Zemlea i Volea“, 1918, p. 104—119. — 1—4, 5, 7, 10—11, 17, 19—20.

- Tezele C.C. al P.C. (b) din Rusia cu privire la mobilizarea proletariatului industrial, obligativitatea muncii, militarizarea economiei naționale și folosirea unităților militare pentru nevoile economiei.* — „Pravda“, Moscova, 1920, nr. 14, 22 ianuarie, p. 1. — 84.
- Tomski, M. P. Sarcinile sindicatelor.* (Tezele lui M. Tomski). — „Ekonomeskaia Jizn“, Moscova, 1920, nr. 54, 10 martie, p. 1. — 229—230, 235, 269—271, 272, 282.
- Tratatul de pace dintre Rusia și Estonia.* — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, țăranilor, cazacilor și ostașilor roșii din Rusia și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova“, 1920, nr. 28 (875), 8 februarie, p. 2—3. — 95—96, 154, 156, 161, 185, 301.
- Tratatul de pace încheiat între Rusia, deoparte, și Germania, Austro-Ungaria, Bulgaria și Turcia, de altă parte.* Moscova, tip. Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Moscova, 1918, 150 p.; 1 filă hărți. — 264.
- Troșki, L. D. Jean Longuet.* — „Kommunisticeskii Internațional“, Petrograd, 1919, nr. 7—8, noiembrie-decembrie, coloanele 969—974. — 135.
- *Munca, disciplina și ordinea vor salva Republica socialistă sovietică.* Raport prezentat la Conferința Organizației din Moscova a Partidului Comunist din Rusia în ziua de 28 martie 1918. Moscova, „Jizn i Znanie“, 1918. 32 p. („Biblioteca ieftină“, nr. 179). — 283.
- **Un an de revoluție rusă (1917—1918).* Culegere de articole. Moscova, „Zemlea i Volea“, 1918, 233 p. — 1—4, 5, 8, 10—11, 17, 19—20.
-
- Aufbau der Internationale.* — „Freiheit“, Berlin, 1920, Nr. 1/A 1, 1. Januar. Morgen-Ausgabe, S. 2. — 58.
- „*Avanti!*“, Milano. — 136.
- 1919, N. 279, 8 ottobre, p. 1. — 132.
- „*La Bataille*“, Paris. — 139.
- Bauer, O. Der Weg zum Sozialismus.* Berlin, „Freiheit“, 1919. 32 S. — 143, 146.
- „*The Call*“, Moscow. — 178.
- Crispien, A. Die Internationale.* Vom Bund der Kommunisten bis zur Internationale der Weltrevolution. Berlin, „Freiheit“, 1919. 40 S. — 62.
- „*Daily Express*“, London. — 148.
- „*The Daily Herald*“, London. — 216, 236—237

- Finland and the Bolsheviks.* — „The Times“, London, 1919, No. 42, 239, Oktober 24, p. 4. — 181.
- Fjorton staters arméer och resurser mot Soviet-Ryssland.* Härnadståget skall börja i dagarne. — „Folkets Dagblad Politiken“, Stockholm, 1919, N:r 195, 25 august, s. 1. Sub titlu comun : Imperialismens dråpslag mot den ryska revolutionen. — 72, 131, 181.
- „*Folkets Dagblad Politiken*“, Stockholm, 1919, N:r 195, 25 august, s. 1. — 72, 131, 181.
- „*Freiheit*“, Berlin. — 58.
- 1920, Nr. 1/A 1, 1. Januar. Morgen-Ausgabe, S. 2. — 58.
- „*L'Humanité*“, Paris. — 139.
- In difesa della repubblica dei Soviet.* [Rezoluție adoptată la congresul partidelor socialiste din Italia. 7 octombrie 1919]. — „Avanti !“, Milano, 1919, N. 279, 8 ottobre, p. 1. Sub titlu comun : La terza giornata del Congresso socialista. — 132.
- Judaslohn.* — „Die Rote Fahne“, Wien, 1919, Nr. 96, 2. September, S. 2. — 137.
- **Kautsky, K. Die Diktatur des Proletariats.* Wien, Brand, 1918. 63 S. — 320.
- *Terrorismus und Kommunismus.* Ein Beitrag zur Naturgeschichte der Revolution. Berlin, Berger, 1919. 154 S. — 106.
- L. L. Offener Brief an Jakob Weltner.* — „Die Rote Fahne“, Wien, 1919, Nr. 84, 12. August, S. 1. — 137.
- „*La Lanterne*“, Moscou. — 178.
- [*Lenin, W. I.] Die Diktatur des Proletariats und der Renegat Karl Kautsky.* Leipzig, Frank, 1919. 83 S. Inainte de titlu, autor : N. Lenin. — 236.
- *The Proletarian Revolution and Kautsky the Renegade.* The Communist party. London, Strand, [1920]. 128 p. După titlu, autor : V. I. Ulianov (N. Lenin). — 236—237.
- Longuet, J. Comment on trompe nos camarades Russes.* — „Le Populaire“, Paris, 1920, N 624, 10 janvier. — 135.
- Loriot, F. Tout doux, Longuet!* — „La Vie Ouvrière“, Paris, 1920, N 37, 16 janvier. — 135.
- **MacDonald, J. R. Parliament and Revolution.* Manchester, the national labour press, 1919. 116 p. (The socialist libr. 12). — 236.
- *Socialist Review Outlook.* — „The Socialist Review“, London, 1919, October-December, p. 305—329. Semnat : The Editor. — 236—237.

Manifest der Internationale zur gegenwärtigen Lage, [angenommen auf dem Ausserordentlichen Internationalen Sozialistenkongress zu Basel]. — In : Ausserordentlicher Internationaler Sozialistenkongress zu Basel am 24. und 25. November 1912. Berlin, Buchh. „Vorwärts“, 1912, S. 23—27. — 143.

„Opinion“, Paris, 1920, N 1, 3 janvier. — 179, 217.

— 1920, N 2, 10 janvier. — 179, 217.

— 1920, N 3, 17 janvier. — 179, 217.

„Le Populaire“, Paris, 1920, N 624, 10 janvier. — 135.

Prierrefeu, J. *Les Mémoires du prince Sixte de Bourbon.* — „Opinion“, Paris, 1920, N 3, 17 janvier. — 179—180, 217.

— *La mission secrète du prince Sixte de Bourbon.* — „Opinion“, Paris, 1920, N 2, 10 janvier. — 179—180, 217.

— *Une paix séparée avec l'Autriche, était-elle possible en 1917?* La mission secrète du prince Sixte de Bourbon d'après des mémoires (6 décembre 1916—23 mai 1917). — „Opinion“, Paris, 1920, N 1, 3 janvier. — 179—180, 217.

R. *Proletarian revolution in Russia.* 1919. 440 p. — 295.

Reed, J. *Ten Days that shook the World.* New York, Boni and Liveright, 1919. 371 p. — 50.

„Robotnik“, Warszawa. — 344.

„Die Rote Fahne“, Wien. — 137, 142.

— 1919, Nr. 79, 2. August, S. 3. — 135—136.

— 1919, Nr. 80, 5. August, S. 2—3. — 137.

— 1919, Nr. 84, 12. August, S. 1. — 137.

— 1919, Nr. 86, 14. August, S. 3 ; Nr. 87, 16. August, S. 3. — 137.

— 1919, Nr. 91, 23. August, S. 1. — 137.

— 1919, Nr. 96, 2. September, S. 2. — 137.

„The Socialist Review“, London. — 236—237.

— 1919, October — December, p. 305—329. — 236—237.

„The Times“, London. — 181, 212.

— 1919, No. 42, 239, October 24, p. 4. — 181.

„La Vie Ouvrière“, Paris, 1920, N 37, 16 janvier. — 135.

Vier Monate Räterepublik. — „Die Rote Fahne“, Wien, 1919, Nr. 80, 5. August, S. 2—3. — 137.

„Weltrevolution“, Moskau. — 178.

Wie und warum die ungarische Räteregierung fiel. — „Die Rote Fahne“, Wien, 1919, Nr. 86, 14. August, S. 3 ; Nr. 87, 16. August, S. 3. — 137.

Wir klagen an! — „Die Rote Fahne“, Wien, 1919, Nr. 91, 23. August, S. 1. — 137.

„The World“, New York. — 157.

Wortlaut der angenommenen Anträge. — In: Protokoll über die Verhandlungen des ausserordentlichen Parteitages in Leipzig vom 30. November bis 6. Dezember 1919. Berlin, „Freiheit“, f.a., S. 531—539. (Unabhängige Sozialdemokratische Partei Deutschlands). — 139.

Zum Streikbruch der französischen Gewerkschaftsbunzen. — „Die Rote Fahne“, Wien, 1919, Nr. 79, 2. August, S. 3. — 135—136.

INDICE DE NUME

A

Adler, Friedrich (1879—1960) — lider al aripiei de dreapta a social-democrației austriece. După revoluția din 1918 din Austria a trecut în tabăra contrarevoluției. V. I. Lenin l-a caracterizat pe Adler în acea perioadă drept unul dintre cei mai infami trădători ai socialismului. Adler a fost unul dintre organizatorii Internaționalei a II^{1/2}, centriste (1921—1923), iar după aceea unul dintre liderii așa-numitei „Internaționale muncitorești socialiste”. — 62, 143, 145—146.

Arjanov, M. M. (1873—1941) — pînă la Revoluția Socialistă din Octombrie a lucrat în domeniul transporturilor. Din 1919 pînă în 1922 — șeful Direcției centrale a comunicațiilor militare de pe lîngă Consiliul militar-revoluționar al republicii, ulterior a avut munci de răspundere în Comisariatul poporului pentru căile de comunicații. În ultimii ani de viață a fost membru în consiliul tehnico-științific al acestui Comisariat. — 357.

Avanesov, V. A. (1884—1930) — membru al P.M.S.D.R. din 1903. A participat activ la prima revoluție rusă din 1905—1907. Din 1907 pînă în 1913 a stat în Elveția; a fost secretarul Grupului unit al P.M.S.D.R. În 1914 s-a întors în Rusia, unde a aderat la bolșevici. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al fracțiunii bolșevice a Sovietului din Moscova și membru al prezidiului acestuia. În octombrie 1917 a fost membru al Comitetului militar-revoluționar din Petrograd. În anii 1917—1919 — secretar și membru al Prezidiului C.E.C. din Rusia. În 1919 și la începutul anului 1920 — membru al colegiului Controlului de stat. Din 1920 pînă în 1924 a fost membru al colegiului Comisiei extraordinare din Rusia, loțiitor al comisarului poporului pentru Inspecția muncitorească-țărăneasă, apoi loțiitor al comisarului poporului pentru comerțul exterior. Din 1925 — membru al prezidiului Consiliului economic superior din Rusia. În anii 1922—1927 — membru al C.E.C. al U.R.S.S. — 67, 68—69.

Avilov, N. P. (Glebov, N.) (1887—1942) — membru al partidului bolșevic din 1904. A desfășurat activitate de partid într-o serie de orașe

din Rusia. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 — membru al Comisiei executive a Comitetului de partid din Petrograd, a lucrat în Biroul central al sindicatelor din Petrograd, iar apoi în prezidiul C.C.S. din Rusia. După Revoluția Socialistă din Octombrie a făcut parte din Consiliul Comisarilor Poporului în calitate de comisar al poporului pentru poștă și telegraf. Începând din 1918 a avut munci de răspundere în aparatul politic al armatei. În 1920 — membru al prezidiului C.C.S. din Rusia; ulterior a lucrat pe linie sindicală, de stat și de partid. În 1925, la Congresul al XIV-lea al P.C. (b) din U.R.S.S., a aderat la „noua opoziție”; după Congresul al XV-lea al partidului a declarat că-și recunoaște greșelile și că se supune hotărârilor partidului. Începând din 1928 a fost director al Uzinei constructoare de mașini agricole din Rostov pe Don. — 234.

B

Bauer, Otto (1882—1938) — unul dintre liderii social-democrației austriece și ai Internaționalei a II-a, ideolog al așa-numitului „austromarxism”. A avut o atitudine ostilă față de Revoluția Socialistă din Octombrie. — 143—146.

*Bracke (Alexandre-Marie Desrousseaux *)* (1861—1955) — unul dintre liderii Partidului socialist francez, secretar pentru relațiile externe al acestui partid. Din 1900 a colaborat la o serie de publicații periodice ale P.S.F.; a fost redactor la ziarul „L'Humanité”; în mai multe rânduri a fost ales în Camera deputaților. În timpul primului război mondial s-a situat pe poziții social-șovine. S-a pronunțat împotriva afilierii socialiștilor francezi la Internaționala a III-a. Începând din 1923 a reprezentat Partidul socialist francez în așa-numita „Internațională muncitorească socialistă”. — 138.

Bubnov, A. S. (1883—1940) — militant de seamă al partidului bolșevic și al Statului sovietic. Membru al partidului bolșevic din 1903. A dus muncă de partid la Ivanovo-Voznesensk, Moscova, Petersburg și în alte orașe din Rusia. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al Biroului regional Moscova al P.M.S.D. (b) din Rusia, membru al Comitetului din Petersburg și al C.C. al partidului. A luat parte activă la pregătirea și desfășurarea Revoluției din Octombrie, a fost membru al Comitetului militar-revoluționar din Petrograd și al Centrului militar-revoluționar pentru conducerea insurecției. Începând din 1918 a avut munci de răspundere pe linie de partid, de stat și în armată. A făcut parte din grupul antipartinic al „comuniștilor de stînga”. A fost membru al guvernului sovietic al Ucrainei și al C.C. al P.C. (b) din Ucraina, membru al Consiliului militar-revoluționar al Frontului ucrainean și al Consiliului militar-revoluționar al districtului militar Caucazul de nord. În 1920—1921 a făcut parte din grupul oportunist al „centralismului democratic”. În anii 1922—1923 a condus Secția de agitație și propagandă a C.C. al P.C. (b) din Rusia. În 1923 a semnat declara-

* În paranteze sînt scrise cu literă cursivă adevăratele nume de familie.

rația troțkistă a celor 46 ; ulterior a participat la lupta împotriva troțkismului. Începînd din 1924 a fost șeful Direcției politice a Armatei Roșii muncitorești-tărănești și membru al Consiliului militar-revoluționar al U.R.S.S. ; în 1925 — secretar al C.C. al P.C. (b) din Rusia. Din 1929 pînă în 1937 a fost comisar al poporului pentru învățămînt al R.S.F.S.R. A fost ales în repetate rînduri membru și membru supleant al C.C. al partidului. — 278.

Buharin, N. I. (1888—1938) — din 1906 membru al partidului bolșevic ; a activat ca propagandist în diferite raioane ale Moscovei. În 1911 a emigrat din țară. În 1915 a colaborat la revista „Kommunist” ; s-a situat pe poziții nemarxiste în problema statului, a dictaturii proletariatului, a dreptului națiunilor la autodeterminare etc. La Congresul al VI-lea al partidului a prezentat o schemă antileninistă de dezvoltare a revoluției, bazată pe negarea alianței dintre clasa muncitoare și țărănimea săracă.

După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost redactor al ziarului „Pravda”, membru al Biroului Politic al C.C., membru al Comitetului Executiv al Internaționalei Comuniste. S-a pronunțat în repetate rînduri împotriva politicii leniniste a partidului : în 1918 s-a aflat în fruntea grupului antipartinic al „comuniștilor de stînga” ; în timpul discuției din partid cu privire la sindicate (1920—1921) s-a situat mai întîi pe o poziție „tampon”, iar apoi a aderat la grupul lui Troțki ; începînd din 1928 a condus opoziția de dreapta din rîndurile partidului. În 1929 a fost scos din Biroul Politic al C.C. În 1937, ca urmare a activității sale antipartinice, a fost exclus din rîndurile partidului. — 229, 234, 235, 277, 282.

Burov, I. I. (1881—1950) — membru de partid din 1905. După Revoluția Socialistă din Octombrie a îndeplinit diferite munci pe linie politică și culturală : în anii 1918—1920 a participat la organizarea trenurilor cu brigăzi de agitație și de instructaj ale C.E.C. din Rusia. În 1922 a lucrat în cadrul Comisariatului poporului pentru agricultură la înființarea Casei centrale a țaranului ; ulterior a desfășurat activitate redacțională și publicistică. În ultimii ani de viață a fost director al unei case raionale de cultură. — 78.

C

Caussy — socialist francez, a făcut parte din gruparea de centru a Partidului socialist francez ; la începutul anului 1920 a făcut parte din comitetul pentru refacerea Internaționalei a II-a. — 135.

Cernov, V. M. (1876—1952) — unul dintre liderii partidului socialiștilor-revoluționari. Din mai pînă în august 1917 a fost ministru al agriculturii în guvernul provizoriu burghez ; a dus o politică de crunte represii împotriva țaranilor care trecuseră la ocuparea pămînturilor moșierești. După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost unul dintre organizatorii rebeliunilor antisovietice. În 1920 a emigrat. În străinătate a continuat să desfășoare activitate antisovietică. — 5, 14.

Churchill, Winston (1874—1965) — om politic englez, lider al partidului conservator în anii 1940—1955. Între 1908 și 1929 a fost ministru în diferite guverne. În perioada 1918—1921, ca ministru de război, a fost unul dintre inspiratorii și organizatorii intervenției armate împotriva Rusiei Sovietice. V. I. Lenin l-a calificat pe Churchill drept „dușman de moarte al Rusiei Sovietice“.

În anii 1940—1945 a fost prim-ministru al unui guvern de coaliție. În timpul celui de-al doilea război mondial a fost principalul inițiator al politicii de tergiversare a deschiderii celui de-al doilea front, politică prin care se urmărea slăbirea Uniunii Sovietice. În 1945 fiind înfrânt în alegeri, guvernul Churchill a demisionat. În 1946 Churchill a rostit la Fulton (S.U.A.) un discurs care a marcat începutul „războiului rece“ împotriva U.R.S.S. și a țărilor de democrație populară. Ca lider al „opозиției parlamentare“ în anii 1945—1950 și din nou prim-ministru în anii 1951—1955, Churchill a promovat o linie orientată spre reînvierea militarismului german și crearea de blocuri militare-politice îndreptate împotriva U.R.S.S. și a țărilor de democrație populară. În 1955 a demisionat din postul de prim-ministru și de lider al partidului conservator, dedicându-se scrierii de memorii și lucrări istorice în care a căutat să justifice politica cercurilor guvernante ale Marii Britanii. — 131, 158, 161, 181, 184.

Cirikov, E. N. (1864—1936) — scriitor. În nuvelele și povestirile sale a criticat modul de viață filistin și a scos în evidență criza narodnicismului. După înfrângerea primei revoluții ruse au apărut în creația scriitorului tendințe decadente. După Revoluția Socialistă din Octombrie a emigrat. În străinătate a publicat articole îndreptate împotriva Puterii sovietice. — 215.

Ciucin, F. G. (1883—1942) — membru al partidului bolșevic din 1904. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al Sovietului de deputați ai soldaților din Tomsk, comisar la minele din Anjer și Sudjensk, membru al Biroului regional din Siberia al P.M.S.D. (b) din Rusia. În anii 1918—1919 a activat în ilegalitate pe teritoriul cotropit de corpul de armată cehoslovac rebel și de trupele lui Kolceak. A participat la lucrările Congresului al IX-lea al partidului. Începând din 1923 a desfășurat activitate științifică și didactică în diferite instituții de învățământ superior din Moscova. — 290, 291, 292.

Clar, Fanny — socialistă franceză. A făcut parte din gruparea de centru a Partidului socialist francez, a fost redactor al ziarului „Le Populaire“. La începutul anului 1920 a făcut parte din comitetul pentru refacerea Internaționalei a II-a. După Congresul de la Tours al Partidului socialist francez (decembrie 1920) a rămas în rândurile minorității care nu a aderat la Comintern. — 135.

Clemenceau, Georges Benjamin (1841—1929) — om de stat și om politic francez; timp de mulți ani a fost unul dintre liderii partidului radical. Din 1876 — membru al Camerei deputaților din Franța. Între anii 1906 și 1909 a fost șeful guvernului francez. Apărând interesele

marelui capital, a promovat o politică de crunte represiuni împotriva clasei muncitoare. În timpul primului război mondial s-a manifestat ca un șovinist inveterat. Din noiembrie 1917, Clemenceau a venit din nou în fruntea guvernului francez, instaurând în țară un regim de dictatură militară. A fost unul dintre organizatorii și inspiratorii blocadei și ai intervenției armate împotriva Rusiei Sovietice. Fiind înfrînt în alegerile prezidențiale din 1920, s-a retras din viața politică. — 141, 157, 158.

Crispien, Arthur (1875—1946) — unul dintre liderii social-democrației germane, publicist. În anii 1917—1922 s-a aflat în fruntea aripii de dreapta a Partidului social-democrat independent din Germania. În 1920 a participat la Congresul al II-lea al Internaționalei Comuniste ca membru al delegației partidului „independenților”. După ce s-a întors în Germania s-a pronunțat împotriva afilierii la Internaționala Comunistă. În 1922 a revenit în Partidul social-democrat din Germania, a fost membru al C.C. al acestui partid. După instaurarea regimului fascist în Germania a emigrat în Elveția. — 62.

D

Delépine, Maurice — socialist francez, centrist; la începutul anului 1920 a făcut parte din comitetul pentru refacerea Internaționalei a II-a. — 135.

Denikin, A. I. (1872—1947) — general țarist; în timpul războiului civil — una dintre căpeteniile mișcării albgardiste. După moartea generalului Kornilov, Denikin a fost comandant suprem al forțelor armate antisovietice din sudul Rusiei. După nimicirea armatei sale de către trupele sovietice a emigrat. — 17, 18, 21, 30, 41, 45, 47—48, 55, 74—75, 98, 103, 106, 110, 119, 121, 122, 126, 132, 144—150, 155, 158, 168, 175, 181—182, 190—192, 215, 231, 238, 240, 257, 266, 269, 293, 319, 334, 335, 343, 344.

Dibenko, P. E. (1889—1938) — membru al partidului bolșevic din 1912. În anii primului război mondial a desfășurat muncă revoluționară și de propagandă în rândurile armatei. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost președintele Comitetului central al Flotei din Marea Baltică (Țentrobalt). A participat activ la pregătirea Flotei din Marea Baltică în vederea insurecției armate din octombrie 1917. La cel de-al II-lea Congres general al Sovietelor din Rusia a fost ales în Consiliul Comisarilor Poporului ca membru al Comitetului pentru problemele militare și maritime. Din octombrie 1918 și pînă la sfîrșitul războiului civil a comandat unități și mari unități ale Armatei Roșii pe Frontul ucrainean, pe Frontul de sud, pe cel din Caucaz etc. După terminarea războiului civil a ocupat posturi de conducere în Armata Roșie. — 231.

Dridzo, S. A. — *vezi* Lozovski, S. A.

Dunois, Amédée (n. 1879) — socialist francez. A colaborat la o serie de organe de presă socialiste. La începutul anului 1920 a făcut parte din comitetul pentru refacerea Internaționalei a II-a. În decembrie 1920 a aderat la partidul comunist, a făcut parte din Comitetul de conducere al partidului. Ulterior a trecut pe poziții troțkiste, fapt pentru care a fost exclus din partidul comunist; în 1930 a revenit în Partidul socialist francez; a avut o atitudine ostilă față de mișcarea comunistă și față de U.R.S.S. — 135.

Dzerjinski, F. E. (1877—1926) — eminent militant al partidului comunist și al Statului sovietic, membru de partid din 1895. Unul dintre organizatorii social-democrației din Polonia și Lituania. A desfășurat muncă de partid în Polonia și Rusia. Participant activ și unul dintre conducătorii luptei proletariatului polonez în anii primei revoluții ruse. În repetate rânduri a avut de suferit de pe urma represiunilor guvernului țarist: a stat mai bine de 11 ani în închisori, la ocnă și în deportare. De la Congresul al IV-lea al partidului — membru al C.C. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a desfășurat muncă de partid la Moscova. În perioada de pregătire și de desfășurare a Revoluției Socialiste din Octombrie a fost membru al Comitetului militar-revoluționar din Petrograd și al Centrului militar-revoluționar pentru conducerea insurecției, creat de Comitetul Central al partidului. După victoria revoluției a fost președintele Comisiei extraordinare pe întreaga Rusie pentru lupta împotriva contrarevoluției și sabotajului (Ceka). La începutul anului 1918 s-a situat pe o poziție greșită în problema încheierii păcii de la Brest. În 1921 a fost numit comisar al poporului pentru căile de comunicație, păstrând totodată și funcțiile de președinte al Ceka și de comisar al poporului pentru afacerile interne; din 1924 — președinte al Consiliului economic superior din Rusia. Începând din iunie 1924 a fost membru supleant al Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia și membru al Biroului Organizatoric al C.C. al P.C. (b) din Rusia. — 106, 120.

E

Eire, Lincoln — corespondent al ziarului burghez american „The World”. — 157—163.

Engels, Friedrich (1820—1895) — unul dintre întemeietorii comunismului științific, conducător și învățător al proletariatului internațional, prieten și tovarăș de luptă al lui K. Marx (vezi articolul lui V. I. Lenin „Friedrich Engels”. Opere complete, vol. 2, București, Editura politică, 1963, ed. a doua, p. 1—14). — 302, 324.

F

Faure, Paul (n. 1878) — socialist francez, ziarist. În 1901 a fost unul dintre fondatorii Partidului socialist din Franța. Începând din 1920 a fost redactor-șef al ziarului „Le Populaire”. A condus, împreună cu Jean Longuet, comitetul pentru refacerea Internaționalei a II-a, format

la începutul anului 1920 de elementele centriste din Partidul socialist francez. S-a pronunțat împotriva unității de acțiune a partidelor comunist și socialist. Înainte de cel de-al doilea război mondial a sprijinit, sub masca pacifismului, politica müncheneză. După ocuparea Franței de către Germania hitleristă a făcut parte din guvernul Pétain. — 135.

Foch, Ferdinand (1851—1929) — mareșal francez. În timpul primului război mondial a fost comandant de armată, apoi șef al statului-major, comandant suprem al Forțelor armate ale Antantei. În anii 1918—1920 a fost unul dintre principalii organizatori ai intervenției armate împotriva Rusiei Sovietice, președinte al Consiliului militar al țărilor Antantei și unul dintre autorii tratatului de la Versailles. — 157, 161

Frossard, Louis Oscar (n. 1889) — socialist francez, ulterior renegeat al Partidului Comunist Francez. La începutul anului 1920 a făcut parte din comitetul pentru refacerea Internaționalci a II-a. A participat la crearea Partidului Comunist Francez, a fost membru al Comitetului de conducere al partidului. În 1923 a părăsit mișcarea comunistă și a trecut pe pozițiile reformismului. Înaintea celui de-al doilea război mondial a sprijinit politica müncheneză. În anii 1939—1940 — ministru al informațiilor. A avut o atitudine ostilă față de mișcarea comunistă și față de U.R.S.S. — 135.

Frot, Eugène (n. 1883) — om politic francez. A fost membru al Partidului socialist francez ; s-a situat pe poziții centriste. La începutul anului 1920 a făcut parte din comitetul pentru refacerea Internaționalei a II-a. În 1934 — ministru de interne în guvernul Daladier. Înaintea celui de-al doilea război mondial a sprijinit politica müncheneză. În ianuarie 1941 a intrat în guvernul Pétain. A avut o atitudine ostilă față de mișcarea comunistă și față de U.R.S.S. — 135.

G

Glebov, N. — vezi Avilov, N. P.

Goltman, A. Z. (1894—1933) — a intrat în mișcarea muncitorească în anul 1910. În aprilie 1917 a intrat în partidul bolșevic. După Revoluția Socialistă din Octombrie a avut munci de conducere pe linie sindicală și în domeniul economic. Din 1917 pînă la 1920 — membru al C.C. al sindicatului metalurgiștilor. În anii 1920—1921 — membru al prezidiului C.C.S. din Rusia ; în timpul discuției cu privire la sindicate — adept activ al platformei lui Troțki. Din 1922 a îndeplinit munci de răspundere în Consiliul economic superior din Rusia, în C.C.C. — I.M.Ț., în Direcția generală a aviației civile. — 286.

Gourdeau, Henri (1881—1961) — vechi militant al mișcării muncitorești și comuniste. Din 1900 — membru al Partidului socialist din Franța. A fost redactor al ziarului „La Lutte Sociale”. La începutul anului 1920 Gourdeau a făcut parte din comitetul pentru refacerea

Internaționalei a II-a. A participat la crearea Partidului Comunist Francez, a fost membru al Comitetului de conducere, iar apoi al C.C. al P.C.F. În timpul ocupației hitleriste a participat în ilegalitate la lupta împotriva naziștilor. Până în 1959 — membru al consiliului municipal al Parisului și al Consiliului general al departamentului Sena. — 135.

Gukovski, I. E. (1871—1921) — și-a început activitatea revoluționară în 1898; bolșevic. După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost comisar al poporului pentru finanțe; în 1919—1920 — reprezentant plenipotențiar al R.S.F.S.R. în Estonia. — 59.

Gulkevici, K. N. (n. 1865) — diplomat țarist. În anii 1914—1916 — consilier în Ministerul Afacerilor Externe. În ajunul revoluției burghezo-democratice din februarie — ambasador extraordinar în Norvegia. În 1919 — ambasador al guvernului albguardist al lui Kolceak în Suedia. — 99.

Gusev, S. I. (Drabkin, I. D.) (1874—1933) — bolșevic. Și-a început activitatea revoluționară în 1896, în rîndurile „Uniunii de luptă pentru eliberarea clasei muncitoare” din Petersburg. La Congresul al II-lea al P.M.S.D.R. a participat ca delegat al Comitetului din regiunea Donului; a făcut parte din majoritatea iskristă. Din decembrie 1904 până în mai 1905 — secretar al Biroului Comitetelor Majorității și al Comitetului de partid din Petersburg, apoi — unul dintre conducătorii organizației bolșevice din Odesa. Din ianuarie 1906 — membru al Comitetului din Moscova al P.M.S.D.R.; a participat la Congresul al IV-lea (de unificare) ca delegat al organizației din Moscova. În octombrie 1917 a fost secretar al Comitetului militar-revoluționar din Petrograd; începînd din 1918 — lucrător politic în Armata Roșie; în anii 1921—1923 — șeful Direcției politice și membru al Consiliului militar-revoluționar al republicii; din 1923 — secretar al C.C.C. a P.C. (b) din Rusia și membru al colegiului Comisariatului poporului pentru Inspectia muncitorească-țărănească, iar din 1925 șef al secției de presă a C.C. al P.C. (b) din Rusia. În anii 1928—1933 — membru supleant al Prezidiului Comitetului Executiv al Internaționalei Comuniste. — 267.

H

Henderson, Arthur (1863—1935) — unul dintre liderii partidului laburist și ai mișcării sindicale engleze. În anii 1908—1910 și 1914—1917 — președinte al fracțiunii parlamentare laburiste. În timpul primului război mondial s-a situat pe poziții social-șovine. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 s-a dus în Rusia pentru a desfășura agitație în favoarea continuării războiului imperialist. În 1919 a fost unul dintre organizatorii Internaționalei a II-a, de la Berna, iar din 1923 — președinte al Comitetului executiv al așa-numitei „Internaționale muncitorești socialiste”. A făcut parte din mai multe guverne burgheze ale Angliei. — 146.

I

Ioffe, A. A. (1883—1927) — remarcabil diplomat sovietic. A intrat în mișcarea social-democrată la sfârșitul ultimului deceniu al secolului trecut. La Congresul al VI-lea al P.M.S.D. (b) din Rusia a fost primit, împreună cu interraioniștii, în partidul bolșevic, fiind totodată ales membru al C.C. În octombrie 1917 a fost membru al Comitetului militar-revoluționar din Petrograd. În 1918 s-a situat pe pozițiile „comuniștilor de stînga”. În timpul tratativelor de pace de la Brest a făcut parte din delegația sovietică. Din aprilie pînă în noiembrie 1918 a fost reprezentant plenipotențiar al R.S.F.S.R. la Berlin. A participat la tratativele dintre Rusia Sovietică și guvernele unor țări capitaliste. În anii 1925—1927 a aderat la opoziția troțkistă. — 95.

Ișcenko, A. G. (n. 1895) — membru de partid din aprilie 1917. În iulie 1917 — membru al C.C. al Sindicatului lucrătorilor din întreprinderile de navigație de la Petrograd. În octombrie 1917 — comisar al unei flote de torpiloare. În anii 1919—1921 și 1924—1927 — președinte al C.C. al Sindicatului lucrătorilor din întreprinderile de navigație fluvială și maritimă. A fost un participant activ al opoziției troțkiste din 1923 și membru al centrului troțkist din Moscova, fapt pentru care în 1927 a fost exclus din partid; în noiembrie 1929 — reprimat; în februarie 1935 a fost din nou exclus pentru activitate contrarevoluționară. — 229, 234.

Iudenici, N. N. (1862—1933) — general în armata țaristă. În anii 1905—1906 a comandat trupele în expediția de represalii din Armenia. În 1917 a fost comandantul Frontului din Caucaz. După Revoluția Socialistă din Octombrie — membru al „guvernului Regiunii de nord-vest”, guvern contrarevoluționar; a fost comandant suprem al armatei albgardiste din nord-vest. S-a bucurat de un sprijin larg din partea imperialiștilor Antantei. În 1919 a încercat de două ori să cucerească Petrogradul, dar fără succes. Înfrînt de Armata Roșie în noiembrie 1919, s-a retras în Estonia, apoi a plecat în Anglia. — 30, 98, 119, 122, 126, 144, 145, 148, 149, 150, 175, 181, 182, 238, 240, 269, 293, 308.

Iurenev, K. K. (1888—1938) — participant activ al mișcării revoluționare din Rusia. A deținut funcții importante în aparatul de stat. Membru al P.M.S.D.R. din 1905. Din 1913 pînă în iulie 1917 a fost unul dintre conducătorii organizației interraionale din Petrograd. După Revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 — membru al Comitetului executiv al Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd, membru al C.E.C. La Congresul al VI-lea al P.M.S.D. (b) din Rusia a fost primit în partidul bolșevicilor împreună cu interraioniștii. După Revoluția Socialistă din Octombrie a avut funcții de răspundere în aparatul de stat. A fost membru al colegiului Comisariatului poporului pentru problemele militare și maritime, a făcut parte din Consiliul militar-revoluționar al Frontului de est și apoi al celui de vest; în 1920 — membru al Comitetului din

Moscova al P.C. (b) din Rusia. Din iunie 1921 a lucrat în diplomație. — 273, 274.

J

Jouhaux, Leon (1879—1954) — fruntaș al mișcării sindicale franceze și internaționale, reformist; unul dintre liderii de dreapta ai Internaționalei sindicale de la Amsterdam. În anii primului război mondial s-a situat pe poziții șovine. — 136.

K

Kalinin, M. I. (1875—1946) — eminent militant al partidului comunist și al Statului sovietic, membru de partid din 1898. A activat în primele cercuri muncitorești marxiste ilegale și în „Uniunea de luptă pentru eliberarea clasei muncitoare”, întemeiată de V. I. Lenin la Petersburg. A participat activ la prima revoluție rusă. A desfășurat muncă de partid la Petersburg, Tiflis, Reval, Moscova și în alte orașe din Rusia. A fost supus, în repetate rânduri, măsurilor de represiune ale guvernului țarist. În 1912, la Conferința a VI-a (de la Praga) a partidului a fost ales membru supleant al C.C., iar apoi a fost cooptat în Biroul din Rusia al C.C. al P.M.S.D.R. A fost unul dintre organizatorii ziarului „Pravda”. În timpul revoluției burghezo-democratice din februarie 1917 — membru al Comisiei executive a Comitetului din Petersburg al partidului. A participat activ la insurecția armată din octombrie 1917 din Petrograd. După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost primar, apoi comisar al gospodăriei comunale a orașului Petrograd. Din martie 1919 — președinte al C.E.C. din Rusia, din decembrie 1922 — președinte al C.E.C. al U.R.S.S., iar din 1938 — președinte al Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S. Din 1919 — membru al C.C., iar din 1926 — membru al Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) al U.R.S.S. — 173.

Kamenev (Rozenfeld), L. B. (1883—1936) — membru al partidului bolșevic din 1901. A făcut parte din redacția ziarelor „Proletarii” și „Pravda”. La Conferința a VII-a generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia a fost ales în C.C. al partidului. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a adoptat o poziție semimeneșevică față de guvernul provizoriu și în problema războiului, s-a ridicat împotriva liniei leniniste a partidului, orientată spre revoluția socialistă. În octombrie 1917, în numele lui și al lui Zinoviev, a publicat în ziarul semimeneșevic „Novaia jizn” o declarație de dezavuare a rezoluției Comitetului Central cu privire la insurecția armată, ceea ce însemna divulgarea unei hotărâri secrete a partidului, trădarea revoluției.

După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost președinte al Sovietului din Moscova, vicepreședinte al Consiliului Comisarilor Poporului, membru în Biroul Politic al C.C. În repetate rânduri s-a ridicat împotriva politicii leniniste a partidului: în noiembrie 1917 s-a pronunțat pentru crearea unui guvern de coaliție în care să intre și menșevicii și socialiștii-revoluționari, în 1925 a fost unul dintre organizatorii „noii opoziții”, iar în 1926 — unul dintre liderii blocului

antipartinic troțkisto-zinovievist. În 1927, Congresul al XV-lea al P.C. (b) al U.R.S.S. l-a exclus din partid ca militant activ al opoziției troțkiste. În 1928 a declarat că-și recunoaște greșelile și a fost reprimat în partid, dar, întrucît nu și-a încetat activitatea antipartinică, în 1932 a fost din nou exclus din P.C. (b) al U.R.S.S. În 1933 a fost pentru a doua oară reprimat în partid. În 1934, pentru activitate antipartinică, a fost pentru a treia oară exclus din partid. — 267.

Kapp, Wolfgang (1858—1922) — reprezentant al iuncherimii germane și al clicii militariste imperialiste. În 1917 a fost unul dintre întemeietorii „partidului patriei”, partid reacționar. În martie 1920 a condus o lovitură de stat contrarevoluționară, monarhistă-militară; după eșecul ei a fugit în Suedia. S-a întors în Germania în 1922. — 186, 187.

Karl I (Habsburg) (1887—1922) — împărat al Austriei (1916—1918). — 179, 180, 217.

Kautsky, Karl (1854—1938) — unul dintre teoreticienii social-democrației germane și ai Internaționalei a II-a; începînd din 1910 a devenit ideolog al centrismului (kautskismului), una dintre cele mai periculoase și mai dăunătoare variante ale oportunismului. A fost redactorul revistei „Die Neue Zeit”, publicație teoretică a social-democrației germane.

În mișcarea socialistă a intrat în 1874. Concepțiile sale din acea vreme reprezentau un amestec de lassalleanism și anarhism. În 1881 a făcut cunoștință cu K. Marx și F. Engels și, sub influența lor, a aderat la marxism. În această perioadă a activității sale, el a publicat o serie de lucrări valoroase, ca „Doctrina economică a lui Karl Marx” (1887), „Problema agrară” (1899) ș.a., contribuind la popularizarea teoriei marxiste în Germania și în alte țări. Dar încă pe vremea aceea el a dat dovadă de inconsecvență ideologică, făcînd concesii revizionismului. La începutul secolului al XX-lea, inconsecvența ideologică a lui Kautsky s-a accentuat pe linia renunțării treptate la esența revoluționară a marxismului. El a devenit ideologul centrismului. În timpul primului război mondial s-a situat în esență pe pozițiile social-șovinismului. A formulat teoria antimarxistă a „ultraimperialismului”, care estompa contradicțiile imperialismului.

În 1918 Kautsky a luat atitudine împotriva revoluției din Germania. După victoria Revoluției Socialiste din Octombrie, Kautsky a negat necesitatea dictaturii proletariatului, opunîndu-i teoria utopică, neștiințifică a democrației „pure”, situată deasupra claselor. Concepțiile antimarxiste ale lui Kautsky au fost combătute de Engels, ca și de fruntașii aripii de stînga a social-democrației germane, și supuse unei aspre critici de către V. I. Lenin, mai ales în lucrarea „Revoluția proletară și renegatul Kautsky” (1918). — 5, 9—10, 14, 16, 106, 236, 320, 338—339.

Kerenski, A. F. (n. 1881) — socialist-revoluționar. În anii primului război mondial a fost un social-șovinist inveterat. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost ministru al justiției,

ministru de război și ministru al marinei, iar apoi prim-ministru în guvernul provizoriu burghez și comandant suprem al armatei. După revoluția socialistă din Octombrie a luptat împotriva Puterii sovietice; în 1918 a fugit peste graniță. În prezent trăiește în S.U.A., unde desfășoară propagandă antisovietică. — 186, 212, 213, 222, 257, 336.

Kiselev, A. S. (1879—1938) — membru de partid din 1898. A desfășurat activitate de partid în mai multe orașe din Rusia. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 — președinte al Sovietului din Ivanovo-Voznesensk, membru al Comitetului din Ivanovo-Voznesensk al P.M.S.D. (b) din Rusia. După Revoluția Socialistă din Octombrie a lucrat pe linie sindicală, economică și de stat. În 1920 — președinte al sindicatului minerilor, membru al Prezidiului C.E.C. din Rusia. În timpul discuției cu privire la sindicate (1920—1921) — adept al grupului antipartinic „opozitia muncitorească”. La Congresul al XII-lea al partidului a fost ales membru al Prezidiului Comisiei Centrale de Control a P.C. (b) din Rusia; ulterior — comisar al poporului pentru Inspecția muncitorească-tărănească a R.S.F.S.R. și adjunct al comisarului poporului pentru Inspecția muncitorească-tărănească a U.R.S.S. Din 1924 pînă în 1938 — secretar al C.E.C. al U.R.S.S. — 68, 69.

Kolceak, A. V. (1873—1920) — amiral al flotei țariste, monarhist, unul dintre principalii conducători ai contrarevoluției ruse în anii 1918—1919, protejatul Antantei. După Revoluția Socialistă din Octombrie, cu sprijinul imperialiștilor din S.U.A., Anglia și Franța, el s-a proclamat cîrmuitor suprem al Rusiei și a trecut în fruntea dictaturii militare burghezo-moșierești din Ural, Siberia și Extremul Orient. Loviturile date de Armata Roșie și creșterea mișcării partizanilor revoluționari au grăbit sfîrșitul dictaturii lui Kolceak. Luat prizonier, la 7 februarie 1920 el a fost împușcat în baza unei hotărîri a Comitetului revoluționar din Irkutsk. — 17, 18, 30, 40, 47, 71, 74, 93, 98, 101, 103, 111, 119, 122, 144, 145, 149, 155, 158, 175, 181, 182, 190, 192, 202, 215, 231, 238, 240, 251, 257, 269, 308, 319, 334, 335.

Koritschoner, Franz (1891—1942) — unul dintre întemeietorii Partidului Comunist din Austria în 1918; pînă în 1927 — membru al Comitetului Central al partidului. A fost redactor al ziarului „Die Rote Fahne”, organul central al partidului. A condus Consiliul sindicatelor revoluționare din Austria. A lucrat un timp, înainte de 1937, în Internaționala Sindicală Roșie, la Moscova. — 142.

Krasin, L. B. (1870—1926) — eminent om de stat sovietic. A intrat în mișcarea social-democrată în ultimul deceniu al secolului al XIX-lea. După Congresul al II-lea al P.M.S.D.R. a aderat la bolșevici. A participat activ la prima revoluție rusă. La congresele al III-lea și al IV-lea ale P.M.S.D.R. a fost ales membru al C.C., iar la Congresul al V-lea membru supleant al C.C. al P.M.S.D.R. În 1908 a emigrat. Cîțva timp a făcut parte din grupul antipartinic „Vpered”; ulterior s-a retras din viața politică și a lucrat ca inginer în străinătate și în Rusia. După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost unul dintre organizatorii

aprovizionării Armatei Roșii, membru al Prezidiului Consiliului economic superior, comisar al poporului pentru comerț și industrie, pentru căile de comunicație. În 1919 a intrat în diplomatie. În 1921 a fost numit comisar al poporului pentru comerțul exterior. În 1924 a fost trimis ca reprezentant plenipotențiar al U.R.S.S. în Franța, iar în 1925 în Anglia. — 66.

Krasnov, P. N. (1869—1947) — general în armata țaristă, participant activ la rebeliunea lui Kornilov din august 1917. La sfârșitul lunii octombrie 1917 a comandat detașamentele de cazaci trimise de Kerenski împotriva Petrogradului în timpul rebeliunii antisovietice. În 1918—1919 a condus armata albgardistă a cazacilor de pe Don. În 1919 a fugit în străinătate, unde și-a continuat activitatea antisovietică; ulterior a colaborat cu hitleriștii. A fost luat prizonier, judecat și condamnat la moarte printr-o sentință a Colegiului militar al Tribunalului Suprem al U.R.S.S. — 313.

Krestinski, N. N. (1883—1938) — a intrat în mișcarea social-democrată în 1903; în 1905 a aderat la bolșevici. În 1917 a fost președinte al comitetelor regionale Ekaterinburg și Ural ale P.M.S.D. (b) din Rusia. În anii 1918—1921 a fost comisar al poporului pentru finanțe al R.S.F.S.R., secretar al C.C. al P.C. (b) din Rusia. Ulterior a fost reprezentant plenipotențiar al U.R.S.S. în Germania și locțiitor al comisariatului poporului pentru afacerile externe. În 1918 s-a pronunțat, împreună cu „comuniștii de stînga“, împotriva încheierii păcii de la Brest. În timpul discuției cu privire la syndicate (1920—1921) a fost adept al platformei lui Troțki. — 234, 235, 277, 290.

Krilenko, N. V. (1885—1938) — membru al partidului bolșevic din 1904. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a lucrat la ziarul „Soldatskaia Pravda“, a participat la Conferința generală a organizațiilor P.M.S.D. (b) din Rusia din armata de pe front și din spatele frontului. A fost delegat la primul Congres general al Sovietelor din Rusia. A participat activ la Revoluția Socialistă din Octombrie. La cel de-al II-lea Congres general al Sovietelor din Rusia a fost ales în Consiliul Comisarilor Poporului ca membru al Comitetului pentru problemele militare și maritime, iar mai târziu a fost numit comandant suprem. Începînd din 1918 a lucrat în diverse organe ale justiției sovietice: a fost președinte al Tribunalului revoluționar suprem de pe lîngă C.E.C. din Rusia, locțiitor al comisariatului poporului pentru justiție, procuror al republicii; în 1931 a fost numit comisar al poporului pentru justiție al R.S.F.S.R., iar în 1936 — comisar al poporului pentru justiție al U.R.S.S. La congresele al XV-lea și al XVI-lea ale partidului a fost ales membru al Comisiei Centrale de Control. — 231.

Krijjanovski, G. M. (1872—1959) — vechi militant al partidului comunist; renumit savant sovietic, inginer-energetician. A luat parte la mișcarea revoluționară începînd din 1893; împreună cu V. I. Lenin, a fost unul dintre organizatorii „Uniunii de luptă pentru eliberarea clasei muncitoare“ din Petersburg. La Congresul al II-lea al P.M.S.D.R.

a fost ales în lipsă membru al C.C. A participat îndeaproape la revoluția din 1905—1907. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al Sovietului din Moscova, făcând parte din fracțiunea bolșevică. După victoria Revoluției Socialiste din Octombrie a lucrat la refacerea și dezvoltarea sistemului energetic al Moscovei. În 1920, din însărcinarea lui Lenin, a condus Comisia de stat pentru electrificarea Rusiei (GOELRO). În anii 1921—1930 a condus Comisia de Stat a Planificării, a luat parte la elaborarea primului plan cincinal de dezvoltare a economiei naționale a U.R.S.S., iar între 1930 și 1932 a fost șeful Direcției generale a energiei din cadrul Comisariatului poporului pentru industria combustibilului. În anii 1932—1936 a fost președinte al Comitetului pentru învățământul superior de pe lângă Comitetul Executiv Central al U.R.S.S. și adjunct al comisarului poporului pentru învățământ al R.S.F.S.R. A fost ales în repetate rânduri membru al C.C. al P.C. (b) al U.R.S.S. și al C.E.C. al U.R.S.S. În 1929 a fost ales membru al Academiei de Științe a U.R.S.S., iar din 1929 pînă în 1939 a fost vicepreședinte al acestei academii, precum și director permanent al Institutului de energetică al Academiei de Științe a U.R.S.S., înființat de el; a scris o serie de lucrări științifice în domeniul energiei. — 65—66, 114.

Kun, Béla (1886—1939) — militant al mișcării muncitorești ungare și internaționale; unul dintre întemeietorii și conducătorii Partidului Comunist din Ungaria. În timpul războiului imperialist mondial, aflându-se ca prizonier de război la Tomsk, a desfășurat o muncă de propagandă revoluționară în rândurile prizonierilor. În 1916 a stabilit legături cu organizația locală a P.M.S.D.R. (b) și a intrat în rândurile partidului bolșevic. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost ales membru în Comitetul organizației guberniale de partid Tomsk. În 1918 a fost președintele Federației grupurilor de străini ale P.C. (b) din Rusia. În toamna anului 1918 s-a înapoiat în Ungaria. Arestat în februarie 1919, a fost eliberat în martie. În perioada existenței Republicii Sovietice Ungare, Béla Kun a fost conducătorul de fapt al guvernului, deținând în el posturile oficiale de comisar al poporului pentru afacerile externe și de membru al colegiului Comisariatului poporului pentru problemele militare. După înfrîngerea revoluției din Ungaria, a emigrat în Austria, și apoi în Rusia Sovietică. În 1920 a fost membru al Consiliului militar-revoluționar al Frontului de Sud, mai târziu — președinte al Comitetului revoluționar din Crimeea. Începînd din 1921 a dus activitate de partid în Ural, a fost membru al Prezidiului C.E.C. al Sovietelor din Rusia, împluternicit al C.C. al P.C. (b) din Rusia în C.C. al Uniunii Tineretului Comunist din Rusia, membru al Prezidiului Comitetului Executiv al Internaționalei Comuniste. — 137.

L

Lansbury, George (1859—1940) — unul dintre liderii Partidului laburist englez. În 1892 a intrat în Federația social-democrată; în 1906 a aderat la laburiști. În anii 1910—1912 și 1922—1940 a fost

membu al parlamentului. În perioada 1912—1922 a fost editorul și redactorul cotidianului „The Daily Herald“. Între 1929 și 1931 — ministru al lucrărilor publice. În anii 1931—1935 — președinte al partidului laburist. — 301.

Leiciagne, Lucie — socialistă franceză. A făcut parte din gruparea de centru a Partidului socialist francez ; la începutul anului 1920 a fost membră a comitetului pentru refacerea Internaționalei a II-a. La Congresul de la Tours al Partidului socialist francez (decembrie 1920) a aderat la majoritatea care a format partidul comunist ; a fost aleasă în Comitetul de conducere al partidului. — 135.

Lejava, A. M. (1870—1937) — membru de partid din 1904. După Revoluția Socialistă din Octombrie a avut munci de răspundere în aparatul de stat și în economie. În anii 1918—1920 a fost președinte al Uniunii centrale a cooperativelor de consum ; din 1920 pînă în 1925 — locțiitor al comisariului poporului pentru comerț exterior ; în anii 1925—1930 — locțiitor al președintelui Consiliului Comisarilor Poporului al R.S.F.S.R. A fost membru al C.E.C. din Rusia și al C.E.C. al U.R.S.S. în mai multe legislaturi. În perioada 1933—1937 a lucrat ca șef al Direcției generale a culturilor subtropicale din U.R.S.S. — 79.

Lenin, V. I. (Ulianov, V. I., Lenin, N.) (1870—1924) — vezi date biografice. — 3, 32, 37, 41, 50, 68, 77, 78, 94, 135, 144, 173, 181, 202, 212, 234, 235, 236, 283, 313, 338, 367.

Le Troquer, André (n. 1884) — om politic francez, publicist. A fost membru al Partidului socialist francez, unul dintre redactorii ziarului „L'Humanité“. La începutul anului 1920 a făcut parte din comitetul pentru refacerea Internaționalei a II-a. În noiembrie 1943 a fost numit comisar pentru probleme militare și maritime al comitetului francez din Algeria, în 1946 — ministru de interne, din decembrie 1946 pînă în ianuarie 1947 — ministru al apărării naționale. În februarie 1954 a ocupat postul de președinte al Adunării naționale. — 135.

Liebkecht, Karl (1871—1919) — militant de seamă al mișcării muncitorești germane și internaționale ; unul dintre conducătorii aripii de stînga a social-democrației germane ; fiul lui Wilhelm Liebknecht. A luptat activ împotriva oportunismului și a militarismului. În 1912 a fost ales deputat în Reichstag. În anii primului război mondial s-a situat pe poziții internaționaliste-revoluționare. K. Liebknecht a fost unul dintre organizatorii și conducătorii grupului „Die Internationale“, care ulterior și-a schimbat denumirea în „Spartacus“, iar mai tîrziu în „Uniunea Spartacus“. Pentru propaganda antimilitaristă desfășurată, a fost judecat în 1916 și condamnat la muncă silnică. În timpul revoluției din noiembrie 1918 din Germania s-a aflat, împreună cu R. Luxemburg, în fruntea avangărzii revoluționare a muncitorilor germani. A fost redactor al ziarului „Die Rote Fahne“ și unul dintre întemeietorii Partidului Comunist din Germania și conducătorii insurecției muncitorilor berlinezi din ianuarie 1919. După înăbușirea insurecției, a fost ucis în mod bestial de către contrarevolu-

ționari. Caracterizînd activitatea lui K. Liebknecht, Lenin scria : „Acest nume este simbolul conducătorului devotat intereselor proletariatului, simbolul devotamentului față de revoluția socialistă... Acest nume este simbolul luptei neîmpăcate împotriva imperialismului, nu în vorbe, ci în fapte...” (Opere complete, vol. 37, București, Editura politică, 1965, ed. a II-a, p. 474). — 177, 187, 214, 254, 306.

Litvinov, M. M. (1876—1951) — militant al partidului bolșevic, om de stat, remarcabil diplomat sovietic. Membru al P.M.S.D.R. din 1898. A fost agent al „Iskrei” ; a participat la prima revoluție rusă din 1905—1907. Din iunie 1914 a fost reprezentant al C.C. al P.M.S.D.R. în Biroul socialist internațional. După Revoluția Socialistă din Octombrie a lucrat în diplomație. Din 1921 Litvinov a fost locțiitor al comisarului poporului pentru afacerile externe. Din 1930 pînă în 1939 — comisar al poporului pentru afacerile externe. În anii 1941—1943 a fost locțiitor al comisarului poporului pentru afacerile externe și ambasador al U.R.S.S. în S.U.A. ; după întoarcerea din S.U.A. a fost pînă în 1946 locțiitor al comisarului poporului pentru afacerile externe. La Congresul al XVII-lea al partidului a fost ales membru al C.C. al P.C. (b) din U.R.S.S. ; a fost membru al C.E.C. al U.R.S.S. și deputat în Sovietul Suprem al U.R.S.S. În 1936, la Montreux, a căzut de acord cu N. Titulescu asupra textului unui tratat de asistență mutuală între U.R.S.S. și România. — 31, 77.

Lloyd George, David (1863—1945) — om politic englez, lider al partidului liberal. Din 1890 — membru al parlamentului. În anii 1905—1908 a fost ministru al comerțului, iar în anii 1908—1915 — ministru de finanțe. Prin măguleli, minciuni, precum și prin făgăduieli făcute muncitorilor, a încercat să împiedice crearea în Anglia a unui partid revoluționar al clasei muncitoare. În anii 1916—1922, în calitate de prim-ministru, a căutat să consolideze pozițiile imperialismului englez în Orientul Apropiat și Mijlociu, precum și în Balcani ; a reprimat cu cruzime mișcarea de eliberare națională din colonii și din țările dependente. După revoluția Socialistă din Octombrie a fost unul dintre inspiratorii și organizatorii intervenției armate și ai blocadei împotriva Statului sovietic. — 144, 145, 158, 361.

Longuet Jean (1876—1938) — unul dintre liderii Partidului socialist francez și ai Internaționalei a II-a, publicist. În anii primului război mondial a condus minoritatea centristă-pacifistă a Partidului socialist francez. A fost unul dintre fondatorii și redactorii ziarului „Le Populaire”, organ al centriștilor francezi. S-a pronunțat împotriva afilierei Partidului socialist francez la Internaționala Comunistă și a creării Partidului Comunist Francez. Din 1921 a fost membru al Comitetului executiv al Internaționalei de la Viena (a II^{1/2}), iar din 1923 unul dintre conducătorii așa-numitei „Internaționale muncitorești socialiste”.

În deceniul al 4-lea s-a pronunțat pentru unitatea de acțiune a socialiștilor și comuniștilor împotriva fascismului, a făcut parte din organizații internaționale de luptă împotriva fascismului și a războiului. — 5, 16.

Loriot, Ferdinand (1870—1930) — socialist francez. În anii primului război mondial s-a situat pe poziții internaționaliste; la Conferința de la Kiental (1916) a aderat la stînga zimmerwaldiană. În anii 1920—1927 a făcut parte din Partidul Comunist Francez. A fost delegat la Congresul al III-lea al Internaționalei Comuniste.

În 1927 a fost exclus din partid pentru oportunism de dreapta. — 135.

Louis, Paul (1872—1955) — socialist francez, scriitor și publicist. A colaborat la „Le Populaire” și la multe alte ziare și reviste. La începutul anului 1920 a făcut parte din comitetul pentru refacerea Internaționalei a II-a. După scindarea Partidului socialist francez, la Congresul de la Tours (decembrie 1920), a intrat în partidul comunist, din care s-a retras însă în 1923; ulterior a înființat așa-numitul „Partid al unității proletare”. Începînd din 1944 a colaborat la ziarul reacționar „Le Parisien Libéré”. — 135.

Lozovski (Dridzo), S. A. (1878—1952) — membru al P.M.S.D.R. din 1901. Din 1909 pînă în 1917 a trăit în emigrație, unde a aderat la grupul bolșevicilor-conciliatori. În iunie 1917 s-a înapoiat în Rusia; la Conferința a III-a generală a sindicatelor din Rusia (iulie 1917) a fost ales secretar al C.C.S. din Rusia. În decembrie 1917 a fost exclus din rîndurile P.M.S.D. (b) din Rusia pentru acțiunile sale îndreptate împotriva politicii partidului. Ulterior a condus grupul social-democraților internaționaliști; în decembrie 1919 a fost reprimat în P.C. (b) din Rusia împreună cu membrii acestei grupări. În 1920 a fost președintele Consiliului gubernial al sindicatelor din Moscova. Din 1921 pînă în 1937 a fost secretar general al Internaționalei Sindicale Roșii, director la Goslitizdat. Între 1939—1946 — adjunct al comisarului poporului pentru afacerile externe (apoi al ministrului de externe) al U.R.S.S. Începînd de la Congresul al XV-lea al partidului — membru supleant al C.C., iar de la Congresul al XVIII-lea — membru în C.C. al P.C. (b) al U.R.S.S. — 229, 231.

Lutovinov, I. H. (1887—1924) — membru de partid din 1904. A desfășurat activitate de partid într-o serie de orașe din Rusia. A fost supus în repetate rînduri represiunilor din partea guvernului țarist. După Revoluția Socialistă din Octombrie a participat activ la războiul civil pe Don și în Ucraina; a făcut parte din C.C. ilegal al P.C. (b) din Ucraina. Ulterior a activat pe linie sindicală și de stat. Din 1920 — membru al C.C. al Sindicatului metalurgiștilor și membru în Prezidiul C.E.C. din Rusia; a făcut parte din prezidiul C.C.S. din Rusia. În timpul discuției cu privire la sindicate (1920—1921) a fost un participant activ al grupului antipartinic „opoziția muncitorească”. — 234, 276.

Luxemburg, Rosa (1871—1919) — militantă de seamă a mișcării muncitorești internaționale, unul dintre liderii aripii de stînga a Internaționalei a II-a. A fost unul dintre întemeietorii și conducătorii Partidului social-democrat din Polonia. Începînd din 1897 a participat activ la mișcarea social-democrată germană, a luptat împotriva bern-

steinismului și a millerandismului. A luat parte la prima revoluție rusă (la Varșovia).

De la începutul primului război mondial s-a situat pe poziții internaționaliste. A fost unul dintre inițiatorii creării în Germania a grupului „Die Internationale“, care ulterior și-a schimbat denumirea în „Spartacus“, iar mai târziu în „Uniunea Spartacus“. În timpul revoluției din noiembrie 1918 din Germania, a fost unul dintre conducătorii avangărzii revoluționare a muncitorilor germani. A participat la Congresul de constituire a Partidului Comunist din Germania, congres la care a avut un rol conducător. În ianuarie 1919 a fost arestată și în mod bestial ucisă de contrarevoluționari. — 187, 306.

M

MacDonald, James Ramsay (1866—1937) — om politic englez, unul dintre fondatorii și liderii Partidului laburist independent și ai Partidului laburist. A promovat o politică ultraoportunistă, a propagat teoria colaborării între clase și a integrării treptate a capitalismului în socialism. La începutul primului război mondial s-a situat pe poziții pacifiste, iar apoi a pornit pe calea sprijinirii fățișe a burgheziei imperialiste. În anii 1918—1920 a încercat să împiedice lupta muncitorilor englezi care se ridicaseră împotriva intervenției antisovietice. În anii 1924 și 1929—1931 a deținut postul de prim-ministru. Guvernul laburist MacDonald a promovat o politică antimuncitorească, a reprimat mișcarea de eliberare națională din coloniile engleze. În anii 1931—1935, MacDonald s-a aflat în fruntea așa-numitului „guvern național“, a cărui politică o stabileau conservatorii. — 236—237.

Martov, L. (Federbaum, I. O.) (1873—1923) — unul dintre liderii menșevismului. În anii reacțiunii și ai noului avânt revoluționar a fost lichidator. În perioada primului război mondial s-a situat pe poziții centriste. În 1917 s-a aflat în fruntea grupului menșevicilor-internaționaliști. După Revoluția Socialistă din Octombrie a luat atitudine împotriva Puterii sovietice. În 1920 a emigrat în Germania; a editat la Berlin revista menșevică contrarevoluționară „Sozialistieski Vestnik“. — 5, 14.

Marx, Karl (1818—1883) — întemeietor al comunismului științific, gânditor genial, conducător și învățător al proletariatului internațional (vezi articolul lui V. I. Lenin „Karl Marx (Scurtă schiță biografică și expunere a marxismului)“. Opere complete, vol. 26, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 43—92). — 9, 12—13, 302, 321, 324.

Mauranges — socialist francez, centrist. La începutul anului 1920 a făcut parte din comitetul pentru refacerea Internaționalei a II-a. — 135.

Maurin, Maurice (n. 1879) — socialist francez. A făcut parte din gruparea de centru a Partidului socialist francez. În noiembrie 1920 a intrat în comitetul pentru refacerea Internaționalei a II-a. Până în

1938 a fost membru al comisiei administrative permanente a partidului socialist. — 135.

Maximovski, V. N. (1887—1941) — membru de partid din 1903. A desfășurat activitate de partid într-o serie de orașe din Rusia. După Revoluția Socialistă din Octombrie a lucrat pe linie de partid și de stat: secretar al Comitetului regional de partid din Moscova, șeful secției de evidență și repartizare a C.C. al partidului, locțiitor al comisarului poporului pentru învățământ al R.S.F.S.R. În perioada încheierii păcii de la Brest a fost unul dintre „comuniștii de stînga“. În anii 1920—1921 a fost un membru activ al grupului antipartinic al „centralismului democratic“; în 1923 a semnat platforma troțkistă a celor 46, aderînd apoi la „noua opoziție“. După Congresul al XIV-lea al partidului a părăsit rîndurile opoziției. Începînd din 1929 a desfășurat activitate științifică și didactică în diferite instituții de învățământ superior. — 270, 271, 272, 273—274.

Mayèras, Barthèlemy (n. 1879) — socialist francez, ziarist. S-a situat pe poziții centriste. A colaborat activ la ziarul „Le Populaire“ și la alte organe de presă ale centriștilor francezi. Membru al conducerii Partidului socialist francez, adept al unității cu elementele social-șovine fătîșe din partid. La începutul anului 1920 a făcut parte din comitetul pentru refacerea Internaționalei a II-a — 135.

Miliutin, V. P. (1884—1938) — a intrat în mișcarea social-democrată în 1903; la început a fost menșevic, iar din 1910 — bolșevic. A desfășurat activitate de partid într-o serie de orașe din Rusia. La Conferința a VII-a generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia a fost ales membru al C.C. al partidului. La Congresul al II-lea general al Sovietelor a intrat în Consiliul Comisarilor Poporului în calitate de comisar al poporului pentru agricultură. În noiembrie 1917 s-a pronunțat pentru formarea unui guvern de coaliție în care să intre și menșevicii și socialiștii-revoluționari și, declarîndu-se în dezacord cu politica partidului, a ieșit din C.C. și din guvern. În anii 1918—1921 a fost vicepreședinte al Consiliului economic superior, apoi a deținut alte funcții de răspundere în aparatul de stat și economic; a fost membru supleant al C.C. al partidului și membru al C.C.C. — 280, 281, 288, 289, 290, 291.

Millerand, Alexandre Etienne (1859—1943) — om politic și publicist francez. La sfîrșitul secolului al XIX-lea s-a alăturat mișcării socialiste. În 1899 a intrat într-un guvern burghez reacționar, practicînd politica oportunistă de colaborare cu burghezia. În 1904 a fost exclus din Partidul socialist francez. În anii 1909—1910, 1912—1913, 1914—1915 a ocupat diverse posturi în guvern. După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost unul din organizatorii intervenției anti-sovietice. În perioada 1920—1924 a fost președinte al Republicii Franceze.

V. I. Lenin a demascât millerandismul ca fiind o trădare a intereselor proletariatului, o expresie practică a revizionismului și a scos la iveală rădăcinile lui sociale. — 144, 145, 158.

Mouret, Jean (n. 1863) — socialist francez. A făcut parte din gruparea de centru a Partidului socialist francez. În 1919 a fost membru al Camerei deputaților. La începutul anului 1920 a făcut parte din comitetul pentru refacerea Internaționalei a II-a. — 135.

N

Nicolaie al II-lea (Romanov) (1868—1918) — ultimul împărat al Rusiei; a domnit din 1894 pînă la revoluția burghezo-democratică din februarie 1917. La 17 iulie 1918 a fost executat la Ekaterinburg (Sverdlovsk), în baza unei hotărîri a Sovietului regional de deputați ai muncitorilor și soldaților din Ural. — 179, 180, 181.

Nobel — industriaș suedez. Pînă la instaurarea Puterii sovietice a fost proprietar al unor mari întreprinderi petroliere din Baku. — 345.

Noske, Gustav (1868—1946) — unul dintre liderii oportuniști ai Partidului social-democrat din Germania. În 1918, în timpul revoluției din noiembrie din Germania, a fost unul dintre conducătorii acțiunii de înăbușire a mișcării revoluționare a marinarilor din Kiel. În anii 1919—1920 — ministru de război; a organizat represiunile împotriva muncitorilor berlinezi și a pus la cale asasinarea lui K. Liebknecht și a Rosei Luxemburg, ceea ce i-a atras porecla de „ciine sîngeros”. Mai tîrziu a fost președinte al provinciei prusiene Hanovra. În perioada dictaturii fasciste, guvernul hitlerist i-a acordat o pensie de stat. V. I. Lenin a arătat că Noske a fost un „social-trădător” și unul „dintre cei mai odioși călăi, ieșiți din rîndurile muncitorilor, dar care au trecut în slujba monarhiei și a burgheziei contrarevoluționare” (Opere complete, vol. 38, București, Editura politică, 1966, ed. a doua, p. 304). — 62, 140.

Novih, G. E. — *vezi* Rasputin, G. E.

O

Obolenski, V. V. — *vezi* Osinski, N.

Oleinikov — ofițer albgardist. La sfîrșitul anului 1919 a trecut de partea Puterii sovietice și a remis guvernului sovietic o serie de documente secrete care demascau politica imperialistă a Americii, Angliei și Franței. — 98.

Osinski, N. (Obolenski, V. V.) (1887—1938) — membru al partidului bolșevic din 1907. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a lucrat în Biroul regional Moscova al P.M.S.D. (b) din Rusia, a făcut parte din redacția ziarului bolșevic „Soțial-Demokrat”.

După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost director al Băncii de Stat a R.S.F.S.R., președinte al Consiliului economic superior. În 1918 a fost unul dintre autorii platformei „comuniștilor de stînga”. În anii 1918—1919 a lucrat în redacția ziarului „Pravda” și la secția de

propagandă a C.E.C. din Rusia ; delegat la primul Congres al Internaționalei Comuniste. În anii 1920—1921 a fost membru activ al grupului antipartinic al „centralismului democratic“. Ulterior a aderat la opoziția troțkistă. În anii 1921—1923 a fost locțiitor al comisarului poporului pentru agricultură, în 1925 — membru al prezidiului Comisiei de Stat a Planificării a U.R.S.S. La Congresul al XIV-lea al partidului a fost ales membru supleant al C.C. al P.C. (b) al Uniunii Sovietice. În anii 1926—1928 a condus Direcția centrală de statistică a U.R.S.S. În 1929 a fost vicepreședinte al Consiliului economic superior al U.R.S.S. În anii următori a avut munci de răspundere în domeniul economic-administrativ. — 270, 271, 275, 282.

P

Palicot — socialist francez. A făcut parte din gruparea de centru a Partidului socialist francez. La începutul anului 1920 a intrat în comitetul pentru refacerea Internaționalei a II-a. La Congresul de la Tours al Partidului socialist francez (decembrie 1920) a aderat la majoritatea care a format partidul comunist ; a fost ales membru supleant al Comitetului de conducere al partidului. — 135.

Pecher — socialist francez. A făcut parte din gruparea de centru a Partidului socialist francez. La începutul anului 1920 a intrat în comitetul pentru refacerea Internaționalei a II-a. — 135.

Pilsudski, Jósef (1867—1935) — mareșal și dictator fascist al Poloniei (1926—1935). Ca șef al statului polon (1918—1922), Pilsudski a reprimat mișcarea revoluționară și a împins Polonia alături de statele imperialiste la intervenția împotriva Rusiei Sovietice. În 1926 a organizat o lovitură de stat, în urma căreia a instaurat în Polonia o dictatură militară fascistă. În 1934 a încheiat o alianță cu Germania hitleristă. — 343.

Podvoiski, N. I. (1880—1948) — remarcabil militant al partidului și al statului. Membru al partidului bolșevic din 1901, participant activ la prima revoluție rusă. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al Comitetului din Petersburg al P.M.S.D. (b) din Rusia ; în perioada de pregătire și desfășurare a insurecției armate din Octombrie — președinte al Comitetului militar-revoluționar din Petrograd, unul dintre conducătorii asaltului împotriva Palatului de iarnă. După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost membru al Comitetului pentru problemele militare și maritime, comandant al districtului militar Petrograd. În 1919 a fost numit comisar al poporului pentru problemele militare și maritime din Ucraina. A fost ales în repetate rânduri membru al Comisiei Centrale de Control a P.C. (b) al Uniunii Sovietice. În ultimii ani de viață a desfășurat activitate propagandistică și publicistică. — 231.

Poincaré, Raymond (1860—1934) — om politic și de stat burghez din Franța. Începând din 1893 a fost, în repetate rânduri, membru al guvernului francez ; exponent al celor mai agresive cercuri ale bur-

gheziei franceze. În 1912 — prim-ministru, din 1913 pînă în 1920 — președinte al Franței. În aceste posturi s-a manifestat ca adept activ al pregătirii primului război mondial, fapt care i-a atras apelativul de „Poincaré-război”. După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost unul dintre organizatorii intervenției militare străine împotriva Rusiei Sovietice. În anii 1922—1924 și 1926—1929 a fost prim-ministru. Politica lui s-a caracterizat printr-o orientare net antisovietică, prin ofensiva împotriva drepturilor vitale și a libertăților democratice ale oamenilor muncii francezi, prin persecutarea comuniștilor francezi. — 361.

Popov, P. I. (1872—1950) — statistician. Membru al partidului bolșevic din 1924. Începînd din 1918 a condus Direcția centrală de statistică, a fost membru al prezidiului Comisiei de Stat a Planificării a U.R.S.S.; din 1926 pînă în 1949 a fost membru al prezidiului Comisiei de Stat a Planificării a R.S.F.S.R. și al Academiei de științe agricole „V. I. Lenin”, a condus secția pentru agricultură a Comisiei de Stat a Planificării a R.S.F.S.R. Ulterior — membru al consiliului științific și metodologic de pe lîngă Direcția centrală de statistică a U.R.S.S. Autor a numeroase lucrări științifice în domeniul statisticii. — 354.

R

Racovski, C. (1873—1941) — militant al mișcării muncitorești din România și al mișcării muncitorești internaționale. A făcut parte din delegația română la Conferința de la Zimmerwald.

Începînd din 1917, Racovski a fost membru al partidului bolșevic. După Revoluția Socialistă din Octombrie a ocupat în Republica sovietică diferite funcții pe linie de partid și de stat. În 1918 a fost numit președinte al Consiliului Comisarilor Poporului din Ucraina, iar începînd din 1923 a îndeplinit misiuni diplomatice în Anglia și în Franța. — 275, 278.

Radek, K. B. (1885—1939) — începînd din primii ani ai secolului nostru a participat la mișcarea social-democrată din Galiția, Polonia și Germania. În anii primului război mondial s-a situat pe poziții internaționaliste, manifestînd însă unele șovăieli în direcția centrismului; a avut o poziție greșită în problema dreptului națiunilor la autodeterminare. În partidul bolșevic a intrat în 1917. După Revoluția Socialistă din Octombrie a lucrat la Comisariatul poporului pentru afacerile externe, a fost secretar al Comitetului Executiv al Internaționalei Comuniste. La congresele VIII—XII ale P.C. (b) din Rusia a fost ales membru al C.C. al partidului. S-a ridicat în repetate rînduri împotriva politicii leniniste a partidului; în 1918 a făcut parte din grupul „comuniștilor de stînga”; începînd din 1923 — adept activ al opoziției troțkiste. În 1927, la Congresul al XV-lea al P.C. (b) al U.R.S.S. a fost exclus din partid pentru activitate fracționistă. În 1929 a declarat că-și recunoaște greșelile și a fost reprimit în partid, dar nu și-a încetat activitatea antipartinică și de aceea în 1936 a fost din nou exclus. — 178, 277.

Ranoult, Daniel (1880—1958) — militant de seamă al mișcării muncitorești și comuniste din Franța, publicist. Din 1906 pînă în 1920 a fost membru al Partidului socialist francez, începînd din 1908 — redactor al ziarului „L'Humanité“. La începutul anului 1920 a făcut parte din comitetul pentru refacerea Internaționalei a II-a. A participat la întemeierea Partidului Comunist Francez, a fost ales în Comitetul de conducere al partidului. În timpul ocupării Franței de către Germania hitleristă a fost internat în diferite lagăre de concentrare; din 1945 pînă în 1950 a fost membru al C.C. al Partidului Comunist Francez, din 1950 pînă în 1958 — membru al Comisiei centrale de control financiar. — 135.

Rasputin (Novîh), G. E. (1872—1916) — aventurier, s-a bucurat de o mare influență la curtea lui Nicolaie al II-lea. Se trăgea dintr-o familie de țărani din gubernia Tobolsk. În 1907, dîndu-se drept „călugăr sfînt“ înzestrat cu „darul prezicerii“, a reușit să cîștige încrederea familiei imperiale. „Rasputiniada“ a constituit expresia cea mai evidentă a obscurantismului, bigotismului și descompunerii morale, caracteristice cliicii guvernante din Rusia țaristă. Rasputin a fost ucis la Petrograd de către un grup de monarhiști, care prin acest act voiau să salveze dinastia și să înăbușe revoluția în creștere. — 177.

Rauze, Marianne — socialistă franceză. A colaborat la ziarul „Le Populaire“ și la alte publicații socialiste. A făcut parte din gruparea de centru a Partidului socialist francez; la începutul anului 1920 a intrat în comitetul pentru refacerea Internaționalei a II-a. — 135.

Reed, John (1887—1920) — militant de seamă al mișcării muncitorești americane, scriitor și ziarist. În anii primului război mondial a fost corespondent de război, a luat atitudine împotriva războiului imperialist. În 1917 a venit în Rusia. A salutat Marea Revoluție Socialistă din Octombrie; evenimentelor legate de Revoluția din Octombrie le-a dedicat cartea „10 zile care au zguduit lumea“ (trad. rom. 1957 și 1962). După ce s-a întors în S.U.A., în 1918, a aderat la aripa stîngă a Partidului socialist și a condus activitatea lui. A fost unul dintre fondatorii Partidului Comunist din S.U.A. (septembrie 1919). În octombrie 1919 a fost ales membru al Comitetului Executiv al Internaționalei Comuniste; în 1920 a participat la lucrările Congresului al II-lea al Internaționalei Comuniste. — 50.

Renaudel, Pierre (1871—1935) — unul dintre liderii reformiști ai Partidului socialist francez. În anii 1902—1914 a fost redactor al ziarului „Le Peuple“, iar în perioada 1914—1920 — redactor al ziarului „L'Humanité“; în 1914—1919 și 1924 a fost membru al Camerei deputaților. În timpul primului război mondial s-a situat pe poziții social-șovine. În 1927 s-a retras din conducerea partidului socialist, iar în 1933 a fost exclus din partid. Mai tîrziu a organizat o mică grupare neosocialistă. — 9.

Renner, Karl (1870—1950) — om politic austriac, lider și teoretician al social-democraților de dreapta din Austria. Unul dintre

ideologii așa-numitului „austro-marxism“ și autorii teoriei burghezo-naționaliste a „autonomiei cultural-naționale“. În perioada primului război mondial s-a situat pe poziții social-șovine. În anii 1919—1920 a fost cancelar al Austriei, iar în anii 1945—1950 — președinte al Austriei. — 142.

Rikov, A. I. (1881—1938) — membru al partidului bolșevic din 1899. A desfășurat activitate de partid într-o serie de orașe din Rusia. La Congresul al III-lea al P.M.S.D.R. a fost ales membru al C.C. al partidului. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 s-a ridicat împotriva liniei leniniste a partidului, orientată spre revoluția socialistă.

După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost comisar al poporului pentru afacerile interne, președinte al Consiliului economic superior, vicepreședinte al Consiliului Comisarilor Poporului și al Consiliului Muncii și Apărării, președinte al Consiliului Comisarilor Poporului al U.R.S.S. și al R.S.F.S.R.; a fost membru al Biroului Politic al C.C. S-a ridicat în repetate rânduri împotriva politicii leniniste a partidului; în noiembrie 1917 a declarat că nu este de acord cu politica partidului și s-a retras din C.C. și din guvern; în 1928 a fost unul dintre liderii devierii oportuniste de dreapta din partid. În 1937, pentru activitatea sa antipartinică, a fost exclus din partid. — 232, 276, 280—281, 285, 290.

S

Sapronov, T. V. (1887—1939) — membru al partidului bolșevic din 1912. După Revoluția Socialistă din Octombrie a avut munci de răspundere pe linie de partid, de stat și sindicală. S-a ridicat în repetate rânduri împotriva politicii partidului. În 1918 s-a situat pe pozițiile „comuniștilor de stînga“. În timpul discuției cu privire la sindicate (1920—1921) a condus grupul antipartinic al „centralismului democratic“. În 1923 a semnat declarația troțkistă a celor 46. În anii 1925—1927 a fost unul din participanții activi ai „noii cpoziții“ și ai blocului troțkisto-zinovievist. În 1927, la Congresul al XV-lea al P.C. (b) din U.R.S.S., a fost exclus din partid pentru activitate antipartinică. — 269—270, 271, 272, 274, 275, 280, 282, 287.

Sazonov, S. D. (1861—1927) — diplomat de seamă al Rusiei țariste, exponent al intereselor marilor moșieri și ale marii burghezii. Începînd din 1904 a deținut o serie de posturi diplomatice în țările Europei; în 1909 a fost numit subsecretar de stat la externe; în anii 1910—1916 — ministru al afacerilor externe; în 1916 — ambasador la Londra. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a sprijinit politica contrarevoluționară a guvernului provizoriu. După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost reprezentantul lui Kolceak, iar apoi reprezentantul lui Denikin la Paris, unde a și rămas în emigrație. — 99.

Scheidemann, Philipp (1865—1939) — unul dintre liderii aripii oportuniste de extremă dreaptă a social-democrației germane; s-a situat pe poziții social-șovine. În timpul revoluției din noiembrie 1918 din Germania a făcut parte din așa-zisul „Consiliu al împuterniciților poporului“, a cărui activitate era determinată de interesele burgheziei. Din februarie pînă în iunie 1919 s-a aflat în fruntea guvernului de coaliție al Republicii de la Weimar; a fost unul dintre organizatorii reprimării sîngeroase a mișcării muncitorești germane din anii 1918—1921. Ulterior s-a retras din viața politică activă. — 9, 62, 153.

Sembat, Marcel (1862—1922) — unul dintre liderii reformiști ai Partidului socialist francez, ziarist. A colaborat activ la presa socialistă franceză. Din 1893 — membru al Camerei deputaților. În timpul primului război mondial s-a situat pe poziții social-șovine. Din august 1914 pînă în septembrie 1917 a fost ministru al lucrărilor publice în „guvernul apărării naționale“, guvern imperialist al Franței. În februarie 1915 a participat la Conferința de la Londra a socialiștilor din țările Antantei, convocată în scopul unirii lor pe baza unui program social-șovin. — 138.

Sereda, S. P. (1871—1933) — eminent militant al statului sovietic. Membru al partidului bolșevic din 1903. A desfășurat activitate de partid la Smolensk, Kiev, Kaluga. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al Comitetului executiv al Sovietului de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor din Reazan. După Revoluția Socialistă din Octombrie a deținut diferite funcții de răspundere: în anii 1918—1921 — comisar al poporului pentru agricultură al R.S.F.S.R., din 1921 — membru al prezidiului Consiliului economic superior și al Comisiei de Stat a Planificării, director-adjunct și director al Direcției centrale de statistică a R.S.F.S.R., iar din 1930 — vicepreședinte al Comisiei de Stat a Planificării. — 276.

Servantier — socialist francez, a colaborat la ziarul „Le Populaire“. A făcut parte din gruparea de centru a Partidului socialist francez. La începutul anului 1920 a intrat în comitetul pentru refacerea Internaționalei a II-a. — 135.

Sixte-Quenin, Anatol (1870—1957) — socialist francez, publicist. În 1900 a fost consilier municipal. În anii 1910, 1914, 1918 și 1932 a fost deputat în parlament; a colaborat la ziarul „Le Populaire“ de la înființarea acestuia. A făcut parte din gruparea de centru a Partidului socialist francez; în 1920 a intrat în comitetul pentru refacerea Internaționalei a II-a. — 135.

Sveatiški, N. V. (n. 1887) — socialist-revoluționar, membru al Adunării constituante; în 1918 a fost secretar al grupării contrarevoluționare „Comitetul membrilor Adunării constituante“, cu sediul la Samara. După lovitura de stat a lui Kolceak și după arestarea multor membri ai Adunării constituante, el a aderat la gruparea socialist-revoluționară „Narod“, care renunșase la lupta armată împotriva

Puterii sovietice. Ulterior a lucrat în diferite instituții sovietice. — 1, 3—4, 10, 19.

Sverdlov, I. M. (1885—1919) — militant de seamă al partidului comunist și al Statului sovietic. Membru de partid din 1901. A desfășurat activitate revoluționară la Nijni Novgorod, Sormovo, Kostroma, Kazan, Moscova, Petersburg și în alte orașe din Rusia. În timpul revoluției din 1905—1907 a condus organizațiile bolșevice din Ural. După Conferința a VI-a (de la Praga) a P.M.S.D.R. (ianuarie 1912) a fost cooptat ca membru al C.C. al P.M.S.D.R. și a făcut parte din Biroul din Rusia al C.C. Colaborator al redacției ziarului „Pravda”. Pentru activitatea sa revoluționară a fost în repetate rânduri arestat, înțemnițat și deportat. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost unul dintre conducătorii organizației de partid din Ural. La Conferința a VII-a generală (din aprilie) a fost ales membru al C.C. al P.M.S.D.(b) din Rusia; a condus secretariatul C.C. Sverdlov a participat activ la pregătirea și desfășurarea Revoluției Socialiste din Octombrie. A fost membru al Comitetului militar-revoluționar din Petrograd și al Centrului militar-revoluționar pentru conducerea insurecției, creat de Comitetul Central al partidului. La 8 (21) noiembrie 1917 a fost ales președinte al C.E.C. din Rusia. — 233, 247.

Svinhufvud, P. E. (1861—1944) — om de stat și om politic finlandez. În anii 1917—1918 a fost șeful guvernului burghez al Finlandei, care a dezlănțuit o teroare cruntă împotriva revoluției muncitorești din Finlanda. Din 1931 până în 1937 a fost președinte al Republicii Finlanda. Infrînt în alegeri, s-a retras din viața politică. — 182.

Ș

Șleapnikov, A. G. (1885—1937) — membru al partidului bolșevic din 1901. A desfășurat activitate de partid într-o serie de orașe din Rusia. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al Comitetului din Petersburg al P.M.S.D. (b) din Rusia, membru al Comitetului executiv al Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd și președinte al Sindicatului metalurgistilor din Petrograd. După Revoluția Socialistă din Octombrie a intrat în Consiliul Comisarilor Poporului, avînd funcția de comisar al poporului pentru problemele muncii; apoi a lucrat pe linie sindicală și în sectorul economic. În anii 1920—1922 a fost organizatorul și liderul grupului antipartinic „opозиția muncitorească”. În 1933, cu prilejul curățirii rîndurilor partidului, a fost exclus din P.C. (b) al U.R.S.S. — 273, 276.

Șmidt, O. I. (1891—1956) — eminent savant sovietic, academician, specialist în domeniul matematicii, al astronomiei și al geofizicii, explorator al Arcticii, activist pe tărîm obștesc. Membru de partid din 1918. În primii ani ai Puterii sovietice a făcut parte din colegiul Comisariatului poporului pentru aprovizionare (1918—1920), din con-

ducerea Uniunii centrale a cooperativelor de consum (1920), din colegiul Comisariatului poporului pentru învățământul public (1920—1921) și din cel al Comisariatului poporului pentru finanțe (1921—1922). Din 1921 pînă în 1924 a fost director al Gosizdat, din 1932 pînă în 1939 — șeful Direcției căii maritime de nord; a fost unul dintre inițiatorii editării Marii Enciclopedii Sovietice și redactorul-șef al primei ei ediții. Profesor la o serie de instituții de învățământ superior; a condus în mai multe rînduri expediții pentru explorarea Arcticii. A scris o serie de lucrări științifice. În ultimii ani de viață a elaborat o teorie nouă cu privire la originea pămîntului. A fost membru al C.E.C. al U.R.S.S., deputat în Sovietul Suprem al U.R.S.S. în prima legislatură. — 79.

T

Thomas, Albert (1878—1932) — om politic francez, socialist de dreapta. Din 1910 a fost unul dintre liderii fracțiunii parlamentare a partidului socialist. În timpul primului război mondial s-a situat pe poziții social-șovine. A fost ministru al armamentului într-unul din guvernele burgheze ale Franței. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a venit în Rusia pentru a face agitație în favoarea continuării războiului. În 1919 a fost unul dintre organizatorii Internaționalei (a II-a) de la Berna. În anii 1919—1932 a condus Biroul internațional al muncii de pe lângă Liga Națiunilor. — 138, 146, 167, 168, 179, 217.

Toman, Karl — comunist austriac, ulterior renegat. A fost membru al C.C. al Partidului Comunist din Austria, redactor al ziarului „Die Rote Fahne”, organul central al partidului. În 1927 a fost exclus din partid pentru activitate fracționistă. După 1934 a trecut de partea fasciștilor; a fost primar nazist în unul din orașele Austriei Inferioare. — 142.

Tommasi, Joseph (1886—1926) — socialist francez, ulterior comunist. A participat activ la mișcarea sindicală din Franța. La începutul anului 1920 a făcut parte din comitetul pentru refacerea Internaționalei a II-a. După Congresul de la Tours al Partidului socialist francez (decembrie 1920) a aderat la partidul comunist; în P.C.F. a ocupat diferite posturi de răspundere. — 135.

Tomski, M. P. (1880—1936) — membru al partidului bolșevic din 1904. În anii reacțiunii și ai noului avînt revoluționar a avut o atitudine împăciuitoare față de lichidatori, otzoviști și troțkiști. În 1917 a făcut parte din Comisia executivă a Comitetului din Petersburg al P.M.S.D. (b) din Rusia. După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost președinte al Consiliului sindicatelor din Moscova; din 1919 — președinte al prezidiului Consiliului Central al Sindicatelor din Rusia. La Congresul al VIII-lea al partidului a fost ales membru al C.C. al P.C. (b) din Rusia, iar la Congresul al XI-lea — membru al Biroului Politic al C.C. În repetate rînduri s-a ridicat

împotriva politicii leniniste a partidului. În 1928, împreună cu Buharin și Rîkov, a fost în fruntea devierii de dreapta din P.C. (b) al U.R.S.S. — 68, 231, 234, 270, 272, 277, 282.

Troelstra, Piter Jelles (1860—1930) — militant al mișcării muncitorești olandeze, socialist de dreapta. A fost unul dintre fondatorii (1894) și liderii Partidului muncitoresc social-democrat din Olanda. La începutul primului deceniu al acestui secol, Troelstra a trecut pe poziții ultraoportuniste. A luptat împotriva aripii de stînga a Partidului muncitoresc social-democrat din Olanda, aripă care, începînd din 1907, s-a grupat în jurul ziarului „De Tribune” și a întemeiat, în 1909, Partidul social-democrat din Olanda. În timpul primului război mondial s-a manifestat ca social-șovinist de orientare germanofilă. V. I. Lenin a criticat cu asprime politica oportunistă a lui Troelstra, pe care l-a calificat drept un model de „lider venal, oportunist, care slujește burghezia și amăgește pe muncitori” (Opere complete, vol. 39, București, Editura politică, 1966, ed. a doua, p. 195). — 210.

Troțki (Bronștein), L. D. (1879—1940) — membru al P.M.S.D.R. din 1897, menșevic. În anii reacțiunii și ai noului avînt revoluționar, camuflîndu-se sub masca „nefracționismului”, s-a situat în fapt pe pozițiile lichidatorilor. În 1912 a organizat gruparea antipartinică cunoscută sub denumirea de „Blocul din august”. În perioada primului război mondial s-a situat pe poziții centriste. Înapoindu-se din emigrație după revoluția burghezo-democratică din februarie 1917, a aderat la grupul interraioniștilor și, împreună cu ei, la Congresul al VI-lea al P.M.S.D. (b) din Rusia, a fost primit în partidul bolșevic. În realitate însă, Troțki nu trecuse pe pozițiile bolșevismului și a continuat să ducă o luptă fățișă și camuflată împotriva leninismului, împotriva politicii partidului.

După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost comisar al poporului pentru afacerile externe, comisar al poporului pentru problemele militare și maritime, președinte al Consiliului militar-revoluționar al republicii, membru în Biroul Politic al C.C. și membru în Comitetul Executiv al Internaționalei Comuniste. În 1918 a fost unul dintre adversarii încheierii păcii de la Brest; în 1920—1921 s-a situat în fruntea opoziției în discuția cu privire la sindicate, iar începînd din 1923 a dus o înverșunată luptă fracționistă împotriva liniei generale a partidului, împotriva programului leninist de construire a socialismului; a susținut teoria capitulară a imposibilității victoriei socialismului în U.R.S.S. Partidul comunist, demascînd troțkismul ca o deviere mic-burgheză în partid, l-a zdrobotit din punct de vedere ideologic și organizatoric. În 1927 Troțki a fost exclus din partid; în 1929 a fost expulzat din U.R.S.S. pentru activitate antisovietică, iar în 1932 i s-a retras cetățenia sovietică. În străinătate, Troțki, dușman înrăit al leninismului, a continuat lupta împotriva Statului sovietic și a partidului comunist, împotriva mișcării comuniste internaționale. — 135, 178, 179, 197—198, 231, 280, 283, 286, 295.

Trubețkoi, E. N. (1863—1920) — prinț, unul dintre ideologii liberalismului burghez rus, filozof idealist. Până în 1906 a făcut parte din partidul cadet. În 1906 a fost unul dintre organizatorii partidului monarhist constituțional al „înnoirii pașnice“. A avut un rol important în reprimarea de către țarism a primei revoluții ruse și în crearea regimului stolîpinist din Rusia. În timpul primului război mondial a fost unul dintre ideologii imperialismului rus. După Revoluția Socialistă din Octombrie s-a manifestat ca un dușman înrăit al Puterii sovietice ; a fost un denikinist activ. — 215.

†

Țiurupa, A. D. (1870—1928) — militant de seamă al partidului comunist și al statului sovietic. În mișcarea revoluționară a intrat în 1891 ; membru al P.M.S.D.R. din 1898. După revoluția burghezodemocratică din 1917 a activat la Ufa, unde a fost membru al comitetului unificat și apoi al comitetului bolșevic al P.M.S.D.R., membru al Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților, președinte al comitetului gubernial pentru aprovizionare și președinte al Dumei orășenești. În timpul insurecției armate din Octombrie a fost membru al Comitetului militar-revoluționar din Ufa. Din noiembrie 1917 — locșiiitor al comisarului poporului pentru aprovizionare ; de la începutul anului 1918 — comisar al poporului pentru aprovizionare al R.S.F.S.R. La sfârșitul anului 1921 a fost numit vicepreședinte al Consiliului Comisarilor Poporului și al C.M.A. În anii 1922—1923 — comisar al poporului pentru Inspecția muncitorească-țărănească, în perioada 1923—1925 — președinte al Comitetului de Stat al Planificării din U.R.S.S., în 1925 — comisar al poporului pentru comerțul interior și exterior. La congresele al XII-lea, al XIII-lea, al XIV-lea și al XV-lea ale partidului a fost ales membru al C.C. ; a fost membru al Prezidiului C.E.C. din Rusia și al C.E.C. al U.R.S.S. — 79, 285, 345.

V

Verfeuil, Raoul — socialist francez. S-a situat pe poziții centriste ; a colaborat la ziarul „Le Populaire“. La începutul anului 1920 a făcut parte din comitetul pentru refacerea Internaționalei a II-a ; după Congresul de la Tours al Partidului socialist francez (decembrie 1920) a aderat la Partidul comunist francez, din care s-a retras în 1923. — 135.

W

Wigand Karl — corespondent al agenției americane de informații „Universal Service“ la Berlin. — 152.

Wilhelm al II-lea (Hohenzollern) (1859—1941) — împărat al Germaniei și rege al Prusiei (1888—1919). — 140, 187, 361.

Wilson, Woodrow (1856—1924) — om de stat american. În 1913 a fost ales președinte al S.U.A. și a deținut acest post pînă în 1921. În interiorul țării a promovat o politică de reprimare cruntă a mișcării muncitorești. Politica externă a guvernului Wilson a avut un caracter prădalnic, expansionist, mai ales în ceea ce privește țările Americii Latine, în ale căror treburile s-a amestecat în repetate rînduri, folosind forța armată. Apărînd interesele miliardarilor americani, Wilson a contribuit la atragerea Statelor Unite ale Americii în războiul imperialist mondial de partea Antantei.

După victoria Revoluției Socialiste din Octombrie, Wilson a propus un plan de dezmembrare a Rusiei; a fost unul dintre organizatorii intervenției militare a S.U.A. împotriva Rusiei Sovietice. În 1918 a propus un „program de pace” imperialist („cele paisprezece puncte”) care urmărea instaurarea dominației mondiale a S.U.A. Înfrînt în alegerile prezidențiale din 1920, s-a retras din viața politică. — 144, 145, 361.

DATE DIN VIAȚA ȘI ACTIVITATEA
LUI V. I. LENIN

(16 decembrie 1919 — 30 aprilie 1920)

1919

- Decembrie, 16* Lenin scrie articolul „Alegerile pentru Adunarea constituantă și dictatura proletariatului“.
- Intre 16 decembrie 1919 și 24 ianuarie 1920* Lenin face observații pe marginea proiectului de decret cu privire la rechiziții și confiscări.
- Decembrie, 17* Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării Muncitorești și Țărănești la care se discută elaborarea unor forme de evidență care să permită urmărirea activității ce se desfășoară la căile ferate, situația tipografilor, proiectul de decret cu privire la organizarea evidenței specialiștilor în domeniul radioului, proiectul de hotărâre privind organizarea transporturilor de combustibil, problema aprovizionării cu furaje a uzinelor din Kulebaki și Vîksa în legătură cu executarea de către aceste uzine a comenzilor pentru apărare, scutirea de la mobilizare pînă la 15 martie 1920 a tuturor piuarilor care lucrează la executarea comenzilor militare, precum și alte probleme.
- Intre 17 și 23 decembrie* Lenin comunică lui D. I. Kurski, comisarul poporului pentru justiție, observațiile sale pe marginea proiectului de hotărâre a Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la combaterea birocrăției.
- Decembrie, 18* În ziarul „Smena“ apare mesajul de salut „Schimbului nostru de mîine“, adresat de Lenin tineretului din gubernia Petrograd.
- Decembrie, 18—20* În cursul unei convorbiri cu A. V. Lunacearski, comisarul poporului pentru învățămîntul public,

Lenin îi reproșează că la Moscova nu există încă un monument corespunzător al lui Karl Marx și își exprimă dorința ca pînă la data de 1 mai 1921 să fie ridicat un asemenea monument.

Decembrie, 19

Intr-o convorbire cu M. N. Tuhacevski, comandantul Armatei a 5-a, Lenin îi recomandă să trimită pe Frontul de sud, în primul rînd, corpul de comandă al acestei armate, întrucît unitățile armatei nu pot fi transportate într-un timp scurt, datorită situației precare în care se află transporturile; cadrele de comandă transferate vor fi înlocuite cu absolvenți ai cursurilor organizate de această armată. Lenin îl însărcinează pe Tuhacevski cu întocmirea unui raport privind principiile după care s-a condus comandamentul Armatei a 5-a în pregătirea cadrelor de comandă comuniste.

Lenin discută cu P. N. Lepeșinski în legătură cu numirea acestuia în postul de comisar al poporului pentru învățămîntul public al Republicii Turkestan, scrie o scrisoare președintelui comisiei pentru problemele Turkestanului, Ș. Z. Eliava, în care îl recomandă pe Lepeșinski.

Lenin rostește o cuvîntare la mitingul-concert din raionul Presnea consacrat celei de-a cincisprezecea aniversări a insurecției armate din 1905 de la Moscova; discută apoi cu muncitorii de la Fabrica de textile Prohorov (Treohgornaia).

*Decembrie, nu
mai tîrziu de 20*

În legătură cu dezbaterile la Comisariatul poporului pentru învățămîntul public a problemei privind condițiile de trai ale oamenilor de știință, Lenin propune să se introducă o rație specială, „academică”, pentru oamenii de știință.

Decembrie, 20

Lenin participă la ședința Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia la care se discută componența Comitetului revoluționar kirghiz (kazah), componența Biroului central al organizațiilor comuniste ale popoarelor din Orient, o informare referitoare la hotărîrea congresului internaționalistilor cu privire la contopirea cu P.C. (b) din Rusia și alte probleme.

Lenin prezintă la Conferința Organizației orășenești din Moscova a P.C. (b) din Rusia un referat

asupra subotnicilor și rostește cuvântul de încheiere la acest referat.

*Între 20 și
24 decembrie*

Lenin discută cu M. D. Kriukov, împuțernicitul Direcției generale a petrolului, pentru organizarea transportării cu mijloace de locomotie hipo a produselor petroliere din raionul Dossor la Astrahan și pentru construirea unei linii ferate spre regiunea petroliferă Emba.

Decembrie, 21

Lenin semnează apelurile adresate organizațiilor de partid și de stat din guberniile Tula și Reazan în care li se cere să ia toate măsurile în vederea aprovizionării cu alimente a orașului Moscova.

Decembrie, 22

Într-o notiță adresată președintelui Micului C.C.P., Lenin recomandă ca, într-un termen scurt, să fie elaborate și prezentate spre aprobare Micului C.C.P. instrucțiuni privind folosirea bisericilor ca localuri de școală.

Decembrie, 23

Lenin scrie o scrisoare lui G. E. Zinoviev, președintele Sovietului din Petrograd, în care dă indicații să se procedeze la refacerea fortificațiilor necesare apărării orașului, subliniază necesitatea folosirii șisturilor combustibile, cere să se ia măsuri pentru urgentarea reparațiilor de locomotive și vagoane, lipsa cărora paralizază aprovizionarea populației.

Lenin primește o delegație a Republicii Turkestan.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului; scrie un proiect de hotărîre cu privire la neexecutarea de către comisarii pentru aprovizionare din guberniile Kazan, Simbirsk și Samara a ordinului Comisariatului poporului pentru aprovizionare cu privire la trimiterea la Moscova a unor trenuri marșrutizate cu cereale; face completări la proiectul de hotărîre privind evidența surplusurilor de produse agricole obținute în sovhozuri; Lenin este însărcinat să semneze în numele Consiliului Comisarilor Poporului o circulară cu privire la traducerea în viață cu toată fermitatea a hotărîrilor Congresului al VI-lea al Sovietelor referitoare la respectarea legilor R.S.F.S.R. În ședință se discută, de asemenea, problema îmbunătățirii situației oamenilor de știință, proiectul de hotărîre privind limitarea aplicabilității legii referitoare la instanțele judecătorești.

toarești de la regimente, adoptată la 10 iunie 1919, precum și alte probleme.

Decembrie, 24

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării, la care se discută construirea unei linii ferate spre regiunea petroliferă Emba, raportul de activitate al Comitetului special pentru introducerea stării de război la căile ferate, proiectul de hotărâre privind prelungirea cu 2 luni a valabilității hotărârii Consiliului Apărării din 5 noiembrie 1919 cu privire la suspendarea traficului de călători spre estul țării, măsurile pentru îmbunătățirea aprovizionării armatei, aprovizionarea muncitorilor din Ural cu alimente și îmbrăcăminte, problema transportării alimentelor din raionul Simbirsk la Moscova etc.

Decembrie, 26

Lenin semnează decretul Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la măsurile ce trebuie luate în vederea lichidării analfabetismului în rîndurile populației R.S.F.S.R.

Lenin discută cu G. M. Krjijanovski, directorul centralei electrice „Electroperedacea“ de lângă Moscova care funcționa pe bază de turbă, despre ponderea turbei în balanța de combustibil a țării și despre posibilitățile existente în vederea utilizării turbei pentru nevoile electrificării.

Lenin dă dispoziții lui A. V. Eiduk, împuternicitul special al Consiliului Apărării pe lângă direcțiile combustibilului, să ia măsuri urgente în vederea intensificării încărcării lemnelor în vagoane de cale ferată și prevenirii absențelor nemotivate de la lucru în zilele cînd sînt sărbători religioase.

Lenin scrie o notă, care urmează să fie transmisă la Harkov prin fir direct, adresată comitetului executiv gubernial sau comitetului revoluționar gubernial în care arată necesitatea de a se intensifica și mai mult repararea locomotivelor și de a se accelera transportul cărbunelui la centru.

Într-o scrisoare adresată lui G. M. Krjijanovski, Lenin îl roagă să scrie pentru ziarul „Economiceskaja Jizn“ un articol despre rezervele de turbă ale Rusiei Sovietice și despre posibilitățile de a o folosi ca bază pentru electrificare.

Decembrie, 27

Lenin participă la ședința Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia; în timp ce se discută declarația lui G. V. Cicerin, comisarul poporului pentru afacerile externe, cu privire la publicarea de către filiala din Petrograd a Rostei a unor materiale indezirabile din punctul de vedere al politicii externe sovietice, Lenin scrie proiectul de rezoluție cu privire la elaborarea unor măsuri și metode pentru cenzurarea presei de partid. La ședință se mai discută propunerea secției C.E.C. din Rusia pentru problemele cazacilor privind convocarea unui congres general al cazacilor din Rusia, declarația lui M. P. Tomski, președintele Consiliului Central al Sindicatelor din Rusia, despre necesitatea de a se acorda o atenție sporită muncii sindicale, hotărîrea cu privire la fracțiunea comunistă din Consiliul Central al Sindicatelor din Rusia, precum și alte probleme.

În scrisoarea adresată lui G. V. Cicerin, Lenin îi comunică hotărîrea Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia de a se înainta guvernului Gruziei propunerea privind organizarea unor acțiuni militare comune împotriva lui Denikin.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, la care se discută aprovizionarea Armatei Roșii cu săpun, aprovizionarea muncitorilor cu alimente; introducerea obligativității generale a muncii, aprovizionarea populației cu cartofi etc.

Decembrie, 28

Lenin scrie „Scrisoare către muncitorii și țărani din Ucraina cu prilejul victoriilor asupra lui Denikin“. Într-o telegramă adresată lui M. M. Litvinov, la Copenhaga, Lenin îl roagă să strîngă și să trimită la Moscova toate materialele referitoare la curente de idei din rîndurile socialismului și comunismului de stînga, în special acelea în care comunismul e denaturat în spirit anarho-sindicalist sau atacat de pe diferite poziții.

Pe copia unei telegrame în care F. E. Dzerjinski dispunea ca organele Cekăi să ia măsuri urgente pentru asigurarea funcționării normale a transportului feroviar în timp de iarnă, Lenin pune o rezoluție cu următorul conținut: „În termen de *cîteva zile* se vor cere relații asupra *măsurilor de control*“.

Decembrie, 30

Într-o convorbire telefonică cu G. N. Melniceanski, membru al Consiliului orășenesc al sindicatelor din Moscova, Lenin se interesează de soarta celor 34 000 de muncitori și funcționari din întreprinderile metalurgice ale Moscovei care sînt amenințați să rămîină fără lucru și de planurile privind încadrarea acestora în muncă la atelierele de reparații ale căilor ferate.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului; scrie proiectul de hotărîre la raportul despre instrucțiunile cu privire la aprovizionarea cu materii prime și proiectul de hotărîre în problema anulării hotărîrii Consiliului militar al raionului Petrograd privind instituirea unei Comisii extraordinare pentru reparațiile de material rulant. La ședință se mai discută raportul Comisiei interdepartamentale speciale pentru lupta împotriva speculei cu privire la caracterul, metodele și rezultatele muncii acesteia, măsurile în vederea aprovizionării fabricilor de săpun cu grăsimi animale și vegetale, acordarea unei cantități de făină ca premiu muncitorilor de la atelierele căilor ferate, acordarea comenzii pentru executarea monumentului lui K. Marx sculptorului S. D. Merkurov, planul pentru trecerea Direcției transportului pe apă la Comisariatul poporului pentru căile de comunicații, precum și alte probleme.

Decembrie, 31

Lenin participă la ședința Biroului Politic al Comitetului Central al P.C. (b) din Rusia, la care se discută probleme privind Comitetul revoluționar din Caucaz, activiștii de partid și lucrătorii din aparatul de stat din Ucraina etc.

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării, la care se discută proiectul de decret prin care se acordă specialiștilor din instituțiile Comisariatului poporului pentru căile de comunicație dreptul de a beneficia de avantajele stabilite pentru cadrele de comandă ale Armatei Roșii, proiectul de hotărîre privind rechemarea din armată a maiștrilor și muncitorilor feroviari calificați, încorporarea contingentului 1901 și mobilizarea contingentului 1886—1888, precum și alte probleme.

La revelionul organizat de muncitorii din raionul Basmannîi, Lenin rostește o cuvîntare despre victoriile Armatei Roșii și despre necesitatea de a porni la luptă pentru lichidarea ruinei economice;

Lenin merge apoi pe la revelațiile organizate de muncitorii din raioanele Presnea, Rogojsko-Simovnski și Lefortovo.

*A doua jumătate
a lunii decembrie*

Lenin întocmește un proiect de tabel comparativ cu privire la consumul de produse alimentare al populației R.S.F.S.R. înainte de războiul imperialist și după Revoluția Socialistă din Octombrie, proiect pe care-l trimite spre avizare Direcției Centrale de Statistică împreună cu o scrisoare adresată lui P. I. Popov, șeful D.C.S.

Lenin își face însemnări despre politica P.C. (b) din Rusia în rîndul popoarelor orientale.

*Sfîrșitul
anului*

Lenin scrie prefața la cartea lui John Reed „10 zile care au zguduit lumea”.

Lenin discută cu Golubev, delegatul muncitorilor din fabricile din Kostroma, care solicită aprobarea sumelor destinate ajutorului pentru șomeri. Lenin îl îndrumă la Consiliul economic superior pentru a rezolva problema punerii în funcțiune a fabricilor din Kostroma și la N. N. Krestinski, comisarul poporului pentru finanțe, pentru aprobarea sumelor destinate ajutorării șomerilor.

1919 sau 1920

La una dintre ședințele Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, Lenin scrie „Despre purificarea limbii ruse. (Reflecții făcute în clipe de răgaz, adică în timp ce ascultam cuvîntări rostite la diferite adunări)”.

1920

*Inceputul
anului*

Lenin discută cu I. M. Gubkin, membru al colegiului Direcției generale a petrolului, despre posibilitățile de transportare a petrolului din raionul Emba în condițiile cînd drumurile au devenit impracticabile și despre exploatarea zăcămintelor de petrol din partea de nord a regiunii Ural, situată în apropierea liniilor de cale ferată.

Ianuarie, 1

Primind din partea lui I. N. Smirnov, președintele Consiliului militar-revoluționar al Armatei a 5-a, o telegramă în care acesta informa asupra organizării lucrărilor în minele de cărbuni din bazinul Kuznețk, Lenin dă dispoziție secretarului să trimită lui L. B. Krasin o copie a telegramei și să

include pe ordinea de zi a ședinței Consiliului Apărării problema, abordată în telegramă, privind trecerea muncitorilor de la minele de cărbuni în subzistența armatei.

Ianuarie, 2

Lenin discută cu I. I. Silaev, M. A. Perelîghin și I. M. Voronin, împuterniciți ai Congresului țărănilor din județul Efremov, gubernia Tula, care a avut loc la 17 decembrie 1919 și la care s-au discutat probleme privind aprovizionarea; în timpul discuției, Lenin face însemnări cu privire la predarea obligatorie a surplusurilor de produse agricole, la actele greșite ale detașamentelor de aprovizionare și de rechiziționare, la starea în care se află școlile etc.

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării; face o expunere asupra felului în care Comisariatul poporului pentru poștă și telegraf și Comisariatul poporului pentru căile de comunicație trebuie să-și întocmească dările de seamă privind activitatea lor pe linie militară; aduce modificări proiectului de hotărîre prin care Direcția sanitară generală a armatei este declarată instituție militară. La aceeași ședință se discută proiectele de hotărîri privind desființarea comitetelor revoluționare guberniale și județene, scoaterea tuturor specialiștilor în domeniul telegrafiei și telefoniei din toate instituțiile, îmbunătățirea situației personalului medico-sanitar, asigurarea unei funcționări corespunzătoare și neîntrerupte a postului de radio Moscova, raportul cu privire la măsurile concrete pentru îmbunătățirea situației și ridicarea productivității muncii în bazinul carbonifer de lângă Moscova, problema aprovizionării cu alimente a muncitorilor de la atelierele de reparații de locomotive din Kovrov etc.

Ianuarie, 3

Lenin participă la ședința Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, la care se discută problema serviciului de muncă obligatorie, despre organizațiile de partid din Caucaz, propunerea de a detașa la dispoziția Comisariatului poporului pentru căile de comunicație și a Comisariatului poporului pentru aprovizionare un număr de lucrători cu funcții de răspundere din alte departamente în vederea îmbunătățirii activității organelor locale ale acestor comisariate, transporturile de alimente din Siberia, politica militară în Ucraina etc.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului; în timpul dezbaterii problemei referitoare la reorganizarea Direcției generale a navigației maritime și fluviale, scrie un proiect de hotărâre a Consiliului Comisarilor Poporului; în cadrul discutării măsurilor pentru lichidarea situației catastrofale a transportului hipo-mobil al C.E.S., Lenin ia cuvîntul și votează împotriva propunerii ca în unele cazuri organele C.E.S. să fie autorizate să achiziționeze furaje la prețuri stabilite prin bună învoială. La aceeași ședință se mai discută problema folosirii mijloacelor de transport hipo-mobil la transportarea petrolului din Emba, raportul prezidiului Consiliului economic superior privind rezultatele activității comisiei pentru alimentarea cu energie electrică etc.

*Ianuarie,
după 3*

Lenin primește în audiență pe V. P. Ploșceadkin, delegatul Diviziei a 32-a, formată din locuitori ai Kubanului, și se interesează de situația din această regiune.

Ianuarie, 5

După primirea memoriului trimis de adunarea generală a muncitorilor de la Fabrica de textile din Balașiha (județul Moscova), în care se arăta situația grea a muncitorilor în ceea ce privește alimentația, Lenin trimite o notă lui A. I. Sviderski, membru al colegiului Comisariatului poporului pentru aprovizionare, în care îl roagă să-i primească pe reprezentanții fabricii și să-l informeze asupra măsurilor luate de acest comisariat pentru satisfacerea doleanțelor lor.

*Între 5 și
23 ianuarie*

În legătură cu scrisoarea adresată de A. D. Țiurupa Comitetului Central al P.C. (b) din Rusia în care acesta arăta că hotărârea Consiliului Comisarilor Poporului din 3 ianuarie 1920 de a permite organelor Consiliului economic superior să achiziționeze furaje la prețuri stabilite prin bună învoială nesocotește bazele politicii Comisariatului poporului pentru aprovizionare și lichidează monopolul colectării furajelor, Lenin adresează o notă membrilor Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia în care arată că ar fi inoportun să se abroge această hotărâre și propune să se adopte prin consultare o hotărâre prin care Controlul de stat este obligat să comunice Comisariatului poporului pentru aprovizionare fiecare caz în care se permite organelor Consiliului economic superior să achi-

ziționeze furaje la prețuri stabilite prin bună învoială.

Ianuarie, 9

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării ; aduce modificări proiectului de hotărîre cu privire la măsurile de reglementare a conducerii locale a lucrărilor de asigurare a combustibilului. La aceeași ședință se discută proiectul de „Regulament pentru folosirea vagoanelor speciale“, proiectul de decret prin care lucrările de construire a ecluzei „Polza“ pe canalul Belozersk din sistemul Mariinsk sînt declarate lucrări de interes strategic, proiectul de hotărîre privind aprovizionarea optimă și neîntreruptă a căii ferate Orenburg-Tașkent cu cărbuni, probleme privind construirea unui post de radio la Omsk, mărirea normei de aprovizionare cu alimente și îmbrăcăminte a muncitorilor din Ural și Perm, aprovizionarea muncitorilor de la minele din bazinul carbonifer Kizel cu îmbrăcăminte călduroasă, asigurarea cu furaje a exploatărilor forestiere din guberniile Perm și Ekaterinburg, precum și alte probleme.

Ianuarie, 10

Lenin scrie o scrisoare de salut adresată congresului muncitoarelor și țărâncelor din gubernia Petrograd.

Pe o telegramă primită de la M. V. Frunze, comandantul Frontului din Turkestan, în care acesta arată necesitatea organizării pe fluviile Sîr-Daria și Amu-Daria a unor caravane comerciale în vederea întăririi influenței Puterii sovietice în Turkestan și cere să fie delegat în acest scop S. V. Malîșev, un lucrător cu experiență în organizarea de șlepuri-magazine pe Volga, Lenin scrie o notă adresată C.C. al partidului cu următorul conținut : „s-a rezolvat această problemă ? și *cum* anume ?“

Lenin participă la ședința Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, în care se discută problema armistițiului cu republica burgheză Letonia etc.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, la care se discută problema asigurării cu mijloace de transport hipo-mobil a orașului Moscova și măsurile în vederea aducerii fînului și ovăzului colectat folosindu-se mijloace de transport hipo-mobil, proiectul de hotărîre privind sporirea transporturilor de alimente pe căile ferate pe

seama celor militare, proiectul de hotărîre privind conducerea transportului pe ape, problema colectărilor de cartofi etc.

Ianuarie, 12

La ședința fracțiunii comuniste din C.C.S. din Rusia, Lenin rostește o cuvîntare în problema conducerii prin colegii sau a conducerii unice a întreprinderilor și organizațiilor economice.

Într-o telegramă adresată Consiliului militar-revoluționar al Armatei a 3-a, Lenin aprobă propunerea lui ca toate forțele și mijloacele acestei armate să fie folosite pentru refacerea transportului și organizarea economiei în guberniile Celeabinsk, Tobolsk și Ekaterinburg, precum și propunerea cu privire la transformarea Armatei a 3-a în „Armata I revoluționară a muncii“; Lenin recomandă să se depună toate eforturile pentru colectarea surplusurilor de produse alimentare și pentru refacerea transportului.

Lenin scrie o scrisoare adresată tuturor membrilor Consiliului Comisarilor Poporului în care arată că, dată fiind importanța deosebit de mare a propunerii Consiliului militar-revoluționar al Armatei a 3-a, el o va pune în discuția Consiliului Comisarilor Poporului la 13 ianuarie; el își exprimă părerea că această propunere trebuie să fie aprobată în principiu, făcîndu-i-se totodată o largă publicitate; paralel cu aceasta trebuie elaborate și aprobate principiile fundamentale ale organizării armatelor muncii.

Ianuarie, 13

Lenin participă la ședința Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, la care se discută problema armistițiului cu Letonia și a încheierii păcii cu Estonia, propunerea lui F. E. Dzerjinski de a se publica în numele Comisiei Extraordinare (Ceka) din Rusia un ordin în care să se arate că, de la data de 1 februarie 1920, toate organele locale ale Cekăi încetează să aplice pedeapsa capitală, urmînd ca cei învinuiți de fapte pasibile de o astfel de pedeapsă să fie deferiți Tribunalului revoluționar. La ședință se mai discută tezele cu privire la sarcinile partidului și ale Puterii sovietice în Crimeea, componența Comitetului revoluționar din Crimeea, propunerea de a se defini linia partidului în problema puterii de stat din Ucraina și a formelor în care trebuie să se statornicească relațiile dintre Ucraina și Rusia.

La ședința fracțiunii comuniste din C.E.C. al Sovietelor din Rusia, Lenin ia cuvîntul în problema serviciului de muncă obligatorie.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, arată că de la Consiliul militar-revoluționar al Armatei a 3-a s-a primit o propunere în sensul că Armata Roșie de pe Frontul de est să fie transformată în Armata I revoluționară a muncii ; Lenin este ales în comisia însărcinată să elaboreze propuneri concrete pentru folosirea cît mai rațională a Armatei a 3-a. La aceeași ședință se discută proiectul de decret privind programul de construcții feroviare pe anul 1920 al Comitetului construcțiilor de stat, proiectul de hotărîre cu privire la aprovizionarea cu alimente și furaje a organizațiilor care se ocupă cu pregătirea, transportarea și încărcarea combustibilului, proiectul de hotărîre pentru organizarea transportării cu mijloace de transport hipo-mobil a petrolului din Emba ; îmbunătățirea situației funcționarilor din aparatul de stat, măsurile pentru instituirea unui control special asupra folosirii normale a caselor locale de asigurări etc.

Ianuarie, 14

Lenin primește în audiență pe M. Z. Manuilski, comisarul pentru aprovizionare al guberniei Ivanovo-Voznesensk, și pe A. S. Kiselev, membru al prezidiului C.E.C. din Rusia, se interesează de situația din Ivanovo-Voznesensk, dă dispoziție lui S. D. Markov, locțiitorul comisarului poporului pentru căile de comunicație, ca în termen de 24 de ore să expedieze de la Moscova la Ivanovo-Voznesensk 19 vagoane cu cereale și să ia măsuri pentru accelerarea circulației trenurilor marșrutizate care transportă produse alimentare din guberniile producătoare.

Lenin primește pe P. N. Solonko, membru al comisiei pentru descărcarea vagoanelor la nodul de cale ferată Breansk ; după ce ascultă informarea lui Solonko cu privire la existența în regiunea Breansk a unor zăcăminte de cărbune, de pirită și de nisip necesare industriei porțelanului, Lenin trimite memoriul acestuia la Direcția generală a cărbunelui și propune să se organizeze noi exploatări carbonifere. Lenin cere să i se comunice dacă și ce se știe despre aceste zăcăminte, dacă există o documentație, ce s-a întreprins și ce se întreprinde pentru exploatarea lor.

Lenin prezidează ședința comisiei instituite de Consiliul Comisarilor Poporului în vederea elaborării unor propuneri privitoare la transformarea armatelor de pe Frontul de est în Armata I a muncii.

Ianuarie, 15

În nota adresată locțiitorului comisarului poporului pentru învățămîntul public, M. N. Pokrovski, Lenin propune să se dea o dispoziție prin care bibliotecile de stat sînt obligate să colecționeze toate ziarle albgardiste și să verifice în ce măsură colecțiile ziarelor sovietice, începînd cu 1917, sînt complete.

Ianuarie, 16

În scrisoarea adresată lui M. P. Tomski, Lenin critică metodele cancelariste, birocratismul și nepăsarea care s-au manifestat în munca organelor sindicale din Moscova în legătură cu planul de transferare a 10 000 de muncitori metalurgiști din Moscova la lucrările de reparație a materialului rulant; cere fracțiunii comuniste din C.C.S. din Rusia să elaboreze măsuri practice privind „combaterea birocratismului, tărăgănelii, inerției și nepăsării“.

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării; în problema reorganizării Comitetului special pentru introducerea stării de război la căile ferate și a Secției pentru transporturi a Cekăi, Lenin scrie proiectul de hotărîre privind instrucțiunile referitoare la organizarea activității Secției pentru transporturi a Cekăi, aduce completări proiectului de hotărîre cu privire la desființarea Comitetului special pentru introducerea stării de război la căile ferate. La ședință se mai discută proiectul de hotărîre privind scutirea de serviciul militar a studenților-specialiști în radiotelegrafie și telefonie, proiectul de hotărîre cu privire la lichidarea deficiențelor din activitatea de conducere a exploatărilor forestiere din Ural, deficiențe provocate de existența mai multor organe tutelare, și la încărcarea combustibilului pentru căile ferate, raportul cu privire la îndeplinirea hotărîrii Consiliului Apărării din 17 decembrie 1919 privind măsurile de concentrare a producției poligrafice, problema întăririi secției politice a Comisariatului poporului pentru căile de comunicație, situația din raionul fortificat Tula, proiectul de hotărîre cu privire la transportarea materialelor de construcție pentru

șantierul centralei electrice de stat din apropierea orașului Kașira și alte probleme.

Ianuarie, 17

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului; aduce completări proiectului de hotărîre privind punerea la dispoziția Comisariatului poporului pentru învățămîntul public a publicațiilor albgardiste; în timpul discutării raportului Comisariatului poporului pentru poștă și telegraf despre situația în care se află poșta și telegraful, Lenin aduce modificări proiectului de hotărîre și notează punctele din proiect care urmează să fie aprobate și cele care trebuie transferate spre examinare Micului C.C.P.; în timpul discutării raportului asupra rezultatelor lucrărilor comisiei însărcinate cu elaborarea măsurilor privind îmbunătățirea situației funcționarilor din aparatul de stat și introducerea alimentației publice gratuite, Lenin redactează proiectul de hotărîre. La aceeași ședință se discută proiectul de decret pentru sporirea suprafeței însămînțate în 1920, proiectul de decret prin care se desființează pedeapsa cu moartea, proiectul de decret pentru eternizarea memoriei lui A. I. Herzen etc.

*Ianuarie,
17—18*

Lenin participă la ședința Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia; supune aprobării proiectele de rezoluții scrise de el la raportul lui G. V. Cicerin cu privire la posibilitatea inițierii unor tratative de pace cu guvernul musavatist al Azerbaidjanului și în problema iminentei încercări a Antantei de a relua schimburile comerciale cu Rusia Sovietică prin intermediul cooperăției ruse. La ședință se mai discută probleme militare, probleme privind Ucraina, ca, de pildă, forma pe care o vor lua relațiile pe linie de stat între Rusia și Ucraina, atitudinea față de borotbiști, organizarea internă a C.C. al P.C. (b) din Ucraina etc.

Ianuarie, 18

Lenin îl însărcinează pe secretarul său să comunice la telefon lui S. D. Markov că el sprijină întru totul cererea comisarului poporului pentru ocrotirea sănătății, N. A. Semașko, ca eșalonului cu comisia sanitară extraordinară a lui B. S. Veisbrod, care transportă materiale pentru combaterea tifosului exantematic, să i se creeze posibilitatea de a ajunge cît mai repede în Ucraina și pe Frontul de sud.

*Între 18
ianuarie
și 5 mai*

Lenin poartă discuții cu A. V. Lunacearski despre necesitatea editării unui dicționar al limbii ruse literare contemporane.

Ianuarie, 19

Lenin participă la ședința Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, la care se discută tezele privind organizarea muncii și a industriei, declarația cu privire la necesitatea luării în discuție a problemei organizării schimbului de mărfuri cu străinătatea în urma ridicării blocadei și alte probleme.

*Ianuarie,
înainte de 20.*

Lenin îl însărcinează pe V. D. Bonci-Bruevici, directorul treburilor Consiliului Comisarilor Poporului, să ia măsuri pentru a fi găsite articolele lui Lenin despre Herzen, apărute în presa ilegală din străinătate în anii 1906—1909.

Ianuarie, 20

Lenin discută cu M. P. Tomski, președintele C.C.S. din Rusia, și cu A. Z. Golțman, membru al C.C. al sindicatului metalurgiștilor, despre felul cum C.C. al sindicatului metalurgiștilor poate să sprijine acțiunea de încadrare în muncă la atelierele de reparare a materialului rulant de cale ferată a muncitorilor de la uzinele metalurgice din Moscova care-și încetează activitatea ; discută cu I. Rozental, venit din Ural, despre situația din Ural, despre starea de spirit a muncitorilor și țăranilor și despre atitudinea acestora față de Puterea sovietică și față de partidul bolșevic.

Lenin scrie proiectul de răspuns al P.C. (b) din Rusia la scrisoarea Partidului social-democrat independent din Germania.

Lenin participă la ședința Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia ; prezintă spre examinare tezele pentru întocmirea răspunsului la scrisoarea adresată Internaționalei Comuniste și P.C. din Rusia de Partidul social-democrat independent din Germania, teze elaborate de el ; Lenin este ales în comisia însărcinată cu redactarea definitivă a răspunsului. La ședință se mai discută proiectele de organizare a armatelor muncii, probleme privind conferința P.C. (b) din Ucraina și congresul Sovietelor din Ucraina, atitudinea față de borotbiști și alte probleme.

Lenin redactează proiectul de lege cu privire la Consiliul Armatei muncii din Ucraina și notează pe proiect : „Miine la Consiliul Comisarilor Poporului“.

Ianuarie, 21

Intr-o telegramă adresată lui I. N. Smirnov, președintele Comitetului revoluționar din Siberia, și Consiliului militar-revoluționar al Armatei a 5-a, Lenin aprobă propunerea referitoare la condițiile de creare a unui stat-tampon în ținutul Baikalului, dă indicații cu privire la dezarmarea și evacuarea cehoslovacilor.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, la care se discută un proiect de instrucțiuni cu privire la colectarea de materii prime, probleme privind elaborarea unui sistem de măsuri în domeniul sanitar, publicarea unei circulare care să explice modalitățile de aplicare a decretului prin care se desființase pedeapsa cu moartea, proiectul de hotărâre cu privire la îmbunătățirea transportării alimentelor pe cale ferată, raportul cu privire la rezultatele concrete obținute în folosirea trenurilor speciale cu alimente, organizate de Consiliul sindicatelor din Moscova, precum și alte probleme.

*Ianuarie, nu
mai târziu
de 23*

Lenin discută cu L. B. Krasin, comisarul poporului pentru căile de comunicații, despre posibilitățile existente și perspectivele privind electrificarea căilor ferate din Rusia Sovietică.

Ianuarie, 23

După ce a citit manuscrisul articolului „Sarcinile în domeniul electrificării industriei”, scris de G. M. Krjijanovski pentru ziarul „Pravda”, Lenin îi scrie o scrisoare în care se declară de acord cu conținutul articolului și îl întreabă dacă n-ar putea expune în el planul de stat pentru electrificarea Rusiei.

Intr-o convorbire cu G. V. Cicerin, Lenin se interesează de felul cum decurg tratativele de pace cu Estonia, subliniază necesitatea încheierii cât mai grabnice a tratatului de pace.

Lenin participă la ședința Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia; prezintă spre aprobare proiectul său de rezoluție în problema reorganizării Controlului de stat și a transformării lui în Inspecție muncitorească-țărănească. La aceeași ședință se discută un proiect de apel către intelectualii ruși din străinătate, protestul Comitetului gubernial de partid din Kazan și al Biroului Central al organizațiilor comuniste ale popoarelor din Orient împotriva hotărârii Consiliului militar-revoluțio-

nar al Frontului din Turkestan de a se permite sectei religioase a „vaisoviților“ („Oștenii Domnului“) organizarea unor formațiuni militare musulmane de sine stătătoare, cererea lui I. V. Stalin de a se trimite în Ucraina pentru munca de aprovizionare 400—500 de lucrători din Petrograd, Ivanovo-Voznesensk, Moscova și din alte gubernii industriale ; propunerea Comitetului revoluționar din Bașkiria privind alipirea Sterlitamakului la Republica Bașkiră și alte probleme.

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării ; propune o serie de completări la proiectul de hotărîre privind folosirea unităților armatei de rezervă pentru îmbunătățirea transportului în zona căii ferate Moscova-Kazan. La aceeași ședință se discută proiectul de hotărîre privind aprovizionarea cu combustibil a uzinelor producătoare de material rulant, proiectul de lege cu privire la Consiliul Armatei muncii din Caucaz, proiectul de hotărîre pentru militarizarea tuturor instituțiilor care se ocupă cu procurarea și distribuirea combustibilului, problema unificării tuturor instituțiilor care asigură paza pe căile ferate etc.

*Ianuarie,
nu înainte
de 23*

Într-o convorbire cu George Hardy, reprezentantul organizației muncitorești din S.U.A. și Canada „Muncitorii industriali ai lumii“, care sosise la Moscova, Lenin discută problema tacticii acestei organizații, îl sfătuiește să studieze literatura bolșevică și îi dă din biblioteca sa câteva cărți printre care și volumul „Statul și revoluția“.

Ianuarie, 24

Lenin face observații și completări la proiectele de „Hotărîre cu privire la organizarea Inspecției muncitorești și țărănești“, elaborate de Inspecția muncitorească din Moscova, de C.E.C. din Rusia împreună cu C.C.S. din Rusia și de Controlul de stat ; trimite aceste proiecte lui I. V. Stalin, V. A. Avanesov, M. P. Tomski și A. S. Kiselev cu recomandarea ca, pe baza directivei Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia din 23 ianuarie, aceste 3 proiecte să fie refăcute și reunite într-un singur proiect.

Lenin rostește o cuvîntare la conferința muncitorilor și ostașilor roșii fără partid din raionul Presnea, răspunde la o întrebare care se referea la condițiile de pace cu Estonia.

- Ianuarie, 23* Lenin primește în audiență pe I. I. Burov, șeful secției C.E.C. pentru trenurile și vapoarele cu brigăzi de agitație și de instructaj ; luînd cunoștință de raportul lui Burov asupra rezultatelor activității desfășurate în 1919, Lenin dă indicații cu privire la intensificarea activității acestor brigăzi de agitație.
- Ianuarie, 26* Lenin conduce o consfătuire neoficială în problema cooperăției ; scrie directive pentru întocmirea unui proiect de decret al Consiliului Comisarilor Poporului și proiecte de hotărîri privind unificarea diferitelor forme de cooperăție și rolul cooperăției în colectarea și distribuirea produselor alimentare.
- Luînd cunoștință de proiectul de hotărîre cu privire la Armata muncii din Petrograd, Lenin dă dispoziție scrisă secretarului său să includă acest proiect pe ordinea de zi a ședinței din 27 ianuarie a Consiliului Comisarilor Poporului, să-l multiplice și să-l trimită în copie tuturor comisarilor poporului interesați.
- Ianuarie, înainte de 27* Lenin discută cu L. I. Ruzer, fost comisar politic al trenului cu brigăzi de agitație „V. I. Lenin”, despre activitatea desfășurată de aceste brigăzi în sudul Uralului și în Siberia și-i cere să exprime în scris experiența acumulată de ele.
- Ianuarie, 27* Lenin trimite lui P. M. Kerjențev, directorul ROSTA, memoriul lui G. V. Cicerin cu privire la publicarea de către ROSTA a interviului acordat de V. P. Zatonski, membru al Comitetului revoluționar din Ucraina, în care acesta a făcut afirmații lipsite de spirit de răspundere cu privire la relațiile sovieto-polone ; pe memoriu Lenin scrie următoarea rezoluție : Luați cunoștință și conformați-vă întocmai ; găsiți și sancționați pe lucrătorul care s-a făcut vinovat de publicarea interviului ; raportați de executare și comunicați ce măsuri ați luat pentru prevenirea unor astfel de încălcări.
- Lenin participă la ședința Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, la care se discută problema privind componența prezidiului Consiliului economic superior, tezele cu privire la activitatea comunistă în rîndurile muncitorilor și țăranilor din Orientul musulman etc.
- Lenin rostește o cuvîntare la cel de-al III-lea Congres general al consiliilor economice din Rusia.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului; face o expunere cu privire la proiectul de apel adresat guvernului polonez, este ales în comisia de redactare a acestui proiect; aduce modificări proiectului de hotărîre cu privire la desființarea consiliilor congreselor cooperatiste. La aceeași ședință se discută proiectul de instrucțiuni privind conducerea sovhozurilor, proiectul de decret cu privire la cooperția de credit etc.

*Intre 27 și
30 ianuarie*

Din însărcinarea Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, Lenin dă indicații comandantului Frontului din Turkestan, M. V. Frunze, să ia măsuri pentru a se explica populației Republicii Bașkire în ce constă esența politicii Puterii sovietice față de Republica Bașkiră.

*Ianuarie,
înainte de 28*

Lenin are o convorbire cu inginerul american R. Keighley, care își exprimase dorința să ajute Puterea sovietică, și îl sfătuiește să meargă în sudul țării, în Turkestan.

Ianuarie, 29

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului; în timpul dezbaterilor, Lenin propune o serie de modificări la proiectul de hotărîre privind modalitatea prestării serviciului de muncă obligatorie și la proiectul de hotărîre pentru descărcarea și repararea frigiderului „Union”. La aceeași ședință se discută, de asemenea, proiectul de hotărîre cu privire la normele de finanțare a Direcției generale pentru aprovizionarea armatei, problema întocmirii dărilor de seamă de către instituțiile de stat, proiectul de regulament privind funcționarea comitetelor pentru prestarea serviciului de muncă obligatorie, proiectul de decret pentru organizarea învățămîntului tehnic-profesional, proiectul de regulament privind drepturile și îndatoririle Comitetului pentru învățămîntul tehnic-profesional, proiectul de decret cu privire la unificarea tuturor organizațiilor cooperatiste.

Ianuarie, 30

Lenin participă la ședința Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, la care se discută proiectul de apel către oamenii muncii intelectuali din străinătate, probleme privind miliția etc.

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării, la care se discută proiectul de hotărîre prin care se acordă medicilor de la căile ferate dreptul de a

folosi vagoanele de serviciu, proiectul de hotărîre cu privire la efectuarea unor lucrări de consolidare a terenului în pantă din Simbirsk și a podului peste Volga, proiectul de hotărîre cu privire la luarea în evidență a tinerilor care urmează să efectueze pregătirea premilitară și instrucția militară generală, probleme privind creșterea capacității de transport a căii ferate Moscova—Kazan, cauzele scăderii productivității muncii la întreprinderile din Ural, proiectul de hotărîre cu privire la militarizarea întreprinderii de tramvaie din Moscova și proiectul de hotărîre privitor la mobilizarea mecanicilor, fochiștilor și cazangiiilor de la căile ferate și alte probleme.

Ianuarie, 31

Lenin participă la ședința plenară a C.C. al P.C. (b) din Rusia ; în cadrul discutării ordinii de zi a sesiunii C.E.C. din Rusia, Lenin este însărcinat să prezinte în numele Prezidiului C.E.C. din Rusia și al Consiliului Comisarilor Poporului un raport politic general. La ședință se mai discută probleme privind congresul partidului, carnetul de partid unic, congresul al III-lea al sindicatelor etc.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, la care se discută proiectul de instrucțiuni către consiliile economice guberniale privind conducerea industriei, raportul cu privire la măsurile adoptate de Comisariatul poporului pentru afacerile interne în vederea mobilizării populației la munca de dezăpezire, probleme privind repartizarea hîrtiei, proiectul de decret care prevede amenajarea de băi publice pentru oamenii muncii, tezele cu privire la comerțul exterior etc.

*Sfîrșitul
lunii ianuarie*

Lenin examinează planul și apoi manuscrisul broșurii lui G. M. Krjijanovski „Sarcinile fundamentale în domeniul electrificării Rusiei“, trimite manuscrisul la tipografie pentru a fi editat neapărat pînă la prima sesiune a C.E.C. din Rusia în cea de-a VII-a legislatură ; roagă pe directorul Editurii de stat, V. V. Vorovski, să dea indicații tipografiei ca broșura să apară cît mai curînd.

Februarie, 1

Lenin face observații pe marginea proiectului de „Hotărîre cu privire la acordarea de prime pentru muncitori și funcționari“.

Lenin adresează membrilor Consiliului Apărării o scrisoare cu privire la situația catastrofală a

transporturilor și la necesitatea de a se lua măsuri urgente pentru îndreptarea ei.

La consfătuirea președinților comitetelor executive guberniale și județene, Lenin rostește o cuvîntare despre sarcinile imediate.

Februarie, 2

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării, face o expunere despre situația transporturilor și scrie ciorne de hotărîri în această problemă. După ședință, Lenin corectează și semnează procesul-verbal; într-un adaos la procesul-verbal, Lenin atrage atenția lucrătorilor cu funcții de conducere în aparatul de stat asupra hotărîrilor Consiliului Apărării.

Lenin prezintă raportul de activitate al C.E.C. din Rusia și al Consiliului Comisarilor Poporului la prima sesiune a C.E.C. din Rusia în cea de-a VII-a legislatură.

Februarie, 5

Lenin discută cu I. I. Radcenko în ajunul plecării acestuia în Ural în vederea organizării exploatarea de turbă și a unificării activității comitetelor silvice guberniale de acolo.

Într-o convorbire cu A. M. Nicolaev, locșiorul comisarului poporului pentru poșta și telegraf, Lenin se interesează de activitatea laboratorului-radio din Nijni Novgorod; la rugămintea lui M. A. Bonci-Bruevici, directorul laboratorului, Lenin dă dispoziție președintelui Comisiei extraordinare din Nijni Novgorod să pună imediat în libertate pe inventatorul A. F. Șorin, dat fiind caracterul urgent și deosebit de important al lucrărilor în curs la laboratorul-radio din Nijni Novgorod; într-o telegramă adresată președintelui Comitetului executiv gubernial din Nijni Novgorod, Lenin îi dă dispoziție să sprijine activitatea laboratorului-radio

Într-o scrisoare adresată lui M. A. Bonci-Bruevici, directorul laboratorului-radio din Nijni Novgorod, Lenin îi mulțumește pentru munca rodnică desfășurată în domeniul radioului și îi promite tot sprijinul pentru crearea „ziarului fără hîrtie și în afara distanțelor”.

Lenin rostește o cuvîntare la conferința feroviarilor de la nodul de cale ferată Moscova.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului ; în timpul discutării problemei avantajelor care trebuie acordate muncitorilor de la atelierele de reparații de locomotive și din întreprinderile producătoare de piese de schimb pentru transporturi, Lenin scrie un proiect de hotărâre în legătură cu această chestiune.

Februarie, 6

Lenin participă la ședința Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia ; prezintă spre aprobare proiectul său de rezoluție în problema atitudinii față de borotbiști ; în cadrul examinării propunerii ca trupele de pe Frontul din Turkestan și Armata a 2-a să fie folosite la lucrările de refacere a transporturilor, Lenin este însărcinat să discute această problemă cu L. B. Krasin.

Lenin participă la ședința plenară a C.C. al P.C. (b) din Rusia ; se dezbate probleme legate de congresul partidului, Lenin este însărcinat să prezinte raportul C.C. la congres. În ședință se discută, de asemenea, rezoluția fracțiunii comuniste din Consiliul Central al Sindicatelor din Rusia cu privire la relațiile dintre comitetele executive locale, comisariatele poporului, Consiliul Comisarilor Poporului și C.E.C. din Rusia, precum și alte probleme.

Lenin rostește o cuvântare la conferința a IV-a a comisiilor extraordinare guberniale.

Februarie, 7

Lenin scrie articolul „La război, ca la război“.

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării, la care se discută proiectul de hotărâre privind introducerea obligativității muncii pentru lucrătorii din domeniul învățământului în vederea lichidării analfabetismului în Armata Roșie, proiectul de hotărâre prin care se acordă administrației căilor ferate și comisarilor direcțiilor regionale de cale ferată dreptul de a aplica sancțiuni administrative și se stabilește desființarea comisiilor de disciplină, problema aprovizionării cu alimente a lucrătorilor de la transporturile fluviale din regiunea Baltica-Mariinsk, proiectul de hotărâre prin care se acordă comisarilor însărcinați cu lupta împotriva dezertării dreptul de a aplica pedepse tainuitorilor de dezertori, probleme legate de colectarea inului și a pieilor, formarea de rezerve de combustibil la căile ferate, proiectul de hotărâre prin care se

acordă lucrătorilor de la punctele de agitație locale și centrale dreptul la rația ostașilor roșii din spațele frontului, precum și alte probleme.

*Intre 8 și
14 februarie*

Lenin face observații pe marginea proiectului de rezoluție întocmit de „Comitetul pentru refacerea Internaționalei” spre a fi prezentat la congresul Partidului socialist francez care urma să aibă loc la Strasbourg.

Februarie, 9

Lenin rostește o cuvântare la conferința oamenilor muncii fără partid din raionul Blagușe-Lefortovo.

Februarie, 10

Intr-o telegramă adresată Consiliului militar-revoluționar al Armatei I a muncii, Lenin cere să se pună capăt fricțiunilor interdepartamentale și să se concentreze toate forțele asupra refacerii transportului feroviar, colectării și transportării produselor alimentare, asigurării cantităților necesare de material lemnos.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, la care se discută rezultatele cercetării instituite pentru stabilirea deficiențelor existente în organizarea prestării de muncă obligatorie la operațiile de dezăpezire și măsurile adoptate în vederea remedierii situației, rezultatele aplicării decretului pentru organizarea alimentației publice etc.

Februarie, 14

Lenin scrie articolul „Insemnările unui publicist”.

Într-o scrisoare adresată lui S. P. Sereda și A. D. Ţiurupa, Lenin le atrage atenția acestora asupra articolului „Nu pierdeți timp”, apărut în ziarul „Pravda” din 11 februarie sub semnătura lui E. A. Preobrajenski, și îi sfătuiește să adopte propunerea autorului ca terenurile din împrejurimile orașelor să fie folosite pentru organizarea de gospodării colective care să se ocupe cu legumicultura și cu creșterea animalelor; recomandă să se elaboreze în acest sens un proiect de decret.

*Intre 14 și
25 februarie*

Lenin scrie o scrisoare lui Jean Longuet pentru Congresul de la Strasbourg al Partidului socialist francez, în care arată că principala condiție pentru primirea Partidului socialist francez în Internaționala a III-a, Comunistă, este excluderea din rândurile partidului a oportuniștilor notorii, ca Albert Thomas, Marcel Sembat și Bracke (A. Derousseau).

Februarie, 16 Lenin este ales deputat în Sovietul din Moscova.

Februarie, 17 Într-o telegramă adresată membrilor Consiliului militar-revoluționar al Frontului din Caucaz, I. T. Smilga și G. K. Ordjonikidze, Lenin își exprimă îngrijorarea față de starea trupelor de pe Frontul din Caucaz și cere să se ia măsuri urgente pentru întărirea frontului.

Lenin participă la ședința Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, la care se discută un proiect de circulară privind politica partidului față de populația musulmană din Rusia, cererea secției pentru munca în rândurile femeilor muncitoare a C.C. al P.C. (b) din Rusia de a se aproba editarea unei reviste lunare care să publice articole de îndrumare a activității în rândurile femeilor etc.

Între 17 și 26 februarie Din însărcinarea Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, Lenin scrie un proiect de scrisoare către organizațiile P.C. (b) din Rusia privind pregătirile în vederea Congresului al IX-lea al partidului.

Februarie, 18 Lenin scrie răspunsurile la întrebările, primite prin radio, ale lui Karl Wigand, corespondentul din Berlin al agenției americane de informații „Universal Service“, și ale corespondentului ziarului englez „Daily Express“.

Într-o telegramă adresată președintelui Consiliului Armatei muncii din Ucraina, I. V. Stalin, Lenin arată necesitatea de a se organiza paza și transportul cărbunelui și a sării extrase în Donbass, de a se realiza în întregime planul de predare obligatorie a surplusurilor, recompensând totodată sărăcimea satelor cu cereale și sare, de a se mobiliza o parte dintre muncitorii din Harkov la munca de aprovizionare în colaborare cu armata.

Lenin discută cu N. N. Krestinski cererea în care Comitetul revoluționar din Siberia roagă ca, dată fiind lipsa de semne monetare sovietice în Siberia, să se aprobe emiterea unor obligațiuni de împrumut care să servească drept bani.

Februarie, 19 Într-o scrisoare adresată lui G. L. Vollenberg, șeful serviciului de comunicații telefonice și membru al colegiului Comisariatului poporului pentru poștă și telegraf, Lenin îi atrage atenția asupra faptului

că, în pofida repetatelor cereri, nu a asigurat o legătură telefonică directă între Kremlin și Harkov și îl admonestează pentru neglijența manifestată în rezolvarea acestei sarcini mici, dar importante.

Primind de la I. V. Stalin o telegramă de protest împotriva dispoziției comandantului-șef ca o parte din unitățile Armatei muncii din Ucraina să fie trimise în Caucaz, pentru întărirea frontului de acolo, Lenin comunică în scris membrilor Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia că e de acord cu măsura luată de comandantul-șef; totodată el le trimite un proiect de telegramă a Biroului Politic către I. V. Stalin, în care se arată că sarcina principală este întărirea Frontului din Caucaz în vederea înfrîngerii definitive a armatelor lui Denikin.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului; face observații la punctul 1 al proiectului de hotărîre privind aprovizionarea cu alimente și furaje a exploatărilor forestiere; în timp ce se discută situația sanitară a orașului Moscova și măsurile de salubritate adoptate de Sovietul din Moscova, Lenin redactează un proiect de hotărîre cu privire la Comisia sanitară extraordinară din Moscova. La aceeași ședință se discută proiectul de hotărîre prin care se ia o serie de măsuri privind lupta împotriva banditismului, proiectul de hotărîre referitoare la reorganizarea Comisiei extraordinare pentru dezăpezirea căilor de comunicație, proiectul de hotărîre cu privire la organizarea evidenței în instituțiile de comerț exterior, problema aprovizionării Moscovei, măsuri pentru prevenirea incendiilor la Moscova, repartizarea hîrtiei etc.

Februarie, 20

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării, la care se discută aprovizionarea cu alimente a Armatei I a muncii, situația existentă în bazinul carbonifer din apropierea Moscovei, activitatea Direcției politice a Comisariatului poporului pentru căile de comunicații, organizarea pe lângă Sovietul din Moscova a unei comisii care să se ocupe de îmbunătățirea condițiilor de muncă la atelierele principale și districtuale și la depoul complexului feroviar Moscova, în care se repară material rulant, precum și alte probleme.

- Februarie, înainte de 21* Lenin îl primește pe Lincoln Eire, corespondentul ziarului american „The World”, discută cu el, răspunde la întrebările lui Eire cu privire la politica externă și internă a Statului sovietic.
- Februarie, 21* Lenin scrie articolul „Către femeile muncitoare”. Lenin primește pe directorul ziarului „Daily Herald”, laburistul G. Lansbury, discută cu el despre mișcarea muncitorească din Anglia.
- Februarie, 22* Lenin face observații pe marginea proiectului de hotărâre a Comitetului Executiv al Internaționalei Comuniste cu privire la borotbiști.
- Lenin scrie o telegramă adresată lui D. Z. Manuilski, membru al Comitetului revoluționar din Ucraina, la Harkov, în care dă indicații cu privire la politica față de țărănimea din Ucraina.
- Într-o telegramă adresată lui I. V. Stalin, la Harkov, Lenin cere să se ia măsuri pentru asigurarea deplinei egalități în drepturi a limbii ucrainene cu celelalte limbi.
- Februarie, înainte de 23* Lenin dă dispoziție Consiliului militar-revoluționar al Frontului de vest să-i prezinte un raport asupra situației existente pe acest front și asupra stării lui în legătură cu o eventuală activizare a trupeilor poloneze.
- Februarie, 23* Lenin discută cu A. D. Țiurupa despre atitudinea față de țărănimea din Ucraina.
- Februarie, 24* Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, la care se discută problema distribuirii unor cantități de stofe și pânzeturi populației din Turkestan, măsurile privind stimularea producției de hârtie, desfășurarea lucrărilor de construcție a liniei de cale ferată Alexandrov—Gai—Emba, proiectul de decret cu privire la mobilizarea specialiștilor în domeniul petrolului și alte probleme.
- Februarie, 25* Lenin rostește o cuvântare la cea de-a III-a Consfătuire pe țară a șefilor subsecțiilor extrașcolare ale secțiilor guberniale de învățământ public.
- Într-o scrisoare adresată membrilor colegiului Comisariatului poporului pentru aprovizionare, Lenin arată necesitatea acordării unui ajutor în alimente

muncitorilor de la Fabrica de mașini agricole din Liubertî.

Februarie, 26

Lenin primește pe F. S. Sannikov, G. I. Mihalev și P. P. Moskalev, delegați ai țăranilor din plasa Polovodskaja, județul Usole, gubernia Perm; discută cu ei despre situația de la sate; scrie o scrisoare membrilor Comitetului gubernial de partid din Perm, în care le trasează sarcina de a satisface cererea delegaților privitoare la verificarea cadrelor care lucrează la comitetul județean pentru aprovizionare și de a-i comunica rezultatele acestei verificări.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, la care se discută problema aprovizionării Moscovei cu combustibil pe 1920, proiectul de decret pentru reorganizarea Direcției generale a pescuitului și a industriei peștelui din Rusia și a organelor ei locale, regulamentul de funcționare a Direcției agronomice de pe lângă Comisariatul poporului pentru căile de comunicație, proiectul de hotărâre pentru urgentarea lucrărilor de refacere a construcțiilor și instalațiilor feroviare distruse etc.

Februarie, 27

Lenin primește pe A. Vinogradov, președintele comitetului executiv al Asociației cadrelor didactice din Vesiegonsk (gubernia Tver), cu care discută despre situația cadrelor didactice și despre atitudinea acestora față de Puterea sovietică; scrie o scrisoare membrilor colegiului Comisariatului poporului pentru aprovizionare în care-i roagă să se facă de urgență investigațiile necesare și să i se răspundă telefonic dacă există posibilitatea de a mări rația alimentară a cadrelor didactice din județul Vesiegonsk.

Lenin scrie o telegramă adresată lui F. F. Raskolnikov, comandantul Flotei din Marea Caspică, în care arată necesitatea de a se lua toate măsurile în vederea transportării petrolului din Guriev imediat după deschiderea navigației.

Într-o telegramă adresată președintelui Consiliului militar-revoluționar al republicii, L. D. Troțki, Lenin dă indicația de a se acorda toată atenția întăririi Frontului de vest, dată fiind inevitabilitatea unei ciocniri militare cu Polonia.

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării, la care se discută proiectul de hotărâre pentru mobi-

lizarea inginerilor și tehnicienilor de la căile de comunicație, problema neexecutării de către Comisariatul aprovizionării a hotărârii privind premierea muncitorilor care au lucrat la reparațiile de material rulant pentru trenurile marșrutizate, acordarea unor recompense muncitorilor care au construit înainte de termen un pod peste Kama, neexecutarea de către Comisariatul poporului pentru căile de comunicație a dispozițiilor privind livrarea de lemne etc.

Februarie, 28

Într-o telegramă adresată lui G. E. Zinoviev, la Petrograd, Lenin dispune să se ia măsuri pentru asigurarea pazei bibliotecii fostei Societăți de studii economice.

Lenin participă la ședința Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, face o expunere cu privire la proasta organizare a activității bibliotecilor, în general, și la deficiențele existente în procurarea de cărți, reviste și ziare străine, în special. La aceeași ședință se discută, de asemenea, telegrama în care C. Racovski arată că din partea lui G. F. Grinko s-a primit o propunere în sensul ca borotbiștii să fie primiți în P.C. (b) din Ucraina cu condiția acceptării unei subordonări depline, proiectul de apel către toți membrii de partid în legătură cu mobilizarea a 5 000 de comuniști spre a fi trimiși să lucreze în transporturi, propunerea C.C. al sindicatului muncitorilor din întreprinderile de navigație maritimă și fluvială și a fracțiunii comuniste din Consiliul Central al Sindicatelor din Rusia cu privire la organizarea conducerii navigației maritime și fluviale etc.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului ; în timpul discutării raportului cu privire la introducerea serviciului de muncă obligatorie în întreaga Rusie, Lenin propune o serie de completări la proiectul de hotărâre. La aceeași ședință se discută și raportul comisiei pentru îmbunătățirea organizării sovhozurilor, instituită de Consiliul Comisarilor Poporului la 23 decembrie 1919 etc.

Martie, 1

Lenin primește o delegație a muncitorilor de la Fabrica de textile din Gluhovo, care ceruseră ca, în ceea ce privește aprovizionarea cu alimente, întreprinderea lor să fie echivalată cu cele din Moscova ; în timpul convorbirii cu delegații, Lenin

își face însemnări cu privire la situația Fabricii de textile din Gluhovo.

Lenin face o expunere la primul Congres general al cazacilor muncitori din Rusia.

Lenin rostește o cuvântare la cel de-al II-lea Congres general al lucrătorilor din domeniul medico-sanitar din Rusia.

Martie, 2

Lenin participă la ședința Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, în care se discută problema împărțirii în două a Comisariatului poporului pentru problemele muncii și prevederi sociale, scrisoarea lui G. V. Cicerin în legătură cu declarația de la Constantinopol a panislamistilor etc.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului; scrie un proiect de hotărîre pentru crearea fondului de mărfuri al Comisariatului poporului pentru comerțul exterior; cu prilejul discutării proiectului de hotărîre privind organizarea întreprinderilor agricole pentru aprovizionarea orașelor și centrelor industriale cu produse lactate și cu legume, propune o serie de modificări la acest proiect.

Martie, 3

Lenin face observații pe marginea proiectului de teze cu privire la „Sarcinile imediate ale construcției economice”, prezentat de L. D. Troțki.

Martie, 4

Lenin scrie articolul „De ziua internațională a muncitoarelor”.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului; cu prilejul discutării proiectului de decret cu privire la judecarea delincvenților minori, face o serie de observații pe marginea acestui proiect, propune completări la punctele 4 și 6, scrie pe proiect diferite însemnări și-i aduce unele modificări.

Martie, 5

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării; în timpul dezbaterii proiectului de hotărîre privind normele pentru rezolvarea cererilor de acordare a dreptului la rația de ostaș roșu, face completări la § 3 din proiect. La aceeași ședință se discută, de asemenea, problema construirii conductei de petrol din Emba, organizarea unei comisii pentru lichidarea absențelor nemotivate la căile ferate, readucerea în domeniul specialității lor a munci-

torilor și funcționarilor feroviari din toate instituțiile și organizațiile, situația alimentară a funcționarilor feroviari, proiectul de hotărîre cu privire la înregistrarea ofițerilor, probleme legate de paza cerealelor în gubernia Ufa, situația în ceea ce privește combustibilul, proiectul de hotărîre cu privire la înregistrarea și folosirea muncitorilor din întreprinderile care își încetează activitatea, precum și alte probleme.

Martie, 6

Lenin rostește o cuvîntare la ședința Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova.

Lenin rostește o cuvîntare la ședința solemnă a Sovietului din Moscova, organizată cu prilejul aniversării unui an de la întemeierea Internaționalei a III-a.

Martie, 8

Lenin participă la ședința Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, la care se discută tezele privind construcția economică, trecerea la sistemul miliționar, probleme organizatorice, convocarea plenarei C.C. etc.

Martie, 9

Într-o telegramă adresată Comitetului revoluționar din Siberia, Lenin dă directiva de a nu se face nici un fel de concesiuni menșevicilor și eserilor în problema participării lor la guvernul statului tampon din Extremul Orient.

Într-o telegramă adresată, la Arhanghelsk, lui G. I. Lomov, membru al prezidiului Consiliului economic superior, Lenin cere să se ia măsuri pentru găsirea lucrărilor și rapoartelor tipărite în problema zăcămintelor de petrol din bazinul râului Uhta.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului; scrie un proiect de hotărîre la raportul comisiei pentru îmbunătățirea organizării sovhozurilor. La aceeași ședință se discută, de asemenea, măsurile pentru prevenirea întârzierii comisarilor poporului la ședințele C.C.P., situația sovhozurilor și a comunelor de muncă după datele recensămîntului din 1919, proiectul de decret cu privire la colectarea fuiorului de cîneapă, situația din industria tutunului și alte probleme.

Martie, 10

Lenin primește pe V. S. Smirnov-Malkov și M. Z. Manuilski, reprezentanții guberniei Ivanovo-Voznesensk, și pe A. S. Kiselev, membru al Prezidiului C.E.C. din Rusia, care-l rugaseră să dispună forurilor de resort să urgenteze punerea la dispoziția muncitorilor din Ivanovo-Voznesensk a unor trenuri pe care aceștia să le repare și să le folosească apoi pentru aducerea de produse alimentare în această gubernie, să repartizeze un număr de tractoare pentru aratul terenurilor destinate a fi cultivate cu cartofi; ei au mai solicitat trecerea localității Gavrilov-Posad de la gubernia Vladimir la gubernia Ivanovo-Voznesensk etc. Lenin propune ca, pentru examinarea preliminară a acestor probleme, să fie convocată o consfătuire, prezidată de Kiselev, la care să participe reprezentanți ai Comisariatului poporului pentru aprovizionare, ai Comisariatului poporului pentru agricultură, ai Comisariatului poporului pentru căile de comunicație, ai Direcției generale a navigației maritime și fluviale, ai Centralei textilelor și ai Comisariatului poporului pentru problemele muncii, iar în seara aceleiași zile cererile de mai sus să fie puse în discuția Consiliului Apărării; dă dispoziții scrise pentru convocarea consfătuirii.

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării; în timpul discutării proiectului de hotărâre cu privire la organizarea ședințelor de lucru ale Consiliului Apărării, Lenin redactează textul proiectului. La aceeași ședință se discută, de asemenea, organizarea unor echipe de muncitori permanenți pentru efectuarea lucrărilor deosebit de urgente la căile ferate, asigurarea cu mână de lucru a șantierului de construcție a centralei electrice de la Kașira, proiectul de hotărâre privind măsurile pentru lichidarea absențelor nemotivate la căile ferate, intensificarea aprovizionării cu alimente și furaje a exploatărilor forestiere, aprovizionarea cu alimente a muncitorilor din Ivanovo-Voznesensk, proiectul de hotărâre cu privire la Tribunalele militare revoluționare de la căile ferate, scutirea de serviciu militar a muncitorilor din construcții și alte probleme.

Martie, 11

Intr-o notiță adresată Biroului Politic sau Biroului Organizatoric al C.C. al P.C. (b) din Rusia, Lenin cere să se ia măsuri pentru anchetarea cazului semnalat de I. Berezin, și anume că cenzura Comisariatului poporului pentru afacerile externe a lăsat să treacă scrisoarea menșevicului Abramovici

către R. Hilferding, și pentru epurarea elementelor dușmănoase de la Comisariatul poporului pentru afacerile externe.

Intr-o telegramă adresată membrilor Consiliului militar-revoluționar al Frontului din Caucaz, I. T. Smilgha și G. K. Ordjonikidze, Lenin arată că sarcina principală a Consiliului militar-revoluționar al frontului nu este aceea de a organiza Armata muncii din Caucaz, ci de a pregăti dislocarea urgentă a unui număr cât mai mare de unități militare pe Frontul de vest, dată fiind inevitabilitatea unui război cu Polonia.

Intr-o telegramă adresată lui I. S. Unșlicht, membru al Consiliului militar-revoluționar al Frontului de vest, Lenin cere, dată fiind certitudinea că Polonia va deschide curînd ostilitățile, să se ia măsuri pentru intensificarea muncii de agitație în limba polonă.

Martie, 12

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării ; face o expunere în legătură cu protestul Comisariatului poporului pentru afacerile externe împotriva misiunii acordate unor străini de a trece linia frontului fără avizul prealabil al acestui comisariat ; scrie un proiect de hotărîre în care se prevede că guarzii silvici vor fi folosiți la muncă în exploatarea forestiere ; în timpul discutării proiectului de hotărîre pentru mobilizarea la pescuit a populației din guberniile Astrahan și Tarișin, Lenin face în textul lui unele modificări. La aceeași ședință se discută situația aprovizionării, măsurile pentru asigurarea pazei trenurilor cu combustibil etc.

Martie, 13

Lenin discută cu G. M. Krjijanovski conținutul proiectului de declarație a Comisiei de stat pentru electrificarea Rusiei, prezentat de acesta.

Martie, 14

Intr-o scrisoare adresată lui G. M. Krjijanovski, Lenin îi propune să scrie — sau să solicite unui specialist — un articol în care să se demonstreze, pe bază de date concrete, marile avantaje și necesitatea electrificării Rusiei.

Martie, 15

Intr-o notă adresată lui E. M. Skleanski, vicepreședintele Consiliului militar-revoluționar al republicii, Lenin dispune ca Consiliul militar-revo-

luționar al republicii să elaboreze directivele pentru pregătirea unei ofensive în Crimeea.

Lenin rostește o cuvântare la cel de-al III-lea Congres pe țară al muncitorilor din transporturile pe apă.

Lenin participă la ședința comună a fracțiunilor comuniste din Consiliul Central al Sindicatelor din Rusia și din Consiliul sindicatelor din Moscova; la discutarea tezelor lui M. P. Tomski cu privire la sarcinile sindicatelor, Lenin ia cuvântul de 8 ori, apărând principiul conducerii unice în întreprinderile și organizațiile economice.

Lenin conduce o consfătuire a reprezentanților Comisariatului poporului pentru aprovizionare și ai Direcției silvice generale în problema folosirii săniilor ca mijloc pentru transportarea lemnului de foc la stațiile de cale ferată și pe malul râurilor flotabile.

Martie, 16

Într-o telegramă adresată prezidiului Conferinței generale a borotbiștilor din Ucraina, întrunită la Harkov, Lenin exprimă mulțumiri pentru mesajul de salut ce i-a fost trimis și urări de succes în realizarea fuzionării cu partidul bolșevic.

Lenin rostește o cuvântare închinată memoriei lui I. M. Sverdlov la ședința solemnă de la Teatrul Mare.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului; face o expunere cu privire la stabilirea hotarelor guberniei Don; în timpul discutării proiectului de hotărâre privind crearea de posibilități pentru a se comanda în străinătate locomotive și piese de schimb necesare reparării materialului rulant, Lenin scrie o notiță lui L. B. Krasin în care propune să se includă în proiect puncte referitoare la aducerea din străinătate a unor experți electrotehnicieni și la alocarea în acest scop a unui fond de 500 000 de ruble. La ședință se mai discută proiectul de decret cu privire la colectarea semințelor de plante de câmp și a cartofilor pentru însămânțare, proiectul de decret cu privire la formarea unui fond de semințe de rezervă în raioanele consumatoare, hotărârea cu privire la tribunalele revoluționare, elaborată de o comisie a C.E.C. din Rusia, proiectul de decret cu privire

la predările obligatorii de vite pentru sacrificare, hotărârea privind premiarea celor ce lucrează pe plantațiile de sfeclă, crearea organelor pentru aprovizionare în Kirghizstan și alte probleme.

Martie, 17

Într-o telegramă adresată membrilor Consiliului militar-revoluționar al Frontului din Caucaz, I. T. Smilga și G. K. Ordjonikidze, Lenin dă indicația de a se concentra toate eforturile asupra eliberării orașului Baku.

Lenin participă la ședința Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia ; scrie proiectele de rezoluție la declarația fracțiunii comuniste din C.C.S. din Rusia în care aceasta cere să se acorde comuniștilor membri ai C.C.S. din Rusia dreptul de a prezenta la congresele sindicatelor rezoluția fracțiunii comuniste din C.C.S. din Rusia cu privire la conducerea întreprinderilor industriale, rezoluție care era în divergență cu tezele C.C. al P.C. (b) din Rusia.

Martie, 19

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării, la care se discută problema creării Armatei muncii din Regiunea de nord, adoptarea unor măsuri urgente pentru întărirea frontierelor republicii, norme privind înfăptuirea mobilizării la muncă și la prestarea serviciului de muncă obligatorie, proiectul de decret privind adoptarea unor măsuri urgente pentru golirea rezervoarelor de petrol de pe cheiurile Volgăi în perioada de navigație a anului 1920, raportul Direcției generale a navigației maritime și fluviale cu privire la măsurile urgente ce se impun în legătură cu deschiderea navigației, problema creării unei comisii pentru evaluarea pagubelor pricinuite Republicii sovietice de agresiunea statelor imperialiste și de blocadă, folosirea nerațională a feroviarilor chemați sub arme etc.

Martie, 20

Lenin participă la ședința Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, la care se discută probleme privind Comisariatul poporului pentru căile de comunicație, tribunalele revoluționare de la căile ferate, Republica Bașkiră.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului ; în timpul discuției proiectului de teze cu privire la concesiuni, Lenin îi aduce îmbunătățiri. La ședință se mai discută proiectul de decret pentru introducerea rației alimentare unice, pro-

gramul de cercetare prin sondaj și prin anchetă a metodelor folosite și a rezultatelor obținute la colectările de produse alimentare în diferite regiuni ale țării cu și fără participarea cooperăției, formarea trenurilor marșrutizate și alte probleme.

Martie, 22

Lenin primește pe reprezentanții Biroului central al organizațiilor comuniste ale popoarelor din Orient: S. Said-Galiev, președintele biroului, M. Sultan-Galiev, vicepreședinte, și B. Mansurov, redactorul ziarului „Eșe“, organul central al biroului; discută cu ei despre crearea Republicii Autonome Tătare, despre activitatea editorială la Kazan și literatura națională tătară, despre modul de viață al tătarilor și relațiile lor cu populația rusă.

Martie, 23

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului; în cursul discutării proiectului de decret cu privire la predările obligatorii de vite pentru sacrificare și a proiectului de hotărîre cu privire la GOELRO, Lenin propune unele modificări și completări la aceste documente. În aceeași ședință se discută și problema convenției cu Estonia pentru acordarea unei concesiuni forestiere, crearea unei comisii care să examineze situația funcționarilor sovietici și să elaboreze măsuri pentru îmbunătățirea ei etc.

Martie, 24

Lenin scrie o adresă către C.E.C. din Rusia, în care se arată că C.C.P. înaintează Comitetului Executiv Central spre aprobare lista întreprinderilor direct subordonate organelor centrale ale Consiliului economic superior și care, potrivit instrucțiunilor C.E.C. din Rusia, au fost incluse în grupa I.

Din însărcinarea Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, Lenin îi comunică telegrafic lui A. I. Șumski, la Harkov, că, dată fiind situația inadmisibilă ce s-a creat la Conferința P.C. (b) din Ucraina în urma refuzului a 105 delegați de a participa la alegerea C.C. și a contestării de către ei a legalității acestor alegeri, Biroul Politic a hotărît să numească un organ provizoriu pînă la aplanarea acestui conflict; din acest organ fac parte: Șumski, care nu participa la lupta fracționistă, și cîte 2 reprezentanți ai vechiului și ai noului C.C. al P.C. (b) din Ucraina.

Martie, 25

La Conferința orășenească a Organizației din Moscova a P.C. (b) din Rusia, Lenin este ales delegat la cel de-al IX-lea Congres al P.C. (b) din Rusia.

Lenin semnează împuternicirile acordate lui L. B. Krasin și M. M. Litvinov pentru a duce tratative cu reprezentanții guvernelor Angliei, S.U.A., Belgiei, Italiei, Franței și Japoniei referitor la eventualele condiții de pace între aceste state și Rusia Sovietică, precum și împuternicirile acordate lui L. B. Krasin, V. P. Noghin și M. M. Litvinov de a organiza și conduce în străinătate reprezentanțe comerciale și operații de comerț exterior.

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării, la care se discută problema transporturilor maritime și fluviale, despăgubirea posesorilor de depozite de cherestea naționalizate etc.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, la care se discută problema alocării unui fond de un miliard de ruble pentru achiziționarea de materii prime textile, aprovizionarea cu pîine a Moscovei și Petrogradului, proiectul de hotărîre cu privire la introducerea monopolului de stat asupra cherestelei, proiectul de decret cu privire la réimpărțirile de pămînt și alte probleme.

*Martie,
înainte de 27*

Lenin discută cu N. N. Narimanov, șeful secției pentru țările Orientului Apropiat și Mijlociu a Comisariatului poporului pentru afacerile externe, despre situația din Baku și din întregul Azerbaidjan, despre descompunerea regimului musavatist, despre tactica Rusiei Sovietice față de guvernele naționaliste din Transcaucazia.

Martie, 28

Intr-un bilet adresat lui A. I. Rîkov, Lenin arată că e necesar să se ia măsuri pentru organizarea pazei și a transportării rezervelor de benzină capturate la Groznîi.

Intr-o convorbire cu I. I. Șvarț („Semion“), care sosise la Congresul al IX-lea al P.C. (b) din Rusia, Lenin se interesează de situația industriei carbonifere din Donbass, de problema cadrelor de lucrători pentru aparatul de stat și pentru organizațiile economice din Ucraina, de lupta fracționistă din rîndurile P.C. (b) din Ucraina.

- Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării, la care se discută proiectul de hotărîre cu privire la intensificarea transporturilor maritime și fluviale, accelerarea transportului de produse alimentare pe calea ferată Moscova-Kazan, problema benzinei etc.
- Martie, 29* Lenin rostește cuvîntarea de deschidere a celui de-al IX-lea Congres al P.C. (b) din Rusia, este ales în prezidiul congresului, prezintă raportul C.C. al P.C. (b) din Rusia, completează fișa personală pentru delegații la Congresul al IX-lea al partidului.
- Martie, 30* În ședința a doua (de dimineață) a Congresului al IX-lea al P.C. (b) din Rusia, Lenin rostește cuvîntul de încheiere la raportul C.C. al partidului.
- Martie, 31* În ședința a patra (de dimineață) a Congresului al IX-lea al partidului, Lenin ia cuvîntul în cadrul dezbaterilor pe marginea raportului cu privire la construcția economică.
- Sfîrșitul
lunii martie* Lenin rostește două cuvîntări care sînt înregistrate pe plăci de gramofon : cu privire la munca de refacere a transporturilor și despre disciplina în muncă.
- Lenin dispune ca un număr de 15 oameni de știință și ingineri de la GOELRO, împreună cu locuitorii lor și conducătorii de raioane să fie trecuți pe lista persoanelor care beneficiază de rația alimentară majorată.
- Martie-aprilie* Lenin scrie articolul „Despre compromisuri“.
- Începutul
lunii aprilie* Lenin primește pe delegații Regimentului 3 trupe de fortăreață (fostul Regiment 438 muncitoresc din Orenburg) ; aceștia îi înmînează actul prin care se atestă alegerea lui ca ostaș de onoare al regimentului.
- Aprilie, 2* Într-o telegramă adresată lui G. K. Ordjonikidze, membru al Comitetului militar-revoluționar al Frontului din Caucaz, Lenin îi dă indicații privind necesitatea de a se acționa cu prudență și de a se manifesta maximum de bunăvoință față de musulmani, în special la intrarea trupelor în Daghestan.
- Aprilie, 3* În ședința a opta (de seară) a Congresului al IX-lea al P.C. (b) din Rusia, Lenin rostește o cuvîntare în cadrul discuțiilor privind cooperația.

- Aprilie, 4* În ședința a noua (de dimineață) a Congresului al IX-lea al P.C. (b) din Rusia, Lenin este ales membru al C.C. al P.C. (b) din Rusia.
- Aprilie, 4 sau 5* Lenin discută cu A. A. Andreev, delegat al organizației de partid din Ekaterinburg la Congresul al IX-lea al P.C. (b) din Rusia ; se interesează de situația din Ural, de activitatea uzinelor, de starea de spirit a țărănimii.
- Aprilie, nu înainte de 4 — nu mai târziu de 6* Lenin rostește o cuvântare la primul Congres general, de constituire, al muncitorilor minieri din Rusia.
- Aprilie, 5* În ședința a zecea (de dimineață) a Congresului al IX-lea al P.C. (b) din Rusia, Lenin rostește cuvântarea de încheiere a lucrărilor congresului. După închiderea congresului, Lenin ia cuvântul în legătură cu lista membrilor supleanți ai C.C.
- După încheierea lucrărilor Congresului al IX-lea al P.C. (b) din Rusia, la propunerea delegaților, are loc o festivitate la care Lenin este sărbătorit cu prilejul apropiatei aniversări a cincizeci de ani de la nașterea sa ; se adoptă o hotărâre cu privire la editarea operelor complete ale lui V. I. Lenin.
- Lenin participă la ședința plenară a C.C. al P.C. (b) din Rusia ; este ales membru al Biroului Politic al C.C. La ședință se discută probleme privind compoziția și funcțiile Biroului Organizatoric și ale Secretariatului C.C., Congresul al III-lea general al sindicatelor din Rusia, probleme ucrainene etc.
- Aprilie, 6* Lenin primește pe delegații guberniei Kazan la Congresul al IX-lea al P.C. (b) din Rusia : G. S. Gordeev, secretar al comitetului gubernial de partid, A. I. Dogadov, președintele consiliului gubernial al sindicatelor, și I. I. Hodorovski, președintele comitetului executiv gubernial ; discută cu ei probleme legate de crearea Republicii Autonome Tătare.
- Intr-o scrisoare adresată lui V. V. Adoratski, la Kazan, Lenin îl întreabă dacă are posibilitatea de a aduna materiale privind istoria războiului civil și a Republicii sovietice.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, la care se discută proiectul de hotărâre cu privire la măsurile pentru asigurarea participării regulate la ședințe și consfătuiri, probleme legate de efectuarea recensământului etc.

*Între 6
și 21 aprilie*

Pe o scrisoare a lui G. V. Cicerin în care acesta înștiințează că o delegație a trade-unionurilor engleze urmează să sosească în Rusia Sovietică, Lenin scrie un proiect de hotărâre a C.C. al P.C. (b) din Rusia cu privire la instituirea și componența comisiei care va primi delegația.

Lenin vorbește la telefon cu G. V. Cicerin despre planul privind primirea delegației engleze, elaborat pe baza proiectului lui Lenin; propune modificări și completări.

Aprilie, 7

Lenin rostește o cuvântare la cel de-al III-lea Congres general al sindicatelor din Rusia.

Lenin prezidează ședința plenară a Consiliului Muncii și Apărării (C.M.A.), la care se discută propunerea Consiliului economic superior ca centrala electrică proiectată a fi construită la Ivanovo-Voznesensk să fie declarată întreprindere de interes național, proiectul de hotărâre privind aprovizionarea muncitorilor plutași, proiectul de hotărâre cu privire la folosirea muncii obligatorii și la lucrările pentru prevenirea inundațiilor de primăvară, proiectul de hotărâre cu privire la mobilizarea pe loc a specialiștilor din întreprinderile de navigație, problema premierii muncitorilor din Ural etc.

Aprilie, 8

Lenin scrie pentru gazeta ocazională „Kommunisticeskii Subbotnik“ articolul „De la distrugerea unei orînduiri seculare spre făurirea unei orînduiri noi“.

Lenin participă la lucrările plenarei C.C. al P.C. (b) din Rusia, la care se discută proiectul de răspuns către Liga Națiunilor, problema tratativelor cu Polonia și a politicii Antantei față de Polonia și față de Rusia Sovietică, probleme referitoare la Bașkiria, organizarea și componența biroului pentru Siberia al C.C. al P.C. (b) din Rusia etc.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, la care se discută problema organizării

recensămîntului persoanelor cu pregătire profesională, revizuirea hotărîrii C.C.P. din 5 martie 1920 cu privire la aprovizionarea cu materii prime a industriilor zahărului, spirtului, amidonului, melasei, tutunului, uleiului și de medicamente, precum și alte probleme.

Aprilie, 13

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, la care se discută problema evidenței suprafețelor cultivate, propunerea ca guberniile Tiumen și Celeabinsk să fie scoase de sub administrarea Comitetului revoluționar din Sibiria etc.

Aprilie, 14

Lenin participă la ședința Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, la care se discută probleme privind Comitetul central al Sindicatului muncitorilor din întreprinderile de navigație și Secretariatul politic al Direcției navigației maritime și fluviale, proiectul de răspuns către guvernul englez prezentat de G. V. Cicerin, unificarea învățămîntului profesional în Ucraina și în R.S.F.S.R., condițiile de primire a maximaliștilor în P.C. (b) din Rusia, cererea Comisariatului poporului pentru învățămînt de a se lua măsuri în vederea îmbunătățirii situației lucrătorilor din învățămînt și alte probleme.

Lenin conduce ședința comisiei instituite de Consiliul Comisarilor Poporului pentru redactarea definitivă a hotărîrii cu privire la Consiliul revoluționar al Armatei I a muncii ; scrie hotărîrea de a i se aplica lui A. I. Rîkov, care întîrziase nemotivat la ședință cu o jumătate de oră, prevederile decretului referitor la întîrzieri.

*Aprilie, nu
mai tîrziu
de 15*

Lenin are o convorbire cu G. M. Krjijanovski, președintele Comisiei de stat pentru electrificarea Rusiei ; confirmă dispoziția lui de a se acorda comisiei 15 rații alimentare majorate.

Aprilie, 15

Lenin participă la ședința Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, la care se discută probleme privind activitatea punctelor de agitație, extinderea activității Direcției politice a transporturilor asupra întreprinderilor de navigație, precum și alte probleme.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului ; face o expunere în problema creării

unei comisii formate din reprezentanți ai C.C.S. din Rusia, ai Comisariatului poporului pentru aprovizionare, ai Comisariatului poporului pentru căile de comunicații și ai Comitetului central al Sindicatului muncitorilor din întreprinderile de navigație care să fie însărcinată să cerceteze de urgență felul cum sînt aprovizionați lucrătorii întreprinderilor de navigație. La aceeași ședință se discută și proiectul de hotărîre privind măsurile pentru organizarea sovhozurilor, problema mijloacelor practice de control asupra cantităților de produse pe care Direcția generală a produselor alimentare le livrează în afară de plan și măsurile pentru reducerea sau lichidarea completă a unor asemenea livrări, proiectul de decret cu privire la rechiziționări și confiscări, problema evidenței suprafețelor cultivate etc.

Aprilie, 16

Lenin discută cu A. P. Serebrovski, care din însărcinarea Consiliului Muncii și Apărării urmează să plece în regiunea Baku cu împuterniciri speciale în vederea organizării extracției de țiței și a expedierii produselor petroliere.

Lenin prezidează ședința Consiliului Muncii și Apărării; în timpul discutării proiectului de hotărîre cu privire la evidența ofițerilor, Lenin propune unele modificări privind textul proiectului. La ședință se mai discută proiectul de hotărîre privind aprovizionarea cu cărbuni a Flotei din Marea Baltică, proiectul de hotărîre pentru mobilizarea minerilor, situația industriei carbonifere din bazinul Donețului, crearea unui fond alimentar special rezervat muncitorilor de la căile ferate și din întreprinderile de navigație maritimă și fluvială, proiectul de decret cu privire la construirea liniei ferate normale Alexandrov-Gai—Emba și reconstruirea liniei înguste Krasnii Kut — Alexandrov-Gai, precum și alte probleme.

Aprilie, 19

Lenin rostește o cuvîntare în ședința de dimineață a celui de-al III-lea Congres general al muncitorilor din industria textilă din Rusia.

Aprilie, 20

Lenin participă la ședința Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia; pune în discuție problema locului de păstrare a stocului de aur al republicii, cucerit de la albi. La aceeași ședință se discută probleme privind Biroul regional pentru Ural al C.C., răspunsul la nota lui Curzon, ministru de

externe al Marii Britanii, reorganizarea Comisariatului poporului pentru problemele naționalităților etc.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului; în timpul discutării proiectului de decret pentru naționalizarea fondurilor de cărți și de alte tipărituri, propune unele modificări în textul decretului. La ședință se mai discută proiectul de decret cu privire la bogățiile subsolului, proiectul de hotărâre privind repartizarea publicațiilor, proiectul de hotărâre referitoare la sancțiunile disciplinare și administrative ce se aplică membrilor comitetelor executive și funcționarilor din instituțiile de stat, precum și alte probleme.

Aprilie, 22

Lenin discută cu A. M. Gorki despre sarcinile construcției sovietice și despre rolul intelectualității în acest domeniu. Pe o scrisoare în care profesorul S. P. Kostîcev îi comunică lui Gorki că are nevoie de materiale pentru efectuarea unor experimente de mare importanță științifică, Lenin dispune în scris să i se acorde lui Gorki tot sprijinul ori de câte ori va solicita rezolvarea unor asemenea probleme.

Lenin primește pe muncitorii Kaiurov și Serebrov din Samara, cu care discută situația existentă în R.S.F.S.R. în ceea ce privește aprovizionarea cu alimente, sprijină propunerea lor de a se trimite la sate muncitori care să ajute la organizarea țărânimii sărace.

Aprilie, 23

Lenin primește în audiență pe reprezentanții Frontului din Turkestan, care aduseseră la Moscova 20 de vagoane de cereale în dar lui V. I. Lenin, de ziua celei de-a 50-a aniversări a nașterii sale; se interesează de situația din Samara și Başkiria, discută cu ei despre sarcinile Puterii sovietice și despre politica partidului în Turkestan, despre perspectivele eliberării țărilor coloniale din Orient; Lenin dă indicația ca 10 din vagoanele aduse să fie repartizate muncitorilor de la exploatarea de turbă, iar celelalte 10 — copiilor din Moscova, Petrograd și Ivanovo-Voznesensk.

Lenin prezidează ședința Consiliului Muncii și Apărării; scrie un proiect de hotărâre în care se prevede că toate departamentele și instituțiile trebuie să acorde sprijin Fabricii de timbre și de

semne monetare, redactează proiectul unei telegrame de răspuns către L. B. Krasin și M. M. Litvinov în ceea ce privește condițiile schimbului de mărfuri cu oamenii de afaceri din Franța. La aceeași ședință se discută organizarea unor detașamente pentru lucrări hidrotehnice, măsurile practice privind folosirea specialiștilor din armată și terminarea investigațiilor în problema folosirii neraționale a specialiștilor, paza transporturilor de produse alimentare pe cheiuri și în timpul deplasării, mobilizarea de lucrători pentru întreprinderile de navigație, cu scutirea aceloră dintre ei care lucrează în instituțiile Consiliului economic superior.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, la care se discută proiectul de hotărâre privind autorizarea Comisariatului poporului pentru agricultură de a încheia un acord cu „Organizația unită a asociațiilor germane pentru emigrare în Rusia Sovietică“, proiectul de completare la hotărârea din 7 august 1919 cu privire la normele generale potrivit cărora se dă în folosință pământ Uniunii emigranților germani și alte probleme.

Lenin sosește spre sfârșitul adunării organizate de Comitetul din Moscova al P.C. (b) din Rusia cu prilejul aniversării a cincizeci de ani de la nașterea sa și rostește o cuvîntare despre sarcinile partidului bolșevic.

Aprilie, 26

Lenin participă la ședința Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, la care se discută situația din Ucraina, problema regiunii Don etc.

Aprilie, 27

Lenin termină lucrarea „«Stîngismul» — boala copilăriei comunismului“.

Lenin citește cartea „Știință și democrație. Culegere de articole din anii 1904—1919“, primită în dar de la autorul ei, K. A. Timireazev, și-i scrie acestuia o scrisoare de mulțumire pentru cartea trimisă și pentru călduroasa dedicație.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului ; în legătură cu dezbaterile proiectului de decret privind introducerea rației alimentare unice, Lenin face observații pe marginea proiectului și scrie un proiect de directive pentru comisia însărci-

nată cu elaborarea decretului. El propune modificări și completări la următoarele proiecte de hotărâri care se dezbate în ședință: proiectul de hotărâre la raportul lui F. E. Dzerjinski privind acuzațiile aduse unui grup de membri ai conducerii provizorii a Uniunii centrale a cooperativelor de consum, proiectul de hotărâre prin care se acordă Comisariatului poporului pentru comerțul exterior un împrumut de 20 000 000 de ruble aur din fondul special destinat achiziționării de locomotive și piese de schimb din străinătate, proiectul de hotărâre prin care se reglementează folosirea telegrafului de către instituțiile de stat și persoanele oficiale și proiectul de hotărâre pentru instituirea unei comisii care să examineze problemele principiale și interdepartamentale ce se ivesc la Comisariatul poporului pentru comerțul exterior și să prezinte Consiliului Comisarilor Poporului propuneri pentru soluționarea lor.

Aprilie, 28

Lenin participă la ședința Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, la care se discută problema înțelegerii dintre Consiliul economic superior și Comisariatul poporului pentru căile de comunicație în ceea ce privește grupul de șoc al uzinelor care lucrează pentru transporturi, referatul privind soluționarea problemelor de strategie de comun acord cu comandantul-șef, problema relațiilor cu Polonia, primirea delegației muncitorești din Anglia etc.

Lenin prezidează ședința Consiliului Muncii și Apărării, la care se discută proiectul de hotărâre privind crearea de condiții pentru economisirea combustibilului, proiectul de hotărâre cu privire la relațiile dintre Comisariatul poporului pentru aprovizionare și unitățile de pază internă afectate organelor de aprovizionare, măsurile urgente pentru organizarea producției în serie de piese de schimb pentru locomotive și apoi și a producției în serie de locomotive, precum și alte probleme.

Aprilie, 29

Lenin rostește o cuvântare la Congresul general al muncitorilor din industria sticlei și porțelanului din Rusia.

Aprilie, 30

Lenin prezidează ședința Consiliului Muncii și Apărării, la care se discută proiectul de hotărâre cu privire la scurtarea termenului de pregătire a noilor promoții de medici, măsurile pentru aprovizionarea Frontului de vest cu alimente, medicamente etc., adoptarea unor măsuri urgente privind efectuarea de reparații capitale pe toate liniile telegrafice și telefonice, precum și alte probleme.

CUPRINS

Prefața	VII—XXV
-------------------	---------

1919

ALEGERILE PENTRU ADUNAREA CONSTITUANTA ȘI DICTATURA PROLETARIATULUI	1—25
--	------

I	1
II	4
III	8
IV	11
V	16
VI	21

*SCHIMBULUI NOSTRU DE MIINE	26
---------------------------------------	----

*CUVÎNTARE ROSTITĂ LA MITINGUL ORGANIZAT ÎN RAIONUL PRESNEA CU PRILEJUL ANIVERSĂRII INSURECȚIEI DIN DECEMBRIE 1905. 19 DECEM- BRIE 1919	27—32
--	-------

*REFERAT ASUPRA SUBOTNICELOR PREZENTAT LA CONFERINȚA ORGANIZAȚIEI ORĂȘENEȘTI MOS- COVA A P.C. (b) DIN RUSIA. 20 DECEMBRIE 1919	33—39
--	-------

SCRISOARE CĂTRE MUNCITORII ȘI ȚĂRANII DIN UCRAINA CU PRILEJUL VICTORIILOR ASUPRA LUI DENIKIN	40—49
--	-------

*PREFAȚĂ LA CARTEA LUI JOHN REED „10 ZILE CARE AU ZGUDUIT LUMEA“	50
DESPRE PURIFICAREA LIMBII RUSE (<i>Reflecții făcute</i>	

* Cu asterise sînt notate titlurile date de Institutul de marxism-leninism de
pe lingă C.C. al P.C.U.S.

în clipe de răgaz, adică în timp ce ascultam cuvîntări rostite la diferite adunări) 51—52

1920

CĂTRE BIROUL CONGRESULUI FEMEILOR DIN GUBERNIA PETROGRAD	53
*CU PRIVIRE LA SECȚIA TRANSPORTURI A COMISIEI EXTRAORDINARE (CEKA) DIN RUSIA. <i>Proiect de hotărîre a Consiliului Apărării</i>	54
*PROIECT DE HOTĂRÎRE A BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA	55
*HOTĂRÎRE A BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA ÎN PROBLEMA ÎNCERCĂRILOR FĂCUTE DE ANTANTĂ DE A ÎNIȚIA RELAȚII COMERCIALE CU RUSIA PRIN INTERMEDIUL COOPERĂȚIEI RUSE	56
CONCEPT (SAU TEZE) PENTRU INTOCMIREA RĂSPUNSULUI P.C. DIN RUSIA LA SCRISOAREA PARTIDULUI SOCIAL-DEMOCRAT INDEPENDENT DIN GERMANIA	57—64
*CĂTRE G. M. KRJIJANOVSKI	65—66
*DIRECTIVĂ A BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA PRIVIND INSPECȚIA MUNCITOREASCĂ	67
*OBSERVAȚII ȘI COMPLETĂRI LA PROIECTELE DE „HOTĂRÎRE CU PRIVIRE LA ORGANIZAREA INSPECȚIEI MUNCITOREȘTI ȘI ȚĂRĂNEȘTI“	68—70
*CUVÎNTARE ROSTITĂ LA CONFERINȚA MUNCITORILOR ȘI OSTAȘILOR ROȘII FĂRĂ PARTID DIN RAIONUL PRESNEA 24 IANUARIE 1920. <i>Relatare apărută în presă</i>	71—76
*INDICAȚII PRIVIND ACTIVITATEA TRENURILOR ȘI VAPOARELOR CU BRIGĂZI DE AGITAȚIE ȘI DE INSTRUCȚAJ	77—78
*PROIECTE DE HOTĂRÎRI ȘI DIRECTIVE CU PRIVIRE LA COOPERĂȚIE	79—80
*CUVÎNTARE ROSTITĂ LA CEL DE-AL III-LEA CONGRES GENERAL AL CONSILIILOR ECONOMICE DIN RUSIA. 27 IANUARIE 1920. <i>Relatare apărută în presă</i>	81—86
CĂTRE MEMBRII CONSILIULUI APĂRĂRII	87

*OBSERVAȚII PE MARGINEA PROIECTULUI DE HOTĂRÎRE CU PRIVIRE LA ACORDAREA DE PRIME PENTRU MUNCITORI ȘI FUNCȚIONARI	88
*CUVÎNTARE ROSTITĂ LA CONSĂTUIREA PREȘEDINȚILOR COMITETELOR EXECUTIVE GUBERNIALE ȘI JUDEȚENE. 1 FEBRUARIE 1920	91—92
*RAPORT CU PRIVIRE LA ACTIVITATEA C.E.C. DIN RUSIA ȘI A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI, PREZENTAT LA PRIMA SESIUNE A C.E.C. DIN RUSIA AL CELEI DE-A VII-A LEGISLATURI. 2 FEBRUARIE 1920	93—116
*CUVÎNTARE ROSTITĂ LA CONFERINȚA FEROVIA-RIILOR DE LA NODUL DE CALE FERATĂ MOSCOVA. 5 FEBRUARIE 1920. <i>Scurtă relatare apărută în presă</i>	117—118
*CUVÎNTARE ROSTITĂ LA CONFERINȚA A IV-A A COMISIILOR EXTRAORDINARE GUBERNIALE. 6 FEBRUARIE 1920	119—127
*PROIECT DE REZOLUȚIE CU PRIVIRE LA PARTI-DUL BOROTBIȘTILOR DIN UCRAINA	128
LA RĂZBOI, CA LA RĂZBOI	129—130
*CUVÎNTARE ROSTITĂ LA CONFERINȚA OAMENI-LOR MUNCII DIN RAIONUL BLAGUȘE-LEFORTOVO. 9 FEBRUARIE 1920. <i>Relatare apărută în presă</i>	131—134
ÎNSEMNĂRILE UNUI PUBLICIST	135—146
I	135
II	137
III	140
IV	142
SCRISOARE CĂTRE ORGANIZAȚIILE P.C. DIN RUSIA CU PRIVIRE LA PREGĂTIREA CONGRESULUI PARTI-DULUI	147—151
*RĂSPUNS LA ÎNTREBĂRILE LUI KARL WIGAND, CORESPONDENTUL DIN BERLIN AL AGENȚIEI AME-RICANE DE INFORMAȚII „UNIVERSAL SERVICE“	152—154
*RĂSPUNS LA ÎNTREBĂRILE CORESPONDENTULUI ZIARULUI ENGLEZ „DAILY EXPRESS“	155—156
*CONVORBIRE CU LINCOLN EIRE, CORESPONDEN-TUL ZIARULUI AMERICAN „THE WORLD“	157—163
CĂTRE FEMEILE MUNCITOARE	164—165

- *OBSERVAȚII PE MARGINEA REZOLUȚIEI COMITULUI EXECUTIV AL INTERNAȚIONALEI COMUNISTE CU PRIVIRE LA BOROTBIȘTI 166
- *CUVÎNTARE ROSTITĂ LA CEA DE-A III-A CONȘĂȚUIRE PE ȚARĂ A ȘEFILOR SUBSECȚIILOR EXTRAȘCOLARE ALE SECȚIILOR GUBERNIALE DE ÎNVĂȚĂMÎNT PUBLIC. 25 FEBRUARIE 1920 167—172
- *EXPUNERE FĂCUTĂ LA PRIMUL CONGRES GENERAL AL CAZACILOR MUNCITORI DIN RUSIA. 1 MARTIE 1920 173—194
- *CUVÎNTARE ROSTITĂ LA CEL DE-AL II-LEA CONGRES GENERAL AL LUCRĂTORILOR DIN DOMENIUL MEDICO-SANITAR DIN RUSIA. 1 MARTIE 1920. *Extras din procesul-verbal* 195—196
- *OBSERVAȚII PE MARGINEA PROIECTULUI DE TEZE „SARCINILE IMEDIATE ALE CONSTRUCȚIEI ECONOMICE“, PREZENTAT DE TROȚKI 197—198
- DE ZIUA INTERNAȚIONALĂ A MUNCITOARELOR 199—200
- *CU PRIVIRE LA JUDECAREA DELINCVENȚILOR MINORI. *Observații și amendamente la proiectul de decret* 201
- *CUVÎNTARE ROSTITĂ LA ȘEDINȚA SOVIETULUI DE DEPUTAȚI AI MUNCITORILOR ȘI OSTAȘILOR ROȘII DIN MOSCOVA. 6 MARTIE 1920 202—209
- *CUVÎNTARE ROSTITĂ LA ȘEDINȚA FESTIVĂ A SOVIETULUI DIN MOSCOVA ÎNCHINATĂ ANIVERSĂRII INTERNAȚIONALEI A III-A. 6 MARTIE 1920 210—219
- *CU PRIVIRE LA MĂSURILE DE ÎMBUNĂȚĂIRE A ORGANIZĂRII SOVHOZURILOR. *Proiect de hotărîre a C.C.P.* 220
- *CUVÎNTARE ROSTITĂ LA CEL DE-AL III-LEA CONGRES PE ȚARĂ AL MUNCITORILOR DIN TRANSPORTURILE PE APĂ. 15 MARTIE 1920 221—223
- *CUVÎNTARE ROSTITĂ LA ȘEDINȚA FRAȚIUNII COMUNISTE DIN C.C.S. DIN RUSIA. 15 MARTIE 1920. *Extras din procesul-verbal* 229—232
- *CUVÎNTARE ROSTITĂ LA ȘEDINȚA DE COMEMORARE A LUI I. M. SVERDLOV. 16 MARTIE 1920. *Scurtă relatare apărută în presă* 233
- *HOTĂRÎRILE BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA ÎN LEGĂTURĂ CU ÎNCĂLCAREA DISCI-

PLINEI DE PARTID DE CĂTRE MEMBRII FRAȚIUNII COMUNISTE DIN C.C.S. DIN RUSIA	234—235
*PREFAȚĂ LA EDIȚIA ENGLEZĂ A BROȘURII „REVOLUȚIA PROLETARĂ ȘI RENEGATUL KAUTSKY“	236—237
*DOUA CUVINTĂRI INREGISTRATE PE PLĂCI DE GRAMOFON	238—241
1. CU PRIVIRE LA MUNCA DE REFACERE A TRANSPORTURILOR	238
2. DESPRE DISCIPLINA ÎN MUNCĂ	240
*CONGRESUL AL IX-LEA AL P.C. (b) DIN RUSIA. 29 martie—5 aprilie 1920	243—299
*1. CUVINTARE ROSTITĂ LA DESCHIDEREA CONGRESULUI. 29 MARTIE	245
*2. RAPORTUL COMITETULUI CENTRAL. 29 MARTIE	247
*3. CUVINTUL DE ÎNCHEIERE LA RAPORTUL COMITETULUI CENTRAL. 30 MARTIE	269
*4. CUVINTARE CU PRIVIRE LA CONSTRUCȚIA ECONOMICĂ. 31 MARTIE	280
*5. CUVINTARE DESPRE COOPERAȚIE. 3 APRILIE	288
*6. CUVINTARE ROSTITĂ LA ÎNCHEIEREA LUCRĂRILOR CONGRESULUI. 5 APRILIE	293
*COMPLETĂRI LA PROIECTUL DE HOTĂRIRE CU PRIVIRE LA SUBOTNICE	300
*DESPRE COMPROMISURI	301—303
I	301
*CUVINTARE ROSTITĂ LA PRIMUL CONGRES GENERAL, DE CONSTITUIRE, AL MUNCITORILOR MINIERI DIN RUSIA	304—311
*CUVINTARE ROSTITĂ LA CEL DE-AL III-LEA CONGRES GENERAL AL SINDICATELOR DIN RUSIA. 7 APRILIE 1920	312—326
DE LA DISTRUGEREA UNEI ORÎNDUIRI SECULARE SPRE FĂURIREA UNEI ORÎNDUIRI NOI	327—329
*CUVINTARE ROSTITĂ LA CEL DE-AL III-LEA CONGRES GENERAL AL MUNCITORILOR DIN INDUSTRIA TEXTILĂ DIN RUSIA. 19 APRILIE 1920	330—337

*CUVÎNTARE ROSTITĂ LA ADUNAREA ORGANIZATĂ DE COMITETUL DIN MOSCOVA AL P.C. (b) DIN RUSIA CU PRILEJUL CELEI DE-A 50-A ANIVERSĂRI A LUI V. I. LENIN. 23 APRILIE 1920 . . .	338—340
*ÎNSEMNĂRI PE MARGINEA DECRETULUI PENTRU INTRODUCEREA RAȚIEI ALIMENTARE PENTRU CEI DIN CIMPUL MUNCII	341—342
1	341
2	341
*CUVÎNTARE ROSTITĂ LA CONGRESUL GENERAL AL MUNCITORILOR DIN INDUSTRIA STICLII ȘI PORȚELANULUI DIN RUSIA. 29 APRILIE 1920 . . .	343—347

MATERIALE PREGATITOARE

*OBSERVAȚII PE MARGINEA PROIECTULUI DE DECRET CU PRIVIRE LA RECHIZIȚII ȘI CONFISCĂRI . . .	351—353
*SCRISOARE CĂTRE P. I. POPOV. (<i>Cu privire la consumul populației R.S.F.S.R. înainte și după Revoluția din Octombrie</i>)	354—356
*1	354
*2	355
*PROIECT DE HOTĂRÎRI ALE CONSILIULUI APĂRĂRII CU PRIVIRE LA SITUAȚIA DIN TRANSPORTURI	357—358
*ADAOS LA HOTĂRÎRILE CONSILIULUI APĂRĂRII CU PRIVIRE LA SITUAȚIA DIN TRANSPORTURI . . .	358
*CU PRIVIRE LA AVANTAJELE CE SE ACORDĂ MUNCITORILOR CARE LUCREAZĂ LA REPARAREA LOCOMOTIVELOR. <i>Proiect de hotărîre a C.C.P.</i>	359
*OBSERVAȚII PE MARGINEA PROIECTULUI DE REZOLUȚIE A PARTIDULUI SOCIALIST FRANCEZ . . .	360—364

A N E X E

*FIȘĂ PERSONALĂ DE MEMBRU AL SOVIETULUI DIN MOSCOVA	367
---	-----

Lista lucrărilor lui V. I. Lenin care n-au fost găsite pînă în prezent (16 decembrie 1919 — 30 aprilie 1920)	371—372
Lista documentelor la a căror redactare a participat V. I. Lenin	373—377
Adnotări	378—424
Indice de lucrări și izvoare citate sau menționate de V. I. Lenin	425—441
Indice de nume	442—471
Date din viața și activitatea lui V. I. Lenin	472—514

ILUSTRĂȚII

Portretul lui V. I. Lenin. — 1920	XXVI—1
Prima pagină a manuscrisului lui V. I. Lenin „Scrisoare către muncitorii și țărani din Ucraina cu prilejul victoriilor asupra lui Denikin“. — 28 decembrie 1919	41
Prima pagină a manuscrisului lui V. I. Lenin „Observații pe marginea proiectului de hotărîre cu privire la acordarea de prime pentru muncitori și funcționari“ — 1 februarie 1920	89
Pagina a patra a manuscrisului lui V. I. Lenin „Răspuns la întrebările lui Karl Wigand, corespondentul din Berlin al agenției americane de informații «Universal service»“. — 18 februarie 1920	152—153
Fișa personală pentru delegații la Congresul al IX-lea al P.C. (b) din Rusia, completată de V. I. Lenin la 29 martie 1920	244—245

